

# חלק שש עשרה

ג. העולמות בריאה יצירה ועשיה

\* (א) ונבאר ענין עולמות בי"ע עצמם מה היתה בחינתם. דע כי אין דבר שאין בו פנימיות וחצוניות, אפילו בבחינת הכלים כנז' לעיל. ואמנם מחצי תפארת ונה"י דאדם קדמון עד סיום רגליו, החיצוניות שלהם נחלק לב' בחינות והנה החצוניות שלהם מצד פנים הוא הנקרא בריאה, ושמצד אחר נקרא יצירה.

## אור פנימי

וצריכים לזכור, שמטרים צמצום הב' היה גם פרצוף ס"ג דא"ק נסתים בשוה עם רגלי פרצוף הכתר דא"ק (כמ"ש הרב בע"ח ש"ט פ"ו) דהיינו בנקודה דעוה"ז בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים. (כמ"ש הרב בע"ח ש"ג פ"ב ע"ש) וזה החלק של הס"ג שהיה מלביש על מטבור ולמטה דפרצוף הכתר דא"ק, נבדל ג"כ לפרצוף מיוחד הנקרא פרצוף נקודות של הס"ג. כמ"ש הרב בע"ח ש"ט פ"ו. ועם זה תבין שבוה החצי ת"ת ונה"י דא"ק שעוסק כאן הרב המדובר הוא בהתכללות יחד עם המטבור ולמטה דפרצוף ס"ג. וזכור זה.

החצוניות שלהם נחלק לב' בחינות והנה החיצוניות שלהם מצד פנים נקרא בריאה ושמצד אחר נקרא יצירה ועשיה. פירוש, כי הפרצוף תנה"י דא"ק, נחלק על פנימיות וחצוניות כמ"ש בסמוך שאין לך דבר שאין בו פנימיות וחצוניות. והתחלקות הזו היא על החזות דכל פרצוף, כי מתוה ומעלה, שהם חב"ד חג"ת עד החזות נקרא בשם פנימיות. ומחזות ולמטה, שהם תנה"מ, נקרא בשם חצוניות. וכן הוא גם בפרצוף

(א) בי"ע עצמם מה היתה בחינתם. כלומר, מהיכן נתהוו עצמותן דג' עולמות בי"ע, ומה היתה בחינתם בראשונה מטרים שנתקנו בספירות ובפרצופים. וזה הוא מה שמבאר והולך במאמר הזה.

וזהו ידיעה חשובה מאד לידע במה נשתנו כל כך ג' העולמות בי"ע, מעולם האצילות, עד שהם נבחנו לעלמין דפירודא, אשר הכלים והרוח נפש דחיצוניות שבהם אינם אלהית כנודע. והמאמר הזה ראוי לתשומת לב יתירה, כי בלעדו אין שום הבנה אמיתית בכל הנאמר בדרושי בי"ע.

מחצי תפארת ונה"י דאדם קדמון עד סיום רגליו. היינו מטבור ולמטה דא"ק, הנבחן לפרצוף נבדל בפני עצמו, הנחלק לג' חלקים: חב"ד, חג"ת, תנה"מ. כמ"ש הרב בע"ח ש"ח פ"ג ע"ה. גם נודע, שהת"ת נחלק על החזות, שמחזות ולמעלה נכלל בחג"ת, ומחזות ולמטה נכלל בתנה"מ. כנודע. וכאן בפרצוף זה היה צמצום הב' שמבאר הרב להלן, וכן הוא נעשה פנימיות לכל הע"ס דעולם הנקודים, וכן כל ד' העולמות דאבי"ע מלבישים עליו.

\* שער הקדמות דרושי א"ק דף ל"ה ט"א.

(ב) וכאשר עלה ברצון המאציל להאציל עולם הנקודין, כבר נתבאר למעלה, כי אדם קדמון צמצם עצמו שנית והעלה פנימיות האור מחצי

# אור פנימי

בחלק ה' באורך. והנה עיקר החידוש שנתחדש עם צמצום הב' הוא, כי עתה נסתיים כל מדרגה בספירת הבינה, ושם נפסק התפשטות כל מדרגה, בדומה להפסק המדרגה על המלכות הנוהג בצמצום ראשון. ולא נשאר בפרצוף רק ג' כלים כח"ב, וזו"ן דכל פרצוף נפרדו ונעשו לבחי' מקיפים דלבוש והיכל, כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פ"ג ע"ש. ועי' בבית שער הכוונות אות ט"ז באור פשוט וזכור זה.

והעלה פנימיות האור מחצי ת"ת שלו ולמטה והעלה למעלה ואח"כ יצא האור ההוא דרך העינים. כבר נתבאר ענין צמצום הב', אשר מתוך שהמלכות המצומצמת עלתה במקום בינה, הרי נפסק האור בספירת בינה דכל מדרגה. ונודע, שיש בהמלכות הזאת המצומצמת ב' בחינות: א' היא, מלכות המזדווגת בזווג דהכאה עם אור העליון, ומחזרת האור לאחריו כדי שלא יתלבש בה, ואור החוזר הוא נעשה מלבוש על הע"ס דאורי' ממטה למעלה, ועי"ז מתהווים הע"ס דראש הפרצוף. וב' היא מלכות המסיימת כי אח"כ המלכות עצמה מתפשטת מינה ובה ע"י האו"ח, לעשר ספירות ממעלה למטה עד סיום רגליו, אשר במלכות דגופא נפסק האור מכח הצמצום שבה, שע"ז הפרצוף מסתיים.

ונודע, כי ה' הבחינות כח"ב וזו"ן דגופא, נשתנו שמייהו לחג"ת נ"ה, מחמת היותם רק בחינת חסדים. גם נודע, שה' בחינות דראש נקראו בשמות: גלגלתא, עינים, און, חוטם, פה.

ועל פי זה נמצא עתה בצמצום ב' בעת שהמלכות עלתה ונתחברה בספירת הבינה, שיש להבחין בעליה הו"ו את ב' בחינות הנ"ל: אשר המלכות המזדווגת בזווג דהכאה, שהיתה עומדת במלכות של ראש הנקראת

תנה"י דא"ק, אשר מחזה ולמטה שלו נקרא בשם חיצוניות. ואומר אשר החיצוניות הו"ו דפרצוף תנה"י שהוא מחזה ולמטה דפרצוף תנה"י זה נחלק לב' בחינות הנקראות פנים ואחור: שהחיצוניות מצד הפנים נקרא בריאה, ושמצד האחור נקרא יצירה ועשיה. וענין התחלקות של המחזה ולמטה לפנים ואחור, הוא בעיקר על שליש אמצעי דת"ת, שהוא נבחן לצד הפנים, כי הוא בחינת ישסו"ת דגופא. ומשליש ת"ת התחתון עד סיום רגליו נקרא צד האחור של המחזה ולמטה, להיותם בחי' זו"ן דגופא. כמ"ש להלן. אכן עדיין אינם ב"ע, אלא הרב מכנה אותם על שם העתיד.

(ב) צמצום עצמו שנית. כלומר, בנוסף על צמצום הראשון המבואר בדברי הרב בע"ח בשער א' ענף ב', ששם היה הצמצום רק בנקודה אמצעית, שהוא המלכות דגופא שנתצמצמה ואינה מקבלת שום אור, ונשארה חלל פנוי. והיא בחי' הנקודה דעוה"ז, וע"כ היה נמשך אח"כ הקו מא"ס ב"ה, דהיינו הע"ס הראשונים עד לנקודה דעוה"ז, שהוא הנקודה המרכזית הרחוקה ביותר מא"ס ב"ה, כמ"ש בחלק א'. וכמ"ש הרב בע"ח ש"ג פ"ב. ונמצא שכל הצמצום היה רק על בחינת המלכות בלבד, אבל ט' הראשונות היו נקיות מכל בחינת צמצום ודין, וע"כ אין שם בכל ג' פרצופי א"ק שמטרם עולם הנקודים, רק בחינת כלי אחד, הנקרא עקודים, שהוא כלי מלכות, וכל הע"ס מעוקדים בתוכה. אבל עתה נעשה צמצום חדש בעולמות הנקרא צמצום ב', אשר בחינת המלכות עלתה ונתחברה יחד עם ספירת הבינה. ונעשה הצמצום במקום בינה, שזה מכונה שיתוף מדת הרחמים בדין ועי"ז יצאו ונתחדשו עשרה כלים בפרצוף כמ"ש

תפארת שבו ולמטה והעלהו למעלה, ואח"כ יצא האור ההוא דרך העינים, ונתפשט בחוץ מחצי תפארת שבו ולמטה, ונעשה עולם הנקודים.

ג) ואמנם תכף בעת הצמצום, שהוא עליית האור למעלה, טרם צאתו מן העינים, ועדיין לא נעשו הנקודים, תכף נחשכו שתי בחינות

### אור פנימי

ע"י המדרגה העליונה ממנו, ונמצא עולם הנקודים נאצל ויצא מתחילה בפרצוף ס"ג דא"ק, שהיא העליון של הנקודים, ואחר כך יוצא ממקום הזווג שהיה לו בהעליון ויורד למקומו וז"ש הרב, „ואח"כ יצא האור ההוא דרך עינים" דהיינו במקום שנעשה הזווג דהכאה שהוא מקום נקבי עינים, כנ"ל, כי שם עלתה המלכות, ואחר שנעשה שם הזווג בשיעור הקומה של הנקודים, יצא משם וירד למקומו. וז"ש „ונתפשט בחוץ מחצי ת"ת ולמטה" דהיינו בחוץ מפרצוף תנה"י דא"ק הנ"ל, כי שם מקום עולם הנקודים.

ג) תכף בעת הצמצום וכו' טרם צאתו מן העינים. וצריך שתדע, שענין עליית המלכות המסיימת לחצי ת"ת דא"ק, שביאר הרב לעיל בפרצוף א"ק עצמו, לא היה זה אלא לבחינת הכנה לזווג לצורך הנקודים, אבל בא"ק עצמו לא היה בפועל שום שינוי, כי כל כח צמצום היוצא מחדש, אינו פועל רק ממקום יציאתו ואילך, דהיינו רק בפרצוף תנה"י דא"ק הנ"ל, ורק כאן ניכר בפועל השינוי הזה של עליית מלכות המזדווגת למקום נקבי עינים. ומלכות המסיימת למקום חצי ת"ת של הפרצוף, וכבר ידעת שאע"פ שנקרא תנה"י מ"מ נבחן בו פרצוף שלם: חב"ד חג"ת נהי"מ, ובו נעשה שינוי זה, אשר מלכות המסיימת, שהיתה עומדת בסיום רגליו שלו על הנקודה דעוה"ז כנ"ל, עלתה עתה למקום הבינה דגופא של פרצוף זה, דהיינו לחצי ת"ת שלו, ששם מקום נקודת החוה דפרצוף זה, ונמצא שמחזה ולמטה

פה, עלתה עתה אל הבינה של ראש הנקראת נוקבי עינים, כי ג"ר דבינה נקראו נוקבי עינים, וז"ת דבינה נקראו און, כנודע. ועד"ו בחינה הב' של מלכות, שהיא מלכות המסיימת שמקומה היתה בסיום רגליו דגופא, דהיינו במלכות דגופא, עלתה עתה אל מקום ספירת הבינה דגופא, הנקרא תפארת, כנ"ל שכח"ב שבגוף נקראים חג"ת, ושם בתוך הת"ת נעשה הסיום רגליו של הפרצוף.

באופן, שהזווג דהכאה שהוציא את הע"ס של ראש בעת צמצום ב' לצורך הפרצוף נקודים, שהיה צריך לצאת במלכות של ראש דפרצוף ס"ג דא"ק הנקראת פה, יצא עתה במקום נקבי העינים. וכן מקום סיום דפרצוף זה שהיה צריך להסתיים במלכות דגופא נסתיים עתה בחצי ת"ת דגופא.

וזה אמרו „והעלה פנימיות האור מחצי ת"ת שבו ולמטה והעלהו למעלה" כי עתה נסתיים האור בחצי הת"ת, דהיינו תוך הבינה דגופא, כי שם עומדת עתה נקודת המלכות המסיימת את האור, כנ"ל, ונמצא כל המקום שמחצי ת"ת ולמטה עד סיום רגליו דא"ק נשאר בלי אור, בדומה לנקודה האמצעית בצמצום א' שנשארה חלל פנוי וז"ש הרב „שהעלה פנימיות האור מחצי ת"ת ולמטה שלו והעלה למעלה" כי כבר נסתיים הפרצוף הזה דצמצום ב' בתוך חצי ת"ת דס"ג דא"ק כמבואר.

וזה אמרו „ואח"כ יצא האור ההוא דרך עינים ונתפשט בחוץ מחצי ת"ת שלו ולמטה ונעשה עולם הנקודים" כי כל תחתון נאצל

החיצוניות, כי האור הפנימי נסתלק למעלה, ולא יכלו לעמוד שם, וירדו למטה תחת רגלי היושר של אדם קדמון, במקום האור המקיף אשר תחת רגלי היושר של אדם קדמון בלבד.

### אור פנימי

במקום נקודה דעוה"ז ולמטה המסבב תחת הסיום דרגלי א"ק, כמ"ש להלן אות ה' הנה ענין זה קרה עם עליית מלכות המסיימת לתוך בינה דגופא במקום החוזה כנ"ל, ורק טרם שמלכות המזווגת עשתה הזווג דהכאה במקום נקבי העינים. וזה שמדייק, בטרם צאתו מן העינים משא"כ אח"כ שנעשה הזווג בנקבי העינים ויצאו משם הע"ס דנקודים, הרי חזרו והעלו את הכלים שנפלו מתחת רגלי א"ק למקומם הראשון אלא בבחינת החיצוניות שלמטה מפרסא כמ"ש להלן אות ח'.

וירדו למטה תחת רגלי היושר דאדם קדמון. מטעם שאותה המלכות שעשתה סיום לרגלי א"ק, קנתה עתה מקומה במקום החוזה דתנה"י האלו, ונעשו הכלים שמחזה ולמטה דא"ק, שוים לבחינת נקודה דעוה"ז שלמטה מסיום רגלי א"ק, כלומר שאינם ראויים לקבל שום אור כמותה, וע"כ נבחן שנמצאים עתה למטה מסיום רגלי א"ק כמ"ש לעיל.

במקום אור מקיף אשר תחת רגלי יושר של אדם קדמון בלבד. וצריכים לידע מ"ש הרב בע"ח שמ"ב פ"ג, שאין בכל המדרגות דאבי"ע רק ג' כלים, שהם כתר חכמה בינה, אבל ז"א ונוקבא דכל מדרגה ומדרגה נפרדו מהכלים פנימים ונעשו למקיפים לכל מדרגה, הנקרא לבוש והיכל, או מקיפים דיושר ומקיפים דעגולים, שמקיפים דיושר הם אור חיה, ומקיפים דעגולים הם אור יחידה. ע"ש. ובספרי בית שער הכונות אות ט"ז. ונתבאר שם שענין זה של פירוד הכלים דז"א ונוקבא הפנימים להעשות למקיפים, יצא ונתחדש עם צמצום הב' הנ"ל, דהיינו מפאת עליית המלכות למקום בינה: הן בראש שנעשה שם הזווג וזו"ן של ראש אינם נכללים בקומת הזווג. והן בגוף, שמלכות

נשאר ריקן בלי אור, כמו הנקודה האמצעית שנעשתה לחלל פנוי בעת הצמצום הראשון, כי מלכות המסיימת נמצאת עתה במקום נקודת החוזה. ותדע, שאלו הכלים שמחזה ולמטה שנשארו בלי אור המה הם שנעשו לבחינת ג' עלמין ב"ע. כי בחי' התלבשות האור של פרצוף תנה"י הזה נסתים עתה במקום החוזה. באופן שרק הכלים דחב"ד חג"ת עד החוזה נשארו באצילות, כי אור הקו מא"ס נפסק עתה בנקודת החוזה, ומחזה ולמטה נעשה עתה בערך הקודם, כמו שהיה כולו בבחינת חלל פנוי אלא ע"י תיקונים חדשים נמשך עוד שם בחינת אור של תולדה, שהם פרצופי ב"ע, כמ"ש במקומו להלן.

והנה הרב רוצה לבאר כאן את בחי' הראשונות המקוריות שמהם נעשו ג' העולמות ב"ע. וז"ש תכף בעת הצמצום שהוא עליית האור למעלה טרם צאתו מן העינים ועדיין לא נעשו הנקודים תכף נחשכו שתי בחינות החיצוניות: היינו בחינת הפנים שמחזה ולמטה ובחינת האחור שמחזה ולמטה, כנ"ל באות ג' כי מחזה ולמטה נבחן לחיצוניות הפרצוף, כמ"ש באו"פ שם. ומתוך שהמלכות המסיימת עלתה במקום החוזה, הנה, האור פנימי נסתלק למעלה ולא יכלו לעמוד שם" שהרי כח הצמצום כבר שולט על כל אלו הכלים שמחזה ולמטה ואינם יכולים עוד להלביש את האור פנימי, בדומה לנקודה דעוה"ז, כמ"ש לעיל.

ומה שהרב מדייק ואומר, תכף בעת הצמצום טרם צאתו מן העינים ועדיין לא נעשה הנקודים" הכונה היא כדי ללמדנו שענין נפילת הכלים האלו שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק אל תחת רגלי א"ק הפנימי,

## א ו ר פ נ י מ י

כאן האו"פ והאו"מ בבחינת התפשטות אשר הנר"ן דאור העליון נתפשטו בבחי' או"פ, וחיה יחידה דאור העליון יצאו ונתפשטו בבחינת מקיפי יושר ועיגולים כנ"ל, הנה אז נשלמו לגמרי.

ובמתבאר תבין שמ"ש כאן הרב „במקום אור המקיף אשר תחת רגלי היושר של אדם קדמון" הכונה היא, לבחינת אור מקיף של הבחן הא' הנ"ל. שהרי הרב מיירי כאן מעת הצמצום מטרם יציאת האור מן העינים, כמ"ש באות ג' ותכף בעת הצמצום כשעלתה המלכות למקום בינה, נסתלקו ב' האורות חיה ויחידה מן הכלים הפנימים דפרצוף תנה"י דא"ק, ונתעגלו מתחת רגלי א"ק, מסביב למרכז החדש שנעשה ע"י צמצום ב' הזה, שהוא נקודת החזה ונעשו למקיף דיושר ולמקיף דעגולים ומהם מדבר כאן הרב.

והנה כל מקיף, כולל ע"ס זה תוך זה כגלדי בצלים, ועשרה עיגולים של המקיף דיושר, הם בפנימיות של העשרה עיגולים דמקיף דעיגולים. כי בעיגולים כל היותר חיצון, הוא יותר משובח, וע"כ המקיף דעיגולים שהוא מקיף יחידה, הוא יותר חיצון מן המקיף דיושר שהוא מקיף חיה. ותדע אשר הכלים דתנה"י דהיינו המחזה ולמטה דפרצוף תנה"י דא"ק, שנחשכו ונפלו תחת הסיוס דרגלי א"ק, ששם מסבבים החצאים התחתונים של הע"ס דמקיפי יושר ועיגולים, הנה לא נפלו רק למקום האור מקיף דיושר ולא למקום האו"מ דעגולים. והטעם, כי הכלים נמצאים עתה בתכלית מיעוטם להיותם חשוכים ומצומצמים מכל אור כמו נקודת המלכות המסיימת שתחת הקו דא"ס, ע"כ נפלו למקום הגרוע ביותר, שהוא מקום חצאים תחתונים דמקיף דיושר, ולא למקום חצאים תחתונים דמקיף דעיגולים החשובים מהם.

המסיימת עלתה במקום החזה, ששם נשלם קומת המדרגה. הרי שמצמצום ב' ואילך יצאו בחינות ז"א ונוקבא מכל קומה, ואינם משמשים עוד לכלים פנימים, ואז נעשו לכלים מקיפים דחיה יחידה, כי בכלי דו"א תליא אור החיה, ובכלי דנוקבא תליא אור היחידה, כנודע בערך ההפוך שבין הכלים לאורות נמצא שאין עוד רק ג' כלים כח"ב לבד, אשר בהם מתלבשים ג' אורות נר"ן. ויש להבחין באלו ב' המקיפים הנ"ל שיצאו עם צמצום הב', ב' הבחנות: א', תכף עם פעולת הצמצום, דהיינו עם עליית המלכות למקום בינה, עוד טרם שנעשה הזווג בנקבי עינים ליציאת הקומה החדשה, אשר אז נסתלקו האורות דפרצוף הישן הנקרא תנה"י דא"ק, כי מתוך עליית המלכות למקום בינה לא נשאר בפרצוף רק ג' כלים כח"ב, שבהם מתלבשים נר"ן. וב' האורות חיה יחידה נסתלקו מפרצוף תנה"י הזה, אשר הם נעשו תכף לבחינת אורות מקיפים הנ"ל, הנקראים מקיף דיושר ומקיף דעיגולים. והבחן הב' הוא, אחר יציאת הזווג במקום נקבי עינים שיצאה ונתפשטה משם קומה החדשה הנקראת ע"ס דנקודים. כי מתוך שבאור העליון המתפשט לזווג דהכאה במקום העינים יש שם ע"ס שלמות כח"ב זו"ן. והנה הכלים לא יכלו לקבל מאור העליון רק ג' אורות נר"ן, שנתלבשו בג' הכלים כח"ב שנשתיירו שם, ואורות דחיה יחידה הוכרחו להשאר מבחוץ, וע"כ נעשו למקיפים דיושר ודעיגולים.

ותדע, אע"פ שיצאו המקיפים דיושר ועיגולים בהבחן הא' דהיינו תכף עם גילוי הצמצום, כנ"ל, מ"מ עדיין אין בהם שלימות הגמור, להיותם אז בבחי' הסתלקות האורות בלבד, ועוד לא נתקנו מבחינת הזווג עם אור העליון. ורק בהבחן הב' הנ"ל. דהיינו אחר שנעשה הזווג בנקבי עינים, אשר אז

(ד) ולא לקח שאר מקום כל אור המקיף או יותר למטה ממנו, והאור המקיף דיושר אשר תחת רגליו עלה במקומם למעלה סביב פנימיות נה"י דאדם קדמון.

# אור פנימי

הסיום של אור היושר והפנימי של פרצוף הוא מקום התחתון שבו, מפני ששם נמצאת מלכות המסיימתו מבחינת החלל פנוי שלה, כן ממש נקודה המרכזית של המקיפים היא נקודת המלכות המצומצמת שאינה מקבלת שום אור ונמצאת בחלל פנוי והיא בחינת הסיום של אור המקיפים כי כל עיגול נבחן סופו במרכזו. והחיצון לנקודה הוא ספירת היסוד דמקיפין ועיגול היותר חיצון הוא הוד וכו', עד שהיותר חיצון שבהם הוא הכתר של המקיפים. הרי שנקודה המרכזית קובעת כל מקומם של האו"מ שהרי הם מתעגלים בדיק לפי מדת המרחקים החיצונים שמסביב לה.

וכבר נתבאר, שעם עלית המלכות למקום בינה הנעשה בצמצום ב' הוה, נעשה נקודת סיום חדשה בפרצופי תנה"י דא"ק, שהוא מקום נקודת החוזה דפרצוף זה, כנ"ל. ואותה נקודת הסיום החדשה נעשתה ג"כ לנקודה המרכזית, של המקיפים דצמצום ב' שיצאו תכף בעת הצמצום מטרם שנעשה הזווג בנקבי העינים, כנ"ל בדיבור הסמוך. בהבחן הא', ע"ש. וא"כ נמצא עתה, שיש ב' נקודות מרכזיות: א' היא העומדת מתחת רגלי א"ק, שהיא נקודה המרכזית דצמצום א', שעליה מתעגלים המקיפים דצמצום א'. ונקודה המרכזית הב' היא העומדת במקום החוזה דפרצוף תנה"י דא"ק, שעליה מתעגלים המקיפים דצמצום ב'. ולפיכך נמצא שבעת שנפלו הכלים שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק למקום המרכזי דצמצום א' דהיינו מתחת רגלי א"ק, נבחן בזה, כמו שהיה מתבטל נקודה המרכזית דצמצום ב', והרי זה דומה כמו בינה שקבלה לצורת המלכות המצומצמת דצמצום א', וע"כ נעשה בזה בחינת הסתלקות של המקיפים דצמצום

(ד) ולא לקח שאר מקום כל אור מקיף או יותר למטה ממנו. מדייק בזה לומר. שאין כוונתו שהכלים שמחזה ולמטה דא"ק, שנפלו תחת רגלי א"ק. לקחו ממש כל המקום של או"מ דיושר, שהרי יש באו"מ דיושר זה, ע"ס זו בתוך זו המתעגלים מסביב נקודה המרכזית דצמצום ב', כמ"ש לעיל ונודע, שבבחינת עיגולים נבחן סופם במרכזם, דהיינו בנקודה הפנימיות של המרכז, וכל היותר חיצון מנקודה המרכזית הוא משובח יותר, בלי שום הבחן של מעלה מטה: כי עיגול הפנימי הוא מלכות, ומחוצה לו עיגול היסוד וכו', עד שעיגול הכתר הוא היותר חיצון. אשר לפי זה נמצא, שבחצאי עיגולים התחתונים, כל היותר תחתון הוא יותר חשוב, וע"כ ודאי שהכלים שמחזה ולמטה לא לקחו כל המקום של או"מ עד הכתר שלו, אלא רק מקום של עיגול הפנימי שהוא היותר תחתון במעלה, והוא יותר קרוב לרגלי א"ק. וז"ש, ולא לקח שאר מקום כל או"מ דיושר" דהיינו כמבואר, שלא לקחו רק מקצתו של או"מ, שהוא מקום של העיגול הפנימי שלו הקרוב לסיום רגלי א"ק. וז"ש, או יותר למטה ממנו" כלומר, ומכ"ש שלא נפל למטה מן המקיף דיושר, דהיינו למקום או"מ דעגולים שהרי כל היותר למטה הוא יותר חשוב במעלה, כנ"ל, שנמצאו חצאי התחתונים דעיגולים עומדים למטה מחצאים התחתונים דיושר, כי המקיפים דעגולים הם אור יחידה, ומקיפי היושר הם אור חיה.

והאור מקיף דיושר תחת רגליו עלה במקומם למעלה סביב פנימיות נה"י דא"ק. כי האורות מקיפים הם מתעגלים תמיד מסביב נקודה המרכזית שלהם, להיותה בחינת הסוף שלהם, כי כמו שקביעת מקום

(ה) והנה ברדת בריאה ויצירה למטה מרגליו, לא עמדו במקומם הראוי להם, וע"י ירידתם זו הוחשך במ חיצוניות צד האחור יותר ויותר, מחמת שנתרחק יותר מן האור העליון, ואז ירדה חיצוניות של חיצוניות האחור למטה למקום הנקרא עשיה.

(ו) והנה אח"כ יצא הארת אור עליון דרך העינים, והלביש מחצי תפארת אדם קדמון ולמטה, ונעשה עולם הנקודין. והאור העיקרי שהוא השרש נשאר בפנים. וכבר נתבאר כי העגולים של הנקודים הם היוצאים

#### אור פנימי

בזה כל המקיפים דצמצום ב', ונסתלקו לשורשם במקומם שהיא פנימיות נה"י דא"ק הפנימי, ששם השורשים של אלו המקיפים. והבן היטב כי אי אפשר להאריך יותר.

(ה) למטה למקום הנקרא עשיה. כלומר, כי נפלו למקום עשיה דצמצום א', כנ"ל בדיבור הסמוך.

(ו) יצא הארת אור עליון דרך העינים וכו' העגולים של הנקודים יצאו תחילה וכו'. אחר שנעשה זווג בנקבי עינים, שאור העליון הכלול מע"ס לא מצא אלא ג' כלים כח"ב להתלבש בהם, הגה נפרשו האורות דחיה יחידה מאור העליון ונעשו לבחינת מקיפים כנ"ל בדבור הסמוך ד"ה וכבר ע"ש, שהוא הבחן הב' של יציאת המקיפין דחיה יחידה, אשר עתה ע"י הזווג דנקבי עינים המה נגמרים לגמרי, והמה מתעגלים במקומם הקבוע, שהיא במרחק השווה מסביב לנקודה המרכזית החדשה, העומדת במקום נקודת התוה דפרצוף תנה"י דא"ק. ונתקן ע"ז הפגם שנעשה מפאת נפילת הכלים למטה מרגלי א"ק.

וגרשם משם ולא מצאו מקום והעלו את שתי בחינות החיצוניות האלו למקומם למעלה באחור אלו הנקודים. כבר נתבאר לעיל, שבעיגולים נבחן סופם בנקודת מרכוס, ואין מעלה מטה נזהג בהם, כי בחצאים העליונים מהמרכז כל העליון יותר,

ב', שהרי אבדו נקודה המרכזית שלהם שבמקום החזה, כי נפלה לנקודה המרכזית דצמצום א' העומדת תחת רגלי א"ק. והבן היטב ההפרש הזה, כי כל הכונה דצמצום ב' היה להמתיק מדת הדין שהיא המלכות דצמצום א' במדת הרחמים שהיא בינה ומיתוק הזה יתכן רק אם המלכות המצומצמת עולה במקום החזה, שהיא בינה דגופא כנ"ל. משא"כ אם הבינה חוזרת ונופלת למקום המלכות, הרי נעשה כאן פעולה הפוכה, אשר מדת הרחמים מתהפכת ונעשית למדת הדין, שהוא קלקול ולא תיקון, ולפיכך תכף בעת צמצום ב' כשעלתה המלכות למקום בינה ונעשה נקודת הסיום במקום בינה, היה המיתוק כהלכתו, מדת הדין נתמתקה במדת הרחמים. ואז נסתלקו האורות דחיה יחידה מן הפרצופים ונתעגלו מסביב למרכז החדש דמדת הרחמים, שהוא נקודת החזה. אמנם אח"ז כשנחשכו הכלים שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק, אשר זה גרם לנפילתם למרכז דצמצום א' ונמצא שנתהפך הענין כי מדת הרחמים ירדה למדת הדין, ע"כ נתבטלו עם פגם הזה כל המקיפים שיצאו מקודם לכן בעת הצמצום.

וזה אמרו „והאור"מ דיושר דתחת רגליו עלה במקומם למעלה סביב פנימיות נה"י דא"ק" כי אחר שחשכת הכלים שמחזה ולמטה גרם שיפלו למקום נקודה המרכזית דצמצום א' ומדת הרחמים שהיא נקודת החזה נפלה למקום מדת הדין, הרי נתבטל

תחלה, ובהתעגלם סביב נה"י דאדם קדמון גם מסבבים תחת רגלי יושר שלו, והפסיקו בין תחת רגליו אל החיצוניות, שהם בריאה ויצירה שירדו שם כנזכר, וגרשום משם, ולא מצאו מקום. והעלו את שתי בחינות החיצוניות האלו למקומם למעלה באחור אלו הנקודים.

#### א ו ר פ נ י מ י

יותר מעיגולים הסמוכים לנקודתם המרכזית שבמקום החזה, וע"כ גרם זה תכף העלאת אותם הכלים שנפלו למטה מרגלי א"ק אל מקום הקודם שלהם, שהוא סמוך לחזה דתנה"י דא"ק, שהרי עתה נעשה מקום נקודת החזה שפל יותר במעלה, ומקום סיום רגלי א"ק נעשה חשוב יותר, כטבע התפשטות העיגולים בהחצאים התחתונים, שכל הסמוך למרכז הוא יותר גרוע, כנ"ל, ונבחן אשר האורות דעגולים, גרשו את הכלים ממקום נפילתם בסיום רגלי א"ק, מפאת ששם נתפשטו האורות החשובים ביותר, וגרשו אותם למקום הגרוע שלהם דהיינו למקומם סמוך לחזה, שהוא מקום עמידתם בתחילה.

וזה אמרו, וגרשם משם ולא מצאו מקום והעלו את שתי בחינות החיצוניות האלו למקומם למעלה" כי מכת התחדשות נקודה המרכזית דצמצום ב', נתהפך חשיבות המקומות, ותחת שמבחינת נקודה המרכזית דצמצום א', היה זה המקום שמחזה עד סיום רגלין בבחינת חצאים העליונים, שבהם כל העליון יותר חשוב יותר, ונקודת החזה היה מקום יותר חשוב וסיום רגלים היה המקום היותר גרוע, שמשום זה היה מקום הנפילה תחת סיום רגלי א"ק. הנה. עתה אחר שנתפשטו העיגולים דצמצום ב', נהפך סדר החשיבות, כי עתה נעשה זה המקום שמחזה עד סיום רגלין למקום עמידת חצאים התחתונים של העיגולים ההם, שבהם היותר תחתון הוא יותר חשוב, ומקום הסיום רגלין נעשה עתה חשוב ביותר ממקום החזה, וע"כ האורות דעיגולים החשובים העומדים במקום סיום רגלין דא"ק גרשו את הכלים הנפולים

הוא חשוב ביותר, ובחצאים התחתונים שלמטה מהמרכז, הוא בהיפך, שכל שהוא תחתון יותר, הוא חשוב יותר. ולפי"ז נמצא, שבעת שנפלו הכלים שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק למקום נקודה המרכזית דצמצום א', שהוא תחת רגלי א"ק, כי מחמת חשכת הכלים נטשטשה נקודה המרכזית דצמצום ב', כנ"ל בד"ה וכבר ע"ש. נמצא אז שנשארו עומדים בנקודה החשוכה ביותר שבערך נקודה המרכזית דצמצום א', דהיינו למטה מסיום רגלין דא"ק, שהוא משהו למעלה מהחצאים התחתונים של העיגולים דצמצום ב', כי לא יוכלו לרדת תוך החצאים התחתונים, כי בהם כל התחתון יותר, חשוב יותר. וכן לא יכלו להתעלות למעלה מסיום רגלין כי שם חשוב יותר מדי בשבילם.

אמנם עתה, אחר שנעשה הזווה בנקבי העינים, ונתפשטו המקיפים דחיה יחידה ונתעגלו שוב מסביב נקודה המרכזית דצמצום ב', שהיא נקודת החזה, שמתוך הארת הזווה נקבע עתה מקומם זה בקביעות גמור, כנ"ל. ונמצאים החצאים העליונים של העיגולים הללו דצמצום ב', שהם למעלה מנקודה המרכזית שלהם, שהיא נקודת החזה, וחצאים התחתונים שלהם עומדים למטה מנקודת החזה. ויצא משום זה, אשר כל המקום הזה הנמצא מנקודת החזה דפרצוף תנה"י דא"ק, עד מקום סיום רגלין דא"ק, דהיינו נקודה המרכזית דצמצום א', הנה שם מקום של החצאים התחתונים דעיגולים הללו דצמצום ב' שיצאו עתה מנקבי עינים, אשר בהם נבחן כל התחתון יותר הוא החשוב ביותר, כנ"ל, באופן, שהעיגולים הסמוכים לסיום רגלי א"ק נעשו חשובים

(ז) כי עתה שהנקודים הפסיקו בין פנימיות כלים דנה"י דאדם קדמון אל זה החיצוניות, כבר יכולים לעמוד שם אעפ"י שהוחשכו, וכבר יש בהם כח לקבל האור הראוי להם, כמו שנתבאר בענין תיקון הנקודים לקמן בע"ה.

(ח) וחזרה הבריאה כנגד פנים והיצירה כנגד אחר ע"ד שהיה בתחלה ועם זה נתבאר טעם רביעי בענין היות הנקודים יוצאים בדרך עגולים כנזכר לעיל. והנה עתה חזר מקום בי"ע היותו פנוי וחלל כבתחילה.

#### אור פנימי

דא"ק, ששם נבחן לבחינת פנים, והיצירה חזרה לנה"י דתנה"י דא"ק ששם נבחן לבחינת אחר של זה הפרצוף, כנ"ל בדף אלף תתפ"ז ד"ה החיצוניות ע"ש.

עתה חזר מקום בי"ע היותו פנוי וחלל כבתחילה. כלומר כל זה התיקון האמור: שע"י הארת העיגולים נתעלו ממקום נפילתם וחזרו למקום החזה דתנה"י דא"ק. וע"י הארת או"פ דנקודים שקבלו כפי הראוי להם, חזרו ונתפשטו מחזה עד סיום רגלין דא"ק, כנ"ל בדיבור הסמוך. הנה כל זה לא הספיק, אלא רק לתקן ג' המקומות של ג' עלמין בי"ע, אבל עדיין הם נבחנים לחלל פנוי, כי האו"פ דנקודים לא יוכל להתפשט בהם, מפאת המלכות שעלתה לנקודת החזה, ונעשה שם סיום של הקו א"ס ב"ה, שמתחתיו נעשה חלל פנוי כמו בבחי' המלכות המסיימת דצמצום א'. וענין קבלת האור הראוי להם שאומר הרב לעיל, הוא הארה מועטת שיכולה לעבור דרך הפרסא שמתחת הנקודים, המספיק רק לתיקון המקום דבי"ע בלבד, אבל מבחינת אורות הם עדיין בבחינת חלל פנוי וריקן. (המשך דברי המאמר הזה ע"י בספרי בית שער הכונות אות ל"ג ובאור פשוט שם).

והחזירו אותם למקומם הראשון מחזה ולמטה, ששם האורות דעיגולים הגרועים יותר כמבואר.

(ז) עתה שהנקודים הפסיקו בין פנימיות כלים דנה"י דא"ק אל זה החיצוניות כבר יכולים לעמוד שם אעפ"י שהוחשכו וכו'. כלומר אחר שהעיגולים דנקודים נתעגלו מסביב נקודה המרכזית שלהם, אשר העיגולים היותר חשובים הפסיקו בין סיום רגלין דא"ק לבין הכלים הנפולים, שמשום זה נגרשו הכלים למקומם למעלה במקום החזה דתנה"י דא"ק, ששם נמצאים העיגולים היותר גרועים, הרי יכולים לעמוד שם אעפ"י שהוחשכו, שהרי שם מקום הגרוע ביותר כנ"ל.

וכבר יש בהם כח לקבל האור הראוי להם. כי ע"י חזרת הכלים אל מקום החזה, קבלו מהם הארה הראוי להם, שע"י חזרו ונתפשטו כטבע הכלים דיושר, ממקום החזה עד סיום רגלין דא"ק, דהיינו ממש כמקום עמידתם מטרם שנפלו.

וזהו, וחזרה הבריאה כנגד פנים והיצירה כנגד אחר ע"ד שהיו בתחילה" כי הבריאה חזרה לחצי ת"ת התחתון דתנה"י

\* (ט) כבר הודעתך, כי כל ד' עולמות הנקראים אבי"ע, כולם הם נעשים מבחי' מה שהוברר מאותם ז' מלכים הרמוזים בפרשת וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. כי אחר שמלכו מתו ונתבטלו, ואח"כ חזרו והובררו ואז נתקיימו.

(י) והנה הבחינה היותר מעולה שבהם הוברר וממנה נעשה עולם האצילות, ומהבחינה הגרועה מן הראשונה, הוברר ונעשה עולם הבריאה. ומן היותר גרועה נעשה עולם היצירה, ומן היותר הגרועה נעשה עולם העשיה. והיותר גרועה שבכולם הם הסיגים הנק' זוהמא דהתוכא דדהבא, אשר אין בהם תועלת להתברר להיותם דינין קשים עד מאד, עד שהם נקראים קליפות ממש, ואלו הם הקליפות הנזכרים בכל מקום בספר הזוהר.

#### א ו ר פ נ י מ י

אבא. וכן ע"י בירור מלך הגבורה, חוזרים האחרים דאמא אל אמא, כן הם בחינה אחת ראש וגוף התלויים זה בזה, הרי שאין שום תיקון לג"ר דנקודים אלא על ידי בירור ז' המלכים מבי"ע. ויותר מזה, הנה באצילות נתפשט כל ספירה לראש וגוף כנודע, כי עתיק נעשה ראש וגוף, וכן א"א, וכן וגמצא בהכרח שכל גוף וגוף מן הג"ר הובררו מן ז' המלכים: כי הגוף דעתיק נעשה מן הכתרים דז' המלכים, וגוף דא"א מבחינת חצי הכתרים התחתונים דז' מלכים, וגוף דאבא מבחינת החכמות דז' המלכים, וכן, הרי שאפילו הג"ר דאצילות הובררו מז' המלכים.

(י) היותר מעולה שבהם הוברר, וממנה נעשה עולם האצילות ותדע. שסדר הבירורים הזה, שכל היותר מעולה נברר תחילה בכל קומתו, ואחר כך נברר הגרוע ממנו וכו', כמובא לפנינו, נאמר רק על בחינת התיקון שנתקן מצד המאציל בעצמו, עד ללידת נשמת אדם הראשון דהיינו בסדרי אצילותם מעילא לתתא. אבל לאחר לידת

(ט) אבי"ע כולם הם נעשים מבחינת מה שהוברר מאותם ז' מלכים וכו'. ואין להקשות, הלא מהג"ר דנקודים לא נפל כלום לבי"ע, שיהיה צורך לברר מהם הג"ר דאצילות: ואיך אומר שכל האצילות הוברר מז' המלכים. וזה תבין במה שנתבאר בחלק ז' דף תקי"ג ע"ש בכל ההמשך. כי ענין ז' המלכים שנשברו הם בחינת גופות, כלומר, בחינת התפשטות ממעלה למטה, מן הג"ר דנקודים, כי מלך הדעת הוא גוף לכתר דנקודים, המכונה שם הסתכלות עיינין דא"א, ומלך החסד הוא הממעלה למטה של הראש הנקרא גופא דאבא. ומלך הגבורה הוא הממעלה למטה של הראש הנקרא גופא דאמא וכו'. אשר מסבת שבירת מלך הדעת נפל האחרים דכתר, למקום הגוף שלו, דהיינו למקום עמידת מלך הדעת, ומלך הדעת נפל לבי"ע. וכן מסבת שבירת מלך החסד, נפל האחרים דאבא למקום הגוף שלו, שהוא מקום עמידת מלך החסד, ומלך החסד נפל לבי"ע וכו' עד"ו. ע"ש. והנה עד"ו הוא ג"כ סדר תיקונם, שע"י בירור מלך החסד, חוזרים האחרים דאבא לבחינת

(יא) אמנם דע, כי עכ"ז נשארו מעורבים בתוכם קצת נצוצות קדושה קטנות מאד אשר הם סוד י"א סימני הקטרת, כמבואר ענינם במקומו, והם עתידים עדיין להתברר לגמרי ולצאת מתוכם אותם ניצוצות הקדושה לעתיד לבא. כמבואר אצלינו בפסוק בלע המות לנצח. והרי נתבאר ענין זה בכלל.

(יב) והנה כיוצא בזה הוא גם כן בפרט, ר"ל גם בכל עולם ועולם מהד' עולמות היה עד"ז, כי הנה בהיות מתברר בחינת עולם האצילות בתחילה הוברר הבחינה הפרטית שהיא מחלק עתיק יומין דאצילות, ואח"כ הגרוע ממנו הוברר בא"א, ואח"כ הגרוע ממנו הוברר באו"א, ואח"כ הגרוע ממנו בזו"ן, ואח"כ עד"ז היה מתברר והולך כל חלקי הבי"ע.

#### אור פנימי

החג"ת עד החזה בהמדרגה, שהרי החג"ת הם ג"כ בחינת כח"ב, אלא מטעם היותם רק ג' חסדים קבלו כח"ב לשמות חג"ת, כנודע, ונמצא שת"ת הוא בחינת בינה דגופא. וע"כ כמו שנחלק בינה דראש על ג"ר וז"ת, שרק ז"ת דבינה יצאו מבחינת ראש, כן נחלק הת"ת לג"ר וז"ת, ורק ז"ת דת"ת נפלו לבר מסיום רגליו שהם בש"ת דת"ת שמחזה ולמטה עם הנהי"מ. הרי שאלו בחינת אח"פ שיצאו מכל מדרגה אינם אלא תנה"י שמחזה ולמטה דאותה המדרגה. ונודע, שכל מדרגה חסרה נה"י דכלים, היא חסרה מג"ר דאורות, וע"כ לא יצאו הע"ס דנקודים מתחילת אצילותם רק בבחינת ו"ק בלי ג"ר, והראש שהוא או"א, יצאו באב"א, שהוא רק ו"ק דאו"א, וכן הו"ת. כי תנה"י של ראש, נפלו ונעשו לבחינת ז"ת, ותנה"י דז"ת נפלו ונעשו לבחי"י ביי"ע, שהיתה אז בבחינת חלל הפנוי שאינה ראויה לקבל אור האצילות. כנ"ל בדברי הרב אות ח'. וחסרים נה"י דכלים וג"ר דאורות. ויציאה זו נבנת לבחינת הקטנות דנקודים. גם הם נבחנו לכלים דפנים כלומר לכלים הראוים לקבל אור האצילות. ואלו הכלים דתנה"י דז"ת דנקודים שיצאו לבר ונעשו לבי"ע, כנ"ל,

אדה"ר, שהעולמות מתגדלים ע"י המ"ן שמעלים התחתונים מתתא לעילא, אינו כך, שהרי עתיק דאצילות האציל לא"א דאצילות מטרם שמשיג למשל גדלות המוחין דשבת, הרי שאין העליון מחויב להתגדל בכל קומתו מטרם שהוא מברר משהו מן התחתון, כמו שכייל הרב לעיל באות ז'. אלא שהרב מדבר רק במוחין הקבועים שבאבי"ע. ומ"ש שהיותר מעולה הוברר באצילות, והגרוע ממנו בבריאה וכו', תבין עם מה שנתבאר בחלק ו' דף ת"ו ד"ה והנה ע"ש בכל ההמשך, כי ב' בחינות יצאו בנקודים: קטנות וגדלות, כי בעת עליית ה"ת בעינים דס"ג דא"ק לצורך הנקודים, שנעשה הזווג בנקבי עינים, יצאו אח"פ מכל המדרגות ונפלו למדרגת התחתון דכל אחד מהם, ולא נשאר בכל מדרגה רק גו"ע בלבד, באופן, שאח"פ דראש, נפלו בפנימיות גו"ע דתוך, דהיינו בחג"ת. ואח"פ דתוך, נפלו לגו"ע דסוף, דהיינו בנה"י. ואח"פ דנה"י, נפלו למטה מסיום רגליו, דהיינו למטה מסיום הקו דא"ס ב"ה. כנ"ל בדברי הרב דף א' תתצ"ג אות ה' גם נודע שאח"פ אלו שנאבדו מכל מדרגה הם נבחנו רק לתנה"י דהמדרגה: כי כמו שנשארים גו"ע ונקבי עינים, בראש שהם כח"ב, כן נשארים גם

(ג) וכן עד"ז היה בפרט מן הפרט, כי בי"ס עצמן שבכל פרצוף ופרצוף בתחילה הוברר ביותר מעולה לספירת הכתר שבו, ואח"כ היותר גרוע לספירת החכמה שבו וכו', וכן עד"ז בי"ס הנכללים בכל ספירה וספירה, ואין להאריך בזה כי כשל כח הקולמוס לפרט כל הפרטים.

## אור פנימי

שבירה, גם לבחינת הכלים הנקודים שהיו למעלה מפרסא, הנקראים כלים דפנים, כנ"ל בדיבור הסמוך. עש"ה.

ודע, שיש כאן בז' המלכים שנשברו, ה' בחינות: הבחינה הראשונה היא, הכלים דפנים שיצאו בעת קטנות הנקודים, שהם מעולים יותר מכולם, כי המה באמת ראויים לקבל אור אצילות להיותם כולם מבחינת למעלה מפרסא. כנ"ל בדיבור הסמוך, והם שנבררו בראשונה ונעשה מהם עולם האצילות. ובהכלים דאחורים יש בהם ד' בחינות זו גרועה מזו, כי הם בחי' ישו"ת וז"א ונוקבא דגופא, וגם יש בהם בחי' סיגים: כי ב"ש תחתונים דת"ת, הם ישו"ת דגופא, דהיינו ז"ת דבינה דגופא הנקרא ת"ת, והם המעולים ביותר מכל הכלים דאחורים, להיותם בחינת בינה, דמצד עצמותה אין שום צמצום חל עליה, אלא משום שז"ת שלה הם שורשים לזו"ן, בערך זה נתמעטה ויצאה מחוץ לפרסא. ומשום זה היא נבררה לראשונה מהכלים דאחורים, וממנה נעשה עולם הבריאה. אמנם ודאי שהיא גרוע מהבחינה הא' מבחי' הכלים דפנים הנעשים לעולם אצילות. והנה נתבאר ב' בחינות: א' הם הכלים דפנים, שנעשה לאצילות. ב' ב"ש תחתונים דת"ת שיצאו למטה מפרסא, שהם נעשו לעולם הבריאה.

בחינה ג', היא בחינת ז"א דגופא, שהם ג' ספירות נה"י, שיצאו למטה מפרסא הגרועים מבחינת ב"ש ת"ת הנ"ל, כי הם צריכים להארת חכמה והם הסובלים בעיקר מן הסיום החדש דצמצום ב', כי אינם יכולים לקבל הארת חכמה המיוחסת להם, מאחר

הם הנקראים כלים דאחורים דז"ת הללו משום שהם בבחינת חלל פנוי ואינם ראויים לקבל אור האצילות.

ואח"ז עלו נה"י דא"ק למ"ן לע"ב ס"ג דא"ק, שהארת הווג הזה, הורידה הה"ת מהענינים לפה, שמחמת זה חזרו כלהו התנה"י הנפולים אל מדרגתם כבתחילה, אז יצאו הג"ר דכל מדרגה, כי נתבטלו הפרסאות שהבדילו בין נקבי עינים לאח"פ, ואז נתפשטו גם ז' המלכים אל תנה"י שלהם, דהיינו לבי"ע, ונתחברו הכלים דאחורים עם הכלים דפנים למדרגה אחת ומתוך שירדו למקום חלל הפנוי נשברו פו"א, והגם שהכלים דפנים היו ראויים לקבל אור האצילות, מ"מ נשברו גם הם, מחמת שנעשו ונתחברו למדרגה אחת עם הכלים דאחורים שנעשו לבי"ע, ולא היו ראויים לקבל אור האצילות. כמ"ש בחלק ז'.

וזה אמרו, היותר מעולה שבהם הוברר באצילות" דהיינו אותם הכלים דפנים הנ"ל, שלא היה בהם שבירה מצד עצמם, אלא מכת התחברותם עם הכלים דאחורים כנ"ל, הנה הם הובררו עתה ונתפרדו מן הכלים דאחורים, ומהם נעשו כל פרצופי האצילות. והם המעולים ביותר מכולם, להיותם ראויים לקבל אור האצילות משורשם, ועתה אין בהם מתערובת הכלים דאחורים ולא כלום. ומבחינה הגרועה מן הראשונה הוברר

נעשה עולם הבריאה. היינו מכלים דאחורים של ז"ת דנקודים, שהם תנה"י שלהם שנתפשטו למטה מסיום הפרסא דנקודים, במקום ג' עלמין ביי"ע, שנעשו מהכלים שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק, אשר התפשטות הזו דתנה"י דנקודים גרמה

יד) הכלל העולה, כי הבחינה היותר מעולה הובררה וניתנה לראשון שבכלם, והבחינה הגרועה ממנה ניתנה לשני אשר תחתיו, והיותר גרועה ניתנה לאשר תחתיו וכו' עד שנמצא שהבחינה היותר גרועה לגמרי, ממנה נעשו הקלי' כנזכר. והרי זה ענין אחד.

### א ו ר פ נ י מ י

השייכים לקומות הללו. ואחר שיתבררו אלו, ישארו הקליפות ריקנים לגמרי בלי שום נצוצין קדישין, ואז יתבטלו, בסו"ה בלע המות לנצח.

וזה אמרו (באות י"א) עכ"ז נשארו מעורבים בתוכם קצת ניצוצות קדושה קטנות שהם סוד י"א סמני הקטורת שהם עתידין להתברר לגמרי ולצאת מתוכם וכו' בסוד בלע המות לנצח" דהיינו כמבואר, שהם בחינת המלכים השייכים לקומת או"א הפנימים דנקודים, ולקומת יחידה, שאין להם גילוי עד לעתיד לבא בגמר התיקון.

י"ב) כיוצא בזה הוא ג"כ בפרט וכו' וכן עד"ז היה בפרט מן הפרט וכו' וכן עד"ז ב"פ הנכללים בכל ספירה. אחר שביאר ד' העולמות בכללם. שכל העליון יותר הוא מובחר יותר, אומר שכן הוא בפרט, דהיינו בה"פ הפרטים שבכל עולם ועולם העומדים זה למטה מזה, הנקראים: עתיק, א"א, או"א, וזו"ן. אשר עתיק הוברר מהמובחר, והגרוע ממנו לא"א, וכו'. ועד"ז בפרט מן הפרט כי בכל פרצוף מאלו ה"פ הפרטים יש בו עצמו ג"כ ה"פ זה למטה מזה, וגם בהם נוהג הכלל הזה, שכל העליון יותר הוברר מהמובחר ביותר. ועד"ז ביד ספירות הנכללים בכל ספירה, כי בעת הזווג הנעשה ע"י אור עליון עם המסך שבכלי המלכות, נכללו הספירות זו בזו. (כמ"ש בהסתכלות פנימית חלק ב' ע"ש). והנה גם בהם מדויק הכלל הזה, שכל העליון יותר הוברר מהכלים המובחרים יותר. ועי' בספר בית שער לכוונות (אות קמ"ו) שנתבאר שם איך יוצאים מכל זווג כ"ה פרצופים שקומתם שוה. וכל העליון ביותר נאצל תחילה.

שנמצאים במקום חלל הפנוי כנ"ל בדיבור הסמוך, וכן מטעם זה שבירתם קשה מאד בעת שרצו להתפשט עם הארתם למטה מסיום הפרסא. ולפיכך הובררו מהם הכלים לעולם היצירה.

הבחינה הד' היא בחינת מלכות דגופא, שהיא גרועה עוד יותר מהכלים דנה"י הנ"ל, להיותה קרובה לקליפות כמ"ש בסמוך, וע"כ נחשבת לגרוע מכל הכלים דאחורים, וממנה הובררו הכלים דעולם העשיה.

הבחינה החמישית, הם הסיגים והקליפות שלא יוצלחו לכלום, כלומר, שלא יוכלו להתברר במשך השתא אלפי שני: כי לא כל הקומות שיצאו בנקודים יוכלו לחזור ולהתקן עתה, כי או"א דנקודים הפנימים, שהם בחינת ג"ר דחיה אשר שמשו בנקודים, נגנזו, ולא יוכלו להתקן בשתא אלפי שני, וכן קומת היחידה, לא תתקן בשתא אלפי שני, כי מלכות דבחי"ד נגנזה ברדל"א, כנודע, ונמצא כי אותם החלקים שבז' מלכים דנקודים הנשברים, אשר שייכים לקבלת אור הג"ר דחיה ואור היחידה, אין להם שום בירור במשך שתא אלפי שני, ולפיכך המה נבחנים לסיגים שלא יצלחו לכלום, כלומר, שאי אפשר לברר הניצוצין קדישין שבהם, כדי לחזור ולהעלותם להיות כלים להקומות שלהם. וע"כ נשארו טבועים בהקליפות עד גמר התיקון, שאז יקבלו תיקונם כי אז תתגלה המלכות מרדל"א, בסו"ה אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. ועליה תתגלה קומת היחידה, וכן יתגלו קומת או"א הפנימים דנקודים, ואז יתבררו הכלים דו' מלכים

(טו) עוד נתבאר ענין שני, כי הבחינה היותר מעולה שבכולם, שהיא עתיק יומין דאצילות היא הובררה תחילת הכל, ובעוד היותו מתברר לצורך עתיק יומין, לא היתה שום בחינה אחרת מתבררת כלל, ובכלות בירור חלק עתיק יומין, אז התחיל בירור חלק א"א, וכן עד"ז עד כלות בירור עולם אצילות כולו. ואחר גמר בירור עולם האצילות כולו, אז התחיל בירור עולם הבריאה בסדר הפרצופין שבו ע"ד שבארנו באצילות, וכן עד"ז היה אח"כ ביצירה, ואח"כ בעשיה. וגם ענין זה השני הוא בכלל ובפרט ובפרט מן הפרט.

#### אור פנימי

ובו מתלבש התחתון שבאורות, שהוא אור הנפש, ונמצא אור הנפש מתלבש בכלי דכתר. ואח"כ מתגדל הכלי דחכמה, ואז יורד אור הרוח ומתלבש בכלי דכתר, ואור הנפש שהיה בכלי דכתר, יורד משם לכלי דחכמה. ואח"כ מתגדל כלי דבינה, ואז יורד אור הנשמה ומתלבש בכלי דכתר, ואור הרוח יורד משם לכלי דחכמה, ואור הנפש שהיה בחכמה יורד משם לכלי דבינה. ואח"כ מתגדל כלי דז"א בפרצוף, ואז יורד אור החיה, ומתלבש בכלי דכתר, ואור הנשמה יורד משם לכלי דחכמה, ואור הרוח שהיה בחכמה יורד משם לכלי דבינה, ואור הנפש שהיה בכלי דבינה יורד משם לכלי דז"א. ואח"כ מתגדל הכלי דמלכות בפרצוף, ואז יורד אור היחידה ומתלבש בהכתר, ואור החיה יורד משם לכלי דחכמה, ואור הנשמה שהיה בכלי דחכמה, יורד משם לכלי דבינה, ואור הרוח שהיה בכלי דבינה יורד משם לכלי דז"א, ואור הנפש שהיה בכלי דז"א יורד לכלי דמלכות. ונמצאים עתה שכל אור מלוכש בכלי המיוחס לו. ע"ש.

ולפי זה נמצא, אשר הכלל שאומר כאן הרב, שכל העליון ביותר הוברר תחילה, נאמר רק בכלים של הפרצוף, ולא באורות, כ באורות הוא להיפך, כנ"ל, שכל התחתון ביותר נכנס תחלה בפרצוף. ונמצא באמת אשר פרצוף העיבור ראוי להתברר תחילה, להיותו בחי' כלי דכתר דכללות הפרצוף, והוא נבחן עתה פרצוף תחתון, רק ביחס

(טו) ענין שני וכו' ובעוד היותו מתברר לצורך עתיק יומין לא היתה שום בחינה אחרת מתבררת כלל וכו' וגם ענין זה השני הוא בכלל ובפרט ובפרט מן הפרט. וטעם הדבר מבואר לעיל בחלק ח' דף תרכ"ו ד"ה ואריך עש"ה. כי אין התחתון מתברר, אלא ע"י אח"פ דעליון הנגמרים בעת הגדלות שלו, ולפיכך מטרם שיושלם העליון בנה"י חדשים דגדלות, אין שום בירור לפרצוף התחתון ממנו. ע"ש. וענין זה מחויב בין מפרצוף לפרצוף, בין מעולם לעולם. כי אח"פ דעולם הבריאה, הם בגו"ע של עולם היצירה. וכן אח"פ דיצירה, הם בגו"ע דעולם העשיה, כמ"ש לפנינו.

אמנם לכאורה יש לתמוה עם הכלל הזה, כי התינוח בה"פ הפרטים שבכל עולם, אמנם בפרט מן הפרט, דהיינו ה"פ שישנם בכל פרצוף מיוחד, הרי מצינו בהם שהתחתון נברר תחילה. כי ה"פ שבו"א, הנקראים עיבור, יניקה, גדלות א', גדלות ב', ופרצוף הכתר. הרי מתחילה הוברר פרצוף היותר תחתון שהוא פרצוף העיבור, ואח"כ פרצוף היניקה, ולבסוף נברר פרצוף הכתר. הרי שהתחתון הוברר תחילה לעליון. אמנם צריכים לזכור כאן את ערך ההפוך שיש בין כלים לאורות, שמביא הרב בע"ח שכ"כ פ"ו ע"ש. כי בכלים מתגדלים העליונים בתחילה, ובאורות התחתונים נכנסים תחילה, ולבסוף נכנסים העליונים, כי מתחילה נתגדל הכלי דכתר של הפרצוף,

טז) ונמצא כי כל ד' עולמות אבי"ע נתהוו ונעשו מבחינת בירור ז' המלכים הנזכר, וזכור כלל זה, כי הוא יסוד ושרש להבין כל חכמת הקבלה לראוי אליה.

יז) ואמנם זכור אל תשכח, כי ד' עולמות אבי"ע נעשו מב' בחינות: אחת אור הישן הנקרא עולם הנקודים, והם בחינת ז' המלכים הנזכר. בחינה ב' הוא אור החדש הנק' הוי"ה דמ"ה דאלפין, שיצא מהארת המצח העליון דא"ק. וב' בחינות אלו הם זכרים ונקבות שבכל ד' עולמות אבי"ע.

### אור פנימי

מתלבשים האורות בהכלים המיוחדים להם, הוא יתלבש בכלי דמלכות. הרי שאע"פ שפרצוף העיבור הוברר תחילה מ"מ נבחן שפרצוף יחידה נתברר תחילה, כי מצד הכלים הרי כלי זו דעיבור שייך לבסוף לפרצוף יחידה. וכן כלי דיניקה שייך לבסוף לפרצוף חיה שהוא גדלות ב', כי ביניקה הוברר הכלי דחכמה כנ"ל, וכלי זו שייך לפרצוף החיה לבסוף. וכו' עד"ו.

יז) אור הישן הנקרא עולם הנקודים וכו' אור החדש הנקרא הוי"ה דמ"ה. כי האורות היוצאים באצילות הם מבררים הכלים דז' מלכים שנשברו, לפי שיעור קומת האור. והאורות היוצאים באצילות נקראים מ"ה, על שם שכל פרצוף מאצילות לקח רק בחינת קומת מ"ה מהפרצוף שכנגדו בה"פ א"ק, כי עתיק לקח מ"ה דפרצוף הכתר דא"ק, וא"א לקח מ"ה דפרצוף ע"ב דא"ק, ואו"א לקחו מ"ה דפרצוף ס"ג דא"ק, וישסו"ת לקחו מ"ה דפרצוף מ"ה דא"ק, וזו"ן לקחו מ"ה דפרצוף ב"ן דא"ק. כמבואר בבית שער לכונות אות קנ"א באור פשוט ע"ש. ואלו קומות המ"ה הנ"ל, הם בקביעות באצילות, לא יתמעטו לעולם, והם ביררו כנגדם הכלים המיוחדים להם מן ז' המלכים שנשברו. ואלו הכלים שנבררו מן השבירה, נקראים אור הישן או ב"ן. ואלו הקומות דאצילות הם בחי' זכרים דה"פ אצילות. ואלו הכלים דנקודים שהובררו על

של האורות, כי אין בו אלא אור הנפש, שהוא התחתון שבאורות נרנח"י. ואח"ז הוברר פרצוף היניקה, עם הבירור של הכלי דחכמה, ואז יורד אור הרוח הנקרא יניקה, ומתלבש בכלי דעיבור, שהוא הכלי דכתר, ואור הנפש שהיה בכלי דכתר, יורד לכלי דחכמה, ונמצא עתה פרצוף העיבור שהוא אור הנפש בכלי דחכמה, ופרצוף היניקה, הוא אור הרוח בכלי דכתר. ואח"כ מתברר פרצוף גדלות א', דהיינו עם הבירור של הכלי דבינה, ואז הוא נכנס בכלי דכתר, ואור היניקה יורד עתה מכלי דכתר, ומתלבש בכלי דחכמה, ואור העיבור שהיה בחכמה, יורד לכלי החדש דבינה. ונמצא עתה, שפרצוף העיבור הוא אור הנפש בכלי דבינה, ופרצוף היניקה הוא אור הרוח בכלי דחכמה, ופרצוף גדלות א' שהוא הנשמה, הוא אור נשמה בכלי הכתר, וכו' עד"ו. עד שלבסוף אחר שמתברר כלי דמלכות, אז יורד אור היחידה ומתלבש בכלי דכתר, ואור החיה בכלי דחכמה הנקרא גדלות ב', ואור הנשמה בכלי דבינה הנקרא גדלות א', ואור הרוח בכלי דז"א, הנקרא יניקה, ואור הנפש בכלי דמלכות הנקרא פרצוף העיבור. הרי מבחינת הכלים נמצא שפרצוף הכתר הוברר תחילה ואח"כ החכמה וכו' ולבסוף פרצוף העיבור. כי מה שנקרא מתחילה פרצוף העיבור, הוא על שם אור הנפש שבו, כי הכלי נקרא על שם האור המלוכש בו, ולבסוף אחר יציאת פרצוף היחידה, שאז

יח) ונחזור לענין ראשון, ואמנם להיות שאין בחינת זכר ונקבה נגלה רק מאו"א ולמטה, כי בחינת הכתר עליו נאמר, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, דלית בי שתופא דתנינא שהיא בחי' הנוק, ולכן אין אנו יכולים להזכיר שם בחינת זווג, כיון שלא נגלית שם בחינת נקבה, ולכן נתחיל לבאר מבחינת או"א ולמטה, כי כבר שם נגלית בחי' נקבה, ויש שם בחינת זווג. והנה נודע כי אי אפשר להתברר שום בירור ניצוצי קדושה אשר בז' המלכים הנזכר אם לא ע"י זווג זכר ונקבה, כמש"י.

יט) והענין הוא, כי הנה אחר שהובררו בחינת או"א עצמם ע"י מי שקדם אליהם, שאין בנו רשות להזכיר ענינו, והנה אח"כ נזדווגו

#### א ו ר פ נ י מ י

דהיינו במקום עמידת הג"ר דנקודים, ששם סוד הואו דהוי"ה דס"ג, ע"כ גם עתה לא ניכר באצילות ענין צמצום ב' בפרצופי עתיק וא"א דאצילות המקבלים מגלגלתא וע"ב דא"ק, אלא רק בוא"ו דהוי"ה דס"ג, דהיינו מטבור ולמטה דקומת או"א, הנקרא בשם בטן דאו"א. ונקרא בטן, משום דשם מקום העיבור של זו"ן, שמשם הם מקבלים בחינת השיתוף דמדת הרחמים בדין, כי זה כל מעלת העיבור, כמ"ש לעיל דף תתקע"ד תשובה י"ג ע"ש.

ונתבאר, כי למעלה מאו"א אינו ניכר בחינת בטן, שיהיה ראוי לבחינת עיבור, וזו"ש הרב שאין לנו רשות להזכיר בחינת עיבור במעי הנוקבא, רק מאו"א ולמטה, כי למעלה מהם אין בחינת בטן וצמצום ב' ניכר כלל, להיותם מיוחדים לפרצופי גלגלתא וע"ב דא"ק, שאין בהם, מצמצום ב' ולא כלום. וע"י לעיל דף תס"ג תשובה א', אשר מילוי יודין מורה על צמצום א', ומילוי אלפין מורה על צמצום ב'. ומטעם זה יש בואו של הוי"ה דס"ג מילוי א', משום שהצמצום ב' התחיל להשתרש שם, עם יציאת הג"ר דנקודים, ולכן נעשית א' זו דמילוי הוא"ו דהוי"ה דס"ג, לבחינת בטן ושורש להוי"ה דאלפין, עש"ה.

ידיהם מז' המלכים הם בחינת הנקבות דה"פ אצילות. ומה שהרב מכנה אל הכלים שהובררו מז' מלכים בשם אור הישן, הוא, כי אחר שהובררו מן השבירה, חזרו האורות דנקודים להתלבש בהם, וע"כ מכנה אותם בשם אור הישן, דהיינו האורות שכבר שמשו בעולם הנקודים מטרם שביה"כ.

יח) אני אני הוא ואין אלקים עמדי דלית בי שיתופא דתנינא שהיא בחינת הנוקבא. ולכאורה הלא אומר בסמוך שבחינת ב"ן שהוא אור הישן שהוברר מז' המלכים, הם שנעשו נוקבין לה"פ אצילות, וא"כ יש בחינת נוקבא גם בג"ר שהיא הצד ב"ן שבהם, כנודע. והענין הוא כי פסוק הנ"ל נאמר על גמר התיקון, אחר שיתבטל צמצום הב', וצמצום א' יחזור לתיקונו השלם, כי אז ישוב המ"ה להיות ע"ב, והב"ן ישוב להיות ס"ג, כמ"ש הרב בע"ח ש"י פ"ג, ואז נאמר אין אלקים עמדי דלית בי שיתופא, דהיינו בחינת שיתוף דמדת הרחמים בדין הנעשה בצמצום ב'. כי אז ישוב הצמצום א' לתיקונו השלם.

ונודע, שכל פרצוף מה"פ אצילות, יונק ומקבל מפרצוף שכנגדו בא"ק, ומתוך שבחינת השיתוף דמדת הרחמים בדין, התחיל רק בלמטה מטבור דס"ג דא"ק,

או"א יחד לברור חלקי הבחינות של ז'ו"ן, ואז ע"י זווגם מתבררים אותם הנצוצות של חלקי ז'ו"ן ועולות מלמטה, ממקום אשר בו נפלו המלכים בעת מיתתם, ועולות למעלה ונכנסות תוך בטן אמא עילאה ושוהות ומעכבות שם כל ימי חדשי זמן העיבור, ושם הם מתמתקים ונתקנים ומתחברים ונעשים בחי' פרצוף, ונולדים ויוצאים ז'ו"ן, כנודע.

(כ) ודע, כי בבטן אמא עילאה אינם מתבררים רק בחינת ז'ו"ן דאצילות ולא יותר. ובבטן נוקבא דז"א מתבררת ראש הבריאה עד או"א שבבריאה. וכבר כתבנו, כי לסבת היות שאי אפשר להזכיר בחינת זווג זכר ונקבה רק מבחינת או"א ולמטה בלבד, לכן אנו כוללים בדברינו אלה כל ג' עליונות שבבריאה ביחד, אבל המשכיל יבין מדעתו האמת.

(כא) ואחר כך בבטן אמא דבריאה הובררו ז'ו"ן דבריאה, וכן על דרך זה היה הברור משם ולמטה מדרגה אחר מדרגה עד סיום כל עולם העשיה.

#### אור פנימי

מקבלת כי אם ע"י שתיהן: ע"י נקב צר וגם הרחקה. ורק אבא לבדו מקבל האור מן הכתר בקירוב, שאלו הן ד' הבחינות, שבהם יובדלו פרטי האצילות ע"ש. ולפי"ז יש הפרש גדול בין אור אבא לאור אמא, ומכ"ש לזו"ן, ואיך נאמר שאורו של אבא מתפשט בכל האצילות עד הנוקבא.

ויש לתמוה עוד יותר מזה, כי הוא אומר לעיל באות כ"ו שכמו שאצילות עצמו יתחלק לד' בחינות, כן מתחלק על ידיהם ד' העולמות, שאצילות הוא בחינת חכמה, ובריאה בינה, ויצירה ז"א, ועשיה נוקבא. נמצא, שעולם אצילות כולו מקבל האור בקירוב מהכתר, ועולם הבריאה אינו מקבל אלא ע"י הרחקה. ועולם היצירה רק ע"י חלון ונקב צר. ועולם העשיה ע"י שתיהן: נקב צר וגם הרחקה. אי"כ קשה בשתים, א' איך תאמר שכל עולם האצילות הוא בחינת חכמה המקבל האור מהכתר בקירוב, הרי יש שם כל ד' הבחינות, וא"כ יש שם גם בחינת הרחקה ונקב צר. וב' מאחר שכל ההפרש הגדול שבין העולמות, אינם רק ד'

(כ) ובבטן נוקבא דז"א מתבררת ראש הבריאה עד או"א דבריאה וכו' שאי אפשר להזכיר בחינת זווג זכר ונקבה רק מאו"א ולמטה. כבר נתבאר זה בדיבור הסמוך, שמתוך שבב' הפרצופים הראשונים דא"ק, לא היה שם התחלה לצמצום ב', ע"כ גם בב' פרצופים הראשונים דאצילות, המתיחסים להם, אין הכר נוקבא דצמצום ב' בהם, ע"ש. והוא הדין גם בב' פרצופים הראשונים דבריאה, אין בהם הכר נוקבא, כי זה הכלל כל פרצוף מקבל מפרצוף שכנגדו בעליון, וכיון שהם מקבלים מב' פרצופים הראשונים דאצילות, ע"כ גם בהם אין הכר נוקבא. ועד"ז ביצירה ועשיה.

(כו) מתגלה כאבא וכו', בלי שום מסך וכו', אבל מחכמה ולמטה וכו' אבא מתלבש כאבא ואבא גו ז"א וז"א גו נוקבא וכפי זה קשה מה שאמרו כי אורו של אבא מתפשט בכל האצילות. הקושיא היא, לפי המבואר בע"ח שמ"ז פ"א. שאמא אינה מקבלת האור אלא ע"י הרחקה, וז"א אינו מקבל האור אלא ע"י חלון ונקב צר, ונוקבא אינה

(כב) והנה הטעם אל מה שאמרנו, שאין כח בא"א לברור כל המדרגות של מטה מהם לגמרי ולא יכלו לברור רק בחינת זו"ן שבעולם שלהם לבד, הטעם הוא, כי אין מעלת כל הנצוצות הצריכות להתברר שוות, ולכן הנצוצות שהם מבחינת זו"ן הקרובים אל מעלתם אל אר"א יכולות להתברר ולעלות עד אר"א להתתקן שם, אבל שאר כל המדרגות שמשם ולמטה, אין בהם כח לעלות עד מקום אר"א, כי מדרגתם פחותה מאד, כי אלו היה בהם כח לעלות עד אר"א, כולן היו נקראים בחינת זו"ן בלבד, ולא היו מדרגות משתנות.

(כג) כלל העולה, כי אין יכולות בנצוצות המתבררות להתברר ולעלות ולתקן כי אם באותה המדרגה לבדה אשר למעלה ממנה, ואינה יכולה לעלות שני מדרגות, כנזכר לעיל.

#### אור פנימי

וחיצוניותם שהם נה"י, נעשו מקום לעולם היצירה. וחיצי חיצוניותם שהיא המלכות נעשית מקום לעולם העשיה.

והן אמת, אשר אח"כ ע"י תיקונים שיתבארו להלן, נמשכו גם לבי"ע אלו האור של ע"ס, ולא נשארו בבחינת חלל פנוי. אמנם ההפרש הוא רב, כי הע"ס המקורות נשארו בעולם אצילות בלבד, ואלו הע"ס שנתפשטו למטה מן הפרסא לבי"ע, כבר אינם ע"ס מקורות אלא הם נבחנים רק לאור של תולדה כמ"ש הרב להלן באות ל"א.

ועם זה תבין, כי אלו ג' המסכים דבינה ודו"א ודמלכות, שהם: הרחקה, וחלון ונקב צר, ושתייהם ביחד, בעת שהם משמשים בעולם האצילות, אינם חשונים למסכים ועיכובים כלל: כי המסך דהרחקה של הבינה, שפירושו, שהיא מתרחקת עצמה מחכמה, ובוחרת רק בחסדים, בסו"ה כי חסד חסד הוא, אין זה גורם לה שום מיעוט וצמצום על אור החכמה, משום שהיא עשאה זאת רק מתוך החשק בלבד, ולא משום איזה עיכוב. ולכן בעת שו"א עולה אליה למ"ן, היא יכולה לחזור עם החכמה פב"פ, ומקבלת אור החכמה בשביל הו"א. וכשבינה

הבחינות הללו, ולמה אינם עושים הפרש הזה גם בעולם אצילות עצמו.

והנה בשער מ"ז פ"א, הרגיש הרב בקושיא הנ"ל, שמבאר שם הפרש בין ד' הבחינות שבעולם האצילות גופיה, ובין ד' הבחינות המבדילין בד' העולמות אבי"ע, כי באלו ד' הבחינות שבאצילות, אין שום מסך כלל, כלומר שההרחקה והנקב צר לא נעשו למסך מבדיל. משא"כ בבחינות שבין העולמות אבי"ע, נעשו המסכים לבחינת מבדילים על האור, ע"ש. אמנם סתם דבריו ולא ביאר למה לא נעשו למבדילים גם בעולם אצילות גופיה.

ובכדי להבין הדברים העמוקים אלו יש להבין תחלה ההפרש הכללי מן עולם אצילות, לג' עלמין ב"ע. וצריכים לזכור מ"ש הרב (לעיל חלק זה אות ג') כי מסבת צמצום הב', נעשה נקודת הסיום לקו אור הא"ס ב"ה במקום החוזה דפרצוף תנה"י דא"ק, שה"ס הפרסא שהופרס בין אצילות לבי"ע, באופן, שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק נעשה לחלל פנוי. כנ"ל באות ח' אשר בחינת הפנימית שבהם, שהם ב"ש תחתונים דת"ת נעשו למקום עולם הבריאה,

(כד) בענין ההפרש שיש בין עולם האצילות ועולם הבריאה ועולם היצירה ועולם העשיה. כבר הודעתוך, כי ד' עולמות אבי"ע הם נכללים בסוד ד' אותיות הוי"ה, גם הודעתוך, כי ד' אותיות הוי"ה מתחלקות בסדר הזה: יו"ד בחכמה ה"א בבינה, וא"ו בת"ת, ה"א במלכות. כיצד, אות יוד באצילות, והוא בבחינת הוי"ה דיודין העולה ע"ב הנקרא חכמה, בסוד כולם בחכמה עשית הנאמר על אצילות כמבואר במקומו.

כה) ואות ה"א בבריאה, בבחינת הוי"ה העולה ס"ג, בסוד אמא מקננת בכורסא. ואות ואו ביצירה. בבחינת הוי"ה דאלפין העולה מ"ה, בסוד שית ספירן מקננן ביצירה. ואות ה"א בעשיה, בבחינת הוי"ה דההין העולה ב"ן, בסוד מלכות מקננא באופן.

כו) נמצא כפי זה, כי עולם האצילות בחינתו היא החכמה, ובחינת עולם הבריאה היא הבינה, ובחינת היצירה היא בת"ת, ובחינת העשיה היא במלכות. וכ"ז מבואר ואין צורך להאריך בו, כי הנה כמו שבעולם האצילות עצמו יתחלק לד' בחינות אלו, כן הם כוללות אלו הד' עולמות והנה כנגד האצילות נאמר כולם בחכמה עשית, לפי שכל האצילות נעשה בסוד החכמה.

#### אור פנימי

משפעת הארת חכמה לז"א, היא משמשת עם המסך דחלון ונקב צר, שהם היסודות דאז"א, (כמ"ש לעיל דף אלף תקס"ט ד"ה וזה שחזור), כי הם סוד הב' עיטרין ע"ש היטב. ועד"ז מקבלת המלכות הארת חכמה ע"י המסכים דנקב צר והרחקה שבה, כמ"ש שם. הדי שאלו ג' המסכים אינם עיכובים על אור אבא שהוא חכמה, אלא אדרבא המה הממשיכים להם הארת חכמה, ולולא אלו ג' הגורמים לא היו זו"ן ראויים כלל לקבל הארת חכמה. ולכן כל פרצופי אצילות נבחנו שם בלי מסך כלל. וז"ס מ"ש בזוהר, שבאצילות איהו וחייה וגרמוהי חד בהון: איהו פירושו א"ס ב"ה, וחייה היא אור החכמה, הנקרא חיה, וגרמוהי הם אלו ג' המסכים הנ"ל, שהם הגורמים שיתפשט

אור אבא שהוא חיה בכל האצילות עד הנוקבא. והם נחשבים כולם לאחדות גמור, כי אפילו המסכים שבהם אינם מסכים אלא להיפך שהם גורמים להארת חכמה. מה שאינו כן, בשעה שאלו ג' מסכים נמצאים בע"ס שבבי"ע, שהם רק אור של תולדה, ואינם מקורות, כי כבר נסתיים קו א"ס ב"ה למעלה מפרסא, כנ"ל, נמצא שהמסך דהרחקה המשמש בספירת הבינה, כבר אינו בסוד כי חפץ חסד הוא, כלומר ע"פ בחירתה עצמה בחסדים, אלא שכבר נוסף עליה כח הסיום שבפרסא שממעל לה, המסיים את אור החכמה ואינו נותן לו להתפשט למטה מפרסא. ונמצא כאן שהמסך דהרחקה נעשה למפריש את החסדים מן החכמה, ולמסך ממש על אור חכמה. הרי

(כו) וזה ביאורו של דבר, דע כי אור המאציל העליון, הנה הוא מתגלה באבא הנקרא חכמה, והוא נעלם בתוכו בלי שום מסך ביניהם, דעד החכמה הנק' מחשבה אתגלי הא"ס, אבל מחכמה ולמטה אין אור הא"ס ממש מתגלה, אמנם אבא הוא המתלבש ומתפשט בתוך כל האצילות להחיות אותו, ונודע כי אבא מתלבש גו אמא ואמא גו ז"א וז"א גו נוקבא.

(כח) וכפי זה קשה מה שאמרו כי אורו של אבא מתפשט בכל האצילות להחיותו. אבל הענין הוא, כי הנה אור עליון דא"ס הגיע עד אבא בהתרחבות גדול בלי היות מסך ומחיצה מפסקת, ולכן עד אבא הנק' חכמה הכל נקרא בשם חכמה, אבל מן אבא ולמטה נשתנה הדבר, והוא כי אבא מתלבש תוך אמא ואמא תוך ז"א וז"א. אמנם עצמותו של אור דאבא ממש מתלבש ומתפשט בתוך אמא.

#### אור פנימי

שהגם שמסך גופיה דהרחקה אין שום שינוי מבינה דאצילות, אל אור הבריאה וכמו שמונע אור חכמה מבריאה כן נמנע אור החכמה מבינה דאצילות, עכ"ז המרחק ביניהם רב לאין ערך, כי הבינה דאצילות אע"פ שמקבלת רק חסדים בלי חכמה, מ"מ נבחת הבינה כעצם חכמה, כי ההרחקה שבה, מחכמה היא רק בסוד כי חפץ חסד, מטעם חשק בלבד, ואין לה שום עיכוב לקבל חכמה בכל עת שהיא רוצה בכך. משא"כ אור הבינה המקננת בבריאה כבר נפרדה מחכמה לגמרי, כי אינה יכולה לקבל חכמה אפילו אם תרצה לקבל, כי הפרסא שממעל לה כבר סיימה החכמה. ולפיכך נעשו האצילות והבריאה ב' עולמות נפרדים זה מזה לגמרי.

וטעם ההפרשה מג"ר, הוא, כי המסך דחלון, הוא יסוד דאמא, הרחב בחסדים, ומסך דנקב צר הוא יסוד דאבא שהוא צר מחסדים אבל ארוך בחכמה, ואע"פ שיסוד דאמא קצר הוא מחכמה שהוא בחי"א החסרה ג"ר, עכ"ז באצילות ששם יש זווג דא"א, נמצאים היסודות משלימים זה על זה, כי מאבא לבדו אין הז"א יכול לקבל, להיותו צר מן חסדים, ואין הז"א יכול לקבל חכמה בלי לבוש חסדים, וכן מאמא לבדה אינו יכול לקבל, משום שיסוד דאמא קצר הוא מג"ר, כי הוא בחי"א שהוא ו"ק בלי ראש, כנ"ל. אמנם ע"י זווג ב' היסודות יחד, נמצא מקבל שפע החסדים, מיסוד דאמא הרחב בחסדים והם נעשים לבוש שיוכל לקבל אור חכמה מיסוד דאבא, אע"פ שהוא צר מחסדים. הרי שאין המסך דחלון מבדיל

ועד"ז המסך דיצירה, הוא אותו מסך שבז"א דאצילות, בלי שינוי כל שהוא. אלא בז"א דאצילות, אינו משמש לעיכוב על אור החכמה, אלא להיפך ממש, כי הוא כל הגורם להמשכת הארת חכמה אל הז"א כנ"ל, וע"כ אינו נבחן אפילו לשינוי כל שהוא מהאור גופיה, כי בלעדו לא היה שם האור כלל, כנ"ל בסוד איהו וחיהו וגרמוהי חד בהון,

(כט) וכאשר אור אבא ניתן אל ז"א להאיר בו, אין אמא נעשית מסך ממש מפסיק בין אבא לז"א. רק כי אמא נעשית כעין מחיצה ולבוש אל אור אבא ופי היסוד שלה פתוח כעין חלון פתוח, ודרך שם יוצא אור אבא אל ז"א. ואין מסך כלל בפי החלון ההוא.

(ל) ונמצא, כי ז"א מקבל עצמותו של אור אבא אלא שההפרש הוא, כי אור העליון בהיותו מאיר בג"ר דאצילות הוא עובר ומאיר דרך התרחבות גדול אבל ו"ק דאצילות הנקרא ז"א, מקבל אור העליון ממש אלא שהוא דרך חלון צר, שהוא פי היסוד דאמא, ובזה אין שינוי אור כלל מלמעלה לשל מטה. וזהו ענין כולם בחכמה עשית, כי כל האצילות מקבלים אור המאציל העליון, אלא שעד אבא הנק' חכמה הוא בהתרחבות גדול ומשם ולמטה הוא עובר דרך חלון.

#### אור פנימי

הג"ר מן הז"א, אלא אדרבא כי זולתו לא היה יכול לקבל הארת חכמה מן יסוד דאבא, כי לא היה לו לבוש של החסדים, שבלי לבוש החסדים אין שום אפשרות לז"א שיקבל חכמה, כמ"ש הרב בשער הכוונות בעיוה"כ. הרי איך המסך דחלון עושה פעולה הפוכה, שלא לבד שאינו מפרישהו מג"ר, אלא להיפך שממשיך לו הג"ר. משא"כ בעולם היצירה, שאינו יכול לקבל הארת חכמה מאבא משום הגבול שבפרסא, נמצא המסך דחלון בכל תקפו, והוא מפריש אותו מן הג"ר, להיותו בחי"א, כנ"ל. וע"כ נמצא עולם היצירה בו"ק בלי ג"ר. הרי שבאמת אין שום שינוי מן המסך דחלון המשמש בו"א דאצילות, אל המסך העומד בעולם היצירה, ועכ"ז באצילות הוא נעשה גורם לג"ר, וביצירה נעשה למפריד מג"ר.

ועד"ז בעולם העשיה, הנושא את מסך הכפול הן מחלון ונקב צר דז"א, והן מהרחקה מבחינת הצמצום שבה, הנה גם הוא באמת אותו המסך הנמצא במלכות דאצילות בלי שינוי כל שהוא, אלא באצילות, הוא נעשה לה לגורם להמשכת חכמה, בהיותה מקבלת עי"ז את המוחין

דהארת חכמה מן הז"א מזווג היסודות דאו"א שהז"א מקבל, ולפיכך אינו מסך מעכב על החכמה אלא להיפך שהוא הגורם להמשכת הארת חכמה, שמתוך כך אין הפרש כלל מהמסך שבה אל האור שבה, בסוד איהו והיוהי וגרמוהי חד בהון, כמ"ש. משא"כ בעולם העשיה, שאין המסך יכול שם להמשיך הארת חכמה, מכח הפרסא שמתחת האצילות המסיים לחכמה, כנ"ל, נמצא עביותו של המסך מתגלה בכל תוקפו, ונשארת בתכלית המיעוט של האור, הנקרא ג' גו ג'. כמ"ש להלן.

והנה נתבאר היטב, שבאמת אין שום הפרש במשהו מג' המסכים הנמצאים בבניה וז"א ונוקבא דאצילות, אל ג' המסכים הנמצאים בג' עולמות בריאה יצירה ועשיה, ועכ"ז באצילות אינם מסכים כלל, והם חשובים כמו האור בעצם, בסוד איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. אבל בג' עולמות בי"ע, הם נעשים מסכים ממש המעכבים על האור וממעטים אותם מאד, כי ההרחקה של הבריאה עושה אותה להרחקה ממשית מחכמה, ולעולם לא תוכל לקבל חכמה. והמסך דחלון ממעט היצירה גם מבחינת ג"ר דבריאה, להיותו בחי"א, כנ"ל. ומסך

לא) אמנם כאשר האור עובר אל עולם הבריאה, נתוסף בו שינוי אחר, והוא כי אין הבריאה מקבלת האור אלא דרך מסך ממש מפסיק בינה לבין האצילות. והנה האור העובר דרך מסך אינו האור הראשון עצמו, רק תולדתו נולד ממנו, ולכן נשתנה שם העולם הזה ואינו נקרא אצילות אלא בריאה, כי הוא בריאה חדשה שלא כראשונה.

לב) וענין המסך הזה נתבאר במקום אחר, אמנם ענינו בקצרה הוא, כי הנה הבינה נקרא אמא, כי הוא אם הבנים זו"ן, ומשמרת אותם, כענין שנאמר כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו. וכדרך הנשר הפורש כנפיו ומכסה על בניו שלא יקחם עוף אחר כך אמא עילאה, בינה דאצילות היא בעצמה אינה מתיראת מן החיצונים כנודע, כי אין אחיזה אל החיצונים באמא עילאה, אמנם יכולים הם להתאחז בזו"ן בניה וליקח שפע משם, ולכן היא פרשת כנפיה עליהם לשמרם.

#### אור פנימי

הכפול שבעשיה ממעט אותו לבחינת ג' שמות של פרעה ולבן הארמי וכו' וכו' הכל קודש קדשים, שהרי אותם ג' המסכים הכוללים כל מיני יסורין ודינין ופסול וטמא, הן נמצאים שם בסוד איהו וחיהו. וגרמוהי חד בהון. וז"ס לא יגורך רע הנאמר על עולם זה. ועם המתבאר עד הנה תבין כל המשך דברי הרב שבאמר הזה.

לב) אין אחיזה לחיצונים באמא עילאה. הוא מטעם היותה במסך דהרחקה על אור החכמה, בסוד כי חפץ חסד הוא, ולפיכך. אע"פ שהוא בחינת חסדים מכוסים הוא נחשבת לעצם חכמה, כי לא נתרקה מהחכמה מסבת צמצום רק מתוך חשקה אחר חסדים. וכיון שהיא בתכלית השלמות כמו החכמה, ע"כ אין אחיזה לחיצונים בה. פורשת כנפיה עליהם לשמרם. המסך דהרחקה נקרא כנפים, להיותם מכסים על הארת חכמה ומאירה מתוכם רק בחסדים מכוסים בלבד. וכשהיא מקפת ומלבשת את הזו"ן מבחוץ להם, הם נשמרים ממגע החיצונים, כי אין לחיצונים אחיזה באור הבינה, כנ"ל בדיבור הסמוך.

ג' גו ג'. וראוי להשכיל כאן, אשר באלו ג' המסכים נכללים כל היסורים שבעולם הן בגשמיות, והן ברוחניות, כגון העונות והעונשים הרוחניים, כמו שביארתי בספרי פנים מסבירות ענף א'. ושם בארתי זה בבחי' ד לבד, כי היא השורש שהתחיל בא"ק, וכבר ידעת שבצמצום ב' עלתה ה"ת שהיא בחי' ד במקום החזה דתנה"י דא"ק, וסיימה שם הקו דא"ס כנ"ל, שע"כ נתעבו ג' המסכים בבי"ע להראות שם כל תוקפם ועביותם כנ"ל. הרי שכל הדינים שהיו נכללים בבחי' ד נתגלו כאן בבי"ע. ועם זה תשכיל ג"כ את הפירוש האמיתי של איהו וחיהו וגרמוהי חד בהון הנאמר על עולם האצילות, שהם אותם ג' המסכים ממש הנמצאים בבי"ע הכוללים כל היסורים שבעולם הגשמיים והרוחניים, ועם זה המה שמה באצילות בבחינות אורות ממש, כי הם נעשים שמה בסוד גרמוהי כנ"ל. ועם זה תבין מ"ש בזוהר על אורייתא דאצילות, שאין שם בחינת פסול טמא וכו' ושם כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, ואפילו

(ג) וכנפיה נעשות להם כעין מחיצות, כדמיון ענני כבוד הפרושים על ישראל במדבר, ושומרים אותם מחצים ואבני בליסטראות וכיוצא, והנה היא חופפת וסובבת עליהם ומלבישתם מכל צדדיהם ואפי' מלמטה להם מתחת רגליהם, וכמו שנתבאר בשער התפילה בברכת מלביש ערומים, ובברכת שעשה לי כל צרכי, ושם נתבאר ענין המלבישים והמנעלים העליונים מה ענינם. באופן שיש תחת רגלי זו"ן מסך א' מפסיק כעין המנעל של הרגלים: ואין להאריך יותר בכאן.

(ד) ונמצא כי כל בחינת האור היורד מעולם האצילות לעולם הבריאה אינו אלא דרך המסך ההוא של בינה דאצילות כנזכר אלא שאין המסך הזה נעשה אלא מן לבוש החצון של בינה כנזכר שם במקומו.

#### אור פנימי

„באופן שיש תחת רגלי זו"ן מסך א' מפסיק כעין המנעל של הרגלים”.

(ד) המסך הזה נעשה אלא מן לבוש החיצון של הבינה ובוה יתורץ קושיא אחת וכו'. הקושיא היא, איך אפשר שמלכות דאצילות תקבל האור מן הז"א, ועולם הבריאה שהוא התחתון אל המלכות דאצילות, יקבל האור מן הבינה, ואנן קיימא לן, שאין המדרגה נבררת, אלא בהמדרגה העליונה הסמוכה לה, ואינה יכולה להתברר ולקבל מן העלי עליון ולעלות ב' מדרגות, כנ"ל (בחלק זה אות כ"ג), ומכ"ש כאן אשר עולם הבריאה תוכל לקבל מהבחינה שהוא מדרגה רביעית אליה. וע"ז תירץ, „אין הבריאה מקבלת אלא דרך לבוש החיצון שבכל לבושי הבינה דאצילות” פירוש: זה ברור, שאין עולם הבריאה יכול לקבל משהו מן הבינה דאצילות, כי אם היתה מקבלת מן בינה דאצילות היתה נעשית ז"א דאצילות, כי המקבל מן הבינה נקרא ז"א, כנ"ל בדברי הרב אות כ"ב, אלא שהיא מקבלת מן הנוקבא דאצילות, שהיא העליון הסמוכה לה. אמנם ודאי שלא יצויר זה בעת שהנוקבא היא בבחינת נקודה, או אפילו בבחינת ו"ק בלי ראש,

(ג) ומלבישתם מכל צדדיהם ואפילו מתחת רגליהם וכו'. מפסיק כעין המנעל של הרגלים. כי השמירה דכנפים דאמא, צריכה להיות במקום הסיום דזו"ן, כי כל אחיות החיצונים הוא במקום הסיום. וגודע, כי כמו שיש ה"פ זה למטה מזה, שמלכות היא התחתונה מכולם המסיימתם, כן יש ה"פ בעבי זה על זה: מוחא עצמות, גידין, בשר, עור. שהעור הוא המלכות המסיים אותם בעבי. ונמצא שכנפים דאמא צריכים להלבישם בחוץ מכל צדדיהם, דהיינו מסביב לעור שלהם, ששם מקום הסיום שלהם, שיש פחד ממגע החיצונים, ובחינת שמירה זו נקרא מלבוש. ובחי' הכנפים דאמא שמתחת רגליהם, דהיינו מתחת המלכות דאורך, לשומרים ממגע של החיצונים, היא הנקרא מנעל.

ונתבאר לעיל, שעל המסך הזה דהרחקה יצאו הע"ס דקומת הבריאה, ונמצא שהם אינם יכולים לקבל כלום מאור אצילות בסבת מסך דהרחקה הזה, כנ"ל דף אלף תתק"ה ד"ה מה. לפיכך נבחן שמסך הזה דהרחקה עומד בפרסא דאצילות, ממעל להע"ס דבריאה, ומפסיק בין רגלין דאצילות, להע"ס דבריאה, ואינם יכולים לקבל מבחינת הארת חכמה של האצילות כלום. וז"ש,

לה) ובוזה יתורץ קושיא אחת שיש בדברינו אלה, כי איך אפשר שמלכות דאצילות תקבל אור ז"א דאצילות, ועולם הבריאה הגרוע יקבל אור מן בינה דאצילות, אבל הענין הוא כי אין הבריאה מקבלת האור אלא דרך הלבוש החצון שבכל לבושי הבינה דאצילות, ואל זה הסוד רמזו בתקון ששי בספר התקונים די"ח ע"ב, באמרם, כי אמא מקננא בכרסיא.

לו) ונמצא כי האור אשר בעולם האצילות הוא האור בעצמו, אבל האור שבבריאה איננו עצמותו רק העובר ע"י מסך, אמנם איננו כשאר המסכים שביצירה ועשיה כמו שיתבאר, כי זה המסך של הבריאה הוא מסך קרוב, לפי שנעשה מן הבינה, שהיא הספירה הג' שבאצילות ומשם מקבלת האור.

לז) ואמנם עולם היצירה איננו מקבל האור שלו הנמשך אליו מן הבריאה, רק ע"י מסך, וגם ע"י רחוק. ואמנם המסך הראשון שיש מן האצילות אל הבריאה אינו נזכר עתה ביצירה, רק המסך האחר הנוסף בו מחדש המפסיק בינו לבין הבריאה.

#### אור פנימי

שהרי אין התחתון מתברר ונאצל, אלא עם יציאת אח"פ דעליון, דהיינו בעת שהעליון קונה נשמה, כנ"ל דף תשע"ב אות ס'. ונמצא שבעת שהנוקבא משיגה בחינת נשמה מבינה דאצילות, אז היא מבררת ומתקנת את עולם הבריאה כי אז יש לה המסך דהרחקה בעצמה, דהיינו המסך דבחי"ב, שעליו יוצאת קומת בינה, ועל כן היא יכולה אז לברוא את עולם הבריאה בקומת נשמה שהיא קומת בינה דאצילות. וכשמסך הזה דהרחקה עומד בקומת המלכות דאצילות, כנ"ל, הוא נבחן ללבוש החיצון ביותר של הבינה דאצילות: כי כשהז"א מקבל המסך דבחי"ב ומשיג ע"י קומת נשמה, הוא נעשה אז לבוש אל בינה עילאה. אחר זה כשהנוקבא דז"א משגת ג"כ את המסך דבחי"ב וקומת נשמה, הרי גם היא מלבשת לקומת אמא דאצילות, אבל לא על בינה עצמה, רק דרך הז"א ונמצא הז"א הוא לבוש הא' על קומת בינה, והנוקבא היא לבוש הב' על קומת בינה.

לז) מסך הגם ע"י רחוק. פירוש, כי מתוך שבחינת החסדים המכוסים המושפעת מקומת נשמה, אינם יכולים להמשיך ג"ר לבחינת הזו"ן, מטעם שהם צריכים להארת חכמה, ע"ד הזו"ן דאז"ל, כנודע. נמצא שעולם היצירה שהוא בחינת ז"א דגוסא הצריך להארת חכמה אינו משיג עתה רק

לח) וכן עד"ו אעפ"י שיש אל העשיה ג' מסכים: הא' שיש בין האצילות לבריאה, והב' שיש בין הבריאה ליצירה, והג' שיש בין היצירה לעשיה. עכ"ז, אין אנו מזכירים בעשיה רק מסך א', והוא הנוסף בו מחדש בין היצירה אליו.

לט) ונבאר ענין המסך הנוסף ביצירה, אשר הוא ברחוק כנזכר. הנה נתבאר כי המסך שבין אצילות לבריאה נעשה מן בינה דאצילות, אבל המסך הזה שבין הבריאה ליצירה נעשה מן ז"א דבריאה. כי הנה ז"א דבריאה מקיף ומלביש ונועל את המלכות דבריאה, אפילו מתחת רגליה ע"ד הנו"ל, ודרך המסך הזה עובר האור אל היצירה מעולם הבריאה. וזהו שאמרו בס' התקונים הנו"ל כי הת"ת מקנן במלאך, שהוא עולם היצירה. והרי שהוא מסך רחוק כי איננו נעשה אלא מן הת"ת דבריאה, משא"כ במסך הראשון הנעשה מן בינה דאצילות ולא מן הת"ת דאצילות. וטעם שינוי הזה שכחתי אותו. ואמנם עולם העשיה נתגרע יותר כי איננו מקבל אור היצירה רק על ידי מסך אחר ברחוק ובמעוט. וביאור הענין הוא כי המלכות עצמה דיצירה עושה מסך תחת רגלי מן הלבוש החצון שלה, כדי שלא ירד אור עצמותה ממש אל העשיה, אלא דרך המסך הזה, וזהו שאמרו בספר התיקונים כי מלכות מקנא באופן שהיא העשיה.

#### אור פנימי

ו"ק בלי ראש, כי המסך דהרחקה רובץ עליו, ואינו יכול לקבל הארת חכמה מאצילות, וע"כ הוא נתרק מהג"ר. וז"ש „מסך של הבריאה הוא מסך קרוב לפי שנעשה מן הבינה" כי להיותו נברר מבחינת ב"ש תחתונים דה"ת, הנבחן לישסו"ת דגופא, ע"כ הוא יכול לקבל קומת בינה דאצילות, שאע"פ שהיא בחינת חסדים מכוסים בלי הארת חכמה, מ"מ אין ישסו"ת צריך לעצמו הארת חכמה כלל, כי הוא בחינת כלי דבינה. אבל „עולם היצירה איננו מקבל האור שלו הנמשך אליו מן הבריאה רק ע"י מסך וגם ע"י ריחוק" כלומר, מאחר שהוא בחינת כלי דז"א דגופא, נתוסף עליו בחינת הריחוק מג"ר, ואינו קרוב לבחינת ג"ר כמו הבריאה.

לט) המסך שבין אצילות לבריאה נעשה מן בינה דאצילות. כנ"ל בדיבור הסמוך, שהוא מסך דהרחקה. אמנם הזווג נעשה בזו"ן דאצילות, כי כל תחתון יוצא ע"י הזווג הנעשה בנוקבא דעליון, כמ"ש דף א' תתק"ג אות כ' ע"ש אלא משום שנעשה על מסך דבחי"ב, שהוא מסך דבינה, נבחן כמו שנעשה בבינה דאצילות, כי מסך דבחי"ב מוציא קומת בינה.

המסך שבין הבריאה ליצירה נעשה מן ז"א דבריאה. שהוא מסך דחלון, כנ"ל

המסך הנוסף וכו': לא ירד כאן לבאר

(מ) והרי זה נקרא מסך רחוק, לפי שהיה ראוי שזה המסך יהיה נעשה מן הת"ת דיצירה, כמו שמסך היצירה נעשה מן הת"ת דבריאה כנז"ל, אמנם נתרחק ונעשה מן המלכות דיצירה, ולכן נק' מסך יותר רחוק משל היצירה.

(מא) גם נוסף בו מיעוט אחר, והוא, כי נודע שכל בחי' מלכות נקרא אספקלריא דלא נהרא, ולית לה מגרמה כלום אלא מה שמקבלת מבעלה, ונמצא כי לא די שהמסך נעשה ממנה שהיא היותר אחרונה שביצירה, אשר לסבה זו נקרא רחוק אלא אף גם יש בו מיעוט גדול, לפי שמלבד היותה אחרונה ותחתונה הנה אין לה אור מעצמה כנזכר לכן מסך זה נקרא מסך רחוק וממועט.

• (מב) בזהר קדושים בדפ"ג ע"א וז"ל בסתרי תורה אדם קדמא לא הוה ליה מהאי עלמא כלום, חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא כו'. בראשונה אבאר ענין אחד ששמעתי ממורי ז"ל בקיצור, ואח"כ ארחיב הביאור יותר כפי מה ששמעתי אח"כ.

(מג) הנה אדם הראשון לא היה לו שום חלק מן האי עלמא, שהוא עולם העשיה כלל. אמנם גופו היה מעולם היצירה, ונפשו מעולם הבריאה, ורוחו מנוקבא דז"א דאצילות, ונשמתו מן ז"א דאצילות, ונשמה לנשמה מן אבא ואמא דאצילות.

#### אור פנימי

בדיבור הסמוך ד"ה מתגלה, אבל העיבור נעשה בהנוקבא דבריאה, כי כל תחתון מתברר בבטן הנוקבא של המדרגה הסמוכה לו, כנז"ל (חלק זה אות כ'), אלא משום שנעשה הזווג על מסך דבחי"א שהוא חלון, המוציא ע"ס בקומת ז"א, ע"כ נקרא על שם ז"א דבריאה, כלומר על המסך שלו.

(מג) נתנו היה מעולם היצירה, ונפשו מעולם הבריאה, ורוחו מנוקבא דז"א דאצילות, ונשמתו מן ז"א דאצילות, ונשמה לנשמה מאמא דאצילות, צריכים כאן

להתבוננות יתירה, בכדי להשוות מאמר הזה הקצר עם מאמר הרחב המובא לאחר מכאן, וכן עם שאר המאמרים המובאים בענין זה. ויש לדעת, כי טרם החטא דעצה"ה, היה לאדם ב' בחינות נר"ן: כי היה לו נר"ן מבי"ע, וגם נר"ן מאצילות. וגם היה לו מלבוש חיצון עליהם, בדומה לגוף החומרי של עכשיו, שעליו נאמר ויצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה וכו'. ומובא להלן, שהעולמות כולם היו במדרגה עליונה יותר משהם עתה, כי מחוזה דיצירה של עתה ולמטה היה מדור הקליפות. וז"א דאצילות

מד) וטעם הדבר למה לא היה לו חלק בעולם העשיה, הוא במה שנבאר סדר העולם והתחלקותו, כי הנה מקום החורבה שבו, הוא בחינת נגד הקליפה. וישוב העולם מחולק לחלוקות רבות: ישוב חוצה לארץ הוא כנגד העשיה, וארץ ישראל כולה כנגד היצירה. וזמ"ש בפ' ויקהל בדר"ט ע"א, רקיעין דעשיה קיימי על ארעא דישראל למגנא כו'. ומקום בית המקדש כנגד הבריאה. ומקום קדש הקדשים הוא כנגד היכל קדש הקדשים העליון של הבריאה.

מה) ונמצא, כי אדם הראשון לפי שממקום כפרתו נברא, לכן היה אז העולם תמיד בסוד בריאה, ואחר שחטא נתהווה ביומין דחול. וכבר ביארנו בפרשת פקודי דרנ"ד ע"ב, כי אדם הראשון נברא על ידי זווג ז"א ונקביה שעלו למעלה בהיכל אבא ואמא, ושם נזדווגו פנים בפנים, והולידו לאדם וחוה.

#### אור פנימי

המלוכש בעולם הבריאה, ובשביל התלבשותו של הז"א בבריאה, שהיא בחינת נשמה וישסו"ת כנודע, ע"כ נבחן הרוח הזה בשם נשמה. ונשמה לנשמה היה לו מזו"ן דאצילות, הנמצאים או במקום אבא ואמא. וזה אמרו, „גופו היה מעולם היצירה“ היינו בחינת נפש רוח שלו, שהם נקראים ו"ק או גוף היו שניהם מעולם היצירה, כי העשיה של או היה עומד למעלה מחוה דיצירה, ונבחן משום זה, שגם הנפש שלו שקיבל מעשיה היא ג"כ בחינת יצירה בערך של עכשיו.

וזה אמרו „ונפשו מעולם הבריאה“ כלומר בחינת הנשמה היה לו מעולם הבריאה, והיא מכונה בשם נפש כלפי הנפש דאצילות. וז"ש „ורוחו מנוקבא דז"א דאצילות“ היינו מחלק הנוקבא המלוכשת בג"ר דיצירה או, כנ"ל, ונקרא בשם רוח, משום ההתלבשות בעולם היצירה שהוא בחי' ז"א ורוח. וז"ש ונשמתו מן ז"א דאצילות“ היינו מחלק הז"א המלוכש בעולם הבריאה, כנ"ל, ונקרא נשמה, אע"פ שכל הבא מז"א הוא רק רוח, הרי זה מטעם התלבשותו בבריאה, שהוא בחינת נשמה ובחי' ישסו"ת.

היה במקום אבא, והנוקבא במקום אמא. והבריאה במקום ז"א דאצילות, וג"ר דיצירה במקום הנוקבא דאצילות, וששה תחתונות דיצירה במקום ששה ראשונות דבריאה של עכשיו, וג"ר דעשיה במקום הד"ת דבריאה של עכשיו, וששה תחתונות דעשיה, במקום ששה עליונות דיצירה של עכשיו, כי הסיום רגלין היה במקום החוה דיצירה של עכשיו, ע"י להלן אות נ"ה כל ההמשך.

והנה מלבושו החיצון של אדה"ר נעשה ממלכות דעשיה שנקראת עפר מן האדמה, אמנם מבריאה דמלכות זו, נברא מקום בית המקדש, אבל העשיה כולה היתה או למעלה מחוה דיצירה של עתה, כנ"ל. ואח"כ היה לו גר"ן מבי"ע, נפש רוח היה לו מעשיה ויצירה, ונקראים ג"כ בחינת גופו של אדה"ר, כי הו"ק נקראים גוף כנודע. ונשמה היתה לו מבריאה. ואח"כ היו לו גר"ן מאצילות: נפש מנוקבא דאצילות, שהיתה מלוכשת בעולם היצירה, כנ"ל, ובשביל התלבשותה של הנוקבא בעולם היצירה שהוא בחינת ז"א, ע"כ נבחן הנפש הזאת בשם דת. ורוח היה לו מז"א דאצילות

(מו) ולכן היה אז הו"א בסוד נשמה, שהיא בינה, ונוקביה היתה בסוד רוח שהיא ז"א. ועל דבר זה נאמר שם בסבא המשפטים בדצ"ט ע"ב, בענין נר ה' נשמת אדם, כי נשמה היא זכורא מאילנא רברבא עלאה, ורוח נוק' מאילנא זעירא.

(מז) והענין הוא, כי ז"א שהוא זכורא אילנא רברבא עלאה, משם היתה באה נשמת אדם הא', ונקראת נשמה, על שם היות הו"א למעלה במקום בינה ורוחו של אדם מנוקבא דז"א אילנא זעירא, נוקבא, ונק' רוח, על שם שהיתה אז נוקביה במקום ז"א בעלה, כמבואר שם במקומו בסבא דמשפטים.

(מח) ואחר שחטא אדם הראשון בעץ הדעת, שהוא עולם העשיה, שנצטווה שלא יאכל ממנו, כי אין לו חלק בעשיה, רק מן היצירה ולמעלה כנ"ל, וכיון שעבר ואכל מעץ הדעת שהוא עשיה, גרם פגם בכל העולמות, וכולם ירדו ממדרגתם באופן זה, כי היצירה נתלבשה בעשיה.

#### אור פנימי

ו"ש, ונשמה לנשמה מאבא ואמא" היינו מזו"ן שעלו והלבישו לאו"א, כי ז"א עלה אז במקום אבא, ונוקבא עלתה במקום אמא, כנ"ל.

(מו) הו"א בסוד נשמה שהיא בינה והנוקבא היתה בסוד רוח שהוא ז"א וכו' ונקרא נשמה, ע"ש היות הו"א למעלה במקום בינה וכו', ונק' רוח ע"ש היות אז הנוקבא דז"א במקום ז"א בעלה. ותמוה, שלכאורה סותר דבריו מיניה וביה, כי אומר למעלה שזו"ן עלו למעלה בהיכל אבא ואמא, וכן להלן חלק זה אות ג"ז וכאן אומר שז"א עלה במקום בינה ונוקבא במקום ז"א. והענין הוא, כי המדובר כאן הוא בז"א ונוקבא שנשארו למטה מלובשים בעולם היצירה והבריאה, אשר בהיות הו"א מלובש בעולם הבריאה הוא מוכרח להשפיע לה מבינה דאצילות כי אין הבריאה מקבלת אלא מבינה, כי היא בחינת בינה דגופא, ואין בחינה מקבלת רק מהבחינה שכנגדה בעליון. וז"ש שנקרא, „נשמה על שם היות

הו"א למעלה במקום בינה" כלומר שהוא משפיע אל הבריאה, ע"י קבלתו למעלה האור ממקום בינה, שהיא הבחינה שכנגדה של הבריאה. וז"ש, „ונקרא רוח על שם שהיתה אז נוקביה במקום ז"א" כי הנוקבא המלובשת בעולם היצירה לא תוכל להשפיע ליצירה זולת מאורו של הו"א המיוחס לבחי' היצירה, והיא מוכרחת להיות בשבילה במקום ז"א כדי להשפיע ליצירה, וע"כ נקרא האור על שם הו"א, שהוא רוח. אמנם זו"ן עצמם הם יותר במעלה, כי הנוקבא במקום אמא, שהיא ישו"ת, וז"א הוא במקום אבא, שהוא או"א עליון, כנ"ל, וע"י היטב לעיל בדיבור הסמוך.

(מח) בעץ הדעת שהוא עולם העשיה שנצטווה שלא יאכל ממנו כי אין לו חלק בעשיה רק מן היצירה ולמעלה. כלומר, כי סוד המצוה שנאמר לו שלא יאכל מעץ הדעת, נמשך מפאת הסיום רגלין של ג' העולמות בי"ע שהיה על החזה דיצירה של עתה, ושם נסתיים גבול הקדושה, ומשם

(מט) ונמצא כי ארץ ישראל שהיתה כנגד היצירה, אינה מקבלת ממנה אלא ע"י העשיה, כיון שהיצירה מתלבשת בה. וכן הבריאה מתלבשת ביצירה, ונוקבא דאצילות נתלבשה בבריאה, וז"א נתלבש בנוקביה. וכן ע"ד זה בכל העליונים ממנו, כולם ירדו ממדרגתם.

#### א ו ר פ נ י מ י

נמצא עתה, לאחר החטא דעצה"ד, נפל לבחינת עשיה של עכשיו העומדת מלובשת במדור הקליפות. והטעם למה סיבב אכילת עץ הדעת להתלבשות העשיה בקליפות יתבאר להלן בד"ה עץ הדעת.

(מט) ארץ ישראל שהיה נגד היצירה אינה מקבלת ממנה אלא ע"י עשיה. כי מקודם החטא היה היצירה במקום הבריאה והנוקבא דז"א: הד"ר במקום הנוקבא דז"א, וששה תחתונות במקום ששה עליונות דבריאה. ונמצא אז, אשר ארץ ישראל שהוא נגד היצירה, היתה מקבלת מהבריאה של עתה. ואחר החטא נפלו שש ראשונות דיצירה בעשיה של אז, וד"ת דיצירה נפלו למקום הקליפות, כי מחזה ולמטה דיצירה וע"ס דעשיה נפלו למדור הקליפות שהוא מחזה ולמטה דמקום ב"ע. כנ"ל. ונמצא ארץ ישראל לא יוכל לקבל מן הבחינה שכנגדה שהיא יצירה זולת על ידי העשיה של קודם החטא. דהיינו לפי המצב שהיה בבחינה ראשונה לעת לידת אדה"ר.

וכן הבריאה מתלבשת ביצירה ונוקבא דאצילות נתלבשה בבריאה והז"א נתלבש בהנוקבא וכו': כי הבריאה שהיתה עומדת במקום ז"א דאצילות ירדה מסבת החטא למטה מהפרסא במקום ששה תחתונות דיצירה שמקודם החטא, דהיינו בהמצב שהיה לעת לידת אדה"ר, והז"א שהיה עומד במקום אבא עילאה ירד למקום הנוקבא, כלומר, לבחינת מחזה ולמטה שלו, השייך לנוקביה ונעשה בחינת ו"ק בלי ראש.

באופן, כי מצב העולמות שמקודם החטא, דהיינו בבחינה הראשונה לעת לידת

ולמטה היה מדור הקליפות. כי לא נתברר אל הקדושה רק בחינת ט"ר של ח' המלכים הנשברים, שה"ס רפ"ח ניצוצין אבל בחינת המלכיות שלהם שנפלו למחזה ולמטה דכללות מקום ב"ע, שהם ח' מלכיות שבכל אחד מהן ד' בחינות שבגימטריא ל"ב, הם נעשו לקליפות שלא יצליחו לכלום, ומכונים ל"ב האבן, כי אין להם שום בירור עד לע"ל שתתגלה המלכות דצמצום א' שנגנוה ברדל"א, שאז אפילו הס"מ יהיה מלאך קדוש, כי אז יקוים בלע המות לנצח כנודע. וזה אמרו, שנצטוו שלא יאכל ממנו כי אין לו חלק בעשיה, רק מן היצירה ולמעלה" היינו בעשיה של עתה, שהיא מלובשת במדור הקליפות, ויש לה נגיעה עם ל"ב האבן הנ"ל. והוא משום שהעשיה של אז, נסתיימת כולה למעלה מחזה דכללות מקום ב"ע, שהוא למעלה מחזה דיצירה של עכשיו. ובסוד הסיום הזה, נאמר לו המצוה של איסור אכילת עץ הדעת דהיינו שלא יהיה לו חיבור עם הקליפות שנאחזים בעשיה. דהיינו באחורים דעשיה שנשארו אב"א, ונאסר לו אכילת עצה"ד, שפירושו, לא להמשיך הארה לאחורים, כי השפע יגיע אל הכלים שבל"ב האבן הנ"ל, ומות ימות כבמקרה שביה"כ. ויתבאר להלן.

שער האבל מעץ הדעת שהוא עשיה גרם פגם בכל העולמות וכולם ירדו ממדרגתם באופן שהיצירה נתלבשה בעשיה. כלומר, שעולם עשיה של אז, שהיה עומד בששה ראשונות של עולם היצירה של עכשיו, וע"כ היה נבחן לעולם היצירה, כי התחתון העומד במקום העליון נעשה כמוהו ממש, זכמ"ש הרב להלן אות ס' ע"ש

(נ) ועתה נפשו של אדם היתה מנוקבא דו"א שירדה במקום נפש בבריאה, ורוחו היה מן ז"א שירד במקום נוקביה. ובוה יצדק המאמר האומר, כי נפש ורוח הם מלכות ות"ת, ולא יחלוק עם מאמר הסבא, המדבר אחר חטאו של אדם.

(נא) והנה עתה כמה מדרגות נפל אדם הראשון כי בתחילה היה גופו מן היצירה ועתה גופו מן עוה"ז, ונפשו מן העשיה, ורוחו מן היצירה, ממקום שהיה שם גופו בתחילה.

(נב) ואל תתמה, אם בכמה מקומות בוהר תמצא, כי עץ הדעת ביצירה, טוב מטטרון. ורע סמאל. כי עץ הדעת איננו רק בעשיה, אשר

#### אור פנימי

נעשה כמוהו. ולאחר שחטא בעץ הדעת, ונפלו כל הע"ס דעשיה למקום הקליפות כנ"ל. נעשה גופו מן העוה"ז שהוא בחינת מלכות דעולם העשיה של עתה. ונפשו נעשה מהט"ר דעשיה. ורוחו נעשה מעולם היצירה של עתה הנמצא במקום ששה תחתונות דעשיה של אז. וכן נשמתו נעשה מבריאו של עתה, הנמצאת במקום ששה תחתונות דיצירה של אז. ונר"ן דאצילות שהיה לו קודם החטא כנ"ל, אלו נאבדו לגמרי. גם תדע, שאלו הנר"ן דבריאה שאומר הרב אין הפירוש שנשארו בו כן לאחר החטא, כי אחר החטא לא נשאר בו כי אם נפש דנפש, כמ"ש הרב בשער הפסוקים בראשית סימן ב' ע"ש. אלא הכונה היא לאחר שעשה תשובה חזר והשיג נר"ן מבי"ע.

נשמת אדה"ר, שמצב זה הוא העיקר: היה ז"א במקום אבא, ונוקביה במקום אמא, ובריאה במקום ז"א, ויצירה הג"ר שלה במקום נוקבא דז"א וו"ק שלה במקום ששה ראשונות דבריאה, והעשיה היתה הד"ר שלה במקום ד"ת דבריאה והו"ק שלה במקום ששה עליונות דיצירה עד החוזה, ולאחר החטא, נפל הז"א לבחינת מחוזה ולמטה שלו ונעשה ו"ק בלי ראש, והנוקבא לבחי' נקודה, והבריאה נפלה למטה מפרסא במקום הששה תחתונות דיצירה וד"ר דעשיה של אז, והיצירה נפלה למקום ששה תחתונות דעשיה וד"ר דמדור הקליפות. והעשיה נפלה כולה למטה לע"ס דמדור הקליפות. ודע, כי אלו ד"ת דיצירה שמחוזה שלה ולמטה שנפלה למדור הקליפות, נקראים לפעמים בשם מלכות דיצירה משום שכל שמחוזה ולמטה דאיוה מדרגה שהיא נבחן בשם המלכות.

גופו מן עוה"ז ונפשו מן העשיה ורוחו מן היצירה ממקום שהיה שם גופו בתחילה. כי גוף האדם הוא מן המלכות דעשיה תמיד, שנקראת עפר, שממנו נעשה מלבוש החיצון על הנר"ן שלו, כנ"ל דף א' תתקי"ג ד"ה והנה. ומקום החטא שעולם העשיה היתה במקום ששה ראשונות דיצירה עד החוזה, הרי גם בחינת הגוף שלו נעשה מבחי' יצירה של עתה, כי התחתון העולה במקום העליון

(נב) עצה"ד ביצירה טוב מטטרון, ורע סמאל וכו' אחר שירדה יצירה ותלמדה בעשיה נקרא גם היצירה עץ הדעת טוב ורע בשם העשיה. פירוש, כי היצירה אחר החטא, נפלו הששה עליונות שבה, למקום ששה תחתונות דעשיה, וחציה התחתון דהיינו מחוזה ולמטה, נפלה למקום הקליפות: ע"כ היא נמצאת עתה חציה טוב, ודהיינו כח"ב חג"ת שלה עד החוזה, ששם עומדת למעלה מן מדור הקליפות. וחציה רע, ודהיינו

יש בה קליפות מעורבות בקדושה, אבל אחר שירדה היצירה ונתלבשה בעשיה, נקראת גם היצירה עץ הדעת טוב ורע בשם העשיה. והרי נתבאר היטב ציור עץ הדעת מה היה.

#### אור פנימי

אמצעי שמחזה ולמטה, ששם האורות מגולים בין ב"א, בין בנוקבא דאצילות, או בבריאה או ביצירה או בעשיה, נקרא עץ הדעת וכו'. עכ"ל. הרי שמה שאומר כאן הרב שאין עץ הדעת אלא בעשיה, הפירוש הוא, בעשיה של כל פרצוף וכל מדרגה מן המדרגות והעולמות, כי מחזה ולמטה דכל עולם וכל פרצוף, נבחן לבחינת עשיה או מלכות של אותו הפרצוף, אע"פ שיש שם ה"ס תנהי"מ, כנודע. אבל אין כל העשיה של הפרצוף נקרא עצה"ד, רק בחינת קו אמצעי שבו, שהוא יסוד, כי ג' קוים דעשיה הם נה"י, וקו האמצעי הוא יסוד. וביתר דיוק מבאר הרב בע"ח שמ"ג פ"ג, שרק בחינת עטרת היסוד נקרא עצה"ד. ע"ש שהוא סופו של הקו אמצעי דעשיה. וז"ש הרב כאן שאין עצה"ד טוב ורע אלא בעשיה.

אמנם החטא של אדה"ר אומר שם הרב בע"ח שמ"ג פ"ג. שהיה בג"ע התחתון, שהוא בינה דמלכות דעשיה, אשר קרקע הג"ע היא נוגעת ואינה נוגעת בזאת הארץ שלנו, דהיינו בנקודה דעוה"ז. עש"ה. ונמצא, לפי דברי הרב כאן, אשר כבר היה אז עולם-עשיה כולה במקום הנוקבא דאצילות, כנ"ל, הרי היה גם קרקע ג"ע התחתון שבמלכות של עולם עשיה שעלה, ממש במקום הקרקע דאצילות גופיה, וא"כ איך אומר הרב שם שקרקע גן עדן התחתון היה נוגעת ואינה נוגעת בהארץ שלנו, בעת שהארץ שלנו למטה מבחינת חיצוניות העולמות, שלא עלו כלל בכל אותם העליות של ערב שבת קודם החטא, (כמ"ש הרב להלן אות פ"ח ע"ש). כי רק הפנימיות של ג' העולמות ב"ע, עלו קודם החטא דעצה"ד, אבל לא כל החיצוניות שהיא

תנהי"מ שלה שמחזה ולמטה, המלוכשים במדור הקליפות, שאין התחתונים יכולים לקבל הארת היצירה שם, כי אם בעברו דרך הקליפות. וז"ש טוב מטטרון, דהיינו בחינת מחזה ולמעלה שבה, ורע סמא"ל, דהיינו בחינת מחזה ולמטה שבה המלוכש במדור הקליפות, שהראש שלהם נקרא סמא"ל. שז"ס עץ הדעת טוב ורע: טוב מטטרא דמטטרון, ורע מטטרא דסמא"ל. וכל זה נעשה מסכת החטא דעצה"ד, כנ"ל, אבל קודם החטא לא היה עצה"ד רק בעשיה. ויש להבין את זה, הרי קודם החטא גם עולם העשיה לא היה לו שום נגיעה במדור הקליפות, כנ"ל, וא"כ למה היה העולם העשיה בבחינת עצה"ד טוב ורע. ויותר מזה, לפי מה שכתב הרב להלן דף א' תתקל"ח אות פ"ז שבערב שבת בין הערבים לפני החטא של אדה"ר, עלו אז כל ב"ע לאצילות, ויצירה ועשיה עלו למקום זו"ן דאצילות, והיו פב"פ ע"ש. הרי שעולם עשיה כבר היה במקום הנוקבא דאצילות בכל הע"ס שלה, וא"כ איך אומר כאן שהיתה בבחינת עץ הדעת טוב ורע. ואין לומר שהחטא היה מקודם לכן, שהרי אחר החטא כבר נפלו העולמות כנ"ל, ועוד, דאמרינן במסכת סנהדרין דף ל"ח ע"ב, שבשעה עשירית חטא ובי"א נידון ובי"ב נגרש מג"ע. הרי שהחטא היה אחר בין הערבים. וא"כ איך יש שם טוב ורע בעשיה שעלתה לאצילות הרי באצילות, לא יגורד רע כתיב.

אכן כשתעיין בשער הפסוקים בראשית סימן ב' ד"ה ומעץ. תמצא שהרב עצמו עמד בזה, ותיירץ שם ח"ל: דרך כללות נבאר לך כלל אחד, ובו יתורצו ויתישבו כל המאמרים הנזכרים, דע כי כל בחינת קו

א ו ר פ נ י מ

חלל פנוי וריקן בלי אור, (כנ"ל דף א' תתפ"ט אות ג' ואז נעשו כנגד זה ג' קליפות הנ"ל, שהם כנגד ג' הכלים בינה וז"א ומלכות דגופא שנשארו עתה בבחינת חלל פנוי: רוח סערה נגד העשיה, שהיא מלכות. וענן גדול נגד היצירה, שהוא ז"א. ואש מתלקחת נגד הבריאה, שהיא בינה. ומתוך שזה המקום חלל שבבי"ע גרם מיעוט גם באצילות, בסוד הקיטע יוצא בקב שלו, כי נחסרו מכלים דאחורים שלהם, ע"כ יש בחי' ג' קליפות הנ"ל גם כנגד עולם האצילות אלא מטרם חטאו של אדה"ר לא היה 'אל הקליפות שום בנין, וגם היו נפרדים מהקדושה, כנ"ל.

וענין הפרדה הזו של הקליפות, נעשה בכח ב' תיקונים גדולים שנתקנו בעולם האצילות: א' שנגנוזו או"א הפנימים, שהם ג"ר דחיה, וב' הוא שבחי"ד נגנוז ברדל"א, שעליה יוצאים המוחין דיחידה, פירוש: כי שבירת הכלים דז"ת דנקודים היתה, משום שהארת ע"ב שקבלו בעת המוחין דחיה, שהורידה בחזרה הה"ת לפה כבצמצום א', נתבטל אז כח הפרסא, ונתפשטו הזו"ת דנקודים למקום בי"ע המצומצם, וע"כ נשברו ומתו ונפלו לקליפות, כנודע. ולפיכך כדי לתקן זה, דהיינו שיוכלו לקבל מוחין דגדלות ע"י הארת ע"ב המורידה ה"ת מעינים לפה, ועכ"ז לא יתפשטו למטה מפרסא למקום בי"ע המצומצם, נעשה בעולם אצילות ב' תיקונים הנ"ל: א', שנגנוז ה"ת ברדל"א, וע"כ אפילו בעת שהארת ע"ב מורידה ה"ת לפה, אין שם בחינת מלכות ממש, אלא יסוד דמלכות. וב' שנגנוז או"א הפנימים, שהם בחינת הג"ר דהארת ע"ב, ולא נשאר כי אם בחי' ו"ק דהארת ע"ב, שאינה מתפשטת כלל ממעלה למטה, אלא שמאירה רק ממטה למעלה, דהיינו מהפרסא ולמעלה בלבד, וע"כ נמצא נשמר תמיד כח הפרסא, שלא תתבטל כבעת שביה"כ. ולא תתפשט עוד שום הארה דאצילות למקום

בחינת מחזה ולמטה דתנה"י דא"ק שנעשה למקום בי"ע כנ"ל באות ג' ע"ש. ונמצא שקרקע הג"ע התחתון היה עומד בקרקע עולם האצילות, והארץ שלנו היא למטה מרגלי א"ק, מבחינת מלכות דצמצום א', אשר כל החיצוניות דבי"ע מפסיק ביניהם, ונמצא המרחק ביניהם הוא רב מאד, ואיך אומר שקרקע הגן היה נוגעת ואינה נוגעת בהארץ שלנו.

אכן יש כאן עמקות גדול והוא ענין חשוב מאד. ותחילה יש לדעת, שאפילו קודם חטאו של אדה"ר היו הקליפות מגיעין כנגד עולם האצילות, אלא שלא היה להם בחינת פב"פ, רק היו בבחי' ו"ק ונקודה, כמ"ש הרב בע"ח שער מ"ח פ"ג. ע"ש. אשר בכללם הם ג' הקליפות: רוח סערה, וענן גדול, ואש מתלקחת, הדבוקים בנוגה, ונוגה זו חציה טוב וחציה רע. כי בעת שהנוגה דבוקה בגבול הפרסא דאצילות, היא טוב, ובעת שג' הקליפות הנ"ל מתדבקים בה, היא נהפכת רע כמותם. שז"ס הנחש הנהפך למטה, ומטה הנהפך לנחש. כי ג' הקליפות הנ"ל ה"ס הנחש: וכשנוגה דבוקה בגבול הקדושה, נקראת מטה, והיא טוב. וכשמתדבקים בה הקליפות נהפך המטה לנחש, והוא רע.

וביאור הדברים, כי הקליפות נבנים מהחסרונות שבקדושה, בסו"ה אמלאה החרבה, שלא נבנית צור אלא מחורבנה של ירושלים, וע"כ נעשה השורש לקליפות תכף עם החסרון שנעשה בעת יציאת צמצום א', מכח הצמצום שנעשה על בחי"ד שלא תקבל לתוכה את אור העליון, וזה נחשב לבחינת מלכות דקליפה ולבחינת נקודה בלבד, כלומר רק שורש בעלמא. אלא אחר צמצום ב', בסוד ה"ת שעלתה לנקבי עינים, שעלתה מלכות המסיימת שתחת מקום סיום רגליו דא"ק, אל מקום בינה דגופא, שהוא החזה דת"ת, ונעשו ב' שלישי תחתונים דת"ת ונהי"מ, שהם בינה ז"א ומלכות דגופא, לבחי'

אור פנימי

אבל הו"ת דעשיה לא קבלו כלום מהמוחין האלו, ולא יכלו לעלות לאצילות.

ולא עוד, אלא אפילו בבחינת הג' בע"ש בין הערבים, שאז עלו גם הששה תחתונות דעשיה למעלה מפרסא לאצילות, לא היה זה עליה גמורה ע"י זווג על בחי"ד, כי זה אי אפשר כלל, שהרי היא נגנזה ברדל"א כנ"ל, אלא שהעליה היתה בסוד תוספות שבת, שהוא בחינת שליטה גדולה של הקדושה בסוד כל דינין מתעברין מינה. וע"כ לא היה מועלת הארה זו רק ליום השבת בלבד ולא לפני שקדש השבת.

וה"ש הרב בע"ח שמ"ז פ"ה, "אדה"ר לא היה יכול לתקן רק עולמות העליונים אבל עולם עשיה שכולה קליפות לא תיקן ונשאר עולם זה בבחינת אב"א וכו', יש אחיזה לחיצונים שם, בין אותם האחורים, בין הדבקים, והם סוד אלהים אחרים פירוש אלקים הנדבקים באחורים" ביאור הדברים: כי נתבאר, שאע"פ שז"א עולה בא"א מכח הארת ע"ב המורידה ה"ת לפה, עכ"ז אין שם ה"ת ממש, כי נגנזה, אלא שהיא מלכות דאמא הנכללת ביסוד דמלכות, שזה מספיק לו רק על מוחין דאמא של אור היחידה, כי יש באור היחידה גרנח"י, וז"א קבל או רק הנשמה של היחידה בלבד, וע"כ רק ז"א ולא עולים לא"א, ורחל נשארת למטה. כנ"ל. ונודע, שמוחין דנשמה מספיקים רק להיות לג"ר לבחינת מחזה ולמעלה, אבל מחזה ולמטה נשאר אב"א עם רחל, בסוד ואחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ, שפירשו, שאין שם הארה אלא לכלים דפנים, הנקראים חב"ד תג"ת, אבל הכלים של אחורים שהם נה"י, הם נעלמים שם בתוך החג"ת, כי צריכים הסתר מפני החיצונים המתאחזים בהם, כי כל תאות החיצונים הוא לבטל כח הסיוס של הפרסא כמו בעת שביה"כ, כדי שיקבלו שוב הארות אצילות כבזמן שביה"כ. וע"כ כל אחיותם הוא בנה"י הללו של העשיה הצריכים

בי"ע המצומצם. ולפיכך נפרדו הקליפות מהקדושה לגמרי, כי הקדושה אינה מתפשטת עוד למטה מפרסא, ואין הקליפות יכולים עוד לעשוק הקדושה כבעת שביה"כ. ועם זה תבין מ"ש הרב לקמן באות ג"ו שבבחינה ראשונה, דהיינו לעת לידת נשמת אדה"ר, שאע"פ שז"א עלה לאו"א עלאין והאירו המוחין דחיה מ"מ לא הועיל זה שיוכלו לעלות כל הע"ס דעולם היצירה, אלא רק לג"ר דיצירה בלבד, והו"ק נשארו למטה מפרסא. והוא משום שאין בחינת ממעלה למטה במוחין דחיה, כי נגנזו או"א הפנימים כנ"ל, וע"כ אינו מועיל רק להעלות את הג"ר דיצירה, שהם בחינת ממטה למעלה, ויכלו לעלות לאצילות. אבל הו"ק דיצירה לא קבלו שום תיקון מהמוחין האלו, כי אין בהם בחינת ממעלה למטה המתפשט גם אל הו"ק.

גם תבין בזה מ"ש הרב בהעליות שבבחינה השניה, בע"ש אחר חצות, שאז עלה ז"א לא"א והשיג המוחין דיחידה, מ"מ לא הועיל זה רק לג"ר דעולם עשיה, שיכלו לעלות לאצילות, אבל ז"ת דעשיה נשארו למטה מפרסא ולא קבלו שום תיקון, כמ"ש להלן באות פ' והוא משום הגניזו של ה"ת ברדל"א, ולכן אפילו במוחין דיחידה, היוצאים מכח הורדת ה"ת לפה, אין שם זווג על בחי"ד ממש, אלא על בחינת יסוד דמלכות, וע"כ אין הנוקבא דז"א יכולה לעלות שם ולהכלל בזווג הזה, כי אין שם מבחינתה כלל, כי יסוד ועטרה הם בחינת נוקבא דגופו דז"א, המועיל לבחינת זווג דז"א ולא, שהוא בחי' מחזה ולמעלה דז"א. ואין שם התפשטות ממעלה למטה לבחינת רחל. ונמצא שרק בחינת מחזה ולמעלה דז"א עלו לא"א וקבלו אור היחידה, ומחזה ולמטה שלו שהיא הנוקבא דז"א רחל, נשארו למטה באו"א, ולא קבלה כלום ממוחין דיחידה, וע"כ גם בעשיה, רק הג"ר שלה שיכלו לקבל מנוקבא הגדולה לאה, עלו לאצילות,

אור פנימי

את גבול הפרסא שבמקרה שהיה בזמן שבירת הכלים, שבוה גרם גם הוא בחינת שביה"כ, כי נשרו אבריו ונפלו כולם תוך הקליפות, וגם גרם ירידה לעולמות, וד"ת דיצירה וכל הע"ס דעשיה נפגמו מאד כי נתלבשו במדור הקליפות. כמ"ש להלן באות צ"ד ע"ש.

וזה אמרו „אדה"ר לא היה יכול לתקן רק עולמות עליונים, אבל עולם עשיה שכולו קליפות לא תיקן, שנשאר עולם זה בבחי' אב"א, ושם באותם האחוריים להיות שם קליפות רבים, פסולת מרובה על האוכל, יש אחיזה להחיצונים שם בין אותן האחורים בין הדבקים וה"ס אלהים אחרים" דהיינו כנ"ל, שאין כלים דאחורים דעולם עשיה מתתקנים זולת ע"י גילוי ג"ר דחיה, וגילוי מלכות דבחי"ד שנגנוה ברדל"א, הממשכת המוחין ממעלה למטה ומבטלת גבול הפרסא דצמצום ב', ומתוך שגילוי זה לא יארע בשתא אלפי שני מטרם גמר התיקון, נמצא שאין שום תיקון ובידור לאותם האחורים דעשיה, וכל הקליפות נאחזין באחורים אלו דעשיה, להיותם בחי' ל"ב האבן שכל תאותם היא לאותה השפע כי היא חלקם וכן כל חיותם וכח קיומם הוא מתוך החסרון הזה, כנ"ל.

ואע"פ שבבחינת הג' בע"ש בין הערבים, עלה גם הששה תחתונות דעשיה לאצילות, ונעשה היצירה ועשיה פב"פ, כלהלן (באות פ"ו) הנה היה זה רק מכח תוספת שבת, שהוא שליטת הקדושה בעצמה של יום השבת, בסוד כל דינין מתעברין מינה, אבל לא כלל מכח העלאת מ"ן ובידורים, כי אין בידור עליהם כל שיתא אלפי שני, כנ"ל, ולכן דגם שנתגלו אן האחורים דעשיה ונעשו פב"פ, עכ"ז כלפי חול הם נחשבים עוד לבחינת אב"א, כי אין תוספת שבת שולטת רק ביום השבת בלבד, דהיינו אחר שקידש השבת. וז"ס שאמרו חז"ל שאלמלי חיכה בזווגו עד יום השבת לא

להארת ממעלה למטה שאין תיקונם אלא ע"י ביטול הפרסא, כנ"ל. אשר אז שוב תתפשט הארת אצילות למקום הקליפות כבזמן שביה"כ.

ונמצא, שכל זמן שנה"י דעשיה נעלמים בסוד אחוריהם ביתה, ואינם מתעוררים לקבל שפע שלהם, נמצאים הקליפות נפרדים מהקדושה, כי מבחי' הכלים דפנים דעשיה אינם יכולים לינק, בהיותם מקבלים רק ממטה למעלה, וגבול הפרסא נשמר היטב שלא יתפשט דרך שם למקום בי"ע המצומצם, ששם מקבלים אותה הקליפות. אמנם בעת שכלים דאחורים מתעוררים לינק מהארת ג"ר, הרי עם זה מתבטל כח הגבול שבפרסא, כי הם לא יוכלו לקבל רק מבחינת ג"ר הבאים ממעלה למטה המבטלים הפרסא, כבמקרה שביה"כ כנ"ל. ולפיכך נקראים הקליפות אלהים אחרים, שפירש הרב, מפני שדבוקים, באחורים. כלומר, אם האחורים דעשיה, שהם הנה"י הנ"ל, ימשיכו שפע ג"ר ממעלה למטה תכף יגיע השפע אל הקליפות להיותם בחינתם ממש, דהיינו בחינת ל"ב האבן, כנ"ל.

ומ"ש הרב שעולם העשיה הוא כולו קליפות (באות קמ"ד) הוא כי באמת הם נאחזים גם באחורים דיצירה, כי גם עולם היצירה המתוקן במוחין דחיה, לא יוכל לקבלם רק בג"ר שלו דהיינו רק ממטה למעלה, מטעם הנה"ל שנגנוו או"א הפנימים, וא"כ יש להם אחיזה גם מחוזה ולמטה דיצירה. אמנם הוא רק בחינת חציו דיצירה ולא כולו. משא"כ בעולם העשיה, אשר כל הבחי"ד נגנוה ברדל"א, שהיא עיקר עולם העשיה ע"כ נחשב זה ככולו קליפות כי כל מה שתמשיך מחלקה למטה, הוא בא בקליפות, שהם שירי המלכים מבחינת ל"ב האבן, והבן.

וזה היה חטאו של אדה"ר, כי הוא המשיך בחי' ג"ר דחיה המאירים תוך האחורים דעשיה ויצירה, דהיינו העוברים

(נג) והנה בזה שביארנו יתישבו שני הפסוקים. אחד אומר ויברא אלהים את האדם ואחד אומר וייצר ה' אלהים את האדם. כי האמת הוא. שגופו של אדם נוצר מן היצירה, וז"ש וייצר כו', ואחר שירדה הבריאה ונתלבשה ביצירה נמצא כי הרי הוא כאלו נברא מן הבריאה, וזמ"ש ויברא וכו'.

#### אור פנימי

(ג) ועתה נפש של אדם היתה מנוקבא דז"א שירדה במקום נפש בבריאה ורוחו מז"א שירד במקום נוקביה וכו' ולא יחלוק עם הסבא המדבר אחר החטא. פי' כי אחר החטא ירד הז"א לבחי' ו"ק והוא בחינת המחזה ולמטה שלו השייך לנוקבא, ונמצא הז"א ירד למדרגת הנוקבא שמקודם. והנוקבא עצמה ירדה לבחינת נקודה תחת היסוד, וט"ת שלה ירדו לעולם הבריאה, ונמצא הנוקבא ירדה לבריאה. וז"ש הרב, כי האומר שנפש מן הנוקבא ולוח מז"א, הוא מדבר מאחר החטא דאדה"ק, שז"א נעשה לו"ק והנוקבא לבחי' נקודה תחת יסוד, כנ"ל.

וזה אמרו, ובזה יצדק המאמר האומר כי נפש ורוח הם מלכות ות"ת ולא יחלוק עם מאמר הסבא, המדבר אחר החטא כלומר, ולא יחלוק עם מאמר הסבא, מפני שהסבא מדבר מבחי' קודם החטא, והוא המדבר אחר החטא. והמלות המדבר אחר החטא, סובב על האומר שז"ר הם ת"ת ומלכות.

(נג) האמת הוא שגופו של אדם נוצר מן היצירה, וז"ש וייצר וכו' ואחר שירדה הבריאה ונתלבשה ביצירה נמצא כאלו נברא מהבריאה. כי כמו שז"א הוא בחינת היצירה דאצילות, כן אדם הראשון הוא בחינת היצירה התחתונה דבי"ע, כלומר מבחינת אור של תולדה, ומבחינה זו אין לו שום חלק בבחינה, שהיא בריאה, ואינו ראוי לבחינת נשמה ומוחין. אלא מכח עלית ה"ת לנקבי עינים נתפשטה הבינה עצמה לבחינת

היה שום אחיזה לחיצונים. וכל חטאו היה מחמת שמיהר בוונגו בעוד חול והבן.

וזה אמרו בע"ח שמ"ג פ"ג, שקרקע הגן נוגעת ואינה נוגעת בארץ שלנו כי מכה, העליה שנעשה בסוד תוספת שבת, אשר קרקע הגן עלה לקרקע האצילות, הנה ודאי שלא היה לה שום נגיעה, בארץ שלנו, אכן מטרים שקדש השבת הרי היא עוד מחוברת באלהים אחרים הנדבקים באחוריים שמה, כי כלפי יומין דחול לא היה שם שום בירורים, כנ"ל. ונמצא שהיא נוגעת בהארץ שלנו, שהיא בחי"ד המצומצמת, שאסור לה לקבל שום הארת אצילות: באופן שנוגעת מצד יומין דחול, ואינה נוגעת מצד תוספת שבת, וע"י חטאו של אדה"ר באכילת עצה"ד, שפירשו, שהמשיך מוחין בוונג היצירה ועשיה פכ"פ בחול, אשר המוחין אלו מבטלים לגבול הפרסא ובאים בקליפות, נתן כח אל הנחש, שהוא הכולל דכל ג' הקליפות, ליכנס לג"ע התחתון וליגע בעטרת יסוד, שנקרא עצה"ד, וזה שצעק העץ ואמר רשע על תגע בי. כמ"ש הרב בע"ח שמ"ג פרק ג' ע"ש. כי ע"י נגיעה זו נסתלקו כל המוחין עלאין שזכה אדם באלו ג' הבחינות דע"ש, הנקראים זיהרא עילאה, ונפל ונתלבש בגוף דעולם הזה של הקליפות. וע"י בבית שער הכונות אות קכ"ט באור פשוט ד"ה וז"ש הרב, כי שם נתבאר זה ברמו. והנה נתבאר היטב ענין עצה"ד שאינו אלא בעשיה, וענין שכולה קליפות, גם תבין מכאן, שענין עצה"ד, וענין שביה"כ, הן ענין אחד ממש, אלא שזה היה בעולמות וזה היה בנשמות.

נד) ועתה נבאר ענין הנזכר באורך, ואח"כ נבאר שטחיות לשון המאמר הנזכר ובתחילה נבאר ענין סדר מדרגת העולמות באיזה אופן היו עומדים בתחילה קודם שנברא אדם, ואיך ירדו ממדרגתם אחר שחטא. דע כי בחי' מספר העולמות עצמן לא נשתנה, כי תמיד הם בחי' ארבעה, שהם אצילות בריאה יצירה עשיה.

### א ו ר פ נ י מ י

עליונות דבריה, שעי"ז היה להם ראש באצילות במקום זו"ן: הראש עצמו הנקרא בינה או בריאה היה במקום ז"א דאצילות, והגרון שהוא ג"ר דו"ק, או ג"ר דיצירה, היה במקום הנוקבא דאצילות.

ווסו"ה וייצר ה' אלקים את האדם וכו', כי היתה יצירה שלמה בראש גמור מאצילות, כי הוי"ה אלקים מורה על שלימות. והוא מטעם כי היצירה קנתה מעלת הבריאה ממש, כנ"ל. אמנם אחר החטא, ששוב ירד הבריאה להיות יצירה, שפירושו, כי נסתלקו המוחין דג"ר שגרם ז"א לישסו"ת, וירדו היסוסו"ת לו"ק בלי ראש, שהוא יצירה. וכן נסתלקו המוחין מז"א, וחזר לבחינת יצירה ו"ק בלי ראש, הנבחן שירד למקום מחזה ולמטה שלו, וכן האדם שכבר היה בבחינת בריאה, חזר לבחינת ו"ק בלי ראש, לפיכך נבחן כל זה אשר הבריאה ירדה להיות יצירה. וז"ס ויברא אלקים את האדם וכו', כי אלקים מורה על מוחין דקטנות, כי בחינת הבריאה שנעשתה לו"ק בלי ראש.

ובזה מיושב קושיא חזקה, שהרי בריאה חשובה מיצירה, וא"כ למה בוייצר כתוב שם מלא הוי"ה אלקים, ובוברא כתוב רק השם אלקים. ולפי דברי הרב מובן היטב, כי וייצר סובב על היצירה השלמה, דהיינו אחר שנעשתה לבחינת בריאה ממש, והשיגה ראש מן האצילות ע"כ. נאמר שם מלא. אבל ויברא סובב על בחינתו שלאחר החטא על בחינת ו"ק בלי ראש, דהיינו על הבריאה שנפלה להיות כמו יצירה, ע"כ כתוב רק השם אלקים המורה על קטנות. ואין להקשות דא"כ למה כתוב ויברא, היה לו למרר וייצר,

זו"ן, שהם נקראים יצירה ועשיה, או ז"ת דבינה, בבחינת ו"ק בלי ראש, ומכאן זה נשתרשו זו"ן בבינה. ולכן הגם שז"א מעיקר אצילותו הוא ו"ק בלי ראש, עכ"ז, בעת שהוא עולה למ"ן לבינה, ומחזיר לאו"א פב"פ, שעי"ז זוכים ישסו"ת לג"ר שלהם, זוכה על ידיהם גם הז"א לבחינת ראש, כי זה הכלל כל מה שהתחתון גורם בהעליון חוזר אותו השיעור גם אל התחתון. ועד"ז גם האדם התחתון, יוכל לקבל בחינת ראש מן הזו"ן, כי אחר שהזו"ן עולים לאו"א הם נעשים כמותם, וע"כ אע"פ שהאדם מבחילת יצירתו אינו ראוי לבחינת ראש, כי אין לו שום חלק בבריאה, כנ"ל, מ"מ ע"י עלותו למ"ן לזו"ן, גורם להם בחינת ג"ר, גם מחזה ולמטה שלהם, וכיון שזולת עלית האדם למ"ן, לא היה לזו"ן בחינת ג"ר רק מחזה ולמעלה בלבד, ע"כ זה השיעור שהאדם גרם להמשיך במחזה ולמטה דזו"ן, כן הוא משיג בעצמו, וזוכה גם הוא לבחינת ג"ר כמותם. והבחן בזה כי האדם, שהוא יצירה, עלה לבריאה כי קבל ג"ר מבחינת הבריאה, ונשתהו אליה וזכור כי בי"ע ובינה וזו"ן, ונר"ן דאדה"ר, הם ענין אחד, הן באצילות, והן בבי"ע התחתונים. ובעת לידת אדה"ר כבר היו העולמות בסוד הבריאה, כמ"ש הרב, כי כבר היו היצירה ועשיה דאצילות במקום בריאה דאצילות, דהיינו זו"ן דאצילות כבר עלו לאו"א דאצילות, וממילא גם בי"ע התחתונים ונר"ן דאדה"ר, שהם תולדה שלהם, נולדו משום זה בבחינת הבריאה, שגופו של אדה"ר שהוא יצירה, יצא במקום הששה

נה) אבל סדר מדרגתם היתה כך, כי כל מקום עשר ספירות דעולם העשיה של עכשיו, וגם מקום ארבע ספירות תחתונות של היצירה דעכשיו, היו אז טרם בריאת אדם, פנויים ורקנים. ושם במקום הזה היה מדור אל הקליפות.

נו) וששה ספירות אחרונות של העשיה היו במקום שהם עתה ששה ראשונות של יצירה, וארבעה ראשונות דעשיה היו במקום שהם עתה ארבעה אחרונות של בריאה, וששה אחרונות של יצירה היו במקום עתה שש ראשונות של בריא'. וארבעה ראשונות של יצירה היו במקום שהיא עתה נוקבא דז"א דאצילות, אשר כבר ידעת, כי אינה תופסת רק מקום ארבעה אחרונות דז"א, שהוא נצח הוד יסוד מלכות שבו, והיא עומדת כנגדם מאחוריהם, ולכן נקראת ד', לפי שאין מקומה, רק בארבעה ספירות הנזכר בלבד.

#### א ו ר פ נ י מ י

פרצוף שני שתחתיה. וזה הכלל כי אין הפרצוף יכול להאציל פרצוף תחתון ממנו מטרם שיגדל בעצמו בבחי' נשמה. כמ"ש הרב לעיל דף תשע"ב אות ס'. וזה שהאריך הרב כאן לבאר סדר יציאת ב"ע מתחילתו, ללמדנו שלא היו העולמות אז באותו המצב של עכשיו שז"א בבחי' ו"ק ונוקבא בבחי' נקודה, אלא שז"א היה אז בקומת אבא, שהוא בחינת מוחין דחיה, ונוקבא היתה בקומת אמא, שהוא מוחין דנשמה, ואז יכלה הבריאה להתברר בבטן הנוקבא עד שנשלמה ויכלה לברר את עולם היצירה, וכן היצירה את עולם העשיה. ועם האמור מובן ג"כ סדר מצב ג' העולמות ב"ע שכתב כאן הרב. כי נודע שבעת שהתחתון עולה לעליון ממנו הוא נעשה אז כמדרגת העליון ממש, כמ"ש הרב להלן באות ס' ונמצא שהנוקבא שעלתה לקומת אמא, הרי היא נעשית כאמא ממש, וכל הנאצל מאמא נבחן למדרגת ז"א, כי בבטן אמא אינם מתבררים רק בחינות ז"א, כמ"ש הרב לעיל (דף א' תתקכ"ג אות כ'). וא"כ מוכרח הוא שעשר הספירות דבריאה כולן היו במקום ז"א, כי בהיות הנוקבא

והענין הוא, כי לא חזר לבחינת יצירה ממש, כי אז לא היה ראוי עוד לג"ר לעולם, כנ"ל. אלא שחזר לבחי' ו"ק דבריאה, שע"ז עדיין הוא ראוי להטיב מעשיו, כדי להעלות מ"ן מחדש לזו"ן, ולהמשיך מוחין דגדלות באותו שיעור שיגרום בעליונים כנ"ל, וזה הדיוק של ויברא, להורות שעדיין נאחו בבריאה, אלא בקטנות של הבריאה.

נו) וששה ספירות האחרונות של העשיה היו במקום שהם עתה ששה ראשונות של יצירה. ויש כאן לזכור מ"ש הרב לעיל (דף א' תתק"ג אות כ'), אשר בבטן אמא מתבררים רק זו"ן ולא יותר, ובבטן נוקבא דז"א דאצילות, מתבררת ראש הבריאה עש"ה כל ההמשך. כי זה הכלל שכל פרצוף נאצל במדרגה העליונה הסמוכה לו. ועם זה תבין, שלפי מצב העולמות של עתה, אשר ז"א הוא בבחי' ו"ק, ונוקבא בבחי' נקודה מצד מצב הקביעות, הנה ממצב הזה אי אפשר כלל שיצא ראש הבריאה מבטן הנוקבא דאצילות, כי בעת שאפילו לעצמה אינה בבחינת פרצוף איך תוכל להאציל

נז) ועשרה ספירות הבריאה כולה היתה במקום שהוא עתה ז"א דאצילות בעשר ספירותיו. וז"א ונוקביה דאצילות היו אז במקום שהם עתה אבא ואימא דאצילות, וע"ד זה היו העולמות מאבא ואמא דאצילות, ולמעלה, עד רום המעלות, עד אין סוף, גבוהים ממדרגתם, אשר הם עתה, ואין להאריך בהם.

נח) ואמנם יש בזה קושיא, והוא כי כבר נתבאר אצלנו כי המדרגה התחתונה שבכל האצילות מעולה מכל מה שלמטה ממנו עד סוף העשיה, וכן ע"ד זה בכל המדרגות, כי גם המדרגה תחתונה דבריאה גדולה מכל מה שלמטה ממנה, שהם יצירה ועשיה, ואם כן איך אמרנו לעיל, כי עולם היצירה היו ארבעה ראשוני, שלה בלבד למעלה במקום שעומדת עתה נוקבא דאצילות, ושאר ששה ספירות התחתונות דיצירה, נשארו למטה במקום שהוא עתה בריאה, והרי במדרגה התחתונה דנוקבא דאצילות, היתה יכולה לעמוד כל העולמות אשר תחתיה.

#### א ו ר פ נ י מ י

בחינת אמא הרי הבריאה הנאצלת ממנה במדרגת ז"א. וכמו כן כיון שעולם הבריאה היה אז במדרגת ז"א, נמצא עולם היצירה הנאצל ממנה, נבחנים ד' הספירות הראשונות שלה, שהם במדרגת נוקבא דז"א, המלבשת לז"א מחזה ולמטה שלו. כי בהיות הבריאה במדרגת ז"א, א"כ הנאצל מז"א הוא תמיד בחינת הנוקבא שלו: אלא לפי שיש ב' מדרגות בהנוקבא שהם: אב"א עם הז"א מחזה ולמטה, ופכ"פ עם הז"א בקומה שוה, ומתוך שמצב העולמות בכלל היו עוד בבחי' אב"א מטרם שנברא אדה"ר כנודע, כי גם זו"ן בעצמם שעלו לאו"א היו עוד בבחינת אב"א, כי זו"א עלה לאבא הנקרא או"א עלאין, ונוקבא עלתה רק לאמא הנקראת ישסו"ת, ונמצא הנוקבא מלבשת שם רק מחזה ולמטה דז"א, בערך הלבשת ישסו"ת לאו"א עלאין, הרי שגם זו"ן העליונים נמצאים ג"כ רק בבחינת מחזה ולמטה אב"א, לפיכך הגם שעולם היצירה קבלה בחינת הנוקבא דז"א מחמת יציאתה מבריאה שהיתה בחינת ז"א כנ"ל, עכ"ן, היא קבלה

רק מדרגה הראשונה של הנוקבא, דהיינו בחינת מחזה ולמטה דז"א אב"א: ובשביל זה רק הד"ר של היצירה נעשו למדרגת נוקבא דז"א, אבל הששה תחתונות של היצירה ירדו לבחינת בריאה של עכשיו, דהיינו למטה מפרסא דאצילות, כי בחינת הנוקבא דז"א בעת היותה אב"א מחזה ולמטה אינה תופסת באצילות רק ד"ס בלבד, ושאר ספירותיה הם בבריאה.

וכמו כן, מאחר שעולם היצירה נעשה למדרגת נוקבא דז"א, נמצא נבחן עולם העשיה היוצאת ממנה, שד' הספירות הראשונות דעשיה, נעשו למדרגת עולם הבריאה. כי בבטן הנוקבא דז"א אינה מתבררת אלא עולם הבריאה: אלא מתוך שהנוקבא עצמה לא היתה לה אלא ד' ספירות הראשונות באצילות, ושש ספירות תחתונות היו במדרגת שש ראשונות דעולם הבריאה, ע"כ עולם העשיה הנבררת על ידה, היו ג"כ רק ד' ספירות ראשונות שלה בעולם הבריאה, להיותם נמשכים מד' ספירות ראשונות דנוקבא, אבל ששה תחתונות שלה נבחנות שנאצלו מששה

נט) והתשובה לזה היא, כי מ"ש במקום אחר, שמדרגה התחתונה מעולם העליון גדול מכל אשר למטה ממנו, איננו בערך כמות ושיעור מקום מוגבל, רק בבחי' איכות האור בעצמו, שהוא יותר מעולה מכל מה שלמטה ממנו, ובבחי' איכותו ומעלתו כולל כל מה שלמטה ממנו. והמשל בזה, שאנו רואים שהטיפה אחרונה אשר במוח האדם, כוללת כל מה שיש ממטה ממנה בכללות גוף האדם, ואפילו הכי אנו רואים כי בבחינת שיעור המקום אינו כן, אלא אדרבה אבר אחד של הגוף, כמו השוק או הירך, הוא גדול יותר מכל שיעור מקום כל הראש כלו.

ס) גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל תשובה אחרת בזה, והיא כי אין הדבר הזה אמור אלא בהיות כל מדרגה ומדרגה במקומה הראוי לה,

#### אור פנימי

תחתונות של הנוקבא שהיו במדרגת בריאה וכל היוצא ממדרגת הבריאה, נבחן למדרגת עולם היצירה, וע"כ ירדו ששה תחתונות של עולם העשיה לששה ראשונות של עולם היצירה.

והנה נתבארו היטב החיוב של מצב העולמות ומדרגתם, שמחוייבים להיות כפי הסדר שמפרט כאן הרב, כי לא יתכן שום בירור בבטן הנוקבא טרם שמשגת לפרצוף נשמה, וא"כ היא מחויבת להלביש לאמא, וכיון שהנוקבא היתה עומדת במדרגת אמא א"כ כבר כל המצבים שכתב הרב כבר מחויבים להמצא כן, כמבואר. גם תשכיל כאן כי כל העולמות ב"ע יצאו מן הנוקבא דאצילות. כי מלבד שעולם הבריאה יצאה מהנוקבא שבמקום אמא, הנה גם עולם העשיה בעת שיצאה מן היצירה, היתה היצירה במדרגת נוקבא דאצילות ממש כנ"ל. ונמצא גם עולם העשיה כולה יצאה מנוקבא דאצילות, אלא מבחינת אב"א דנוקבא כנ"ל.

ולפיכך לא יוכלו ד' ספירות של היצירה להמצא במקום ספירה אחת של המלכות דאצילות, אלא שצריכים לד' ספירות של המלכות דאצילות, כי כל ספירה צריכה למקום מיוחד אליה, כי כל שינוי הצורה בהאור מחייב גם שינוי הצורה בהמקום, שהוא הכלי.

נט) כמות ושיעור מקום מוגבל רק בבחינת איכות האור בעצמו וכו'. אין לטעות ח"ו כאן במקום דמיוני, אלא איכות פירושו מספר שינוי הצורות שבהמדרגה בלי הבחן המעלה והחשיבות שיש בה. וזהו שתירץ,

ס) הבריאה עולה אל עולם האצילות או חוזר הבריאה להיות אצילות. זהו פשוט מאד, שה"י אין כאן ענין של מקומות מדומים אלא ענין איכות של מעלה, וכשאתה

כי אז שיעור מדרגה התחתונה שבעולם העליון גדולה מכל אשר למטה ממנה. אבל כאשר עולם הבריאה עולה לעולם האצילות, אז חוזר הבריאה להיות במדרגת האצילות עצמו, וצריך כל כך שיעור מקום כאלו הוא עצמו אצילות. וכן כיוצא בזה בשאר העולמות. ולכן בעלות היצירה אל מקום נוקבא דאצילות חוזר להיות במעלתה וצריך ארבע ספירות ראשונות של היצירה כל כך שיעור מקום כמו הנקבה של האצילות, אשר שיעורה גם כן ארבע ספירות דאצילות כנ"ל.

סא) ונחזור לענין ראשון, כי אז קודם שנברא אדם היה סיוכ העשיה בסוף ספירה ששית של עולם היצירה של עתה, והיו פנויים כל ארבעה תחתונות דיצירה וכל עשר ספירות דעשיה של עכשיו, שהם י"ד ספירות, ושם היה מדור אל כל הקליפות.

סב) וזה המקום של אלו הי"ד ספירות היה אז סוד תחום העולמות ורגמת מה שאנו נותנין לכל עיר ועיר תחום שבת סביב לה, וזהו סוד מ"ש חז"ל למה נקרא אל שדי, לפי שאמר לעולמו די. פי': כי כשהיו מתפשטין אלו הארבע עולמות אבי"ע, כאשר הגיעו אל מקום סיום ספירה הששית דיצירה של עכשיו, אמר להם די, ולא תתפשטו ולא תכנסו בתחום הי"ד ספירות הנזכר, אלא ישארו חלל אל הקליפות כנזכר.

#### אור פנימי

אומר שהתחתון עלה למקום העליון, הרי פירושו, אשר נשתווה צורתו כמו העליון, וא"כ הכרח הוא כשבריא עולה לעולם אצילות הרי היא נעשה או לאצילות ממש. וזכור זה לכל המקומות.

סב) המקום של אלו הי"ד ספירות היה אז תחום העולמות וכו', תחום שבת סביב לה. מרמז כאן, לסוד תחום שבת אלפים אמה, שנותנים ומוסיפים על מדת העיר ומותר שם לצאת מהעיר.

והענין הוא, כי שבת ה"ס שליטת האצילות בכל העולמות, כי ג' העולמות ב"ע, עולים שם לאצילות, כמ"ש הרב להלן. וסו"ה אל יצא איש ממקומו ביום השבת. כי העיר שיושבים בה בשבת, רומזת למקום עולם אצילות, ששם עלו העולמות,

וע"כ אסור לו לצאת מעירו ביום השבת, כמו שהעולמות אינם יוצאים חוץ מאצילות ביום השבת. ועכ"ז הוסיפו חז"ל עוד אלפים אמה מסביב להעיר שמותר לצאת שם מהעיר, ואינו עובר על לא יצא איש ממקומו ביום השבת. וזה צריך טעם, למה אינו נחשב זה ליציאה חוץ ממקומו.

וה"ש הרב שהאלפים אמה שמסביב להעיר, הם כנגד אלו ט"ז ספירות שהם ע"ס דבריא ושש ספירות של היצירה עד החזה, ששם נסתיימו העולמות בעת יציאתם מטרם חטאו של אדה"ר. כמ"ש, "כאשר הגיעו אל מקום ספירה הששית סיום דיצירה של עכשיו, אמר להם די ולא תתפשטו ולא תכנסו בתחום של הי"ד ספירות" שהם ד' תחתונות של היצירה של עכשיו והע"ס דעשיה של עכשיו.

(סג) ועתה נבאר ענין אדם הראשון, איך נתפשט באלו העולמות. והנה כבר הודעתוך במאמר תאנא דבי אליהו, שיתא אלפי שני הוי עלמא, בפ' בראשית בענין חטאו של אדה"ר כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות שהם בריאה יצירה ועשיה וע"ש היטב באורך.

(סד) והנה זה סדר התפשטותו בהם: כי ראשו של אדה"ר היה אז בעולם הבריאה, אשר הוא עתה מקום ז"א דאצילות כנוצר. וגרוננו היה בד' ראשונות דיצירה שהוא עתה מקום נוקבא דאצילות, וכבר ידעת כי נוקבא דאצילות נקראת גן עדן ונמצא כי גרוננו לבד היה נתון בג"ע.

#### אור פנימי

והם הנקראים מקום של ג' עולמות ב"ע, כלומר שבתוכם עתידים להתפשט ג' העולמות ב"ע. ע"ש באו"פ כל ההמשך: כי מחצי תחתון דת"ת נעשה מקום לעולם הבריאה, ומן נה"י נעשה מקום לעולם היצירה, ומן המלכות נעשה מקום לעולם העשיה.

ונודע מה שכייל לן הרב, שאין לך ניצוץ קטן בכל ד' העולמות אבי"ע, שאין בו בערך עצמו ד' בחינת אבי"ע. ונמצא כי גם באותם התנה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שנשארו תחת הפרסה דאצילות, למקום ב"ע, הנה גם הם נבחנו לפי עצמם לד' בחינות: אבי"ע, כי אותם התנה"מ, מתפשטים בעצמם לע"ס חב"ד חג"ת נה"מ, אשר חב"ד הוא ראש, וחג"ת עד החזה הוא בחינת אצילות שבו. ומחזה עד סיום הת"ת, בריאה שבו. ונה"י הם יצירה, והמלכות הוא העשיה שבו. באופן שעיקר כח שליטת ב"ע שבו אינו מתגלה, רק מחזה ולמטה דהיינו מסיום ספירה הששית של היצירה ולמטה, אבל מחזה ולמעלה עדיין הוא בחינת אצילות בערכי הכלים, אע"פ שהוא ריקן מאור עליון מפאת הפרסא דאצילות שממעל לו, שכבר סיימתה שם קו א"ס ב"ה. והנה נתבאר היטב ההפרש הגדול שיש בין ט"ז הספירות שמחזה ולמעלה שבמקום ב"ע, ובין י"ד הספירות שמחזה ולמטה שבו, אפילו בעת שכולו ריקן מאור, דהיינו

ויש להבין הדברים, כיון שבשבת עולים העולמות כולם לאצילות, וגם אותם ט"ז ספירות שעד החזה דיצירה של עכשיו נשארים ג"כ ריקנים מאור הקדושה, הרי שהתחום שבת נעשה, למעלה במקום הפרסא שבין האצילות לבריאה, דהיינו במקום שנסתיים האצילות. ולמה מותר לצאת ואינו נחשב ליציאה מחוץ לתחום עד מקום החזה דיצירה.

ולהבין זה, צריכים לזכור כל מה שכתב הרב לעיל חלק זה מאות א' עד אות ח' ובאו"פ שם. דהיינו בביאור דמקום ב"ע. כי כל אלו השלשים ספירות דבי"ע, ה"ט"ו והי"ד שהרב עוסק בהם כאן, סובבים בעיקר על ל' הספירות דמקום ב"ע, הנקראות חיצוניות ג' העולמות ב"ע שאין להם עליה אפילו ביום השבת, כמ"ש הרב להלן. ועליהם אומר, שבסיום ספירה ה"ט"ו, הוא התחום שבת, ואסור לכנוס בתחומם של י"ד הספירות שלמטה. והנה נתבאר שם, שזה המקום ב"ע, נעשה מפרצוף חצי ת"ת ונה"י דא"ק, שנשארו תחת הפרסא דאצילות בעת הצמצום ב', והיה זה מחמת עלית המלכות המזדווגת לנוכבי עינים, ומלכות המסיימת עלתה למקום חצי ת"ת שהיא בינה דגופא, ונעשה שם מקום סיום הקו דא"ס, שה"ס הפרסא דאצילות, שמשם ולמטה נשאר חלל פנוי וריקן בלי אור, וע"כ נשארו חצי ת"ת ונה"י דא"ק ריקנים בלי אור,

(סה) ומשם ולמטה כל שאר גופו היה מחוץ לג"ע, באופן זה, כי כל גופו היה נתון בששה אחרונות של היצירה ובארבעה ראשונות של העשיה, אשר הם עתה שיעור מקום כל עולם הבריאה.

(סו) אמנם להיות כי גוף האדם נחלק לשתי חלוקות, כנודע, כי עד החזה מתפשט יסוד הבינה והאורות שבתוכו מכוסים ומן החזה ולמטה האורות הם מגולים כמבואר אצלנו בסוד החסדים המתפשטים בת"ת דו"א, ולכן נתחלק גופו בשתי עולמות, חציו העליון המכוסה, נתון בשש אחרונות של יצירה, וחציו התחתון המגולה, נתון בד' ראשונות דעשיה.

#### אור פנימי

בחינת אצילות, ובסיום ספירה הששית דיצירה, שם התחום של אצילות, ומשם ולמטה מתחיל בי"ע שבהם. שהם י"ד ספירות התחתונים.

ולא יקשה לך מה שכתב הרב בסמוך, שהראש הוא בריאה, וחג"ת עד החזה הוא יצירה, ומחזה ולמטה הוא עשיה. כי ערכי האורות לחוד, וערכי הכלים לחוד, ומה שכייל לן הרב בכ"מ שאין לך ניצוץ קטן בכל אבי"ע שאין בו עצמו בחינת אבי"ע, הם ערכי הכלים, ואפילו גוף הגשמי נבחן שיש בו כתר ואבי"ע, שראשו הוא בחינת כתר, ומפה עד החזה הוא אצילות, ומחזה עד הטבור הוא בריאה, ומטבור ולמטה יצירה ועשיה, כנודע. אע"פ שבערך האורות אין בו אפילו אור המלכות מטרם שישג הע"ס דעשיה הנקראים אופנים כמדע. וכן אפילו עובר במעי אמו כבר יש בו אלו ע"ס, ולא יתוסף בו שום כלי כשיגדיל, אלא שאין הכלים ראויים לתפקידם, מטרם שישגו האורות המיוחדים להם, שמשום זה, אנו מכנים ע"פ רוב את הכלים על שם האורות המלווים בהם. ומ"ש הרב בסמוך בגופו של אדה"ר, שראשו הוא בריאה שפירושו נשמה וחב"ד, וגופו שהוא חג"ת הוא יצירה, שפירושו הוא רוח, ומחזה ולמטה הוא עשיה, שפירושו אור הנפש: הנה הבחנה זו היא ע"פ ערכי האורות המלווים בו. וכן

תכף אחר הצמצום ב': כי אפילו אז נבחן, שעד החזה אין בחינת בי"ע ניכרת בכלים, להיותם בחינת ראש ואצילות שבכלים, ורק מחזה ולמטה ניכר בהם כח בי"ע.

ובזה מובן היטב, ענין אלפים אמה תחום שבת, שמותר לצאת בהם אע"פ שהם מחוץ לעיר, שהרב אומר שהם כנגד אלו ט"ז הספירות שמחזה ולמעלה דבי"ע. כי הגם שמבחי' האור שבהם הם כבר בי"ע, להיותם נמצאים למטה מפרסא דאצילות, ונחשבים משום זה שהם מחוץ לעיר, עכ"ל כיון שמבחינת הכלים עדיין הם אצילות עד ספירה הששית של היצירה, ע"כ מותר עוד ללכת שם, כי אינו נחשב ליציאה מן אצילות ולחוץ, להיותם עוד בחינת אצילות מצד הכלים, וע"כ האיסור דאל יצא איש ממקומו אינו נופל עליהם, כי מבחינת המקום, כלומר מצד הכלים עדיין הם אצילות כמבואר.

וענין המספר של אלפיים אמה, רומז לב' הספירות כתר וחכמה שבהם, כי חב"ד הוא ראש וכתר, וחג"ת הוא אצילות וחכמה, כי ה' הספירות כח"ב וז"ן, הן הנקראות ראש ואבי"ע, כנודע. ונמצא שעד החזה דיצירה, הם רק ב' ספירות כתר וחכמה, ומחזה ולמטה הם בינה וזו"ן. וז"ש הרב שהם נקראו תחום שבת, כי שבת הוא

(טז) ונמצא, כי עיקר גופו היה למעלה ביצירה, כנודע כי הגוף רומז אל האור של ההי"ה, וגם היצירה נרמזת באות הוא עצמה. ורגליו של אדם הראשון, היו נתונים בששה תחתונות של עשיה של אז, שהם עתה ששה ראשונות של יצירה של עתה. והרי ביארנו התפשטות אדם הראשון בשלשה עולמות בריאה יצירה עשיה בעת שנברא.

### אור פנימי

דבי"ע, כנ"ל. אמנם מחזה ולמטה שכבר הם בחינת ב"ע גם מצד הכלים, לא יכלו להתפשט, משום שכל הסיום דקו א"ס ב"ה שנעשה בהפרסא שמתחת אצילות מתחיל שליטתו להתגלות שם בחזה דיצירה, דהיינו אחר הסיום הראש ואצילות דבי"ע, וע"כ אין תולדות הנוקבא דאצילות יכול להתפשט שם, כי השליטה של הסיום דקו א"ס ב"ה הנעשה בצמצום ב', משאיר את י"ד הספירות האלו בבחינת חלל פנוי. וז"ש „אלא ישארו חלל אל הקליפות" כי כמו בצמצום א' נעשה עולם הזה בבחינת חלל פנוי, כמ"ש (בחלק א') כן בצמצום ב' נעשה מחזה ולמטה דיצירה לבחינת חלל פנוי. כי כח הסיום דפרסא שמתחת האצילות מתחיל להגלות שם.

ותקיש הענין למ"ש בא"א דאצילות, שזה המסך שבפני דא"א, המוציא את הבינה דא"א לבר מראש, אין בו שום גילוי במקום יציאתו בפה שלו, אלא רק במקום החזה שלו, כי ע"כ או"א העומדים מפה עד החזה שלו עוד יש להם ראש וג'ר, אלא רק ישסו"ת שהם עומדים מחזה ולמטה שלו הם נשארו מחמת המסך הזה בבחינת ו"ק בלי ראש. כמו שהארכנו בזה בחלקים הקודמים. וכן כאן כח הסיום שבפרסא שמתחת האצילות, הוא בחינת פה דראש ביחס ב"ע, וע"כ מתחיל רק בחזה דבי"ע. שמשם ולמטה נעשה חלל פנוי אל הקליפות כנ"ל.

מבחינת זו נבחן הראש והחג"ת עד החזה לבחי' ט"ס ראשונות שבגוף, שהם כתר ואב"י, ומחזה ולמטה רק לספירת מלכות שבו, הנקראת עשיה. כי כן הוא מבחינת התלבשות האורות בכלים, כי כל גילוי פעולה בכלים הוא רק לפי האורות המלוכשים בהם.

אמנם בעת שיש לנו ענין להבחין רק בערכי הכלים בלבד, כמו כאן בענין תחום שבת, שהאיסור רוכב בעיקר על בחינות המקומות שהם הכלים, הרי יש לנו להבחין בהם ע"ס שלימות: כח"ב זו"ן, המכונים ראש ואב"ע, אשר הם יוצאים כל אחד מהבחינה שכנגדו בשרשים העליונים עד גבוה מעל גבוה, בדרך ענף ושורש. וע"כ נהג זה גם בגוף גשמי כנ"ל.

וזה אמרו „כאשר הגיעו אל מקום ספירה הששית דיצירה של עכשיו אמר להם די, ולא תתפשטו ולא תכנסו בתחום הי"ד ספירות אלא ישארו חלל אל הקליפות" כי נתבאר (דף א' תתקכ"ג בד"ה וששה ספירות) בסוף הדיבור, שכל אלו ג' העולמות ב"ע, נאצלו מן הנוקבא דאצילות, ואפילו עולם עשיה יצאה מהנוקבא דאצילות, כי העליון שלה שהוא עולם היצירה היתה אז בחינת נוקבא דאצילות ממש. ע"ש. ולפיכך אפ"ו עולם העשיה לא יכול להתפשט רק עד סיום החזה דיצירה של עכשיו, דהיינו רק בשיעור ט"ז הספירות שהם בחינת אצילות

סח) ועתה נבאר ענין אדם הראשון בעת שנברא, ע"ד מ"ש חז"ל במדרש ובתלמוד איך נקשר עם זה שביארנו. כי הנה רז"ל אמרו, כי אדם הראשון נברא גופו מארץ ישראל, ועגבותיו מבבל ומן אקרא דאגמא כו'. וכדי לבאר זה, צריך שנבאר ג"כ מה שאמרו בס' התיקונים, כי בארץ ישראל שלטה יצירה, ובחוצה לארץ שלטה עשיה. ולכן נבאר ענין חילוק ארץ ישראל וחוצה לארץ ועבר הירדן וסוריא כו' מה ענין כל אלו הבחינות. הנה ביארנו, כי אז קודם שנברא אדם, היו העולמות גבוהין יותר במדרגתם.

סט) גם ביארנו, כי גופו היה מארץ ישראל. וכבר ידעת כי בארץ ישראל אין עשיה שולטת רק היצירה, והנה אז היו ה' אחרונות דיצירה במקום שהם עתה ששה ראשונות של הבריאה.

ע) ומאלו השש אחרונות דיצירה של אז, היה גופו של אדם, כי הגוף הוא סוד אות הוא, וכן היצירה סוד אות הוא. והנה היצירה שולטת בארץ ישראל כנ"ל, ונמצא כי גופו של אדם היה מארץ ישראל שהוא מן היצירה, אשר היא באמצע שתי עולמות בריאה ועשיה וכן הגוף של האדם הוא אמצעי של כללות האדם.

עא) ואמנם הספירה האחרונה מ' ספירות דיצירה, הנה היא נקראת מלכות דיצירה, נוקבא דז"א דיצירה, אשר עתה היא הספירה הששית של עולם הבריאה, והנה שם הוא סוד עבר הירדן מקום בני גד ובני ראובן. והיא בחי' מלכות דיצירה של אז עם כל הג' ראשונות דעשיה של אז, שהם עתה ד' ספירות תחתונות דבריאה.

עב) וכל אלו ה' ספירות תחתונות דבריאה של עתה, הם סוד עבר הירדן, והם ת"ת ונצח והוד ויסוד דבריאה של עתה. אבל מלכות דבריאה של עתה שהיתה אז ספירה הרביעית דעשיה, היא הנקרא סוריא, ומעלתה גרועה מעבר הירדן.

עג) ונמצא כי המלכות דיצירה של אז, היה עבר הירדן של אז. ומלכות דבריאה של עתה היתה אז בחינת סוריא, והששה אחרונות של עשיה של אז, שהם ששה ראשונות דיצירה של עתה, היו חוצה לארץ.

#### אור פנימי

סח) התפשטות אדח"ר בשלושה עולמות. נתבאר המאמר הזה כולו לעיל בחלק ח' בריאה יצירה עשיה בעת שנברא. כבר בסופו. ומשם תדרשנו.

חלק ט"ז שער מאמרי רשב"י זיע"א ב"ע א' תתקלא

לפי שאלו היו אז בחינת עשיה, ונודע כי בחוצה לארץ תליא עשיה, ושלטא תמן. וכבר ביארנו כי רגליו של אדם הראשון היו מחוצה לארץ.

עד) ונודע כי כל רגל ורגל נחלק לשלשה פרקים. והנה שני הפרקים העליונים שבשני הרגלים, שהם הנקראים עגבותיו, היו מן בבל ומן אקרא דאגמא כנזכר בגמרא.

עה) ואל תתמה מזה, כי קרובות הם לארץ ישראל מאד. כמ"ש במדרש ובירושלמי מעשה בההוא גברא שהיה חורש עם פרתו וברחה מלפניו והוא אחריה עד שהגיעו לבבל קודם הלילה. ואם כן אינו רחוק שיהיה גופו מארץ ישראל ועגבותיו מבבל, שהם שני הפרקים עליונים הסמוכים אל הגוף. ושאר ארבעה פרקים תחתונים שבשתי רגליו, היו מן שאר הארצות שבחוצה לארץ.

עו) והרי עתה ביארנו איך אדם הראשון לוקח מכל העה"ז, וגם היה גופו באורך התפשטות שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה גם כן והכל אחד. והנה נתבארה הבחינה הראשונה, איך היו העולמות בעת שנברא אדם הראשון. וביארנו איך ראשו וגרונו היו תוך ג"ע, וגופו ורגליו בשאר העולם.

#### א ו ר פ נ י מ י

עה) אינו רחוק שיהיה גופו מארץ ישראל ועגבותיו מבבל שהם שני הפרקים עליונים הסמוכים אל הגוף. כי ארץ ישראל הוא בחינת עולם היצירה, שקודם החטא היו הד"ר שלה בנוקבא דאצילות, והשש תחתונות שלה, בשש ראשונות דבריאה, דהיינו בחב"ד חג"ת עד החזה דבריאה. וחז"ל אינם מדברים מראשו וגרונו דאדה"ר, אלא מגופו שהוא בחינת שש תחתונות דיצירה, שהם היו אז בשש ראשונות דבריאה. והמלכות דיצירה העומדת במקום החזה דבריאה, היא בחינת עבר הירדן, וכוללת ג"כ בחינת ד"ר דעשיה שהיו מלבישים אז הד"ת תנה"י דבריאה, ומהם נעשו בחינת הגוף דאדה"ר, מחזה ולמטה עד סיום הת"ת שלו, כנ"ל. ומלכות של ד' הראשונות דעשיה, שהיתה במקום מלכות דבריאה של עכשיו, היא בחינת סוריא הקרובה לבבל. ורגליו של אדה"ר שהם בחינת שש תחתונות דעשיה, המלבישים לשש ראשונות דיצירה עד החזה, הנה מקום

עו) הבחינה הראשונה איך היו העולמות בעת שנברא אדה"ר וכו'. ויש לדעת, שבחינה זו הראשונה, נחשבת לבחינת הקביעות של המוחין דבי"ע, אלא שירדו ממקומם מחמת החטא דעצה"ד.

(עז) ועתה נבאר הבחינה השניה והיא אחר שנברא אדה"ר והכניסו הקב"ה בג"ע כי אז היה מחצי יום ששי ומעלה, אשר אז בהכרח מתוספת הקדושה בעולמות כולם, כמבואר אצלנו בענין ערב שבת. כי משעה חמישית של ערב שבת מתחילים העולמות להתעלות למעלה ממקומם, וקדושה נתוספת בהם כנזכר אצלנו בסוד ה' יתירה הנז' בפ' ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, לרמוז אל שעה חמישית כנזכר.

(עח) ולכן נבאר עתה מה שנתחדש אז באותו ערב שבת אחר חצות, כשנברא אדם ונכנס בג"ע כל גופו. כי כשנברא לא היה בג"ע רק ראשו וגרונן בלבד כנזכר ושאר גופו היה בעה"ז. אבל עתה נכנס כולו בג"ע.

(עט) והעולמות נתעלו באופן זה: כי ז"א עלה במקום שהוא עתה מקום א"א, ונוקבא דז"א עלתה במקום שהוא עתה מקום אבא, והבריאה עלתה במקום שהוא עתה מקום אמא, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום מלכות נוקבא דז"א.

#### אור פנימי

לספירת הוד, ולפיכך כשמגיע שעה חמישית בערב שבת מתחילים העולמות להתעלות למעלה ממקומם וקדושה נתוספת בהם, כי אז כבר נמתקו כל ה' הימים חג"ת נ"ה מצד הה"ח שביסוד, וע"כ יש עליה לכל העולמות למעלה ממקומם.

(עט) והעולמות נתעלו באופן זה כי ז"א עולה במקום שהוא עתה מקום א"א, וכו'. כי כמו שז"א דאצילות יצא תחילה רק בבחינת ו"ק חסר ג"ר, וזה נחשב בו לקביעות, וג"ר שהשיג אח"כ נחשב בו לבחינת תוספות שאינם קבועים בו. כן עד"ז בבחינה הראשונה נאצלו בי"ע בבחינת ו"ק שבהם, כי הבריאה יצאה במקום ז"א דאצילות, שהוא בחינת ו"ק, וכן היצירה יצאה במקום נוקבא דז"א המלביש מחוה ולמטה, שאז אין לנוקבא רק בחינת ו"ק וחסרה ג"ר. ונבחן זה לבחינת הקבועות דבי"ע, לולא החטא דאדה"ר שהוריד למטה מפרסא.

(עז) משעה חמישית של ערב שבת מתחילין העולמות להתעלות וכו' בפור ה' יתירה וכו'. פירוש, כי ששת ימי בראשית, ה"ס חג"ת נה"י, ונמצא יום הששי שהוא יסוד, שבו נמתקו ונשלמו כל חמשה ימים שהם חג"ת נ"ה, שז"ס יום הששי ויכולו השמים וכו'. כי ע"כ נקרא היסוד „כל" ע"ש שכולל ה"ס חג"ת נ"ה, כנודע. ויום הששי עצמו נחלק ליי"ב שעות, ששש הראשונות הם ה' חסדים שביסוד, שהם מיתוק ה' הימים חג"ת נ"ה מצד החסדים, ונמצא שעה החמישית שהיא בחינת הוד, ושעה הששית היא בחינת עצמו מצד החסדים. ושש שעות האחרונות הם מיתוק ה' הימים חג"ת נ"ה מצד הגבורות שבהם, ושעה הששית ובין השמשות היא בחינת עצמו מצד הגבורות הממתיק את ה"ג חג"ת נ"ה.

ועיקר המיתוק נופל על יום חמישי שהוא הוד, שהוא המלכות הקרובה אל הקליפות, וז"ס ה' יתירה דיום הששי הרומז לשעה חמישית, שהיא החסד המיוחד

(פ) ועלו ד' ראשונות דעשיה, כי כך שיעור נוקבא דו"א ד' ספירות בלבד, ושאר ו' ספירות אחרות דעשיה במקום ו' ראשונות של הבריאה של עתה. ואמנם גם אר"א דאצילות, וכל אשר למעלה מהם, הם גם כן עלו למעלה ממדרגתם כפי הסדר הזה, ואין להאריך בהם.

(פא) ודע כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם הוא כן כפי הסדר הזה, וכך הוא המקום הראוי להם להיות תמיד. והטעם הוא. כי הנה ז"א צריך להתגדל ולהיות כמו אריך אפיו, ואם כן צריך לעלות עד שם, ומקום אריך אפיו צריך שיהיה מקומו של ז"א, כי על ידי כן ז"א נעשה אריך.

#### א ו ר פ נ י מ י

ונוקבא לא עלתה עמו שם, אלא שנשארה באו"א, ומלבשת לו"א מחוזה ולמטה. ע"ד שנתבאר לעיל בבחינת הראשונה, בשש תחתונות דיצירה ע"ש.

(פא) עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמתתם הוא כן כפי הסדר הזה, וכך הוא המקום הראוי להיות להם תמיד וכך ז"א צריך להתגדל ולהיות כמו א"א. פירוש, כי כל ענין עולם התיקון הוא לחזור ולהחיות את ד' המלכים דמיתו בזמן שביה"כ בעולם הנקודים, שאז יהיה סוד תחית המתים וגמר התיקון. אמנם בתחילת עולם התיקון כשיצא מ"ה החדש והחיה את המלכים לא נתקנו כולם, אלא מנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו, כנודע, ומחמת זה ירדו כל המדרגות ממקומם, ג"ר דעתיק הלבישו על ג"ר דנקודים, וחג"ת נהי"מ דעתיק על מקומם של חג"ת נהי"מ דנקודים. וג"ר דא"א הלבישו על חג"ת דעתיק, דהיינו על מקומם של חג"ת דנקודים. ואו"א וזו"ן על ז"ת דא"א, במקומם של תנהי"מ דנקודים. ונמצא א"א ירד למקום ז"א דנקודים, שהרי ג"ר שלו מלבישים על חג"ת דעתיק, העומדים במקום חג"ת דנקודים שהם ז"א. וז"א עצמו ירד לבחינת ו"ק דנהי"מ דנקודים, שהרי אר"א מלבישים על חג"ת דא"א המלבישים לנהי"מ דעתיק

ועתה בשעה חמישית דערב שבת קדושה נתוספה בהם, כנ"ל בד"ה משעה. והשיגו ב"ע מוחין דבחינת תוספת, דהיינו ג"ר שבהם. כי ז"א עלה למקום א"א, ונוקבא במקום אבא, דהיינו או"א עלאין, ושם הולידה הנוקבא המוחין לעולם הבריאה, וכיון שהמוחין דבריאה נאצלו מאו"א עלאין כי שם עלתה הנוקבא, וכל הנאצל מן או"א עלאין נבחן לישסו"ת, וע"כ נעשה אז עולם הבריאה במדרגת ישסו"ת דאצילות, והשיגה הג"ר שלה. ועד"ו האצילה הבריאה מוחין לעולם היצירה שע"י המוחין ההם נעשה היצירה למדרגת ז"א דאצילות, כי כל היצא ונאצל ממדרגת ישסו"ת נבחן למדרגת ז"א, ואז השיגה גם היצירה את מוחין דג"ר שלה. ועד"ו האצילה היצירה מוחין לעולם העשיה, ומתוך שהיצירה היא עתה במדרגת ז"א נעשו המוחין דעשיה במדרגת הנוקבא דאצילות, המלבישה לו"א מחוזה ולמטה שלו אב"א. כי היא מדרגה השניה אחר הז"א. ונמצא עתה עשיה במצב עולם יצירה שבבחינה הראשונה, אשר ג"ר דעשיה מלבישים הנוקבא דאצילות, ושש תחתונות שלה נשארו תחת הפרסה ומלבישים לשש ראשונות דעולם הבריאה של עכשיו. והוא מטעם כי הנוקבא דאצילות עצמה במקום עליתה, נמצאת ג"כ מלבשת את הז"א רק מחוזה ולמטה, כי ז"א עלה במקום א"א,

(פב) ונוקביה דז"א במקום אבא, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, דאבא יסד ברתא. ובסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא כי שמור שהיא הנוקבא נעשית קדש שהוא אבא. וזמ"ש קדש היא, כי היא הנקבה חזרה להיות קדש. והבריאה עלתה באמא, בסוד מה שידעת כי אמא מקננא בכרסיא. ויצירה במקום ז"א, כי ז"א מקנן במלאך. ועשיה בנוקבא דז"א. כי מלכות מקננא באופן, שהיא העשיה.

(פג) ונמצא שזהו המקום הראוי אל סדר מדרגת העולמות ונמצא עתה, כי כל העולמות התחתונים של בריאה יצירה עשיה היו במקום האצילות, זולתי שש אחרונות דעשיה, אשר היו אז בשש ראשונות של בריאה של עתה.

#### אור פנימי

האצילות. כי אלו ג' העולמות בי"ע, הם בחינת נה"י החדשים שיצאו לו"א בעת יציאת הגדלות דז"ת דנקודים עם המוחין דע"ב ס"ג שיצאו להם, כי המוחין דע"ב הורידו הה"ת מעינים והעלו האח"פ שנפלו לגופא, והחזירם לע"ס דראש, וכן התנה"י שנפלו למטה מפרסא למקום בי"ע, חזרו משום זה ונתחברו אל הו"ת דנקודים, ונעשו בחינת אצילות, כנודע. אמנם נשברו והוא מטעם שהפרסא לא היתה עוד בכל תקפה, וע"כ היה האור מתפשט אל הנה"י החדשים האלו דבי"ע בבחינת ממעלה למטה דהיינו למקום בי"ע, וע"כ נשברו ומתו, כי עברו את גבול הפרסא. אמנם אם האורות של הנה"י החדשים לא היו מתפשטים לבי"ע אלא שהיו מגביהים את הנה"י חדשים מבי"ע אל למעלה מפרסא, ע"ד, שנוהג בעולם התיקון, הנה אז לא היו נשברים והיו נשארים בהם כל האורות דאצילות לעד.

ועם זה תבין, שכל ענין הברורים דבי"ע, הם אלו הנה"י החדשים שנתחברו כבר אל הו"ת דנקודים בעת גדלותם, אשר נשברו אז מטעם שרצו לקבל את אורות דאצילות במקומם בבי"ע, ועתה אנו צריכים לבררם ולהעלותם ממקום בי"ע, שיהיו שוב בחינת נה"י חדשים אל עולם האצילות,

העומדים במקום תנה"מ דנקודים, וז"א מלביש לו"ק דו"ק דא"א, הרי שנמצא מצבו במקום ו"ק דו"ק דנה"י דנקודים. ונמצא שירדו המדרגות ירידה גדולה, כי א"א ירד למדרגת ז"א דנקודים, וז"א ירד לו"ק דו"ק דנה"י דנקודים.

וזה אמרו, „ז"א צריך להתגדל ולהיות כמו אריך אנפין וכו' ומקום א"א צריך שיהיה מקומו של ז"א וכו' כי עי"כ ז"א נעשה אריך דהיינו כנ"ל, שא"א עומד במקומו של ז"א דעולם הנקודים, דהיינו במקום חג"ת דעתיק שלקחו מקומם דחג"ת דנקודים שהם ז"א. ומטרים שז"א יעלה וילביש חג"ת שלו שבעולם הנקודים, עדיין נמצאים המדרגות כולם במצב ירידה כמבואר. וזה אמרו, „ודע כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם הוא כן, כפי הסדר הזה“ דהיינו שז"א יעלה ויקח מקומו של ג"ר דא"א, שהוא מקומו של ז"א לפי אמיתותו. וכן מקום הנוקבא, היתה בנקודים במקום נה"י דנקודים, דהיינו מחוזה ולמטה דז"א דנקודים, אשר עתה בעת ירידת המדרגות עומדים שם הג"ר של או"א עלאין המלבישים לחג"ת דא"א המלבישים לנה"י דעתיק. שהם מקום נה"י של הנקודים.

ועד"ז מקומם האמיתי של ג' העולמות בי"ע, הם במקום ישו"ת וזו"ן דעולם

(פד) וזה היה בסוד עיבורה של עיר, הנז' במסכת ערובין, כי אלו

# אור פנימי

משאר ספירות דב"ע וכן מהו הדמיון לעיבורה של עיר.

והענין הוא, כי הפרסא הוא בחינת הסיום על אור האצילות, הנעשה בחצי ת"ת שהוא בינה דגופא, מכח עלית ה"ת בנקבי עינים, שנעשה בזמן יציאת הנקודים שמכח זה עלתה מלכות המזווגת דהיינו פה של ראש לנקבי עינים שהיא בינה דראש, ויצאו הע"ס דראש מבינה ולמעלה, והע"ס שממעלה למטה לבחי' גוף, נתפשטו מנקבי עינים למטה, ונמצאו אח"פ של ראש יצאו לבר מראש, ונכללו בבחינת הגוף. וכן מלכות המסיימת שהיתה עומדת מקודם באצבעות רגליו, עלתה משם למקום בינה דגופא, הנקרא ת"ת דהיינו אל החוזה, ושם בחוזה סיימה את הפרצוף, ונשארו ב"ש ת"ת וזו"ן למטה מסיום הפרצוף דהיינו למטה מאצילות, כמ"ש לעיל בביאור מקום ב"ע בדף א' תתפ"ח בד"ה והעלה ובד"ה, תכף עש"ה. ובאמת קשה, כיון שה"ת עלתה לביתה, א"כ היו צריכים רק החוטם פה לצאת לבר מראש, וכן רק נהי"מ היו צריכים לצאת לבר מסיום אצילות, שהרי הזווג נעשה בביתה. ולמה עלתה ה"ת באמצע הביתה דהיינו מתחת ג"ר דבינה, שע"ז יצאו גם ז"ת דבינה עצמה לבר מראש ולבר מאצילות.

אמנם ז"ס אבא הוציא את אמא לחוץ אודות בנה ואבא עצמו אתתקן בדו"ג. כי ג"ר דבינה נקראים או"א עלאין, וז"ת דבינה נקראים ישו"ת. ומתוך שעלתה המלכות בג"ר דבינה, ואבא עצמו התתקן שם בדו"ג, שה"ס עינים ונקבי עינים, נמצא האזן, שהוא ז"ת דבינה, הנקרא ישו"ת, יצאו לבר מראש לבחינת גוף. וכן ב"ש ת"ת שהם בחינת ז"ת דבינה דגופא, הנקראים ישו"ת יצאו משום זה לבר מאצילות. ותיקון זה היה כדי להמציא מוחין לז"א שהוא בנה

ואז יהיה התיקון ותחית המתים. ונמצא שמקום ב"ע לפי אמיתותם הוא במקום ישו"ת וזו"ן דאצילות, כי אחר שז"א ונקבא חוזרים למקומם בנקודים, צריכים אלו ב"ע להיות בחינת הנה"י חדשים שלהם, המלבישים הנקבא מחוזה ולמטה, וכיון שהנקבא היא במקום או"א, הרי הנה"י חדשים שלה שהם ב"ע, הם המחזה ולמטה של הנקבא הוא במקום של ישו"ת וזו"ן, כי מחוזה ולמטה דאו"א מלובשים בישו"ת וזו"ן. הרי שמקומם האמיתי לעת גמר התיקון של ג' העלמין ב"ע, הוא במקום ישו"ת וזו"ן דאצילות. ונתבאר היטב דברי הרב בסדר זה שהיה בבחינה השניה בערב שבת הוא המצב האמיתי של זו"ן ובי"ע.

(פד) ובולטין מחוץ מעולם האצילות כדמיון אשה עוברת שהטובר בולט ויוצא מחוץ לגופה. שה"ס עיבורה של עיר המובא במסכת ערובין דף ל"ב ע"ב ודף ג"ז ע"א, כי כשבאים למדוד התחומין אינם מודדים מן חומת העיר אלא מרחיק ע' אמה ושירים ומשם מתחיל למדוד. ואלו הע' אמה נקראים עיבורה של עיר, שהם נחשבים כמו שהיו עוד מלפנים מחומת העיר. ואומר חרב, שאלו שש תחתונות דעשיה שנשארו למטה מפרסא דאצילות במקום שש ראשונות דבריאה של עכשיו, הם נבחנו כמו שהיו גוף אחד עם עולם האצילות, כדמיון אשה עוברת אשר העובר והבטן שלה בולט ויוצא מחוץ לגופה. וז"ס עיבורה של עיר הנחשב עוד כמו העיר עצמה, אע"פ שכבר הם מחוץ להחומה. ויש להבין הדברים איך תאמר ששש אחרונות דעשיה הם גוף אחד עם האצילות, בעת שהפרסא מפסיק ביניהם. ומה נשתנו אלו שש ראשונות דבריאה

הששה התחתונות יוצאין וכולטין מחוץ לעולם האצילות, כדמיון אשה עוברה שהעובר בולט ויוצא לחוץ מגופה.

### א ו ר פ נ י מ י

עצמה עדיין היא גוף דאצילות אע"פ שבולטת ויוצאת למטה מפרסה דאצילות כי אין זה מחמת פגם.

ועם זה תבין ג"כ, סוד עיבורה של עיר שאינה בכלל האלפיים אמה תחום שבת. כי העיר ה"ס עולם אצילות, כמ"ש לעיל דף א' תתקכ"ו ד"ה המקום, כי ביום השבת העולמות כולם הם בסוד אצילות, וסוד אלפיים אמה תחום שבת הם כנגד ב' הספירות ז"ן דחצוניות המקום בי"ע שאינם יכולים לעלות לאצילות, והם נשארים למטה מפרסה ריקנים בלי אור כמ"ש שם עש"ה. והם במקום ראש ואצילות דכלים, כי יש ערך הפוך בין הכלים והאורות, כי אם שראש ואצילות דמקום בי"ע הם מצד הכלים כתר וחכמה, הנה הם מצד האורות בחינת ז"א ונוקבא. כנודע. ולפיכך אין מודדין אלו אלפים אמה אמה מסמוך לחומת העיר, שה"ס פרסא דאצילות, אלא מגיחין ומוסיפין אל העיר ע' אמה ושירים, שהם כנגד אלו הז"ס דבריאה כתב"ד חג"ת והחזה, שכל ספירה כוללת עשר, ובחינת החזה ה"ס השירים, שאלו ז"ס דבריאה הם עוד בבחינת גוף האצילות, וענין בליטתם לחוץ מעולם האצילות דומה לבליטת בטן לבר מגוף האשה, שאינה מחמת עצמה אלא מחמת העובר, כנ"ל. וע"כ מודדים התחום שבת רק מחזה דבריאה ולמטה עד החזה דכללות מקום בי"ע, כנ"ל.

וזה אמרו, כי אלו הששה תחתונות דעשיה יוצאים וכולטין מחוץ לעולם האצילות כדמיון אשה עוברה וכו' רצונו לומר, שאפילו אלו הששה תחתונות דעשיה, שנשארו אז למטה מפרסא תוך מקום ששה ראשונות דבריאה של עכשיו, נחשבים ג"כ כאלו היו באצילות. כי מקום אלו הז"ס

דישסו"ת, כי לולא יצאו ישסו"ת לחוץ, לא היו שום מציאות מוחין לו"א. כנ"ל דף תתפ"ג אות ל"ג בדברי הרב.

והנך מוצא שמבחינת עלית ה"ת בעינים בלבד, לא היו צריכים ז"ת דבינה לצאת לחוץ מן הפרסא דאצילות, שה"ס ב"ש הת"ת התחתונים שנעשו לעולם הבריאה, אלא שזה היה תיקון מיוחד מצד או"א, עלאין שקבלו לתוכם הה"ת כדי להוציא ז"ת דבינה לחוץ מראש ולחוץ מאצילות בכדי להמציא מוחין בשביל הז"א. ולפיכך נבחנו ישסו"ת לבחינת בטן דאו"א, הבולט לחוץ מהגוף דאו"א, ועכ"ז נחשבים עוד לגוף דאו"א עצמו, משום שזו הבלוטה והיציאה לחוץ מגוף דאו"א אינם מתוך פגם בעצמם, אלא רק לטובת עוברה, שהוא ז"א, שבלאו הכי לא היו לו מוחין.

והנה מקום עולם הבריאה נעשה מב"ש ת"ת שהם ז"ת דבינה דגופא, שנשארו למטה מפרסא, ונתפשטו לע"ס דבריאה, שז"ס ראשונות הם בחי' ז"ת דבינה, ומחזה ולמטה הם בחינת ז"ן כנודע. ולפיכך אלו ז"ס הראשונות של הבריאה, שהם כתב"ד חג"ת עד החזה, אע"פ שכבר הם נמצאים מתחת הפרסא דאצילות, עכ"ז, כיון שאין יציאתם לבר מאצילות מפגם של עצמם, אלא כדי ליתן מוחין לו"ן, כנ"ל, ע"כ הם נחשבים עוד כמו שהיו נמצאים מהפרסא ולמעלה תוך האצילות, אלא כמו אשה עוברה שהעובר בולט ויוצא לחוץ, כלומר, כמו שהבטן הבולט לחוץ ממדת גופה באשה עוברה, אינה מחמת עצמה רק מחמת העובר שבה, כן יציאת אלו ז' הראשונות דבריאה לחוץ מאצילות, הוא מכת העובר שבה שהוא ז"ן, אשר רוצה ליתן לו מוחין. וע"כ מפאת

פה) ונמצאו עתה פנויים ארבעה תחתונות דבריאה וכל עולם היצירה ועשיה, שהם מקום עשרים וארבע ספירות, וכל המקום הזה היה אז פנוי וריק וחלל והיה בסוד תחום שבת שהוא אלפים אמה כנודע, זולת הארבעה עשר ספירות התחתונות ששם היה מדור קבע אל הקליפות כנ"ל. והיוד ספירות אחרות העליונות היו סוד תחום שבת.

פו) והבחינה השלישית היתה אח"ך אז בערב שבת, ביום שנברא אדם הראשון, בין הערבים, שאז הוא זמן הנקרא תוספת שבת ועדיין אינו שבת גמור, והענין הוא, כי הנה אחר חצי היום של ערב שבת ההוא, כבר נתבאר שהיצירה והעשיה עלו במקום ז"א ונוקביה דאצילות. אמנם לא עלו רק הארבעה ראשונות בלבד דעשיה, והר' תחתונות נשארו מחוץ לאצילות בעולם הבריאה, ועדיין אין זה קדש גמור.

#### אור פנימי

כנודע. אבל מחזה ולמטה דבי"ע אינם מסתלקים אפילו בשבת. וז"ש הרב, „זולתי הארבעה עשר ספירות התחתונות, ששם היה מדור קבע אל הקליפות" כמבואר שאינם מסתלקים משם לעולם עד גמר התקון. וצריכים להבין טעם הדברים, למה נשתנה כל כך הט"ז הראשונות מהי"ד התחתונות. וכן מה ענין של דירת קבע ודירת ארעי האמור הן בקדושה והן בקליפות. ותחילה יש לזכור כי מקום בי"ע לחוד, והעולמות בי"ע וכל מה שבתוכם, הן קדושה והן קליפות, הם ענין לחוד: וההפרש ביניהם גדול מאד: כי מקום בי"ע נעשה מכלים של נה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק שנשארו למטה מפרסא, מכח החידוש שנעשה עם הצמצום ב', שנסתיים האצילות על החזה דפרצוף זה, כנ"ל. נמצא שהכלים עצמם הם מצמצום א', אלא שהחידוש דעלית ה"ת בנקבי עינים הורידם למטה מאצילות ונתרוקנו מאורותיהם. הרי שהכלים דמקום בי"ע הם מבחינת צמצום א'. אבל ג' העולמות בי"ע והפרצופים שבהם, הן דקדושה והן דקליפה, המה יצאו מעיקרם רק מצמצום ב'. כי הם יצאו בעת הגדלות דע"ס דעולם הנקודים, עם התפשטות האור

ראשונות דבריאה הוא בחינת עיבורה של עיר הנחשב עוד כבחינת העיר ממש, והיינו דמיון אשה עוברת, כמ"ש לעיל.

פה) מדור קבע אל הקליפות. כי הקדושה אין לה בכל ג' עולמות בי"ע רק דירת ארעי. כמ"ש בזוהר: אמא מקננת בכרסא, וז"א מקנן ביצירה, ומלכות מקננת באופן. כי קינון הוא ענין דירת ארעי. והטעם הוא, כי בשבתות ובמועדים הם חוזרים למקומם באצילות ובי"ע נשאר ריקן מקדושה לגמרי. אבל הקליפות קנו להם דירת קבע מחזה ולמטה דבי"ע, שאינם מסתלקים משם לעולם דהיינו בשתא אלפי שני, ואפילו בשבתות ובמועדים אינם מסתלקים משם. משא"כ בט"ז ספירות הראשונות דבי"ע, שהם מחזה ולמעלה, הגם שלאחר החטא נבנו הקליפות בנין גדול, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, ותופסים חלקם גם בט"ז ראשונות בכל קומת בי"ע. אמנם אין להם שם דירת קבע, שהרי בשבתות הם מוכרחים להסתלק מהט"ז הראשונות שמחזה ולמעלה. כי בעת עלית העולמות בשבת, נעשו אלו הט"ז ספירות ריקנים לגמרי, ואין בהם לא קדושה ולא קליפות.

פז) ובהיותם כך, נמצא שחזרו יצירה ועשיה להיות כדוגמת ז"א ונוקביה והיו עומדין בסוד אחר באחור. ובהיות הנקבה באחור הזכר אין לה רק קומת ארבעה ספירות בלבד כנ"ל, אבל כשחוזרין פנים בפנים יש בה קומת עשר ספירות גמורות, וכן היה עתה בעשיה והיצירה, כי העשיה היתה בארבעה אחרונות דיצירה אחור באחור, ובהיות זמן בין הערבים אז כל העשר ספירות דעשיה עלו למעלה, והפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פנים בפנים, כדמיון ז"א ונוקביה כנזכר.

פח) ועתה נמצאו כל שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה כולם תוך האצילות לגמרי וכולם קדש גמור, ונשארו שלש עולמות בריאה יצירה עשיה שהם שלשים ספירות פנוים ומקום חלל בסוד אלפים אמה תחום שבת, והששה עשר ספירות עליונות היו תחום שבת, והארבעה

#### אור פנימי

א', שנעשתה לחלל פנוי, חורה ונתערבה בכלים דו"ת, מחמת שעברו את גבול הפרסא, כמ"ש בחלק ז' ע"ש. ולפיכך לא יכלו להתברר רק ט' הספירות ראשונות דכל מלך מהו"ת, אבל המלכות דכל מלך לא יכלה להתברר, להיותה בחינת חלל הפנוי מצמצום א'.

אמנם מחמת שבירתם נתערבו כל הבחינות זו בזו, וכל בחינה המתבררת ועולה מבי"ע יש בה ש"ך ניצוצין, שהם כללות כל ז' המלכים, כי הם עם מלך הדעת ח' מלכים, ובכל מלך יש בו ע"ס, ובכל ספירה ד' בחינות חו"ב תו"מ, הרי ש"ך בחינות, כי ח' פעמים מ' הרי ש"ך. ומתוך שמלכות שבכל ע"ס לא נבררה, נמצא שיש כאן ח' מלכיות, שבכל מלכות ד' בחינות חו"ב תו"מ, שהם ל"ב ניצוצין. וה"ס ל"ב האבן, כי ל"ב הניצוצין האלו של המלכיות, הם בחינת חלל הפנוי דצמצום א', שאינם ראויים לשום תיקון, אלא שצריכים להפרידם מן הכלים, שזולת זה אי אפשר כלל לחזור ולהחיות אותם. ונמצא שבכללם הם ש"ך ניצוצין, אמנם רק ט"ר שבהם אפשר לברר ולהחיותם, שהם רפ"ח ניצוצין, ומלכיות שבהם שהם ל"ב ניצוצין, אין להם תיקון

חדש דע"ב דא"ק שהוריד בחורה הה"ת למקומה לפה דראש והשיב אח"פ לראש, ואח"כ כשנתפשטו המוחין מראש לז"ת, הורידו ג"כ נקודת הסיום ממקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג, למקום סיום רגליו כמקודם לכן, ונתפשטו ז"ת דנקודים עד הנקודה דעוה"ז בשוה עם רגלי א"ק, ומתוך שעברו על גבול הפרסא שנעשה בעת קטנות הנקודים, לכן נשברו ומתו. ונודע, שמאלו הו"ת שמתו נעשו כל ד' העולמות דאבי"ע לעולם התיקון, וכן אבי"ע דקליפות. כי מנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו. ומאלו דאתבסמו נעשו אבי"ע דקדושה, אשר הכלים דפנים נעשו לעולם אצילות, ומכלים דאחורים נעשו ג' עולמות בי"ע. ומה שנשאר אחר אבי"ע דקדושה ולא יכול לאתבסם, נעשו מהם אבי"ע דקליפות. הרי שהן בי"ע דקדושה, והן בי"ע דקליפות, כולם יצאו ונעשו אחר צמצום הב'. משא"כ המקום בי"ע יצא כולו בעת צמצום א', ככל פרצופי א"ק, וצמצום הב' רק מיעט אותו להורידו לבר מאצילות.

והנה הטעם דמנהון אתבסמו, ומנהון לא אתבסמו ונעשו לבנין הקליפות. הוא כי שביח"כ היתה, מכח המלכות דצמצום

עשר תחתונות היו מדור אל הקליפות כנ"ל, והם מחוץ לתחום והבן זה. והנה כל אלו השלשה בחינות נעשו אז מאליהם, שלא על ידי מעשה התחתונים אדם וחיה.

#### אור פנימי

האורות בכלים, נבחים כל הט"ס שבו שהם בחב"ד חג"ת עד החזה, ומלכות בלבדה היא מחזה ולמטה, כנ"ל. הנה עד"ו מתחלק ג"כ כללות העולמות כולם, כי הט"ס דכללות העולמות הראשונות, הם בא"ק ואצילות עד הפרסא, ששם הנוקבא דז"א, ומהפרסא ולמטה כבר אין שם מט"ס המקוריות כלום, אלא רק התפשטות הנוקבא דז"א, דהיינו המלכות בלבדה, וכל אלו הפרצופים דבי"ע, אינם אלא בחינת אור של תולדה בלבד. ועם זה, מבחינת התפשטות האורות בכלים, נבחן מפרסא ולמטה ג' עולמות ב"ע, שהם ג' הקומות בינה וזו"ן, וא"ק ואצילות נבחים רק לכתר וחכמה בלבד. דהיינו ממש ע"ד שאמרנו בב' ההבחנות דמקום ב"ע. וכן בכל פרט ופרט. כי כל מה שיש בכלל, נוהג תמיד גם בפרט האחרון שאך אפשר להפריט.

ונמצא שיש ב' בחינות של ע"ס: ע"ס המקוריות, וע"ס דאור של תולדה. והסיום דט"ס המקוריות הוא במלכות דאצילות, והסיום דט"ס דאור של תולדה הוא במקום החזה דמקום ב"ע, דהיינו במלכות דאצילות דבי"ע, המסתיימת שם. וזכור זה. וזהו רק לפי המצב של ב"ע בבחינה הראשונה שכתב כאן הרב, שהוא מצב הקביעות של ב"ע. ומה שהשיגו בבחינה השניה ובבחינה השלישית, הוא בחינת תוספת בהם. וכן מה שאח"כ ירדו העולמות מחמת חטאו של אדה"ר, וד' התחתונות דיצירה וע"ס דעשיה ירדו מחזה ולמטה דמקום ב"ע, הוא ענין מיעוט גדול וירידה ממצב הקביעות שלהם, ונבחן כמו התלבשות קדושה בקליפות, כי מחזה ולמטה דמקום ב"ע הוא מקום קליפות.

כלל, וצריכים להפרידם מן הכלים. בסו"ה והסירותי את ל"ב האבן מקרבכם. ולפיכך נחלק בערך זה גם מקום ב"ע, שהוא תנה"י דנקודות דס"ג דא"ק, לב' בחינות: לט"ר שבו, ולמלכות שבו. כי הוא נתפשט בעצמו לע"ס חב"ד חג"ת נהי"מ, שבערך של התלבשות האורות בכלים, עומדים כל ט' הראשונות שבו חב"ד חג"ת עד החזה, ומלכות שבו בלבדה עומדת מחזה ולמטה. (כנ"ל דף א' תתפ"ט ד"ה תכף בעת ע"ש). ונמצא שלל מה שנפלו מו"ת דנקודים לבחינת ט' ספירות שבו עד החזה, הם ראויים להתברר, אבל מה שנפל לבחינת המלכות שלו, שהוא מחזה שלו ולמטה, אינם ראויים להתברר כי הם בחינת ל"ב האבן הנ"ל.

וזה אמרו, הארבעה עשר ספירות התחתונות שם היה מדור קבע אל הקליפות, דהיינו שאין הקליפות מסתלקים משם אפילו בשבת, כנ"ל, והוא משום ששם הוא בחינת המלכות דמקום ב"ע, ששם נפלו הל"ב האבן הנ"ל, שאין להם שום תיקון בכל משך שתא אלפי שני, ונמצא שאין הקליפות זזים משם, וקנו שם דירת קבע. אבל ט"ז הספירות העליונות שמחזה ולמעלה ששם מקום רפ"ח ניצוצין הרי יש להם עליה בשבת, שאז חוזרים להיות אצילות, ונמצאים גם הקליפות שהם כנגד הרפ"ח ניצוצין, שהם מתבטלים כולם ביום השבת, וע"כ נעשה המקום ההוא און, ריקן לגמרי, ואין בו לא קדושה ולא קליפה.

ותדע, כי כמו שאנו מחלקים במקום ב"ע, לומר, שמבחינת הכלים נבחן חב"ד חג"ת עד החזה לבחינת כתר חכמה שבו, דהיינו ראש ואצילות. ומבחינת התלבשות

פט) והנה גם לענין אדם בעצמו, הרויח בזה, כי עתה גופו ורגליו כולן היו בג"ע שהיא נוקבא דאצילות, מה שלא היה כן לגמרי אפי' בעת הבחינה השנית. והנה אם אדם הראשון לא היה חוטא בעץ הדעת היה יכול להעלות ע"י תפילותיו של יום השבת ההוא את העולמות עליות אחרות יותר גבוהות במאד מאד, עליה אחר עליה בכל תפלה ותפילה, שהם תפילת ערבית ושחרית ומוסף ומנחה.

צ) ואין אנו עתה מאריכין סדר עלייתם, אבל נזכיר בקצרה העליה אחרונה הגדולה שבכולן, והיא במנחת שבת, כי אז היו עולין תכלית העליה. והוא, כי עולם האצילות היה עולה כפי מקומו הראשון, שהוא במקום אדם קדמון לכל קדומים, הנז' אצלנו ביאורו באורך גדול, והיה חוזר כל המציאות אל שרשו הראשון.

צא) עוד צריך שתדע כלל אחר, כי הנה נודע אצלנו כי כל העולמות כולן יש בהם שתי בחינות, והוא בחינת פנימיות העולמות ובחי' חיצונותם, והנה אז עלו כל שתי הבחינות הפנימיות והחיצוניות.

צב) ונבאר עתה איך ירדו העולמות ונפלו ממקום קדושתן על ידי חטאו של אדם, כי הנה ירדה העשיה והיצירה והבריאה למטה במקום אותם השלשים ספירות שהיו בתחילה חלל וריקם בסוד תחום שבת.

#### אור פנימי

צא) פנימיות העולמות ובחינת חיצונותם והנה אז עלו כל שתי הבחינות הפנימיות והחיצוניות הנה נתבאר לעיל בדיבור הסמוך, שב' בחינות יש בבי"ע: א' הוא מקום ביי"ע, הנעשה מכלים שמחזה ולמטה דפרצוף נקודות דס"ג. וב' הם בירורי האחרים דז' המלכים, שכבר השיגו הארת אצילות בעת גדלות הז"מ, ולולא נתפשטו למטה מפרסא היו מקוימים ולא נשברו, שע"כ כל תיקונם הוא לחזור ולהעלותם למעלה מפרסא, ומהם נעשו הפרצופים וג' העולמות ביי"ע. ותדע, כי הכלים דמקום ביי"ע, הם הנקרא חיצוניות העולמות ביי"ע, ובחינת הכלים דאחרים דז"ת דנקודים שנשברו, ונתקנו מהם העולמות והפרצופין דבי"ע, הם הנקרא פנימיות העולמות. וזה אמרו, והנה אז עלו ב' הבחינות הפנימיות והחיצוניות" כי גם בחינת מחזה ולמעלה דמקום ביי"ע שהוא חיצוניות העולמות, כנ"ל, היה לו ג"כ עליה לאצילות. משא"כ לאחר החטא דאדה"ר, שירדו יצירה ועשיה למטה מחזה דמקום ביי"ע, הנה נתחברו משום זה המחזה ולמעלה עם החלק שמחזה ולמטה, וע"כ אין עוד עליה למקום ביי"ע אל האצילות בכל משך שתא אלפי שני, והוא מחמת חיבורו עם המחזה ולמטה שלו, שהקליפות אינם מתבטלין משם לעולם עד גמר התיקון כמ"ש לעיל.

(צג) ונמצא כי כל העשר ספירות דעשיה, והארבעה תחתונות דיצירה שהם נקראים רגלי היצירה, נטבעו בתוך מקום הקליפות כנ"ל, שמקומם היה אז שיעור ארבעה עשר ספירות, כנו' אצלנו גם כן בסוד ודי זהב.

(צד) ובזה תבין למה בכל הזוהר והתיקונין קורא אל עולם העשיה מקום הקליפות, והוא לסיבה הנ"ל, כי אמת הוא שהעשיה בעצמה קדושה גמורה היא, אלא שירדה אל מקום הקליפות כי אין זה מקום אמת הראוי אליה.

#### אור פנימי

דנקודות דס"ג א"ק, נעשו למקום העתיד להתפשט שם ג' העולמות ב"ע וכל אשר בהם.

ובחינה שניה, הוא עצם העולמות והפרצופים והנשמות הנקראים בשם ב"ע, וחנה הם בחינת האחורים של הגדלות דז"ת דנקודים מטרם השביה"כ, שהם נתפשטו למטה מפרסא תוך מקום ב"ע, שנשברו ומתו, וגרמו גם לכלים דפנים דז"ת, דהיינו אותם שיצאו בעת קטנות נקודים, שמתו גם הם, מחמת חיבורם עם הכלים דאחורים, כנודע. והנה אם אותם האחורים דגדלות הז"ת נקודים לא היו מתפשטים לבי"ע, אלא שהיו יוצאים באצילות ע"ד עלית ב"ע לאצילות, שמטרם החטא דעצה"ד או בשבתות, הנה ודאי שהיו מתקיימים ולא מתו. ותדע, שזה כל עבודתינו במשך השתא אלפי שני, לברר שוב אלו הכלים אחורים דגדלות הז"ת נקודים, לחזור ולהמשיך בהם האורות דגדלות, כמו שהיו להם מטרם השבירה, אכן עם תיקונים כאלו, שלא יתפשטו עוד אל מקום ב"ע, כבזמן שביה"כ, אלא באופן שיעלו למעלה באצילות, כדי שלא ישברו עוד.

ועיקרם הם ב' תיקונים: א' נקרא גניזו דאז"א הפנימים, שפירשו בלי להמשיך עוד ג"ר דחיה המתפשטים ממעלה למטה, כי אז יתפשטו שוב למקום ב"ע, אלא רק להמשיך ו"ק דחיה, שאינם מאירים אלא בבחי' ממטה

(צד) אמת הוא שהעשיה בעצמה קדושה גמורה היא, אלא שירדה אל מקום הקליפות וכו' היצירה לא נפל כולו רק רגליו וכו'. יש להבין הדברים, למה גרם החטא דעצה"ד ליציאת ב"ע מאצילות אל למטה מפרסא, ולא עוד אלא שהפיל הד"ת דיצירה, וכל הע"ס דעשיה תוך מקום הקליפות ממש. ולפי שדברים הללו הם היסודות לכל דרושי ב"ע, להיותם נמצאים כן במצב ירידתם זו בכלהו ימות החול, ע"כ הכרח הוא לברר הדברים היטב, כי זולתם אינו מובן אף מלה אחת מדרושי הרב בג' העולמות ב"ע ובמה שבהם, ואצ"ל בהעליות שע"י התפלות ובמועדים ושבתות.

וצריכים לזכור את המתבאר עד הנה בג' הבחינות שיש להבחין בב"ע: א' הוא מקום ב"ע, ב' הוא מהות הג' העולמות ב"ע, ג' מהות הקליפות, ונודע כי המקום ב"ע נעשה אחר עלית ה"ת המסיימת למקום בינה דגופא של הפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שהיא נקודת החזה דפרצוף זה, וסיימה שם את קו א"ס ב"ה, שמשם ולמטה נעשה חלל פנוי כהמקום שמתחת הסיום דרגלי א"ק שבצמצום א', ונמצא המחזה ולמטה של הפרצוף הזה, שנעשה חלל פנוי מא"ס ב"ה כמו הנקודה דעולם הזה, כנ"ל בדברי הרב (בחלק זה אות ג' וד') שאז הם נבחנו כמו שירדו מתחת רגלי א"ק, דהיינו לנקודה דעזה"ז, ע"ש באו"פ. ואלו תנה"י

צה) אמנם בחינת הזכר שהוא עולם היצירה לא נפל כולו רק רגליו בלבד כנזכר וזהו סוד ויאסוף רגליו אל המטה שהעלם למעלה מתוך הקליפות.

#### א ו ר פ נ י מ י

למעלה, הנקרא גילוי חסדים של הנה"י, שהם ו"ק דגופא, אבל ג"ר דגופא שהם חג"ת נשארו תמיד בחסדים מכוסים, כלומר בלי הארת חיה, כי ג"ר דגופא צריכים לקבל מג"ר דרישא, וכיון דג"ר דחיה שהם או"א פנימים נגנון, שוב לא יוכלו חג"ת לקבל בחינת חיה. ומתוך כך, אין הארת חיה מתפשטת רק ממטה למעלה כטבע הנה"י, ואינם עוברים עוד על גבול הפרסא, אלא שיוצאים באצילות גופיה. ותיקון ב' הוא, גניזו של המלכות דצמצום א' תוך רדל"א, וכל המוחין דשתא אלפי שני אינם יוצאים אלא על בחינת יסוד דמלכות, ומשום זה אפילו בעת הארת ע"ב, המורידה ה"ת למלכות, אין זה למלכות ממש, רק ליסוד, וזה שומר המוחין שלא יתפשטו למטה מפרסא. כבמקרה דשביה"כ.

ומכאן ב' תיקונים אלו, חוזרים ומתבררים כל האחרים דגדלות דז"ת דנקודים שיצאו מטרם שביה"כ, והם מקבלים שוב אורות דאצילות, ועכ"ז מתקיימים ואינם נשברים, והוא משום כי עתה הם יוצאים באצילות גופיה למעלה מפרסא, כי אלו ב' התיקונים משמרים אותם. כמבואר.

ועם זה תבין מ"ש הזוהר והרב, דאדם הראשון לא הוי ליה מהאי עלמא כלום. וכן מ"ש הרב לעיל (בחלק זה אות מ"ה). אשר בטרם החטא היו העולמות בסוד בריאה. כי נתבאר שבחינת המלכות נגנון ברדל"א, ואינה מתגלה בכל השתא אלפי שני בבחינת זווג, וז"ס רפ"ח הניצוצין הנבררים ע"י אבא המובא לעיל בחלק יוד, כי המלכים דמיתו בכללם, כוללים ש"ך ניצוצין, שהם ח' מלכים שבכל אחד מ' בחינות, והארת אבא מורידה המלכיות שבכל

ספירה מהם, שהם ל"ב בחינות הנקראות ל"ב האבן, שהוא בחינת פסולת שאינה ראויה לכלום. להיותם צריכים לזווג על מלכות דצמצום א', והיא נגנון ברדל"א. וע"כ לא יוכלו להתברר רק רפ"ח ניצוצין, שהם רק ט"ר דכל ספירה בחסר מלכות, אמנם בלי מלכות אי אפשר שתצא איזה מדרגה, וע"כ לכל בירור צריך זווג או"א, שאז אמא מאירה ל"ב ניצוצי מלכות משלה, דהיינו ממלכות דאמא, ומשלמת הרפ"ח למספר ש"ך ניצוצין. וזה נהוג בכל מדרגה העולה ונבררת מבי"ע, כמ"ש שם, וע"י בדף תתקע"ה תשובה י"ז.

הרי שכל מדרגה הנבררת מבי"ע אל הקדושה, אין שם מבחינת האי עלמא כלום, כי האי עלמא הוא מלכות של צמצום א' הריקנית מכל אור, והיא בחינת ל"ב האבן הנדחה מכל מדרגה דקדושה ע"י הארת אבא, כנ"ל, ובחינת המלכיות של המדרגה אינה אלא מלכות דאמא המשלמת ש"ך הניצוצין, כנ"ל. ולפיכך גם אדה"ר שהיה נברר יחד עם פרצופי ביי"ע, לא היה לו ג"כ מבחינת עוה"ז כלום. וז"ס שהרב אומר שכל העולמות היו בסוד הבריאה מטרם החטא, כי המלכיות דכל מדרגה היו בחינת מלכות דאמא הנקראת בריאה, וממנה היה כח הסיום של העולמות והפרצופים וכן נשמת אדה"ר כנ"ל.

עתה נבאר הבחינה הג' שיש להבחין בבי"ע, שהיא הקליפות. כי כל מה שלא היה יכול להתברר מאחורים של הגדלות דז"ת דנקודים, במשך השתא אלפי שני, הם נקראו קליפות, שפירושן שלא יצלחו לשום בירור. והנה נתבאר שכל המלכיות נדחו מהבירורים בסוד ל"ב האבן, ע"כ כל אלו המלכיות הנשארים אחר בירור כל המדרגות דבי"ע,

צו) גם זה סוד טעם איסור יציאת חוץ לתחום ברגליו אפי' שלא ע"י משא אלא האדם בעצמו ברגליו. והוא כדי שלא יוציא רגליו, שהם ארבעה אחרונות דיצירה עולם הזכר, אל מקום הקליפות, שהם עומדים מחוץ

#### אור פנימי

המה נבחנו לקליפות, כי אין בהם עוד שום בירור לקדושה, מחמת הגניזו דה"ת דצמצום א' תוך רדל"א. ותוך מאלו המלכיות יש עוד בחינת ג"ר דחיה, שאי אפשר לברר מהם בכל משך שיתא אלפי שני, מחמת הגניזו דאו"א הפנימים כנ"ל, כי ע"כ אינם מאירים רק ו"ק דחיה, ונודע שיש ערך הפוך בין כלים לאורות כי כל ו"ק מתלבשים בכלים דחב"ד חג"ת, הרי שמחמת גניזו של או"א הפנימים, חסרים נה"י דכלים של בחינת חיה, וג"ר דאורות. ונמצא שבחינת נה"י דכלים ג"כ אינם יכולים להתברר במשך שיתא אלפי שני, וגם הם נעשו לקליפות. באופן שעולם היצירה, שהוא בחינת ז"א, שאין לו תיקון ג"ר אלא באור החיה, כנודע, הרי אינו ראוי להמשיך רק ו"ק דחיה בכלים דחב"ד חג"ת, ונמצאים ד"ת דיצירה, שאינם מתבררים לעולם בכל משך שיתא אלפי שני, ונעשו לקליפות שלא יצלו לכלום. והנה נתבאר שבחינת ד"ת דיצירה וכל אלו עשר ספירות דעשיה שהיו משמשים באחורים דגדלות נקודים, נעשו לקליפות.

והנה נתבאר היטב, שג' העולמות ונשמת אדה"ר, הנה מבחינת עצם אצילותם, לא היו בכלים שלהם כלום, לא מבחינת ד"ת דיצירה, ולא מבחינת עשר ספירות דעשיה של הכלים דז"ת דגדלות נקודים. וע"כ אפילו בעת הבחינה הראשונה בזמן הקטנות שלהם היו מסתיימים על החוה דמקום ב"ע דהיינו עם סיום ספירה הששית של עולם היצירה דעכשיו. כי ד"ת של יצירה נעשו לקליפות, מטעם גניזו דאו"א הפנימים, ונמצא משום זה שעולם היצירה היה חסר באמת את נה"מ דכלים שלו, וממילא היה חסר ג"ר דאורות שלו. וע"ז תבין מה שעולם היצירה אפילו בבחינה הג' שבערב שבת בין השמשות לא יכול לעלות למעלה מז"א דאצילות, שהוא קומת ו"ק בלי ראש, והוא משום שאין לו אלא חב"ד חג"ת דכלים, ואינו יכול לקבל רק ו"ק דחיה, שהוא קומת ז"א. וכן כל עולם העשיה שהוברר אז, לא היה מהמלכות האמיתית אלא רק ממלכות דאמא, שה"ס הל"ב ניצוצין קדושים המשלימים הש"ך ניצוצין בעת זווג או"א, כנ"ל. אבל מבחינת ד"ת דיצירה נקודה דעוה"ז, לא היה בעולם העשיה הזאת כלום. וזכור זה.

ונמצא שמטרת חטאו של אדה"ר היו העולמות וכל אשר בהם בבחינת חירות ונפלו הו"מ דמיתו, הנה הוא נחלק לחב"ד חג"ת נה"מ, שחב"ד הוא מקום בריאה, וחג"ת הוא מקום יצירה, ונה"מ הוא מקום עשיה. ונמצא, כי רק הכלים שנפלו במקום חב"ד, היו נבררים כולם לקדושה, אבל הכלים שנפלו לחג"ת דמקום ב"ע שהוא יצירה, לא יכלו להתברר כולם לקדושה, כי חסרים ג"ר דאורות ותנה"י דכלים, מחמת גניזו דאו"א הפנימים, הרי שבירור הכלים דיצירה של המקום ב"ע, נסתיים על החוה שלו, ומחזהו שלו ולמטה לא נברר מכלים הנפולים שם כלום כי נעשו לקליפות. ומן

ונמצא שמטרת חטאו של אדה"ר היו העולמות וכל אשר בהם בבחינת חירות

אל תחום שבת כנ"ל. כי ארבעה עשר ספירות הוא מקומם וכל שאר מקום העליון נקרא תחום שבת. כנ"ל באר היטב, והבן זה.

צו) ודכן כונתינו ביום שבת להעלות העולמות אל מקומם האמתי כבראשונה, ולא להורידם למטה חוץ לתחום שבת, וזהו סוד רחצתי את רגלי איככה אטנפם. ועל כן אין לצאת בשבת מחוץ לתחום, כי הוא יוצא אל מקום הקליפות, במקום ששם עומדת העשיה בימי החול עתה

### א ו ר פ נ י מ י

גרם שהזווג העליון דו"ן יחזרו אז פב"פ, ועדיין היה הנחש נאחו שם, וזהו עצה"ד טו"ר, כי החו"ג שבדעת שהם היוודים בעת הזווג, עדיין היו טו"ר למטה במלכים שלא הובררו, וכשעלו בסוד הזווג בערב שבת, היו מורכבים מטו"ר, כי לא יכלו להתברר לגמרי, וז"ס נחש דאטיל זוהמא בחוה, ואז שלט הנחש בהקדושה, ואז אף כל מה שכבר הוברר וכו' חזר להתקלקל ונתערב בקליפות וכו', והבן זה מאד, כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים שכולם בחינת קריין בלי זווג, וזה סוד עצה"ד על מתכונתו. עכ"ל. הרי מפורש שעצה"ד ושביה"כ הם ענין אחד, דהיינו בחינת קריין בלי זווג. והנה הרבה דרושים אמר הרב בענין עצה"ד, אמנם כאן סיים שזה סוד עצה"ד על מתכונתו, לכן ראויים הדברים לתשומת לב ביותר.

ולכאורה תמוה, כי כאן כתב הרב שחטא דעצה"ד היה אחר בחינה הג' בערב שבת בין הערבים, שכבר הובררו העולמות כולם ונתקנו במקום הראוי להם להיות תמיד, ואפילו הששה תחתונות דעשיה, כבר עלו לאצילות למעלה מפרסא, והיצירה ועשיה העומדים במקום זו"ן חזרו בבחינת פב"פ. ושם כתב שאפילו זו"ן היו עוד אב"א בעת אכילת עצה"ד, וזה היה סבת כל החטא והקלקול. וכן צריכים להבין ענין המין דמלכות שלא היה נברר עוד, מה הם. ועם המתבאר מובן היטב, כי ענין המין דמלכות, הוא בחינת ל"ב האבן הנ"ל, שהיו

ממלאך המות, שפירושן, שלא היו שום אפשרות אל הקליפות שיתערבו עוד בהקדושה, שמחמתן יסתלקו האורות וימותו הכלים כבמקרה דשביה"כ, כי אלו ב' תיקונים הנ"ל, שהם הגניזו של או"א הפנימים, והגניזו דה"ת ברדל"א היו שומרים את הגבול של הפרסא. כנ"ל. אמנם ודאי שזה לא יבחן לבחינת בלע המות לנצח, שהרי עוד נמצאים בחינות הקליפות בד"ת דיצירה, וע"ס דעשיה הנקראים מות. אלא אע"פ שמציאות המות היה, עכ"ו הקדושה היתה בבחינת חירות ממלאך המות, כנ"ל, ולולא חטאו של אדה"ר, לא היה עוד בחינת מיתה בעולמות, שפירושו הסתלקות האורות מהכלים, כמבואר.

ואחר שחטא אדה"ר בעצה"ד, הביא שוב מיתה לעולמות כבזמן שביה"כ, כי גרם שוב התערבות המלכות דחלל פנוי תוך הכלים דקדושה, ותכף נסתלקו האורות מהכלים ונפלו כל הבריורים למקום המיתה. באופן שענין החטא דעצה"ד, הוא שזה לגמרי לשביה"כ של ו' המלכים, אלא שזה בעולמות, וזה בנשמות. כי כן כתב הרב בשער הקדמות בסופו בלקוטים דף ת"ט ט"ב אמצע ד"ה אמנם צריך שתדע. וז"ל: כבר המ"ן דאמא ודנוקבא דאריך ודנוקבא דעתיק, כולם הובררו לגמרי אפילו בבחינת פב"פ, ולא נשארו לברר רק מ"ן דמלכות דבחינת פב"פ לבד וכו', ועדיין היו הקליפות נאחזות בהקדושה, וכשנזדווג בערב שבת ועדיין היו זו"ן אחור באחור,

אחר חטאו של אדם, וכמבואר אצלנו במשנת הקיטע יוצא בק"ב שלו, וגם בתקונין לעיל דף ק"ז ע"א.

# אור פנימי

כנ"ל, כי נעשו לקליפות. וזה אמרו „וכשנזדווג בערב שבת ועדיין היו זו"ן אב"א גרם שהזווג העליון דו"ן יחזרו פב"פ ועדיין הנחש היה נאחו שם" כי אפילו ז"א העליון שבמקום א"א, לא היה לו שם בחינת יחידה, רק מבחינת ג"ר דנשמה, המשאיר המחזה ולמטה שלו בבחינת אב"א, אבל מבחינת חיה דיחידה היה עוד בו"ק חסר ג"ר, שהרי הד"ת שלו לא יכלו להתברר מסכת הגניז דא"א הפנימים, והם נעשו לקליפות. ומכ"ש הנוקבא דו"א, שהיתה חסרה לגמרי מבחינת מ"ן שלה, ולפיכך ע"י אכילת עצה"ד גרם זווג זו"ן פב"פ בעת שהנחש היה נאחו שם, פירוש: כי קומת האורות ממשיכים אליהם, הכלים המיוחדים להם, וכיון שאה"ר גרם יציאת זווג מקומת זו"ן פב"פ דאור הג"ר דחיה ודיחידה, הרי תכף המשיכו האורות אלו את הכלים של י"ד הספירות דקליפות המיוחדים לאורות הללו, שיקבלו וילבישו את האור, ונודע שהקליפה דבחי"ד נקרא נחש, ונמצא שהעלה את הנחש שיתאחו למעלה במקום נה"י של הזו"ן, דהיינו אחיזה גמורה לעשות נה"י לז"א מד"ת דיצירה, וכן ולהעשות בחינת נה"י דנוקבא מן הע"ס דעשיה דקליפות. וז"ש שע"י החזרתו לזו"ן פב"פ גרם אחיזה להנחש שם, שהוא כולל הקליפות דבחי"ד.

וזה אמרו „כי החו"ג שבדעת שהם היורדים בעת הזווג עדיין היו טו"ר למטה במלכים שלא הובררו" כי האורות היוצאים בעת הזווג נקראים חו"ג שבדעת, שהם הממשיכים לעצמם הכלים המיוחדים להם, ויורדים ומתלבשים בהם, ומתוך ירידתם בהקליפות ביי"ד הספירות, כנ"ל שהם המלכים שלא הובררו הנקראים קליפות,

נדחה מכל הכלים ופרצופים דבי"ע, ובמקומם בא ל"ב הניצוצין קדושים דמלכות דאמא, כנ"ל, וזה שאמר שם שלא היה גברר רק המ"ן דאמא, וכן לעיל אומר שעולמות כולם היו בסוד הבריאה. ולפיכך לא עלה עולם היצירה רק למקום ז"א, דהיינו ו"ק בלי ראש, כי היה חסר לו הד"ת הנקראים נה"מ, ועי"ז חסר לו ג"ר דאורות כנ"ל, ואע"פ שהיה אז בבחינת פב"פ עם העשיה, הוא רק פב"פ מבחינת ג"ר דנשמה, מטעם שעולם העשיה היה רק מבחינת מ"ן דאמא, המספיק לזו"ן רק לג"ר דנשמה ולא לג"ר דחיה. ועד"ז ממש היה גם בזו"ן העליונים, ששניהם כבר עלו אז למקום ג"ר דא"א פב"פ, ועכ"ז לא היו בבחינת פב"פ רק מבחינת נשמה, אבל מבחינת חיה היה חסר הו"א ד"ת דכלים, שהם נעשו לקליפות תוך המחזה ולמטה דמקום ביי"ע, כנ"ל. וכן הנוקבא דו"א, היתה חסרה מבחינת המ"ן של עצמה, כי הם נעשו לקליפות תוך העשיה דמקום ביי"ע כנ"ל. אמנם כל תיקונם היה אז בבחינת נשמה דיחידה, המשאיר את המחזה ולמטה שלהם אב"א וכבר נתבאר זה באורך לעיל דף א' תתקט"ז ד"ה עצה"ד עש"ה כל ההמשך.

באופן שענין פב"פ דו"ן הוא מקומת נשמה, אבל מקומת חיה ויחידה נשארו אב"א, וע"כ יש עוד אחיזה לקליפות בין הדבקים, דהיינו שאסורים בזווג מבחינת חיה, ויחידה, כי אז האורות ימשיכו אחריהם הכנים מיי"ד הספירות שמחזה ולמטה דמקום ביי"ע, שנעשו לקליפות, ויפילם למקום המיתה.

וזה אמרו „והענין בע"ש היה בעוד שעדיין לא הובררו המ"ן של המלכות" כי מחמת הגניז דהמלכות ברדל"א לא היה אפשר לברר בחינת המלכיות דש"ך ניצוצין

צח) והנה כל ירידת העולמות במדרגה הזאת הוא בימי החול, אבל בערב שבת מתחילים לעלות. וכן הם הולכים ועולין מדרגה אחר מדרגה עד מנחת שבת, כמבואר אצלנו במקומו. ואמנם הדבר בקיצור הוא כך, כי מסוף שעה חמישית של יום הששי, מתחילין העולמות עליה אחר עליה, עד שנמצא, כי בחזרת תפלת מוסף דיום שבת, העולמות הם במצב

#### אור פנימי

שעוד לא הובררו המ"ן דמלכות, ונמצא שאין שם נוקבא שתהא ראוי לקבל האורות ההם, וע"כ קבלו אותם הקליפות, דהיינו הכלים שעוד לא הובררו, הנקראים קליפות. אמנם לע"ל שתתגלה המלכות שנגנוה ברדל"א, בסו"ה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, הנה אז תהיה נוקבא מוכנת לקבל האורות דג"ר דחיה ויחידה, כי גם המ"ן דמלכות דצמצום א' יובררו ג"כ, ואז יצאו האורות בזווג זכר ונקבה. מה שלא היה כן בזמן שביה"כ, כי אז נמשכו האורות דג"ר דחיה ויחידה בלי נוקבא מוכנת לקבל, דהיינו מטרם שנבררו המ"ן דמלכות, וכן באכילת עצה"ד, שהמשיכם ג"כ מטרם שהובררו המ"ן דמלכות, נמצא שיצאו מהזכר בעת שלא היה לו נוקבא מוכנת לקבל אותם, וע"כ יצאו בסוד טפת קרי, מזכר בלי נקבה, וקבלו אותם הקליפות כנ"ל. וע"כ נקראו קריין בלי זווג דכר ונוקבא, אמנם יש כאן קושיא חזקה, כיון לפי מה שנתבאר שהחטא דעצה"ד ושבירת הכלים הם ענין אחד, א"כ למה שם בשביה"כ נשברו אפילו הכלים דפנים של הז"א ולא נשתייר כלום, וכאן בחטא דעצה"ד, לא לבד שהכלים דפנים של זו"ן נשתיירו כולם שלמים באצילות, הנקראים ו"ק ונקודה, אלא גם הפרצופים והעולמות דבי"ע, נשאו שלמים בקדושתם כמקודם, אלא רק שירדו למטה מפרסא דאצילות לתוך המקום דבי"ע, אבל לא נשברו כלל ח"ו. ויש להבין את זה.

והתשובה היא, כי לדבר זה נעשה תיקון נוסף בעולם התיקון, הנקרא עיבור, שע"י

כנ"ל, הרי החו"ג האלו נעשו ע"י ירידה זאת בבחינת טו"ר. וזה אמרו, וז"ס הנחש דאטיל זוהמא בחוה ואז שלט הנחש בהקדושה דהיינו כנ"ל, שע"י קבלתו את האורות המיוחדים אליו, נעשה שולט על הקדושה הזאת, דהיינו על האורות שקבל. וזה אמרו, ואף כל מה שכבר הוברר שהם מ"ן דאמא ומכ"ש מ"ן דרחל גם הוא חוזר להתקלקל ונתערב בקליפות" כי המ"ן בכללם שהם מלכיות דאמא המשלימות את הרפ"ח לש"ך ניצוצין, יש בהם ב' בחינות: שהם בחינת לאה ובחינת רחל, ואומר שכל המ"ן האלו שכבר הובררו ונפרדו לגמרי מל"ב האבן, שהם בחינת המלכות דצמצום א' שנעשתה לחלל פנוי כנ"ל הנה עתה מחמת עליית הנחש וקבלתו את החו"ג דדעת שירדו מן הזווג, כנ"ל. הנה שוב נתערבה בחינת המלכות דחלל פנוי, שהיא בחינת הנחש, תוך המ"ן דאמא, כי להיותם שניהם בחינת מלכיות נתערבו ונתחברו זה בזה, וע"י כן נפגמו כל הכלים דקדושה שכבר הובררו ועלו מבי"ע לאצילות, והאור שבהם נסתלק תכף למקורו, והכלים והניצוצין נפלו לקליפות, ואותם הכלים דפרצופי בי"ע שהפגם לא נגע בהם כל כך, כמ"ש להלן, שהם כל פרצופי ג' עלמין בי"ע הנשארים, הם ירדו למטה מפרסא, עד שיצירה ועשיה ירדו למדור קבע של הקליפות דהיינו למחזה ולמטה דמקום בי"ע, ונתלבשו בהם. כמ"ש להלן.

וזה אמרו, והבן זה מאד כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים, שכלם בחינת קריין בלי זווג" כי המשיך האורות בעת

שהיו בעת שנברא אדם הראשון שהוא הבחינה הראשונה משלשה בחינות הנ"ל. אשר ששה תחתונות דעשיה הם במקום שהם ששה ראשונות דיצירה בימי החול. ונמצאים ארבעה עשר ספירות אחרונות שהם ארבעה אחרונות דיצירה ועשר ספירות דעשיה פנויים וריקנים.

#### אור פנימי

אמנם לא יכלו להשאר באצילות כמו שהיו קודם החטא, כי מקודם היה פירוד גמור בין הקדושה לקליפות, ואע"פ שהפרסא דאצילות לא נתבטלה, עכ"ז לא היה בה מבחינת ה"ת כלום, אלא מבחינת מלכות דאמא, ועד"ז נקודת הסיום דב"ע, שהיה אז בששה ראשונות דיצירה בחוזה, לא היה בה מבחינת ה"ת כלום, אלא בחינת מלכות דאמא, כנ"ל, שכל ל"ב המלכיות אשר השלימו לש"ך נצוצין היו כולם מאמא ע"ש. ולפיכך היתה הבריאה יכולה להלביש לז"א דאצילות, וד"ר של היצירה יכלה להלביש את הנוקבא דאצילות כי קומת ו"ק שבהם קבלו מאמא בהתלבשות הנוקבא דאצילות ועל כן הלבישו לזו"ן דאצילות. מה שאין כן אחר החטא דעצה"ד, שהנחש הטיל זוהמא בחוזה העליונה, שפירוש, שנתערבה בחינת המלכות דחלל הפנוי תוך המלכות דנוקבא שהיתה מאמא, כנ"ל ע"ש. הנה גרם זה לעלית ה"ת בנקבי עינים בכל הפרצופים שירדו שוב להמדרגה שמתחתיהם, עד שאח"פ דגופא דזו"ן, שהם תנה"י דז"א, וכל ט"ת דנוקבא ירדו שוב למקום ב"ע, הנה בהכרח שכל ג' העלמין דב"ע ירדו עמהם לתחת הפרסא דאצילות, כי כל ב"ע הם בחינת נה"י דז"א וט"ת דנוקבא. ולכן חב"ד חג"ת דב"ע, שהם הכלים דפנים שלהם נתלבשו בחב"ד חג"ת דמקום ב"ע, והכלים דאחורים שלהם, שהם ד"ת דיצירה וע"ס דעשיה שלהם, הם ירדו ל"ד ספירות דקליפות, דהיינו למחזה ולמטה דמקום ב"ע. ואע"פ ש"ד הספירות דב"ע הם כלים נבררים ממ"ן דאמא, ואין בהם מבחינת מלכות דחלל הפנוי כלום, וכבר נתקנו בעיבור ע"י אורות אמא באופן שאין

עיבור כל פרצוף בבטן אמא, נעשה תיקון קיים בהם ונקשרים יחד ע"י האורות דאז"א, עד שלא יארע בכלים דפנים שבהם שום קלקול לעולם ע"י מעשה התחתונים, כמ"ש בחלק יוד וי"א ע"ש. וזהו הנקרא עיבור א', שפירוש, תיקון הכלים דפנים דכל פרצוף, והוא נבחן תמיד לעצמותו של הפרצוף די הספקתו, שהוא אורות דו"ק בכלים דחב"ד חג"ת עד החוזה, והוא הנקרא ו"ק ונקודה. ויש גם עיבור ב', שהוא לצורך מוחין דג"ר, אמנם הם אינם עיקרים בהפרצוף, אלא עולים ויורדים לפי מעשה התחתונים כמ"ש שם באורך. ועיבור א' נעשה תמיד ע"י העליון, כי אח"פ דעליון מתקנים הגו"ע דתחתון, כי אין אז שום מציאות אל התחתון שיוכל לעזור עצמו, כי העיבור הא' מתחיל לברר ולהוציא אותו מן הקליפות. משא"כ עיבור הב', הוא ע"י עלית מ"ן של התחתון עצמו, כי הוא עולה למ"ן אל העליון שלו, ועל המ"ן שהעלה יוצאים לו שם המוחין.

וזה כל ההפרש משביה"כ להפגם דעצה"ד, כי שם בוז"ת דנקודים, שום תיקון קיים לא היה בהם, אלא שיצאו פרודות בקו אחד זה תחת זה. ולכן נשברו שם גם הכלים דפנים. עש"ה. ולפיכך, לא שלט הפגם דעצה"ד בכל מה שיצא בג' העולמות ב"ע, מבחינת עיבור א', דהיינו מבחינת הקטנות שיצאה בהבחינה הראשונה שכתב הרב כאן, וכמו שהכלים דפנים נשאר שולמים בוז"ן דאצילות, שהם ו"ק ונקודה, כן נשאר ג"כ כל הכלים דפנים דהעולמות ב"ע, שהם הכלים דחב"ד חג"ת שבהם עד החוזה, שיצאו בבחינה הראשונה לעת לידת נשמת אדה"ר.

צט) ודע כי כן הענין בתפלת מנחה של ימים טובים כמבואר אצלינו כי תפלת מוסף דשבת ותפלת מנחה דיום טוב שוין הן בענין עלית העולמות. ונמצא כי מה שהיה נעשה אז כשנברא אדם שהיה קודם חצי יום הששי, נעשה עתה בתפלת מוסף דשבת. ולא עוד, אלא שעתה בתפלת המוסף נעשה על ידי מעשה התחתונים בתפלתם, אבל אז היה עולים מאליהם אותה העליה כנ"ל בלתי מעשה התחתונים כי הרי עדיין לא היה נברא אדם. ולא עוד אלא שאז היו עולים שתי בחינות: פנימית, וחיצונית העולמות לגמרי, אבל עתה במוסף שבת אינו עולה רק בחינת פנימיות העולמות בלבד אבל חיצונית העולמות נשאר במקומו, ואין להם עליה כלל אפילו בשבת. כי אם גם החיצונית היה עולה, היינו רואים בעינינו עלית העולמות איך עולים ממה שהיו בחול, אבל עלית פנימיות העולמות אינו ניכר ונראה לעין אעפ"י שעולה, וזכור זה. ועיין בשער הכונות בדרוש סדר חילוק תפלת שחרית דימי החול, כי שם נתבאר גם כן הדרושים האלו.

#### אור פנימי

המלבישים אותן, ונמצא מתערב שפעם שמקבלים תוך הכחות של הקליפות ונעשה טו"ר, וצריכים זהירות יתירה להפריד הרע ולקבל רק הטוב. וז"ס העירוב דקדושה בקליפה הנאמר בעולם העשית. והבן.

צט) בתפלת המוסף נעשה טו"ר מעשה התחתונים בתפלתם אבל אז היו עולים מאליהם וכו'. דהיינו כמבואר בדיבור הסמור (ד"ה והתשובה היא) אשר בעיבור א', התחתון עולה ומתברר ע"י העליון, דהיינו בעת שהעליון מברר אח"פ שלו, כי אח"פ דעליון דבוקים תמיד בגו"ע דתחתון, וע"כ מתתקנים יחד. וז"ש, "כי הרי עדיין לא נברא אדם" כי בעיבור הא' היו עדיין גר"ן דאדם מונחים ומעורבים בקליפות, ולא היה לו שום מציאות בקדושה, וא"כ איך אפשר שיעלה בעצמו בבחינת מ"ן. כמ"ש לעיל (דף א' תתקמ"ו ד"ה והתשובה) אמנם בעיבור ב' לצורך מוחין דגדלות, כבר יכול האדם עצמו לעלות בסוד מ"ן אל העליון שלו, כי כבר יש לו עכ"פ בחינת ו"ק, ויכול לעלות מעצמו. כמ"ש שם.

עוד בהם אחיזה כל שהוא אל הקליפות כנ"ד, עכ"ו, כיון שאלו י"ד הספירות דקליפה לבד לתוכם תערובות גם ממלכות דאמא ע"י כלהו האחרים דמוחין עלאין שנפלו לתוכם, ע"כ נשתוו צורתם למלכות דאמא, והשיגו כח להלביש אלו י"ד הספירות של ב"ע דקדושה. וע"כ בריאה יצירה עד החזה, שהם כולם כלים דפנים, היה להם כח להשאר למעלה, מ"ד הספירות דקליפות, אבל ד"ת דיצירה וע"ס דעשיה דקדושה, שהם כלים דאחרים, ירדו ונתלבשו בקליפות.

וזה אמרו, "אמת הוא שהעשיה בעצמה קדושה גמורה היא אלא שירדה אל מקום הקליפות" דהיינו כמבואר, אשר העשיה בעצמה היא כולה מבחינת מ"ן דאמא ובתיקון קיום דעיבור א' באופן שאין בה שום אחיזה של משהו לקליפות. אלא שירדה למקום הקליפות, והיינו משום שהקליפות השיגו כח להלביש אותם, ולהשתוות להם כדוגמת קוף בפני אדם. שזה גורם פגם גדול אל המקבלים מע"ס דעשיה דקדושה, כי הם מוכרחים לקבל שפעם דרך הקליפות

חלק ט"ז שער מאמרי רשב"י זיע"א ב"ע א' תתקמט

(ק) ומה שהיה נעשה כשנברא אדם אחר חצי יום הששי כשנכנס לג"ע, נעשה עתה על ידי מעשה התחתונים בחזרת תפלת מנחה של שבת, שהיא תכלית העליה, שאין כח עוד בתחתונים להעלות העולמות יותר מעליה זו. הלא היא, כי ז"א עולה עד דיקנא דא"א כמבואר במקומו, וכן כיוצא בזה, עד שנמצא כי ששה אחרונות דעשיה הם במקום ששה ראשונות דבריאה של עתה.

(קא) ואין בנו עוד כח להעלות עוד שש אחרונות דעשיה בעולם האצילות בשום זמן כלל ועיקר. ובשער המצות במצות שביעית נתבאר סיבת ירידת העולמות שהיתה לברר הכירורין של המלכים שירדו שם, וע"ש.

(קב) ואם כן עתה תראה כמה גרם חטאו של אדם להוריד העולמות ירידה עמוקה כזו, כי אי אפשר לנו עתה להעלות העולמות אפי' במנחה של שבת, אלא כמו שהיו אז בתוספת שבת בין הערבים. ובפרט בכל החילוקים הנז', שאז הי' נעשה מעצמו, והיה עולה גם חיצוניות העולמות, משא"כ עתה כנזכר והרי זה קלקול אחד גדול שגרם בכל ארבע עולמות אבי"ע.

(קג) עוד גרם קלקול שני בבחינת עצמו, כי בתחילה היתה מעלתו גדולה עד מאד כי אפילו בשעה שנברא בלבד, היתה מעלתו גדולה ממעלת מטטרין עתה, כי הנה מטטרין הוא ביצירה לבד, ואדם הראשון היה אז ראשו בעולם הבריאה שהיה במקום ז"א דאצילות עתה, וסיום פרקין תתאין דרגליו, שהם בשש תחתונות דעשיה, היו אז במקום שש ראשונות דיצירה של עכשיו, ומכ"ש בשתי הבחינות האחרות: שניה ושלישית, אשר אז אפילו רגליו היו תוך עולם האצילות, וגם היה עוד יכול לעלות עליות גדולות למאד ע"י תפלותיו ביום שבת אם לא היה חוטא כנ"ל.

#### א ו ר פ נ י מ י

(קא) ואין בנו עוד כח להעלות עוד שש אחרונות דעשיה בעולם האצילות בשום זמן כלל ועיקר. והוא מטעם המבואר בדיבור הסמוך, כי נגנזה המלכות המזדווגת דצמצום א' ברדל"א, ואין עליה זוג כל השתא אלפי שני, ואפילו בעת הורדת ה"ת מנקבי עינים לפה, אינה אלא על בחינת יסוד שבפה ולא במלכות. ע"ש. וע"כ לא יוכל להתברר הג"ר דחיה ויחידה, אלא בחינת ו"ק שבהם לבד, שהם בחינת נשמה שלהם, ונמצאים משום

קד) ונמצא כי אפילו בחינת גופו בלבד של אז, היה תופס שלשה עולמות ב"ע, בהיותם באותה המדרגה, העליונה, מלבד בחינת הנשמה והרוח והנפש אשר לו, כמו שנבאר בלשון המאמר בסוד זיהרא עילאה.

קה) ובוזה תבין מה שביארנו במאמר חז"ל, שאמרו שתא אלפי שני הוי עלמא וכו', ששם ביארנו, כי אורך שיעור קומתו של אדם בבחינת הגוף, היה אוחז שלשה עולמות ב"ע בהיותם במדרגה עליונה, כנזכר, ואחר שחטא, בחינת גופו שהיתה תחילה משש אחרונות דיצירה הנקראים גן עדן כנ"ל, היה אח"כ מא"י התחתונה החומרית, בזה העולם התחתון דעשיה.

קו) ואע"פ שתמצא בדברי חז"ל, שאדם הראשון ממקום כפרתו נברא מעפר בית המקדש, אין זה בית המקדש התחתון רק העליון, שהוא בשש אחרונות דיצירה כנ"ל. וזמ"ש במאמר הזה של הזוהר, אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא וכו', כמו שנבאר בע"ה.

קז) ואמנם מטטרו"ן עתה הוא יותר גרוע במעלה מאדם הראשון הא', ולכן נודיע ענין מטטרו"ן. דע, כי אעפ"י שאמרו בתיקונין, כי מטטרו"ן הוא בעולם היצירה, הענין הוא כי גופו שהם ו"ק שלו הם בעולם היצירה, ולכן מכנים אותו בשם יצירה, אבל האמת הוא כי ראש מטטרו"ן הוא בבריאה, וגופו ביצירה, ורגליו בעשיה, ונמצא שיעור קומתו בג' עולמות ב"ע. אמנם הוא בהיותם עתה אחר נפילתם, אבל גופו דאדם מראשו עד רגליו היה אוחז שלשה העולמות הנזכר בהיותם למעלה כפי מעלתם, כנזכר, ואין ספק כי הפרש גדול לאין קץ יש ביניהם.

#### א ו ר פ נ י מ י

זה שרק ג"ר דעשיה, שהוא בחינת ראש, מספיקים לו מוחין דו"ק, שיכול לעלות לאצילות, אבל שש התחתונות דעשיה, לא יוכלו לעלות לאצילות אלא ע"י מוחין דג"ר דחיה יחידה, ומתוך שהם צריכים למ"ן דנוקבא דצמצום א' הנגזרה ברדל"א, ע"כ לא יכלו להתגלות אלא בעתיד, ואחר שתתגלה הנוקבא ההיא בסו"ה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, שה"ס הגילוי שלה ברדל"א הנקרא ראש פנה, ואז יושלמו הבידורים דמ"ן דנוקבא, כי יתעלו, כל הנצוצין הקדושים מ"ד הספירות דקליפות. ויתבטלו מן העולם, בסוד בלע המות לנצח. שה"ס גמר התיקון. ואז יתקנו שש התחתונות דעשיה, וישבו להיות אצילות. וז"ס מטי רגלין ברגלין, כי רגלי האצילות יתפשטו עד לנקודה דעוה"ן, וישתוו עם קומת א"ק לגמרי.

\* קח) ונבאר ענין הנשמות אשר היו כולם כלולים באדם. ובוה יתבאר ענין מאמר הז"ל, שני אלפים תהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח דע, כי כשנברא אדה"ר כל הנשמות נכללו בו אז, כנזכר בפ' כי תצא במצות שילוח הקן. ורצה הקב"ה שיהיה שנות העולם ששת אלפים שנה, שיתוקנו בהם כל הנשמות ההם הבאים מבי"ע, שהם ששת אלפים כנזכר, ונודע כי כל הנשמות באות מזווג עליון מטיפת ה"ח וה"ג שבדעת, כנודע, מפסוק וידע אדם את חוה אשתו. כי זווג נקרא לשון ידיעה, לפי שטפת הזווג נמשכת ממוח הדעת.

קט) ועוד טעם אחר, כי שאר המוחין הם לצורך האדם עצמו, אבל המוח הג' של החו"ג משם יוצא טיפת זרע להוליד ולדות אחרים, כי חו"ג נקראים ברא וברתא ולכן טיפת הזרע: של הזכר הוא מבחינה החסדים לבד, ושל הנקבה מטיפת הגבורות לבד. ומאלו לבד הוא בנין גוף הולד.

קי) ולהיות כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות בי"ע כנזכר, והביאור הוא: כי אותם החסדים והגבורות, שיש בכל הפרצופים שבג' עולמות בי"ע, מהם יוצאים הנשמות של התחתונים, וכל אותם הנשמות שהיו כלולות באותם החו"ג שבג' עולמות בי"ע היו כלולות בנשמת אדה"ר. והנה הוצרכו שנות עולם להיות כמספר הנשמות ההם, כדי שבאותם השנים יוצרו אותם הנשמות ויבואו בעה"ז בגוף ונפש ויתתקנו, ולכן היו שנות העולם שתא אלפי שני כנגד מספר הנשמות הנזכר.

#### אור פנימי

קי) החו"ג שיש בכל הפרצופים שבג' עולמות בי"ע מהם יוצאים הנשמות של התחתונים וכו' היו כלולות בנשמת אדם הראשון. כי יש ג' מוחין חב"ד, ומוח הג' הנקרא דעת, כלול גם הוא לבדו מן ג' מוחין חו"ב ודעת תחתון. ודעת הזה הן העליון הן התחתון הוא כלול מה"ח וה"ג, שמהם יוצאים כל הנשמות התחתונים, וכן נשמת אדה"ר, שהוא הכולל של כל הנשמות של התחתונים, יצאו ג"כ כן מחו"ג האלו שבדעת.

והנה הדברים הללו עמוקים מכל עמוק, ומתוך שהם מראים אותנו לדעת את מקור נשמתנו ואחיזתנו בהעולמות העליונים,

שכל נצחיותנו תלוי בהם, ע"כ יש לנו להרחיב ההבנה עד כמה שאפשר.

ותחילה יש להבין ענין ב' בחינות חב"ד הנ"ל, אשר הנשמות יוצאים רק מדעת שבהם. ויש להבין למה אינם יוצאים מחו"ב שבחב"ד זולת מהדעת דחב"ד. והענין הוא, כי בכלל אין בראש זולת ג' מוחין שהם חב"ד, אשר הג"ר שבו נקראים מוח חכמה ומוח בינה, וז"ת שלו חג"ת נהי"מ, נקראים מוח הדעת. אלא שהם מתחלקים על ב' פרצופים, ע"ד התחלקות או"א עלאין וישסו"ת: אשר חו"ב מתפשטים לפרצוף חב"ד בפני עצמם, דהיינו ג"ר וז"ת, ונבחנום לפרצוף ג"ר של המוחין. וכן עד"ז מוח הג' שהוא הדעת הכללי, דהיינו ז"ת דראש,

קיא) ונבאר עתה סדר חלוקם, כי הנה התחלתם ממטה למעלה, והתחילו להתקן מבחינת שני אלפים דעולם העשיה, ולהיות כי שרש כל הקליפות הם בעשי' לכן נקרא שני אלפים תהו, כי תהו הם בחינת הקליפות, בסוד והארץ היתה תהו ולכן רוב אותם הדורות היו רשעים דור אנוש דור המבול דור הפלגה אנשי סדום, וכיוצא בזה.

קיב) אח"כ נתקנו בחינת שני אלפים דיצירה, שהם כנגד ז"א הנקרא תורה שבכתב, ולכן נקרא שני אלפים תורה, ולכן בהם ניתנה התורה לישראל. אח"כ שני אלפים ימות המשיח, שהם שני אלפים דבריא, אמא הנקראת ימי המשיח, ועם היות שכן דוד אינו בא אלא בסופם, עכ"ז כל השני אלפים נקראים ימות המשיח, והטעם הוא כי כל בחינת גאולה היא מסטרא דאמא עילאה הנק' דרור וחורין, והיא הנקראת לאה, אמא דמשיח בן דוד.

#### א ו ר פ נ י מ י

בחינת מוח הדעת דכללות האצילות. ואו"א לבדם מתפשטים לפרצוף שלם, וז"ת, שהם חו"ב ודעת הנעלם. וישסו"ת לבדם מתפשטים לפרצוף שלם ג"ר וז"ת, שהם חו"ב ודעת תחתון. והגוף דכללות האצילות הוא ז"א, הנקרא אדם דאצילות, וגם הוא מתחלק לב' פרצופים ג"ר וז"ק, שחג"ת עד החזה הוא פרצוף ג"ר שבו, והוא מקבל מג"ר דראש דכללות, הנקרא או"א עלאין שהם חו"ב ודעת הנעלם, ונקרא דעת הנעלם, משום שמשפיע לחג"ת דז"א רק חסדים מכוסים. ומחזה דז"א ולמטה הוא פרצוף ו"ק דז"א, והוא מקבל מו"ק דראש דכללות, שהוא נקרא ישסו"ת, או חו"ב ודעת תחתון הנגלה, ונקרא כן, משום שהוא משפיע לתנה"י חסדים מגולים בהארת חכמה. אמנם אין הז"א מקבל, רק מבחינת הדעת, ולא מחו"ב, הן החג"ת שלו המקבלים מג"ר דראש אינם מקבלים אלא מדעת דג"ר האלו, הנקרא דעת הנעלם. וכן תנה"י שלו המקבלים מו"ק דראש, אינם מקבלים מחו"ב דז"ק האלו, אלא מדעת שבו הנקרא דעת תחתון הנגלה. וטעם הדבר, כי הז"א עצמו

מתפשט גם הוא לפרצוף בפני עצמו ג"ר וז"ת, שהג"ר הם חו"ב דדעת, והז"ת הם דעת דדעת. ושניהם יחד הג"ר והז"ת דדעת נקראים פרצוף הו"ק דהמוחין. והתחלקות זו נוהג הן בהפרצופי אצילות, והן בפרצופי ביי"ע, וכשהמוחין מושפעים מראש אל הגוף שלו, מתחלק גם הגוף לב' פרצופים ג"ר וז"ק, אשר החג"ת שלו עד החזה פרצוף ג"ר דגוף, והוא מקבל תמיד מפרצוף ג"ר דמוחין, שהם חו"ב ודעת עליון. ופרצוף ז"ת דגופא, דהיינו התנה"מ שבו מחזה ולמטה עד סיום רגליו, נבחן לפרצוף ו"ק דגופא, והוא מקבל תמיד מפרצוף ו"ק של המוחין שבראש, הנקראים ג' מוחין דדעת, או חו"ב ודעת תחתון. וזה הבחן פרטי הנוהג בכל מדרגה ראש וגוף. שהראש לבדו כולל ב' פרצופים ג"ר וז"ק, ובכללו הוא ג"ר. והגוף לבדו כולל ב' פרצופים ג"ר וז"ק ובכללו הוא ו"ק.

וענין התחלקות הזה הפרטי נמשך מן כללות האצילות, כי גם חו"ב תו"מ דכללות האצילות מתחלקים כן. כי הראש דכללות האצילות הוא או"א וישסו"ת, ובכללות, הם בחינת ב' המוחין דחו"ב, וישסו"ת והא

קיג) והנה קודם שחטא, היו כל אלו ששת אלפים דרגין דנשמתין כלולות בו, וכאשר חטא אדה"ר נתמעט ועמד על מאה אמה, בסוד ותשת עלי כפכה כמ"ש חז"ל. ואלו המאה אמות, הם עצמם מ"ש רז"ל במ"א, שהיה חלתו של עולם, כי הנה שעור החלה הבינונית היא אחד מחמשים, כשעור התרומה שהוא תרי ממאה.

קיד) והנה הששת אלפים שנים, שהוא העולם הכולל שלשה עולמות בי"ע הנז' לעיל, הם מאה ועשרים פעמים חמשים, וכפי זה היה ראוי שיתמעט האדם ויעמידהו על מאה ועשרים אמה, כדי שיהיה ממש כשיעור חלתו של עולם, אמנם לא זכה אדה"ר רק בבחינת חלה והתרומה של אלף הב', דבריא, שהם זו"ן ושל ד' אלפים דיצירה ועשיה, ולכן עמד על ק' אמה אבל בחינת הנשמות שמאלף שנים הראשונים דאר"א דבריא לא לקחם.

#### אור פנימי

הוא בחינת גוף דכללות, ע"כ הוא מקבל רק מהבחינה שכנגדו בראש, שנקראת דעת הכולל ז"ת וגוף, כי דעת דפרצוף ג"ר דראש, הוא בחינת גוף דאר"א עלאין. ודעת דפרצוף ו"ק דראש, הוא בחינת גוף דישסות. אבל לחו"ב הן דפרצוף ג"ר, והן דפרצוף ו"ק אין לו היחס דהבחינה שכנגדו. וכמו שנתבאר באדם דאצילות, שהוא ז"א דאצילות, כן יש אדם דבי"ע, שהם גר"ן דאדם הראשון, כי אדם דבריא הוא גשמה שלו, ואדם דיצירה הוא רוח שבו, ואדם דעשיה הוא הנפש שבו. ונקרא כן, כי גם הוא בחינת גוף של כללות בי"ע, כמו ז"א שהוא גוף דכללות האצילות. אמנם ודאי יש הפרש גדול ביניהם, ולהבין זה יש להרחיב הדברים, ולהבין נשמת אדם הראשון משורשו.

ותדע שמקורו של אדם הראשון הוא, מהנקודה דעוה"ן, שה"ס מעפר אתה ואל עפר תשוב שנתקלל מחמת אכילת עצה"ד. כי הנקודה דעוה"ן נקראת עפר, שאינו ראוי לזריעה, להיותה מבחינת המלכות דחלל הפנוי. וכדי לתקנו שיהיה ראוי לקבל אורות העליונים, הוא נתמתק במלכות דבינה,

שנקראת אדמה, כי הבינה נקראת ארץ אדום, כנודע. ותחילת שורשו התחיל בעת צמצום ב', שה"ס ה' זעירא דתבראם, כי שם נמתק מדת הדין במדת הרחמים, ע"י עלית ה"ת בנקבי עינים, כנודע. אמנם בקטנות נקודים עוד לא נגלה שורשו, כי אז לא יצא אלא הכלים דפנים דז"ת, שהם חב"ד חג"ת עד החוזה, ושורש האדם הוא רק בכלים דאחורים דז"ת דנקודים, שהיו אז במקום בי"ע.

אלא בעת הגדלות דנקודים, שע"י אור החדש דע"ב שהוריד ה"ת מנקבי עינים בחזרה לפה, כמו שהיה בפרצופי א"ק, ונתעלו האחורים דראש הנקרא אח"פ והשלימו הע"ס דראש בקומת ג"ר, וכן נתפשטו האורות ממעלה למטה ונתחברו האחורים דגוף הנקרא תנה"י שמחזה ולמטה ונעשו שוב בחינת אצילות כמו רגלי א"ק עד לנקודה דעוה"ן ונשברו ומתו כנודע, הנה אז ירדו רפ"ח ניצוצין תוך הכלים המתים, כדי להתחיותם. כנודע. ופירוש הוא: כי הפנים ואחוריים הם סוד רפ"ח ניצוצין ול"ב ניצוצין, כנ"ל דף א' תתקל"ח ד"ה אמנם והנה מקודם השבירה, לא היה במקום

קטו) וכאשר נולד מרע"ה מבחר הנבראים, זכה לכלם, וז"ס בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, וארז"ל בשגם זה משה. ובוזה תבין, מ"ש בס"ה כי משה זכה לבינה, והענין הוא כי זכה אל הנשמות דבינה דבריאה, ומכ"ש לשאר תחתונות עד סוף העשיה, ונודע כי אר"א לא מתפרשאן, א"כ כשזכה לבינה גם החכמה בכלל היתה, ולכן נקרא משה, שהוא בגימטריא קפ"ד שהם אחורים דהוי"ה דע"ב דיודין שבאבא.

קטז) וקס"א, שהוא בחינת הפנים דשם אהי"ה דיודין שבאמא כנודע. והנה כפי זה יקשה מ"ש חז"ל כי אדם עצמו הוא חלתו של עולם, וא"כ הוא עצמו היה ראוי לקחת כל הק"ך אמות. והתשובה היא במה שנודע בפ' א"פ ה"ה ביסדי ארץ, כנזכר במד"ר ובתנחומא, וז"ל מלמד שהיה אדה"ר מוטל גולם וכר וכל הנשמות זה תלוי בראשו וזה בצוארו וזה בעיניו וכר.

#### אור פנימי

ב"ע רק בחינת האחורים דז"ת דנקודים לבד, דהיינו ל"ב ניצוצין, כלומר בחינת מחזה ולמטה בלבד, הנבחנים כולם למלכיות, אבל מבחינת כלים דפנים, שהם רפ"ח ניצוצין לא היה בהם כלום, ואחר שביה"כ, אשר גם הכלים דפנים דז"א, שהם חב"ד חג"ת עד החזה שיצאו בעת קטנות גקודים, שהם כולם מבחינת אצילות למעלה מפרסא, ועכ"ז נשברו גם הם וירדו לב"ע, ונתערבו עם הכלים דאחורים, הרי שהרפ"ח ניצוצין נתערבו עם הל"ב ניצוצין. והיה זה כדי להחיות את המתים, כלומר, שיהיה אפשרות לתקן שוב את כל האחורים דז"ת דנקודים, ולהשיבם לבחינת אצילות בסוד מטי רגלין ברגלין ויבולע המות לנצח.

ומזה יצא שאין לך ניצוץ נברר מבי"ע שלא יהיה בו אבי"ע, שהם ע"ס חב"ד חג"ת נהי"מ. כי אפילו ניצוץ שהוא כולו מאחורים, דהיינו מהחלק שמחזה ולמטה לבד, מ"מ הוא נכלל ג"כ מהכלים דחב"ד חג"ת עד החזה, מכח העירוב דרפ"ח ניצוצין עם הל"ב, כנ"ל. באופן, שכל מדרגה הנבררת יש בה כח להתפשט בעצמה לע"ס חב"ד חג"ת נהי"מ. אמנם בדרך כלל יש לחלקם

על ד' בחינות, שהם: פו"א דפנים, ופו"א דאחורים. וביאורם הוא: כי לולא העירוב של הרפ"ח ניצוצין בהל"ב ניצוצין לא היה ראוי להתברר מן השבירה לצורך ז"א דאצילות, רק הכלים דפנים שלו שהיה לו מבחינת אצילות מקודם שביה"כ, שהם חב"ד חג"ת שלו עד החזה באורות דז"ק ונקודה. והיה חסר לו תמיד התנה"י דכלים וג"ר דאורות. אמנם מחמת העירוב דרפ"ח ניצוצין עם הל"ב ניצוצין, שנכללו הכלים דפנים ואחורים זה מזה, הרויח הז"א דאצילות כלים דאחורים, שנתכללו ברפ"ח שלו, ועי"ז הולך ומברר נהי"מ דכלים, ומשיג על ידיהם ג"ר דאורות. אמנם אחורים אלו דז"א אינם אחורים גמורים, אלא בחינת אחורים הנכללים בכלים דפנים דהיינו ע"ד התכללות התחתון בעליון, שהוא תמיד רק למעליותא, ולא כלום לגרעיותא, כי רק השבח של התחתון נכלל בו, אבל בחינת המסכים והמיעוטים דתחתון לא יוכלו להכלל בהעליון. ונמצא שאלו האחורים הנכללים בהפנים שוים בערכם כמעט כמו הכלים דפנים עצמם.

קיו) והנה כשנולד כל צדיק וצדיק בעוה"ז, הנה הוא אבר פרטי מאברי אדה"ר, ובהיותו נשלם ונתקן הצדיק הזה, הנה נשלם ונתקן אדה"ר עצמו ממה שנתמעט ונגרע בתחלה.

קיה) והנה גם מרע"ה נכלל באדם בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע, אדם הבל. וכאשר משה זכה בהם ותקנם, ודאי שאדה"ר עצמו נשלם ונתקן בהם, ונודע כי משה מבחר הנבראים, ולכן הוא תקן פגם אדה"ר, מה שלא תקן שום צדיק אחר בעולם.

#### אור פנימי

שפו"א דאחורים הם פרצופי בי"ע ואדה"ר, והיינו בחינת נקודת החזה שבהם, כי אין יותר בפרצופי בי"ע מקטנות רק חב"ד חג"ת עד החזה, שנברר להם ממקום בי"ע, כנ"ל, ובנקודת החזה שלהם כלול בחינת אחורים שלהם, והיא בחינת אדה"ר.

וזה אמרו, "לעיל (באות ק"ו) שאדה"ר ממקום כפרתו נברא מעפר בית המקדש אין זה בית המקדש התחתון רק העליון שהוא בשש אחרונות דיצירה" ע"ש. כי הוא בחינת החזה דכללות בי"ע, שהיא נמצא או בסיום שש אחרונות דיצירה, העומדים במקום שש ראשונות דבריאה של עתה, דהיינו בהסיום דחב"ד חג"ת עד החזה דבריאה של עתה, וחזה זו נקראת עפרא דבי מקדשא דלעילא. כי הבריאה היא סוד בית המקדש, ועפר הוא שם המלכות המסיימת אותה, שהיא החזה, ע"ש בדברי הרב. הרי מבואר שאדה"ר נברא מבחינת האחורים הכלולים בהכלים דפנים חב"ד חג"ת, דהיינו נקודת החזה המסיימת אותם, והיא הנקראת עפר מן האדמה, כנ"ל.

ונתבאר, שמקור בחינת אדה"ר הוא נקודה דעוה"ז, דהיינו הנקרא עפר, אלא מתוך שבשביה"כ נתערבו הרפ"ח בהל"ב והשיגו האחורים גם את הכלים דפנים, הוברר מהם פרצופי בי"ע מן הכלים דפנים שבהם, ואז נכלל אדה"ר בחזה שלהם הנקרא עפר מן האדמה, כי העפר דעוה"ז עלה לעפרא דבי מקדשא, ונמתק שם בבחינת

וכנגד אלו, יש ג"כ התכללות הכלים דפנים בכלים דאחורים, דהיינו כי אלו הכלים שמחזה ולמטה דז"ת דנקודים, שהם בחינת ל"ב ניצוצין שנעשו לבחינת חלל פנוי בעת צמצום ב', קנו עתה ע"י התכללות הרפ"ח בהם גם בחינת כלים דפנים, שהם חב"ד חג"ת עד החזה. ומוזה הטעם נבחן מקום בי"ע לע"ס שלמות אע"פ שלא היה לו מתחילתו אלא רק ב"ש ת"ת תחתונים, ונהי"מ, כי ע"י העירוב הנ"ל, השיג גם הכלים דחב"ד חג"ת עד החזה, שהם כלים דפנים שלא נתמעטו מעולם לבחינת בי"ע, אכן אע"פ שהם בחינת כלים דפנים מ"מ הם גרועים יותר מהכלים דאחורים של ז"א דאצילות משום ששורשם בא מכח הכלים דאחורים, שיצאו לבי"ע, אלא שהשיגו הכלים דפנים ע"י התכללות. ולכן הם גרועים בהרבה מכלים דאחורים הכלולים בפנים, שהם אחורים דז"א. ותדע שאלו הכלים דפנים הכלולים באחורים, הם הברורים שמהם נעשו כלוה פרצופי בי"ע, כי הם נבררו רק מחזה ולמעלה דמקום בי"ע, ולא כלום מחזה ולמטה, כי אפילו בעת קטנותם דהיינו בבחינה הראשונה הנ"ל שכתב הרב, הנה נסתיימו בספירה הששית דיצירה של עתה, שהוא מקום החזה, הרי שהם כולם כלים דפנים, אלא מבחינת הפנים דאחורים.

ובחינת אדה"ר היא מבחינת אחורים הכלולים בכלים דפרצופי בי"ע, באופן,

ק"ט) ונבאר מה ענין מעוט הזה שנתמעט אדה"ר, ומי הם אלו הבחי' שנשארו בו הנקרא חלתו של עולם, שהם עשרה מכל פרצוף, והם תרי ממאה. דע כי חז"ל אמרו, כי אדה"ר נידון בנשירת איברים, והענין הוא כי תחלה היה כלול מכל הנשמות שבכל שתא אלפי שני דהוי עלמא כנזכר וכלם היו אברים פרטים שבו וכשחטא נסתלקו ממנו כי שלטה בו הקליפות, ונטבעו כולם תוך הקליפות, כנזכר אצלינו בפרשת עקב בסוד האכילה.

קכ) ולכן כל תפילותינו ומצות מעשיות שאנו עושים בכל יום תמיד עד ביאת המשיח הוא לברר ולהעלות אלו הנשמות שנשארו מאדם הראשון ונפלו בתוך הקליפות עד דמטי רגלין ברגלין כנזכר בס"ה בפ' פקודי וכשיושלם בירורם ותקונם אז יבא משיח בן דוד.

#### אור פנימי

עפר מן האדמה. הרי שהוא בחינת אחורים גמור אלא שנמתק במלכות דכלים דפנים. וע"י עלייתו עם הכלים דבי"ע לעיבור בבטן הנקבא דאצילות, שהיתה אז בחינת אמא. עילאה, וקבל הווג שם דא"א, הנה או נדחו ממנו כל בחינת ל"ב האבן שהיה כלול בו ושורשו, ונשאר גם הוא בבחינת רפ"ח ניצוצין, שזה נעשה ע"י הארת הווג דאבא, ואח"כ קבל מבטן אמא את ל"ב ניצוצין קדושים ממלכות שלה, ואז נולד ויצא לגמרי מבחינת מלכות דאמא, ולא היה בו מבחינת האי עלמא כלום, כי לא נשאר בו שום זכר מבחינת עפר דהאי עלמא, וע"כ היה בבחי' חירות ממלאך המות לגמרי כנ"ל (דף א' תתקמ"ג ד"ה והנה). כי הוא נעשה כולו בבחינת כלים דפנים כמו פרצופי בי"ע עצמם וע"כ הלביש את זו"ן דאצילות, כי מאחר שלא היה לו עוד כלום מבחינת כלים דאחורים, הרי הוא שוה לבחינת זו"ן דאצילות.

ועם זה תבין ביותר את דברי הרב בשער הקדמות המובא לעיל דף א' תתקמ"ד בד"ה ואחר, שכל החטא היה במה שהחזיר הזו"ן פב"פ ועדיין היה הנחש נאחו שם. עש"ה. כי המלכות דחלל הפנוי שהיא נקודה

דעוה"ז הוא כל פנימיות הנחש, כנודע. והנה אדה"ר היה מקורו מהמלכות הזו דהיינו מעפר דהאי עלמא, אלא ע"י שיתוף מדה"ר בדין וכל התיקונים הנ"ל דירידת רפ"ח והעיבור, נמצא שנטהר לגמרי מבחינת המלכות דחלל הפנוי, שהיא בחינת הנחש, עד שהיה ראוי לעלות כולן לאצילות. בסוד חירות ממלאך המות, כי היו הקליפות נפרדים ממנו לגמרי. אמנם כיון שהמות היו עוד במציאות, כי הל"ב האבן נשאר מחוזה ולמטה דכללות בי"ע. ע"כ לא יכלו הפרצופים להתתקן, אלא בבחינת ו"ק דג"ר דחיה יחידה, ומבחינה זו היו הכלים דאחורים דכלהו פרצופים בבחינת אב"א, אשר הקליפות היה להם עוד אחיזה בין הדבקים: כי בכח הארת אמא היה נתקנים רק בבחינת אחוריהם ביתה, שזה מספיק כל זמן שאדה"ר לא גילה את האחורים שלהם, כי באלו האחורים בין הדבקים, שם הוא בחינת העפר דהאי עלמא במציאות שבין הדבקים, ששם שורשו הא' של אדה"ר, ושם היא ג"כ אחיות הנחש, כנ"ל, אלא עם תיקון של אחוריהם ביתה, דומה כמאן דליתא, וע"כ היה לו כח להיות באצילות. אבל אחר שהמשיך גע"ר דג"ר דחיה יחידה,

קכא) ואמנם מה שנשארו כלולים באדם ולא נפלו בקליפות הם הנקרא חלתו של עולם כנוזר, והחלה נטלת מן המשובח שבעיסה כמש"ה בהרימכם את חלבו ממנו, ולהיותם מובחרים לא שלטו בהם הקליפות כמו באחרות, האמנם להיות שנשרו ממנו בסבת חטאו, הסברא נותנת שנטל ממנו המשובח ונשאר בו הגרוע כיון שחטא, וגם לזה יש סיוע מן הפסוקים האומרים אנחנו טמאים לנפש אדם וכיוצא באלו, ובפרט במה שנתבאר אצלינו כי נפש אדם ר"ל מה שנשאר באדם היה בחי' נפש שהיא תחתונה שבכל הנשמות כנודע.

### אור פנימי

הראש כולו פנים, כי הגם שהדעת הוא בחינת ז"ת ואחורים, אמנם כיון שהוא אחורים דפ"א שבפנים, הריהו הוא נבחן כמו פנים. וע"כ אינו יכול עוד לקבל רק מבחינת דעת תחתון, שהוא ו"ק דו"ק דראש, דהיינו אחורים דפ"א דאחורים הדומה לבחינתו כי גם הוא מבחינת אחורים דפ"א דאחורים כנ"ל.

וזה אמרו כאן (באות קי"ג) קודם שחטא היו כל אלו ששת אלפים דרגין דנשמתינן כלולות בו וכאשר חטא אדה"ר נתמעט ועמד על מאה אמה וכו' אלף הב' דבריאה שהם זו"ן, ושל ד' אלפים דיצירה ועשיה ולכן עמד על ק' אמה אבל בחינת הנשמות שמאלף שנים הראשונים שהם או"א דבריאה לא לקחם, וכאשר נולד משה רבינו זכה לכולם.

פירוש: כי ע"י חטא דעצה"ד נאבדו לו כל בחינת אחורים. שהשיג ע"י העיבור יניקה מוחין דנוקבא עלאה, ולא נשאר בו כי אם בחי' הפנים שלו, כלומר, בחי' התכללותו בכלים דפנים של פרצופי ב"ע, שהוא נקודת החזה שלהם, (כנ"ל דף' א' תתקמ"ו ד"ה וזה). הנחשב אצלו לכלי דכתר, אכן מבחי' נקודת החזה דאו"א עלאין אין לו עתה אחר החטא שום אחיזה שם, כי שם הכלים דפ"א דפנים דבריאה, אלא רק מחזה ולמטה יש לו אחיזה, ששם הכלים דפ"א של האחורים דבריאה, הנקרא זו"ן דבריאה

ונמשכו שם הכלים הבלתי נבררים מ"ד קליפות לקבל חלקם משם, הרי נתגלה בזה העפר הטמון בין הדבקים, וכן נתגלה שורשו הא' של אדה"ר עצמו, אשר אינו מבחינת מלכות דאמא, אלא מעפר דהאי עלמא, כי נתפרקו כל התיקונים שהשיג ע"י הברורים דאו"א והעיבור, ואז נתקלקלו כל הבירורים דכלים דאחורים, כי נפרדו מהרפ"ח הכלולים בהם, מחמת מלכות דחלל הפנוי שנתערבה בל"ב דאמא, והאור נסתלק מהם ומתו וירדו שוב לקליפות כמקודם לכן. וז"ס מעפר אתה ואל עפר תשוב, כי עתה גילית בעצמך את החסרון שלך שאתה מן העפר דהאי עלמא ולא מעפר מן האדמה, וע"כ נפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, דהיינו מעולם אצילות עד לנקודה דעוה"ז.

ונחזור לעניננו, כי נתבאר שקודם החטא, כבר היה אדה"ר כולו בבחינת כלים דפנים כמו זו"ן דאצילות, אשר אפילו בחינת האחורים שלו לא היה אחורים ממש, רק בחינת אחורים דפנים כמו זו"ן דאצילות, כנ"ל. ולפיכך היה מקבל אז מוחין שלמים כמו הו"ן דהיינו הן מבחינת דעת עליון הן מבחינת דעת תחתון, כמ"ש לעיל בזו"ן ע"ש. אבל אחר שחטא בעצה"ד, ונגלה בחינת אחורים שלו, כנ"ל, דהיינו שורשו הא' שהוא מבחינת ל"ב נצוצין הכלולים בכלים דפנים דב"ע, ואין לו חלק בכלים דפנים כלל, הרי אינו יכול לקבל עוד מבחינת דעת עליון כלום, שהוא בערך

קכב) האמנם דע כי שתי סברות אלו הם אמתים, כי מוכרח הוא שהקליפות שולטות בגרועות ולא במשובחות, ואם ח"ו היו שולטות גם במשובחות מכ"ש שהיו שולטים גם בגרועות ולא היה נשאר נפש כלל באדה"ר, א"כ ודאי שהמשובחות נשאר באדם, האמנם להיות כי הגרועות ניטלו ממנו ע"י חטאו, מוכרח הוא, כי גם המשובחות שנשארו בו גם הם נפגמו בצד מה ע"י חטאו ונסתלק אורם הגדול ונשארו בערך הגרועות הנקראים נפש אדם בלבד ולא רוח או נשמה וכיוצא.

קכג) והנה מה שנשארו בו הם בחי' הכתרים של כל הנשמות, והענין הוא כי הנה נתבאר שלא זכה אדם אחר שחטא אל הנשמות של או"א דבריאה אלא מזו"ן ולמטה, והנה הם עשרה פרצופין והם זו"ן דבריאה ואו"א וזו"ן דיצירה ואו"א וזו"ן דעשיה. והנה כל פרצוף כלול מ"ס וכל ספירה וספירה כלולה מעשר, נמצא שבכל פרצוף נכללים מאה

#### אור פנימי

הוא בחינת גוף, אלא הוא מקבל מדעת דאו"א, שהוא בחינת גוף וז"ת כמו הז"א, ע"ש. ודעת כולל ז"ת, דהיינו ו"ק ונקודה, הנקראים ברא וברתא. ועד"ז אדם דבי"ע, שהם נר"ן דצדיקים, שהם ג"כ בחינת גוף ולא ראש, מחויבים לקבל גם הם רק מבחינת הדעת שבפרצופי ב"ע, שהם בחינת ז"ת שבראש, הנקראים ברא וברתא, כנ"ל. וז"ש "טיפת הזרע של הזכר הוא מחסדים" דהיינו מבחינת ברא של ראש, "ושל הנקבה היא מטיפת הגבורות לבד" דהיינו מבחינת ברתא של ראש. כמבואר. ועד"ז יצא ג"כ נשמת אדה"ר, שהוא הכולל מכל הנשמות כנ"ל.

קכד) הכתרים שבכל הנשמות כי בהם לא שלטו הקליפות. כבר דברנו מזה כדיבור הסמוך, כי כל מה שיוצא בעיבור א', לא יוכלו להקליפות לשלוט בהם, וזהו כל ההפרש שיש בעולם התיקון על שביה"כ, כי אז בעולם הנקודים לא היה תיקון קוים בז"ת, וע"כ נשברו שם פו"א, משא"כ בעולם התיקון נעשה תיקון קוים בז"ת ע"י העיבור בבטן העליון, כנ"ל, וע"כ לא נשברו כאן הכלים דפנים של ז"א דאצילות שהם ו"ק

כנ"ל. וע"כ אינו כולל אחר החטא רק בחינת מאה אמה שהם מאה כתרים, דהיינו עשרה כתרים מעשרה פרצופים, שהם: זו"ן דבריאה, ואו"א וזו"ן של יצירה, ואו"א וזו"ן דעשיה. אבל באו"א דבריאה אין לו אחיזה, כי שם בחינת הכלים דפנים לגמרי, ואפילו האחורים שלהם שהם החו"ג דדעת עליון הם ג"כ בחינת אחורים דפנים, שבחינתם שוה לבחינת הפנים. אבל מחזה ולמטה דבריאה, שהם זו"ן דבריאה, שהם בחינת פו"א דאחורים דבריאה ובחינת דעת תחתון, הוא יכול לקבל החו"ג שבהם. אבל מאו"א דיצירה הוא יכול לקבל החו"ג שבהם, כי יצירה ועשיה כולם הם בחינת אחורים וגוף כנודע. וע"כ יש לו עשרה פרצופים.

וזה אמרו באות (ק"ט), "המוח הג' של החו"ג משם יוצא טיפת הזרע להוליד ולדות אחרים, כי חו"ג נק' ברא וברתא ולכן טיפת הזרע של הזכר הוא מטיפת חסדים לבד, ושל הנקבה היא מטיפת הגבורות. כמ"ש לעיל (דף א' תתקנ"ב ד"ה והגוף), כי כל בחינה מקבלת מהבחינה שכנגדו בעליון, ולכן גם ז"א דאצילות אינו מקבל מבחינת חו"ב שבאו"א להיותם בחינת ראש וז"א

ספירות, והי' שבהם הם כתרים שבהם שהם: כתר שבכתר. וכתר שבחכמה וכתר שבבינה וכו', הרי כי בכל פרצוף יש עשרה כתרים, והנה הם עשרה פרצופים ובהם מאה כתרים. ואלו הם סוד מאה אמה שנשארו באדם הראשון, שהם הכתרים שבכל הנשמות, כי בהם לא שלטו הקליפות כנזכר.

קכד) ועוד ט"א, כי כיון שאדם הראשון אעפ"י שחטא, עכ"ז מבחר כל הנבראים הוא, כי יציר כפיו יתברך הוא, משא"כ בשום נברא, ובלי ספק כי המבחר שבכל הנשמות נשארו בו, והוא זכה אליהם יותר מכל שאר הנבראים.

קכה) ואמנם ע"י מה שחטא נפגמו גם הנשמות האלו כנז"ל ולא נשאר בהם הארה זולתי שיעור ההארה שהיה אל בחי' המלכיות האחרונות של הנשמות קודם שחטא, ונמצא כי אלו הכתרים שנשארו בו, אין הארתם רק שיעור הארת מלכיות, שהיה בתחילה קודם החטא, ולכן נקרא נפש אדם, כי המלכות נקרא נפש והבן זה. ונמצא כי כל הכתרים נשארו בו אפי' הכתר האחרון שכולן שהוא הכתר של ספירת המלכות שבנוקבא דעשיה.

#### א ו ר פ נ י מ י

בהם שלטו הקליפות, כי הם נתערבו בכלהו כלים דאחורים דכל הפרצופים הן דאצילות והן דבי"ע, כמ"ש כל זה היטב בדיבור הסמוך. ע"ש ואין להאריך.

קכה) הכתרים שנשארו בו אין הארתם רק שיעור הארת מלכיות שהיה בהם בתחילה קודם החטא וכו', והבן זה. והנה ודאי שצריכים להבין זה, למה בבחינת הכלים נשאר ממנו הכלי דכתר, שהוא המשובח שבו, ובבחינת האורות נשאר ממנו רק אור הנפש, שהוא הגרוע שבו. אכן הטעם הוא מפני הערך ההפוך הנבחן תמיד בין כלים לאורות, כי בכלים נמצא תמיד כי העליונים נגדלים מתחילה, והיפוכו באורות, שהם נמצאים תמיד שהתחתונים נכנסים מתחילה. כנודע. ולפיכך בעת שלא נשאר באדה"ר זולת הכלי דכתר הרי לא נשאר בו זולת אור

ונקודה, ועד"ז נשארו ג"כ כל הכלים דפנים דפרצופי בי"ע, ונשמת אדם הראשון, דהיינו ג"כ בחינת ו"ק ונקודה שבהם, שנתקנו בעיבור הא'. ונתבאר שם כי כל הפרצופים דבי"ע הם בבחינת הכלים דחב"ד חג"ת עד החזה, ושורש אדה"ר הוא בבחינת נקודת החזה עצמה עש"ה.

הרי שערך פרצופי בי"ע עם נר"ן דאדה"ר, הם כערך ז"א ונוקבא דאצילות וכמו שז"א חזר ונתמעט בסבת החטא לבחינת ו"ק, והנוקבא נתמעטה לבחינת נקודה, דהיינו החזה הדבוקה בחב"ד חג"ת דז"א, הנבחנת לבחינת כתר דכלים ובחינת מלכות דאורות, וכל ט"ת שלה ירדו לבי"ע, כן עד"ז ממש, לא נשאר לאדה"ר, רק בבחינת הנקודה דחזה, שהיא השורש שלו הנכלל עם הכלים דפנים דכל פרצופי בי"ע, אבל הט"ת שלו, שהם כולם אחורים, הנה

קכה/ז) הכלל העולה, כי שלשה בחינות נתחלקו כל הנשמות שהיו כלולות באדה"ר, שהם בעשרה הפרצופין הנז' מזעיר דבריאה עד נוקבא דעשיה, והם אלו, בחינה הא' העליונה כולם, היא הנקראת זיהרא עילאה שנישלה מאדה"ר, ולא שלטה בהם הקליפות כלל ח"ו, אלא שנסתלקה ממנו ע"י חטאו אשר חטא, ולא זכה אליה עד שבא חנוך הוא מטטרו"ן ולקחה. כמו שנתבאר אצלינו בפ' קדושים בס"ת דף פ"ג ע"ב ע"ש. והוא בחינת האורות הנקראים יחידה חיה נשמה ורוח. שבכתרים שבכל ספירה וספירה שבי"ס שבכל פרצוף ופרצוף מעשר הפרצופין הנזכרים.

קכו) בחינה השנית גרועה ממנה, היא נשארה באדה"ר אף אחר שחטא וגם בזו לא שלטו הקליפות, והיא נקראת חלתו של עולם, כנזכר, והיא בחינת האור הנק' נפש שבכתרים שבכל ספירה וספירה שבי"ס

#### אור פנימי

ונפלו כולם לקליפות. כמ"ש כל זה לעיל באורך עש"ה. ונמצינו למדים, שקודם החטא היה נשמתו של אדה"ר כולל שתי עשר פרצופין, שהם: או"א וזו"ן דבריאה, ואו"א וזו"ן דיצירה, ואו"א וזו"ן דעשיה. וע"י אכילת עצה"ר, שפירשו, שגרם מגע ואחיזה להנחש ביסוד העליון הנקרא אחורים, תכף פרח ממנו הזיהרא עילאה, שה"ס פרצוף העליון של י"ב הפרצופים הנקרא אבא, והוא כולל כל האור שבנשמת אדה"ר, חוץ מאור הנפש שנשאר בו, דהיינו שיעור חיות מועט שיהיה ראוי לחזור בתשובה. ובאבא אין בחינת כלי כלל ונבחן משום זה שכולו נסתלק ועלה לשורשו.

ועשתי עשרה פרצופים נפלו הנצוצים והכלים שלהם לקליפות, דהיינו מאמא דבריאה ולמטה כנ"ל. וכל הכלים דכתרים שלו, הנקרא חלתו של עולם ששורשם בנקודת החזה שבפרצופי ביי"ע, כנ"ל, הם כולם נשארו בו כדי להלביש את אור הנפש שנשאר בו, כנ"ל, חוץ מהכתרים שבב' פרצופים העליונים שהם או"א דבריאה, שמהם לא נשאר בו שורש, לא באור ולא

היותר תחתון, שהוא אור הנפש, הנבחן לאור המלכות. כי כן נבחנו גם פרצופי ביי"ע, שמבחינת הכלים נשארים בהם הכלים העליונים שהם חב"ד חג"ת עד החזה, אבל מבחינת האורות אין בהם אלא ו"ק, שאור הרוח מתלבש בהכלים דחב"ד, ואור הנפש בהכלים דחג"ת. ועד"ו הוא בז"א ונוקבא, שמבחינת הכלים נשארו בו העליונים שהם חב"ד חג"ת, אבל מבחינת האורות אין בו אלא רוח נפש, וכן הנוקבא דז"א, כי מבחינת הכלים נשאר בה הכתר שבה, אבל מבחינת האורות אין בה אלא אור המלכות לבד, דהיינו אור הנפש.

הכלל העולה כי ג' בחינות נתחלקו כל הנשמות וכו'. שהם: הזיהרא עילאה, שנסתלק ממנו מחמת החטא וחזר לשורשו. בחינה הב' היא נקודת החזה של פרצופי ביי"ע, ששם שורש נשמתו של אדה"ר, הנקרא כלי דכתר שלו עם אור הנפש, שלהיותה כלי דפנים לא שלטו בו הקליפות ולכן נשאר בו. כנ"ל, בדיבור הסמוך. בחינה הג', הם הט"ת שלו, שהם מעיקרם בחינת האחורים, תנה בהם היה ענין הנחש שהטיל בהם וזהמא

שבכל פרצוף ופרצוף מעשר הפרצופים הנזכרים. וב' בחינות אלו, הא' והב' אינם קודם החטא אלא בחינה א', שהם הכתרים בשלימותם, ואחר שחטא נתחלקו לב' בחינות.

קכז) שלישית גרועה משניהם, והיא כל שאר הנשמות, שהם כל אורות ט' בחי' נפרדות התחתונות שבכל ספירה מעשר הספירות שבכל פרצוף מעשר הפרצופים הנ"ל. ובאלו שלטו הקליפות על ידי חטאו של אדה"ר, ונשרו ממנו ונפלו לעמק הקליפות, ולא יושלם תיקונם אלא עד בא משיח בן דוד כנז"ל, וכשיושלמו כולם לבא בעולם ולהתקן אז משיח בן דוד בא.

#### אור פנימי

פירושן נצוצין, כי הרב דרכו לכנות לפעמים את הניצוצין בשם אורות. וזה הכלל, כל אור מנרנח"י נמשך מא"ס ב"ה, וע"כ אין שייד בו אלא התפשטות והסתלקות לבד, וכל אלו השינויים האמורים בו, הם רק מפאת התלבשותו בהכלים הבאים ע"י זווגים המעלים אור"ח, ועל ידו מתבררים גם הכלים שנשברו מהז"מ דמיתו, המיוחסים להתלבשות האורות ההם. ולפי שאין אור בלי כלי, נמצא שהתחתון אינו מקבל מאור א"ס אלא לפי מדת הכלי, ומכאן באים ערכי השמות נרנח"י באור, אע"פ שבאור עצמו אין שום שינוי כלל מראש הקו עד סוף המלכות שבעשיה. אמנם החטא גורם שיתקלקלו הכלים דאחורים הנבררים מהקליפות, כמ"ש לעיל באורך, שמתוך זה מסתלק תכף מהם אור העליון, ואלו הרשימות הנשארים מהאור תוך הכלים, הנקראים ניצוצין, הם המכונים נשמות שנשרו מאדה"ר ונפלו לקליפות כי הם נופלים ביחד עם הכלים המקולקלים אל הקליפות. ועליהם אומר הרב שנפלו לעמקי הקליפות דהיינו רק הניצוצי נשמות עם הכלים דט"ת, אבל האורות דט"ת, שהם יחידה חיה נשמה רוח, הם נסתלקו לשרשם. ולפי הביירוים ע"י המעשים טובים של התחתונים, מעלים ומבררים את ניצוצי נשמות ההם מן הקליפות וחוזר ומתלבש

בכלי, מטעם שנתבאר לעיל ע"ש. ואלו זכה בהם משה, כי אחר שבירר הט"ת דבינה דאדה"ר שנשרו ממנו, זכה גם אל הכלים דכתרים דאור"א, כמ"ש הרב, שז"ס משה זכה לבינה. וע"י בבית שער לכוונות (אות קכ"ט ובאור פשוט בד"ה ובחטא ותבין ביותר את הדברים הללו).

קכז) אורות ט' בחינות הנפרדות התחתונות שבכל ספירה מעשר הספירות שבכל פרצוף מעשר הפרצופים וכו' תשרו ממנו ונפלו לעמקי הקליפות. אין הכוונה על האורות נרנח"י עצמם, שהיו מלובשים באלו הט"ת דכל פרצוף מנשמת אדה"ר, כי באורות לא שייד אלא רק התפשטות והסתלקות, ולא ח"ו ירידה לקליפות. והרי אפילו בשביה"כ של ז' המלכים דמיתו, ששבירתם היה קשה ביותר מבחטא דעצה"ד, שהרי שם נשברו פנים ואחור דכל הז"ת, אבל כאן נשארו הכלים דפנים כולם בשלימותם, הן בזו"ן דאצילות, והן בכל פרצופי בי"ע והן בנשמת אדה"ר. כי כל אלו הכתרים שנשארו באדה"ר, הוא מטעם היותם כלים דפנים, כנ"ל, ועם זה אומר שם הרב להדיא, כי רק הניצוצין והכלים נפלו לקליפות ולא האורות ח"ו. ע"י בע"ח (שי"ח פ"א) מכ"ש כאן בעה"ד. אלא אורות אלו שכתב כאן הרב,

\* (קכת) והנה כבר בארנו לעיל כי יש ב' מיני זווגים לאו"א דאצילות: הא' הוא היותם שוין וארוכין בכל גובה קומתן, הב' הוא היותן בקצרות קומה כנ"ל, שהוא סוד ישסו"ת. והנה גם בזו"ן יש ב' מיני זווגים אלו: הא' הוא בהיותן זו"ן שוין בקומתן, הב' הוא כשהנוקבא אינה מגעת רק עד החזה דז"א לבד בהיותן אב"א. והנה הזווג הא' נקרא זווג פב"פ, והב' נק' אב"א. והנה אחר שידעת תלוקי אבי"ע איך הם, נבאר ונאמר, כי הנה לפי שכל מציאת ההולדה לנשמות חדשות אינה רק ע"י המוחין העליונים דאו"א כנ"ל, ולכן עד מקום שמגיע הארת זווג או"א, יש שם בחי' הולדה וזווג, אך משם ואילך לא יש זווג.

#### אור פנימי

בהם אור א"ס ב"ה, הנקרא נרנח"י. והבן הדברים היטב. ואלו ג' בחינות שכותב כאן הרב, נוהגים בכל ספירה וספירה פרטיות שבעשרה פרצופי ב"ע הנ"ל, כי אלו הרוח נשמות חיה יחידה שנסתלקו מן הספירה, נקראים זיהרא עילאה, והוא בחינה הא'. ואור הנפש עם הכלי דכתר שבאותה הספירה הנשאר בה, היא בחינה הב'. וט"ס תחתונות שבאותה ספירה דהיינו הכלים חו"ב תו"מ שבה עם הניצוצין הנשארים באותם הכלים הם נשרו ונפלו לעמקי הקליפות, והיא הבחינה הג'. (קכת) ב' מיני זווגים לאו"א וכו' וזווג הב' דאו"א דאצילות, הוא פחות יותר לכן הוא לצורך או"א דבריאה שיתנו מוחין לזו"ן דבריאה. פירוש כי זווג הא' דאו"א הוא, בעת שנעשים פרצוף אחד עם ישסו"ת ועולים לג"ר דא"א, ויש להם קומת ע"ב, ואז יכולים להשפיע מוחין דהולדה לזו"ן דאצילות. וזווג הב' של או"א, הוא בעת שאו"א הם מוחין דס"ג, ומלבישים רק מפה דא"א ולמטה, והזווג נעשה בישסו"ת בסוד הרכנת ראש דאו"א אליהם, כי או"א עלאין נקראים שניהם אבא, וישסו"ת נקראים שניהם אמא כנודע. והזווג הזה אינו מספיק למוחין דהולדה, אלא רק להחיות העולמות

בלבד. והטעם הוא מפני שהוא בחינת חסדים מכוסים כטבע הבינה דאור ישר שהמוחין שלה הם בסוד כי חפץ חסד הוא ודוחה הארת חכמה, וע"כ אין במוחין אלו בחינת הולדה, כי אין מוחין דהולדה לז"א רק בלור חיה, דהיינו בהארת חכמה. ועכ"ז, אע"פ שאין המוחין דס"ג מספיקים לבחינת הולדה לזו"ן, כנ"ל, מ"מ הם מספיקים למוחין דהולדה בשביל עולם הבריאה, והוא מטעם, כי עולם הבריאה כלול בבחינת בינה הוא, כי אפילו המקום ב"ע נעשה מב"ש ת"ת שמחזה ולמטה דז"ת של הנקודים, שהם זו"ן דבינה דגופא, ומכ"ש הפרצופים של הבריאה, שכבר עלו ונעשו לבחינת ישסו"ת דאצילות קודם החטא. ולפיכך אפילו לאחר החטא-דעצה"ד שהבריאה נפלה למתחת הפרסא דאצילות, מ"מ לא אבדה מחמת זה צורת הכלי שלה, וגם עתה היא נחשבת כולה לבחינת כלים דבינה. וע"כ גם היא בבחינת חפץ חסד כמו הבינה דאו"י ודוחה ממנה חכמה. וע"כ יכולה גם עתה לקבל המוחין דישסו"ת דאצילות כמו שהיתה מקבלת מטעם נפילתה למטה מפרסא, כי אין הפרסא מפסקת כלל על אור הבינה, כי אין צמצום נוהג רק על החכמה לבד, ולפיכך, יש לאו"א דבריאה מוחין שלימים דישסו"ת דאצילות, דהיינו

\* ע"ה ח"ב שער מ"ז: שער סדר אבי"ע סוף פ"ד דף שס"ד ט"ב אמצע ד"ה ונחזור לענין.

קכט) והענין כי הכתוב אומר שארה כסותה ועונתה לא יגרע, והנה ג' אלו לא נמצא ביחד רק באצילות בסוד עונה הנשמות החדשות. וכן יש ג"כ בבריאה רק שהם בסוד המלאכים כנ"ל, וביצירה חסר סוד העונה, ובעשיה לא יש רק שארה לבדה.

קל) והענין הוא כי הלא הזווג הראשון דאו"א המעולה הוא לצורך ז' דאצילות עצמה, שילידו נשמות הצדיקים חדשות ממש. וזווג הב' דאו"א דאצילות הוא פחות יותר, לכן הוא לצורך או"א דבריאה שיתנו המוחין לזו"ן דבריאה, להוליד נשמות המלאכים החדשים ממש, כי כיון שזווג או"א מגעת שם לכן יש שם בחי' זווג והולדה ממש. שזהו סוד עונתה האמורה בתורה, כי ע"י הארת הזווג או"א בה, יש שם ג"כ בבריאה בחי' מוחין, כי יש שם או"א כנ"ל בסוד אמא מקננא בכורסיא בג' ספיראן, אבל להיות זה זווג הב' יותר גרוע, לכן אין מולידין נשמות רק מלאכים לבדן לעולם היצירה.

קלא) והנה יש עוד ב' זווגים בזו"ן דאצילות אמנם הראשון שהוא יותר משובח הוא לצורך היצירה וזווג הב' נמשך לצורך עשיה. האמנם להיות כי שורש ב' זווגים אלו נמשך מזו"ן, אשר שרשם לא היה רק ו"ק לבד בלתי מוחין, ולכן כאשר היא מאיר ביצירה בסוד ו' ספיראן מקננן ביצירה אינן מאירין ביצירה רק ו"ק לבד, ואין פרצוף בכל היצירה יותר מו"ק בלתי מוחין, לכן אין הולדה לזו"ן דיצירה, וכ"ש בעשיה.

#### אור פנימי

קומת ס"ג, שיש בהם מוחין דהולדה כי דהולדת נשמת מלאכים חדשים לזו"ן מתוך שהם אצלה בחינת ג"ר הם מספיקים דבריאה. לה למוחין דהולדה.

וזה אמרו, "וזווג הב' דאו"א וכו', המוחין דזו"ן דבריאה להוליד נשמות המלאכים החדשים ממש שזהו עונתה האמורה בתורה וכו', וז"ס אמא מקננא בכורסיא" דהיינו כנ"ל, כי אפילו בעת היותה מתחת הפרסא, יכולה לקבל מוחין דישסו"ת דאצילות כמו בעת שהיתה מלבשת לישסו"ת דאצילות, כי אין הפרסא מפסקת על אור אמא כלל, כנ"ל, וע"כ אמא מקננא בכורסיא, כי ישסו"ת עצמו דאצילות יכול להתלבש באו"א דבריאה, וליתן מוחין

קלא) שורש ב' זווגים אלו נמשך מזו"ן וכו' ומזווג הא' דזו"ן דאצילות שהוא פכ"פ נמשך חיות אל היצירה בבחינת ו"ק. ומזווג הב' שהוא אב"א נמשך החיות לעשיה להחיותן בבחינת אב"א. ולכאורה תמוה, כיון שהם מקבלים מזו"ן פכ"פ שהוא מוחין דע"ב להולדת נשמות הצדיקים, כנ"ל בדיבור הסמור, א"כ היו צריכים המוחין דיצירה להיות חשובים יותר ממוחין דבריאה, כי מוחין דבריאה אינם אלא מקומת ס"ג ובחי"ב. כנ"ל בדיבור הסמור.

\* קלב) ועתה נבאר ענין הפרש בין יצירה לעשיה, כי יצירה יש בה כסותה ועשיה אין בה רק שארה. והענין: כי הלא כל ה' זווגים דו"ן אינם אלא להמשיך חיות ושפע אל היצירה ועשיה לבד לצורך עצמו, ולא לצורך הולדה וזווג. ומזווג א' דו"ן דאצילות שהוא פב"פ, נמשך חיות אל היצירה בבחי' ו"ק. ומזווג ה' שהוא אב"א נמשך החיות אל עשיה להחיותו בבחי' ג' גו ג'.

#### א ו ר פ נ י מ י

מקבל בעת הלבשתו לקומת א"א, הם מתגלים רק בג' העולמות בי"ע, שהם עומדים מחזה ולמטה שלו. ואם תבחין עוד בג' העולמות בי"ע גופיהו, הנה גם הבריאה, העומדת בת"ת דו"א, גם היא אינה צריכה למוחין דע"ב, וגם היא דרכה בחסדים מכוסים כמו המחזה ולמעלה, ומה שמקבלת המוחין דע"ב הוא רק להשפיע לעולם היצירה, שהוא בחינת הכלים דו"א, שאין תיקונו אלא במוחין דע"ב, דהיינו בו"א דאו"י, שכל ההפרש בין בינה דאו"י לזו"א דאו"י הוא, שבינה היא בחינת חסדים מכוסים בלי חכמה, כי היא דוחה חכמה וחפצה רק בחסדים, אלא בעת שמאצלת לזו"א דאו"י, הוא ממשכת לו הארת חכמה שהיא מוחין דע"ב, כנ"ל בחלק א' דף ה' ד"ה וטעם. ע"ש. וע"כ נמצא גם בסדר אצילות הפרצופים, שכל זמן שאין לזו"א הארת חכמה, אין שום גילוי לבחינתו עצמו, ונחשב אז הזו"א בלי ראש. ולפיכך נבחן רק עולם היצירה שהוא בחינת אחורים דו"א, ועומד במקומו, והוא עיקר המקבל אלו המוחין דע"ב שיש לזו"א בעת הלבשתו לג"ר דא"א, שהוא קומת ע"ב. כנודע.

אמנם עולם העשיה אינה מקבלת אז המוחין האלו, משום שגם הנוקבא דזו"א עצמו, לא עלתה עדיין עם הזו"א אל הג"ר ד"א, אלא שהיא עומדת במקום או"א ומלבשת לזו"א מחזה ולמטה, שהוא בחינת אב"א. וע"כ גם עולם העשיה מלבשת את

ולמה אין ביצירה רק מוחין דו"ק, ואין שם בחינת עונה אלא רק שאר וכסות. וצריך שתזכור מ"ש הרב לעיל (בדף א' תתקל"ב אות ע"ט) כי הבחינה השניה שהיה בע"ש אחר שעה חמישית, דהיינו שעלה בריאה במקום ישסו"ת דאצילות ויצירה במקום ז"א, ועשיה במקום הנוקבא בעת היותה אב"א עם הזו"א, דהיינו מחזה דזו"א ולמטה, וכן היה העשיה מלבשת ליצירה מחזה. דיצירה ולמטה, ושש תחתונות דיצירה היו עוד למטה מפרסא דאצילות. ואמר שם שהוא מצב העולמות לאמיתתם. ע"ש. ונתבאר שם הטעם, מפני שכל קומת א"א דאצילות שייך לזו"א, משום שא"א מלביש על הזו"א דעולם הנקודים, אשר בעת שיבררו כל הש"ך נצוצין ויתקנו הזו"מ דמיתו, יחזור ז"א למקומו הראשון שלו שבזו"ת דנקודים, שהוא עתה כל מקומו של א"א. ע"ש. ונמצא שבבחינה השניה, שאז כבר עלה ז"א לא"א והלביש כל קומת האצילות, הרי שב למקומו האמיתי, ונמצא אז אשר כל ג' העולמות בי"ע, נעשו לבחינת מחזה ולמטה שלו, שהרי הם עומדים במקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות, שהם מקום המחזה ולמטה דא"א, ועתה הוא מקום המחזה ולמטה דזו"ן. ונודע, כי אפילו בעת שזו"א משיג מוחין דע"ב, שהם הארת החכמה, מ"מ אין החכמה מתגלה בו אלא מחזה ולמטה, אבל מחזה ולמעלה נשאר בחסדים מכוסים. ויוצא מזה, כי כל ההארת חכמה שזו"א

קלג) והנה סוד החיות והשפע, הוא סוד המזון הרמוז בכתוב שארה, ובדבר זה שוין יצירה ועשיה, אך מה שנתוסף ביצירה יותר מבעשיה, הוא סוד כסותה.

קלד) והענין כי סוד הכסות מורה על היות לעולם היצירה כסות ומכסה מן עולם אחר המכסה עליו שהוא עולם עשיה המכסה על עולם יצירה, כנודע. כי כל תחתון נקרא מכסה עליון, וכן היצירה מכסה על הבריאה וכיוצא בזה וסוד כסות זה הוא בבחי' הכלים דעשיה ולא בבחי' העצמות.

#### א ו ר פ נ י מ י

רק ו"ק בלי ראש, כי הפרסא מפרדת על מוחין דע"ב, ולא יוכלו להאיר משהו ממטה לפרסא. באופן, שזה החיוב שלה לקבל מזו"ן פב"פ, הוא כל פחיתותה בעת היותה למטה מפרסא, כי נשאר משום זה בלי מוחין כל עיקר, משום שמוחין אלו אינם יכולים להאיר למטה מפרסא. וע"כ אין בה מוחין דהולדה כלל. כי אין בה אלא בחינת חג"ת נה"י לבד. וחסרה ג"ר.

ועולם העשיה, שאפילו בעת היותה בשלימות, דהיינו בבחינה השניה שמטרם החטא, לא היתה מקבלת אז אלא מזווג הב' של הזו"ן, שהוא אב"א, כנ"ל, נמצא עתה לאחר החטא מקבל ג"כ מן היצירה בחינת אב"א, דהיינו מחזה ולמטה שלו, ונמצא שאין לו רק בחינת נה"י לבד, הנבחן לפרצוף עיבור, דהיינו ג' גו ג'. שפירוש, אור הנפש בכלים דחב"ד, דהיינו חצי היצירה, כי היצירה יש לה אורות נפש רוח בכלים דחב"ד חג"ת עד החזה, ומשום זה הם נקראים חג"ת נה"י. והעשיה אין לה אלא בחינת נה"י של היצירה, שהוא אור הנפש בכלים דחב"ד. כנודע.

קלד) הכסות מורה על היות לעולם היצירה כסות ומכסה מן עולם אחר המכסה עליה. פ"י כי נתבאר לעיל שאפילו בתכלית הגדלות של בי"ע, דהיינו בעת עלייתם לאצילות, נשאר עשיה בבחינת אב"א, כנ"ל

המחזה ולמטה דיצירה, בבחינת אב"א. שפירוש, ואחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ. כלומר, שכותל דנה"י נגזו פניהם ע"י תיקון הארת אחורים מאמא הדוחה חכמה, וע"כ אין הנה"י שלה מתעוררים בה להתפתח ולקבל חכמה ורק הכותל דחג"ת עד החזה שולט בה, שהוא המקבל רק חסדים מכוסים. הרי שעולם העשיה אינה מקבלת כלום ממוחין דע"ב, אפילו בעת עלית בי"ע לאצילות שמטרם החטא.

וזה אמרו, "כי הלא ב' הזווגים דזו"ן, אינם אלא להמשיך חיות ושפע אל היצירה ועשיה וכו', ומזווג הא' דזו"ן דאצילות, שהוא פב"פ, נמשך חיות אל היצירה, בבחינת ו"ק. ומזווג הב' דזו"ן שהיא אב"א, נמשך החיות אל העשיה להחיותם בבחינת ג' גו ג' " והיינו כמו שנתבאר, כי עיקר מצב העולמות לאמיתתם, הוא כמו שעמדו בבחינה השניה בע"ש לאחר שעה חמשית שמטרם החטא, אשר אז היה היצירה מקבלת מזווג זו"ן פב"פ לצורך הולדת נשמות, דהיינו המוחין דע"ב שבג"ר דא"א, שממנו באים הולדות נשמות הצדיקים, ועולם היצירה נבחנת משום זה לעיקר הנושא להארת חכמה, כנ"ל. ולפיכך, עתה בעת נפילתה למטה מפרסא דאצילות, אין המוחין דס"ג מספיקים לה לבחינת ג"ר ומוחין, כי אין לה מוחין אלא רק מזו"ן פב"פ, דהיינו מוחין דע"ב, וע"כ לא תוכל לקבל מזו"ן

קלה) ואמנם נמשך ליצירה ב' הארות: הא' חיות ליצירה עצמה, והב' חיות לבחי' עשיה המכסה עליו. וזה שארה כסותה. אך עשיה שהוא עולם התחתון מכולם, ואין אחר למטה ממנו שיכסה אותו, לכן אין בו רק שארה שהוא חיות ומזון אל העשיה, אך כסות אין לה כנ"ל.

קלו) וזהו מלת שארה, מלשון שיורין. כי באצילות נתקן הכל בסוד פרצוף גמור ובבריאה חסר מעט, וביצירה חסר יותר, אך בעשיה לא יש שום תיקון, רק מה שנשתייר לה, הוא בחי' א' של ג' גו' ג', של סוד העיבור, כי זוג המועיל לבחי' זו אינו רק לצורך חיות להן עצמן, דוגמת החיות הניתן לעובר בהיותו במעי אמו.

קלז) נמצא כי מזווג הא' דז"א דאצילות מאיר באר"א דיצירה שיזדווגו לתת חיות לבניהן לזו"ן דיצירה בבחי' יניקה שהם ו"ק, ומזווג הב' נמשך הארה לאר"א דעשיה כדי שיזדווגו לתת חיות לבניהן זו"ן דעשיה בבחי' עיבור ג' גו' ג'.

קלח) וכנגד עולם זה, הנקרא שארה, נאמר והיה שארית יעקב בגוים, כי היא בחינת שיורין שנשתיירו בבחינת ראשונה של ג' גו' ג'. והנה

#### א ו ר פ נ י מ י

העליונה, כנ"ל בדיבור הסמוך, ע"כ נעשה עולם העשיה כסות ומכסה על היצירה, דהיינו על נה"י דיצירה, וגם הם מקבלים אותו התיקון דאחוריהם ביתה שיש לעשיה. ולפיכך בעת הנפילה למטה מפרסה שאפילו בהמחזה ולמעלה שלה אין שם המוחין המיוחדים אליה, והיא בחסרון ראש, הרי היא צריכה בודאי שמירה גדולה שלא יתאחוזו הקליפות באחורים שלה. דהיינו בנה"י. ולכן נעשה עולם העשיה בבחינת כסות ומכסה על עולם היצירה, אשר תיקון אב"א המאיר בעשיה מגין גם על הנה"י דיצירה ומשמרתם מן אחיות הקליפות.

קלח) שיור הקדושה אלו נקרא שארית יעקב וכו' וז"ל שארית יעקב בגוים שהם הקליפות בפור ואמר הדור האחרון שהוא נקרא שארית יעקב שהוא בחינת מצי רגליו

בדיבור הסמוך. וטעם הדבר הוא, משום שאין בירורים לבחינת ג"ר דחיה, מחמת הגניוז דאו"א הפנימים ששמשו בנקודים, וכל המוחין דע"ב הנמשכים בשתא אלפי שני הם רק בחינת ו"ק דחיה. ולפיכך בעת עליית היצירה לאצילות ומקבלת שם מוחין דע"ב, אינם מלוכשים בו, אלא מטבורו ולמעלה בלבד, כי יש תמיד ערך ההפוך בין כלים לאורות, שבכלים העליונים נגדלים תחלה, ובאורות להיפך, התחתונים נכנסים תחלה. וע"כ, כיון שהיצירה אינה מקבלת רק בחינת חג"ת נה"י דמוחין דע"ב, נמצאים מתלבשים בחב"ד חג"ת של הפרצוף והנה"י ריקנים. ובכדי שלא יתעוררו אלו הנה"י דיצירה הריקנים להמשיך להם מוחין דע"ב, ע"כ המה צריכים לכסות ומכסה שיכסה עליהם. וכיון שבעשיה כבר נתקנה שם בתיקון דאחוריהם ביתה בדומה לנוקבא דז"א

שיר הקדושה אלו, נקרא שארית יעקב, שהוא בעשיה, אשר שם כל הקליפות ואלהים אחרים. וז"ס והיה שארית יעקב בגוים, שהם הקליפות. ואם תזכור מ"ש לך בסוד ואמר הדור האחרון, שהוא הנקרא שארית יעקב, שהוא בחי' דמטי רגלין ברגלין, ותבין הפסוק זה יותר וד"ל.

קלט) והרי בארנו ב' בחי' זוג זרין דאצילות: א' זוג פכ"פ, בהיותן שוין בקומתן, והב' הוא זוג אב"א. וב' זוגים אלו א' ליצירה וא' לעשיה. ואמנם מצינו ראינו זוג ג' לזו"ן, והוא בהיותה קצרת הקומה עד החזה דז"א לבד, אך הם פכ"פ וזה הזוג ממוצע בין ב' הזוגים הנ"ל, וא"כ למה לא נברא עולם אחר נגד זה הזוג הג'.

קמ) והתשובה לזה, כי הלא עיקר הזוגים הם ב' הנ"ל לבד. והענין כי קודם שבא אדה"ר וקודם בריאת עולם היו זרין אב"א. ולכן כל העולמות כולן היו אב"א בסוד העשיה שהוא אב"א, לכן ט"ל מלאכות הם בסוד העשיה, כי שם הוא המעשה, וכולם היו בסוד אב"א.

קמא) ואחר שבא אדה"ר ותיקן ע"י תפלתו את העולמות בסוד לעבדה ולשמרה, הנה עד שבא אדה"ר היו ר' ימי המעשה בסוד ט"ל

#### אור פנימי

דצמצום א' שלו, ויאיר קומת היחידה, שה"ס משיח ויתבררו גם השוירים שבעשיה הנ"ל, וממילא יתבטל כל צמצום הב', וישוב הבי"ע להיות אצילות, כי רגלי כל פרצופי אצילות יתפשטו בשוה עם רגלי פרצופי א"ק, וז"ס דמטי רגלין ברגלין, כי רגלי אצילות ישתוו עם רגלי א"ק, ויעמדו שניהם בשוה על נקודה דעוה"ן, בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים.

קמא) אדה"ר ותיקן ע"י תפלתו את העולמות בסוד לעבדה ולשמרה וכו' וחזרו זרין פכ"פ. כי בעת שנברא, לא היה אלא ראשו וגרונו בג"ע, ואז נאמר ויניחם בג"ע לעבדה ולשמרה, דהיינו שיעלה מ"ן ויעלה כל ב"ע לאצילות, כמו שנעשה בע"ש בין הערכים שאז שבו הזו"ן פכ"פ, וגם היצירה ועשיה שהלכישו את הזו"ן שמלמטה, שבו

ברגלין. כי השם יעקב רומז לי' עקב, שהם יוד ניצוצי אורה השבויים בקליפות בעולם העשיה שהוא בחינת „עקב" של א"ק. כמ"ש הרב בע"ח שער ג' פרק ב'. ע"ש. ואלו העשרה ניצוצין ה"ס ל"ב האבן, שאין לו בירור בכל שתא אלפי שני, כי הם בחי' המלכיות כולם של הכלים דז"מ דמיתו, ומתוך שהמלכות דצמצום א' נגנזה ברדל"א, שאינה משמש עמה כלום לצורך עולמות התחתונים ממנו, ואין בה שום זוג, ע"כ אין שום מציאות שיתבררו אלו ל"ב המלכיות. והם בשביה גמורה בין הקליפות במשך השתא אלפי שני. ואלו הם השוירים שנשתייר מן הקדושה אחר כל הביירוים כולם של העולמות, הנקרא שארית יעקב שבעשיה. וה"ס שארית יעקב בגוים, כי הם בשביה בין הקליפות. וז"ס ואמר הדור האחרון, דהיינו בעקבתא דמשיחא בעת גמר התיקון, אז יתגלה זוג ברדל"א על המלכיות

מלאכות הנ"ל בהיותן אב"א, ואז הוא גרם הנסירה העליונה, וחזרו זר"ן פב"פ, והיה יום השבת, לכן נאסרו כל הט"ל מלאכות בשבת, כי גורם להחזיר העולמות אב"א כבתחלה.

קמב) והנה סבת היותן בתחלה אב"א. הוא מפני כי אשר עדיין לא נתקנו ג"ר, וירד האור בז"ת, ולא יכלו לסבול ומתו. וז"ס ואלה המלכים וגר. וכאשר נתקנו ג"ר בסוד פרצוף, נתמעט האור ויכול הז"א (לסובלו) כמבואר אצלינו כי המיעוט הוא סבת תיקון אל המקבלים. ואמנם הקליפות נעשה מאלו המלכים משיוריהם.

קמג) וכאשר נתקנו או"א, ירדו הדינין לתתא בזר"ן. וכאשר נתקנו זר"ן ראה המאציל יתברך שאם יתוקנו בבחי' פב"פ יתאחזו הקליפות והדינין באחוריים שלהם, להיותן דינין, בפרט שהם לתתא. לכן תיקנם אב"א, ועי"ז לא יכלו להתאחזו שם. כי להשמר שלא יתאחזו בפנים זה א"צ ודאי, שאין להם שום אחיזה.

#### אור פנימי

להאחזו גם בג"ר, כי ע"כ יצאו או"א דנקודים בעת הקטנות באב"א, כנודע. אמנם אחר שנתקנו או"א במסד דבחי"ב, שהוא קומת ג"ר דבינה הנקרא ס"ג, הנה מאז ואילך אין אחיזה לחיצונים בג"ר, ונעשים אלו המוחין קבועים לתמיד באו"א, והם תמיד פב"פ בסוד זווג דלא פסיק, והם מלבישים לא"א מפה עד החוזה. אמנם אז ירדו הדינין לזו"ן, כי אלו מוחין דס"ג הי"ט חסדים מכוסים כטבע הבינה בסוד כי חפץ חסד- הוא, אבל ז"א אין לו מוחין אלא מחסדים מגולים בהארת חכמה, שהם המוחין דע"ב שגם באו"א עצמם אינם קבועים תמיד. וז"ש כאשר נתקנו או"א ירדו הדינין לזו"ן. כלומר, כי תיקון זה הועיל רק לאו"א, כי נתפרדו הדינים מהם לגמרי, ואין שום ירידה נוהג בהם. אבל תחת זה ירדו הדינים לזו"ן, דהיינו אפילו בעת שזו"ן מקבלים המוחין דנשמה מקומה זו דאו"א, אינם מספיקים להם אלא לבחינת מחוזה ולמעלה, דהיינו לבחינת ג"ר דכלים דזו"ן, ששם מספיקים הם חסדים מכוסים, אבל מחוזה

ג"כ פב"פ, כנ"ל בדברי הרב (דף א' תתקל"ח אות פ"ז).

ואין להקשות לפי"ז איך אומר הרב תכף להלן באות קמ"ד, שלא תיקן רק לעולם היצירה, אבל עולם העשיה נשאר אב"א. והענין הוא, כי העליה דפב"פ בבחינת השלישית, הן ליצירה ועשיה, והן לזו"ן העליונים, לא הספיק אלא למחזה ולמעלה דעולם העשיה וכן של הנוקבא העליונה אבל המחזה ולמטה היה נשמרים עוד בתיקון דאב"א, כי המלכות נגנוה ברדל"א, ואין עליה זווג, ואין בירור לל"ב האבן, הנבחן למ"ן דמלכות, וע"כ מוכרחים המחזה ולמטה דעשיה להשאר בבחינת אב"א, כי שם נדבקים שורשי הקליפות המיוחסים לל"ב האבן. וזה אומרו להלן, „אדה"ר לא היה יכול לתקן רק העולמות העליונים אבל העשיה נשארת אב"א.

קמג) וכאשר נתקנו או"א ירדו הדינין לתתא. בזר"ן וכי' לכן תיקנם אב"א, כי מטרם תיקון או"א, היה אפשר לחיצונים

קמד) ואח"כ כשבא אדה"ר ותיקן מעשיו, וע"י תיקון מעשיו, וגדר הכרם וקצץ הקוצים הנאחזין שם, וכרת כל הקליפות משם, החזירן פב"פ. ואמנם אדם הראשון לא היה יכול לתקן רק עולמות עליונים, אבל עולם עשיה שכולו קליפות לא תיקן ונשאר עולם זה בבחי' אב"א.

קמה) ושם באותן האחורים להיות שם קליפות רבים, פסולת מרובה על האוכל יש אחיזה לחיצונים שם, בין אותן האחוריים בין הדבקים, והם סוד אלהים אחרים. פי' אלהים הנדבקים באחורים. ואלו הם בעשיה, כי כבראיה תמן אמא מקננא, והיא סוד הוי"ה בניקוד אלהים. אך כאן בעשיה, הם סוד אלהים אחרים כנ"ל.

#### אור פנימי

שאפילו המחזה ולמטה של כל פרצוף דקדושה, אין שם אלא בחינת מלכות דאמא. עכ"ז נשאר שם שורש המלכות דל"ב האבן תוך החזה, אלא שנגנזו ביתה ואינה נראה לחוץ. וענין גניזו זו ה"ס גניזת הכותל דנה"י של הנה"י. ואינה משמש שם אלא החג"ת של נה"י.

וזה נקרא דביקת הכותלים אב"א, כי כותל הו"א הוא כולו דחג"ת, כי הנה"י שלו שייך לנוקבא שלו, אבל כותל הנוקבא, היא כותל דנה"י, אלא הנה"י שלה כלול ג"כ מחג"ת, וע"כ נעשה בה התיקון שעיקרה דהיינו הנה"י, נגנזים ביתה, ורק החג"ת שלה הנכללים בנה"י שלה, הם משמשים בה לאחורים ולכותל. ונמצא שהכותל דנוקבא שוה לגמרי לכותל דו"א, כי גם הנוקבא אין לה עתה רק כותל דחג"ת כמו ז"א, ע"כ נבחן זה לדבוקים זה בזה, כי השתוות הצורה היא הדבקות הרוחני, וכיון ששניהם משמשים בכותל אחד דחג"ת, כנ"ל, ע"כ נבחן שהאחורים שלהם דבוקים.

אמנם בין הדבקים אלו נגנזים הנה"י דנוקבא, כנ"ל. והנה בנה"י אלו יש שם שורש ל"ב האבן כנ"ל. שהוא שורש כל הקליפות, וע"כ נבחן השורש הזה לאלהים אחרים, להיותו שורש הקליפות הדבוקים באדה"ר וע"כ נקראים אחרים.

ולמטה נשארים בחסרון מוחין, כי שם הם צריכים לחסדים מגולים, וע"כ נשארו בהם הדינים והוכרחו להתקן שם אב"א בסוד ואחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ, שתיקון זה משמר אותם מאחיות חיצונים, כנ"ל בדיבור הסמוך.

קמה) אלהים הנדבקים באחורים, ואלו הם בעשיה כי כבראיה תמן אמא מקננא והי"ס הוי"ה בניקוד אלקים: ויש להבין המרחק הגדול הזה אשר כבראיה יהיה שם הוי"ה, ובעשיה יהיו אלהים אחרים, והענין הוא כי יש ב' כותלים: כותל דחג"ת וכותל דנה"י. הכותל דחג"ת פירושו כלים דג"ר דגופא, שהארת המוחין דס"ג מספיק להם למוחין שלמים לדחות החיצונים לגמרי, כי ג"ר דגופא יכולים תמיד לקבל מג"ר דבינה, שכל עיקרה היא חסדים מכוסים בלי הארת חכמה, והם שלמים במוחין כמו הבינה, כי בינה היא בחינת ג"ר. ויש ג"כ כותל דנה"י, שפירושו, זו"ן דגופא הצריכים דוקא להארת חכמה, ואין הדינין נדחין מהם, זולת בהארת חכמה, וכל כמה שאין בהם הארת חכמה הרי שורש הדין והקליפה מצוי בהם. כי הגם שאין פרצוף נברר לקדושה רק אחר שנדחה מהם בחינת ל"ב האבן ונשארים ברפ"ח, ונשלמים בל"ב מלכיות מאמא, כנ"ל (דף א' תתקמ"ב ד"ה ועם זה), עש"ה. הרי

קמו) העולה מכל זה כי יש ב' מיני זווגים, אחד בסוד אב"א בתחלה, ואח"כ פב"פ כשבא אדה"ר, ואז לא תקן רק מן היצירה ולמעלה, אך העשיה נשאר אב"א כבתחלה לכן מה שהחזיר אדה"ר פב"פ, שהוא היצירה, לפיכך מקבלת מן סוד זווג א' המשובח דפב"פ. אך העשיה שנשארה אב"א, אין מקבלת אלא מזווג אב"א דו"ן דאצילות, כמו שהיו בעת שבא אדה"ר.

קמו) אמנם זווג הג' שהוא פב"פ עד החזה, זה הנעשה ע"י תפלינו

#### אור פנימי

יתגלה הבין הדבקים שלה, כי נה"י שלה הגנוזים שם, בין ב' הכותלים דחג"ת, הרי שם שורש של ל"ב האבן, שהוא שורש כל הקליפות, כנ"ל, ובהיותה במקומם של הקליפות הרי כולם יתאחו בה. אמנם בעולם הבריאה, אע"פ שגם היא כבר נמצאת תחת הפרסא דאצילות, ששם בהפרסא כלולה ג"כ שורש ל"ב האבן הזה כי ע"כ נעשה סיום לאצילות כנודע. אמנם אין לה שום שליטה על עולם הבריאה, והוא מטעם כי אמא מקננא שם כמ"ש הרב, כי אמא אינה סובלת לעולם משום כח צמצום, כי על אורות דאמא לא היה צמצום, וע"כ אע"פ שהיא נמצאת תחת הפרסא, היא חשובה עוד כמו שהיתה באצילות, כי צמצום הפרסא אינה שולט עליה. וז"ש הרב שאצל הבריאה, נבחן שורש ל"ב האבן הזה הכלול בה מכת הפרסא, רק בחינת ניקוד של אלקים שפירשו דין, אבל עצמותה היא בחינת הו"ה וכולה רחמים וג"ר, כי כח הדין אין לו שום מגע באורות דאמא. וזה שאומר, "כי אמא מקננת שם". אבל העשיה, שכבר היא צריכה להארת חכמה ואין אור אמא משלים אותה כלום, כנ"ל, ע"כ המה מתאחוים שם בין הדבקים, ונקראים אלהים אחרים.

קמו) אמנם זווג הג' שהוא פב"פ עד החזה וכו' ואינו בבחינת זווג שהיה בבריאה העולם. כי זווג זה נוהג בעת שז"א חסר

וזה אמרו, "ושם באותן האחרים להיות שם קליפות רבים פסולת מרובה על האוכל יש אחיזה לחיצונים שם בין אותן האחרים בין הדבקים והם סוד אלהים אחרים, פירוש אלהים שהם נדבקים באחרים" דהיינו כנ"ל, כי אע"פ שהנוקבא משמשת בכותל דחג"ת, הנדבכת לגמרי בכותל דז"א, כמו בחינה אחת בלי הכר, עכ"ז להיות הכותל של בחינתה עצמה שהוא הנה"י נגנו שם ביתה, הרי יש שם שורש ל"ב האבן שהוא כל שורש הקליפות, וע"כ הפסולת מרובה על האוכל. כלומר אע"פ שמשמשת עם הכותל דחג"ת, וממשכת רק חסדים מכוסים, שהיא בחינת אוכל וקדושה, שאין לחיצונים אחיזה שם, מ"מ כיון שבחינתה עצמה אינה כלל בחינת חג"ת רק בחינת נה"י לבד, ע"כ כח זה של אלהים אחרים מרובה מן כח הארת חסדים שמקבלת על הכותל דחג"ת, להיותם מבחינתה עצמה, וע"כ, האחיזה בה גדולה ביותר.

והנה זה אמור בנוקבא דז"א, אמנם בעשיה, שהיא האחרים של הנוקבא דז"א, שמחמת החטא כל עמידתה היא בין הקליפות, כנ"ל, הנה הגם שגם היא נתקנה בעת עיבורה בבחינת אב"א, כי ע"כ היא נחשבת לקדושה ממש, גם אחר שנפלה מאצילות וירדה למקום י"ס דעשיה של הקליפות, כי מטעם התיקון של אב"א אין לקליפות אחיזה בה כלל אע"פ שהיא ביניהם. ועכ"ז צריכה שמירה מעולה שלא

ומעשינו לפי שעה כנודע, ואינו מן-בחי' של זווג שהיה בבריאת העולם, ואינו נכנס במנין עם הב' זווגים אחרים.

קמח) אמנם בסוד אלו ב' זווגים הנ"ל ביצירה ועשיה מצאתי להר"ר גדליה הלוי וגם מצאתי בו קצת תוספת, והוא זה, דע כי הנה הזווג הא' פב"פ דזו"ן דאצילות, הוא נמשך אל זווג או"א דיצירה, כדי שיזדווגו ויתנו שפע וחיות לזו"נ דיצירה, למציאות שיוכלו להתפשט ולעשות בחי' ו"ק גמירין, ולא יהיו ג' כלילן בג', אבל פרצוף דמוחין אין בהם.

קמט) וז"ס שבימי החול לא יש זווג, ונאסר הזווג, לפי שר' ימי החול הם ביצירה סוד מטטרו"ן, לכן בזו"נ שבו אין בהם זווג, כי אין להם מוחין ולכן אין זווג בימי החול. וז"ש ו"ס מקננן במטטרו"ן. פי' כי לא ייהי זו"ן דאצילות אל היצירה רק אור ו"ס שלו לבד, מה שהיה לו מתחלתו אבל מסוד המוחין הבאים לו בתוספת אינו נותן להם. וז"ס מקננן ביצירה. והענין, כי ע"י זווגים יוצאין נשמות ורוחין קדישין ומלאכים ונמשכים אל היצירה לגדל שם בסוד הו"ק לבד, וכל זה ע"י הזווג דאצילות פב"פ.

קנ) אבל ע"י זווג אב"א נמשך האור אל העשיה בבחי' ג' גו ג' והטעם כי הלא מלכות מקננא באופן, וכאשר הנוקבא עומדת אב"א, אין לה מקום בז"א רק ג"ת לבד, לכן כאשר היא מקננא באופן זה דאב"א, אינו נותן שם רק בחי' ג' גו ג' שהם נגד מדת המקום שהיא היתה לוקחת מז"א בהיותן אב"א.

#### אור פנימי

העולמות ע"י חטאו של אדה"ר, אבל מקודם החטא דהיינו בעת בריאת העולמות, לא היה שום צורך בזווגים אלו הבאים ממוחין דנשמה דזו"ן. כי הגם שהעולמות ב"ע ונשמת אדם הראשון יצאו מבחינת זו"ן אב"א, אכן זה היה אב"א דמוחין דחיה, כי ז"א היה עומד במקום אבא עלאה, שהוא חיה, ונוקבא היתה מלבשת אותו שם מחוזה ולמטה, ע"ד ישסו"ת המלבישים לאו"א עלאין כנ"ל. הרי שענין אב"א של זו"ן היה ממוחין דחיה. וע"כ כשנולד אדה"ר, לא היה לו אלא להמשיך פב"פ דמוחין דחיה.

ממוחין דחיה, ואין לו אלא מוחין דנשמה לבד, שכלפי עצמו אינם מספיקים לו לג"ר ולפב"פ, להיותו צריך להארת חכמה, כנ"ל, וע"כ נתקנו לו בחינת זווגים ע"י פרצופים דיעקב ולאה, שהם בחינת אחורים דאו"א שנפלו למקומו דזו"ן, שאלו מוחין דנשמה מספיקים להיות להם מוחין דפב"פ, ונבחנו לקצרי הקומה, כי יש זווג פב"פ יעקב ולאה מחוזה ולמעלה, וכן יש זווג פב"פ יעקב ורחל מחוזה ולמטה, דהיינו רק במדת חצי פרצוף כנודע. אמנם אלו הזווגים נתקנו אחר נפילת

קנא) ודע כי אמא עילאה מתפשטת בכל ג' עולמות בי"ע. כי ג"ר שבה הם מלובשים בבריאה, ור"ק שלה ביצירה, ומלכות בעשיה. וסוד הענין כי הלא התבונה המתלבשת בז"א דאצילות, הנה כל פרצופה יורדת להאיר בבריאה באופן זה, כי ג"ר שלה מתלבשין בג"ר דבריאה, וג' אלו נקרא כסא הנזכר בכ"מ.

קנב) ור"ק שלה מתלבשין בו"ק דבריאה והם הנקרא ו' מעלות לכסא, וכסא זה נקרא כורסיא דרחמי, ומלכות שבה מתלבשת במלכות דבריאה, והיא הנקראת כסא דין, תכלת סנדלפון. אמנם ז"ס אמא עלאה מקננא בכורסיא.

#### א ו ר פ נ י מ י

דהיינו להעלות הנוקבא ג"כ למקום אבא, שתהיה בקומה שוה פב"פ עם ז"א. הרי שלא היה לו שום זמן שיהיה לו ענין להמשיך הזווגים הקטנים של יעקב ולאה שמחזה ולמטה דו"ן, או יעקב ורחל, כי המה בחינת מוחין דנשמה, אשר תכף עם עת לידתו היה גבוה מהם. וז"ש, שבעת בריאת העולמות לא היה נוהג אלא ב' זווגים הגבוהים שהם: או אב"א דמוחין דחיה, שהיה עם בריאת העולמות ואדה"ר, או הזווג פב"פ דחיה ויחידה, שהמשיך אח"כ אדה"ר ע"י תפלתו שהוא בבחינת הב' ובבחינה הג'. אבל אלו הזווגים הקטנים לא היה צורך בהם אז.

קנא) אמא עלאה מתפשטת בכל ג' עולמות בי"ע וכו', פירוש: ב' בחינות אורות יש להבחין בג' העולמות בי"ע, שהם: א' מה שנשאר בהם מאורותיהם עצמם אחר החטא דאדה"ר וירידתם לבי"ע, כי החטא דאדה"ר לא פגם רק הכלים דאחורים של בי"ע, אבל הכלים דפנים עם האורות המיוחדים לכלים ההם שיכלו לעבור תחת הפרסא, הנה הם נשארו בהם, ואלו האורות נבחנו לעצמותם דג' העולמות בי"ע. ויש עוד בחינת אורות מלובשים בהם, שהם באים מזווג חדש על מסך דבחי"ב, שהוא בחינת הקומה דאמא עלאה, שזה נמשך להם

אמנם התפשטות קומת אמא לבי"ע, לא הספיק להיות מוחין שלימים רק בעולם הבריאה בלבד, להיותה כולה בחינת בינה, כי אפילו מקום הבריאה נעשה מב"ש ת"ת תחתונים שהוא בחינת ז"ת של הבינה דגופא, כנ"ל. ע"כ מספיקים לה המוחין דאמא למוחין גמורים, ויש לה ע"ס, שג"ר

קנג) ואמנם אחר התלבשות זה, מתפשטין ו"ק ביצירה. וז"ס ו"ס מקננו ביצירה אמנם ו"ק שלה נעשים נשמה אל הו"ק הנמשכין ליצירה מן זווג זרין דאצילות כנ"ל, והמלכות שלה מתפשטים בעשיה, והיא נשמה אל בחי' אור הנמשך אל העשיה מזווג אב"א זרין דאצילות כנ"ל.

\* קנד) דע כי האצילות הם י"ס, ונחלקות בזה הסדר: ספירה ראשונה כתר, והוא א"א. ספי' ב' וג' הם חו"ב, ונקרא אר"א. ו' ספירות אחרונות הם חג"ת נה"י, הם הנקרא ז"א דכורא, ומתחלקים לי"ס פרטות שבו, כמ"ש בע"ה. ספירה י' היא מלכות הנקרא נוקבא דז"א, וגם היא מתחלקת לי"ס פרטות שבה.

קנה) (והענין, כי הנה אין בכל מי שיהיה בהם היכר פרצוף וחילוק פרטי איברים כמו אלו ה' ספירות, שהם כח"ב תו"מ. ואף ע"פ שכל ספירה כלולה מי, נ"ל, כי כמו שהזרוע של אדם עם היותו כלול מאברי הגוף, ובתוכם כולם, כנודע, שיש בו וורידים הראש ושל לב וכבד ושל כל הגוף, כנודע לרופאים שמקוים דם ממנו לתועלת חולי כל הגוף, אבל הגובה בזרוע הוא בחי' חסד. ועד"ז בכל ספי' וספירה. אבל בה' ספירות הנ"ל יש פרצוף בכל אחד מהם, וכל פרטי איברים יש בכל א' מהם, כי כל הפרצוף מתגלה ומתבאר בכל אחד מהם, וכ"ז נק' אצילות).

קנו) והרי נתבאר ענין י"ס דאצילות. ואח"כ מאלו הי"ס דאצילות האירו והוציאו ניצוצין, והם סוד החותם, והם נקרא י"ס דבריאה. וגם

#### אור פנימי

נקראים כסא, וו"ק ששה מעלות לכסא. משא"כ עולם היצירה, שהוא בחינת ז"א, שאין לה הספקה ממוחין דאמא, כי היא למוחין דחיה צריך כמו הז"א כנ"ל דף א' תתקס"ד ד"ה ויוצא הנה אין לה ממוחין והם אלא בחינת ו"ק בלבד. וכן העשיה אין לה רק בחינת אב"א כנ"ל ע"ש.

קנו) החותם הם נקראים י"ס דבריאה והם בעולם הבריאה יש בו י"ס הנחלקות לא"א ואר"א וזרין וכו'. הנה המדובר הוא

כאן לאחר חטאו של עצה"ד. ואחר נפילת העולמות למטה מפרסה אשר או נשאר העולמות בי"ע, רק בחב"ד חג"ת דכלים, ואורות דנפש רוח, ובחינת ג"ר דאורות ונה"י דכלים נסתלק מהם מחמת הפגם דאדה"ר. כנ"ל דף א' תתקמ"ו ד"ה והתשובה ע"ש. והנה או נעשה הזווג באמא עלאה ע"י התלבשותה בזו"ן על מסך דבחי"ב, ויצאו ע"ס בקומת בינה, וירדו ונתלבשו בג' עולמות בי"ע, ע"ד שביאר הרב לעיל באות קנ"א ע"ש. ואז קנו כל מדרגה ומדרגה

\* ע"ה ח"ב שער מ"ד: שער השמות. פרק א'.

בעולם הבריאה יש בו י"ס הנחלקות לא"א ואו"א וזו"נ דבריהם, ע"ד הנ"ל באצילות, רק שאלו הם חותם דאצילות, אשר נתפשט ממנו. אח"כ

# אור פנימי

הנפש. ועד"ו מתחלק כל פרק וכל ניצוץ שבפרצופי בי"ע.

ועד"ד שנתבארו הנרנח"י בזה למטה מזה, כנ"ל, הנה כן הוא גם בע"ס דכלים שקומתם שוה, הנקראים: מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור. אשר עיקר האור שבו, מתלבש בכלי הפנימי דמוחא, ונבחן ליחידה דאותה מדרגה, ומה שהכלי דעצמות מקבל ממנו, נקרא חיה דאותו פרט, ומה שהכלי דגידין מקבל ממנו נקרא נשמה, ומה שהכלי דבשר מקבל ממנו נקרא רוח, ומה שהכלי דעור מקבל ממנו נקרא נפש. ואין שום נפקא מינה בזה איזה שיעור אור שיש בכלי דמוחא דאותה המדרגה, ואפילו אם הוא נפש דנפש הנפש, הנה גם היא מתחלק כן לפי סדר הכלים שבו, הן בכלים דזה למטה מזה, הנקרא ראש וחג"ת עד החזה, ומחזה עד הטבור, ומטבור ולמטה. והן לפי סדר הכלים שהם בקומה שוה, הנקרא: מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור. כנ"ל.

וכן ע"פ סדר הכלים הנ"ל דזה למטה מזה נבחנים בכל פרט גם ה"פ: א"א, ואו"א, וישו"ת, וזו"ן. כי הראש של המדרגה נבחן לא"א, המתפשט בפנימית המדרגה עד סיום רגלים. וחג"ת עד החזה, נבחן לפרצוף או"א המלבישים על א"א שבו. ומחזה עד הטבור נבחן לפרצוף ישו"ת שבו, ומטבור עד סיום רגלין נבחן לפרצוף זו"ן שבו. וכן הוא מתחלק לג' פרצופים עי"מ: שהראש הוא פרצוף המוחין שבו, המתפשט תוך פנימיות המדרגה. ומגרון עד החזה, הוא פרצוף היניקה, המלביש על פרצוף המוחין עד סיום רגלין. ומחזה ולמטה, הוא פרצוף העיבור, המלביש על פרצוף היניקה עד סיום רגלין.

ועד"ו כל פרצוף שבאלו עי"מ, יש לו לפי עצמו ג"כ ג' פרצופים הנקראים: פנימי,

שבפרצופי בי"ע, את בחינת נשמה השייך לחלקם, וחזרו ונתקנו בבחינת ראש ונשמה, ושוב נתפשטו כל עולם מבי"ע לה"פ א"א ואו"א וזו"ן. וענין התפשטותם זו נקרא בשם חותם.

והשם חותם מורה, שאין לך בחינה דקה מן הדקה שיש בחותם, שלא תוציא דוגמתה בהנחתם ממנו, כן אין לך בחינה דקה מהדקה בה"פ אצילות, שלא תוציא דוגמתה בה"פ בריאה, וכן בה"פ היצירה הנחתמים מה"פ שבבריאה, וכן בע"ס דעשיה הנחתמים מה"פ שביצירה. באופן שאין הפרש ביניהם אלא בשיעור קומה בלבד, אשר בעולם הבריאה יש להם קומת בינה, כי ע"ס שלהם יצאו על מסך דבחי"ב המוציא קומת בינה. ובעולם יצירה יצאו על המסך דבחי"א שהוא קומת ז"א בלי ראש. ובעולם עשיה יצאו על מסך דבחינת שורש, המוציא ע"ס בקומת מלכות הנקרא קומת נה"י, או ג' גו ג'.

אמנם כל זה אמור רק בשיעור קומת האור וחשיבותו, משא"כ בשאר הענינים אין שום שינוי בין עולם לעולם, כי יש בכל אחד מהם בחינת ראש וגוף דכלים, הנבחנים לע"ס, שהראש הוא כלי דכתר, ופה עד החזה הוא חכמה, ומחזה עד הטבור הוא בינה, ומטבור ולמטה הוא זו"ן. ואפילו הנפש דנפש דעשיה, דהיינו פרצוף מלכות שבמלכות שבעולם עשיה, יש בו הבחן הע"ס הנ"ל בכלים שלו, אלא שאין בכולם אלא אור הנפש דנפש שבעשיה, המתלבש בכלי דכתר שלו, וכל הכלים דגוף מקבלים הארת הנפש מכלי דכתר שבו, ובשיעור הזה הם מתחלקים ג"כ לנרנח"י דנפש הנפש, כי הנפש העקרי המלוכש בכלי דכתר הוא יחידה דנפש הנפש, ומפה עד החזה הוא חיה דנפש הנפש, ומחזה עד הטבור הוא נשמה דנפש הנפש. ומטבור ולמטה הוא נ"ר דנפש

מכח אלו י"ס דבריא האירו והוציאו נצוצין, והם הנקרא י"ס דיצירה, והם בחינת חותם ב' הנחתם מבריא המתפשט ממנו, וגם הי"ס אלו

### אור פנימי

הראשונות: כתר, חכמה, בינה, הם בחינה אחת שאין שם פירודא, שהם המכונים שורש, נשמה, גוף, אבל ב' התחתונות ז"א ומלכות, המכונים שם לבוש והיכל, הם נפרדים מהספירות והכלים הפנימים, אלא שנעשו לב' מקיפים הנקראים מקיפים דיושר ומקיפים דעיוגולים, כמ"ש שם. וא"כ אותה הקושיא הנ"ל שהקשינו במה שאומר שרק עד הנשמה שבבי"ע הם אלקיות, אבל הרוח נפש שבו הם דפירודא, יש להקשות גם בעולם אצילות גופיה, כי גם באצילות אומר כן, שז"א ומלכות דכל פרצוף ופרצוף מאצילות, נפרדו ונעשו רק לכלים מקיפים דלבוש והיכל, וא"כ איך יש ע"ס בפרצופי אצילות, וכן איך יש רוח נפש באצילות מאחר שז"א ומלכות נפרדו מהכלים הפנימים שבכל פרצוף.

והתשובה לזה, תמצא בע"ח שמ"ט פ"א, ומובא בספר בית שער לכוונות דף י"ט. אות נ"ג וז"ל, "ואמנם כל עולם בפ"ע דרך פרט, יש לו כל אלו הבחינות: עצמות, וכלים, ומלבישים, וכעד"ז כל פרט ופרט מהם מתחלק ע"ד הנ"ל, וזכור זה ולא נצטרך להזכירו בכל פעם ופעם וכו', הרי נתבאר איך הם ג' כלים זה בתוך זה, והם בחינת עי"מ, והם כלים לנר"ן, כי היחידה וחיה אין כנגדם כלים, ועליהם סובבת הבשר וכו', וה"ס חשמ"ל המקיף לכל הכלים וכו', ואח"כ העור"עכ"ל.

פירוש הדברים: כי ה' כלים יש לגוף הנקראים: מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור. אשר מוחא הוא כתר, ועצמות הוא חכמה, וגידין הוא בינה, ובשר הוא ז"א, ועור הוא מלכות. ואמר הרב, כי רק הכלים דכח"ב, שהם מוחא עצמות וגידין, הם נבחנים לג' כלים דגוף שבהם מתלבישים הנר"ן, כי יש ערך הפוך בין כלים לאורות, וע"כ בעת

תיכון, חיצון. כי יש ג"פ פת"ח. בפרצוף המוחין. וכן פת"ח בפרצוף היניקה. וכן פנימי תיכון חיצון בפרצוף העיבור. במלה אחת אין לך שום הבחן הנוהג בפרצופי אצילות שלא יהיה כמותו בכל פרטי המדרגות דכלהו פרצופי בי"ע, וע"כ נבחן זה כמו שהעולמות יצאו זה מזה לבחינת חותם ונחתם, שכל עולם ועולם מעביר את כל הפרטים שבו להעולם שלאחריו.

אלהות אחדות גמור מתחילת י"ס דאצילות עד סוף י"ס דעשיה. ולכאורה קשה, מה שכתב הרב להלן באות קס"ג שרק עד בחינת נשמה הם אלקיות, אבל הרוח נפש שבבי"ע אינם אלקיות, וכן להלן באות קס"ו אומר שהכלי החיצון והתיכון שבכל מדרגה הם דפירודא, ורק הכלי הפנימי אלקיות. ע"ש. וכאן אומר שעד סוף י"ס דעשיה הם אלקיות ואחדות גמור. אמנם יש עמקות בדברים האלו, וצריכים להבין אותם, כי הוא היסוד להבנת כל הערכים שבבי"ע. וצריכים לזכור כאן, מה שכייל לן הרב בתחילת דרושי אבי"ע בע"ח שמ"ב פרק ג', אחר שביאר שם שהע"ס שבכל פרצוף שבד' העולמות אבי"ע מכונים: שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל. אמר, וז"ל, "דע כי השורש והנשמה והגופים הם בחינה אחת, שאין פירוד ביניהם. אך הלבושים וההיכלות הם ב' בחינות נפרדות מהג' בחינות הנ"ל וכו'. ומהראוי היה שהי"ס של הגופים יתלבו בי"ס של הלבושים, ואמנם אינו כן לסבה הנ"ל וכו', שהי"ס דגופות דא"ק מתלבושות תוך י"ס השרשים של י"ס דעתיק, ואלו מתלבשים בי"ס של הנשמות דעתיק, ואלו מתלבשים בי"ס דגופות דעתיק, וכעד"ז בחינות השורשים והנשמות והגופים דא"א, מלבישים לגופות דעתיק וכו' "עכ"ל. הרי מפורש שאפילו בעולם האצילות רק ג'

נחלקין לא"א ואו"א וזו"נ דיצירה ע"ד הנ"ל, ואח"כ מכח אלו הי"ס דיצירה נחתמו י"ס דעשיה, והם חותם לאותן של יצירה וגם בזה יש

#### אור פנימי

ודבוקים על הכלים בבחינת בשר ועור, המכונים חשמ"ל ונוגה. אשר בחשמ"ל שהוא הבשר, יש בו הארה רק מחזה ולמעלה, המכונה מ"ל מחשמ"ל, והנוגה יש רק הארה מועטת מאוד, והיא בחינת טוב ורע. שהוא לכאורה תמוה מאד, והדברים האלו סותרים מקצה אל הקצה כנגד מה שכתב שם בשמ"ב פ"ג שהם נעשו לכלים דעגולים שבתוכם מלובשים מקיפים הגדולים דחיה יחידה.

והענין הוא, כי שם מדבר בזו"ן שנפרדו מכלים דראש, ונודע שבראש אין שם כלים אמיתיים אלא רק שורשים לכלים לבד, ועל אלו אומר שהם נעשו לכלים דעגולים, שבתוכם האורות דחיה יחידה, כי מטעם שהם חסרים בראש, ולא נשאר בראש זולת ג' הכלים כח"ב, לא יוכל הראש לקבל כי אם גר"ן, כי באורות נבחן שהתחתונים נכנסים תחילה ונכנסו הגר"ן בכח"ב, וחיה יחידה אין להם כלים להתלבש בראש, וע"כ נשארו מבחוץ לפרצוף, ומקיפים עליו מרחוק, והכלים שלהם הם הזו"ן של הראש שנפרדו, כי לא יחזרו האורות דיחידה חיה אל הראש טרם שיחזרו אלו ב' הכלים זו"ן אל הראש, וכיון שהם רק שרשי כלים המה ראויים להיות כלים זכים אל האורות הגדולים ההם.

אמנם מ"ש הרב כאן בשמ"ט פרק א' הנה המדובר הוא מב' הכלים ז"א ומלכות שנפרדו מע"ס דגופא, מחמת עלית מלכות המסיימת מן המקום דמלכות דגופא למקום הבינה דגופא שהוא הת"ת במקום החזה, אשר מתחילה המה נפלו לגמרי לבחינת חלל הפנוי מתחת רגלי א"ק, כנ"ל בדברי הרב באות ג' ע"ש ואח"כ בסבת העירוב דרפ"ח ניצוצין שירדו בתוכם בעת שביה"כ. וע"י זווגים ובירורים נתברר מהם חלק מסוים ונתחבר שוב בהפרצופים, בבחינת

שלא יש כי אם ג' כלים בפרצוף, נמצא הנשמה מתלבשת בכלי דמוחא שהוא כתר, והרוח מתלבש בכלי דעצמות, שהוא חכמה, והנפש מתלבשת בכלי דגידין, שהוא בינה. ונמצאים ב' הכלים ז"א ומלכות שהם ריקים בלי אור, ולכן מפרש שם שהם אינם כלים פנימים, אלא שהם בחינת לבוש והיכל, שנפרדו מהכלים הפנימים ונעשו למקיפים, וע"כ המה משמשים גם בגוף רק לבחינת מלבושים, כי הבשר הוא בחינת חשמ"ל, הסובבת ומקיף על ג' הכלים כח"ב שבהם גר"ן, והעור הוא מקיף על הבשר מבחוץ, והוא נקרא נוגה. באופן, שבכל פרצוף רק ג' כלים כח"ב, הנקראים: מוחא, עצמות, גידין, שבהם מתלבשים נפש רוח נשמה. אבל האורות דחיה ויחידה אין כנגדם כלים בגוף. והטעם הוא, כי כל זמן ששולט צמצום הב', דהיינו בשתא אלפי שני, נמצאו הזו"ן נפרדים מבחינת כלים אל הפרצוף, כי מחמת עלית המלכות המזדווגת. למקום נקבי עינים, נפרדו ויצאו זו"ן של ראש, מבחינת הע"ס דראש. וכן מלכות המסיימת שהיתה במקום מלכות דגופא, עלתה למקום בינה דגופא, שהוא ת"ת, וכן יצאו גם זו"ן של הגוף מבחינת הכלים של הגוף, וע"כ לא נשאר הן בראש והן בגוף זולת ג' כלים כח"ב ולא יותר. כמ"ש הרב. כי אלו ב' הכלים בשר ועור, שהם כנגד אלו הזו"ן שנפרדו, אינם נבחנים לכלים ממש, אלא לבחינת חשמ"ל ונוגה המקיפים לג' הכלים, כמ"ש הרב.

ולכאורה יש כאן קושיא, כי בע"ח שמ"ב פ"ג, אומר הרב שב' הכלים התחתונים אלו נפרדו לגמרי מהפרצוף ונעשו למקיפין דעיגולים ויושר, שהם מקיפי חיה ויחידה המעגלים סביבות הפרצופים מרחוק, כנודע. וכאן אומר שהם ב' מקיפים המלבישים

א"א ואו"א וזו"נ דעשיה ע"ד הנ"ל. והנה כל ספירה אלו הנ"ל, כולם הם אלהות אחדות גמור מתחלת י"ס דאצילות עד סוף י"ס דעשיה.

### אור פנימי

יחידה בהפרצוף, מ"מ אין העור יכול להברר כל עוד שלא נברר פרצוף הבשר כולו, דהיינו מטרם שהכלי הרביעי מקבל את הג"ר דחיה. וע"כ אין הארת היחידה בשלימות מטרם גמר התיקון. וע"כ אין הכלי החמישי יכולה לצאת מבחינת נוגה כנ"ל. המתבאר מזה, שהגם שיש בחינת ה"פ בזו"ן דאצילות, באורות גרנח"י, הנקראים עבגמ"מ, כנ"ל, עכ"ז רק ג' הכלים כח"ב נבחנים לכלים אמיתיים באחדות גמור, אבל ב' הכלים בשר ועור המה נבדלו מהכלים של הפרצוף, ואינם אלא מלבישים על ג' הכלים מסביב להם. והוא מטעם כי האורות דייחידה חיה שבשתא אלפי שני, אינם בשלמותם הגמור, כי הם רק מבחינת ו"ק דייחידה חיה, כנ"ל, וע"כ הם רק מלבישים נבדלים מן הגוף, וסובבים על הכלים דגוף מבחוץ. כי לא נבררו לגמרי מן הקליפות. כמבואר.

והנה נתבאר לעיל, אשר מסבת החטא דאדה"ר, נסתלק מפרצופי בי"ע כל אלו האורות והבירורים דכלים שבאו להם בסוד תוספות, ולא נשאר מהאורות זולת נפש רוח, ומהכלים רק כתר חכמה, כנ"ל דף א' תתקע"ג ד"ה החותם ע"ש. ואחר כך נמשך להם הנשמה מאמא, כנ"ל. שע"ז שוב נתפשטו בסוד חותם מחותם עד עולם העשיה כדברי הרב כאן. והנה כשנמשך להם האור דנשמה נברר להם הכלי הג' שהוא בינה, ויש עתה לפרצופי בי"ע כולם, ג' כלים דכח"ב שבהם מלוכשים נפש רוח נשמה: אור הנשמה בכלי דכתר, והרוח בכלי דחכמה, ונפש בכלי דבינה, אשר בזה נשלמו להם ג' הכלים דגוף שהם באחדות גמור מתחילת י"ס דאצילות עד סוף העשיה. שהרי גם באצילות רק אלו ג' הכלים הם באחדות גמור, כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פ"ג המובא לעיל. וזהו שכתב הרב גם כאן

בשר ועור הנקרא חשמ"ל ונוגה. כמ"ש בבית שער הכונות דף י"ט ע"ש כל ההמשך, והנך רואה מה רב המרחק בין אלו ז"א ומלכות דראש, שנעשו לכלים דעגולים למקיפים דייחידה חיה, לבין אלו הכלים דז"א ומלכות שנעשו לבשר ועור, כי ז"א ומלכות של ראש, הם רק שורשים לכלים, ואין בהם עביות כל עיקר, כי עביות המסך הוא למטה מהם, כנודע. ומה גם שהסיום של מלכות המודווגת אינה מורידה הכלים לבר מאצילות, אלא רק לבר מבחינת ראש. וע"כ הם זכים ויש להם קשר עם האורות דייחידה חיה שנסתלקו מן הראש, כנ"ל. אבל כאן המדובר הוא בכלים דגופא, שאין להם שום יחס עם בחינת מקיפים, כי אין מקיפים אלא מאורות דראש, ומה גם שמלכות המסיימת הורידה אותם פעם למטה בחלל הפנוי. והבן היטב.

והנה באמת, בעת שאין עוד בהפרצוף רק בחינת נשמה, אין ב' הכלים האלו נבחנים רק לב' עורות דבוקים זה בזה הנקראים קלף ודוכסוסטוס, כמ"ש הרב בע"ח שמ"א פרק א' אלא בעת שהוא משיג בחינת חיה, הנה אז נעשה נסירה בין אלו האורות, והדוכסוסטוס נעשה אז למדרגה בשר, ונקרא חשמ"ל, והקלף נעשה אז לעור, ונקרא נוגה. כי פרצוף חיה מברר לו כלי רביעי, שהוא הבשר המקיף על ג' הכלים כח"ב ומתוך שאינו ראוי לקבל רק בחינת ו"ק דחיה, משום שבחינת ג"ר דחיה שהם או"א הפנימים נגזו, ואינם בכל משך שתא אלפי שני, ע"כ אין פרצוף הבשר יכול להתברר לכלי גמור, אלא רק לבחינת לבוש על הכלים, וע"כ נקרא חשמ"ל. ופרצוף העור נבחן אז בבחינה בלתי נבררת וע"כ נקרא נוגה. כי כל בחינה תבלתי נבררת נקראת נוגה, ואפילו בעת שמאיר בחינת

קנו) אמנם צריך שתדע, כי בעולם הבריאה אור אותם הי"ס שבה הם נגלין ומאירין להיות יותר עליונים מיצירה ועשיה. לכן הג"ר שבה הם מאירים ואין האור הז"ת ניכר ונחשב, ולכן אמרו בתקונים ג' ספירות עלאין מקננן בבריאה, שהם הנקרא כורסיא כנודע. וזה שאנו אומרים שג"ר דבריאה מאירים אינו רק על ג"ר דנוקבא דז"א דבריאה, כי גם היא כלולה מי"ס, כי כל הג' עולמות בי"ע הם דוגמת עולם האצילות כנ"ל. והענין הוא, כי כל הג' עולמות בי"ע הם חלקי אצילות כי הם חיילות המלכות. ואע"פ שאנו אומרים שג"ר מקננה בכורסיא ר"ל שהם הג"ר של הנוקבא דז"א של עולם הבריאה עצמה, ובעולם היצירה אין הג"ר של נוקבא דז"א דיצירה מתגלה רק אור ו"ק שלה לבד הם מתגלים ומאירים בה, ולא אור ג"ר שלה. וכן העשירית שבה אינה מתגלית מחמת רוב אור ה"ק שלה, וז"ש בתקונים ו' ספירות מקננן במטטרו"ן ובעולם עשיה, אין ט"ס ראשונות מתגלין כלל, רק העשירית של נוקבא דז"א בלבד. וז"ס אמא תתאה מקננא באופן, ודו"ק והרי נתבאר כללות אבי"ע.

#### אור פנימי

והנה כל ספירות אלו הנ"ל כולם הם אלקות אחדות גמור מתחילת י"ס דאצילות עד סוף עשיה" דהיינו ממש כמ"ש בע"ח שמ"ב פ"ג בג' הכלים דאצילות שמלבישים זע"ז באחדות גמור לאפוקי מאלו ב' הכלים הנקראים חשמ"ל ונוגה, שהם נבחנו לנפרדים מן הגוף ונעשו ללבושים על הג' הכלים.

אמנם ודאי יש הפרש גדול מאוד בין אלו הכלים החיצונים מהגוף שנקראים חשמ"ל ונוגה דפרצופי אצילות, ובין אלו הכלים חיצונים חשמ"ל ונוגה שבג' עולמות בי"ע: כי שם באצילות יש עכ"פ אלו האורות דיחידה חיה מבחינת פב"פ, אלא מתוך שהם חסרי ג"ר אינם יכולים לברר הכלי הרביעי והחמישי לגמרי ונשארים לכלים חיצונים מהגוף, כנ"ל. אבל אלו הכלים החיצונים דבי"ע, הרי אין להם מתאורות דיחידה וחיה רק מבחינת אורות דאחורים כמ"ש להלן שאין שום אור החיה

קנו) העשירית של הנוקבא דז"א בלבד וז"ס אמא תתאה מקננא באופן. ענין התחלקות זו דמוחין דאמא, שמבאר הרב כאן, רק בנוקבא דבריאה ויצירה ועשיה, אין הכונה שרק בנוקבא נוגה זה הסדר, כי כן הוא בכל הפרצופים מאמא ולמטה, כמ"ש הרב להלן, וכן לעיל (דף א' תתקע"ב אות קנ"א) אלא שרוצה לבאר בדרוש הזה רק ב' הפרצופים ז"א ונוקבא דבי"ע, לכל פרטיהם, לפיכך הוא מדבר כאן רק מפרצוף הנוקבא דבי"ע בלבד.

קנח) ונתחיל לבאר י"ס דנוקבא דז"א בבחינת ד' עולמות אבי"ע. ודע כי הנה הנוקבא דז"א דאצילות יש בה י"ס, ובכל ספירה יש ג' מדרגות פנים ואחור ואמצעי, וכל אלו הם בחי' הגוף של נוקבא דז"א דאצילות, כי הם י' תוך י', וי' אחרים בתוכם, והם ג' לבושים, כל אחד כלול מ'. והנה ג' מדרגות אלו שאמרנו הם ל' שמות שיש אל נוקבא דז"א, שהם גוף שלה כמ"ש בע"ה. והנה אלו ג' מדרגות הנ"ל הם מתלבשין בבי"ע. (והענין הוא מיעוט הירח).

קנט) פירוש: כי כאשר נטרדה השכינה וירדה למטה להיות ראש לשועלים, שהם בג' עולמות אלו הנקרא בי"ע, הנה הלבוש הפנימי שהם י"ס הפנימי של נוקבא דז"א דאצילות, הם ירדו ונכנסו ונתלבשו תוך י"ס הבריאה, והיו נשמה להם לי"ס דנוקבא דבריאה. וי"ס אמצעים שלה ירדו ונתלבשו תוך י"ס דנוקבא דז"א דיצירה. ולבוש החיצון שהם י"ס אחור שלה ירדו ונתלבשו תוך י"ס דנוקבא דעשיה, והיו נשמה להם. ואח"כ יש בחי' רוחין ונפשין כמ"ש בע"ה.

#### אור פנימי

פרצוף האחור, שהיה בקומה שוה עם ז"א, ירד כולו חוץ מכתר שלו, ונתלבש בג' עולמות בי"ע כמ"ש כאן הרב, שפרצוף הפנימי שבו נתלבש בבריאה, ופרצוף האמצעי שבו נתלבש ביצירה, ופרצוף החיצון שבו נתלבש בעשיה. ואע"פ שבכללו אינו אלא פרצוף אחד הנקרא פרצוף האחור דנוקבא, עכ"ז יש בו עיבור יניקה מוחין, שעיבור יניקה הם ו"ק רוח נפש, והמוחין דאחור הם ג"ר שלהם, הנקראים ג"ר דרוח או מוחין דו"ק. ובשביל שאפילו הג"ר אינם רק מוחין דו"ק, ע"כ נקרא בכללו פרצוף האחור.

ולכאורה יש להקשות כאן מ"ש הרב בכמה מקומות שרק הנקודה של המלכות ירדה לבריאה ונעשה שם לעתיק דבריאה, וכאן כתב שכל הט"ת שלה ירדו לבי"ע. הענין הוא, כי היה שם ב' מיעוטים בעת מיעוט הירח: א' הוא לט"ת שלה, שהם כל ג' פרצופים עיבור יניקה ומוחין שירדו לבי"ע, כנ"ל. וב' הוא, כי אפילו נקודת הכתר שנשארה בה בסוד נקודה תחת היסוד

קנח) ונתחיל לבאר י"ס דנוקבא דז"א בבחינת ד' עולמות אבי"ע. הנה עד כאן ביאר ענין נר"ן דבי"ע שקבלו מאמא ע"י התלבשות בזו"ן דאצילות, דע"ס דנשמה נתלבשו בבריאה, וע"ס דרוח ביצירה, וע"ס דנפש בעשיה, והם יצאו זה מזה בבחינת חותם, כנ"ל. ועתה מתחיל לבאר בחינת אור החיה המתלבש באלו פרצופי בי"ע, שזה הגיע להם מבחינת התלבשות פרצוף האחור דנוקבא דאצילות בעת מיעוט הירח, כמ"ש בדיבור שלאח"ז.

קנט) השכינה וירדה למטה להיות ראש לשועלים שהם בג' עולמות הנקראים בי"ע הנה הלבוש וכו'. כי כשנאמר לה לך ומעטי את עצמך, היו זו"ן בבחינת שני המאורות הגדולים בקומה שוה אחור באחור, וקטרגה הלבנה בסוד אין ב' מלכים משתמשין בכתר אחד, ונאמר לה לך ומעטי את עצמך, וחזרה לבחינת נקודה שתחת היסוד, שמבחינת הכלים היא נקודת החוה וכלי דכתר שלה, וכל הט"ת שלה דהיינו כל

קט) ועתה נבאר ענין נר"ן של הנוקבא דז"א דאצילות. כי הנה י' הוי"ת הם, כדאיתא בתקונים: הוי"ה בקמץ בכתר, הוי"ה בפתח בחכמה כו', והוי"ה עשירית בלי ניקוד, היא בנוקבא דז"א דאצילות, והוי"ה הזאת היא נשמה של כל אלו הל'.

קסא) כיצד הרי ל' הנ"ל הם ג' לבושין שלה, והם הנקרא גוף דנוקבא דז"א, והוי"ה שהוא בלתי נקוד הנה ה' אחרונה שבה, מתלבשת תוך הי"ס הנקרא אחר, ואות ה' זו נקרא נפש דנוקבא, ואות ו' נכנס תוך י"ס אמצעי שלה ונקרא רוח דנוקבא, ואות ה' ראשונה נכנס תוך הי"ס פנימית שלה, ואות זו נקרא נשמת דנוקבא, כי כמו שהנר"ן הם הם המתלבשים במוח לב וכבד, כן ג' אותיות הוי"ה אלו הם נר"ן שלה, ומתלבשין כל א' מהם במלביש א' כנ"ל. ואות י' הוא בפנים מכולם, והיא נקרא נשמה לנשמה של הנוקבא.

קסב) ודע כי כל אות ואות מאלו ד' אותיות הוי"ה הנ"ל. מתחלק ל' ואלו הם בחי' אותן ד' אותיות הנזכר בזוהר בפ' תצוה ובפ' בראשית בכת"י בסוד אותם הסמכין שיש לכל אות ואות מאלו הד' והבן זה וזכרהו. ואלו היוד סמכין שיש לכל אות ואות מאלו הד' (הם מתחלקין בי"ס שבכל לבוש ולבוש מאלו הג' לבושים דנוקבא דז"א. ודע כי אלו י' סמכין הנ"ל) הם מתלבשים בי"ס דנוקבא שבכל עולם מג' עולמות בי"ע כנ"ל.

קסג) והנה אע"פ שאמרנו כי ג' אותיות הוי"ה הם נר"ן, הנה הם רק בבחי' נר"ן אל הנוקבא דז"א עצמה אשר באצילות, אמנם בבחי'

#### אור פנימי

דז"א דאצילות, הנה גם היא לא עצרה כח להיות כולה באצילות, ובחינת האחרים שבנקודה ההיא ירדה ונעשית עתיק לבריאה. ודע, כי אין אור החיה יכול לעבור דרך הפרסא שמתחת דאצילות להאיר בבריאה, וע"כ כל בחינת אור החיה שישנם בפרצופי בי"ע, הם מאלו ג' פרצופי האחר דנוקבא שנתלבשו בבי"ע, ואע"פ שהם בחינת חיה, מ"מ כיון שאינם רק אחרים דחיה, שה"ס נהורא דלא נהיר, ע"כ הם יכולים להתלבש בפרצופי בי"ע. ובחינת אור היחידה דפרצופי בי"ע הם מקבלים מבחינת נקודת הכתר דנוקבא שנתמעטה וירדה להיות עתיק לבי"ע.

קסג) הלי' ספירות של הנוקבא דאצילות הם מתחלקים בתוכם תעשים בחינת נשמה להם, ומבאין ואילך ר"ל מבחינת נשמה שיש בבי"ע אינם בחינת אלקית רק בסוד ומשם יפרד. כי פרצוף האחר דנוקבא שירד ונתלבש בבי"ע, יש לו ג' פרצופים עי"מ, שבכ"א מהם י"ס. וי"ס דפרצוף המוחין דאחר ירד ונתלבש בי"ס דבריאה, וי"ס דפרצוף היניקה דאחר, ירד ונתלבש בי"ס

בי"ע כבר ביארנו לעיל כי אותן ה' ספירות של הנוקבא דאצילות הם מתחלקים בתוכם ונעשית בחי' נשמה ממש להם, ומכאן ואילך, ר"ל מבחי' נשמה שיש בבי"ע משם ואילך, אינם בחי' אלהות רק בסוד ומשם

### אור פנימי

חיה הללו, הובררו להם כלי רביעי וכלי חמישי, הנקראים בשר ועור. ונתלבשו יחידה חיה בכלים כתר חכמה, והאורות דנשמה ורוח שהיה שם מתחילה, ירדו אל הכלים דבינה וז"ל הנקראים גידין ובשר, הנשמה בכלי דגידין והרוח בכלי דבשר, ואור הנפש שהיה תחילה בכלי דגידין ירד עתה לכלי דעור. ונמצא עתה ה' האורות נרנח"י מלובשים כל אחד בכלי המיוחד לו: יחידה במוחא, וחייה בעצמות, ונשמה בגידין, ורוח בבשר, ונפש בעור. ועד"ו הם מתחלקים ג"כ בבחינת ה' הכלים דזה למטה מזה, וכן בהבחנת של ה' פרצופים שבכל פרצוף פרטי הם מתחלקים כן, ולהלן יתבאר שלמעשה נבחן באופן אחר אשר היחידה חיה מלובשים תוך הנשמה ע"ש ואין כאן המקום להאריך בזה.

ואלו ב' כלים שנתבררו להם באחרונה ע"י האורות דיחידה וחייה, הנקראים בשר ועור, שבהם מתלבש רוח נפש כנ"ל, אינם כלים גמורים כמו ג' הכלים מוחא עצמות גידין, שהרי אפילו בפרצופי זו"ן דאצילות אינם כלים פנימים כנ"ל אלא כלים חיצונים, המלבישים ומקיפים לג' כלים הראשונים, מטעם שגם האורות דחיה יחידה המבררים אותם, אינם רק בבחינת ו"ק דחיה ונפש דיחידה, כנ"ל (דף א' תתקע"ז ד"ה והנה) ע"ש. ומכ"ש בבי"ע, שאפילו אור החיה אינו יכול להאיר כאן משהו, ומכ"ש אור היחידה, אלא רק בחינת אחורים דיחידה חיה הוא המאיר להם, כמ"ש הנה לא כ"ש שהם נפרדים מג' הכלים הראשונים שבגוף, כי כל בירורם ע"י אורות דאחורים באו, וע"כ המה מכונים כלים נפרדים מגוף הפרצוף, משום שאין בירורם בשלימות. ומשום כך מכונים האורות רוח נפש

של היצירה, וי"ס דפרצוף העיבור דאחור, ירד ונתלבש בי"ס דעשיה, כנ"ל. ואלו ל' הספירות דאחור, נעשו בחינת נשמה לנשמה של ל' הספירות דבי"ע, כי מדרגת נשמה כבר קבלו מאמא עלאה, כמ"ש הרב לעיל (דף א' תתקע"ב אות קנ"א) הרי של' כלים דפרצוף האחור דנוקבא, נעשו להם נשמה לנשמה, דהיינו אור החיה. כמ"ש בדיבור הסמוך, וכן נתבאר שם שהארת יחידה הם מקבלים ג"כ מהנוקבא שנעשתה לעתיק בראש הבריאה, שהוא מאיר בפנימיותם הארת יחידה. והם נרנח"י שבפרצופי בי"ע כנ"ל.

ויש כאן בפרצופי בי"ע ג' הבחנות: א', מה שנשאר מהם לאחר החטא דאדה"ר, דהיינו מהכלים והאורות דאצילות, בעת יציאתם מתחילה בעולם האצילות, אשר החטא דאדה"ר לא פגם אותם, והם רק הכלים שלהם, שהם חב"ד חג"ת דכלים, ונפש רוח דאורות. כנ"ל דף א' תתקנ"ט ד"ה הכתרים ע"ש. וכלים דחב"ד הוא כלי דכתר, ונקרא חב"ד מכא ג' הקוים שבו, וכלים דחג"ת הוא כלי דחכמה, ונקרא חג"ת, מכא ג' הקוים שבו. ובחינה הב', היא קומת נשמה שהגיע להם אח"כ מאמא עלאה, כנ"ל ואור זה דנשמה בירר להם כלי שלישי לכל פרצוף דפרצופי בי"ע, דהיינו כלי דבינה שנקרא גידין, ועתה נתלבש הנשמה בכלי דכתר, ואור הרוח שהיה שם תחילה ירד לכלי דחכמה, ואור הנפש שהיה בכלי דחכמה ירד לכלי זה החדש דבינה. ובחינה השלישית היא האורות דיחידה חיה, שהשיגו מהמלכות דאצילות בעת מיעוט הירח, שט"ת שלה ירדו ונתלבשו בכל פרצופי בי"ע בבחינת נשמה לנשמה, והנקודה שלה בסוד עתיק בראש הבריאה, כנ"ל. ומכא האורות דיחידה

יפרד והיה לד' ראשים, ונקרא פירוד, ר"ל כי יש ג"כ בחי' רוח בבי"ע וכן בחי' נפש וכן בבחי' המלבושים ג"כ כמ"ש בע"ה, נמצא כי חלקי הנשמה שיש בבי"ע הן אלהות, אך מבחינת רוח ואילך הוא בחינת עולם הפירוד, בין בבריאה בין ביצירה בין בעשיה.

קסד) ודע כי אותן הרוחין הנזכר ב' היכלות פרשה פקודי, אשר שם בכל היכל והיכל יש חד רוחא, הם בבחי' הרוחין שיש בבריאה, ועוד יש בחי' נפשין ובחי' מלבושים, וכן ביצירה ועשיה. אמנם אותן שבפרשה

#### אור פנימי

הנקראים בשר ועור, הגה עליהם נאמר ומשם יפרד, כלומר התולדות היוצאים מהווגים דכלים האלו כבר הם אינם אלקיות אלא בחינות נפרדים כמלאכים ורקיעים וכו' כמ"ש להלן.

קסד) בא"א ובא"י ובז"א כי הם מתפשטים בד' עולמות אבי"ע ער"ן שנתבאר בנוקבא. פי' כמו שנתבאר בפרצוף האחור דנוקבא, שבעת מיעוט הירח ירדו ג' הפרצופים עי"מ שלו ונתלבשו בבי"ע, כן הדבר בכל הפרצופים דאצילות, אשר פרצוף העיבור שלהם ירד לעשיה, ופרצוף היניקה ליצירה ופרצוף המוחין לבריאה, ע"ד שנתבאר בנוקבא.

אמנם יש להבין מתי ירדו אלו פרצופי האחור דא"א ואבא ואמא וז"א תוך העולמות דבי"ע, שהרי כל הירידה דאחור דנוקבא היה, מחמת קטרוגה שאי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד, כנ"ל, וענין זה לא נאמר רק בנוקבא דאצילות בלבד ולא על א"א ואבא ואמא וז"א דאצילות. וא"כ למה נתמעטו גם הם לירד לבי"ע.

והענין הוא, כי יש ב' בחינות מוחין באצילות: א' מוחין קבועים, שבהם לא יארע שום השתנות לעולם, שהם קומת ע"ב דמ"ה בא"א, וס"ג דמ"ה באו"א וישסו"ת, וז"א בו"ק ונוקבא בנקודה, והם נבחנו לעיקר עצמות של פרצופי אצילות. כמ"ש בדף תר"ג ד"ה טנת"א ע"ש. ובחינה הב'

המלבושים בהם, שהם ג"כ דפרודא, כמ"ש הרב בסו"ה ומשם יפרד, שרומז בזה, שאין המדובר עליהם עצמם, אלא רק על תולדות הנמשכים מהם, שהתולדות שלהם אינם אלקיות אלא נפרדים, שהם נקראים שרפים מלאכים וכו', באופן שכל המציאות שיש בבי"ע מלבד הע"ס ונשמות, הם באים מהווגי דכלים הנפרדים האלו בשר ועור, וז"ס ומשם יפרד, כלומר שמהם נולדים ובאים כל הנפרדים שאינם אלקיות. אמנם נר"ן דצדיקים יוצאים מזווג דג' הכלים הראשונים שהם אחדות גמור מראש אצילות עד סוף בי"ע, וע"כ נחשבים הנר"ן הנולדים מהם שהם ג"כ אלקיות. והבן זה.

וזה אמרו כי אותן ה' ספירות של נוקבא דאצילות הם מתחלקים בתוכם ונעשים בחינת נשמה להם, ומכאן ואילך רצוני לומר מבחינת נשמה ואילך שיש בבי"ע, אינם בחינת אלקות אלא בסוד ומשם יפרד" והנך רואה איך האריך בלשונו, שלא נטעה שרק בחינת ה' ספירות בלבד הם אלקיות, אלא מדויק שר"ל מבחינת נשמה שיש בבי"ע עצמם שמשם ואילך אינם אלקיות. והוא כי ה' ספירות הם בחינת נשמה לנשמה, כי הנשמה דבי"ע היא קומת אמא שנתפשטה בבי"ע, כנ"ל, וה' ספירות הם פנימית להם, דהיינו נשמה לנשמה, הנקראת אור החיה, כנ"ל. אלא אחר שיעור קומת אמא שנתפשטה בהם, דהיינו הרוח נפש שהם מתלבשים בהכלים הנפרדים

פקודי הם בחי' רוחין של בריאה, ועיין פ' משפטים דכ"ג ע"ב ובדף מ'. והנה כל הנ"ל הוא בענין נוקבא דז"א דאבי"ע, והנה כמו שיש כל בחי' אלו בנוקבא דז"א, כן יש כל בחי' אלו בא"א ובאור"א ובז"א, כי הם מתפשטים בד' עולמות אבי"ע עד"ז שנתבאר בנוקבא ואמנם לא זכיתי לשמוע רק בחי' זו"ן לבד.

קסה) ונבאר עתה ענין בחי' אלו בז"א דאצילות, הנה הנוקבא יש לה ג' לבושים הנקרא גופא דילה, וכל לבוש כולל י"ס כנ"ל. אבל הז"א אין בכל לבוש מאלו ג' לבושים שבו רק ט"ס לבד, כי המלכות היא משלים אותו לי"ס. וזכור כלל זה. א"כ נמצא, כי אין גופא דז"א רק ג' לבושים וכל אחד כלול מט"ס, שהם בין הכל כ"ז מדרגות.

קסו) ובדרך שביארנו איך שמתחלקין ומתלבשים אותן ל' מדרגות דנוקבא י"ס פנימית בבחי' נשמה לי"ס דמלכות דבריאה, וי"ס אמצעים בבחי' נשמה לי"ס דנוקבא דיצירה, וי"ס דאחור בבחי' נשמה לי"ס דנוקבא דעשיה. כן עד"ז ט"ס פנימים דז"א דאצילות מתלבשים בבחי'

#### אור פנימי

יצא מקודם בכל הפרצופים העליונים ממנה. כמ"ש בבית שער הכונות אות קמ"ו ד"ה וטעם ע"ש. וע"כ בעת מיעוטה של הנוקבא וירידתה לבריאה, הנה גרמה בזה שכל אלו פרצופי האחור שיצאו בסבתה בא"א ואור"א וז"א, הנה גם הם נפלו ממקומם וירדו לבי"ע. שהרי הוא כולם רק מוחין דתוספת שנמשכו ע"י התחתון מהם, שהוא הנוקבא וכיון שנפל מהנוקבא, נפלו גם כן מן העליונים ממנה, כמ"ש שם ובכ"מ. ואז ירד פרצוף האחור דכל אחד מהם אל הבחינה שכנגדו בבי"ע ופרצוף האחור דא"א ירד לא"א דבי"ע: המוחין לא"א דבריאה, והיניקה לא"א דיצירה, והעיבור לא"א דעשיה. וכן אור"א וז"א, כ"א אל הבחינה שכנגדו, באופן שכל מה שקרה בנוקבא דז"א בעת ירידתה לבי"ע, קרה זה ממש בכל דרכיו גם בהפרצופים העליונים, באותו שיעור המוחין דתוספות שיצאו שמה בסבתה, וירדו ונתלבשו בהבחינה שכנגדה בבי"ע.

הם המוחין שאינם עיקר באצילות אלא שבאים בסוד תוספת, דהיינו כל המוחין שהם למעלה מהמוחין הקבועים הנ"ל. ואלו באים תמיד בדרך עליה וירידה, שבזמן שהתחתונים מטיבים מעשיהם ומעלים מ"ן, אז גורמים לתוספות מוחין בכל פרצופי אצילות. ובעת שהם מקלקלים מעשיהם, הנה גורמים אז לנפילת המוחין בחזרה, דהיינו בדיוק כל אותו השיעור שנתוסף ע"י מעשיהם. כמ"ש שם.

ונמצא שאלו המוחין דבנין הנוקבא ביום ד' דמעשה בראשית, דהיינו עד שהיתה בקומה שוה עם ז"א באחוריו, כבר הם נחשבים למוחין דתוספות, שענין עליה וירידה נהוג בהם, ואע"פ שעוד לא היה אדם, אלא שיצאו בסוד רעותא עלאה, מ"מ אינם עיקרים בהפרצוף, כי עיקר הז"א הוא רק מבחינת ו"ק ונקודה, וכל היותר מזה כבר הוא בסוד תוספות. ונמצא כי בעת שנבנה הנוקבא באלו ג' הפרצופים ע"מ דאחור, הנה הכרח הוא, שכל הבנין הזה

נשמה לט"ס דז"א דבריא, וט"ס אמצעית בבחי' נשמה לט"ס דז"א דיצירה, וט"ס דאחור בבחי' נשמה לט"ס דז"א דעשי' וכ"ז בבחי' נשמה ואח"כ יש בחי' רוחין ונפשין ולבושין בז"א דבי"ע, וכבר נת"ל כי הנשמות בלבד הם בחי' אלהות, אך מרוח ואילך עולם הפירוד.

\* (קסז) דע כי בכל עולם מאבי"ע יש בו עצמות וכלים והעצמות נחלק לה' בחי' נרנח"י פנימיים וב' מקיפים חיה ויחידה וזה נקרא עצמות האורות וזה העצמות מתלבש תוך הכלים וכמו שהעצמות נחלק לפנימי ומקיף עליו ומקיף גדול מהפנימי כן הכלים נחלקים לב' חיצון ופנימי והחיצון גדול מהפנימי אלא שאח"כ ע"י דביקות אוה"פ בכלי הפנימי מזדכך יותר מהכלי החיצון.

קסח) והנה מכלי החיצון של העולם ההוא מסוד זווג כלים החיצונים הזכרים עם הכלים החיצונים הנקבות יוצאין טפין וניצוצין ונעשין מהם נשמות המלאכים שבאותו עולם כי מה שהוא בחי' כלים חיצונים די"ס שבאותו עולם, יספיק לעשות בחי' נשמה של אור ועצמות אל המלאכים שבאותו עולם ונשמה זו של המלאכים מתלבשת תוך רוח ונפש וכלים של המלאכים עצמן והבן זה.

#### אור פנימי

קסז) הכלים נחלקים לב' חיצון ופנימי והחיצון גדול מהפנימי. פי' כי אין לך מדרגה שלא תהיה בה עי"מ דחיצוניות ועי"מ דפנימיות, כמ"ש הרב (דף א' תתקפ"ט אות קפ"ב). ונמצא שהכלים נחלקים לפנימיות וחיצוניות. אמנם לפי"ז יש להבין מ"ש כאן הרב אשר הכלי החיצון גדול מהכלי הפנימי, והרי כל העי"מ דחיצוניות, אינם אלא בחינת ו"ק ומוחין דו"ק, והם נבחנים לבחינת כלים, משום שאין בהם אלא נפש רוח, כי אלו המוחין דחיצוניות הם רק בחינת ג"ר דו"ק. והעי"מ דפנימיות נבחנים לבחינת עצמות. כמ"ש הרב בע"ח ש"מ דרוש י"ד ובכ"מ. וא"כ איך אומר כאן שהכלים החיצונים הם גדולים מהכלים הפנימים.

ולהבין זה יש להבין תחלה ענין התחלקות הזה דעי"מ דחיצוניות ועי"מ דפנימיות, שהם ב' בחי' נר"ן בכל מדרגה, ויש להבין למה לי הנר"ן הכפולים האלו בכל מדרגה. והענין הוא, כי זה יצא מכח שאין כלים לחיה יחידה אלא רק לנר"ן לבד. ונתבאר לעיל (דף א' תתקע"ה ד"ה פירוש), כי זה נמשך מכח הצמצום ב', שהמלכות עלתה למקום בינה ע"כ לא נשאר בהפרצות זולת ג' כלים כח"ב, וזו"ן נפרדו מהפרצות הן מהע"ס דראש והן מהע"ס דגוף, והזו"ן דראש נעשו לבחינת כלים מקיפים דיחידה חיה המכונים לבוש והיכל, דהיינו מקיף דעיגולים ומקיף דיושר. וזו"ן שנפרדו מהגוף נעשו לכלים חיצונים הנקראים בשר ועור או לבוש והיכל, או חשמ"ל ונוגה, ואע"פ

קסט) ומבחינת הכלים הפנימים של העולם ההוא בסוד זווג כלים הפנימים הזכרים עם כלים זווג הפנימים הנקבות יוצאין טפין וניצוצין ונעשים מהם נשמות בני אדם הצדיקים עצמן.

קע) אמנם המלאכים אינם כמו בני אדם כי ענין מלאכים ישנם בכל עולם ועולם וע"כ אותם הניצוצין הם בחי' נשמה לעולם לאותן המלאכים שבעולם ההוא ורוחם ונפשם וגופם הם בחי' אחרות.

### אור פנימי

מכלי דמוחא אל הכלי דעצמות והרוח אל הכלי דגידין והנפש לכלי דבשר, ואז אפשר לאור החיה שיתלבש בכלי דכתר שהוא מוחא. אמנם לא היה כן, משום שזה הכלי דבשר הנברר עם אור החיה, אינו כלי גמור שיהיה ראוי לקבל בתוכו אור הנפש, כי הוא רק בחינת חשמ"ל, ומקיף על הכלים הפנימים, וע"כ לא יוכל אור הנפש לירד מן הכלי דגידין ולהתלבש בכלי דבשר, ובשביל זה נמצא, שבעת ביאת אור החיה, אין לו מקום וכלי שיוכל להתלבש שמה, כי מתוך שאור הנפש נשאר בכלי דגידין, מוכרח גם הרוח להשאר בכלי דעצמות, ונשמה בכלי דמוחא. וע"כ מוכרח אור החיה להתלבש בפנימיות אור הנשמה. באופן שנר"ן נשארים במקומם, דהיינו תוך ג' הכלים: מוחא, עצמות, גידין. ואור החיה אין לה כלי, רק מתלבשת תוך אור הנשמה. וכן בבוא אור היחידה, שאז היה צריך הנפש לירד לכלי דעור והרוח לכלי דבשר, וכיון שהם אינם ראויים לכלים פנימים, א"כ מוכרחים נר"ן להשאר במקומם, ואין לאור היחידה מקום להתלבש, וע"כ הוא מוכרח להתלבש תוך פנימיות אור החיה.

והנה נתבאר היטב הטעם, אשר ליחידה חיה אין כלים שיוכלו להתלבש בהם, משום שאלו ב' הכלים בשר ועור, אינם כלים פנימים, שיעכלו האורות דרוח נפש להתלבש בהם, וע"כ מוכרחים הנר"ן להשאר בכלים דכח"ב הנקראים מוחא עצמות גידין. וע"כ מוכרחים להתלבש תוך אור הנשמה. אמנם

שאין המקיפים דיחידה חיה יכולים להתלבש בהם, כי אין כלים מקיפים רק מכלים דראש וגר', ולא מכלים דגוף, עכ"ז הם נבחנו למקיפי הגוף, משום שאין הגוף יכול לקבל את האורות דיחידה חיה טרם שאלו הכלים יחזרו אל הפרצוף לבחינת כלים פנימים, כי אז יהיה ה' כלים בהגוף לכל ה' האורות, אבל כל עוד שהם נפרדים מהגוף לבחינת כלים חיצונים, נמצא הגוף חסר מחיה יחידה, כי בכלים דכח"ב מתלבשים רק נר"ן לבד. עש"ה בכל ההמשך. ולפיכך נבחנו תמיד אלו הכלים חיצונים של הגוף לבחינת ב' מקיפין בשר ועור, או לבוש והיכל, או חשמ"ל ונוגה, וכן הם מקבלים הארה מן ב' מקיפים דחיה יחידה המתחסטים להם כנ"ל. אמנם עיקר הארתם הוא מאורות פנימים רוח נפש, שהם מקבלים אותם מהכלים הפנימים, כמו שנתבאר שם.

ויש לזכור כאן ענין ערך ההפוך שיש בין כלים לאורות, כי בכלים נבחן תמיד שהעליונים מתגדלים תחילה, ובאורות הוא להיפך, שהתחתונים נכנסים תחילה. ונמצא שבעת שאין בפרצוף זולת כלי דכתר, שנקרא מוחא, אין בו אלא אור הנפש, ובעת שמשגיג אור הרוח, יורד הנפש לכלי חכמה, הנקרא עצמות, והרוח מתלבש בכלי דמוחא. ובעת שהפרצוף משיג נשמה, יורד אור הנפש לכלי דבינה הנקרא גידין, והרוח יורד מכלי דמוחא לכלי דעצמות, והנשמה מתלבשת בכלי דכתר שהוא מוחא. ובעת שמשגיג חיה, אז צריך אור הנשמה לירד

קעא) אמנם נשמות הצדיקים, כוללים כל הד' עולמות וע"כ אותן הניצוצין אינם שוין כי הניצוצין הבאים מעולם הבריאה נקראים נשמת הצדיקים וניצוצין שביצירה נקראו רוחין וניצוצין של העשיה נקראו נפשות.

קעב) ואל תטעה, שהכלים הפנימים מזדווגים לבדם, כי זה לא יתכן. אך הכונה, כי לזווג המלאכים, אין הטפה נמשכת, אלא מחצוניות הכלי ולא מפנימים אך לזווג נשמות הצדיקים, נמשכה הטפה מן הכלים הפנימי עצמן.

#### אור פנימי

שעביות ושיעור הקומה, תלויים זה בזה, כי עביות דבחי"ד, הבאה בזווג, הוא ממשכה קומת כתר, ודבחי"ג רק לקומת חכמה, וכו', ודבחינת שורש רק לקומת מלכות. כי על פיהם נבחנים ה' הקומות הנקראים נרנח"י. והנה הטעם שאלו ב' הכלים בשר ועור נפרדו, ויצאו לבחינת כלים חיצונים מקיפים, ולא יכלו להיות לכלים פנימים. הוא משום, גניזת או"א הפנימים, הגורם שאין זווג ג"ר באור החיה, וכן מכח גניזת ה"ת דצמצום א' ברדל"א, אין זווג שלם דאור יחידה, כנודע. וע"כ אין האורות האלו דיחידה חיה יכולים לברר להם כלי רביעי וכלי חמישי הנקראים בשר ועור, שיהיו ראויים להלבשת אורות פנימים ורוח ונפש. כנ"ל דף א' תתקפ"א ד"ה ואלו ע"ש. כי ע"כ נפרדו מכלים דגוף, ונבחן כי זה החלק דב' הכלים זו"ן, שנברר ע"י האורות דיחידה חיה, הוא חלק קלוש וזך עד שאינם ראויים להלביש האורות דרוח נפש בשלימות, כנ"ל. וע"כ הגוף חסר מהם. הרי שאלו ב' הכלים דבשר ועור, המה זכים בהרבה מכלים הפנימים דגוף, אשר זה באמת כל גריעותם אבל בערך העביות מבלי להתחשב עם הלבשת האורות בהם, הרץ זה מעלה גדולה להם. וזה שאומר הרב שכלי חיצון הוא יותר גדול מכלי הפנימי, כלומר, שהוא יותר זך.

והנה לכאורה, דברי הרב שבכאן סותרים למ"ש בע"ח ש"ו פ"ב. כי שם כתב

אע"פ שאין אלו הכלים דבשר ועור ראויים לקבל בתוכם את האורות דנפש רוח הפנימים בשלימות, עכ"ז יכולים לקבל מהם מקצת האורות ההם, באופן, שחלק קטן מהאורות דנפש רוח המלוכשים בכלים דעצמות וגידין, יורדים אל הכלים החיצונים דבשר ועור.

ומכאן נתחדש ב' מינים של נפש רוח בכל מדרגה: א' הם נפש רוח השלימים, שהם מלוכשים בכלים הפנימים הנקראים עצמות וגידין כנ"ל. ומין הב' של נפש רוח, הם האורות אלו הקטנות דנפש רוח המלוכשים בכלים החיצונים הנקראים בשר ועור, כי מטעם היותם כלים שאינם גמורים, אינם ראויים לקבל רק האורות קטנות מנפש רוח, וגם מכונים נפש רוח דחיצוניות, או נפש רוח דאחור. והם ג' בחינות: עיבור יניקה מוחין, דהיינו ו"ק ומוחין דו"ק, שפירושם נפש, רוח, ובחינת ג"ר דנפש רוח, כנודע.

וזה נוהג בכל מדרגה ומדרגה, כי אין לך מדרגה שלא תהיה בה נרנח"י, וע"כ הם מתחלקים בהכרח לעי"מ חיצונים, דהיינו המלוכשים בכלים חיצונים דבשר ועור, כנ"ל. ולעי"מ פנימים, דהיינו המלוכשים בכלים פנימים, שהם: מוחא, עצמות, גידין. ואחר שידענו ענין החיצוניות ופנימיות שיש בכלים, נבאר עתה מ"ש הרב, שכלי החיצון הוא גדול מכלי הפנימי. כי נודע,

קעג) אבל לעולם א"א שידווגו הכלים הפנימים בלתי החצונים, וימשיכו טפין כי זה א"א אבל להיפך אפשר כי ידווגו כלים החצונים וימשיכו טפה מזה לזה והפנימי כאשר לא ימשיך טפין לא יקרא זווג שלם ע"ש במ"א כי המלאכים נעשים מהנשיקין ובני אדם מזווג גמור.

קעד) כי הנשיקין הוא התדבקות כלים החצונים אע"פ שיוצא או"פ שהוא ההבל אך עכ"ז אין שם טפת מוחין דכלים פנימים נמשכין אך לבני אדם נמשכין טפת כלים פנימים ממש.

קעה) והנה דוגמא שאמרנו כי מן הניצוצין שיוצאין מהכלים החצונים של עולם ההוא נעשין ממנו נשמות המלאכים עצמן כעד"ז הכלים החצונים בעצמן של האצילות כאשר יורדין אל ג' עולמות תחתונים דבי"ע נעשים ממש בחי' נשמה של עצמות אורות ההם של העולמות עצמן ורוחם ונפשם של עולמות ההם הם לבושים אל הנשמה הנ"ל.

#### אור פנימי

ו"ל, עם היות כי אור מקיף גדול מאו"פ, עכ"ז פנימיות הכלי גדול מחיצוניות הכלי כנראה בחוש העין עכ"ל. וכאן אומר שחיצוניות הכלי גדול מפנימיות הכלי. אמנם לפי המתבאר אין קושיא, כי מבחינת התלבשות האורות בכלים, נמצא ודאי שפנימיות הכלי גדול וזך יותר, כי העביות שבכלי היא הגורם שיתלבש אור הגדול ביותר, וע"כ אומר שם שפנימיות הכלי יותר גדול. וכאן מדבר מערך הכלי לפי עצמו מבלי להתחשב עם התלבשות האור בתוכו, ע"כ אומר שחיצוניות הכלי יותר גדול, כי הוא זך ביותר. כנ"ל.

רק מענין הזווג עצמו, כי יש זווג לצורך מוחין הבא מזווג של הכלים הפנימים דוקא. ויש זווג לצורך ו"ק הבא מזווג דכלים חיצונים. וז"ש, שאפילו לצורך מוחין, צריך שיתחבר כל הפרצוף פנימיות וחיצוניות בסוד הזווג, שהרי הטפה צריכה לצאת מן היסוד דגדלות, שהוא לבר מגופא ונחשב לחיצוניות, אלא שהיא נמשכת מכלים הפנימים שבפרצוף, כי אין מוחין אלא מכלים דפנימיות. אמנם לצורך ו"ק נעשה הזווג בבחינת חיצוניות, בלי שום המשכה מכלים דפנים, דהיינו הנקרא זווג דנשיקין בלי זווג דיסודות, הנחשב לזווג דחצי פרצוף שמחזה ולמעלה וע"כ אענו ממשין אלא ו"ק, ומזווג זה זה נמשכים המלאכים וע"כ אין בהם אלא ו"ק. אבל נשמות בני אדם, שהם בחינת ג"ר נמשכים מכל הפרצוף, דהיינו מב' זווגים: מזווג דנשיקין ומזווג של היסודות. וע"כ יש בהם קומה שלמה ג"ר וו"ק. הרי שהמלאכים נמשכים ע"י זווג דחצי פרצוף לבד, הנקרא זווג דנשיקין, שהנמשך ממנו הוא חיצוניות בלי

קעג) א"א שידווגו הכלים הפנימים בלתי החיצונים וכו' אבל להיפך אפשר. ובע"ח שמ"א פ"ג כתב, כי גם בזווג החיצוניות שהם כלים, אי אפשר להעלות מ"ן שלהם, אם לא בכח פנימיות עצמו. ע"ש. הרי שגם בחיצוניות אין זווג בלי הפנימיות. והענין הוא, כי כאן מדבר הרב

קעז) אלא שצ"ע אם יורדין ב' בחי' הכלים החצונים והפנימים נמצא כי החיצונים נעשה נשמה אל הכלי החיצון של ג' עולמות והפנימי נעשה נשמה לכלי הפנימי של הג' עולמות. או אם נאמר שאינם יורדין רק הכלים החיצונים לבדם ולזה הפירוש הב' הדעת נוטה כי העצמות אינו אלא אחד אבל אם גם כלים הפנימים יורדין א"כ יהיה למטה ב' מיני עצמות והדבר צ"ע.

קעז) נמצא א"כ כי המלאכים עצמן אינם חיצוניות העולמות וכן הנשמות. אינם הם עצמן פנימית העולמות. רק הכוונה לומר, כי מהחיצוניות י"ס שבכל עולם נמשכים ונעשים נשמות המלאכים ומפנימיות נעשה נשמות בני אדם והבן זה מאד.

#### אור פנימי

שהם נמשכים מהכלים הפנימים דע"ס שבכל עולם מבי"ע. ומה שאנו מכנים למלאכים והיכלות ורקיעים, בשם חיצוניות העולמות, היינו משום שהם נמשכים מזווג של הכלים חיצונים דע"ס שבכל עולם מבי"ע. גם תדע, שאע"פ שאין בחיצוניות דע"ס רק בחינת ו"ק ומוחין דו"ק, מ"מ יש בהם נרנח"י שלמים, הן נרנח"י דגפש והן נרנח"י דרוח, באופן שכל ההבחנות הנוהג בפנימית נוהגים ג"כ בחיצוניות. וזכור זה.

גם צריכים לזכור, שאלו הכלים החיצונים דע"ס, הנקראים בשר ועור, הם בעיקר בחינת כלים מקיפים, כלומר, כי מלבד האורות פנימים דרוח נפש שהם מקבלים כנ"ל, הנה הם מקבלים ג"כ מדת הארה מן האורות מקיפים דחיה יחידה, הנקראים מקיף דעיגולים ומקיף דיושר. ועד"ז ההיכלות והרקיעים שהם נמשכים מזווג דחיצוניות הספירות. יש בהם ג"כ אותם ב' מיני אורות: שהם או"פ שמקבלים מחיצוניות הספירות, וכן אורות מקיפים דחיה יחידה, שמקבלים מן מקיפי עיגולים ומקיפי יושר. באופן שכל מה שנוהג בחיצוניות הספירות נוהג ג"כ בחיצוניות העולמות הנמשכים מזווגיהם.

פנימיות. אבל שם בשמ"א מדבר הרב מענין המ"ן דחיצוניות שא"א שיעלו מ"ן אלא בכח הרוחא דשדי בגוה, שהיא בחינת פנימיות, ע"ש. אמנם הווג נעשה מבחינת חיצוניות בלי פנימיות. כנ"ל.

קעז) המלאכים עצמם אינם חיצוניות העולמות וכן הנשמות אינם הם עצמן פנימיות העולמות וכו' כי מהחיצוניות י"ס וכו' נשמות המלאכים ומפנימיות נעשה נשמות דברים אלו, הם כלל גדול שצריכים לזכור בכל דרושי ב"ע. כי עיקר חיצוניות ופנימיות הם בע"ס עצמם דכל עולם מבי"ע, ע"ד שנתבאר לעיל בדיבור הסמוך, אשר ג' הכלים כח"ב, הנקראים מוחא עצמות גידין, הם הנקראים כלים פנימים, שבהם מתלבשים ג' אורות נר"ן דהפרצוף, ולאורות חיה יחידה אין כלים, אלא שהם מתלבשים תוך אור הנשמה, כנ"ל. וב' הכלים זו"ן הנקראים בשר ועור, הם כלים חיצונים, שהם מקבלים בחינת רוח נפש כפי שיוכלו להלבישם ויש בהם ע"מ, שהם ו"ק ומוחין דו"ק, כנ"ל. ומה שאנו מכנים לנשמות בני אדם בשם פנימית העולמות, הכוונה היא

קעח) נמצא א"כ כי העצמות אע"פ שנחלק לב' עכ"ז אינו בפנימיות אלא חלק א', פנימית תוך ב' בחינות הכלים, וחלק, הב' מקיף ע"ג ב' בחינות הכלים מבחוץ לכלם, אכן תוך הכלים לא יש רק אור אחד לבד, והוא תוך כלי הפנימי, ולא תוך החיצון א' ותוך הפנימי א', אלא אור א' אר"פ לבד תוך כלים פנימים והכלים הפנימים תוך כלים החיצונים.

קעט) גם דע כי שהעצמות נחלק לב', וכל חלק מהם נחלק לחלקים רבים כן הוא בכלים. והענין כי אר"פ נחלק לה' בחי' נרנח"י, ואור החיצון נחלק לב' שהם יחידה חיה, כן היה בכלים.

קפ) והענין כי הנה הכלים פנימים יש בהן ג' חלקים: חלק א' שבו מתלבש נפש האר"פ, וחלק ב' שבו מתלבש רוח אר"פ וחלק ג' שבו מתלבש נשמה אר"פ אמנם נגד חיה יחידה פנימים אין עוד כלים.

קפא) והטעם כי ג' כלים יש נגד ג' עולמות בי"ע, שהם עצמן נר"ן שבהם אך נגד חיה ויחידה שהם כנגד אצילות אין עוד כלים, כי אין שם קליפה, ונודע כי אין הקליפות אלא ע"ג הכלים.

קפב) גם חלק חיצוניות הכלים, נחלק לג' חלקים אחרים, והם: בחי' עיבור יניקה ומוחין כמ"ש בע"ה, והאמת הוא שמן הראוי היה שחיצוניות יהיו ב' חלקים לבד, כנגד ב' אורות מקיפים, אלא במ"א כתב בפירוש, שג' בחי' עי"מ יש בחיצוניות לבדו כמו שיש בפנימיות.

#### אור פנימי

קעח) העצמות אע"פ שנחלק לב' עכ"ז אינו בפנימיות אלא חלק א' פנימיות תוך ב' הכלים וחלק הב' מקיף על ב' בחינות הכלים וכו'. כלל גדול משמיענו כאן הרב, כי הגם שהכלים החיצונים נקראים תמיד בשם מקיפים, כי כמו שהעצמות נחלק לפנימי ומקיף כן הכלים נחלקים לפנימי וחיצון כנ"ל. וא"כ יש לטעות אשר האר"פ מהעצמות מתלבש בכלים הפנימים, ואר"מ דעצמות מתלבש בכלים חיצונים, לכן משמיענו כאן הרב שאינו כן, אלא רק האר"פ של העצמות הוא בלבד מתלבש בב' הכלים, דהיינו, הן בכלים פנימים והן בכלים חיצונים מתלבש האר"פ דעצמות בלבד, כמ"ש לעיל, שיש עי"מ בכלים פנימים ועי"מ בכלים חיצונים, ושניהם רק אר"פ בלבד. וחלק ב' דעצמות, שהוא ב' המקיפים דחיה יחידה, הנקראים מקיף דעיגולים ומקיף דיושר, הוא מקיף על ב' בחינות הכלים, דהיינו מסביב הכלים חיצונים והפנימים יחד. כמו שמבאר והולך, וזהו עיקר גדול שצריך שתזכור אותו בכל המשך דרושי בי"ע, כי משיטפא דלישנא בכל המקומות משמע, שאר"מ דחיה יחידה, מתלבשים בכלים החיצונים עצמם, וכן בלבושים והיכלות ורקיעים הנמשכים מזווג של הכלים החיצונים. ומכאן תדע בבירור גמור שאינו כן, אלא רק אר"פ מתלבש בהם ולא כלל מאר"מ, אלא שהם

קפג) ואמנם מה שנשאר לנו בספק הוא מ"ש מכאן ואילך והוא כי יש ב' פירושים. א' שנאמר כי ו' בחי' הכלים שהם ג' כלים פנימים וג' כלים החיצונים אפשר שהם א' לא, ר"ל: כי מבחוץ יש כלי א' חצון, וכלי א' פנימי בתוכה ושניהן בחי' עיבור, ותוך זה יש כלי א' ויש בו חיצוניות ופנימיות והם בחי' יניקה ובתוך זה יש כלי ג' ויש בו חיצוניות ופנימיות. והנה תוך פנימיות הכלי החיצון יש נפש דאור עצמות, ותוך בחי' פנימיות הכלי הב' יש רוח דעצמות, ותוך בחי' פנימיות הכלי הג' הפנימי מכולם יש נשמה דעצמות.

קפד) והפי' ב' הוא שנאמר כי יש ג' כלים חיצוניות זה לפנים מזה ותוך כל כלי הפנימי של ג' חיצוניות מתלבשים הג' כלים אחרים הפנימית, ושם באותן ג' כלים פנימים, מתלבשים נר"ן דעצמות. אלו הם הב' פירושים.

\* קפה) בכל עולם ועולם מאבי"ע יש בו חיצוניות ופנימיות והחיצוניות הוא בחי' העולם בעצמו הנקרא בשם היכלות ומדורות שהם הרקיעים והארצות והימים ונהרות ודשאים ואילנות וכיוצא בזה. והפנימים הם בני אדם השוכנים תוך העולם.

#### אור פנימי

מקבלים הארה מאו"מ מרחוק, להיות האו"מ סובב עליהם מרחוק, וזכור זה מאד. הנקראים עי"מ, שהם: ו"ק, ומוחין דו"ק, אבל האו"מ דחיה יחידה אין בהם לגמרי, אלא שמקבלים הארה מרחוק, כנ"ל בדיבור הסמוך.

קפב) והאמת הוא שמהראוי היה שהחיצוניות יהיה ב' חלקים לכו, כנגד ב' האורות מקיפים, אלא במ"א כתב בפירוש שג' בחינות עי"מ יש בחיצוניות לכו, כמו בפנימיות. כלומר, כי שורש פירודם דאלו חיצונים מן גוף הפרצוף, הוא מטעם עלית המלכות למקום בינה, ולא נשארו בגוף רק הכלים דכח"ב, ונחסרו זו"ן דכלים, וחיה יחידה דאורות, כמ"ש לעיל באורך, וא"כ היו צריכים הכלים האלו להיות מיוחדים לקבל ב' האורות דמקיפים. ואומר שאינו כן, אלא הם מקבלים רק ג' אורות פנימים, אמנם כבר כתבנו לעיל שבאמת יש ב' בחינות זו"ן שנפרדו מכלים הפנימים, א' הם זו"ן דראש, והם נעשו באמת לכלים דמקיפים דחיה יחידה, הנקראים מקיפי עיגולים ומקיפי יושר. ויש זו"ן שנפרדו מכלים דגוף, והם לא יוכלו להעשות לכלים מקיפים, כי אין כלים דעגולים ומקיפים אלא רק מבחינת ג"ר וראש, ולא מגוף, והם שנעשו לבחינת כלים חיצונים, ואין בהם מאו"מ כלום, רק הארה מרחוק, ועיקר הארתם הוא רק או"פ, הנקראים עי"מ. וזכור זה.

\* ע"ח ח"ב שער מ': שער פנימיות וחיצוניות אמצע פרק י"ד.

קפו) וכן שם למעלה, היכלות ורקיעים ואפילו המלאכים בעצמן כולם נקרא בשם חיצוניות שהוא העולם בעצמו, ובתוכו יש פנימיות והוא י"ס שבהם נר"ן של העולם ההוא, אם הוא עשיה נקרא נפשין ואם ביצירה רוחין כו'.

קפו) אבל העצמות הוא מתלבש בין בי"ס הנקרא עולם ובין בי"ס הנקרא נפשין ורוחין כו' אלא שהעצמות של הנפשין ורוחין יהיה יותר גדול מהעצמות המתלבש בעולם עצמו (או אפשר שבחינת עצמות אינו רק מה שבתוך הנפשין ורוחין כו' והם בחי' תלקי הכלים דאצילות המתלבשים שם כנ"ל. אך מה שבי"ס החיצוניות הנקרא עולם, אף העצמות שבהם אינו בבחי' עצמות הכלים דאצילות אלא רוחניות אחד מבחינות העולם ההוא וצ"ע) ונמצא שיש עי"מ לחיצוניות, שהם י"ס הנקרא עולם. ועי"מ לי"ס הנקראים אדם.

#### אור פנימי

דף א' תתקפ"ד ד"ה הכלים). ומבחינה זו הם נחשבים למקיפי חיה ויחידה. וז"ש בשער מ"ג שהרקיעים הם כולם עיגולים דעשיה מבחינת או"מ דיושר ואו"מ דעיגולים. אמנם עיקר אורם הם בחינת רוח נפש שהם מקבלים מאור פנימי. כנ"ל דף אלף תתקפ"ד ד"ה הכלים, ע"ש כל ההמשך עד סופו. אמנם אינם כלי מקיפים אמיתים דעיגולים, כי אין כלים מקיפים אלא מבחינת כלים דג"ר, דהיינו מבחינת זו"ן שנפרדו מי"ס של ראש. אבל אלו הרקיעים והיכלות הנקראים כלים חיצונים, הם מבחינת זו"ן שנפרדו מע"ס דגוף, וע"כ אינם ראויים להיות כלים מקיפים שיתלבש בתוכם או"מ ממש, כמ"ש הרב לעיל דף א' תתקפ"ט אות קע"ח. אלא רק שמקבלים הארת המקיפים דעיגולים ויושר מרחוק, עי"ש באו"פ. וזכור זה.

קש"ה העצמות מתלבש בין בי"ס הנקרא עולם ובין בי"ס הנקרא נפשין ורוחין. כלומר, שענין חיצוניות ופנימיות, נבחן רק בכלים בלבד, אשר ע"ס שבכל עולם נקרא הכלים שלהם פנימיות, והרקיעים והמלאכים שבכל עולם נקרא הכלים שלהם חיצוניות. אבל

קפו) היכלות ורקיעים ואפילו המלאכים בעצמם כולם נקרא בשם חיצוניות. כאן אומר, שהרקיעים הם חיצוניות, וכן בשער מ"ס פ"א, וז"ל, והיותר קרוב ומוסכם אמתי הוא כך שהחיצוניות הוא העולם בעצמו שהם הרקיעים והארצות וכו' " אבל בע"ח שער מ"ג פ"ב אומר וז"ל ודע שאלו הרקיעים הם כולם בסוד העיגולים דעשיה. וכן בפ"א שם אומר וז"ל כדור הארץ הו' וכו', הוא כלים דעשיה וכו', מבחינת אור יושר פנימי, ואח"כ מקיפים השמים והרקיעים אשר על הארץ הו', שהוא בחינת או"מ דיושר של העשיה ועליהם מקיפים השמים אחרים שהם או"מ דעגולי העשיה עש"ה. הרי מבואר אשר הרקיעים אינם כלים חיצונים, אלא שהם כלים מקיפים דעיגולים ומקיפי דיושר.

אמנם לא קשה מיד, כי באמת הם כלים חיצונים, ועכ"ז נבחנו ג"כ לכלים מקיפים, כי הכלים החיצונים נבחנו תמיד לכלים מקיפים, מטעם שאי אפשר אל הפרצוף ששיג את האורות דחיה יחידה, טרם שהכלים החיצונים יחזרו אל הפרצוף, וישונו להיות כלים פנימים. כנ"ל

\* (קפח) והנה פנימיות העולמות הוא העצמות שיש בעולם ההוא כגון העצמות העשיה יש בהם נרנח"י וכולם נקראים נפשין דעשיה, ומזווג זה דעצמות נעשה נפש לה' בחי' הנ"ל לבני אדם.

קפט) ועצמות היצירה שיש בה נרנח"י וכולם נקראים רוחין דיצירה. ומזווג זה העצמות, נעשין רוחין של ה' בחי' לבני אדם. וכן בעצמות הבריאה כו' וכולם נקרא נשמות דבריאה ומזווג זה כו'. וכן בעצמות אצילות יש ה' בחי' נרנח"י ואפי' הנפש אשר כאן נקרא נשמה לנשמה בערך הבריאה ומזווג זה העצמות נעשה נשמה לנשמה לבני אדם.

קצ) וחיצוניות העולמות הם גופים והכלים כי כלים דעשיה כו' ומזווגם נעשים כלים דנפשין, והם האופנים, ונקרא כלים דנפשין. ומכלים דיצירה שיש בה ה' בחי' הנ"ל בבחי' כלים והם כלי המלכות וכלי ז"א

#### א ו ר פ נ י מ י

העצמות שבאם, הן עצמות שבע"ס, והן העצמות שבעולמות, הן שניהם בחינת פנימיות. ולקמן מסתפק הרח"ו ז"ל, על העצמות שבבחינת העולמות אולי גם הוא נחשב בחינת חיצוניות. ויש לזכור כאן מ"ש הרב לעיל, דף א' תתקפ"ח אות קע"ו, אשר עיקר פנימיות וחיצוניות נבחן רק בע"ס שבכל עולם, כי ג' כלים כח"ב הנקרא מוחא עצמות גידין, הם הנקרא בשם פנימיות. וב' הכלים זו"ן, הנקראים בשר ועור, הם הנקרא בשם חיצוניות. אלא גם נשמות בני אדם נקראים בשם פנימיות, להיותם באים מזווגים של הכלים פנימים דע"ס, וכן המלאכים והרקיעים נקרא בשם חיצוניות, להיותם באים מן הזווגים דכלים חיצונים של הע"ס. ע"ש היטב ובאו"ס.

וכאן אומר שהכלים נקראים חיצוניות והעצמות נקרא פנימיות. ויש ליישב, שהוא רוצה לחלק כאן בענין הפנימיות והחיצוניות שיש בע"ס עצמן, כנ"ל באות קע"ו, כמ"ש לעיל בדיבור הסמוך, וע"כ הוא מכנה את ג' הכלים הפנימים בשם עצמות, וב' הכלים החיצונים בשם כלים. כי ערך הכלים הפנימים כלפי החיצונים הוא כערך העצמות לגבי כלים וגופים. ובלאו הכי אי אפשר לפרש שכונתו הוא על האורות נרנח"י בלבדם, אשר נקראים בכל מקום בשם עצמות, כי לא יתכן כלל לומר שמזווגם יוצא נשמות בני אדם כמ"ש להלן, כי אין זווג באורות בלי כלים. הרי שבהכרח הוא מכנה את הכלים עם האורות שבתוכם בשם עצמות, והבן.

קצ) ומזווגם נעשין כלים דנפשין והם האופנים וכו'. לאו דוקא האופנים, אלא כל בחינת החיצוניות דעשיה, דהיינו הרקיעים וכו', הם כולם יוצאים מזווג דחיצוניות הספירות הנקרא כלים כנ"ל. ועד"ו בכל

קפח) פנימיות העולמות הוא העצמות שיש בעולם ההוא וכו'. לכאורה סותר למ"ש לעיל אות קפ"ו, אשר ענין פנימיות וחיצוניות נבחן רק בכלים ולא כלל בעצמות,

וכלי בינה כו', ומזווגם נעשים מלאכים דיצירה. וכולם נקראים כלים דרוחין כמ"ש עושה מלאכיו רוחות.

קצא) ומכלים ה' דבריאה מזווגם נעשה שרפים וכסא כבוד ונקרא כלים דנשמתין. ומכלים האצילות הה' מזווגם נעשה המלאכים שאין שמם משתנה לעולם, עליונים מאד, והם נקראים כלים דנשמה לנשמה.

קצב) וכל בחי' מאלו יש בה עי"מ, בין באורות בין בכלים כי יש כלים קטנים דעיבור ובחי' אורות הוא נפש דעיבור, ויש כלים דיניקה אמצעים ואורם הוא רוח דיניקה, ויש כלים דמוחין פנימי ואורותיו נשמות דמוחין.

\* קצג) ודע כי ב' מיני זווגים יש באו"א דאצילות: א', בהיותו למעלה שוין בקומתו, וב' בהיות אמא רביעא על בנין, שמתלבשין נה"י שלה תוך ז"א לתת לו מוחין כנודע, ואז צריכה אמא להשפיל עצמה למטה לכנוס תוך ז"א. והנה ב' זווגים אלו, הא' הוא סוד או"א והב' הוא סוד יש"ס ותבונה. רק שאנו צריכין לדבר דרך נסתר ואתה תבין מעצמך.

#### אור פנימי

העולמות שמהווגים דכלים הפנימים דספירות המכונים כאן עצמות, יוצאים נשמות, ומזווגים דכלים חצונים דספירות, יוצאים החיצוניות דהעולמות, הנקראים מלאכים שרפים חיות ואופנים ורקיעים והיכלות וארצות וכו' כי זה הכלל כל בחינה יוצאה מבחינה שכנגדה, וע"כ פנימיות העולמות שהם נשמות בני אדם בלבד, הם יוצאים מפנימיות הספירות. וחיצוניות העולמות, דהיינו כל מה שיש בהעולמות זולת נשמות בני אדם, שהם הרקיעים והיכלות וכו', הם יוצאים מחיצוניות הספירות.

קצג) הא' ה"ם אר"א והב' ה"ם ישפ"ת רק שאנו צריכים לדבר דרך נסתר ואתה תבין מעצמך. הנה יש כאן סוד נורא מאד, ואם הרב כסה הדברים מי יהיו לגלותם.

\* ע"ה ח"ב שער מ"ז: שער סדר אבי"ע סוף פרק ב'.

\* (קצד) ונחזור לדבר דרך נסתר. כי כפי מציאות הראשון, כאשר אמא מתפשט תוך ז"א ורובצת על הבנים בסוד ס' סתומה הנה אז צריך גם אבא אם ירצה להזדווג עמה להרכין ולהשפיל ראשו למטה עמה, כדי שיוכל להזדווג עמה.

(קצה) והנה זוג א' ודאי שהוא מעולה מאד יותר, כי אז זוג דא"א הוא, בהיותם לבדם, בלתי שיתלכשו תוך אחרים כלל. ולכן הולד המתהווה מזוג ההוא הוא בחי' צלם דמוחין שמורישם לבניהם שהם זו"ן דאצילות כדי שיזדווגו הבנים עצמן להוליד נשמות חדשות דבני אדם, כנודע.

### אור פנימי

וכן להיפך שהב"ן שהיא מלכות נעשה כס"ג שהיא בינה וה"ר. וקבלה מדת הדין שהיא מלכות לצורך מדת הרחמים. שהיא בינה. ע"י בדברי הרב לעיל בדף שצ"ו ובאור"פ שם בד"ה או"א. ומבחינה זו נקראו או"א, בשם ע"ב דס"ג, כלומר, שהם דומים לטעמים שהם ע"ב דס"ג, שבהם לא נעשה כלל ענין צמצום ב' דהיינו עלית ה"ת לנקבי עינים, כנ"ל. וישו"ת נבחן לס"ג דס"ג, שבהם נעשה ענין עלית ה"ת בנקבי עינים, שהוא השיתוף דמדת הדין עם מדת הרחמים הנקרא צמצום ב'. כנודע. וכל ענין השיתוף הזה שנעשה בס"ג

דס"ג, היה בכדי להמציא ענין שכר ועונש בעולם, כמ"ש הרב בע"ח שער י"א פ"ו. בביאור דברי חז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות ולמה נברא בעשרה מאמרות אלא ליתן שכר טוב לצדיקים ולהפסד מהרשעים וכי' ע"ש. כי נתחדש כאן ענין עיקר ותוספות בפרצוף זו"ן. דהיינו ע"ד הקטנות וגדלות שיצאו בעולם הנקודים גופיה, אשר תחילה יצאו הע"ס דנקודים בבחינת הקטנות מנקבי עינים דס"ג, אשר הג"ר היו בבחינת אב"א, והו"ת דנקודים בבחינת ו"ק בלי ראש. וזה נבחן לבחינת עיקרם של הזו"ן.

קצו) אך זווג ב' של או"א בהרכנת הראש תוך ז"א מלובשים בו, או ודאי שאין זה נקרא זווג שלם, כי הרי או"א ירדו ממדרגתן למטה. גם טעם ב' כי הלא מלבד טעם הנ"ל שירדו למטה ממדרגתן, ולא די זה, אלא שגם הוא על ידי התלבשותם תוך ז"א.

קצו) נמצא, שהם ב' שינויין. הא' ירידתן ממדרגתן, הב' הוא התלבשותן בז"א, וא"כ נמצא, שכמעט קרוב זווג זה אל זווג זו"ן דאצילות, ומעט הוא ההפרש שביניהן, לכן נמצא, כי אין כח זווג זה להוליד מוחין לצורך זו"ן דאצילות רק לצורך הבריאה.

#### אור פנימי

המוחין והמשיכו המוחין ממלכות דאמא ולמטה, נסתלק מהם האור ומתו, שכל המוסיף גורע. וז"ס שאמרו בוהר שהשבירה היתה בסוד שכל אחד אמר אני אמלך. דהיינו כנ"ל, כי המשיכו האור תוך המלכות דאמא, שה"ס אני אמלך. וזוהי סבת שבירתם כנ"ל. כי הוסיפו על שיעור המוחין. אמנם שם לא נעשה התיקון של הגניזו דמלכות ברדל"א, והיה בכונה כדי ליתן מקום לשכר ועונש, כי שם הוכן מקום להפרע מרשעים, כלומר, שע"י השבירה הוכן כח ומציאות אל הרשעים, כי משם באו אותם הקליפות המגרה אותם לעבור על כל תוסיף, וכן ליתן שכר טוב לצדיקים בשביל שהם נשמרים מזה. וזהו השורש לכל מיני העבירות וכן למעשים טובים.

ובזה תבין סוד או"א עלאין שהם תרין ריעין דלא מתפרשין וזווגם לא פסיק לעלמין. כי הם בחינת ע"ב דס"ג, המקבלים מבחינה שכנגדם מטעמים דס"ג דא"ק הקודמים לצמצום ב' כנ"ל, וע"כ אין ענין עיקר ותוספות נוהג בהם, וע"כ זווגם לא פסיק לעלמין, כי כל ענין הפסק הזווג והסתלקות המוחין, הם נוהגים רק במוחין דתוספות, כנ"ל, וכיון שאין להם חלק במוחין אלו דצמצום ב', ע"כ אין מעשי התחתונים פוגמים בהם כלל, ואינם מתפרשים לעלמין. ויש בהם עוד טעם ב', כי המוחין דאו"א הם בחינת ג"ר דבינה.

המוחין ההם, אלא רק בעת עלותם למעלה ממלכות דאמא, כי אין המוחין מתפשטים כלום ממלכות ולמטה, משום שהמלכות דאמא אינה נכללת בהזווג דע"ב ס"ג, כי נגנזה ברדל"א ואינה באה בזווג לעולם. ולפיכך נקראים תמיד המוחין דגדלות, בשם מוחין דעליה, כי אין זו"ן יכולים לקבלם, וזאת בדרך עליה למעלה ממלכות דאמא. ומתוך זה נשמר הפרסא שנעשה בצמצום ב', ואין המוחין נמשכים עוד לבי"ע, כבזמן שביה"כ.

וגם נקראים מוחין דתוספות. והוא רומז על התיקון הנ"ל של המלכות דאמא, שאין ז"א יכול לקבל אלו המוחין, אלא בדרך עליה, שמתוך זה נשמר היטב גבול הפרסא, בסוד עד פה תבא ולא תוסיף, דהיינו שלא ימשיכם ממלכות דאמא ולמטה, כי הוא מוסיף על שיעור המוחין ההם, שהרי אפילו באו"א, שהם ע"ב ס"ג, אינם נמשכים רק עד המלכות שלהם, וע"כ גם זו"ן לא יוכלו להוסיף עליהם משהו בכדי להמשיכם למטה ממלכות דאמא. וע"ש הוראה זו הם נקראים מוחין דתוספות והבן היטב.

ובזה תבין שענין שביה"כ היה, בסוד כל המוסיף גורע, כי לולי היו נשמרים מלהמשיכם ממטה למלכות דאמא, דהיינו כמו שהם באמת בהזווג דע"ב ס"ג, הנה או לא היו המוחין נמשכים לבי"ע, והיו חיים וקיימים לעולם, וכיון שהוסיפו על שיעור

קצח) כי הלא נודע, כי כאשר אמא רביעא על בנין מתפשטים נה"י שלה בכל קומת ז"א, ונוגעין רגליה במסך ופרגוד שבין הבריאה לאצילות, נמצא כי אמא עצמה נוגעת בבריאה ומאירה עצמה שם.

קצט) ואז הטפה היוצאת מן או"א בהתלבשותן תוך ז"א, ודאי שאינה חוזרת לעלות הטפה לראש ז"א, אך יורדת בזה המסך של הבריאה ונתנם בסוד מוחין לאו"א דבריאה, ואז מזדווגים או"א של בריאה ומנחילין עטרות ומוחין לבניהן זו"ן דבריאה, וע"י מוחין אלו, אז מזדווגין זו"ן דבריאה ומולידים נשמות מלאכים של היצירה, כי ביצירה הוא מדור המלאכים, כנודע.

#### אור פנימי

הוא, בהיותם במקומם למעלה מטבור דא"א, כי ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק יורדת הפרסא דחזה שבגוי מעוהי דא"א, שהוא בחינת מלכות דאמא שבתוכה ה"ת, ובאה למקום הטבור דא"א, שע"י עולים ישו"ת ונעשים לפרצוף אחד עם או"א, להיותם סוד אח"פ שלהם, וכן חג"ת דו"א שבהם בחינת אח"פ דישו"ת עולים למעלה מטבור, ונעשים לבחינת חב"ד דו"א, ושם למעלה מטבור הם מקבלים המוחין דאו"א, דהיינו למעלה ממלכות דאמא, כנ"ל עש"ת. ואז הם מוחין גמורים, כמו המוחין דאו"א עצמם, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמו העליון, וע"כ, הם ראויים להולדת נשמות. ועד"ז כשהמוחין דו"ן מתפשטים מהראש לגוף שלהם, אינם מתפשטים רק למעלה מפרסא שמתחת רגליהם, כי כמו שמלכות דאמא שבטבור, שומרת המוחין דראש שלא יתפשטו בתוכה, כן הפרסא שמתחת האצילות, שהוא בחינת מלכות המסיימת שומרת המוחין דגוף, שלא יתפשטו ממנה ולמטה כנ"ל, שהם שניהם בחינת מלכות דאמא, שאינה נכללת כלל בהווג דגדלות ה"ת, ארת תמיד בבחינת ה"ת בעינים כי המלכות שבטבור דא"א, ה"ס מלכות של ראש, כי הוא מלכות דישו"ת הנבחרים לראש דו"ן, והמלכות שמתחת האצילות הוא בחינת מלכות דגוף המסיימת לכל

שהם בחינת חסדים מכוסים, בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ חושקים רק בחסדים ולא בהארת חכמה, ונודע, כי כל הצמצום היה רק כלפי אור החכמה, ע"כ אין שום דין ושום אחיזה לקליפה במוחין דאו"א, ואדרבא הקליפות נדחין ומתעוורים מפני אורותיהם, וע"כ לא יארע לעולם שום פגם ומיעוט בהם, וזווגם לא פסיק לעלמין. כמבואר בחלקים הקודמים.

משא"כ ישו"ת, להיותם מבחינת ס"ג דס"ג, המקבלים מהבחינה שכנגדם בא"ק מנקודות דס"ג דא"ק, שבהם נשרש ענין צמצום ב' כנ"ל. הרי ענין עיקר ותוספות נוהג בהם, אשר במוחין דתוספות נאחזים התחתונים, שנמשכים ע"י המעשים טובים של הצדיקים, והם מסתלקים ע"י העבירות של הרשעים, כנ"ל. ולפיכך זווגם פסיק בסבת הרשעים שמסתלקים המוחין, ונשארים רק בבחינת ו"ק, שהם בחינת עיקר. וכן זו"ן שהם בחינת הממעלה למטה של ישו"ת, יש בהם אחיזה לתחתונים במוחין דתוספות שלהם, שמתגדלים ע"י מע"ט של הצדיקים ומסתלקים ע"י העבירות של הרשעים. וזווגם נפסק, כי במוחין דו"ק הנשארים בהם בסוד עיקר, הגה אין בהם בחינת זווג.

ובכל המתבאר, תבין ענין ב' הזווגים דאו"א שהרב מבאר כאן. כי זווג א' דאו"א

ר) ואמנם סוד הזווג הזה הב' דאו"א, אשר מגיע עד מסך דבריאה ומאיר שם, ז"ס הנאמר בתקונים, אמא מקננא בכורסייא. והענין, כי כתר דאצילות מתלבש בחכמה, וחכמה מתלבש בבינה, ואז הבינה מאירה בבריאה כנ"ל. כי הכל מאירין בודאי, אפי' האור א"ס נמשך שם, רק שאינו ניכר רק אור הבינה דאצילות, שנעשה מסך ולבוש אל כל מה שלמעלה ממנה.

### אור פנימי

הפרסא שמתחת האצילות, דהיינו במקום המלכות המסיימת.

ונמצא גם עתה, אשר ישסו"ת עם או"א נעשו לפרצוף אחד. כי כל ענין התחלקות או"א וישסו"ת, הוא מכח צמצום הב' הנוהג בישסו"ת, ואינו נוהג באו"א כנ"ל, אשר ע"כ בעת ירידת ה"ת מעינים דישסו"ת, הם נעשים לאחד עם או"א, הנה מאותו הטעם, גם עתה אחר שאו"א בעצמם ירדו לתחת החזה וקבלו לתוכם בחינת צמצום הב' שוב אין חילוק בין או"א לישסו"ת, כי גם או"א הם עתה בבחינת צמצום הב' כמו ישסו"ת, וע"כ נעשים לפרצוף אחד. באופן, שבעת שאו"א מזדווגים, הם מזדווגים בכללות ישסו"ת, כי ישסו"ת משלימים אותם לע"ס דראש, והזווג נעשה על המלכות דישסו"ת, שהיא נמצאת עתה במקום הפרסא שמתחת האצילות כנ"ל.

וכבר ידעת שמסך המוציא קומת או"א הוא מסך דבחי"ב, דהיינו קומת ס"ג, ונמצא שהמסך דבחי"ב כלול עתה בתוך הפרסא שבין אצילות לבריאה, וע"כ, מתפשט הקומה אל או"א דבריאה. והנך מוצא שמתוך ירידה זו דאו"א למקום ישסו"ת, נהפכה הפרסא מבחינת מלכות המסיימת שבה ונעשתה לבחינת פה של ראש דכללות או"א וישסו"ת, דהיינו לבחינת מלכות המזדווגת, שהיא יכולה עתה להתהפך לבחינת ממעלה למטה ולהוציא ע"ס דגוף, שהם כל המוחין דב"ע.

ויש כאן ד' הבחנות: א', שהם בחינת מוחין דאו"א, דהיינו חסדים מכוסים מבחינת

הפרצוף. כי הזו"ן הם בחינת הגוף דישסו"ת. כנודע.

וזהו הב' דאו"א הנעשה לצורך מוחין לאו"א דבריאה, הנקרא זווג דהרכנת הראש, הוא רק במקרה וקניון כלומר, שאו"א עלאין יורדים פעם ממקומם למעלה, מתחתלת הפרסא שבחזה דא"א, ששם אין לתם שום חיבור עם צמצום ב' כנ"ל, והם באים למטה מחזה דא"א, אל מקום ישסו"ת, ונמצאים גם הם נכללים בצמצום הב' שבהפרסא וגם הם נעשים משום זה לבחינת ו"ק כמו מוחין דעיקר הקבוצים בישסו"ת, כי העליון היורד למקום התחתון הוא נעשה כמוהו ועי"ז נתמעטו ישסו"ת ביותר ובאים למקום זו"ן, דהיינו למטה מטבור דא"א, כלומר לבחינת גוף דאו"א, שנעשה לו"ק כמו היססו"ת דקביעות המסתיימים בטבור, וע"כ ירדו עתה היססו"ת למדרגת זו"ן ממש, כי הראש שלהם נעשה עתה כמו הראש הקבוע דזו"ן העומד מחזה לטבור.

אמנם אין זה אמור, שישסו"ת נעשה לבחינת גוף ממש כמו הזו"ן, כי אין בחינת ראש יכול להעשות לבחינת גוף, כי כל ראש מורה, שהוא בחינת מלמטה למעלה, וא"כ גם כשירדים לבחינת זו"ן הם ג"כ בבחינת מטה למעלה, דהיינו בכלים דראש. אלא הכוונה היא שנשתוו מדרגתם למדרגת זו"ן, ועיקר הבחן הזה הוא, כי בחינת המלכות שלהם המזדווגת שהיתה עומדת בטבור בסיום היססו"ת, עומדת עתה במקום

(רא) וזהו אמא עלאה מקננא בבריאה בכורסיא בג' ספירות. פי', כי כח ג"ר כח"ב של אצילות כולן נכללין ומתלבשין באמא עלאה והיא אח"כ מקננא בבריאה. ואמנם אומרו לשון מקננא לשון קן, הטעם הוא, כי לשון ישיבה הוא תמידי, לכן לא אמר יתבא בכורסיא, רק מקננא, כי לשון קינון נופל, על זמן שהעופות רוצין להזדווג להוליד בנים, וכדי להגן ולחופף על בניהן נעשין קן. א' להגין עליהם.

#### אור פנימי

ג"ר דבינה, שאין בהם שום אחיזה לחיצונים, ולפיכך הם בחינת מוחין קבועים שלא יארע בהם שום מיעוט לעולם, כנ"ל בטעם הב' על מה שזווג דאו"א לא פסיק לעלמין, ע"ש. ולפיכך, כל אלו המוחין המקובלים בבי"ע מהווג הב' הזה דאו"א, הם תמיד בקביעות בלי הפסק, כי אין שום אחיזה לתחתונים בהם, כי אינם מהקטנים מחמת הרשעים, וכן אינם מתגדלים מחמת המע"ט של הצדיקים.

הבחינה ה' הוא, שהמוחין האלו הם גרועים בהרבה ממוחין דבחי"ב הנוהגים באצילות, כי המוחין דבחי"ב דאצילות, שהם מוחין דאו"א במקומם, אע"פ שהם ג"ר דבינה שהוא קומת ס"ג כמו המוחין דבריאה, מ"מ הם עצמם נקיים מכל צמצום ויכולים לעלות לג"ר דאו"א, שהם מוחין דע"ב בכל עת שירצו, כי צמצום הב' מתחיל למטה מחוזה, כנ"ל. משא"כ אלו המוחין של הזווג הב' דאו"א, הרי הם כבר נכללים בהפרסא, שהוא בחינת מלכות דאמא שאינה נטהרת מצמצום ב' בכל משך שתא אלפי שני, וע"כ אינם יכולים לעלות לבחינת אצילות לעולם. ומוכרחים להמצא רק מתחת הפרסא, כי המלכות המסיימת כלולה במוחין שלהם, שהה"ת אינה יורדת משם לעולם. כמבואר. ועתה יתבארו היטב דברי הרכ אשר לפנינו. וזה אמרו (באות קצ"ו) „אך זווג ב' של או"א בהרכנת הראש תוך ו'א מלוכשים בו אז ודאי שאין זה נקרא זווג שלם" ואע"פ שרק ישסו"ת מלוכשים בזו"ן ולא או"א, כי או"א ירדו רק למקום ישסו"ת, מ"מ נבחן שגם או"א ירדו למקום זו"ן, משום שאו"א וישסו"ת נעשו לפרצוף אחד, והזווג נעשה

הבחינה ב' הוא, שאין שום גדלות לישסו"ת וזו"ן דאצילות, ממוחין אלו, והם נשארים בבחינת ו"ק בלי ראש כמקודם לכן. והטעם הוא, כי ישסו"ת וזו"ן אין להם מוחין אלא מבחינת חסדים מגולים בהארת חכמה, ומתוך שאלו המוחין דאו"א הם בחינת חסדים מכוסים, ועוד יותר גרוע, כי אין בהם בחינת מוחין דמולא הבא מע"ב ס"ג דא"ק המוריד ה"ת, ומעלה אח"פ המשלים לע"ס, אלא הוא משאיר הה"ת בנקבי עינים כמקודם לכן, כי או"א עצמם קבלו המקום דישסו"ת דקביעות, כנ"ל, וכל ענין הג"ר שלהם הוא מצד היותם ג"ר דבינה, לפיכך נשארים עוד ישסו"ת וזו"ן בחוסר נה"י דכלים וג"ר דאורות כמקודם לכן, ואין להם כלום ממוחין דבחי"ב אלו.

הבחינה ג' הוא, שלצורך או"א דבריאה, הם מוחין גמורים, כי או"א דבריאה דרכם בחסדים מכוסים כמו או"א דאצילות, ולא עוד אלא כל הה"פ דבריאה הם בבחינה זו, ואפילו זו"ן דבריאה הם דוגמת זו"ן הכלול

(רב) וז"ס הזווג הב' הנ"ל, שאמא רובצת על הבנים כדי להגין עליהם ומקננת תמן, כמבואר אצלינו בסוד כי יקרא קן צפור לפניך, וזהו מקננא בכורסייא, וכאשר היא בסוד ק"ן או מאירה בכורסייא. כי זווג זה הב' אינו זווג תדירי רק לפרקים, כמש"ה כי יקרא קן, דרך מקרה, שהוא כאשר האם רובצת לצורך הבנים לשומרם, ועיין בסוד שלוח הקן.

### אור פנימי

הבריאה, הרי המסך הזה עומד וכלול תוך הפרסא שבין הבריאה לאצילות. כנ"ל ד"ה ונמצא גם עתה. ע"ש.

וזה אמרו שם (באות קצ"ט), ואז הטפה היוצאת מן או"א בהתלבשותם תוך ז"א, ודאי שאינה חוזרת לעלות הטפה לראש ז"א, אך יורדת בזה המסך של בריאה, ונותנת תוך מוחין לאו"א דבריאה" כלומר, מתוך שהמסך שעליו נעשה הזווג הזה עומד ונוגע בהפרסא שהוא בחינת מלכות המסיימת דו"א, שאין בחינת ה"ת יורדת משם לעולם, ע"כ לא יתכן כלל שיוכל ז"א לקבל משהו מאלו המוחין, כי כבר יצאו משום זה ממדרגת האצילות, ואינם ראויים להאיר אלא מתחת הפרסא בראשם דאו"א דבריאה. כנ"ל בהבחנה ד' עש"ה. וז"ש ודאי שאינה חוזרת הטפה לעלות לראש ז"א.

וזה אמרו (באות קצ"ו), נמצא שהם ב' שינויים: הא' ירידתן ממדרגתם, הב' הוא התלבשותן תוך ז"א" כלומר אע"פ שמצד שיעור הקומה היוצא על המסך, הם שוים למוחין דס"ג דאו"א, שהרי אלו ואלו יוצאים על מסך של בחי"ב, עכ"ז הם רחוקים מאוד מהם, כי יש בהם ב' גרעונות: א' מחמת ירידתם ממדרגתם, כי ירידת או"א למקום ישסו"ת, כבר נמצאים המוחין בערך האצילות בבחינת ו"ק בלי ראש, כי ישסו"ת לחסדים מגולים הוא צריך, ואלו המוחין הם חסדים מכוסים המספיקים להיות ג"ר רק במקום או"א עלאין, כנ"ל בהבחנה ב'. וגרעון הב' הוא, התלבשותן תוך ז"א. כי עי"ז ירד הפה דכללות או"א וישסו"ת

בבחינת המוחין דאו"א עלאין, דהיינו מוחין דס"ג שהם חסדים מכוסים. ואומר שוודאי אין זה זווג שלם. כי אין כאן ענין ירידת ה"ת מנקבי עינים המשלים נה"י דכלים וג"ר דמוחין, משום שהם באו למקום זו"ן שהוא למטה ממלכות דאמא, וע"כ אינם יכולים לקבל ממוחין דמזל"א. וע"כ אע"פ שהם מוחין דס"ג אינם נחשבים כלפי ישסו"ת וזו"ן אלא מוחין דו"ק בלי ראש, כי כל עוד שלא ירדה ה"ת מעינים אין שם אלא הכלים דחב"ד חג"ת, והמוחין דחג"ת נה"י כנודע. הרי שאין זה זווג שלם דג"ר ממש.

וזה אמרו (באות קצ"ח) מתפשטים נה"י שלה בכל קומת ז"א, ונוגעים רגליה במסך ופרגוד שבין הבריאה לאצילות, נמצא כי אמא עצמה נוגעת בבריאה, ומאירה עצמה שם" דהיינו כנ"ל בד"ה ונמצא גם עתה. שמתוך שאו"א וישסו"ת נעשו לבחינת ראש אחד, והזווג דאו"א נעשה בכללות ישסו"ת, העומדים במקום זו"ן, נמצא המלכות דישסו"ת שהוא הפה דראש של כללות או"א וישסו"ת, וכיון שישסו"ת עומד במקום זו"ן, הרי המלכות שלהם בסיום רגלי זו"ן, שהיא בחינת הפרסא שבין הבריאה לאצילות. וז"ש ונמצא רגליה, דהיינו הסיום דישסו"ת ששם נעשה הזווג, שהם נוגעים במסך ופרגוד שבין בריאה לאצילות, כמבואר. וז"ש, נמצא כי אמא עצמה נוגעת בבריאה ומאירה עצמה שם" כלומר שזה המסך דבחי"ב, שעליו נעשה הזווג הזה הב' דאו"א, להאיר המוחין אל

רג) ודע, כי כל הזווגים שהוא לצורך הבנים, בין לצורך עיבור או לידה או יניקה וגדלות הנקראים מוחין, תמיד נקרא מציאות זווג זה מקננא לצורך בנין. וז"ס אפרוחים או ביצים או בנים, שהם עבור יניקה ומוחין, וע"ש במקומו.

רד) ואמנם מ"ש שהוא מקננא בג' ספיראן דבריאה, והיה ראוי לומר מקננא בתרין ספיראן. אך לכאורה נשיב, שהכונה ג' ספירות דכורסייא, אשר אמא הנ"ל היא חדא מינייהו, אבל שורש הדבר הוא במה שהודעתך לעיל, כי הג"ר הם כח"ב, אבל האם הרובצת אינה בינה רק תבונה, והתבונה הזאת מתלבשת בג' ספיראן עלאין, ואז היא מקננא בכורסייא, והבן.

#### אור פנימי

לג"ר דא"א מתי שירצו, ומקבלים שם אור החכמה. וטעם הב' הוא, כי המסך הזה דבחי"ב מתהפך בעצמו בעת עליית אור לג"ר דא"א, ומקבל חכמה להשפיע לישסו"ת וזו"ן. הרי שהמוחין דס"ג שבאצילות אינם מעלימים החכמה. משא"כ בהווג הב' דאור"א לצורך הבריאה, נעשה קומת בינה היוצאת על מסך דבחי"ב, למסך גמור, המעלים ודוחה את אור החכמה שלא תתפשט לבריאה, שהוא מכח הפרסא שבה קבוע צמצום הב' בבחינת מלכות המסיימת להאצילות, הכלול בהמסך הזה בעת הזווג, כנ"ל, כי פה דישסו"ת ירד לשם, וע"כ מלבד שמטבע קומת הבינה לחשוק בחסדים ולדחות חכמה הגה נוסף בה כח הצמצום מה"ת הכלולה במלכות המסיימת דאצילות, שהיא אינה רשאי עתה לקבל חכמה, מחמת הצמצום שבה, ולפיכך נעשתה הבינה למסך ממשי על החכמה, כי החכמה נעלמת לגמרי מהבריאה בסבת המוחין ההם דקומת בינה. והבן.

וזה אמרו שם באות (ר'), בודאי אפילו אור א"ס נמשך שם, רק שאינו ניכר רק אור הבינה דאצילות, שנעשה מסך ולבוש אל כל מה שלמעלה ממנה דהיינו כמבואר, שלא לבד שדוחה אור החכמה מצד חשקה

למקום סיום רגלין דזו"ן, שהוא הפרסא שבין הבריאה לאצילות, שמחמת זה נסתלק כל בחינת אצילות מהמוחין, כנ"ל בסמוך, ואינם ראויים אלא בשביל פרצופי בי"ע של מטה מפרסא.

וזה אמרו (באות ר'), "סוד הזווג הזה הב' דאור"א, אשר מגיע עד מסך דבריאה ומאיר שם וכו', כי כתר דאצילות מתלבש בחכמה, וחכמה מתלבש בבינה, ואז הבינה מאירה בבריאה" הנה מתלבש פירוש מתעלם, ואומר שכתר נתעלם בחכמה, וחכמה נתעלמה בבינה. כי הבינה נעשה מסך גמור המעלימה את החכמה שלא תאיר עוד בעולם הבריאה. וזה עיקר ההפרש בין המוחין דס"ג שמקבל הבריאה מהזווג הב' דאור"א בהתלבשות הזו"ן, לבין מוחין דס"ג המאירים באור"א במקומם בזווג הא': כי הגם שכל ענין של המוחין דס"ג הוא בסוד כי חפץ חסד דהיינו שבחורת בחסדים מכוסים, מחמת שחושקת בחסדים יותר מחכמה, שה"ס ג"ר דבינה כנודע, מ"מ אין המוחין דס"ג מעלימים החכמה בפרצופי אצילות מב' סעמים: א' להיותם באור"א שהם נמצאים למעלה מחוזה דא"א, שענין צמצום ב' אינו נוהג שם, כנ"ל דף א' תתקצ"ח ד"ה הבחנה ב'. וע"כ יכולים אור"א לעלות

רה) ולכך לא אמר ג"ס מקננא בכורסייא רק אמא לבדה, כי היא לבדה תבונה היא המתפשטת בז"א דאצילות ומאירה בבריאה. והיא לבדה מקננא בכורסייא. כי הג"ס אינן מתפשטין, רק שמקבלת הארה מהם, ובכחם היא מקננא בכורסייא, ומן התבונה לבד הם המוחין של הבנים שלה, אשר היא מתפשטת בהם בסוד או"פ, מוחין פנימים, ורובצת עליהם בסוד מוחין דאור מקיף. בסוד שהיא נקרא קו ירוק שמקיף את העולם, זר"ן.

רו) ומ"כ בכאן ענין א' להר"ר גדליה הלוי, והיא כי סוד זווג זה הב' דאו"א, הנה האבא נכלל בחכמה דז"א, ואמא נכללת בנוקבא בבינה שלה וכל זה בסוד תוספת נשמה. ואז מזדווגים שם ע"י זר"ן לצורך או"א דבריאה.

#### אור פנימי

שלעולם הבריאה אין שום חלק באו"א דאצילות, כי נודע, שכל בחינה צריכה לקבל מבחינה שכנגדה בעולם העליון, וכיון שאין בעולם הבריאה רק בחינת ב"ש תחתונים דת"ת, שהוא בחינת ז"ת דבינה דגופא, ובג"ר של הבינה דגופא אין להם מאומה, כי הוא בחינת שליש עליון דת"ת שנשאר למעלה בז"ת דנקודים, דהיינו למעלה ממלכות המסיימת דצמצום ב', א"כ הם יכולים לקבל רק מישו"ת דאצילות, שהם בחינת ז"ת דבינה כמו בחינתם, ואינם יכולים לקבל מאו"א דאצילות, שהם בחינת ג"ר דבינה.

וזה אמרו, כי היא לבדה תבונה, היא המתפשטת בז"א דאצילות ומאירה בבריאה" דהיינו כנ"ל, כי הבריאה היא בחינת ז"ת דבינה דגופא, ומחויבת לקבל מז"ת דבינה שבאצילות, שהם ישו"ת. וזה אמרו, כי הג"ס אינם מתפשטים רק שמקבלים הארה מהם ובכחם היא מקננא בכורסייא ומן התבונה לבד הם המוחין של הבנים דהיינו כמבאר כי הג"ר שהם או"א, אין להם שום יחס עם הבריאה שיוכלו להאיר להם, אלא שאו"א נעשים עם ישו"ת לפרצוף אחד, ומקבלים גם ישו"ת את המוחין דאו"א

בחסדים, כמו קומת בינה שבאו"א דאצילות, הנה עוד נוסף בה כח הצמצום והסיום שבהפרסא המסיימת להאצילות, שמשום זה דוחה החכמה ע"י כח עליון שעליה. ולפיכך נעשה הבינה למסך גמור המעלים לגמרי כל מה שלמעלה ממנה, שהם הכתר והחכמה, וע"כ אע"פ שהם מלובשים בהכרח תוך הבינה, מ"מ אין אורם יכול להתגלות שם בבריאה.

רה) תבונה היא המתפשטת בז"א דאצילות ומאירה בבריאה, והיא לבדה מקננא בכורסייא כי הג"ס אינם מתפשטים רק שמקבלת הארה מהם. כבר ידעת ששורש ב"ע הוא מחוזה ולמטה דז"ת דנקודים, אשר בצמצום ב' עלתה מלכות המסיימת שבנקודה דעוה"ז, למקום בינה דגופא הנקרא ת"ת, וסיימה הז"ת במקום החוזה שלהם, ויצאו ב"ש ת"ת שמחוזה ולמטה עם נהי"מ, לבחינת חלל פנוי, שמתחת נקודת הסיום, כנ"ל בדברי הרב דף א' תתפ"ט אות ג' ע"ש. ובאו"פ.

ונתבאר שם, שמבחינת ב"ש ת"ת נעשה לעולם הבריאה, ונהי"י לעולם היצירה, ומלכות לעולם העשיה. ע"ש. ובוזה תבין

(ז) ונחזור לענין, כי הלא כבר בארנו, איך אמא מקננא בכורסיא, וא"כ אחר שאור ג"ר מאירין בבריאה ודאי שאור הבריאה גדול מאור יצירה ועשיה, ויש חילוק גדול ביניהם, והענין הוא, כי הלא זו"ן אין להם זווג שלם להוליד נשמות, כי אם ע"י המוחין הניתנין להם מאו"א, ולכן גם האור הבריאה אשר אור ג"ר מאיר בה, יש יכולת להיות לה מוחין גמורים כדי להוליד נשמות ממש.

(ח) אך יצירה ועשיה, שאין מגיע להם אור ג"ר, אין מוחין להם. וגם אין בהם יכולת להוליד נשמות, כי כל הולדה אינה נמשכת אלא מן המוחין עליונים, שהם או"א, שהם המוחין האמיתיים.

(ט) אמנם בין אצילות לבריאה יש הפרש, כי באצילות מגיע אור הג"ר דעצמותן אל זו"ן אשר שם, לכן יש להם יכולת להוליד נשמות הצדיקים, אשר הם פנימיות כל העולמות. כמ"ש לקמן בע"ה. אך הבריאה שלא נמשך שם אור ג"ר, רק ע"י מסך, לכן אין כח בבריאה רק להוציא נשמות המלאכים דיצירה, כי חיצוניות העולמות הם המלאכים כמ"ש בע"ה.

#### אור פנימי

וישסו"ת היא המאיר אל הבריאה את המוחין דאו"א, כי ישסו"ת הם הבחי' שכנגדם של עולם הבריאה, ונמצא כי מן התבונה לבד הם המוחין של הבנים שלה, אשר היא מתפשטת בהם, ולא הג"ר שהם או"א עלאין, ומה שאומר תבונה ולא ישסו"ת, הענין הוא, כי בכל מקום שאומר הרב תבונה, כוונתו היא גם ליש"ס, וכן בכל מקום שאומר אמא עלאה כונתו היא גם לאבא עלאה. וזכור זה.

מתפשטת בהם בסוד או"פ מוחין פנימים ורובצת עליהם בסוד מוחין דאו"מ. כי אלו המוחין מזווג הב' של או"א, שהם יורדים למקום ישסו"ת, כנ"ל הנה הם שם רק בחינת או"מ אל הבנים זו"ן, כי המוחין הפנימים דזו"ן הם באים רק מישסו"ת, שהם חסדים מגולים, אבל מוחין דאו"א עצמם, שהם חסדים מכוסים, אינם מיוחדים לזו"ן זולת לבחינת או"מ, בסוד ס' דצל"ם, כמ"ש

היטב בחלק י"ד. והנה עתה בסוד זווג הב' דאו"א שנקרא רובצת, הרי המוחין ההם רק מבחינת או"א לבדם, שהם חסדים מכוסים, ואין בהם מבחינת ישסו"ת כלום. וז"ש, שהם מכונים רובצת משום שהם המוחין שהוא ראוי לקבל בעת גדלות בסוד ס' דצל"ם, כי הם מוחין דאו"א, ומתוך שהמוחין אלו ירדו עתה ממקומם ונתלבשו במקום ישסו"ת, הם נבחנו לרובצת, שמורה על ירידת קומה. אמנם הם מתפשטים בהבנים מחמת רביצה זו בסוד או"פ, כי ע"כ ירדו למקום ישסו"ת, שהם בחינת הראש אל הזו"ן והבריאה, ומישסו"ת הם יכולים לקבל עכשיו את המוחין דאו"מ לבחינת או"פ. כנ"ל בדיבור הסמוך. ועכ"ז הם משאירים אל הזו"ן בבחינת ו"ק בלי ראש, כי הם לחסדים מגולים צריכים, כנ"ל. אבל פרצופי הבריאה מקבלים המוחין אלו לבחינת ג"ר, אלא בתוך לבושי ישסו"ת, כנ"ל בדיבור הסמוך.

(רי) אמנם ההפרש בין יצירה לבריאה ועשיה הוא, כי אע"פ שאנו אומרים שיש י"ס באצילות וכן בבי"ע עכ"ז אין כל הי"ס של עולם זה דומין לי"ס של עולם זה, והוא כי הלא י"ס דאצילות כבר ידעת איך הם מתחלקין, כי מן הכתר נעשה א"א ובו נכלל עתיק יומין, ומן החור"ב נעשה או"א, ומן החג"ת נה"י נעשה ז"א, ומן המלכות הנוקבא דז"א. ועד"ז הם נחלקים הי"ס לה"פ הנ"ל וענין זה הוא גם בבי"ע.

(ריא) אך ההפרש הזה אינו במספר הי"ס עצמן כי שוין הם בכל אבי"ע. אך החילוק הוא בפרצופים עצמם, כי אין פרצופים דבריאה שוין לשל אצילות וכן דיצירה לבריאה, וכן דעשיה ליצירה, אך מציאות הפרצופין ישנן בכל אבי"ע.

(ריב) ונבאר החילוק אשר ביניהם. והענין הוא, כי א"א של האצילות הוא פרצוף גמור בכל י"ס שבו כנודע, אך א"א דבריאה אין בו י"ס שלימות רק ו"ק לבד, ואין בו פרצוף שלם. כי כיון שיש מסך בין אצילות לבריאה חסר מהבריאה הראש של א"א שבה שלא יכלה להתלבש שם בבריאה.

(ריג) והענין הוא, כי כבר ידעת שיש בא"א דאצילות י"ג תקונים, אשר הם צינורות הנובעים אור משם, ועי"ז נתמעט האור ונתרחק משם מאד, ולכן לא יכול להוציא כנגדן בבריאה, רישא בי"ג תיקוני דיקנא.

#### אור פנימי

(ריב) א"א דבריאה אין בו י"ס שלמות רק ו"ק לבד כי כיון שיש מסך בין אצילות לבריאה חסר מהבריאה הראש של א"א שבה הראש דא"א הוא ע"ב, ומגרון ולמטה מלבישים אותו או"א בקומת ס"ג כנ"ל. וכיון שה"פ דבריאה יצאו על המסך דבחי"ב, מבחינת מסך גמור המעלים ומכסה על החכמה, כנ"ל באות ר', ובאור"פ שם. ע"כ קומת א"א שיצא ע"י המסך הזה, הוא חסר ג"ר שלו, שהוא קומת חכמה, ואין לו אלא מבחינת גרון ולמטה שלו, ששם קומת ס"ג. ונמצא בחינת א"א עצמו הוא בחינת ו"ק חסר ראש. ולהלן יתבאר כי מתוך שאו"א לא המשיכו קומת ס"ג במקומם מגרון דא"א ולמטה, אלא שירדו מחזה ולמטה לא נשאר

בא"א דבריאה אלא תנה"י לבד. ועי' בדיבור דלהלן דף ב' ז' ד"ה א"א.

(ריג) י"ג תיקונים שהם צנורות וכו' ולכן לא יכול להוציא כנגדן בבריאה רישא בי"ג תיקוני דיקנא. ויש להבין מה הוסיף בזה, כיון שאומר שחסר הראש דא"א, ודאי גם הי"ג תי"ד חסרים בא"א דבריאה. אכן דבר גדול רמו כאן הרב. כי ג' ראשי הבחנות יש בעולמות בכללם: א', הוא ה"פ א"ק עד א"א דאצילות, ששם מאיר אור תחכמה בשלמות דהיינו חכמה דאורי". ב' הוא או"א וזו"ן דאצילות, שבהם כבר אינו מאיר עוד החכמה דאורי", כי חכמה דאורי' נסתם בראש הג' דא"א, וכל החכמה המאירה באצילות

ריד) גם אבא דבריאה אין לו פרצוף שלם רק בחינת ו"ק כמו א"א. והטעם, כי הלא אף באצילות עצמו, בהיות שם זווג הב' דאור"א, כבר בארנו, שאמא היתה רובצת על האפרוחים בפרצוף שלם של אצילות דתבונה, ואמנם אבא הוא מרכין ראשו למטה להזדווג עמה, לכן נמצא שאור ג"ר דאבא לא נזדווגו בתבונה אלא ע"י הרכנת הראש של אבא, ולכן כאשר אותו האור הגיע אל הבריאה לא ניכר בו הראש של אבא, רק ו"ק שלו לבד.

רטו) אבל אמא של בריאה יש לה פרצוף גמור ושלם לטעם הנ"ל, רק שהיא בבחינת התבונה, שהיא קצרת הקומה כנ"ל. גם ט"א כי הלא אמא מקננא בבריאה כנ"ל, וכתר וחכמה דאצילות גנוזין בה, לכן אין להם גילוי רק בסוד ו"ק לבד. אך אמא שנגלית כבריאה, לכן פרצוף של אמא דבריאה שלמה.

#### אור פנימי

גם את הע"ב דמזלא, שלא יוכל להתלבש בבריאה כנ"ל.

ריד) אבא דבריאה אין לו פרצוף שלם רק בחינת ו"ק כמו א"א. אבא דבריאה פירוש, אור"א עליו, ואמא דבריאה פירושה ישסו"ת. ואע"פ שאומר לעיל כי כל אלו המוחין הם בחינת ג"ר דאור"א, שהם בחינת ג"ר דבינה. אמנם כיון שלא נעשה הזווג במקומם דאור"א שהוא למעלה מחוה דא"א, שאין שום צמצום שם, אלא שאור"א ירדו למטה מחוה למקום ישסו"ת ושם נזדווגו, הרי זה נבחן להרכנת ראש דאור"א עליו, כי הראש דאור"א עליו נקיים מכל צמצום, ואע"פ שהם למטה מג"ר דא"א, אין זה כלל משום כח צמצום, אלא מצד חשקם בחסדים ויכולים לעלות לראש מחוה שירצו. אבל עתה שירדו למטה מחוה דא"א, כבר כח הפרסא דחוה רובץ עליהם, וע"כ בערך אור"א עליו צמצום, הרי זה כמו ו"ק בלי ראש, ולא נמשך מזווג הזה לבריאה אלא בחינת ו"ק דאור"א.

אצילות דתבונה ואמנם אבא הוא מרכין ראשו למטה להזדווג עמה. פירוש: כל פרצוף

באור"א וישסו"ת וזו"ן, אינה אלא בחינת חכמה דל"ב נתיבות, הנקרא ע"ב דמזלא, שפירושן הוא בחינת בינה שעלתה לג"ר דא"א, וחזרה להיות חכמה, ע"י המ"ן ומ"ד של הדיקנא, ומבינה זו שחזרה להיות חכמה, הם כל המוחין דע"ב שבאור"א וישסו"ת וזו"ן. כמ"ש הרב לעיל דף א' תקמ"ט אות צ"ה, ע"ש באור"פ. ג' הוא המוחין דפרצופי הבריאה, כי בהם אין עוד אפילו המוחין דע"ב דמזלא, כי הע"ב דמזלא נסתם במסך שבין אצילות לבריאה, ואין בהם אלא המוחין של הבינה לבדה, שהם בחינת חסדים מכוסים.

וזה שאומר, לא יכול להוציא כנגדן בבריאה רישא בי"ג תי"ד כלומר, כי במה שאומר מקודם לכן שהראש של א"א לא יוכל להתלבש בבריאה, היה מקום לטעות אשר רק הג"ר דא"א שהוא בחינת חכמה דאור"א, הוא לא יוכל להתלבש בבריאה, אבל בחינת ע"ב דמזלא היוצא על י"ג תי"ד, שהוא בינה השבה להיות חכמה, היא יכולה להתלבש בבריאה. ולפיכך משמיענו שאפילו הראש היוצא על י"ג תיקוני דיקנא דא"א, אינו יכול לצאת בבריאה. כי המסך סותם

רטז) ואמנם זה עצמו ביאור מ"ש אמא עילאה מקננא בכורסיא. פירוש: אמא דבריא עצה, מקננא בכורסיא, כי משם נוכל לומר שמתחיל עולם הבריא. כי א"א ואבא דבריא הם מכוסים ונעלמים כנ"ל, לכן הבינה מכונה אל הבריא, כי אין גלוי האור שבה, אלא מבינה שלה עצמה ואילך.

ריז) ואמנם מה שחסר בכאן מאמא דבריא הוא או"מ שלה, שאין לה שום מקיף. וז"א דבריא ודאי שהוא פרצוף שלם, אך מה שנתוסף בו הוא שיש לו או"מ א', כי כל מה שהוא קטן מחברו, יכול להתגלות יותר מחבירו, לכן הולכין הפרצופין אלו דבריא מדרגה אחר מדרגה.

ריח) ונוקבא דז"א דבריא יש לה פרצוף שלם וב' מקיפין: הא' הוא בסוד הקשר תפלה של ראש, וזהו מקיף העליון שבה. והמקיף הב' התחתון שלה הוא תפלה של יד, כי הוא אור המקיף כנודע, כי כל תפלין הם בחינות מקיפין.

#### אור פנימי

ירד ונתלבש בסוד או"פ תוך זו"ן, ואצילות דתבונה, דהיינו מחזה ולמעלה דישסו"ת, נשאר במקומם כלולים עם או"א בבחינת רובצת ואו"מ, כנ"ל דף ב' א' אות ר"ה.

וזה אמרו, ואמנם אבא הוא מרכין ראשו למטה להזדווג עמה" כי הן אמת שאמא, דהיינו ישסו"ת הרויחו ע"י ירידת אבא אליהם, את חלק האצילות דאבא, שהוא או"א עלאין, דהיינו החצי פרצוף שמחזה ולמעלה, אמנם או"א עלאין נתקטנו הרבה בסבת התכללותם זו בישסו"ת, כי אבדו מחמת זה את בחינת הג"ר שבהם, כי עתה נעשו מוגבלים בפרסא, ויצאו לגמרי מבחינת ראש דא"א, כנ"ל.

ריז) שחסר בכאן מאמא דבריא הוא אור מקיף שלה וכו' ולנוקבא פרצוף שלם וב' מקיפין. יתבאר להלן אות ר"ל ד"ה אמא.

יש בתוכו פרסא בגוי מעוהי ממקום החזה עד הטבור באלכסונא, המבדלת בין האצילות של הפרצוף, שהיא מחזה שלו ולמעלה, לבין ב"ע שלו שהם מחזה ולמטה עד סיום רגליו. ונודע, כי ישסו"ת הנקרא תבונה כאן, עומדים מחזה ולמטה דאו"א, דהיינו תחת הפרסא שבגוי מעוהי, ונחשבים לבי"ע ולתנה"י דאו"א, וע"כ הם בחינת ו"ק בחוסר ראש. וזהו מצבם הקבוע של ישסו"ת אלו.

אמנם עתה בסוד זווג הב' דאו"א, שירדו ממקומם, דהיינו מחזה ולמעלה, ששם בחינת אצילות, ונזדווגו במקום ישסו"ת שמתחת הפרסא שלהם, דהיינו במקום בריאה, ומשם נעשו לאחד עם ישסו"ת כנ"ל (דף אלף תתקצ"ז ד"ה ונמצא) הרויח ישסו"ת חלק הפרצוף שמחזה ולמעלה מחמת התכללות או"א בהם, ונעשו ישסו"ת בעצמו פרצוף שלם, שעד החזה הוא אצילות, ובי"ע מחזה ולמטה. וזהו אמרו, שאמא היתה רובצת על האפרוחים בפרצוף שלם של אצילות דתבונה" כלומר, שבי"ע דתבונה

\* ריט) ועתה נבאר סדר התלבשות הפרצופים זה בזה, כי באצילות כבר בארנו, שכל הפרצופים שלימים וגמורים, והנה ג"ר דעתיק נשארין מגולין כלי לבוש, כי אין א"א יכול להלבישו מרוב זכותו ודקותו דרישא דעתיק. ואמנם ז"ת דעתיק מתלבשים תוך א"א בכל הי"ס שבו.

רכ) אח"כ ג"ר דא"א ג"כ מגולין, וז"ת מתלבשות באו"א וזרין. כי הן ד' אותיות היי"ה, שהוא שמו של א"א, כי א"א מתלבש תוך שם זה, שהוא ד' אותיות: ד' פרצופים, וסוד קוצו של י' הוא רישא דא"א, שנשאר מגולה חוץ לאבא שהוא יוד, כנודע.

#### אור פנימי

דבחי"ב. ויותר מזה קשה, איך אפשר שא"א ידווג להוציא קומת או"א בעת שהוא עצמו הוא ו"ק בלי ראש, וכן או"א וכו'. ומכ"ש בפרצופי יצירה ועשיה שאין שם בחינת זווג לגמרי. כמ"ש הרב לעיל.

והגם שאלו הקושיות יש לישבם היטב, כמו שנבאר אותם להלן, עכ"ז אי אפשר לבאר כאן, שהרב מדבר בה"פ בריאה דוה למטה מזה, שהרי הוא עוסק בכאן רק במוחין דישסו"ת שהם יוצאים על זווג אחד דמסך דבחי"ב, וכל היוצא על זווג אחד הנה הה"פ שלו קומתם שוה. ולא עוד אלא שבשער הגלגולים הקדמה י"א אומר הרב וז"ל, ועד"ז בשלשה עולמות בי"ע, שכל עולם מהם בכל חמשה חלקיו אינו רק בערך פרצוף פרטי אחד דאצילות וכו', וכל חמשה חלקים אלו של חמשה פרצופי הבריאה נקראים נשמה וכו' עכ"ל. ע"ש. הרי מבואר שם להדיא שאין פרצופי הבריאה שקולים נגד כל ה"פ אצילות אלא כנגד פרצוף אחד מהם, באופן שכל ה"פ דבריאה הם כנגד פרצוף אחד שהיא ישסו"ת דאצילות היוצא על מסך דבחי"ב, וכל ה"פ של עולם היצירה הם נגד פרצוף אחד שהוא ז"א דאצילות, וכל ה"פ עשיה הם כנגד פרצוף אחד שהיא הנוקבא דאצילות, ונמצא שכל ה"פ הבריאה מלבישים זה על זה בקומה שוה בעבי כמו ה"פ דישסו"ת דאצילות, וכן דיצירה בקומה שוה כמו ה"פ ז"א דאצילות וכו'. עש"ה.

ריט) התלבשות הפרצופין זה בזה כי באצילות וכו'. הנה בכאן משמע, שכמו שיצאו ה"פ באצילות זה למטה מזה, כן יצאו ה"פ בכל אחד מג' עולמות בי"ע זה למטה מזה. כי טרח תחילה לפרט את ה"פ אצילות במצבם והלבשתם זה למטה מזה, ואח"כ משהו נגדם היחס של הלבשתם דה"פ בריאה זה בזה. ונודע שכל פרצוף מפרצופי אצילות כלול מה"פ מלבישים זה את זה בעבי בקומה שוה שלכל אחד מהם יש לו ה"פ באורך, באופן שכל פרצוף כלול מכ"ה פרצופים. כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב השני פ"ב, ע"ש. ועי' בספר בית שער לכוונת דף ע"ג ד"ה וזה, ושם נתבאר זה היטב שאין לך זווג שלא יוציא ה"פ שקומתם שוה, ולכל אחד מהם ה"פ באורך. ונמצא מזה שהן לעתיק היוצא על מסך דבחי"ד והן לא"א היוצא על זווג המסך דבחי"ג, והן לאו"א היוצאים על מסך דבחי"ב, וכו', יש לכל אחד מהם כ"ה פרצופים.

וכבר ידעת אשר ענין זה למטה מזה בא רק מהשינוי של המסכים אשר הזווג נעשה עליהם, ונמצא שלא יצויר ה"פ זה למטה מזה, אא"כ שיוצאים על ה' וזוגים מיוחדים ע"פ המסכים שלהם. ולפי"ז יש להבין איך אפשר שיהיה בעולם הבריאה ה' מיני וזוגים על שינוים במסכים, בעת שאין שם אלא בחינת זווג על מסך אחד

\* שם פרק ד'.

רכא) גם או"א מתלבשים ג"ת שלהם בז"א. כי או"א כחדא שריין ואינם זה למטה מזה. וכן ז"א ג"ת שבו מתלבשין בנוקבא לפעמים כשהם אב"א. אך כשהם פב"פ אז הם שוין כמו או"א.

רכב) ואמנם בריאה לא כן הוא. כי א"א שבה הוא בסוד ו"ק שבו

### אור פנימי

ואין לחלק בין עולמות לנשמות, כי כל מה שישנו בעולמות ישנו ג"כ בנשמות. כנודע. הרי שמה שפרט כאן הרב כל ה"פ אצילות דזה למטה מזה אין הכוונה לומר לנו שהם שקולים לגמרי נגד ה"פ אצילות, כי אינם שקולים רק כנגד פרצוף אחד דאצילות שהיא ישסו"ת, כנ"ל בשער הגלגולים, אלא בא ללמדנו שיעור קומתם, בכדי לדעת מה שכל פרצוף מה"פ בריאה, לוקח מהבחינה שכנגדו בה"פ אצילות, שהם זה למטה מזה, כמו שאבאר להלן. אבל לא בא לומר שגם ה"פ הבריאה שבכאן הם מלבישים זה את זה בזה למטה מזה. כמבואר. וגם בלאו הכי אי אפשר לומר שהרב מדמה אותם לה"פ אצילות בענין זה למטה מזה, כי אומר כאן שישסו"ת וז"א ונוקבא הם בקומה שוה, ונודע שאינו כן באצילות, כי שם הז"א מלביש מחזה ולמטה דישסו"ת, והנוקבא מחזה ולמטה דז"א. ובדרך זה יתבאר היטב דברי הרב אשר לפנינו.

רכב) א"א שבה הוא בסוד ו"ק שבו לפי הנ"ל דו"ק אלו שהם חג"ת נשאים מגולים ונ"ת שלו הם מלובשים ב"ק דאו"א. בכדי להבין דברי הרב אלו, צריך שתזכור הכלל שכל בחינה בתחתון אינו לוקח אלא מבחינה שכנגדו שבעליון. ונודע, שכל ב"ע אינו אלא בחינת תנה"י דז"ת דנקודים, וע"כ אין פרצופי ב"ע יכולים ליקח משהו מבחינת מחזה ולמעלה של ה"פ אצילות, אלא רק שכל פרצוף מפרצופי הבריאה, לוקח מבחינת תנה"י דפרצוף שכנגדו

באצילות: שעתיק לוקח מבחינת נה"י דעתיק דאצילות, וא"א דבריאה לוקח מבחינת נה"י דא"א דאצילות, ואו"י דבריאה מנה"י דאו"א דאצילות, וכן ישסו"ת וזו"ן מנה"י דישסו"ת וזו"ן דאצילות. באופן שרק בחינת הרגלים דאצילות מאירים בבריאה, כי רגלי עתיק מאירים לעתיק דבריאה, ורגל א"א לא"א וכו', כמ"ש הרב בע"ח שער מ"ב פי"ג. באופן, שהזווג דה"פ בריאה, נעשה בנוקבא דאצילות בהתלבשות התבונה, אמנם הזווג ממשיך הארת הרגלים מכל ה"פ אצילות, ומעבירם לעולם הבריאה. כמ"ש בבית שער הכוונות דף ע"ד ד"ה ותדע. ובע"ח שמ"ב פרק י"ג הנ"ל.

אמנם לפי"ז איך אומר כאן הרב שיצאו חג"ת נה"י דא"א דבריאה, וכן באו"א דבריאה, ומכ"ש בישסו"ת וזו"ן שיצאו בע"ס שלמות, שהוא סותר אל הע"ח שמ"ב הנ"ל, שאומר שאינם לוקחים אלא בחינת הרגלים דה"פ אצילות בלבד. והענין הוא, כי כשלוקחין בחינת נה"י דעתיק, הרי חג"ת דא"א מלבישים שם על נה"י אלו דעתיק, כי נה"י דעתיק מלובשין תמיד בחג"ת דא"א, ולפיכך יש כאן גם חג"ת דא"א, דהיינו בערך שהם מלבישים לעתיק, וכן כשלוקחים נה"י דא"א, הרי ו"ק דאו"א וכל קומת ישסו"ת וזו"ן שיצאו על ידי הזווג דאו"א שירדו למקום נה"י דאו"א, מלבישים שם על תנה"י דא"א לפיכך כולם באים ביחד עם נה"י דא"א כי כולם מלבישים אותו שם מחזה ולמטה.

הרי, שמצד אחד אינם לוקחים רק הבחינה מחזה ולמטה דה"פ אצילות, אלא

לבד. וג"ר של ו"ק אלו, שהם חג"ת, נשארינ מגולים. וג"ת שבו הם מתלבשין בו"ק דאו"א.

רכג) והנה סוד עתיק דבריאה הוא סוד נקודת מלכות דאצילות, שאמר לה הקב"ה, לכי ומעטי את עצמך והוי ראש לשועלים. כי זהו ראש לכל הבריאה כולה. ואז היא סוד עתיק דבריאה, ומתלבשת בג"ר

### אור פנימי

לה חלק רק בתנה"י דא"א, ולא מחזה ולמעלה שלו, אלא שנמשכו עם נה"י דעתיק, וע"כ גם עתה נעשו רק לבוש אל עתיק בסוד רדל"א, הנקרא רישא מגולה, להורות שאינו מצטרף לבחינת ה"פ בריאה, ונחשבים עוד לבחינת עולם אצילות כי א"א דבריאה אין לו חלק בחג"ת כמבואר.

ונמצינו למדים, כי כל אלו ה"פ א"א ואו"א וישסו"ת וזו"ן שבבריאה, הנה כל אלו קומתם שוה. שהרי חג"ת דא"א שנעשה לבוש לעתיק, הוא בחינת רישא מגולה, ואינו בחשבון ה"פ בריאה. ונמצא שה"פ בריאה הם מתחילים מנה"י דא"א. אשר עליו מלביש בקומה שוה ו"ק דאו"א, כי הם ירדו לנה"י שלהם שהם ישסו"ת המלבישים לנה"י דא"א דהיינו מחזה ולמטה שלו. גם ישסו"ת וזו"ן נתלבשו זה בזה ונעשו לקומה שוה, כמ"ש הרב להלן. ונמצא שו"ק דאו"א שוה עם נה"י דא"א, ועם ישסו"ת וזו"ן הרי שכל ה"פ אלו הם בקומה שוה ממש, וכולם משתוים עם תנה"י דא"א. וזה שאומר הרב בשער הגלגולים הקדמה י"א, שכל ה"פ בריאה הם כנגד פרצוף אחד שבעולם האצילות, דהיינו כנגד פרצוף ישסו"ת המלביש מחזה ולמטה דא"א, אלא שיש בתוכו נה"י דא"א וו"ק דאו"א ועליו מלבישים בקומה שוה הזו"ן. כנ"ל.

רכג) עתיק דבריאה היא נקודת מלכות דאצילות. כבר נתבאר זה לעיל א' תתקע"ט ד"ה ולכאורה. ועוד יתבאר להלן דף ב' י"ב ד"ה הג"ר.

מצד ירידת או"א לבחינת נה"י שלהם עצמם הנקראים ישסו"ת, שאז הרויח ישסו"ת ע"י הזווג דאו"א על המסך דבחי"ב, וע"י התכללותם יחד, את כל חלק הפרצוף שמחזה ולמעלה דאו"א, שע"ז נתפשטו נה"י דאו"א לקומה שלימה חב"ד חג"ת נה"י, וכן ישסו"ת וזו"ן הנכללים בהם, אע"פ שלא היה בהם מקודם לכן רק נה"י קבלו עתה ע"י ירידת או"א אליהם כל הע"ס. ובזה תבין מה שמסיים שם בע"ח שער מ"ב פי"ג, וז"ל, כמו שעובר אור הרגלים עצמן כך עובר כל הגוף כולו דרך רגלים ומאיר למטה. עכ"ל. דהיינו כמבואר, שזה נעשה בסבת ירידת או"א לנה"י של עצמם.

ונמצא, שבאמת לא היה צריך להיות מא"א, רק בחינת תנה"י דא"א לבד, כי הזווג וההתפשטות נה"י לע"ס לא נעשה כי אם באו"א שירדו למקום תנה"י דא"א, ואין שם בחינת חג"ת כלום, אמנם חג"ת של א"א באו עם תנה"י דעתיק להיותם מלבישים עליהם באצילות. ובזה תבין מה שהרב אומר כאן שחג"ת דעתיק נעשה לרישא מגולה, שפירושו בבחינת רדל"א שנעשה לרישא מגולה באצילות, וכן אומר במפורש להלן אשר המלכות דאצילות שנעשתה לעתיק דבריאה, היא מתלבשת בחג"ת דא"א אלו. וכן בע"ח שער מ"ז פ"ו אומר שחג"ת אלו נעשו לעתיק, ונחשבים עוד לבחינת אצילות עש"ה הרי שהחג"ת דא"א משמשים לראש עתיק והוא מטעם הנ"ל, כי מצד פרצוף א"א עצמו אינם יכולים לבא כאן בבריאה, כי הבריאה אין

של ר"ק דא"א, שהם חג"ת המגולין כנ"ל. ואח"כ נבאר בע"ה נקודת מלכות דאצילות הנ"ל.

רכד) ונבאר סוד היצירה. כי להיות שיש בו מסך א' יותר בינו ובין הבריאה כי אין לו הארה רק ע"י התלבשות אור תוך ז"א דבריאה, לכן האורות העליונים כל מה שהם יותר זכים ועליונים הם מתמעטים, משום כי אין האור הזה יכול לעבור דרך מסך שהוא העב.

רכה) לכן א"א דיצירה אין בו רק בחינת ג' כלול בג', שהם נה"י כלילין בחג"ת, ולא ניכר בו רק ג"ס לבד. וכן אבא דיצירה, ג' גו' ג', דוגמת א"א. כי גם בבריאה היו שניהן שוין. אמנם אמא דיצירה אשר היה לה בבריאה פרצוף שלם, וכן זו"ן דיצירה, הם כולם בחינת ר"ק לכל אחד לבד.

#### אור פנימי

אבא דיצירה ג' גו' ג' דוגמת א"א כי גם בבריאה שניהם שוין. כמ"ש לעיל בד"ה ונמצינו למדים. שכל ה"פ דבי"ע, כולם קומתם שוים זה לזה כי או"א עלאין ירדו מחג"ת דא"א ונתלבשו בישסו"ת דהיינו תנה"י דא"א מחזה שלו ולמטה, הרי שקומתם דאו"א נעשה שוה עם תנה"י דא"א, ואח"כ כשנודווגו או"א בכללות ישסו"ת יחד, העומדים במקום זו"ן, נעשו גם זו"ן קומתם שוה לאו"א, ונמצאים נה"י דא"א עם או"א וישסו"ת זו"ן כולם קומתם שוה. ע"ש. והנה ישסו"ת זו"ן יש להם במצב הזה ע"ס שלמות חב"ד חג"ת נה"י, אבל או"א נעשו משום ירידתם זו לבחינת ר"ק, וא"א רק בתנה"י, כי הוא לא נשתנה כלום מחמת זווג הזה.

והנה ה"פ אלו ירדו ונתפשטו בבי"ע. אשר עולם הבריאה מתוך שעיקרם הם מבחינת בינה דגופא, קבלו ה"פ אלו בכל קומתם כמו שיצאו בזווג דאו"א באצילות כנ"ל. אמנם היצירה לא יכלה לקבל רק בחינת ר"ק של ה"פ הנ"ל, כי בחינת ג"ר שלהם לא יכלו לקבל להיותם בחינת ז"א.

ומתלבשת בג"ר של ר"ק דא"א שהם חג"ת המגולין. כבר נתבאר לעיל בדיבור הסמוך, כי אלו חג"ת דא"א לא באו לבריאה אלא בבחינת לבוש של נה"י דעתיק, וע"כ נעשו גם עתה ללבוש לעתיק דבריאה. ע"ש.

רכה) א"א דיצירה אין בו אלא ג' כלול בג', שהם נה"י כלולין בחג"ת. כי כל תנה"י נחלקים לג' בחינות ע"ד שנתבאר בהתחלקות תנה"י דז"ת נקודים לצורך בי"ע: שב"ש תחתונים דת"ת נעשו לבריאה, ונה"י מנתחלקו ליצירה ועשיה, הנה עד"ו נתחלקו גם תנה"י מ דא"א דאצילות על ג' בחינות נה"י, אשר בחינת נה"י דא"א דבריאה, הם מבחינת ב"ש תחתונים דת"ת דא"א דאצילות. ונה"י דא"א דיצירה, הם מבחינת נה"י דא"א דאצילות. ונה"י דא"א דעשיה, הם מבחינת מלכות דא"א דאצילות. וז"ש, שא"א דיצירה אין בו אלא ג' כלול בג', שפירשו נה"י, היינו מבחינה האמצעית דנה"י כמו שנתבאר, שבחינה עליונה דנה"י הם בבריאה והאמצעית שהיא בדרך ז"א של נה"י הם ביצירה, ובחינה האחרונה דנה"י שהם מלכות דנה"י הם בעשיה.

רכו) והטעם הוא, כיון שאור היצירה נמשך מן מסך ז"א שהוא ר"ק. לכן אין יכול להיות בכל אחד מהיצירה יותר מבחינת ר"ק, וזהו שית ספיראן מקננן ביצירה. כי הפרצוף היותר גדול שבכולם אינו יותר מו"ק.

רכז) גם ביאורו הוא, כי המסך הנעשה בין בריאה ליצירה הוא, שנתלבשה הבינה דאצילות תוך ז"א דבריאה, ועל ידה נעשית מסך ההוא. וא"כ נמצא, כי כל יצירה הוא מן ר' ספירות שהוא ז"א. אך ההפרש של אמא וזו"ן דיצירה הוא, כי ר"ק דאמא אין לה מקיף כלל, ור"ק דז"א יש לו מקיף א', ונוקבא שיש לה ג"כ ו"ק יש לה ב' מקיפין.

רכח) והנה ב' תחתונים דא"א דיצירה מתלבשים באו"א, ונקודה א' מהם, כי הוא ג' גו ג', מג' ספירות שבו, נשאר מגולה, ועתיק דיצירה הוא נקודת מלכות דבריאה, שירדה בכאן ונתלבשה בזאת הספירה הג' המגולה. וכמ"ש בע"ה.

#### אור פנימי

ונמצא שחסר להם בחינת ב"ש תחתונים דת"ת דא"א, כנ"ל בדיבור הסמוך, ומאו"א חסר להם בחינת חג"ת שבו, שהוא ג"ר דו"ק. ומישוסו"ת וזו"ן חסרים בחינת חב"ד שלהם. באופן שגם עתה ביצירה נמצאים הה"פ א"א ואו"א וישוסו"ת בקומה שוה. כי תנה"י דאו"א מלבישים בשוה על נה"י דא"א, וכן ישוסו"ת וזו"ן מלבישים בשוה על תנה"י דאו"א.

רכח) והנה ב' התחתונים דא"א דיצירה מתלבשים באו"א ונקודה א' מהם מהג' ספירות שבו נשאר מגולה כי הוא ג' גו ג'. (כצ"ל) נראה שיש כאן תיקון סופרים. כי בשער הקדמות מביא אותו הדרוש, ושם כתוב שבחינה ראשונה מגולה, ואינו אומר נקודה ראשונה. ע"ש. והפירוש הוא: כי יש כאן גם בחינת נה"י דעתיק, כמ"ש הרב בע"ה שמ"ב פ"ג וז"ל כי רגלי עתיק מאירים דרך רגלי א"א וכו', עד שמאירים רגלי זו"ן ועוברים דרך המסך הזה אל

הבריאה עכ"ל. הרי במפורש שיש כאן גם נה"י דעתיק. וכמ"ש בדיבור הסמוך שתנה"י דא"א נחלקו לג' בחינות לצורך ב"ע, כן גם נה"י דעתיק נחלקו לג' בחינות לצורך ב"ע. ונתבאר לעיל שהם לקחו לבושיהם דא"א עמהם, דהיינו חג"ת נה"י דא"א, כי נה"י דעתיק מתלבשים בחג"ת נה"י דא"א, כי ע"כ נעשו חג"ת דעתיק לרישא מגולה, שעתיק דבריאה מתלבש בתוכו. ע"ש. וע"כ נחלקו אלו חג"ת נה"י דא"א לו' שלישים: ששני שלישים העליונים, הם מלבישים לעתיק דבריאה, ונעשו לרישא מגולה. וב' שלישים אמצעים מלבישים לעתיק דיצירה, והם נעשו לרישא מגולה. וב"ש תחתונים מלבישים לעתיק דעשיה. ובזה תבין מ"ש הרב שבחינה הראשונה דא"א נעשה לרישא מגולה, ובו מתלבש עתיק דיצירה, הכונה היא על בחינת ב"ש אמצעים דו"ק דא"א המתיתחסים ללבוש דעתיק. כי רישא מגולה פירושו תמיד בחינת רדל"א, ולא הראש דא"א.

ר(כט) ונבאר סוד העשיה. כי להיות שנתוסף בה, מסך א' ממלכות דיצירה, ולכן נפתחו האורות, כי א"א שבה ג"כ ג' גו ג' כמו שהיה ביצירה. והטעם כי להיותו בחינת קו האמצעי, כי הכתר הוא בחינת קו האמצעי, ובהכרח הוא שלוקח ב' קוין ימין ושמאל, לכן א"א אין בו לעולם פחות מג' גו ג'. אך אבא שאין בו טעם זה, לכן נתמעט והיה נקודה א' לבד.

ר(ל) ואמנם אמא וזו"ן דעשיה, נתמעטו גם הם ואין בכל אחד מהם רק בחינת ג' גו ג'. וההפרש שבהן הוא, כי אמא אין לה מקיף. וז"א יש לו מקיף א' והנוקבא ב' מקיפין. והנה גם בעשיה יש בחינת עתיק שהוא נקודת מלכות דיצירה שירדה לעשיה ונתלבשה בא"א.

#### אור פנימי

לקבל בחינת מקיף דחיה מנשמה דע"ב ומקיף דיחידה מנשמה דא"א, אמנם א"א לא יצא אלא בבחינת נפש, הנקרא תנה"י דא"א, כנ"ל, כי חג"ת דא"א שייך לעתיק, ואין בו בחינת נשמה. וכן או"א יצאו בבחינת ו"ק שהוא רוח ואין שם בחינת נשמה, ולפיכך, אין לאמא ממה לקבל את האו"מ, כי הוא אינה יכולה לקבל אלא מבחינת נשמה שבעליונים, אבל ז"א שכל בחינת ה"פ שלו הם בחינת רוח, ע"כ הוא יכול לקבל או"מ דחיה מאו"א, כי יש בחינת רוח באו"א. אבל או"מ דיחידה שצריך לקבל מא"א חסר לו, כי בא"א אין בו בחינת רוח אלא בחינת נפש לבד. כנ"ל. משא"כ הנוקבא, שכל ה"פ שלה הם נפשות, ע"כ יכולה לקבל או"מ דחיה מנפש שבאו"א, ואו"מ דיחידה מנפש שבא"א.

וענין זה נוהג הן בבריאה והן ביצירה והן בעשיה. כי אפילו ישו"ת דיצירה, היא ג"כ בחינת נשמה, וצריכה לקבל האו"מ מנשמה שבעליונים, וע"כ אין לה ממי לקבל, ועד"ז בעשיה. אבל ז"א דיצירה ועשיה יכול לקבל או"מ שלו מאותו חלק הרוח המאיר באו"א דיצירה ועשיה, אבל מקיף דיחידה אין לו, משום שאין בא"א אלא בחינת נפש. אבל הנוקבא דיצירה ועשיה, יכולה לקבל

ר(כט) העשיה וכו' א"א שבה ג"כ ג' גו ג' אבא וכו' נתמעט והיה כסוד נקודה אחת לבד ואמנם אמא וזו"ן דעשיה וכו' רק ג' גו ג'. כי עולם העשיה הוא בחינת מלכות. וע"כ חסר מהם גם בחינת שלישים אמצעים של היצירה, וגמצא א"א רק בבחינת מלכות, אלא שמשום תיקון קוים שבו נבחן לנה"י. ויש שם גם בחינה ראשונה דא"א המתחס ללבוש עתיק, כנ"ל בדיבור הסמוך. ואבא שבו הוא רק בחינת נקודה לבד, דהיינו מלכות וישו"ת וזו"ן הם חסרים חג"ת דיצירה ולא נשאר בהם רק נה"י.

ר(ל) אמא אין לה מקיף וז"א יש לו מקיף א' והנוקבא ב' מקיפין: פירוש, כי אע"פ שכל אלו ג' הפרצופים ישו"ת וזו"ן יצאו כולם בקומה שוה על מסך דבחי"ב, שהוא קומת נשמה, ויש לכל אחד ה"פ גרנח"י. עכ"ז. כל ה"פ דישו"ת הם כולם נשמות, וה"פ דז"א הם כולם רוחין, וה"פ דנוקבא הם כולם נפשין. כמ"ש בע"ח שמ"ב השני פרק א'. ובבית שער לכונות דף ע"ו ד"ה ובזה, ע"ש. וגמצא שהמקיפים שלהם הם צריכים לקבל מאו"א ומא"א. אמנם כל בחינה מקבלת מהבחינה שכנגדה, וגמצא אמא שהיא ישו"ת וכולה נשמות, צריכה

\* (רלא) דע כי מצאתי להר"ר גדליה הלוי ז"ל, כי הג"ר של הר"ק דא"א דבריאה שהם חג"ת, אשר נשארו מגולין בלי התלבשות, הנה אלו הג' הם בסוד מסך.

# אור פנימי

משם לעולם הבריאה למקומם. וזה נבחן שהם יצאו בסוד המסך, כי ע"י זווג שעל המסך והפרסא יצאו. אמנם הנקודה דמלכות דאצילות שנעשה לעתיק דבריא ונתלבשה תוך החג"ת דא"א, הנה היא, לא נמשכה ע"י זווג דהכאה במסך, כמו ה"פ בריאה, אלא שירדה שם בסוד מיעוט הירח ובקיעת המסך ופרסא. שפירושו: שלא השגיחה על כח הגבול שבמסך המחזיר האו"י לאחוריו, אלא שנתגברה עליו וירדה דרך בו ממנו ולמטה, ונמצא עצמות של הנקודה דמלכות דאצילות ירדה ונעשתה לראש הבריאה.

ונמצא שיש הפרש גדול מאד, בין נקודת המלכות שנתלבשה בחג"ת דא"א, ובין החג"ת דא"א המלבישים אותה. כי החג"ת דא"א, באו יחד עם כל ה"פ הבריאה, ע"י זווג דהכאה במסך ופרסא, וע"כ הם נחשבים כאור של תולדה מן הרגלים דה"פ אצילות. משא"כ נקודת המלכות, היא אור עצמות האצילות, ולא אור של תולדה מהמסך כמבואר. וזה אומרו, "הג"ר של הר"ק דא"א דבריא שהם חג"ת, אשר נשארו מגולין בלי התלבשות, הנה אלו הג' הם בסוד מסך" כלומר, שאע"פ שחג"ת אלו נעשו לרישא מגולה, מ"מ באו יחד עם כל ה"פ בריאה בסוד מסך והם בחינת אור של תולדה.

אכן יש להבין איזה חידוש הוא משמיענו כאן, ומה היה נדחק לו עד לדייק שחג"ת דא"א שוים לכל פרצופי הבריאה ויצאו יחד בסוד מסך. והענין הוא, כי יש כאן קושיא גדולה, כי אומר כאן שנקודת המלכות נתלבשה בחג"ת דא"א ונעשו

גם או"מ דיחידה מא"א, להיותה מתיחסת רק לבחינת הנפש, כנ"ל. וכבר ידעת שאין שום הפרש בין א"א דבריא לא"א דיצירה ועשיה, זולת בהתחלקותו לג' שלישים: שבבריא מאירים כל הג"ש דתנה"י שלו, וביצירה אינם מאירים רק ב"ש תחתונים דתנה"י שלו. ובעשיה אינו מאיר רק שלישי תחתון דתנה"י שלו. ועד"ז נחלקים הו"ק דאו"א, ועד"ז נחלקים ג"כ הע"ס השלימים דישסו"ת וזו"ן ולפיכך היחס דישסו"ת וזו"ן אל או"א וא"א, אינו משתנה כלל בכל ג' עלמין ב"ע.

(רלא) הג"ר של הר"ק דא"א דבריא וכו', אלו הג' הם בסוד מסך ופירוש הדברים הם כך וכו'. הנה הפירוש הזה הוא עמוק מאד וצריכים פירוש לפירושו. כי צריכים להבין ההפרש בין העברת האורות דרך המסך, לבין בקיעת המסך. והענין הוא, כי כבר נתבאר שהמסך הזה הוא מסך דבחי"ב. המוציא ע"י זווג עם אור העליון את הקומה דס"ג שהיא אור נשמה. אלא מתוך שאו"א דישסו"ת נעשו לאחד וירדו ונתלבשו תוך זו"ן דאצילות, ונמצא התבונה מתלבשת תוך הנוקבא, שע"י נוגעות רגלי התבונה בהפרסא שבין אצילות לבריא, שבפרסא זו נכללה מלכות המסיימת דצמצום א', שעשתה סיום חדש לעולם האצילות בבינה דגופא, כנ"ל חלק זה (אות ב') נמצא ע"כ כח הפרסא כלול במוחין ההם, וע"כ הם יורדים לפרצופי בריאה, ואינם ראויים להיות מוחין באצילות. (כנ"ל דף אלף תתקצ"ח ד"ה הבחנה ד' ע"ש). והנה ע"י הזווג הזה יצאו כל ה"פ הבריאה במקום זו"ן דאצילות, וירדו

(רלב) ופירוש הדברים הם כך. כי הלא ביארנו, כי בכל עולם מג' עולמות בי"ע יש להן מסך א', ואמנם המסך שבין אצילות לבריאה, כאשר עברו בתוכו דמות כל האורות דאצילות לעשות כנגדן י"ס דבריאה, הנה אלו לא בקעו אותו מסך ועברו בו, רק עבר בו אור שלהם דרך המסך ההוא ונחקקו כל הי"ס של הבריאה.

(רלג) והנה גם ג"ר דא"א דבריאה, שהם חג"ת כנ"ל, הם ג"כ עוברים דרך המסך, ואינם בוקעים המסך, רק הם אור המתמעט עובר קצתו דרך המסך, אבל אותה הנקודה דמלכות דאצילות הנ"ל, שירדה להתלבשות בג"ר אלו דא"א, הם אור עצמו של המלכות דאצילות, ע"כ היא משברת ובוקעת את המסך עצמו ויורדת ומתלבשת בג"ר דא"א.

(רלד) והנה סוד נקודה זו ענינה הוא, כי הלא נודע, איך היו ב' המאורות באצילותן בקומתן נבראו שוין זה לזה. וכאשר קטרגה הלבנה ונתמעטה, פירוש: שמה שהיתה בסוד פרצוף שלם, נתמעטה ועמדה בסוד נקודה קטנה כלולה מ"ס, והט' נקודות אחרות פרחו ממנה, כנודע, ששרשה מתחלה אינו רק נקודה א' ואח"כ באו לה בתוספות ע"י ז"א תשעה נקודות אחרות. כי לכן נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה כלום. לכן חזר ז"א ונטלם. ונשארה בסוד נקודה קטנה, ואז לא יכלה לעמוד אצלו מרוב קטנותה. ואז ירדה במקום זה בראש הבריאה.

#### אור פנימי

לרישא מגולה ולבחינת עתיק דבריאה. ויש להקשות הלא בלי זה יש עתיק בבריאה, כי רגלי עתיק דאצילות התלבשו ברגלי א"א וכי' עד רגלי זו"ן, וירדו אל הבריאה, כמ"ש בע"ח שער מ"ב פי"ג. וא"כ הרי יש בחינת עתיק, מעתיק דאצילות עצמו שירד לבריאה, ולמה צריכים עוד שנקודת המלכות דאצילות תהיה לעתיק דבריאה.

וזה שהכריח לו לחלק, בין החג"ת דא"א, שהוא בחינת רגלי עתיק, (כנ"ל ב' ז' ד"ה אמנם ע"ש) ובין נקודת המלכות דאצילות. כי רגלי עתיק הנכללים בחג"ת דא"א, הנה הם יצאו בסוד המסך, ע"י זוג להכאה, וע"כ הם רק אור של תולדה ואינם עצמות האצילות. אבל נקודת המלכות שנתלבשה בהם הרי היא ירדה לבריאה

(רלד) ששרשם מתחילה אינה רק נקודה אחת ואח"כ בא בתוספות ע"י ז"א תשעה נקודות אחרות. כי היא סוד נקודת החוה דז"ת דנקודים, שבסוד עלית ה"ת לנקבי עינים והמלכות המסיימת לרגלי א"ק עלתה לבינה דגופא שהיא ת"ת, בנקודת החוה שבו ושם סיימה הז"ת דנקודים. ומלכות המסיימת הזאת שבמקום החוה דנקודים היא סוד שורשה של המלכות דאצילות. ואע"פ

רלה) ואמנם זה היה בזמן מיעוט הלבנה בבריאת העולם, אבל אחר שכבר נתקנה וחזרה למקומה אב"א וברא לאדה"ר, והוא החזירה פב"פ כבתחילה, ואח"כ ע"י חטאם של התחתונים חזרה ונתמעטה וירדה, כי זה כל סוד תפלינו לתקנה בעת תפלינו ואח"כ חזרת כבראשונה, כי אין בנו כח יותר מזה. והנה כל דבר שבקדושה עושה רושם במקומו אע"פ שנסתלק משם, ותמיד נשארה בחינת נקודה זו בראש הבריאה.

רלו) אמנם בזמן אשר המיעוט שלה ע"י פגם תחתונים, אז הטי נקודות אחרות שמסתלקות ממנה, אינן חוזרות אל ז"א אל מקורם ממקום שבאו, אבל יורדות בעונותינו עד הקליפה בסוד שכינה בגלות, ואין להאריך בזה.

רלז) ונחזור לענין כי נקודה זו היתה תחילה זנב לאריות בסוף האצילות, כי חוה זנב לאדם היתה, ואח"כ ירדה ומיעטה עצמה בסוד נקודתה, והיתה לראש לשועלים, ראש לבריאה ממש. וכן היתה בכל עולם ועולם, כי נקודת מלכות דיצירה ירדה בראש עשיה, וכן דבריאה בראש יצירה.

רלח) וכן היה ג"כ בראש אצילות, בסוד כולם בחכמה עשית. כי אור א"ס נתלבש בחכמה עליונה שלמעלה מאצילות, וירדה אותה החכמה עצמה ושברה המסך שע"ג אצילות, וירדה מציאות עצמה ונתלבשת באצילות, ועל ידה מקבל אצילות אור א"ס. וז"ס כולם בחכמה עשית הנזכר בעולם אצילות.

#### אור פנימי

שבעת הגדלות דנקודים, בעת שנתפשטו בחזרה למקום בי"ע, נעשתה שם מלכות המסיימת הזו לפרצוף שלם, כי הכלים שנפרדו לבי"ע חזרו אליה ונעשו לט"ת שלה, אמנם לא נתקיימו, כי מתו ונשברו כנודע. וע"כ באצילות כשנתקנו ה"פ אצילות בבחי' מוחין קבועים, יצאו זו"ן בסוד כלים דפנים לבד, שהם חב"ד חג"ת דקטנות דנקודים עד החוה באורות דחג"ת נהי"מ. שזו היא בחינת העיקר של הזו"ן שאין להם מיעוט לעולם, ונמצא בזה, שחזרה הנקבא ונעשתה רק נקודת סיום אל ז"א, ומבחינת הכלים נבחן נקודה זאת בשם כתר, וכן בשם נקודת

החוה כי היא הסיום דחב"ד חג"ת דכלים הנקרא חוה. אמנם מצד האורות אין בהם אלא חג"ת נהי"מ, הרי הנקודה רק בחינת המלכות לבד. ובוה תבין מה שהרב קורא פעם נקודה זו בשם מלכות, ופעם בשם כתר, דהיינו כמבואר. ועם זה תבין המשך דברי הרב. לכן חזר ז"א ונרשם ונשארו בסוד נקודה קטנה. והנה לעיל אומר שבעת מיעוט הירח ירדו הט"ת שלה לבי"ע ולא לז"א (דף אלף תתקע"ט ד"ה השכינה ע"ש) והענין הוא, כי ע"י ירידתה זו, פרח ממנה בחינת אצילות שבה, ואלו נוטלם ז"א, אבל ט' הספירות עצמם בסוד הכלים, הם ירדו ונעשו

רלט) ואמנם כל זה הבחי' שהיתה בכל העולמות, הכל היה לתועלת העולמות כדי לקשר זה בזה וזה בזה כדי שיוכלו לקבל הארה זה מזה וזה מזה על ידי היות סיום האצילות תחלת רישא דבריאה ממש, וכן בשאר העולמות. וז"ס יום השבת, כי אז נתוסף קדושה בעולמות, ואז היכל העליון ק"ק דבריאה חוזר לעלות אל האצילות ונעשה אצילות גמור ממש, לטעם הנ"ל. וכיוצא בזה בשאר העולמות ואין להאריך.

\* (רמ) דע כי הקליפות בעולם אצילות אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד, אבל מבינה ולמעלה אין להם אחיזה כלל. אבל בג' עולמות בי"ע, יש אל הקליפות אשר שם אחיזה ויניקה, אפילו מבינה ולמעלה של אותו עולם.

#### אור פנימי

הוא בחינה אמצעית בין מאציל לנאצל שיש בו בחינת מאציל, ובחינת נאצל כי יש הרחק ביניהם כרחוק שמים מן הארץ, ואיך יאיר זה בזה ואיך יבא זה את זה, בהיותם ב' קצוות, אם לא יהיה דבר ממוצע ביניהם ומחברים, ויהיה בחינה קרובה אל המאציל, וקרובה אל הנאצל. וה"ס ותהו ובוהו, כי תוהו הוא קרוב אל המאציל, והוא בחינה אחרונה של המאציל, ואין בו תפיסא כמו בהמאציל, וע"כ נקרא תוהו, מלשון מתהא מחשבות בני אדם, באמרם הנה אנחנו רואים שאין בו צורה כלל, ועכ"ז אנו רואים שהוא נאצל, ומבחינה הזו שאומרים שהוא נאצל נקרא בוהו. וה"ס עתיק וא"א, כי עתיק הוא בחינת מאציל שבכתר בסוד תוהו, וא"א הוא בחינת נאצל שבכתר. עש"ה. ומסיים שם וז"ס במקום אחר כי המלכות שבמלכות שבעולם האצילות, המתלבשת בראש הבריאה שהוא א"א, הוא בחינת עתיק של עולם הבריאה והבן זה מאד. עכ"ל. עש"ה. כל ההמשך. והדברים עתיקים, והמשכיל יבין.

לביחנת נשמה לפרצופי בי"ע, כמ"ש שם עש"ה.

נקודה קטנה ואז לא יכלה לעמוד אצלו מרוב קטנותה ואז ירדה במקום זה בראש הבריאה. הנה כאן אומר שרק הנקודה ירדה ונעשה עתיק לבריאה ולעיל (בחלק זה אות קנ"ח וקנ"ט) אומר שכל ה' ספירות של הנוקבא ירדו לבי"ע. והענין הוא, כי יש כאן ב' בחינות: א' הוא בחינת ט"ת שלה שהם ירדו ונעשו בחינת נשמה בבי"ע, ולא בחינת עתיק. אבל בחינת נקודת הכתר שבה ירדה ונעשה לעתיק לבריאה. כמ"ש לעיל דף אלף תתקע"ט ד"ה השכינה ע"ש.

רלט) לקשר זה בזה וזה בזה כדי שיוכלו לקבל הארה זה מזה ע"י היות סיום האצילות תחילת רישא דבריאה. אי אפשר להבין דברי הדרוש הזה, זולת אם נזכור מה שכתב הרב בע"ח (שער מ"ב פ"א) בביאור הכתר, שנתבאר שם אשר הכתר

\* ע"ח ח"ב שער מ"ח: שער הקליפות פרק א'.

רמא) וסוד הענין, דע כי הנה כל הקליפות לא נעשו אלא מן השמרים והבירורים של ז' מלכים שמתו כנודע. והנה אותן ז' מלכים שמתו הם בחי' זו"ן דאצילות לבד, לפי שהמלכים של אר"א לא מתו כנזכר אצלינו, שנשארו למעלה במקום אצילות ולא ירדו לעולם הבריאה.

### אור פנימי

דו"ן, אבל הכלים דפנים שלהם, נשארו באצילות, שהם ו"ק דו"א ונקודה של הנוקבא. כי בהם לא שלט הפגם, כנ"ל. וטעם הדבר, כי באמת אין אחיזה ופגם שולטים בג"ר, ואפילו בג"ר דגופא שהם חג"ת דו"א עד החזה, כי צמצום הב' לא היה אלא על הכלים שמחזה ולמטה דו"ת, כנודע, אלא שם בו' המלכים נשברו גם הכלים דפנים שהם חב"ד חג"ת עד החזה, משום שנתחברו עם הכלים דאחורים לפרצוף אחד. משא"כ כאן היה בחינת עיבור מיוחד אל הכלים דפנים, כי נתקנו כן בקביעות בסוד העיקר של הפרצוף, וע"כ המוחין גדולות לא נעשו בהם, אלא רק לבחינת תוספת בלבד, ולכן נשתיירו כאן הכלים דפנים, כי אין שליטה לחיצונים רק על הכלים שכבר באו לבחינת חלל הפנוי מכח צמצום הב', דהיינו מפרסא ולמטה כנ"ל דף א' תתקמ"ו ד"ה, והתשובה.

עוד שינוי אחד היה כאן. כי שם בו' המלכים דמיתו, לא היה שבירה ומיתה רק בז"ת לבד, כי האחורים דאו"א וישסו"ת, נשארו באצילות ולא מתו. כי אע"פ שכלהו אחורים הם בחינת זו"ן, דהיינו בחינת אח"פ דכלים, המתחברים עם הפרצוף ע"י האור חדש בזווג ע"ב ס"ג, המוריד ה"ת בחזרה לפה, וכל אח"פ הם ישסו"ת וזו"ן, כנודע. אמנם אח"פ דכל מדרגה המתחברים לה בעת גדלות, נמצאים בהמדרגה שמתחתיה ואח"פ דכתר נפלו למקום אר"א, ואח"פ דאו"א נפלו למקום ישסו"ת, ואח"פ דישסו"ת נפלו למקום זו"ן. אלא רק אח"פ דו"ן, שהם תנה"י שלהם שבאו ממקום בי"ע, הם שנפלו בחזרה לבי"ע ומתו. והם

רמא) הקליפות לא נעשו אלא מהשמרים והבירורים של ז' מלכים שמתו. שורש הדין מתחיל מסוד צמצום א' ומצמצום ב'. אמנם ענין הקליפות שענינם להחטיא בני אדם, לא היה להם שום שורש טרם מיתת המלכים. אלא בסבת התפשטות הו"ת למטה מפרסא, בסוד אנא אמלוד, כנ"ל דף א' תתקצ"ה ד"ה ובוה תבין ענין. עש"ה. שמשום זה נסתלק אור עליון מהם ומתו, ונטבעו כולם בקליפות, שהוא המיתה, כי הקליפות ה"ס המיתה. אמנם אח"כ בעולם התיקון, חזרו כולם ונבררו ועלו לאצילות למעלה מפרסא, חוץ מהמלכיות שלהם שנקראות ל"ב האבן, שהם אינם דאונים לבירור בכל משך שיתא אלפי שני, והם נבחרים לקליפות גמורים שלא יצליחו לכולם, משום שאינם ראויים שיתברר משהו מהם לקדושה מטרם גמר התיקון. ואלו ה"ב האבן יש בהם ז"א ונוקבא, ותפסו מקום ד"ת דיצירה לז"א דקליפה, וע"ס דעשיה לנוקבא דקליפה. אמנם מבחינה זו אין להם שום בנין אלא ז"א דקליפות היה בחינת ו"ק בלי ראש, ונוקבא שלו היתה בבחינת נקודה בלבד. וכל זה הבירור נעשה קודם חטאו של אדם הראשון. (כנ"ל דף א' תתקמ"ג ד"ה והנה) ומסבת החטא דעצה"ד, חזרו הקליפות להתאחו בקדושה, וע"כ שוב נסתלק אור העליון והניצוצין והכלים נפלו לקליפות. ומתו, כמו שהיה בעת שביה"כ בראשונה. כמ"ש שם באורך.

אמנם כאן יש שינוי גדול מבעת שביה"כ, כי שם נשברו הכלים דז"ת דנקודים פנים ואחור, אבל כאן בחטא דעצה"ד, לא נשברו אלא בחינת האחורים

וע"כ לא היה בהם מיתה. אבל הז' מלכים של הזו"ן שירדו בבריאה ושם מתו, או נתעוררו ונתהוו הקליפות הנקרא מות.

רמב) והנה זו"ן הם ב' אותיות אחרונים של הוי"ה, והם ו"ה, שהם גימ' י"א לכן הקליפות הם י"א ג"כ בסוד י"א סמני הקטורת, כמבואר אצלינו בענין פיטום הקטורת ובענין הקדיש של הודו.

#### אור פנימי

הקטורת. הנה לכאורה יש סתירה, מהמבואר בסוד פטום הקטורת ובענין הקדיש בשער הכוונות, כי שם נתבאר, בדף צ"ח ט"א ד"ה והנה, שהאחרים דאו"א וישסו"ת שנפלו במקום זו"ן, הם בחינת ו"ה, וע"כ הם י"א בחינות, ו' דו"ן וד' אחרים דאו"א וישסו"ת, משום שנפלו לזו"ן נעשו כבחינת זו"ן. וכאן אומר שהאחרים דאו"א לא מתו ונשארו באצילות, וע"כ אין בהם אחיזה לקליפות ורק בז' מלכים דזו"ן בלבד, שירדו לבריאה, נתהוו בהם הקליפות הנקראים מות.

אמנם עם המתבאר בדיבור הסמוך, בענין השינוי הב' שנעשה בחטא דעצה"ד, שמשום שזו"ן עלו למקום ישסו"ת ואו"א ונעשו כמוהם, ע"כ האחרים שנפלו להם נחשבים מבחינה אחת כמו קליפות, משום שכל הנברר אל הזו"ן ממקום בי"ע באים, ע"ש. וע"ז מובנים היטב דברי הרב, כי כאן מדבר מזמן שביה"כ וע"כ אומר שאין האחרים דאו"א וישסו"ת בחשבון הי"א בחינת הקליפות, משום שהמה לא נבררו מתחלתן רק מהמדרגה שלאחריה שהם זו"ן דאצילות. אבל בשער הכוונות הג"ל, מדבר בענין נפילת העולמות שלאחר החטא דעצה"ד, שהאחרים אלו דאו"א וישסו"ת, אינם רק בחינת זו"ן שעלו והלבישו אותם, כי או"א וישסו"ת היו יותר למעלה כג"ל. ע"כ הם שייכים באמת לזו"ן, כי מבי"ע באו, כג"ל, וע"כ מחשב אותם שם בסוד ו"ה, שהם זו"ן.

שגררו עמהם גם הכלים דפנים כג"ל. אבל מאו"א וישסו"ת לא נפל משהו לבי"ע, כי אח"פ שלהם נבררו ונתעלו רק מהמדרגה שמתחתיהם, וע"כ בעת ירידה חזרו למקום שהיו בעת קטנות.

משא"כ כאן בחטא דעצה"ד, אשר מטרם החטא כבר עלו זו"ן למקום א"א ואו"א, כי ז"א היה במקום א"א, ונוקבא במקום או"א, כג"ל דף א' תתקל"ג ד"ה ועתה ע"ש. והנה תנה"י דז"א, אינם באים אלא ממקום בי"ע מאחורי הפרסא, שמטרם הבירור היו במקום המיתה, ואחר הבירור חזרו ונתחברו אל זו"ן העומדים במקום או"א, והם נחשבים עתה לבחינת או"א ממש, כנודע, כי התחתון העולה למקום העליון נעשה כמוהו. וא"כ אחר שנסתלק מהם הג"ר דאורות ונה"י דכלים, היו צריכים באמת אלו הנה"י ליפול למקום בי"ע, כי משם נבררו, אלא משום שנתחברו למדרגת או"א, גרם זה שלא נפלו לבי"ע רק נשארו באצילות במקום זו"ן, ע"ד נפילת אחרים דאו"א. וע"כ מצד אחד הם נחשבים לקליפות, דהיינו מצד שבאו ונבררו מבי"ע ששם היו צריכים ליפול ולמות. ומצד ב' אמנם לא נפלו ומתו, משום שנתחברו לז"א בעת היותן בבחינת או"א, ואין תנה"י דאו"א נופלים לבר מאצילות, כג"ל. והבן זה היטב, כי בזה יובנו המשך דברי הרב אשר לפנינו.

רמב) זו"ן הם ב' אותיות אחרונים של הוי"ה-והם ו"ה, שהם בגימטריא י"א, לכן גי' הקליפות הם כסוד י"א, כסוד י"א סמני

רמג) והנה בזמן הגלות, אז כביכול אין השם שלם, לפי שזו"ן שהם ב' אותיות ו"ה אחרונים, הם נפרדין מן או"א שהם אותיות י"ה. ויורדין למטה ומהם נמשך הארה אל הקליפות, יען ששרשם הם משם, כנ"ל, והם מאירין בהם ומחיים אותן בסוד י"א סמני הקטורת, שהם חיות הקליפות ורוחניותן אשר נמשכו מן הב' אותיות ו"ה, והן י"א בחינות משם ו"ה היורד שם.

רמד) וכאשר עולין זו"ן למעלה עד עולם אצילות ומתחברים עם או"א שהם י"ה אז מסתלקין ועולין ג"כ למעלה י"א סמני הקטורת שהם חיות הקליפות אשר נמשכו מן ו"ה, ואז הקליפות מתבטלין, ואז השם עליון נעשה שלם.

#### אור פנימי

שער לכוונות אות קכ"ט באור פשוט בד"ה וז"ש. עש"ה.

רמד) וכאשר עולין זו"ן למעלה עד עולם אצילות ומתחברים עם או"א שהם י"ה וכו', ואז הקליפות מתבטלים ואז השם עליון נעשה שלם. כי מקום א"א של עתה בעולם התיקון, הוא מקום זו"א דעולם הנקודים. כי עתיק נטל מקומם דג"ר נקודים לג"ר שלו, וז"ת דעתיק במקום ז"ת דנקודים. וא"א מלביש לחג"ת דעתיק העומדים במקום חג"ת דנקודים, הרי שא"א עומד במקום חג"ת דנקודים שהוא ז"א. ואו"א עומדים עתה במקום שמפה ולמטה דא"א, ששם מקום נה"י דנקודים, הרי שהם עומדים במקום הנוקבא של הנקודים, כי נה"י דנקודים הם בחינת הנוקבא, ולפיכך אחר שיבררו כל הברורים דו' מלכין דמיתו, יחזור ז"א למקומו בנקודים, דהיינו שהוא יעלה וילביש למקום א"א של עתה. ונוקבא תעלה ותלביש למקום או"א של עתה העומדים במקומה, דהיינו כמצבם בנקודים טרם שביה"כ. ואז יתחברו ו"ה ב"ה ביחודא שלים, כי זו"ן ילבישו לא"א, המרומז בקוצו של יוד, ולא"א הנרמזים ב"ה. ואז השם עליון נעשה שלם. ואע"פ שגם עתה בשבת

אמנם מה שציין הרב כאן לעיין בענין הקטורת והקדיש, אין הכונה לפירוש הנ"ל, שהם ז"ת דזו"ן וד' אחורים, אלא הכונה היא לפירוש הב' המובא שם בשער הכוונות בענין הקדיש דף צ"ח ט"א ד"ה עוד ירצה, שאומר שם, שד' האחרים דאו"א וישסו"ת אינם בחשבון העשתי עשר, אלא רק הז"ת דזו"ן לבד, מטעם שזו"ן הם ו"ה דהוי"ה, שהם בגימטריא י"א, ע"כ הם סוד עשתי עשר, ע"ש. דהיינו ממש כמו כאן. אבל יש להבין הדברים האלו, כי סוף סוף אין בזה"ל כי אם ז' בחינות ולמה הם נבחרים לעשתי עשר ומה הוא הרמז שו"ה הוא בגימטריא עשתי עשר, והלא אינם אלא ז' בחינות.

והענין הוא, כי אע"פ שזו"ן הם ז"ת לבד, מ"מ יש בהם ע"ס, כנודע. וע"ס בכל מקום שהם, הם נבחרים ל"ב פרצופין, שהם: עו"נ אר"נ, או"א וישסו"ת, זו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים, ואע"פ. שכל הז"ת פו"א נשברו ומתו, עכ"ז בחינת זכר דעתיק ה"ס אור א"ס שבהם, שה"ס אור העליון שנסתלק מן הז"ת לשורשו, שמשום זה נפלו ומתו, ונמצא שלא שלטו הקליפות והמיתה רק בעשתי עשר פרצופים לבד. וזה הרמז שו"ה הם בגימטריא עשתי עשר. ע"י בבית

\* (רמז) ענין הקליפות וענין ד' עולמות אבי"ע והשינוי שיש ביניהם, דע, כי גם בקליפות יש בחינות אבי"ע, ובכל עולם יש בו ה"פ, שהם כללות י"ס של אותו עולם, וכל פרצוף מהם כולל י"ס על דרך שהוא בקדושה.

(רמז) ונבאר עתה ענינם. דע כי אע"פ שבכל ד' עולמות יש בחי' קליפות, יש שינוי בעולמות בעצמם, כי הנה בעולם אצילות של הקדושה הטוב מרובה על האצילות של הטומאה, ואינם מעורבים כלל הקדושה עם הטומאה. ובעולם הבריאה, הקדושה מרובה על הטומאה של הקליפות דבריאה, אמנם הם מעורבים יחד. וביצירה הוא מחצה על מחצה וגם הם מעורבים יחד ט"ר. ובעשיה הקליפה מרובה על העשיה של טהרה, וגם הם מעורבים יחד, ואין שום דבר בעולם העשיה שלא תהיה מורכב מט"ר: קדושה וקליפה מעורבין יחד ממש.

(רמז) והנה הטומאה שבאצילות הם הנק' קליפה דאצילות הטהור. וכן הטומאה של הבריאה נקרא קליפה דבריאה דטהרה. וכן ביצירה וכן בעשיה. ואמנם אם קליפות האלו שבכל עולם הם סביבות העולם או

#### או ר פ נ י מ

בבי"ע, ולא באצילות ח"ו כנודע. והנה כבר עמדנו בזה לעיל דף ב' ט"ז ד"ה עוד שינוי. ונתבאר שם כי בעת שביה"כ, לא היה שום שורש לקליפות באצילות, אלא, שזה נעשה עם חטאו של אדה"ר, משום שמטרים החטא היו כבר ז"א ונוקבא במקום הג"ר של האצילות, שהם א"א ואו"א. ומסבת החטא חזרו ואבדו נה"י דכלים וג"ר דאורות, ובאו לבחינת ו"ק ונקודה, ואלו הכלים דאחורים הנקראים תנה"י, שחזרו ונפלו מזו"ן, יש בהם ב' צדדים: כי מצד אחד הם שייכים לבי"ע, כי כל הנברר לזו"ן באים מבי"ע, כנודע, דע"כ מחויבים ליפול בחזרה לבי"ע למקום המיתה והקליפות שמשם באו. ומצד השני, כיון שזו"ן כבר היו במקום הג"ר דאצילות, אין האחורים שלהם נופלים, רק מדרגה אחת למטה, דהיינו למקום זו"ן

עולים כן זו"ן למקום א"א ואו"א, דהיינו בשבת במנחה, וכן בשבועות, עכ"ל אינם שם בקביעות, וכן לא בבחינת פב"פ, וכן בי"ע נשארים אז ריקנים, אבל בגמר התיקון יהיו קומתם כא"א ואו"א פב"פ, ורגלי האצילות יתפשטו לבי"ע, וישבו בי"ע להיות אצילות, ואז יהיה בלע המות לבצח, כי הס"א תעבור מן הארץ, ויהיה כן תמיד בקביעות.

(רמז) הטומאה שבאצילות, הם הנקרא קליפה דאצילות הטהור וכו', הקליפות. דאצילות יושבים בעולם האצילות וכו'. ויש להבין הדברים, הרי באצילות לא יגורר רע כתיב, ועוד, מאין יש קליפה באצילות, והלא הקליפות לא נעשו אלא מהמלכים שירדו למקום מיתה, שהוא למטה מפרסא

אם הם למטה בין כל עולם ועולם, זה יתבאר במ"א. אמנם ודאי הוא כי הם במדור אחד יחד, הקליפות דאצילות יושבים בעולם האצילות וכן הבריאה וכו' והם בחי' טוב ורע.

רמח) ואמנם ענין התערבות טוב ורע הנ"ל שיש בג' עולמות בריאה יצירה עשיה, אינו חס ושלום בעשר ספירות המקנות בהם, כנודע, כי אמא מקנא בג' ספיראן דבריאה וכו', אבל התערבות הוא בעולמות עצמם.

רמט) ונבאר עתה איך היו הקליפות קודם שחטא אדם הראשון וגם ד' עולמות דאצילות בריאה יצירה עשיה דקדושה, ומה גרם בהם אד"ה ר' אח"כ ע"י חטאו. והנה נתבאר אצלינו כי קודם בריאת העולם לא היה עדיין שום תיקון באצילות ולא היו רק אותן ט"ס דא"א, דלאו אינון היכלין ולאו אינון רוחין כו', ואז היו הם בלתי תיקון, ולא היה מתגלה בו"א ונוקבא רק ו' אורות בזכר נגד ו' קצוות, ואור אחד לבד שביעי בנוקבא בבחי' היותן אחר באחר כנודע.

#### אור פנימי

דאצילות, כמו האחרים דא"א בעת שביה"כ, ומצד הזה אינם נבחנים לקליפות, כי אינם יוצאים לבר מאצילות כלל, אלא שנופלים מן המקום שהיו בו, דהיינו מהמקום שמחזה ולמעלה דא"א, ויורדים אל המקום שמחזה ולמטה דא"א, אבל עדיין הם נמצאים באצילות. ולפיכך יש קליפות נגד עולם האצילות ג"כ, שהם מהכלים דאחרים של זו"ן שבמקום או"א, אמנם הם אינם בעולם האצילות עצמו אלא תחת הפרסא בעולם הבריאה. אלא רק בחינה הראשונה של אלו הכלים דאחרים, דהיינו מצד שמתחסיס לאחרים דא"א וא"א, הם באמת במדור אחד עם הזו"ן דאצילות, אבל, אינם שם ח"ו קליפות, אלא הם ממותקים שם בקדושת האצילות, רק שהם נבחנים כמו בחינות שורש אל אלו האחרים דזו"ן שלמטה מפרסא, כי סוף סוף הם מיחס אחד, וע"כ הם יונקים שם די חיותם, בסוד ומלכותו בכל משלה, כמ"ש בע"ח שער מ"ח פ"ב,

פביבות העולם או הם למטה בין כל עולם ועולם זה יתבאר במקום אחר. הנה בע"ח שמ"ג פ"ג מביא אלו ב' הפירושים, כי תחילה פירש שהקליפות מסבבים ומלבישים את הנוקבא דפרצופי היורש, ונמצאים בין מקיפי היורש לנוקבא לבין הכלים פנימים דיושר שלה. ופירוש ב' אומר שם, שאדם בליעל אינו מסבב להנוקבא דקדושה, אלא נפרד ממנה ועומד אחורי אדם דקדושה. דהיינו מתחתיו כי אחורי

(רנ) ואח"כ נתקן האצילות הקדוש, ואז כתר וחכמה נתקנו ברישא דא"א, בכל אותן התקונים. שהם: בגולגלתא, ומוחא שהם בכתר וחכמה וכן בכל מציאות א"א ואח"כ נתקן עולם אצילות בתיקון גמור, ואחר שנתקן עולם אצילות היו כל הקליפות בלי שום תיקון כלל ועיקר.

(רנא) ואחר כך נתקנו ג' עולמות בריאה יצירה עשיה ועדיין כל הקליפות היו בלי שום תיקון כלל, אמנם עדיין היו הקליפות, על דרך שהיתה הקדושה בתחלה קודם התיקון, ואז היו ז"א ונוקבא דקליפה דאצילות ו' אורות בזכר לבד בסוד ו"ק, ואור א' שביעי בלבד בנוקבא, כמו בחינת ז"א ונוקבא דקדושה בהיותן אב"א. וזהו ענין ההוא נהירו דיק דאית גו מסאבותא הנזכר פרשת יתרו דס"ט.

#### אור פנימי

כמו אצבעות הרגלים המסיימים בכללות למטה. וכל בחינת העור מראשו עד סיום רגליו היא בחינת מלכות המסיימת אל הפרצוף בכל הקפו.

ולפיכך מבחינת הסיום דכללות של הפרצוף, נבחן מקום הקליפות שהם מתחתיו של הפרצוף. אמנם מבחינת הסיום שמסביבותיו של הפרצוף בכל אורך קומתו, נבחן מקום לקליפות אחורי העור של הפרצוף המסבבים אותו מכל צדדיו.

(רנא) ז"א ונוקבא דקליפה דאצילות ו' אורות בזכר לבד בסוד ו"ק ואור א' שביעי בנוקבא. היינו מטרם חטאו של אדה"ר, שאז היו כל העולמות בבחינת האצילות, דהיינו בבחי' הג' דערב שבת בין השמשות, כנ"ל (דף א' תתק"מ ד"ה פנימיות ע"ש כל ההמשך). ונתבאר שם, כי אע"פ שכל בי"ע עלו לאצילות, מ"מ היו עדיין העולמות חסרים, כי לז"א היה חסר חיה יחידה דיחידה, ולא היה בו אלא נשמה דיחידה, וכן הנוקבא היתה חסרה מבחינת מלכות של עצמה, (ע"ש בדף א' תתק"מ ד"ה וזה אמרו). הרי שגם אז עוד לא היו גבררים כל המלכים שנפלו בשביה"כ. והנה שיורי המלכים שנשארו אז הם בחינת ו"ק דזכר דקליפות

פירושו כמו מתחתיו. ע"ש. אמנם לא ביאר ולא הכריע שם כלום איזה פירוש הוא העיקר.

אמנם אלו ואלו דברי אלקים חיים כי שניהם אמיתים, וזה הכלל, כי מקום הקליפות בכל עולם ועולם, הוא במקום החושך ביותר שבאותו עולם, וע"כ הם נמצאים אחר סיום כל הכלים הפנימים והחיצונים של פרצוף המלכות דאותו עולם, לבין עיגול הפנימי האחרון של המקיפים דיושר דאותו עולם, ששם הסיום של כל האורות המקיפים. ושם המקום החושך ביותר, שהרי רחוק הוא מהאורות הפנימים שבנוקבא דאותו עולם, וכן הוא הרחוק ביותר מבחינת הכלים המקיפים דאותו עולם. אלא בדבר הסיום של כל פרצוף יש להבחין ב' מקומות: א' הוא הסיום רגלים, שהוא למטה מכל הפרצוף. וב' הוא בחינת סיומי המלכיות שבצדדים בכל קומתו. כי כמו שהמלכות מסיימת למטה בכללות לכל הפרצוף, כן היא מסיימת בפרטות כל ספירה וספירה של קומת הפרצוף, שז"ס הע"ס דעבי מפנים לחוץ, הנקרא מוחא עצמות גדין בשר ועור הנמצאים בכל ספירה וספירה מראש הפרצוף עד סופו, כי העור נבחן למסבב ומסיים הפרצוף מכל צדדיו,

רנב) והנה כאשר חטא אדה"ר נתהפך העולם, וגרם פגם בארבע עולמות הקדושים, וגרם תיקון בד' עולמות דקליפה, וזה ענינם. כי הנה

## אור פנימי

אלף שע"ו אות קע"ב, ובאו"פ שם. אמנם אין השערות דיקנא נכנסין לפנימיות להעשות מ"ן דצמצום א', זולת במקום ג"ר דעתיק, ששם נגנו המלכות הוה. כמ"ש שם באורך עש"ה.

וסדר העליה הוא באופן זה, כי בעת שהמוחין דע"ב ס"ג דא"ק מגיעים לעתיק, שיש בו גם בחינת צמצום ב', כי בחינת חג"ת נה"י שלו נתקנו בצמצום ב' לצורך א"א דאצילות, הנה או מוריד ה"ת מנקבי עינים שלו אל הפה, וחג"ת דעתיק, שהיו בבחינת אח"פ לבר מראש, עולים ונעשים בחינת ראש דעתיק וחב"ד, ונמצא גם א"א המלביש לחג"ת דעתיק שגם חג"ר שלו עולים עמהם ועומדים גם הם במקום הראש דעתיק, ונמצא עתה הפה דא"א במקום הפה דעתיק. ונבחן אז שהח' תיקוני דיקנא עלאין, העומדים בסיום הלחיים דראש דא"א נכנסו שם בפנימיות הראש, בסוד מ"ן שבחיד דא"א, וה"ס גיכ"ק, שהוא עתה בפה דראש עתיק. וכן עולים חג"ת דא"א ונעשים לג"ר דא"א, ונמצאים גם או"א המלבישים לחג"ת דא"א, שעומדים עתה במקום ג"ר דא"א, ונמצא הגרון דא"א שבו תלויים ד' תי"ד תחתונים עומד עתה במקום גלגלתא דא"א שמקודם לכן וגם הם נכנסים בפנימיות הכלים, דהיינו תוך הגרון דא"א והם נעשים שם למ"ן בסוד אחה"ע ואז נעשה הזווג דחיד וגרון דא"א, שהם במקום ג"ר דעתיק, ומתחברים ח' תי"ד עלאין עם ד' תי"ד תתאין לאחד, ויוצא עליהם המוחין דע"ב דמזלא. כנ"ל בדף אלף תקנ"ח אות ק"ה ובאו"פ שם.

ויש כאן ג' מצבים: א' הוא כשנה"י דא"א נעשו לחג"ת ועולים עמהם זו"ן וישפוט, ונמצאים עומדים במקום או"א עלאין הקבועים, והנה אז נכללים ג'

ונקודה דנוקבא שלו. הנבחנים לאב"א דו"ן דקליפות, והוא מטעם הגניז דאו"א הפנימים שנעשה שם, וכן הגניז דה"ת ברדל"א, אשר מחמת זה נטשטשו גם הקליפות, והיה ז"א דקליפה חסר ראש, ונוקבא דקליפה היתה חסרה כל הט"ר שלה. והם נבחנים לקליפות דאצילות, משום שכל העולמות היו אז בבחינת אצילות. ובוזה תבין סוד מה שאמרו ז"ל סירס את הזכר וצינן את הנקבה. וכן אל אחר אסתרס ולא עביד פירי.

רנב) הפגם בעולם האצילות עד א"א דקדושה כפיכול וכו' אין א"א דאצילות מאיר אבל נגזו באו"א ואו"א הם מאירים באצילות. כי מטעם החטא היה א"א מאיר באצילות המוחין דע"ב דמזלא, שמהם באו כל המוחין דו"א ונוקביה עד שז"א הלביש את א"א, ונוקבא את או"א עלאין והפירוש הוא, כי ז"א בקטנותו יוצא מבחינת ה"ת בנקבי עינים, ואין לו אלא ו"ק כי חסר נה"י דכלים וג"ר דאורות. וכדי להשלימו בג"ר הוא עולה למ"ן לאו"א ואו"א יותר למעלה, עד שנמשכים המוחין מע"ב ס"ג דא"ק, המורידים ה"ת מנקבי עינים, ואז יוצאים נה"י דכלים וג"ר דאורות. וטעם הדבר הוא, כי מתוך שע"ב דא"ק אין בו מבחינת צמצום ב' ולא כלום, ע"כ האור הנמשך ממנו, מוריד ה"ת בחזרה מעינים לפה, כמו שהיה בצמצום א'. וע"כ רק עתיק יכול לקבל אלו המוחין דע"ב ס"ג דא"ק, להיות בו גם מצמצום א', כנודע, אמנם הפרצופים דא"א ואו"א, שכבר הם מצמצום ב', אינם יכולים לקבלם זולת ע"י עליהם לעתיק. וכן הם צריכים למ"ן דמזלא, כי בהם נכללת המלכות דצמצום א' עד בחינת היסוד שבה, כי אז יתכן בה ענין ירידת ה"ת לפה בעת הזווג. כנ"ל בחלק י"ג דף

על ידי חטא של אדם הראשון הגיע הפגם בעולם אצילות עד א"א דקדושה כביכול, וזה סוד חשך סתרו, ואז אין א"א דאצילות מאיר, אבל נגנז באו"א, ואו"א הם מאירין באצילות, וא"א מאיר על ידם מתוכם, והרי זה פגם אחד.

### אור פנימי

למקום ג"ר דעתיק, וגם הזו"ן שמכבר מלבישים, עולים עמהם ועומדים במקום ג"ר דעתיק, ונמצאים ישו"ת וזו"ן מקבלים עתה המוחין היוצאים שם בלי שום כפיפת ראש כלל, וע"כ הם מוחין יחידה, כי הוא קומת כתר אמנם הז"א הוא בחינת מלמעלה למטה דישו"ת, וע"כ יורד עם המוחין לא"א וחיה שמקבל במקום ג"ר דא"א, הוא יורד עם המוחין למקום או"א עלאין. ועד"ו בקומת נשמה שמקבל במקום או"א עלאין הוא יורד עם המוחין למקום ישו"ת.

והנה נתבאר, שאין שום הפרש ביציאת המוחין, כי אינם יוצאים אלא על מ"ן דדיקנא בסוד הזווג דחיד וגרון דא"א העומד במקום ג"ר דעתיק ולא זולת. וכל ההפרש בשיעור קומות דנשמה חיה יחידה, הוא רק בענין הכפיפת ראש של א"א, שלקומת נשמה נעשו ב' בחינות כפיפת ראש, עד לחג"ת של א"א, ויוצאים המוחין בקומת ס"ג. ולקומת חיה נעשו כפיפת ראש אחת, עד לג"ר הקבועים שלו ששם קומת ע"ב. ולקומת יחידה אין שום כפיפת ראש אלא שהזו"ן מקבלם במקום עתיק ששם קומת כתר. וזכור הדברים האלו. ועי' לעיל דף אלף תתכ"ז תשובה ט'.

וזה אמרו, "כי הנה ע"י חטא דאדה"ר הגיע הפגם בעולם האצילות עד א"א דקדושה, וז"ס ישת חשך סתרו, ואז אין א"א דאצילות מאיר, אבל נגנז באו"א, ואו"א הם מאירים באצילות" כי ע"י חטאו של אדה"ר נפגמו כל אלו המוחין שיצאו באצילות בבחינת תוספת ולא נשארו בפרצופי אצילות אלא בחינת מוחין הקבועים, וחזר א"א למקום חג"ת דעתיק,

הראשים: דעתיק, ודא"א ודאו"א, זה בזה: כי אין העדר ברוחני, וע"כ הגם שא"א עלה לג"ר דעתיק מ"מ הוא נבחן ג"כ שמאיר עוד במקומו הקבוע, כמו מטרם שעלה, דהיינו בהמקום ששם מלבישים עתה או"א, וע"כ אותו הזווג שא"א עושה במקום ג"ר דעתיק, נעשה ג"כ במקומו הקבוע למטה, ואו"א העומדים שם מקבלים קומת הזווג ממנו. ועד"ו כשאו"א מקבלים קומת הזווג מג"ר הקבועים דא"א, הם עושים הזווג הזה גם במקומם הקבוע במקום חג"ת דא"א, ששם עומדים עתה ישו"ת וזו"ן. ונמצאים גם ישו"ת וזו"ן מקבלים קומת הזווג מאו"א הנמצאים במקומם. וענין זה נקרא כפיפת ראש. כי נבחן, שא"א שעלה עתה לג"ר דעתיק, כופף ראשו ומזדווג במקום או"א, העומדים במקום הג"ר הקבועים שלו. וכן או"א שעלו למקום ג"ר דא"א, הם כופפים ראשם ומזדווגים במקום הג"ר הקבועים שלהם, דהיינו במקום חג"ת דא"א ששם נמצאים עתה ישו"ת וזו"ן, ואז מקבלים ישו"ת וזו"ן מהמוחין האלו בחינת קומת נשמה.

ולמוחין דחיה, עולים נה"י וחג"ת דא"א למקום חב"ד שלו, וגם זו"ן שכבר מלבישים על נה"י וחג"ת דא"א עולים עמהם ונמצא עתה שאין כאן אלא רק בחינה אחת של כפיפת ראש, דהיינו שא"א שבמקום עתיק כופף ראשו למקום ג"ר הקבועים שלו, ששם עומדים ישו"ת וזו"ן, וע"כ הם מקבלים מהמוחין קומת חיה, כי המוחין המקובלים במקום ג"ר דא"א, שהוא קומת ע"ב, הם בחינת חיה.

ולמוחין דיחידה, עולים כל הט"ס דא"א

רנג) לכן מזה הפגם נתוסף פגם אחר ג"כ, והוא כי כיון שנסתם אור א"א דאצילות גרם מיעוט אל נוקבא דז"א דאצילות, ונסתלק ממנה כל ט' ספירות העליונים, ולא נשאר בה רק אור נקודה א' לבד, ואז נתוסף ונעשה תיקון אל הקליפה דאצילות. והוא כי אותן הט"ס שנסתלקו מהנוקבא דקדושה נתלכשו בט"ס נקודות ראשונים של נוקבא דז"א דקליפה דאצילות, שהיא נקרא לילית הרשעה אשת סמאל הרשע, שהוא ז"א דאצילות דקליפה.

רנד) לפי שאז נתפשטה לילית ונעשה פרצוף שלם ב' ספירות, ונתלכשו אותן הט' ניצוצין של הנוקבא דאצילות בט' ספירות הראשונים שלה, ואותו ניצוץ נהירו דקיק שהיה בה תחלה כנ"ל ירד בספירה העשירית שלה.

רנה) וז"ס שאמרו רבותינו ז"ל על אמלאה החרבה לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים, כי ירושלים, הוא נוקבא דז"א דקדושה, נחרבה ונשארה בסוד נקודה אחת לבד, וצור שהיא לילית הרשעה צרתה, שפחה כי תירש גבירתה, נתמלאה ונעשית פרצוף שלם מ"ס ממה שנחרבה ירושלים, שהם הט' ספירות הראשונים.

#### אור פנימי

ואו"א למקום חג"ת דא"א במוחין דס"ג, וישסו"ת וזו"ן למחזה ולמטה דא"א, לבחינת ו"ק בלי ראש, והנוקבא חזרה לבחינת נקודת הסיום דז"א, ונמצא שאין א"א מאיר עוד את המוחין דמזל לאו"א וזו"ן, כמו שהאיר בג' הבחינות מטרם החטא דאדה"ר כנ"ל, אלא או"א שירדו מפה ולמטה דא"א במוחין דס"ג הם המאירים באצילות לישסו"ת וזו"ן, שהם אינם מקבלים מהם אלא מוחין דו"ק. ומוחין דע"ב נמנעו עתה לגמרי אפילו מאו"א עלאין, כי נתבטלו כל העליות למקום הווג דמזל. כמבואר.

רנד) נתפשטה לילית ונעשה פרצוף שלם ב"ס, ונתלכשו אותם ט' ניצוצין של הנוקבא ב"ס הראשונות שלה. שז"ס אמלאה החרבה, שאין הקליפה גבנית רק מהחסרון של הקדושה, כי כל אותם הט"ס הראשונות שנסתלקו מהנוקבא מחמת החטא דאדה"ר, נפלו כולם להנוקבא דקליפות, והיא נבנה מהם לפרצוף שלם ד"ס. אמנם

רנג) כיון שנסתם א"א דאצילות גרם מיעוט אל נוקבא דז"א דאצילות ונסתלק ממנה כל ט"ס עליונים, ולא נשאר בה אלא נקודה א' לבד. כי אין לנוקבא שום מציאות של בנין רק ע"י מוחין דמזל, כי אין הו"א

רנז) ועל זה רמזו במסכת חגיגה, ע"פ ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גווה, מפני גאותן של ישראל כו'. כי כבר בארנו במקום אחר כי ענין חטא אדם הראשון וענין גלות וחורבן בית המקדש הכל ענין אחד.

רנז) וזה שאמר הכתוב השליך משמים ארץ תפארת ישראל. כי ת"ת ישראל שהוא ז"א השליך מן השמים שהוא מקום הת"ת שבו, את הארץ, שהוא נוקבא שהיתה שם במקום החזה כנודע, וגם השליכה מכנגד נצח הוד יסוד שבו, וזהו ולא זכר הדום רגליו שהם נה"י שבו, וירדה למטה מהיסוד שבו, בסוד נקודה אחת לבד כנ"ל. וזהו ענין פסוק ומלכותו בכל משלה שנתבאר בתקונים כי הוא סוד אדם דעשה שנתלבש ב' קליפין, שהיא נוקבא דז"א דאצילות, הנקרא אדם דעשה.

רנח) וזהו ענין מ"ש בזהר במדבר דק"ט ע"ב ע"פ קולה כנחש ילך ועל פסוק נפלה לא תוסיף קום שהוא ענין זנבא ורישא כו'. והענין הוא כי הנה לא נשאר בנוקבא דז"א דאצילות דקדושה, רק בחי' מלכות שבה, שהיא בחינה עשירית תחתונה שבה, ושאר ה' ספירות העליונים שבה שבאו לה מט"ס הראשונים שבו דז"א כנודע, אלו ירדו למטה דקליפה.

רנט) ואלו ה' ראשונים נקרא רישא אשר היא שכיבת לעפרא, כי היא נתונה בין הקליפות בסוד עפר המשכן, אבל בחי' אחרונה שבה הנקרא זנבא, היא לבדה נשארה באצילות, והיא השולטת עתה בזמן הגלות.

#### אור פנימי

האורות של ה'ט"ס דנוקבא אינם נופלים ח"ו לקליפות, כי הם נסתלקו לשרשם, ורק בחינת הניצוצין והכלים דט"ר דנוקבא נפלו לקליפות, וזה שמדייק הרב, ונתלבשו אותם ט' ניצוצין של הנוקבא, בט"ס ראשונות שלה להשמיענו כי רק בחינת ניצוצין וכלים נופלים למטה ולא ח"ו אורות. כי באורות אינו נוהג רק התפשטות והסתלקות לבד. כמ"ש הרב בע"ח שער ר' פ"ח.

רנט) ה'ט"ס ראשונים נקרא רישא וכו' אבל בחינה אחרונה שבה הנקרא זנבא היא לבדה נשארה באצילות וכו' ולכן א"י"ה שהם

זנבא יש להם תגבורת בגלות. ולכאורה היה צריך להיות להיפך, שבבחינת המלכות שנשארה באצילות, היו צריכים ישראל להתתקף על ידה, ובט"ר שנפלו לקליפות היו צריכים א"י"ה ליטל מהם תגבורת לשלוט על ישראל בגלות. אמנם עמקות יש בהדברים. כי כבר נתבאר, שנקודה זו שנשארה באצילות, ה"ס נקודת החזה דז"ת דנקודים, שהוא נקודת הסיים דצמצום ב', שנעשה בעת יציאת הקטנות דנקודים, מפאת עלית מלכות המסיימת דצמצום א', אל מקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג, שע"כ מחזה ולמטה נעשה לחלל פנוי, כנ"ל בדברי

ולכן או"ה שהם זנבא יש להם תגבורת בגלות הזה, לפי שהם נזונין מן הזנב השולטת עתה, אבל ישראל שהם רישא נזונין מן רישא, והנה רישא דא שכיבת לעפרא, לכן ישראל הם בגלות הזה נכנעים ושפלים תחת עכר"ם הנקרא זנבא.

(רס) אמנם התיקון ב' שנתוסף בסמא"ל ז"א דקליפה דאצילות, הוא שגם הוא נתפשט ונעשה פרצוף שלם בי"ס שלו מה שלא היה תחלה רק בו"ק לבד. אמנם בענין האורות שהם הרוחניות שבתוך ט' ספירותיו

#### אור פנימי

שם, עד גמר התיקון כנ"ל. וכל בנינה הוא ע"י ז"א בעלה, בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע וכו', שה"ס רפ"ח שמשגת ממוחין דאו"א, שאלו נקראים רישא. וזהו שרומז הרב (באות רל"ח) על הפסוק נפלה ולא תוסיף קום, שהוא ענין זנבא ורישא. כי הזוהר ביאר הפסוק הזה, כי נפלה ולא תוסיף קום מעצמה, אלא בעלה הוא דיוקים לה. והוא כנ"ל, כי מבחינתה עצמה היא שחורה, להיותה נקודת הסיום ששם שורש ל"ב האבן שאין להם בירור, וע"כ לא תוסיף קום מעצמה, ורק ז"א בעלה הוא מוקים לה ע"י המוחין דאו"א עלאין בסוד הבירורים דרפ"ח ניצוצין כנ"ל. ורומז הרב ע"ז שהוא ענין זנבא ורישא, כלומר, שבחינתה עצמה שעליה נאמר נפלה ולא תוסיף קום, הוא ענין זנבא. ובחינת הבנין שלה שז"א מוקים לה, הוא ענין רישא דהיינו כמבואר.

וזה אמרו „ולכן או"ה שהם זנבא יש להם תגבורת בגלות הזה לפי שהם נזונין מן הזנב השולטת עתה אבל ישראל שהם רישא נזונין מן רישא" דהיינו כנ"ל, שכל כח השליטה של הקליפות להחטיא את ישראל הוא ע"י ל"ב האבן הנ"ל, כי מבחינה זו היא שחורה וליה בה לבנותא כלל עד גמר התיקון. וכל ישועת ישראל הוא להעלות מ"ן בסוד רפ"ח ניצוצין ולבנותה בנין שלם בקומת או"א, שאז היא סיהרא באשלמותה, ע"ד שהיתה בימי שלמה, בעת

הרב (דף א' תתפ"ט אות ג') ע"ש. גם נתבאר, שסבת שביה"כ היתה, מחמת שעברו על הגבול הנ"ל ובאו לבי"ע, וע"כ כח המלכות המסיימת שבנקודת החזה, נתערבה במלכים, וע"כ האור העליון נסתלק מהם ומתו. ונתבאר לעיל דף א' תתקמ"ב ד"ה ועם זה, שע"כ יש ב' בחינות בשבירת הכלים, שהם: רפ"ח ניצוצין, ול"ב האבן, שבחינת הט"ר מהמלכים שנשברו, הם בחינת רפ"ח ניצוצין, הראויים להתברר לקדושה. אבל כל בחינות המלכיות שבמלכים, שהם ל"ב מלכיות אשר כח מלכות המסיימת דצמצום א' רכיב עליהם, הם נעשו לקליפות אשר לא יצלחו לכלום, ואין להם בירור בשתא אלפי שני עד לע"ל, שאז נאמר והסירותי את ל"ב האבן מבשרכם, ואז יכולע המות לנצח. עש"ה.

והנה כל בנין הנוקבא דז"א דאצילות הוא ע"י הרפ"ח ניצוצין, ומהם כל ט"ס שלה הנקראים רישא. כי מל"ב האבן אין שום בירורים. ובסבת החטא דאדם הראשון, נפל רישא שלה לקליפות. ונשארה רק בנקודת החזה, שמבחינת הכלים היא בחינת הכתר שבה, ומבחינת האורות הוא בחינת המלכות שבה, כנ"ל. והנה אז היא נקראת נקודה שחורה דלית בה לבנותא כלום, והוא משום שמבחינה זו אין לה שום בירור, כי שם היא בחינת מלכות המסיימת, שאינה נבנית זולת בבירורים דל"ב האבן, וע"כ היא שחורה, כי אין בחינת לבן והארה נוהג

לא נתוסף בו דבר ואין בו רק בחי' ו' אורות של רוחניות הראשונים בלבד, שהיו לו קודם התיקון. כי כבר נת"ל שאין בו דעת, לכן האורות הם ו' לבד ואלו ה' אורות הם מאירין בי"ס.

רסא) אמנם הנוקבא שלו יש לה ו' אורות מאירין בי' ספירותיה וז"ס הנזכר פ' פנחס. כי לילית אתקריאת יותרת על הכבד דאתגברת על בעלה ואיהי שלטא על דכורא דילה והוא מש"ל כי היא יש לה יתרון עליו שיש לה ו' אורות והוא אין לו רק ו' אורות שבו. אמנם הטעם שנתפשט הוא לי"ס אע"פ שאין בו רק ו' אורות, הוא בעבור לילית שהיא נוקבא שנתפשטת י"ס שבה ג"כ ע"י שנתן לה י"ס שבה, כנודע כי אין לנוקבא דבר רק מצד הזכר, אמנם לענין הרוחניות שבה, לוקחת אותן הט"ס שנסתלקו מנוקבא דקדושה דאצילות.

רסב) והנה נתבאר ענין תוספת התיקון, שנעשה בקליפות דאצילות. כי אע"פ שיש שם ה' פרצופים בקלי' דאצילות, אעפ"כ הגיר דקליפות דאצילות והם א"א ואו"א דקליפות נשאר בלי תיקון רק כבתחלה, אבל זרין דקליפות דאצילות בהם בלבד נעשה תיקון עם היות שאינם שוין בתיקונם, כי הנוקבא נתקנה תקון גמור אפי' בענין הרוחניות, משא"כ בז"א דקליפה כנ"ל. וז"ס עשו ואשתו, ובזה תבין למה יצא עשו כולו כאדרת שער.

#### אור פנימי

אורות ממנו. והענין הוא, כי מטרם חטאו של אדם הראשון, כבר היה מתוקן כל ד' העולמות אבי"ע, כי כל ג' העולמות בי"ע כבר עלו לקדושת האצילות, אלא שעוד לא היה התיקון שלם, כי הקליפות היו עדיין במחזה ולמטה דבי"ע, בד"ת דיצירה ובי"ס דעשיה, כנ"ל. והם בחינת ל"ב האבן שאינם ראויים לבירור עד גמר התיקון, כנ"ל דף א' תתקמ"ב ד"ה עתה, ע"ש. ואז לא היה בהם אלא בחינת ז"א ונוקבא דקליפות אב"א, שפירושו ו"ק ונקודה. שה"ס סירס הזכר וצינן את הנקבה, כי הזכר דקליפה היה חסר נה"י, והוא אסתרס, כלומר, שלא יהיה ראוי לעולם להשיג בחינת נה"י דכלים וג"ר דאורות. וכן צינן את הנקבה, שהעמידה בנקודה, שלא תהיה ראויה לבנין

בנין בהמ"ק הא'. ונמצא בחורבן בהמ"ק שהט"ר גפלו לקליפות, ולא נשאר לישראל אלא רק בחינת זנבא, ע"כ יש לאו"ה תגבורת לשלוט על ישראל, משום שמבחינה זו אין שום בירורין עד לגמר התיקון, ולכן ישראל הם בגלות הזה נכנעים ושפלים תחת עכו"ם הנקראים זנבא. כי כל כחם להחטיא את ישראל הוא מכח זנבא, שה"ס ל"ב האבן, כמבואר.

רסא) לילית אתקרי יותרת על הכבד דאתגברת על בעלה ואיהי שולטת על דכורא. כי הוא אין לו אלא ו' אורות, והנוקבא שלו לילית יש לה יוד אורות. ויש להבין הדבר כיון שאין אל הנוקבא אלא מה שהזכר נותן לה, א"כ איך יש לה יותר

רסג) והענין כי באצילות הקדוש היה תיקון בכולו, ואז נתקנו בחינות השערות דא"א ברישא דיליה, ונמשכו ממנו באחורי כתפוי ההוא חוורא, וההוא קוצי דשערי הכולל ד' תיקוני נימין ושערין, ונמשכין עד רישא דז"א כנזכר בדרוש הציצית. נמצא אר"א מכוסים תוך אותן השערות אשר הם לבנות כשלג חיוור, ועי"ז נשאר יעקב איש חלק, כי כבר נתקן כל האצילות וכל השערות הם למעלה באר"א. אבל יעקב נשאר בבחינת איש חלק, שהוא ז"א דאצילות דקדושה.

### א ו ר פ נ י מ י

כלום מן בחינתו שהוא ל"ב האבן, אלא מחמס ועושק ממה שגזל הרפ"ח ניצוצין דקדושה, לפיכך הוא עצמו לא נתגדל עי"ו, רק הנוקבא שלו בלבדה, כי אין זה נבחן לתולדות שלו, אלא לגזל בעלמא. ונמצא הוא עצמו אסתרס ולא עבד פירי, כאמרם ז"ל. ומעושק וגזל הזה נעשה הנוקבא גדולה על הדכר, ונקראת יותרת על הכבד ואינה שלטא על דכורא, להיותה גדולה ממנו.

רסג) אר"א מבוסים תוך אותן השערות אשר הם לבנות כתלג חיוור וכי כל אלו השערות שהיו כאן באר"א דקדושה שם הם בעשו שהוא ז"א דקליפות וגם הם פומקין מורדא. ג' גוונים יש בשערות, והם: אדום שחור לבן. בסו"ה ויטע אש"ל בבאר שבע. שאש"ל הם נוטריקון אדום שחור לבן. כנודע.

וסוד השערות, הם בחי' דיגין, ושורשם מתחיל בראש הס"ג דא"ק אחר הצמצום ב', שעלתה ה"ת בנקבי עינים דס"ג דא"ק בעת הזווג, לצורך הע"ס דקטנות נקודים, כנ"ל בחלק ו' (דף ת"ח ד"ה מסתכל) ע"ש. כי אחר שהע"ס דראש הפסידו אח"פ דכלים וג"ר דאורות, יצאו הכלים הקודמים בבחינת מותרי מוחא ובבחינת שערות. עש"ה.

אמנם גם בעולם התיקון יצאו בחינת שערות רישא ודיקנא בא"א, כי הגם שא"א כבר יש לו ג"ר דאורות ונה"י דכלים, אמנם

לעולם. ונודע, שלולא תיקון הזה שנעשה באלו הזו"ן דל"ב האבן, לא היה מציאות קיום אל העולמות.

ועם זה תבין, שגם אחר החטא דעצה"ד, שכל תנה"י דכלים עם הניצוצין של הג"ר דאורות חזרו ונפלו לקליפות: אשר מתנה"י דזו"ן נבנו הקליפות דאצילות, ומתנה"י דבי"ע נבנו הקליפות של בי"ע, כל אחד נגד הבחינה שכנגדו כנ"ל. הנה כל אלו הכלים והניצוצין שנפלו להם, הם היו מבחינת הרפ"ח הניצוצין בלבד כי לא היה שם כלום מבחינת ל"ב האבן כנ"ל, כי גם הנוקבא דז"א לא נבנה כלום מבחינת נקודת הסיום שלה, אלא רק ממה דיהיב לה בעלה ממוחין דאר"א כנ"ל. כי ע"כ היו בי"ע מוכרחים לעלות מנקודת הסיום דאצילות ולמעלה ובי"ע נשאר ריקן, כנ"ל. ונמצא כי הקליפות דאצילות שעשקו את הט"ר של הנוקבא לחלקם, היה אז מחלקם של הקדושה, ולא מחלק הקליפות שהם ל"ב האבן.

וזהו שלילית נבנית בע"ס שלימות, כי מבחינתה עצמה, שהיא ל"ב האבן לא היתה לה אלא נקודה לבד, ומעושק הקדושה הרויחה בנין שלם של ע"ס. אבל הז"א דקליפה אין לו מהאורות האלו שעשק מתנה"י דז"א רק ו"ק לבד, כלומר שלא תרויח את נה"י החסרים לו, כי ז"ס אל אחר אסתרס ולא עבד פירי, ואע"פ שהוא עתה עם הנוקבא שלו לילית פב"ס, אין זה נבחן לזווג ממש, שהרי לא נתן לה

רסד) אבל בקליפות דאצילות, שלא היה תיקון אלא בזו"ן שהם עשו ואשתו, לכן כל אלו השערות אשר היו כאן באו"א דקדושה שם הם בעשו, שהוא ז"א דקליפות, וגם שהם סומקין כוורדא. וזה הטעם, שיצא אדמוני וכולו כאדרת שער. ואלו הם בחינת אותן ד' מאות איש שהם כנגד השערות דקדושה, שהם ד' תיקונים, והם ד' מאות איש, כנזכר אצלינו.

### אור פנימי

דע"ב אינם מתגלים עוד באצילות. שז"ס מי יקום יעקב כי קטן הוא. וע"כ הוא נתקן לבחינת פרצוף מיוחד למטה במקום ז"א דאצילות, דהיינו באותו מקום שנפל לשם בעת הביטול דאחורים דאו"א. והוא במקום מחוה ולמטה של ז"א, שהוא עומד ומלבישו שם, אבל הוא אינו ז"א עצמו. ומ"ש כאן הרב שיעקב הוא ז"א דקדושה, פירושו: שהוא נתקן עם ז"א דקדושה, ומשמש במקומו בסוד הזווג דיעקב ולאח ויעקב ורחל, אבל אינו ז"א ממש, כנודע.

והנה נתבאר, שיעקב הוא ממש אותו הבחינה דאחורים דאו"א הפנימים שמהם יצאו השערות למעלה בא"א, דהיינו מבחינת ג"ר דע"ב, שאין להם תיקונים השלם עד לגממות. ולפי זה היה יעקב צריך להיות כולו שערות ודינין, וזה אמרו, כי כבר נתקן כל האצילות וכל השערות באו"א אבל יעקב נשאר בבחינת איש חלק" כי אלו השערות דיעקב כבר נמצאים בדיקנא דא"א, עצמו, כי הם מבחינת ג"ר דע"ב שנגנזו, שהוא בחינת יעקב, ולהיותם שם בסוד לבנים כתלג חיור, כל מהם הדינין ולא נשאר ליעקב שום שערות. כמו שאין לאו"א שערות, משום שהם מקבלים תיקונים משערות הלבנים דא"א שהם מאירים אליהם בבחינת או"מ. כנ"ל.

אמנם ז"א עצמו יש לו שערות, והם אינם לבנים אלא שחורים, בסו"ה קוצותיו תלתלים שחורות כעורב. אבל שערות דנוקבא דז"א, הם אדומים בסוד ארץ אדום, להורות שהם באים מצמצום ב', כי נמתקת

כיון שקומתו הוא רק ע"ב דמ"ה, שפירושו בחינת מ"ה דע"ב דא"ק שמטבור ולמטה שלו, וחסר לו בחינת ג"ר דע"ב דא"ק, שהוא מטעם הגניוז דאו"א הפנימים ששמשו בנקודים, וע"כ יצאו בו בחינות מותרים מוחא הנקראים שערות. כמ"ש בחלק י"ג דף א' ש"ל אות ע"ח.

והנה מטרם החטא, כבר עלה א"א לע"ב דא"ק, שמבחינת העליה הזו, כבר השיג שם הג"ר שלו, שאז נכנסו השערות שלו ונעשו לכלים פנימים של ראש, כנודע. אמנם מחמת החטא נסתלקו לו אלו המוחין, וירדו שוב למקום חג"ת דעתיק, והכלים הפנימים שנעשו לו שם מהשערות יצאו שוב מהראש שלו בבחינת מותרים מוחא ונעשו לשערות, אלא שאין בהם דינין כלל וכולם רחמים גמורים, וז"ס שהם לבנים כתלג חיור, ואלו השערות לבנות נעשו למקיפים לאו"א, בעת שעומדים מפה ולמטה דא"א, שעל ידי הארתם הם שם בבחינת ג"ר, ויכולים לעלות אל הג"ר דא"א בעת עלית מ"ן דזו"ן. כמ"ש כל זה בחלק י"ג. וזה אמרו, נמצא או"א מכוסים תוך אותן השערות שהם לבנות כתלג חיור ועי"ז נשאר יעקב איש חלק, כי כבר נתקן כל האצילות וכל השערות למעלה באו"א, אבל יעקב נשאר בבחינת איש חלק שהוא ז"א דאצילות" כי יעקב הוא בחינות אחורים דאבא שנפלו מאו"א הפנימים ששמשו בנקודים. וע"כ אינו יכול לחזור למקומו לאבא עלאה בכל משך שתא אלפי שני, שהוא מחמת הגניוז דאו"א הפנימים, וג"ר

רסה) והנה הקליפות דאצילות רצתה להדמות כקוף בפני אדם ולהתתקן כולו אף בא"א דוגמת האצילות, ורצתה לעלות עד שם בא"א דיליה, ולהמשיך משם בחינות שערות, כמו שהם בקדושה, וכל זה הסוד רמוז בפסוק אם תגביה כנשר כו', להמשיך אותן שערות מא"א שלך, משם אורידך נאם ה'. כי אם ח"ו יעלה אותן התיקונים באצילות הטמא גם בא"א ואו"א דיליה, היה נחרב העולם וע"כ משם אורידך נאם ה'.

רסו) והנה נתבאר בקיצור, כי באצילות דקדושה נגזו אור א"א, וע"כ חזרה אור המלכות נוקבא דז"א בסוד נקודה א' של אור לבד, שהיא בחינת המלכות שבה בלבד, וט' ראשונות שלה נתלכשו בט"ס דנוקבא דקליפות דאצילות שלא היה לה קודם התיקון רק נקודה א' שהוא מלכות שבה, ועתה נגמרו י"ס וביוד אורות, אבל בז"א דקליפה דאצילות שהוא ר"ק, נתקן גם הוא לי"ס אבל אין בו רק ו' אורות.

רסז) והנה בעולם הבריאה, נתוסף פגם בקדושה דבריאה בא"א ואבא, ותיקון בקליפה א"א ואבא, כי גם אבא דקדושה דבריאה היה בו חשך ואינו מאיר רק אור אמא לבד. וז"ס שאמרו בתקונים, אמא עילאה מקננא בג' ספיראן בכורסיא. כי בא"א ואבא הושת חשך סתרה. וכנגד

#### אור פנימי

בחינת ל"ב האבן כנ"ל, דהיינו בלי מיתוק דאמא. אמנם נתבאר, שמבחינת ל"ב האבן לא נברר כלום גם מטרים החטא דעצה"ד, כי כבר נגזו או"א הפנימים וכן ה"ת נגזוה ברדל"א, כנ"ל דף א' תתקמ"ב ד"ה עתה ע"ש. וכל המוחין היו רק מבחינת רפ"ח ניצוצין, דהיינו היוצאים על מ"ן דאמא, (כנ"ל דף א' תתקמ"ה ד"ה וזה). וע"כ אין להם אחיזה בג"ר רק בזו"ן וע"כ השערות שלהם, כלומר שליטת הדיגין שלהם להתטיא את ישראל, רק בחינת שערות סומקין, כדוגמת השערות דנוקבא. כנ"ל. והבן.

רסז) בעולם הבריאה ונתוסף פגם בקדושה דבריאה בא"א ואבא ותיקון בקליפות א"א ואבא וכו' וכנגד זה נתוסף

במדת הרחמים דאמא. וטעם הדבר, תבין עם המתבאר לעיל ד"ה לילית. שכל בנין הנוקבא אינה כלום מבחינת נקודתה עצמה, כי אלו היה כן, היה לה בחינת שערות שחורות, כי ה"ס נקודה שחורה, כנ"ל. אכן אינה נבנית מנקודתה אלא מסוד או"א עלאין ע"י ז"א, שהם רק בחינת הרפ"ח ניצוצין, וע"כ אין לה אלא רק שערות אדומות, הממותקים ברחמי הבינה סוד ארץ אדום. אבל הו"א עצמו, יש בו שורש הדיגין בסוד נקודת הסיום שלו, וע"כ שערותיו שחורות כעורב.

וזה אמרו „אבל בקליפות וכו', כל אלו השערות שהיו כאן באו"א דקדושה שם הם בעשו שהוא ז"א דקליפות וגם הם סומקין כוורדא" כי אם היה להם ח"ו אחיזה בג"ר, אז היה בהם שערות בא"א ואו"א שלהם, ואז היה להם גם שערות שחורות, שהם

זה נתוסף תקון בקליפה דבריאה גם באו"א שלהם, ונמשך להם אור מן או"א דקדושה, כמ"ש בע"ה.

רסח) ובעולם היצירה, חשך אור אמא דקדושה גם כן, ולא נשאר שם רק אור ז"א לבד. וז"ס ר"ס מקננן במטטרון. וג"ר אשר ביצירה כביכול מכוסים בחושך ואינם מאירים. וכנגד זה נתוסף בקליפה דיצירה תיקון ג' גם בא"א אשר שם, ונמשך לו אור מא"א דיצירה דקדושה.

### אור פנימי

וע"כ אין בבריאה בחינת ג"ר לא"א ואבא, כנ"ל. והנה חסרון הזה דאור ע"ב ירשה הקליפה, כי אותם הכלים דאחורים שהיו לאו"א דהיינו לקומת ס"ג, בעת שהבריאה היתה באצילות, שהיו ממשיכים אור א"א ואבא בכל עת שרצו, הגה עתה אחר שקומת ס"ג זו נפלה בבחינת הבריאה שלמטה מפרסא, נפלו ממנה אלו הניצוצין דא"א ואבא לאו"א דקליפה. כי מהם נבנו או"א דקליפה. באופן שמבחינת הקומה אין בבריאה אלא או"א דקליפה, כלומר הכלים דאחורים שהיו להבריאה בעת היותה באצילות, שגם אז לא היה קומתה אלא קומת ס"ג הנקראת או"א. אמנם בחינת הניצוצין שקבלו מהפסד שנעשה בסבת הנפילה, הרי הם מבחינת א"א ואבא שהאירו בקומת הבריאה בעת היותה באצילות, שעתה אבדו ואינם. ומאלו הניצוצין נבנו קומת או"א דקליפה שבבריאה. וז"ש, „וכנגד זה נתוסף תיקון בקליפה דבריאה גם באו"א שלהם ונמשך להם אור מאו"א דקדושה" היינו אור א"א ואבא שהיה לקומת או"א שבבריאה בעת היותה בקדושת האצילות, כמבואר.

רסח) היצירה חשך אור אמא דקדושה

ג"כ ולא נשאר שם אלא אור ז"א לבד וכו' וכנגד זה נתוסף בקליפה דיצירה תיקון ג' גם בא"א אשר שם. כי היצירה בעת היותה באצילות, היתה משמשת שם במסך דבחי"ג למוחין דע"ב שהם קומת ג"ר דא"א,

תיקון בקליפות דבריאה גם באו"א. הנה תחילה אומר שנעשה תיקון בא"א ואבא דקליפה ותוך כדי דיבור מסיים, שנתקן רק או"א דקליפות לבד. שהוא תמוה. והענין הוא, כי מטרם החטא דאדה"ר שבי"ע היו באצילות, היו המסכים שלהם בבחינת איהו וחיותי וגרמוהי חד בהון, כי הבריאה היתה בבחינת אחורים דישסו"ת שהוא בחי"ב, והיצירה היתה בבחינת אחורים לע"ב דהיינו במסך דז"א שהיא בחי"ג, והעשיה היתה בבחינת אחורים ליחידה, דהיינו בחינת מלכות. והיו כולם מקבלים אור א"ס ואור החכמה מבחינת א"א ואבא. כי גם הבריאה שהיתה במסך דבחי"ב, שחושקת באור דחסדים יותר, עכ"ו לא היה לה עיכוב לעלות לא"א ואבא, כלומר לקומת ע"ב, כי לא היה בה שום כח צמצום ומסך. אמנם אחר החטא שהבריאה נפלה למטה מפרסא, הנה הגם שמשמשת גם עתה באותו המסך דבחי"ב, ויש לה מוחין דס"ג, אמנם המסך שבה הוא דוחה חכמה וע"ב לגמרי, דהיינו מחמת כח המסיים שבפרסא, כי עתה אינה ראויה לקבל רק אור דחסדים ולא אור א"א ואבא שהם קומת ע"ב, ועי' לעיל דף א' תתק"ד ד"ה ועם.

וזה אמרו „ונתוסף פגם בקדושה דבריאה בא"א ואבא ותיקון בקליפות א"א ואבא" כי רק אמא מאירה בבריאה דהיינו קומת ס"ג במסך דבחי"ב, אבל היא אינה יכולה לקבל אור א"א ואבא שהם ע"ב,

רסט) ובעולם עשיה חשך גם אור ז"א אשר שם, ולא נשאר רק אור דנוקבא דז"א דעשיה. וז"ס מלכות מקננא באופן. וכנגד זה נתוסף בקליפה דעשיה תיקון בבחינת עתיק אשר שם. והרי נתבאר היטב אמלאה החרבה, בכללות כל הד' עולמות. איך כפי סדר המעטת הדרגת אור דקדושה נתוסף מילוי האור בקליפות.

רע) והנה נתבאר לעיל, כי ענין העלם וגניזת אור א"א דאצילות הקדוש, זה גרם חסרון ומיעוט בנוקבא דז"א. והנה בבריאה אשר גם כן נגנז אור אבא אשר שם, לכן גרם ג"כ מיעוט יותר גדול בז"א (בא"א) אשר שם, כי גם הוא נתמעט משיעורו. וביצירה נתמעט גם קומת אמא עילאה דיצירה. ובעשיה נתמעט גם קומת אבא דקדושה, עד שאין שם בעשיה רק א"א אשר שם בשיעורו לבד.

#### אור פנימי

ולאחר החטא שנפלה למטה מפרסא, אינה ראויה לקבל אלא קומת ז"א ו"ק בלי ראש, וכל אלו הניצוצין שהיה לה מבחינת א"א דהיינו קומת ע"ב נפלו ליצירה דקליפות ונבנו מהם גם א"א דקליפות.

רע) בבריאה אשר ג"כ נגנז אור אבא אשר שם לכן גרם מיעוט יותר גדול בא"א אשר שם. כנ"ל. ולא ז"א אשר שם, כי הו"א דבריאה לא נתמעט אלא אדרבה הוא גדול יותר מאמא, כי לו יש מקיף ולאמא אין מקיף. וכן אומרו, "מיעוט יותר גדול" אין לו פירוש בז"א, כי אם א"א אשר כבר נתמעט באצילות ונעלם ואינו מאיר שם זולת ע"י אור"א, וע"ז אומר שבבריאה ששם נגנז גם אור אבא. שנעשה חסר ראש, זה גרם לא"א עוד מיעוט יותר גדול מהמיעוט שהיה לו מאצילות, כי החג"ת נעשה כאן לרישא מגולה שלו, ואינו מאיר רק מתנה"י שלו, כנ"ל.

אמנם מה שנתלה ההתמעטות של א"א בהמיעוט של אבא דבריאה, צריך ביאור. והענין הוא, כי עיקר המיעוט הנעשה בבריאה הוא דאסתם הע"ב דמזלא. כי ע"ב האמיתי שהוא חכמה דא"א אינו מאיר אפילו בעולם אצילות וכל המחזין דע"ב של אצילות הנקרא מוחין דאבא, הם מבחינת

רסט) ובעולם העשיה חשך גם אור ז"א אשר שם, ולא נשאר רק אור דנוקבא דז"א וכו' ונתוסף בקליפה דעשיה תיקון בבחינת עתיק אשר שם. כי עולם העשיה בעת היותה באצילות, שמשו שם בבחינת אחורים לאור היחידה, שהוא קומת כתר הנקרא עתיק, ואחר החטא שנפלה למטה מפרסא, לא נשאר לה אלא קומת מלכות שהיא ג' גו ומכל אלו הניצוצין שאבדה העשיה מבחינת עתיק המה נפלו כולם לקליפות דעשיה ונבנו מהם עתיק דקליפה דעשיה. ויש לכאורה סתירה ממ"ש בע"ח שמ"ח פ"ד, שבבריאה נתוסף אמא לקליפות וביצירה נתוסף אבא דקליפות ובעשיה נתוסף א"א דקליפות, וכאן אומר שבבריאה נתוסף אור"א דקליפות, וביצירה נתוסף א"א דקליפות ובעשיה נתוסף עתיק דקליפה. והענין, כי שם מדבר בבחינת הב"ן דה"פ, שא"א נחשב לכתר ואור"א לחכמה וישסות

\* (רעא) עיקר אחיזת הקליפות הוא בג"ת שבכל עולם. אמנם בשאר ה' ראשונות יש ג"כ קליפה. וכמו שיש עליות דקדושה, שפנימיות התחתון נעשה חיצוניות בעליון, וע"י זה מקבל הארה ונמתק. כן בקליפות הם עולים ג"כ על דרך זה, פנימיות התחתון נעשה חיצוניות העליון, וע"י זה נמתקים ואינם נאחזים.

(ערב) ובזה תבין היות ז' מלכים תחת כל בחינה: בבינה, ובז"א ובמלכות ובסיום כל אחד ממנו, בג' תחתונות שבהם. באחורים, כי זה נקרא תחת. ובמלכות דעשיה נפשות וביצירה רוחין כו'. וממ"א תבין מש"ל, כי הקליפה העליונה דאצילות היא נקראת טהרה דבריאה, כי טהרה דבריאה היא נקראת טומאה דאצילות.

#### א ו ר פ נ י מ י

בינה השבה לחכמה, ע"י עלית חג"ת דא"א לחב"ד שלו ועולים עמהם או"א המלבישים לחג"ת ונעשו לג"ר דא"א, שאלו המוחין נקראים ע"ב דמזלא, כנודע. ולפיכך משום שגם ע"ב דמזל"א נסתם ונעלם בקומת ס"ג המאיר באמא דבריאה, שהם מוחין דאבא, ע"כ גרם זה עוד מיעוט יותר גדול לא"א, כי גם החג"ת שלו נעשין לרישא מגולה ואינם מאירים שם, כי אינם ראויים לעלות לחב"ד כמו שעולים באצילות בכדי להעלות או"א למוחין דע"ב דמזלא, ונמצא שרק הנה"י שלו בלבדם מאירים דבריאה. הרי שהמיעוט דא"א תלוי במיעוט של אבא.

(רעב) היות ז"מ תחת כל בחי' בבינה בז"א ובמלכות. עיקר הבחינה הוא כלים דפנים, גו"ע בראש, וחג"ת עד החזה בגוף, ותחת להם הם הכלים דאחורים, שהם חצי בינה וז"א ומלכות הן בראש והן בגוף, ונבחנו לז"מ, שהם ז"ת.

ובסיום כל אחד ממנה, ובג"ת שלהם, באחורים, כי זה נקרא תחת: החצי בינה וז"א ומלכות דגוף וראש, נקראים בכל אלו השמות: ז"מ, ז"ת, סיום, ג"ת, ואחורים, ותחת. וכנגדם הכלים דפנים, נקראים הם עיקר הבחינה, ונקראים ג"ר או ז"ר.

(רעא) וכמו שיש עליות בקדושה וכו' כן בקליפות: פ"י, בעת שהעשיה עולה ליצירה נאבד עתיק דעשיה דקליפה ולא

## לוח השאלות לפירוש המלות

- |                                   |                                      |
|-----------------------------------|--------------------------------------|
| (א) מהו א"א במקום ז"א עומד.       | (כד) מהי אם הבנים.                   |
| (ב) מהם א"א ואו"א וזו"ן דקליפות.  | (כה) מהם אמא זו"ן שבבריא דקליפות.    |
| (ג) מהם אבי"ע דקליפות.            | (כו) מהו אמר לעולמו די.              |
| (ד) מהו או"מ תחת רגלי יושר א"ק.   | (כז) מהם אפרוחים ביצים בנים.         |
| (ה) מהו אור אצילות.               | (כח) מהם אצילות ובי"ע דכלים.         |
| (ו) מהו אור בריאה.                |                                      |
| (ז) מהו אור החדש.                 |                                      |
| (ח) מהו אור הישן.                 | (כט) מהן ב' בחינות דחיצוניות.        |
| (ט) מהו אור עובר דרך מסך.         | (ל) מהם ב' זווגים דאו"א.             |
| (י) מהו אור עובר קצתו דרך מסך.    | (לא) מהם ב' חלוקות בגוף מהחזה שבו.   |
| (יא) מהו אור עינים.               | (לב) מהו ב' מדרגות אין עולים.        |
| (יב) מהו אור שאינו עצמות.         | (לג) מהם ב' תחתונים דא"א דיצירה.     |
| (יג) מהו אור עצמותי.              | (לד) מהו בולט ויוצא לחוץ מהגוף.      |
| (יד) מהו אור עקרי השורשי.         | (לה) מהי בחינה העליונה דא"א שביצירה. |
| (טו) מהו אור של תולדה.            | (לו) מהי בטן אמא.                    |
| (טז) מהו איכות המקום.             | (לז) מהי בינה דגוף.                  |
| (יז) מהו אילנא רברבא.             | (לח) מהם בינה וזו"ן דגוף.            |
| (יח) מהו אילנא זעירא.             | (לט) מהם בי"ע שבעה"ו.                |
| (יט) מהי ארץ ישראל.               | (מ) מהי בריאה.                       |
| (כ) מהו אדה"ר נתמעט למאה אמה.     | (מא) מהי בריאה חדשה.                 |
| (כא) מהו אדה"ר מקודם החטא.        | (מב) למה בריאה מיחסת לישסו"ת.        |
| (כב) מהם אלהים אחרים שבין הדבקים. |                                      |
| (כג) מהם אלפים אמה תחום שבת.      |                                      |

## חלק ט"ו לוח השאלות לפירוש המלות בי"ע ב' לה

- (מג) מהן ג' בחינות דנשמות באדה"ר. (סח) מהי התרחקות מאור העליון.
- (מד) מהם ג' לבושין שבגוף. (מז) מהו גילוי לבחינת נקבה.
- (מה) מהי גילוי לבחינת נקבה. (מו) מהו גירוש או"מ לכלים דאחורים.
- (מז) מהו גן עדן. (מח) מהן ג"ר דבינה דגופא.
- (מט) מהן ג"ר דבינה דראש. (נ) מהן ג"ר מבחינת עצמותם.
- (נא) מהן ג"ר מבחינת הארתם. (נב) ג"ר שע"י מסך.
- (נג) מהן ג"ר דגוף. (נד) מהי גרון.
- (נח) מהם ד' עולמות דקליפות. (נו) מהי ד' רומזת להנוקבא.
- (נז) מהו די ולא תתפשטו יותר. (נח) מהו דינין קשין מאד.
- (נט) מהו דרך מסך.
- (ס) מהי ה' יתירה דיום הששי. (סא) מהי הארת מצח דא"ק.
- (סב) מהו הוי"ה דמ"ה דאלפין. (סג) מהם ה"פ דקליפה.
- (סד) מהי הרכנת ראש. (סה) מהו התחלקות הגוף על החזה.
- (סו) מהי התחלת העליות דשבת. (סז) מהי התפשטות מבחוץ.
- (עא) מהו ז"א דגוף. (עב) מהו ז"א נועל הבריאה.
- (עג) מהו ז"א צריך להיות כמו א"א. (עד) מהו זווג או"א - בהתלבשות זו"ן.
- (עה) מהו זווג או"א במקומם. (עו) מהו זווג דחיצוניות למלאכים.
- (עז) מהו זווג דפנימיות לגשמות. (עח) מהו זווג לפרקים.
- (עט) מהו זווג שלם. (פ) מהו זווג תדירי.
- (פא) מהם זו"ן דגוף. (פב) מהם זו"ן דקליפה אב"א.
- (פג) מהם זו"ן דקליפה דאצילות. (פד) מהי זוהמא דהתוכא דדהבא.
- (פה) מהי זיהרא עילאה. (פו) מהם זכרים ונקבות שבבי"ע.
- (פז) מהי זנבא. (פח) מהן ז"ת דבינה דגוף.
- (פט) מהן ז"ת דבינה דראש.

- (צ) מהי חורבא.  
 (צא) מהם חיצוניות ופנימיות דכלים.  
 (צב) מהו חוץ לארץ.  
 (צג) מהו חותם.  
 (צד) מהו חזה.  
 (צה) מהי חיצוניות.  
 (צו) מהן חיצוניות כלים.  
 (צז) מהן חיצוניות מצד אחר.  
 (צח) מהן חיצוניות מצד פנים.  
 (צט) מהן חיצוניות דחיצוניות דאחר.  
 (ק) מהי חלה דאלף הא' דבריאה.  
 (קא) מהו חלון פתוח.  
 (קב) מהו חלון צר.  
 (קג) מהו חלל פנוי.  
 (קד) מהו חלל פנוי דעוה"ז.  
 (קה) מהו חלל פנוי דבי"ע.  
 (קו) מהי חלתו של עולם.  
 (קז) מהו חצי ת"ת.  
 (קח) מהי חשכת ב' בחינות דחיצוניות.
- (קט) מהן י"ד ספירות פנויים וריקנים.  
 (קטז) מהן י"ד ספירות תחום העולמות.  
 (קיו) מהי יציאת האור דרך העינים.  
 (קיח) מהי יציאת רגלים מחוץ לתחום.  
 (קיט) מהי יצירה.  
 (קכ) מהי יצירה נחלשה בעשיה.  
 (קכא) מהי יצירה דעוה"ז.  
 (קכב) מהי יצירה ועשיה אב"א.  
 (קכג) מהי יצירה ועשיה פב"פ.  
 (קכד) מהי יצירה צריכה להיות כז"א דאצילות.  
 (קכה) מהי ירידת האחרים לחלל הפנוי.  
 (קכו) מהי ירידת ב' בחינות דחיצוניות.

- (קכז) מהם כ"ד ספירות פנוים.  
 (קכח) מהם כ"ז מדרגות דו"א.  
 (קכט) מהו כח ג"ר באמא.  
 (קל) מהם כלים דאחורים.  
 (קלא) מהם כלים חיצונים.  
 (קלב) מהם כלים דפנים.  
 (קלג) מהם כלים פנימים.  
 (קלד) מהי כמות שיעור מקום.  
 (קלה) מהן כנפים.  
 (קלו) מהי כסות.

- (קלז) מהו כסא הכבוד.  
 (קלח) מהו כסא דין תכלת סנדלפון.  
 (קלט) מהו כורסיא דרחמי.

- (קט) מהן ט"ז ספירות עליונות. תחום שבת.  
 (קי) מהן טפות כלים חיצונים.  
 (קיא) מהן טפות כלים פנימים.
- (קיב) מהם י"א סמני הקטורת.  
 (קיג) מהן י"ד ספירות מדור לקליפות.  
 (קיד) מהן י"ד ספירות מחוץ לתחום.

קסג) מהו מסך מפסיק.  
 קסד) מהו מסך בפי החלון.  
 קסה) מהו מסך קרוב.  
 קסו) מהו מסך וריחוק.  
 קסז) מהי מציאות זווג.  
 קסח) מהו מקום בי"ע.  
 קסט) מהו מקום חורבה.  
 קע) מהו מקום ישוב.  
 קעא) מהו מקום המקדש.  
 קעב) מהו מקום הנוקבא.  
 קעג) מהו מקום סיום או"מ.  
 קעד) מהם מקיפי נקודים.  
 קעה) מהו משבר ובוקע המסך.

קמ) מהם כתרים דנשמות אדה"ר.  
 קמא) מהם כתרים דכלים ואורות  
 דנפשות.

קמב) מהן ל' ספירות שהיו מתחלה  
 חלל וריקם.

קמג) מהן ל' מדרגות דנוקבא.  
 קמד) מהו לבוש אמצעי.  
 קמה) מהו לבוש חיצון.  
 קמו) מהו לבוש חיצון דאמא.  
 קמז) מהו לבוש פנימי.

קמח) מהם מלאה אמה דאדה"ר.  
 קמט) מהם מאה כתרים דאדה"ר.  
 קנ) מהי מדבר.  
 קנא) מהו מדור הקליפות.  
 קנב) מהו מדור קבע לקליפות.  
 קנג) מהם מחיצות.  
 קנד) מהם מחיצה ולבוש.  
 קנה) מהי מיעוט הירח.  
 קנו) מהו מלבוש דצדדים.  
 קנז) מהו מלבוש שמתחת רגליו.  
 קנח) מהו מלכות אין לה אור מעצמה.  
 קנט) מהי מלכות המזווגת.  
 קס) מהי מלכות המסיימת.  
 קסא) מהי מלכות נועלת את היצירה.  
 קסב) מהו מסך ממש מפסיק.

קעו) מהי נוקבא נקראת ד'  
 קעז) מהי נוקבא צריכה להיות כאו"א.  
 קעח) מהן ניצוצין קטנות מאד.  
 קעט) מהן ניצוצין קרובים לאו"א.  
 קפ) מהי נעל דבריאה.  
 קפא) מהי נעל דיצירה.  
 קפב) מהם נפש רוח דחיצונית.  
 קפג) מהם נר"ן דפנימיות.  
 קפד) מהי נשירת אברים דאדה"ר.  
 קפה) מהי נשמה דבי"ע היא אלהיות.  
 קפו) מהם נפש רוח דבי"ע דפירודא.

ב' ל' חלק ט"ו תלמוד עשר הספירות ב"ע

|                                                    |                                       |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------|
| קפו) מהו סוריא.                                    | ריא) מהו ע"ש אחר חצות.                |
| קפח) מהו סיום או"מ עגולים.                         | ריב) מהם עתיק א"א או"א וזו"ן דקליפות. |
| קפט) מהו סיום כלים דפנים.                          |                                       |
| קצ) מהו סיום דצמצום א'.                            |                                       |
| קצא) מהו סיום דצמצום ב'.                           | ריג) מהו פב"פ דזו"ן דקליפות.          |
| קצב) מהו סנדלפון.                                  | ריד) מהו פו"א.                        |
|                                                    | רטו) מהם פו"ח.                        |
|                                                    | רטז) מהם פו"ח דבי"ע.                  |
| קצג) מהם ע' אמה ושירים.                            | ריז) מהם פו"מ דעצמות ע"ס.             |
| קצד) מהו עבר הירדן.                                | ריח) מהי פי יסוד פתוח.                |
| קצה) מהם עגולי נקודים הפסיקו בין רגלי א"ק לאחורים. | ריט) מהי פירודא שבבי"ע.               |
| קצו) מהו עובר בולט לחוץ מגוף.                      | רכ) מהם פנוים וריקנים מאור.           |
| קצז) מהו עולים מאליהם.                             | רכא) מהי פנימיות.                     |
| קצח) מהי עונה.                                     | רכב) מהי פנימיות הכלים.               |
| קצט) מהי עיבורה של עיר.                            | רכג) מהי פרישת כנפים דאמא.            |
| ר) מהו עיקר האור ושרשו.                            | רכד) מהי פרסא שבגוי מעוהי.            |
| רא) מהי עיר.                                       |                                       |
| רב) מהי עליה בלי מעשה התחתונים.                    | רכה) מהו צמצום ב'.                    |
| רג) מהי עליה מאליו.                                |                                       |
| רד) מהי עלית האור מחצי ת"ת ולמטה.                  | רכו) מהם ק' אמה דקומת אדה"ר.          |
| רה) מהי עלית האור מטרם יציאתו מעינים.              | רכז) מהי קדושה הנתוספה ע"ש            |
| רו) מהי עליה דמוסף שבת.                            | שעה ה'.                               |
| ריז) מהי עליה דמנחת שבת.                           | רכח) מהן קליפות דאצילות.              |
| רח) מהו עץ הדעת.                                   | רכט) מהן קליפות דבריאה.               |
| רט) מהי עשיה דעוה"ו.                               | רל) מהי קליפה דיצירה.                 |
| רי) מהי עשיה צריכה להיות כנוקבא דאצילות.           | רלא) מהי קליפה דעשיה.                 |

חלק ט"ז לוח השאלות לפירוש המלות בי"ע ב' לט

|                                     |                                    |
|-------------------------------------|------------------------------------|
| רלב) מהי ראש הבריאה.                | רמג) מהו שיעור מקום.               |
| רלג) מהי ראש לשועלים.               | רמד) מהן שיתא אלפי שני.            |
| רלד) מהו רגלי אמא נוגעת בפרסא.      | רמה) מהן שיתא אלפין דרגין דנשמתין. |
| רלה) מהי רובצת בסוד או"מ.           | רמו) מהי שמירה מפני הקליפות.       |
| רלו) מהם רוחין נפשין מלבושין דבי"ע. | רמז) מהן שש מעלות לכסא.            |
| רלז) מהם רישא וזנבא.                | רמח) מהו שיתופא דתנינא.            |
| רלח) מהי רישא בי"ג תי"ד.            |                                    |
| רלט) מהי רישא מגולה.                | רמט) מהו תחום העולמות.             |
|                                     | רג) מהו תחום שבת.                  |
| רמ) מהו שאר.                        | רנא) מהי תוספת שבת.                |
| רמא) מהו שארית יעקב.                | רנב) מהי תחת רגלי יושר א"ק.        |
| רמב) מהם שיריין מג' גו' ג' שבעשיה.  | רנג) מהי תכלת.                     |

## לוח התשובות לפירוש המלות

מהו א"א במקום ז"א עומד.

(א) מבחינת מצב הקבוע באצילות, נמצא א"א עומד במקום ז"א דנקודים. כי הראש דעתיק לקח מקום ג"ר דנקודים, וז"ת דעתיק, ז"ת דנקודים, וא"א מלביש מפה ולמטה דעתיק, שהוא ז"ת דעתיק, הרי עמידתו דא"א במקום ז"ת דנקודים, שהם ז"ת. (אות פ"א).

מהם א"א ואו"א וזו"ן דקליפות.

(ב) אין א"א בקליפות, רק בעולם היצירה ועשיה. כי הקליפות נבנו מחורבנם וחסרונם של הקדושה שנעשה בהם ע"י החטא דאה"ר, והנה מטרם החטא, כבר היו זו"ן במקום א"א ואו"א דאצילות, ובי"ע היו במקום ישו"ת וזו"ן דאצילות. ומסבת החטא נפגמו כל אלו המוחין הגבוהים שבאו בסוד מוחין דתוספת, ולא נשאר בהם זולת המוחין הקבועים דאצילות, וירדו זו"ן לו"ק ונקודה, ובי"ע ירדו תחת הפרסא דאצילות. ובעת שהיו בי"ע בעולם האצילות היו משתמשים שם בבחינת כלים דאחורים לאו"א עלאין ולא"א ולעתיק דאצילות כי בבריאה היה המסך דבחי"ב הממשיך קומת או"א עלאין הראוים להלביש לג"ר דא"א. וביצירה היה המסך דבחי"ג שהמשיך מוחין דע"ב מג"ר דא"א. ובעשיה היה המסך דמלכות שהמשיך מוחין דיחידה מעתיק. ואחר שנפגמו אלו המוחין מחמת החטא, ובי"ע נפלו מתחת הפרסא דאצילות: נאבדו מתבריא המוחין של ג"ר דאו"א, ואע"פ

שיש להם עוד מוחין דס"ג, אמנם אינם ראויים עוד להלביש בחינת ג"ר דא"א, כי אין הארת ע"ב יורדת משהו מתחת הפרסא המסיימת להאצילות. ולפיכך נבחנים המוחין דס"ג דבריאה, שאין להם אלא בחינת מחזה ולמטה דאו"א עלאין, ולכן כל זה השיעור שמחזה ולמעלה דאו"א שנאבד מהם, נפל אל הקליפות שכנגד פרצופי בריאה דקדושה ונבנו מהם קומת או"א דקליפה. וכן היצירה שהיה להם המוחין דע"ב בעת היותם באצילות, כי היו הכלים דאחורים שלהם, כנ"ל, ועתה נשארו בו"ק בלי ראש, והנה כל שיעור זה דמוחין דע"ב, נפל אל הקליפות שכנגד הפרצופים שבעולם היצירה, ונבנה מהם א"א דקליפות. ועולם העשיה שהיה להם בעת היותם באצילות בחינת יחידה, שהיו הכלים דאחורים לבחינת יחידה כנ"ל, שעתה לא נשאר בהם זולת בחינת ג' גו' ג', הנה כל שיעור זה דקומת יחידה נפל לקליפות שכנגד הפרצופים שבעולם עשיה. ונבנה מהם עתיק דקליפות. כאופן, שקליפות דעולם הבריאה יש להם ד' פרצופים מאו"א ולמטה. ובעולם היצירה יש להם ה' פרצופים מא"א ולמטה. ובעולם העשיה יש להם ו' פרצופים מעתיק ולמטה. וזה הכלל כי בחינה העליונה כוללת כל מה שלמטה ממנה. גם תזכור, כי מן האורות לא נפלו כלום לקליפות, כי באורות נהג רק הסתלקות בלבד. ומה שנאמר שלבריא דקליפה נפלו הג"ר דאו"א, וביצירה דע"ב דא"א, ובעשיה בחינת היחידה מעתיק, היינו רק בחינת הניצוצין והכלים דאחורים ששמשו לאורות הללו,

## חלק ט"ו לוח התשובות לפירוש המלות ב"מא

מפרסא. כי זה הכלל, שאין הכלים דאחורים נופלים, רק אל המדרגה התחתונה הסמוכה להם. ורק האחורים דגוף, שהמדרגה הסמוכה להם הוא מקום ב"ע נמצאו נופלים לקליפות, אבל לא הג"ר.

ומזה הטעם גם בירידת העולמות שע"י החטא דאדה"ר, לא ירדו מג"ר כלום להקליפות אלא רק שנתבטלו כל הכלים דאחורים שלהם, ונפלו למקום הגוף שהוא זו"ן. אלא רק הכלים של זו"ן דאצילות, אשר המדרגה התחתונה שלהם הוא מקום ב"ע, נמצאו הכלים דאחורים שלהם שנפלו לקליפות. ולפיכך, אין לבחינת אצילות דקליפות רק ב' פרצופי זו"ן לבד. ובבריאה ד"פ: או"א וזו"ן. וביצירה ה"פ: א"א ואו"א וזו"ן. ובעשיה ו"פ עתיק וא"א ואו"א וזו"ן. (אות רס"ט).

מהו או"מ תחת רגלי ישר א"ק.

(ד) הקו דא"ס ב"ה בצמצום א', נסתיים על נקודה דעוה"ז, כי שמה בחי"ד שלא תוכל לקבל מאורו יתברך מפאת הצמצום שנעשה עליה, וע"כ נסתיים שם הקו. ושם נסתיימו רגלי א"ק המלביש על קו א"ס ב"ה. וכמו שסופו של ישר הוא בנקודה האמצעית, שהיא מעל הנקודה דעוה"ז, כן סופם של המקיפים דעגולים הוא בהנקודה דעוה"ז, אלא שאין ענין מעלה מטה נוהג בעגולים וע"כ סופם הוא מרכזם. כלומר, שבחינת חלל הפנוי של העגולים היא בנקודה המרכזית שלהם, שהיא הנקודה דעוה"ז. ונמצא, שעגול האחרון של המקיפים הוא המקיף ביותר סמיכות אל הנקודה דעוה"ז, ואל תחת רגלי דא"ק. ועיגול זה האחרון של המקיפים, נקרא בשם „או"מ שמתחת רגלי היושר דא"ק". כי אחר העיגול זה האחרון, כבר נסתיים כל האור, של המקיפים, כי הוא מקיף מקום החלל הפנוי, שהיא הנקודה דעוה"ז, שעליה מסתיימים ג"כ רגלי א"ק, ונמצא שהוא מקיף גם את סיום רגלי דא"ק. (אות ג').

אבל לא ח"ו האורות וע"י להלן בתשובה ג' בסמוך (אות רמ"ב רמ"ז רמ"ח ורמ"ט).

מהם אבי"ע דקליפות.

(ג) כל הפרצופים שבג' עולמות ב"ע דקליפות נתבאר לעיל בתשובה ב' עש"ה. ובעולם אצילות דקליפה, אין בו רק ב' פרצופים ז"א ונוקבא לבד. כי מג"ר דאצילות אינו נופל ח"ו כלום לקליפות. והטעם הוא, כי אין מציאות הקליפות אלא בחלל הפנוי, דהיינו מתחת הסיום של הקו דא"ס ב"ה, שהוא תחת המלכות המסיימת לכל הקדושה, והנה בצמצום א' היה זה תחת רגלי א"ק העומדים על הנקודה דעוה"ז. אמנם בצמצום הב' שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא, שהוא בחינת החוה דפרצוף תנה"י דס"ג דא"ק, והופרס שם הפרסא המסיימת אל הקדושה, ויצאו ב"ש ת"ת ונהי"מ דפרצוף זה לבחינת חלל הפנוי (כנ"ל אות ג') שהם נעשו למקום ג' עולמות ב"ע, הנה אז תפסו הקליפות כל שיעור ג' העולמות ב"ע, מפאת שנעשו בחינת חלל פנוי.

ונודע, שסבת השבירה היתה, מכח הארת אור חדש דע"ב ס"ג, שחזר והוריד הה"ת מעינים שנעשה בצמצום ב', וחזרה המלכות המסיימת לנקודה דעוה"ז, והמלכות המזדווגת למקום הפה. ונמצאים אח"פ שנפלו מע"ס דראש, חזרו ונתחברו אל הראש, ותנה"י שנפלו מהע"ס דגוף, לבחינת חלל הפנוי, חזרו ונתחברו אל הגוף של הו"ת דנקודים, ואז היו מתפשטים האורות דאצילות לבי"ע למקום הקליפות אמנם מטרם שנתפשטו נשברו ומתו, כי כח הפרסא התתקף עליהם, ונסתלק האור למקומו, והכלים נתערבו בהקליפות העומדים שם בכל ב"ע, כי שם מקומם כנ"ל. אמנם הכלים דאחורים של הג"ר לא מתו, כי אין מיתה אלא בחינת הנפילה לחלל הפנוי ששם הקליפות כנ"ל, ואח"פ שנפלו מג"ר, לא נפלו וזלת למקום הו"ת דנקודים שממעלה

## מהו אור אצילות.

ניצוצין וכלים הנבררים והולכים מבי"ע מבין הקליפות, כל אלו מכונים בשם אור הישן, או ב"ן, והוא להורות שהם שמשו מכבר בעולם הנקודים מטרם שביה"כ. ומהם נעשו פרצופי הנקבות שבעולם האצילות. ע"י לעיל תשובה ו'. (אות י"ז).

## מהו אור עובר דרך מסך.

ט) אור עובר דרך מסך, פירוש, ע"י וווג דהכאה, שהמסך מחזיר האור לאחוריו בסוד או"ח, שלפי מדת העביות שבמסך כן הוא שיעור קומה שהאו"ח מלביש, כנודע. והווג שנעשה לצורך הבריאה, נתוסף עוד ענין חדש, שהמסך נכלל בהפרסא שבין אצילות לבריאה, וע"כ נעשה המסך הזה דבחי"ב שעליו נעשה הווג דהכאה הנ"ל, בבחינת מסך מפסיק על אור חכמה, ואינו מלביש רק חסדים מופרשים מחכמה. (אות ל"א).

## מהו אור עובר קצתו דרך מסך.

י) כבר נתבאר לעיל בתשובה ט'. אמנם ענין „קצתו“ פירוש, שהמסך שעליו נעשה הווג לצורך בריאה, הפריש בהאור ישר קצתו מקצתו, דהיינו שהפריש אור החסדים מאור החכמה, וזה מכונה אור עובר קצתו דרך מסך. וע"כ נקרא האור הזה, אור של תולדה ובריאה חדשה. כנ"ל בתשובה הסמוכה. (אות רל"ג).

## מהו אור עינים.

יא) קומת הקטנות שיצאה בעולם הנקודים, שנתקנו לבחינת הנקבות דפרצופי או אור העינים. והוא בחינת קומה שיצא על מסך דבחי"א בצירוף הה"ת שעלה ונכלל במסך הזה. (אות ב').

## מהו אור שאינו עצמות.

יב) אור החכמה מכונה אור עצמותי, וכן ס"ג דאצילות, אע"פ שהוא אור חסדים

ה) אור אצילות, פירושו אור החכמה, כי כח"ב זו"ן, מכונים א"ק ואבי"ע, ואע"פ שיש גם בינה וזו"ן באצילות שאין בהם אור החכמה, עכ"ז, אין בהם מסך מפסיק על אור החכמה, והם ראויים לעלות ולהלביש את החכמה. משא"כ בעולם הבריאה, יש מסך מפסיק על אור החכמה, ואין בהם אלא קומת ס"ג בבחינת חסדים מכוסים ונפרדים מאור החכמה. ולפיכך הם נקראים אור של תולדה, ובריאה חדשה, כי החסדים שבהם נפרדו מחכמה, שלא היה כזה באצילות. ונבחן, שבעת שאור האצילות יורד אל הבריאה, הוא יורד דרך מסך שיש בין האצילות לבריאה, והמסך הזה מפריד החכמה שבו ומשאירו באצילות ומעביר רק חסדים מופרשים מחכמה (אות ל"ד ל"ו).

## מהו אור בריאה.

ו) אור בריאה הוא בחינת חסדים מופרשים מחכמה, וע"כ הם מכונים בריאה חדשה, ואור שאינו אור עצמות רק אור של תולדה. (שם) ע"י תשובה ה'.

## מהו אור החדש.

ז) כל הקומות שיצאו בעולם האצילות, מכונים אור הישן, או ב"ן. ובחינת הזכרים לאפוקי ממה שנשאר מאורות וכלים של הנקודים אחר שביה"כ, וכן כל האורות אצילות, וכן כל הכלים ואורות וניצוצין דו"א, העולים ונבררים מהקליפות כל אלו מכונים מ"ה החדש, או אור החדש, והוא דכל פרצופי אצילות, הם מ"ה החדש, דהיינו ע"י הווגים שנעשו מחדש אחר שביה"כ, כדי לתקן ולהחיות את המתים. (אות י"ז).

## מהו אור הישן.

ח) האורות וכלים שנשארו מעולם הנקודים, נקראת אור שיצא מנקבי עינים.

מהו ארץ ישראל.

(ט) ארץ ישראל היא בחינת יצירה שבעוה"ז. כי העוה"ז נחלק לפי ערכו לבי"ע: שמקום המקדש הוא בחינת בריאה דעוה"ז. וא"י הוא בחינת יצירה דעוה"ז. וחוץ לארץ הוא בחינת עשיה דעוה"ז. (אות מ"ט).

מכוסים, מ"מ נבחן לבחינת אור עצמותי כי הוא בחינת ג"ר של הבינה, כי הבינה היא עצמות חכמה, אלא שהיא חושקת בחסדים, כנודע. אבל קומת ס"ג שבבריאה, הוא אור שאינו עצמותי, אלא אור חסדים נפרש מחכמה. כנ"ל בתשובה ה'. (אות ל"ו).

מהו אור עצמותי.

(ג) ע"י לעיל תשובה י"ב.

מהו אור עקרי השורשי.

(יד) כל מדרגה יוצאת מקודם בהעליון שלה, ואח"כ יורדת משם למקומה. ונבחן, שעיקר האור ושורשו הניחה בעליון שלה, והיא קבלה ממנו רק בחינת ענף. וכן הע"ס דנקודים אשר העליון שלהם הוא ס"ג דא"ק, הנה עיקר אור שלהם הניחו בפנימיות א"ק מטבורו ולמטה, שהם נקראים מ"ה וב"ן דא"ק, והענפים יצאו לחוץ שהם הע"ס דנקודים. (אות ו').

מהו אדה"ר נתמטט למאה אמה.

(כ) מקודם החטא, היה אדה"ר תופס כל ג' העולמות ב"ע, שעלו ונעשו לבחינת ישו"ת וזו"ן דאצילות. ואחר החטא נפגמו העולמות, וירדו למטה מפרסא דאצילות. וכל אברי הנשמה של אדה"ר נשרו ממנו, ונשארו בו רק מאה כתרים מעשרה פרצופי ב"ע. שהם: זו"ן דבריאה, ואו"א וזו"ן דיצירה, ואו"א וזו"ן דעשיה. והם מכונים מאה אמה. (אות קי"ג).

מהו אדה"ר מקודם החטא.

(כא) מקודם החטא היה לו בחינת נר"ן דאצילות, שהיה תופס קומת ג' העולמות ב"ע, שכבר נעשו אז נר"ן דאצילות. ולאחר החטא נתמטט בשנים: א' שירד למטה מפרסא דאצילות עם ב"ע. וב' כי לא נשארו לו מהם רק מאה נפשות, מ' פרצופי ב"ע. כנ"ל בתשובה כ'. (א' תתקנ"ז ד"ה וזה).

מהו אור של תולדה.

(טו) אור דבי"ע נקרא אור של תולדה. ע"י לעיל תשובה ה'. (אות ל"א).

מהו איכות המקום.

(טז) כמות המקום, פירושו שיעור המספר של מדרגות הנמצא בהמקום ההוא. איכות המקום, פירושו, שיעור חשיבותו של המדרגה הנמצא בהמקום. (אות נ"ט).

מהם אלהים אחרים שבין הדבקים.

(כב) גם מקודם החטא דאדה"ר, היה עולם העשיה אב"א, משמשים בכותל דחג"ת: חציו משמש לו"א וחציו לנוקבא, שהכותל הזה ממשיך להם אור דחסדים מאמא. ובחינת אחוריהם, שהיא כותל דנה"י, היא מסתתרת ביתה, כי היא צריכה למ"ן דמלכות, דהיינו אל הבירורים של ל"ב האבן, שאינם מתגלים רק בגמר התיקון,

מהו אילנא רברבא.

(יז) אילנא רברבא הוא ז"א, אילנא זעירא היא נוקבא דז"א. (אות מ"ז).

מהו אילנא זעירא.

(יח) ע"י לעיל תשובה י"ז.

בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. כנודע. ועד"ז הוא ביצירה ועשיה, שהם בחינת זו"ן. ולפיכך יש אל הקליפות אחיזה גדולה בנה"י דנוקבא אלו, דהיינו בעשיה שה"ס אחורים ביה, כי בין הדבקים, נמצא השורש של ל"ב האבן הנ"ל, שהם כל שורשם של הקליפות, ונקרא אלהים אחרים, דהיינו אלהים הנדבקים באחורים האלו שאין להם בירור. (אות קמ"ה).

#### מהם אלפים אמה תחום שבת.

(כג) עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם, הוא כבחינה השניה שהיה בע"ש קודם החטא. שאז היה ז"א במקום א"א, ונוקבא במקום או"א, ועולם הבריאה במקום ישסו"ת, ועולם היצירה במקום ז"א, וד"ר דעשיה במקום נוקבא דו"א אב"א עם היצירה, ושש תחתונות דעשיה, היו בשש ראשונות דעולם הבריאה. ונשארו עשרים וארבע ספירות, שהם ד"ת דבריאה וי"ס דיצירה, וי"ס דעשיה, פנוי וריק וחלל מכל אור. אלא שעשר הספירות הראשונות, שהם ד"ת של הבריאה ושש ראשונות דיצירה, היו בסוד תחום שבת, שהוא אלפיים אמה, וי"ד ספירות שלאחריהם, דהיינו מחזה דיצירה ולמטה, היו מחוץ לתחום שבת, דהיינו שהיו מדור קבע אל הקליפות. והשש תחתונות דעשיה, שלא עלו אל האצילות, אלא שנשארו בשש ראשונות של עולם הבריאה, היו בסוד עיבורה של עיר, כי היו כדמיון אשה עוברת, שהעובר בולט ויוצא מחוץ מגופה. פ"י: כי עיר ה"ס עולם האצילות, ששם כבר היו כל העולמות, והפרסא שמתחת עולם אצילות, הוא סיומה של העיר. כי בסוד צמצום ב', עלתה מלכות המסיימת ממקום הנקודה דעוה"ז, למקום החזה דפרצוף תנה"י דא"ק, ומחזה ולמטה שהם ב"ש ת"ת ונהי"מ, נעשו לחלל פנוי וריקן כמו הנקודה דעוה"ז, (כנ"ל דף א' תתפ"ט אות ג'). אשר ב"ש תחתונים דת"ת, שהם ז"ת דבינה דגופא, נעשו מקום לעולם

הבריאה, ונה"י ליצירה והמלכות לעשיה. וע"כ נעשו גם עתה אחר יציאת עולמות בי"ע ועליתן אל האצילות, לבחינת חלל פנוי כמטרם התפשטות ג' העולמות בי"ע. לבד משש ראשונות דבריאה, שלא נעשו לחלל ריק ופנוי, כי נשאר שם שש תחתונות דעשיה דקדושה. והוא מטעם כי עולם הבריאה נעשה מבחינת ז"ת דבינה דגוף, ואע"פ, שגם היא ירדה למטה מפרסא, אמנם לא היה זה מחמת עצמה, אלא מטעם שהיא בחינת שורש לזו"ן, שה"ס אבא הוציא אמה לחוץ אודות בנה, כי אין צמצום נוהג בבינה כלל, להיותה כולה בחינת אור חסדים, ואין צמצום נוהג באור חסדים, כנודע. וע"כ נעשה תמיד הז"ת דבינה לבחינת בטן אל עיבורם של הזו"ן. וז"ש הרב שאלו שש ראשונות דבריאה, שהם ז"ת דבינה הם כדמיון אשה עוברת- שהעובר בולט ויוצא מחוץ לגופה. כי אלו הז"ת דבינה נחשבים לבחינת שורש ובטן אל הזו"ן, אשר מבחינת גופה של הבינה עצמה נחשבת לאצילות גמור, כי אין בחינת צמצום שולט במשהו על אור הבינה, אלא מבחינת הזו"ן הכלולים בז"ת שלה, בבחינת עובר במעי אמו, היא מיכרת להמצא מחוץ לאצילות תחת הפרסא, ונחשב יציאה זו בערכה, כמו הבליטה של הבטן דאשה עוברת, הבולט ומתרחק מהגוף לחוץ, אמנם הבליטה עוד דבוקה בגופה, וע"כ כמו גופה נחשב, אע"פ שהוא מחוץ לגופה.

וע"כ נבחנו שש הראשונות דבריאה כמו בטן הבולט מאצילות לחוץ. וה"ס עיבורה של עיר הנחשב עוד כמו העיר, כי ה"ס ע' אמה ושירים שנותנין על העיר בבחינת עיבורה של העיר. ואין מודדין התחום שבת, אלא מלאחר הע' אמה ושירים. כן כאן מתחילים. האלפיים אמה תחום שבת, אחר שש הראשונות דבריאה. שהם ד"ת דבריאה וז"ר דיצירה שהם י' ספירות. כי שש הראשונות של הבריאה נחשבים עוד כבחינת האצילות אע"פ שהם מחוץ לה. (אות פ"ד ופ"ה).

מהי אם הבנים.

(כד) אלו השמות או"א, נתחדשו עם צמצום ב', כי מקודם לכן היו נקראים חכמה ובינה. והוא מטעם שכתב הרב לעיל דף תתפ"ב אות ל"ב. שחכמה הוציאה הבינה לחוץ, כדי להשקות את הגן וליינקא ליה, שהוא הז"א, כי אי אפשר להתהוות שום מוח לז"א עד שתצא אמא לחוץ ע"ש. פ"י: כי זו"ן מצד שורשם בע"ס דאו"י, לא היו ראויים לשום מוחין, כי ז"א משורשו הוא ו"ק, ונוקבא מצד צמצום א' היא רק בחינת נקודת הסיום ומדת הדין. ואם היה נשאר כך, לא היה שום תיקון לעולם הזה, שיצא בבחינת חלל הפנוי. וז"ס תחילה גברא העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקים שיתף עמו מדת הרחמים. כי מבחינת צמצום א' לא היה מגיע שום תיקון לעוה"ז כנ"ל, ע"כ העלה המלכות במקום בינה, שהיא מדת הרחמים, ונשתתפו שתיהן יחד, הן בבחינת מלכות המזדווגת, שעלתה לנקבי עינים שהיא בינה דרישא, והן במלכות המסיימת שעלתה מנקודה דעוה"ז לבינה דגופא, שהיא מקום החוזה, ותנה"י דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, יצאו לחלל פנוי כנ"ל. ותיקון זה נבחן, כי חכמה דראש הנקראת עינים, הוציאה בינה דראש, דהיינו לז"ת דבינה שנקראים און, לחוץ מראש, דהיינו לבחינת גוף כי ג"ר דבינה לקח לבחינת נוקבא שלו, הנקראת נקבי עינים. ומכאן זה גם ז"ת דבינה דגופא, הנקראים ב"ש ת"ת שמחזה ולמטה, יצאו לחלל הפנוי לגמרי לאחר נקודת הסיום, כנ"ל. והיה זה כדי להשקות את הגן, שהם זו"ן, כי בזה נעשה אפשרית להמשיך מוחין לז"א וז"א לנוקבא. בסו"ה מנחל בדרך ישתה ע"כ ירום ראש. וכיון שנתמעטו החכמה ובינה כל כך, בשביל הזו"ן, ע"כ קנו השמות אבא ואמא, שהם כדמיון אבא ואמא שאינם משגיחים על עצמם, אלא רק לגדל את בניהם. ולכן נקראים הז"ת דבינה, שהם יסו"ת בשם, "אם הבנים" כי לקחה על

עצמה מיעוט הגדול הזה לצאת מבחינת ראש לגוף, ומבחינת אצילות אל חלל פנוי, בכדי לגדל את הבנים וז"ן במוחין. (אות ל"ב).

מהם אמא זו"ן שבבריאה דקליפות.

כה) ע"י לעיל תשובה ג'.

מהו אמר לטולמו די.

כו) נודע, שבי"ע משורשו, אין בו אלא רק בחינת האחורים דפרצוף נקודות דס"ג, דהיינו רק ב"ש ת"ת ונהי"מ בלבד, ואין בו מבחינת הכלים דפנים, דהיינו מבחינת למעלה מחוזה ולא כלום, ומבחינה זו, היה כולו מקום קליפות. כי כבר נמצא מתחת המלכות המסיימת שעלתה למקום החוזה, שהיא הפרסא דמתחת האצילות. אמנם אחר שביה"כ דז"ת של הנקודים, שנשברו פנים ואחור. כי הכלים שמחזה ולמעלה דז"ת דנקודים נפלו ג"כ לבי"ע. ומתן, ונתערבו עם הכלים דאחורים שלהם, הנה עירוב זה גרם שנתפשט המקום בי"ע עצמו כפרצוף שלם, כי הרויח ג"כ בחינת הכלים דפנים שמחזה ולמעלה, הנקראים חב"ד חג"ת עד החוזה, שזה הגיע לו מחמת שבירת הכלים דפנים דז"ת שנפלו שם כמבואר. ובריאה יצירה עד החוזה של עולם היצירה של עתה, הם בחינת חב"ד חג"ת וכלים דפנים דמקום בי"ע, ומחזה של היצירה ולמטה, שהם י"ד ספירות, הם בחינת האחורים של מקום בי"ע. ולאחר החטא ירדו שם הד"ת דיצירה וע"ס דעשיה. באופן, שאותם ב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ שנתמעטו מתחילה, מפרצוף נקודות דס"ג לבחינת חלל פנוי, שהיו תופסים מקום כל ג' העולמות בי"ע, מן הפרסא דאצילות עד לעוה"ז, הנה עתה אחר שביה"כ, נתצמצמו וירדו אחר החוזה דיצירה, ואינם תופסים רק י"ד ספירות לבד. וכל זה גרם העירוב דפנים ואחור דז"ת נקודים, כמבואר. וז"ס עירובי תחומין. שע"י עירוב מתר ללכת עוד אלפים אמה. שזה מורה על מקום

מהן ב' בחינות דחיצוניות.

(ט) הכלים שמחזה ולמטה דכל פרצוף נקראים כלים דאחורים, וכן נקראים כלים דחיצוניות הפרצוף. ואלו הכלים דחיצוניות, נחלקים לפי עצמם על פנים ואחור: שב"ש תחתונים דת"ת, שמחזה עד סיום הת"ת, נקראו פנים דחיצוניות, מטעם היותם בחי' ז"ת דבינה דגופא, וע"כ יש להם עוד שייכות אל הכלים דפנים שהם חג"ת דגופא. והכלים נה"י נקראו חיצוניות דחיצוניות. ואלו פו"א דחיצוניות, נקראו ב' בחינות דחיצוניות, שמבחינת הפנים דחיצוניות נעשה מהם מקום עולם הבריאה. ובחינת האחור דחיצוניות נעשה עולם היצירה ועשיה. (אות ג').

מהם ב' זווים דא"א.

(ל) זווג א' דא"א הוא בהיותם במקומם, שזו"ן עולה להם ומקבל המוחין היוצאים על הזווג ההוא. ויש זווג ב' דא"א, שאו"א יורדים למקום ישסו"ת וזו"ן, ומתלבשים בזו"ן והזווג נעשה במקום זו"ן. והמוחין האלו הם רק בשביל או"א דבריאה. (אות קצ"ג).

מהם ב' חלוקות בנף מהחזה שכו.

(לא) גוף האדם נחלק לב' חלוקות על החזה: הכלים דחג"ת עד החזה, הם בחינת ג"ר דגופא, ונבחנו לכלים דפנים, שגם צמצום הב' לא מיעט אותם להוציאם לבר מהמדרגה, והם מקבלים בחינת חסדים מכוסים מג"ר דבינה. אבל מחזה ולמטה, הוא בחינת ו"ק דגופא, והם כלים דאחורים, שצמצום הב' הוציאם לבר מהמדרגה, והם צריכים רק לחסדים מגולים בהארת חכמה משום שהם בחינת זו"ן דגופא, והם מקבלים מזו"ת דבינה. (אות ס"ו).

של אלו ב' העולמות בריאה ויצירה עד החזה, שאע"פ שממקור יציאתו מתחילה, כבר הם בבחינת חלל פנוי לקליפות, להיותם רק כלים דאחוריים בלבד, כנ"ל, מ"מ ע"י העירוב פו"א שנעשה בעת שביה"כ, ירד מהם בחינת חלל הפנוי והאחורים, עד לחזה ולמטה דיצירה, להיותם כלים דפנים שהם למעלה מכל צמצום, ונעשה התחום שבת במקום החזה דיצירה, שמותר ללכת עד י"ד הספירות שמחזה ולמטה, אמנם מחזה דיצירה ולמטה, שהם עתה הכלים דאחורים אין שם שום תיקון והתר ללכת שם, כי שם נעשה מדור קבע אל הקליפות.

וזה"ש, "אמר לעולמו די" ולא תתפשטו יותר מזה. שזה מורה על הקביעות של המלכות המסיימת במקום החזה דיצירה, שמשם ולמטה לא יוכלו עוד העולמות דקדושה להתפשט מבחינת התיקון. אלא מכח החטא דעצה"ד, נפלו שוב המחזה ולמטה דעולמות דקדושה דיצירה ועשיה, למקום י"ד הספירות דחלל הפנוי, שזהו פגם גדול מאד, ואינו מתוקן רק ביום השבת, וגם זה בסגולת המצוה דאל יצא איש ממקומו ביום השבת. כי אז נשמר התחום הזה של העולמות שלא יתפשט מהם כלום לי"ד ספירות אלו שהם מקום הקליפות. (אות ס"ב).

מהם אפרוחים ביצים בנים.

(כו) אפרוחים ה"ס עיבור, ביצים ה"ס יניקה. ובנים ה"ס מוחין. (אות ר"ג).

מהם אצילות ובי"ע דכלים.

(כח) כל פרצוף מתחלק על החזה, שמחזה ולמעלה הוא בחינת אצילות ונקרא כלים דפנים. ומחזה ולמטה הוא ב"ע: שלישי אמצעי דת"ת הוא בריאה, ונה"י הם יצירה, ומלכות היא עשיה. והם הכלים דאחורים. (אות ס"ו).

מהו ב' מדרגות אין עולים.

(לב) אין מדרגה יכולה לעלות ולהתחנן רק בעליון שלו הקרוב אל מעלתו, למשל, אין או"א יכולים לעלות לעתיק, רק לא"א לבד, וכל המתחנן בעתיק הוא א"א. וכן כל המתחנן באו"א הוא ישסו"ת, וכל המתחנן בישסו"ת הוא זו"ן. וטעם הדבר, כי כל תיקונים של התחנן בעליונו הוא, מפני שאח"פ של העליון, הם דבוקים תמיד עם גו"ע של התחנן, וע"כ גו"ע דתחנן עולה עם העליון, בעת שהעליון מעלה אח"פ שלו כנודע. באופן, שבעת שהעליון מברר ומעלה את אח"פ שלו מן הקליפות, נמצא גם גו"ע דתחנן שלו, עולה ומתברר עמו. וכן בהשגת המוחין, כי למשל אח"פ דא"א, נמצאים בחג"ת שלו, ובעת שא"א משיג המוחין להוריד הה"ת מנקבי עינים שלו, ולהעלות אח"פ אל בחינת הג"ר שלו, הנה אח"פ האלו מעלים עמהם את החג"ת שלו ג"כ לבחינת הראש שלו, להיותם דבוקים זה בזה. והנה אז עולים גם או"א עם החג"ת אל הראש דא"א, להיותם המלבושים על החג"ת דא"א. ועד"ז הוא סדר העליות של כל הפרצופים, כנודע. הרי שרק התחנן הסמוך לו יש לו כח לעלות אל העליון: או מפני היותו דבוק על אח"פ דעליון, או מפני הלבשתו את החג"ת דעליון. מה שאין זה שייך כלל אל המדרגה שמתחת התחנן שלו. (אות כ"ב).

מהם ב' תחתונים דא"א דיצירה.

(לג) אין עולם הבריאה מקבל רק בחינת הארת רגלין דפרצופי האצילות, כי עתיק דבריאה מקבל מבחינת נה"י דעתיק דאצילות, א"א דבריאה מקבל מנה"י דא"א דאצילות וכו' עד"ז. כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פי"ג. אמנם כשנה"י דעתיק מאירים בבריאה, באים עם לבושם, שהם חג"ת דא"א, כי נה"י דעתיק מלובשים בחג"ת דא"א באצילות. ולפיכך בעולם הבריאה, שכל הנה"י דא"א מאירים שם וכן כל הנה"י

דעתיק, נעשים החג"ת דא"א ללבוש לעתיק, כמו שהיו באצילות כנ"ל. וכל נה"י דא"א מתלבשים באו"א וזו"ן דבריאה. אמנם בעולם היצירה ששם מאירים רק השלישים האמצעים עם השלישים התחתונים דנה"י דעתיק, וכן דנה"י דא"א, ושלישים עליונים דנה"י חסדים שם, נמצאים הב"ש דנה"י דעתיק לוקחים עמהם את שלישים עליונים של נה"י דא"א המלבישים אותם באצילות, כי שלישים אמצעים דנה"י דעתיק הם מלובשים מחזה ולמטה דא"א, והיינו גם בשלישים עליונים דנה"י. וע"כ נבחן שאלו השלישים עליונים דנה"י דא"א אינם שייכים לא"א, אלא רק לבחינת לבוש לעתיק, וע"כ נעשה לרישא מגולה שהוא לבוש לבחינת רדל"א דיצירה. ורק ב' הבחינות התחתונות דנה"י דא"א, שהם השלישים האמצעים והשלישים התחתונים דנה"י דא"א, הם המתלבשים באו"א. (אות רכ"ח).

מהו בולט ויוצא לחוץ מהגוף.

(לד) בחינת ישסו"ת שמחזה ולמטה דאו"א, נבחנים לבחינת בטן של או"א הבולט ויוצא מחוץ לגוף דאו"א, כי גוף דאו"א הוא מבחינת חסדים מכוסים, שאין שום צמצום שולט עליהם. אמנם אבא הוציא אמא לחוץ אודות בנה, כי ישסו"ת שהם אמא קבלו לתוכם בחינת צמצום ב', כדי להמשיך תיקון ומוחין לזו"ן, כנודע. וע"כ נבחן, שבליטה זו שישסו"ת מתרחק לבחינת חוץ מגוף דאו"א, אינה מחמת עצמם, כי גם ישסו"ת הוא בחינת בינה כמו או"א ואין צמצום נוהג בהם אלא הבליטה לחוץ, דהיינו הצמצום הוא כדרך אשה עוברת, שבטן שלה בולט לחוץ ומתרחק מגופה, שהוא מסבת העובר המונח שם בבטנה, ולא מחמת עצמה. בן מתוך שישסו"ת הם שורש אל זו"ן, וזו"ן אצלם בבחינת עיבור ע"כ ישסו"ת בולטין ומתרחקין מגוף של עצמם, דהיינו מחסדים מכוסים, והם ממשיכים חסדים מגולים, בשביל זו"ן שהם העובר,

שע"כ נתצמצמו גם הם כי ע"כ שולט גם בהם צמצום הב' (אות פ"ד).

מהי בחינה העליונה שביצירה.

לה) כל נה"י מתחלקים על ג"ש, כנודע. ונה"י דא"א כולם הם מאירים רק בבריאה, אבל בעולם היצירה אין שם רק ב"ש תחתונים דנה"י שהם האמצעים והתחתונים. ובחינה עליונה דנה"י דא"א, דהיינו הג"ש העליונים דנה"י שלו, הם נמשכו אל היצירה רק בבחינת לבוש לשלישים אמצעים דנה"י דעתיק ולא מבחינת א"א עצמו, וע"כ נעשו לרישא מגולה, כי רק עתיק מתלבש בהם כנ"ל בתשובה ל' עש"ה. (אות רכ"ח).

מהי בטן אמא.

לו) מקום השרשת צמצום הב' מכוונה בשם בטן אמא, כי אמא היא הוי"ה דס"ג, שי"ה שבה, היא בחינת או"א עלאין וטעמים דס"ג, שאין להם חלק בצמצום ב', וע"כ הם ממולאין במילוי יודין וו"ה שבה, היא בחינת ישסו"ת, שהיא בחינת נקודות דס"ג, וע"כ יש בואו זו דס"ג מילוי א' המורה על צמצום ב', כי הקו שבאלכסונא ה"ס הפרסא המבדלת בין גו"ע לאח"פ, שי' עלאה ה"ס גו"ע הנשארים בהמדרגה וי' תתאה, שהיא כמו ד', ה"ס אח"פ שירדו מהמדרגה ולחוץ, ושם היא מקום עיבור של הזו"ן, ששם מקבלים המיתוק דמדת הדין במדת הרחמים, וע"כ נקרא בטן אמא. וז"ס שאין גילוי נקבה מתחיל אלא במחזה ולמטה דאו"א, דהיינו היסודות הנ"ל, סוד ואו דס"ג, אבל בג' הפרצופים הראשונים, עתיק וא"א ואו"א עלאין אין שם גילוי נקבה, להיותם נקיים לגמרי מבחינת צמצום ב'. כמבואר. (אות י"ט).

מהי בינה דגוף.

לז) כל זו"ן הוא בחינת גופא, וה' הבחינות כח"ב זו"ן נקראים אצלו חג"ת

נה"י, כי ג' הראשונות כח"ב, ירדו אצלו לבחינת ג' חסדים לבד, וע"כ הם נשתנו לשם חג"ת. כנודע. וע"כ הת"ת הוא בינה דגוף. והוא כולל בעצמו ע"ס, שג"ר דבינה הם שליש עליון של ת"ת עד החזה. וז"ת דבינה הם ב"ש תחתונים דת"ת. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהם בינה וזו"ן דגוף.

לח) כבר נתבאר לעיל בתשובה ל"ז, כי ה"ח חג"ת נ"ה דו"א, הם ה' הבחינות כח"ב זו"ן, ונמצא ת"ת היא בינה, והנצח הוא ז"א, והוד היא נוקבא. (שם).

מהם ב"ע שבטוה"ז.

לט) מקום המקדש הוא בריאה, וארץ ישראל היא יצירה. וחז"ל הוא עשיה. ומקום החורבה, היא כנגד הקליפות. (אות מ"ד).

מהי בריאה.

מ) בריאה מיוחסת לבינה דאצילות, כי אמא מקננת בבריאה. כי יש לה המוחין דס"ג מאו"א דאצילות, שהם יוצאים על מסך דבחי"ב, שהם בחינת מוחין דג"ר דאמא, כנודע. אמנם יש הפרש גדול ממוחין דס"ג דאצילות, אל המוחין דס"ג שבבריאה, כי המוחין דס"ג דאו"א עלאין באצילות אע"פ שהם חסדים מכוסים עכ"ז הם יכולים לעלות לג"ר דא"א ולקבל חכמה בעת שירצו, אבל המוחין דס"ג שבבריאה, נבחנים שהופרשו. החסדים שבהם מכל בחינת חכמה, כי המסך דבחי"ב נכלל יחד עם הפרסא שמתחת האצילות, ושום הארת חכמה לא תוכל לעבור עם המוחין ההם אל הבריאה. וע"כ אינו נבחן אור הזה של המוחין דס"ג אל אור של עצמות אלא לאור של תולדה, ולבריאה חדשה. כי נעשה בהם ענין מחודש אשר החסדים הופרשו מן או. החכמה, שלא היה זה עד הנה. וע"כ נקרא בריאה, להורות שהיא בריאה חדשה. (אות ל"א).

## חלק ט"ז. לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע ב' מט

מהי בריאה חדשה.

מהם ג' לברשין שבגוף.

מא) ע"י לעיל תשובה מ'.

מד) בכל מדרגה יש ג' בחינות ע"מ דאחור, וכן ע"מ דפנים. כי המדרגה נחלקת בכללה ל"ק ולג"ר, וע"מ ד"ק נקראים ע"מ דאחור, ונקראים בכללם בחינת הכלים של המדרגה, או בחינת הגוף שלה. וע"מ דג"ר נקראים ע"מ דפנים, ונקראים בכללם בחינת המוחין והאורות של המדרגה. וכן נקראים ע"מ דאחור, בשם ג' לבושין של הגוף. וע"מ דפנים נקראים ג' לבושין של המוחין. (אות קס"ה).

מהי גילוי לבחינת נקבה.

מה) גילוי בחינת נקבה פירושה, התחלת השרשת צמצום הב' הנעשה ב"שסו"ת, בסוד הא' דמילוי ואו של הוי"ה דס"ג, הנקרא ג"כ בשם בטן, כי שם מתבררים הז"מ דמיתו ומתמתקים ונתקנים ומתחברים ונעשים בחינת פרצוף, בסוד השיתוף דמדת הרחמים בדין. אמנם בג' הפרצופים הראשונים: עתיק, וא"א, ואו"א עלאין, עדיין אין שם הכר נקבה, כי אפילו י"ה דס"ג. שהם בחינת או"א שבישסו"ת, הם ג"כ במילוי יודין, ולא בא', להורות כי בחינת צמצום הב' המרומז במילוי א' אינה שולטת שם כלל. ע"י לעיל תשובה ל"ד. (אות י"ח).

מהו גירוש או"מ לכלים דאחוריים.

מו) באו"מ אין מעלה מטה, כי בהם שניהם שוים, אלא ענין פנימי וחיצון נהג שם, שכל היותר פנימי הוא יותר גרוע, וכל היותר חיצון הוא יצא משובח. והחיצון חשוב יותר מהעיגול הפנימי אפילו כשהחיצון הוא למטה מהפנימי, כנודע. גם בחינת הסוף וסיום של האו"מ הוא במרכזם, כנודע. ולפיכך בעת שנעשה צמצום הב' והמלכות המסיימת שהיתה עומדת תחת הסיום של רגלי א"ק, עלתה למקום בינה דגופא דפרצוף תנה"י דא"ק, ומטרים

למה בריאה מיוחדת לישסו"ת.

מב) ב"ע ממקורם אינם אלא בחינת תנה"י"מ, כי הם בחינת תנה"י דפרצוף נקודות דס"ג, שמחמת עלית מלכות המסיימת למקום בינה דגופא יצאו המחזה ולמטה דפרצוף זה לבחינת חלל פנוי. (כנ"ל אות ג'). ונמצא מקור הבריאה, שהיא ב"ש תחתונים דת"ת, דהיינו ז"ת דבינה דגופא, שהיא בחינת ישסו"ת. הרי שבריאה אינה מיוחדת אל ג"ר דבינה שהם או"א עלאין אלא לז"ת דבינה, שהם ישסו"ת. (אות ר"ד).

מהן ג' בחינות דנשמות באדה"ר.

מג) קודם החטא היה לאדה"ר ג' נר"ן מבי"ע שבאצילות, ומחמת החטא נאבדו ממנו ולא נשתייר בו אלא בחינת הנפשות בכלים דכתרים מכל ספירה וספירה שבפרצופי ב"ע, מלבד מב' פרצופין הראשונים או"א דבריאה שלא היה לו מהם כלום. ויש כאן ג' בחינות: א' הם הט"ר דאורות שנסתלקו ממנו לשורשם, כי באורות אין נפילה לקליפות ח"ו. ב' הם ט"ת דכלים עם הניצוצין שלהם, שנפלו לקליפות ונטבעו בהם. ג' הם אור הנפש בכלים דכתרים שנשאר בו. ומה שאור הנפש מתלבש בכלי דכתר, הוא מטעם ערך ההפוך שבין כלים לאורות. כנודע. ואלו ג' הבחינות נהגין בכל ספירה וספירה מפרצופי ב"ע, כי לא נשתייר ממנו מכל ספירה שבהם רק בחינת נפש לבד בכלי דכתר, וט"ר דכל ספירה נסתלקו לשורשם, וט"ת דכלים שבכל ספירה עם הניצוצין שבהם נפלו לעמקי הקליפות. (אות קכ"ה).

שמלכות המזדווגת עלתה לנקבי עינים להזדווג עם אור העליון, נפל אז המחזה ולמטה דפרצוף זה לבחינת חלל פנוי דצמצום א', דהיינו תחת סיום רגלי א"ק במקום העיגול הפנימי ביותר, דהיינו היותר קרוב לנקודה המרכזית שהוא החלל הפנוי דצמצום א'.

אמנם לאחר שגם המלכות המזדווגת עלתה לבינה דרישא הנקרא נקבי העינים, ונזדווגה שם עם אור העליון, ויצאו העיגולים ויושר דע"ס דנקודים, ונעשה אז בחינת סיום חדש אל העיגולים ויושר דצמצום ב', דהיינו במקום הפרסא של האצילות, ונמצא שנעשה בחינת נקודה מרכזית חדשה שם במקום הפרסא הזאת, ושם נמצא העיגול הפנימי ביותר שהוא חלל פנוי מכל אור"מ, דהיינו מסיום של כל אור"מ. וכל שלמטה מנקודה מרכזית הזו, העומדת במקום הפרסא שמתחת האצילות, נמצא משובח ביותר, באופן, אשר הנקודה דעוה"ז שהיא חלל פנוי דצמצום א', היא נמצאת בערכם של העיגולים דצמצום ב', יותר משובחת מן הנקודה דצמצום ב' העומדת במקום הפרסא, כי היא מרוחקת יותר מנקודת הסיום של העיגולים החדשים.

ונמצא עתה, אשר האור"מ החדש הבא מכח הזווג דה"ת בנקבי העינים, גרש את הכלים דחיצוניות שנפלו מתחת רגליו לחלל הפנוי דצמצום א'. כי מבחינת העיגולים החדשים דנקודים נמצא החלל פנוי דצמצום א', הוא יותר משובח מהחלל פנוי החדש שנעשה במקום הפרסא דאצילות. וכל היותר עליון מן סיום רגלי א"ק הוא יותר גרוע משום שהוא קרוב יותר לחלל הפנוי דצמצום החדש. וע"כ לא יכלו עוד הכלים שמחזה ולמטה דתנה"י דא"ק להיות בסיום רגלי א"ק, כי שם עתה מקום היותר חשוב בערך האור"מ החדש, וגרשום למעלה למקומם שהיו שם בתחילה, ששם עתה קרוב יותר אל העיגול הפנימי הגרוע מכולם הנקרא חלל פנוי, שהוא קרוב להפרסא שמתחת האצילות. (אות ר').

מהו גן עדן.

מזו) נוקבא דו"א נקראת גן עדן. (אות ס"ד).

מהו ג"ר דבינה דגופא.

מח) ת"ת הוא בינה דגופא, ויש בו ע"ס, וע"כ נחלק לג"ש: חב"ד חג"ת נהי"מ. ונמצא שליש עליון דת"ת הוא בחינת חב"ד שבו, והוא בחינת ג"ר דבינה דגופא. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהו ג"ר דבינה דראש.

מט) נקבי עינים הם ג"ר דבינה דראש, ובחינת האזן הם ז"ת דבינה דראש. (שם).

מהו ג"ר מבחינת עצמותם.

נ) בינה אע"פ שהיא בחינת אור דחסדים, מ"מ היא נחשבת לג"ר ממש, משום שבינה היא עצמות חכמה, אלא בסוד כי חפץ חסד הוא, תאבה תמיד רק לאור דחסדים. אמנם בעולם הבריאה, אע"פ שאמא מקנא בבריאה, ויש שם קומת ס"ג, עכ"ז אינה נחשבת „לג"ר ממש מבחינת עצמותם דג"ר" כמו בינה דאצילות, שהיא עצמות חכמה, אלא רק לבחינת הארת ג"ר של הבינה, כי היא עתה, אינה עצמות חכמה, כי החסדים של הבינה שבבריאה, נפרשו לגמרי מאור החכמה, מחמת המסך ופרסא דאצילות המסיים על אור חכמה, ואינה מניחה לעבור הארת חכמה לבריאה. וע"כ אלו ג"ר שבבריאה נבחנו רק „לג"ר מבחינת הארתם" בלבד, כלומר שאין כאן עצם הג"ר דבינה, כי הג"ס עצמם אינם מתפשטים לבריאה, אלא רק הארתם לבד, שהרי אין בהם רק חסדים נפרשים מחכמה בכח מסך וצמצום. (אות ר"ה. ואות ר"ט).

מהו ג"ר מבחינת הארתם.

נא) ע"י לעיל תשובה ג'.

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע ב' נא

מהו ג"ר ש"י מסך.

שלה, כי נתפשטה לפרצוף שלם. וע"כ בעולם התיקון, נמצאת הנוקבא חוזרת ונתבררת מהשכירה, ומשגת שוב את תנהי"מ שהיו לה לט"ת בעת גדלות נקודים, אלא לא בדרך התפשטות אל ב"ע אלא שנבנית מהם למעלה מפרסא של האצילות. הרי שכל מקורה של הנוקבא אינה אלא רק ד' הספירות תנהי"מ לבד, דהיינו מחוזה דנקודים. ולמטה. ועל שם זה היא נקראת ד'. ספירות דכלים דאחורים בלבד. (אות ג"ו).

מהו די ולא תתפשטו יותר.

זו) הופעת המלכות המסיימת בנקודת החוזה דיצירה, שעשתה שם גבול וסיום אל הקדושה, ה"ס שאמר לעולמו די ולא תתפשטו יותר. ע"י לעיל תשובה כ"ז. (אות ס"ב).

מהו דיני קשין מאד.

נח) כללות הניצוצין שנפלו בעת שביה"כ היו ש"ך ניצוצין. שהם שמונה מלכים שבכל אחד ד' בחינות וכל בחינה ע"ס. וע"כ יש עשר פעמים ל"ב ניצוצין שהם ש"ך. אמנם המלכיות שבהם אינם יכולים להתברר בכל משך שתא אלפי שני, שהם ל"ב מלכיות, והם סוד ל"ב האבן, שלע"ל נאמר עליו והסירותי את ל"ב האבן מקרבכם. ואלו נקראים דינים קשים מאד. כי אין להם ברור במשך שתא אלפי שני. (אות י').

מהו דרך מסך.

נט) ג"ר דבריא, נתמעטו מאד ביחס הס"ג דאצילות, מפני שעברו דרך מסך ופרסא המסיימת של אצילות, אשר הבדיל לגמרי את הארת חכמה מהם. ע"י תשובה ג' ונ"ב. (אות ר"ט).

נב) קומת הס"ג המאירה בבריא, אע"פ שהם בחינת ג"ר, מ"מ רחוקים הרבה מס"ג המאיר באצילות, ונחשבים רק להארה מג"ר, כנ"ל תשובה נ'. ונקרא „ג"ר ש"י מסך", כי המסך דבחי"ב המשמש לקומת ס"ג דבריא המחבר ונכלל עם הפרסא המסיימת אל האצילות, ונעשה מסך מפריש ומבדיל את כל הארת חכמה מחסדים, וע"כ הם נבחנים לאור של תולדה מג"ר דס"ג דאצילות, ואינם עצמות ג"ר. והם מכונים משום זה: ג"ר ע"י מסך. (אות ר"ט).

מהו ג"ר דגוף.

נג) חג"ת נבחנים לג"ר דגוף. וע"י לעיל תשובה ל"ד ול"ה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהי גרין.

נד) ג"ר דיצירה נקראים בשם גרון. וכן נבחן הגרון לבחינת כתר דגוף, כי הגרון דא"א הוא כתר לאו"א, והוא בינה שיצאה לבר מראש דא"א, וע"כ היא נחשבת לראש דבחינת הגוף. (אות ס"ד).

מהם ד' עולמות רקליפות.

נה) ע"י לעיל תשובה ב'.

מהו די רומות להנוקבא.

נו) הנוקבא משורשה בז"ת דנקודים, היא בחינת נקודת הסיום, הנקרא נקודת החוזה, ששם נסתיימו ז"ת דנקודים בעת הקטנות. ובעת הגדלות ע"י אור חדש דע"ב ס"ג, שהחזיר אח"פ דכל המדרגות והתחברו למדרגתם, וגם תנהי"מ שיצאו לבר מסיום האצילות, חזרו גם הם ונתחברו אל הז"ת דנקודים, הנה או הרויחה הנוקבא את תנהי"מ האלו לחלקה, והם נעשו לט"ת

מהי ה' יתירה דיום הששי.

מהם ה"פ דקליפה.

(ס) ה' יתירה דיום הששי, היא רומזת על חסד החמישי הנגמר בשעה זו: כי יום ו' ה"ס יסוד, הכולל ה"ח וה"ג, שעד חצות נכנסים ה"ח והכולל אותם, ומחצות ואילך נכנסים ה"ג והכולל אותם. ונמצא בשעה חמישית נכנס חסד החמישי, ונמצא שנגמרו כל הששת ימים בבחינת החסדים שהם העיקר, כי אינו חסר עוד עד התשלום, וזאת הה"ג שלאחר חצות היום שאינם עיקרים כל כך, כי הם מקבלים מה"ח. וע"כ נחשב כניסת החסד החמישי לבחינת התשלום והגמר של ששת ימי המעשה ולהתחלת הארת יום השבת: ולכן מתחילין אז העולמות לעלות בעליות השבת. וע"ז רומז ה' דיום הששי. (אות ע"ז).

מהי הארת מצח דא"ק.

(סא) בחינת הזווג הנעשה בעולם הנקודים, מכונה אור עינים, שהיא בחינת עביות דבחי"א ובחי"ב דהתלבשות. ובחינת הזווג שנעשה בעולם התיקון, היא בחי"א דהתלבשות ועביות דבחינת שורש, המכונה מצח. כמ"ש לעיל בחלק ח'. (אות י"ז).

מהו הוי"ה דמ"ה דאלפין.

(סב) ב' בחינות של אורות וכלים יש בעולם התיקון: א' הם מה שנשאר מאורות וכלים דע"ס דנקודים, וכן מה שנברר מהמלכים דמיתו, ואלו נקראים בשם ב"ן, או אור הישן, ומהם נעשה כל הנוקבין של פרצופי האצילות. ובחינה הב' הם מה שיצאו מחדש בהזווגים לצורך עולם האצילות גופיה, בסוד האור שיצא מהארת המצח דא"ק, וכן כל הזווגים שבעולם האצילות, הם נבחנים לבחינת אור חדש בערך האורות דב"ן, וה"ס, הוי"ה דמ"ה דאלפין שיצא מהמצח דא"ק ומאלו האורות והכלים נבנו כל פרצופי הזכרים דעולם האצילות. (אות י"ז).

(סג) ע"י לעיל תשובה ג'.

מהי הרכנת ראש.

(סד) המוחין דס"ג שאו"א משפיעים לצורך הבריאה, אינם מבחינת זווג דאו"א שבמקומם, דהיינו ממקום עמידתם בחג"ת דא"א, אלא שיוורדים ומתיחדים עם ישו"ת המלבישם מחזה ולמטה דא"א, ומתלבשים בזו"ן, שאז מלכות דאמא נוגעת בהפרסא שמתחת האצילות, ובדרך זה נעשה המוחין דאו"א, ויוצאים המוחין בבחינת חסדים מופרשים מחכמה. וזווג דאו"א נקרא זווג „דהרכנת ראש" כי הג"ר מורכבים ומושפלים להזדווג במקום נה"י דא"א, ובבחינת המסך הכלול בפרסא וסיום האצילות ע"י לעיל תשובה ג'. (אות קצ"ו).

מהו התחלקות הגוף על החזה.

(סה) ע"י לעיל תשובה ל"א.

מהי התחלת העליות דשבת.

(סו) התחלת העליות דשבת, היא בע"ש בשעה חמישית בסוד ה' יתירה דיום הששי. ע"י לעיל תשובה ס'. (אות ע"ז).

מהי התפשטות מבחוצ.

(סז) המוחין המתפשטים מעליון לתחתון, הגה עיקר המוחין ושורשם נשאר בהעליון בפנימיותו, ורק הארתם מתפשט מבחוצ להעליון למקום התחתון. כי כל תחתון מלביש על חיצוניות דעליון. (אות ב').

מהי התרחקות מאור העליון.

(סח) כל הקרוב יותר למקום חלל הפנוי נבחן שנתרחק יותר מאור העליון. (אות ה').

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ב נג

מהו ו"ס ראשונות דבריאה ער החזה.  
(ט) ו"ס ראשונות דבריאה נחשבות כאלו היו בחינת בליטה מעולם אצילות, ע"י לעיל תשובה ל"ד. וה"ס ע' אמה ושירים שמוסיפים על העיר בסוד עיבורה של עיר. (אות פ"ד).

מהם ו"ק ונקודה דקליפות ראצילות.

(ע) מטרם חטאו של אדה"ר, אחר שעלו כל העולמות לאצילות, מ"מ היו עוד בחינת קליפות ב"ד ספירות התחתונות דמקום ב"ע, אמנם לא היה להם שום בנין כלל, אלא ז"א דקליפה היה בבחינת ו"ק, ונוקבא דקליפה היתה בבחינת נקודה. וע"י להלן תשובה שנ"ג. (אות רכ"ט).

מהו ז"א דגוף.

(א) ספירת נצח הוא ז"א דגוף, כי ה' הבחינות כח"ב ז"ן נקראים בגוף חג"ת נ"ה. ע"י לעיל תשובה ל"ח ל"ט. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהו ז"א נועל הבריאה.

(ב) היינו בחי"א שהמסך הזה דבחי"א, המוציא ע"ס בקומת ו"ק בלי ראש, הוא הנועל את הבריאה, שכל מה שעובר משם ולמטה הוא בחינת ו"ק בלי ראש, דהיינו כמדת היצירה. (אות ל"ט).

מהו ז"א צריך להיות כמו א"א.

(ג) א"א מלביש על חג"ת דעתיק, שהוא חג"ת דנקודים, כי ג"ר דעתיק לקחו את הג"ר דנקודים, וז"ת דעתיק את ז"ת דנקודים. ולפיכך אחר שיתבררו כל הכלים הנשברים דז"ת דנקודים, אז יחזור ז"א

לקדמותו דהיינו למקום חג"ת דנקודים ששם עומד עתה א"א. הרי שאין תיקון ז"א נגמר עד שיקח בחזרה את מקום א"א, שהוא באמת מקומו. (אות פ"א).

מהו זווג או"א בהתלבשות זו"ן.

(ד) ע"י לעיל תשובה ל'.

מהו זווג או"א במקומם.

(ה) ע"י לעיל תשובה ס"ד.

מהו זווג דחיצוניות למלאכים.

(ו) אין בכלים פנימים דפרצופי אצילות, רק ג' כלים כח"ב, שבהם מתלבשים נר"ן, והאורות דיחידה חיה מתלבשים תוך אור הנשמה. והם נקראים גם כן מוחא עצמות גידין, אבל הכלים דזו"ן נפרדו מהגוף, ונעשו לכלים חיצונים מקיפים, והם בחינת הכלים דעור ובשר, שאינם כלים גמורים אלא רק בחינת מקיפים על הכלים פנימים דגוף. אמנם יש בהם הארת רוח נפש שהם מקבלים מהכלים פנימים. וע"כ יש ב' בחינות נפש רוח בגוף: א' ג"ר האמיתים המלוכשים בעצמות וגידין, ב' הם ג"ר דחיצוניות המלוכשים בהכלים החיצונים דעור ובשר.

והנה מזווג הכלים פנימים של הפרצוף, נולדים נשמות בני אדם. ומזווג הכלים החיצונים של הפרצוף, שהם הכלים דעור ובשר, נולדים נשמות המלאכים. וע"כ נבחנו הנשמות לפנימיות העולמות, כי יוצאים מן הכלים הפנימיים של הפרצוף. והמלאכים נבחנו לחיצוניות העולמות, משום שיוצאים מהכלים החיצונים של הפרצוף. (אות קס"ח).

מהו זווג דפנימיות לנשמות.

(ז) ע"י לעיל תשובה ע"ו.

מהו זווג לפרקים.

עח) זווג הב' דא"א, שהוא בהרכנת ראש, בהתלבשות ישסו"ת וזו"ן, נק' זווג לפרקים. כי בקביעות הם במקומם מלבישים על חג"ת דא"א, אלא כדי ליתן מוחין לבריאה הם יורדים לתנה"י דא"א להתלבש בישסו"ת וזו"ן. (אות ר"ב).

מהו זווג שלם.

עט) זווג דא"א להשפיע נשמות ומוחין דהולדה בשביל זו"ן נקרא זווג שלם. (אות קצ"ו).

מהו זווג תדירי.

פ) בחינת הזווג דא"א במקומם נקרא זווג תדירי. ע"י לעיל תשובה ע"ח. (אות ר"ב).

מהם זו"ן דגוף.

פא) ע"י לעיל תשובה ל"ח.

מהם זו"ן דקליפה אב"א.

פב) מטרם החטא דעצה"ד לא היה שום בנין בקליפות והיו רק בו"ק ונקודה שזה נקרא זו"ן אב"א. ע"י לעיל תשובה ע'. (אות רכ"ט).

מהם זו"ן דקליפה דאצילות.

פג) אין קליפות אלא מבחינת נפילה לבי"ע, וע"כ אין קליפות כנגד ג"ר, כי גם בשביה"כ, לא יצאו לבי"ע אלא הזו"ת דנקודים, אבל מאחורים דכתר ואו"א וישסו"ת דנקודים, לא נפל כלום לקליפות, אלא שנשארו באצילות במקום זו"ן, ורק ביטול בעלמא היה בהם מחמת נפילתם מראש לגוף. כי כל הנשאר באצילות אין שם בחינת קליפה ח"ו, בסו"ה לא יגורר רע.

העולמות לאצילות, וזו"ן הלבשו את הג"ר, כי ז"א היה במקום א"א, והנוקבא במקום או"א, עלאין, ומחמת החטא נפלו האחורים שלהם לקליפות. והנה בזו"ן אלו שעלו במקום ג"ר, יש ב' בחינות: א' כי להיותם זו"ן, אשר הכלים דאחורים שלהם באו מבי"ע ממקום הקליפות, ע"כ אחר שחזרו ונפגמו חוזרים ונופלים אל המקום שמשם באו, דהיינו אל הקליפות דבי"ע. ובחינת ב' יש בהם, כי אחר שעלו והלבשו לג"ר, הרי האחורים צריכים ליפול לאצילות בבחינת ביטול לבד ולא ליפול לקליפות, וע"כ יש בהם ב' בחינות נפילות: א' היא שורשי הקליפות שהם אחורים דבחינת ג"ר שנתבטלו מהם כנ"ל, והם שנשארו באצילות, אבל אינם ח"ו בחינת קליפות רק שורשים לבד. ובחינת ב' הם בחינת הכלים דאחורים דזו"ן, שכבר נבררו ועלו מהקליפות דבי"ע, ונעשו לבחינת אצילות, שעתה מחמת פגם החטא חזרו ונפלו לקליפות. אבל אלו מקומם תחת האצילות ולא למעלה מפרסא ח"ו. (אות רל"ג).

מהי זוהמא דהתוכא דדהבא.

פד) נודע, שכללות הבחינות שנפלו בשביה"כ, הם ש"ד ניצוצין: שמונה מלכים, שבכל אחד ד' בחינות, וע"ס בכל בחינה שבהם, הם בגימטריא ש"ד. ומתחלקים: לט"ר דכל בחינה שיש להם בירור והם בגימטריא רפ"ח ניצוצין. ולמלכיות דכל בחינה, שאין להם בירור בשתא אלפי שני, שהם ל"ב מלכיות שבל"ב בחינות. ואחר שנבררו כל העולמות ונתקנו מהשבירה, דהיינו מטרם חטאו של אדה"ר, נשארו עוד אלו הל"ב מלכיות הנ"ל בלי שום בירור, והם הנקרא, "היתוכא דזוהמא דדהבא", דהיינו הפסולת הנשאר אחר כל הזיכוך שאין בו עוד שום תועלת. (אות יוד).

מהי זוהמא דהתוכא דדהבא.

פה) מפאת חטאו של אדה"ר נסתלקו

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע ב' נה

קליפות, כי מקום המקדש, הוא בריאה דעוה"ז, וארץ ישראל היא יצירה דעוה"ז, וחז"ל היא עשיה דעוה"ז, והמדבריות ומקומות חורבא, הוא מקום הקליפות דעוה"ז. (אות מ"ד).

### מהם חיצוניות ופנימיות דכלים.

צא) ענין החיצוניות ופנימיות דכלים, נעשה עם צמצום הב'. כי מחמת השיתוף דמדת הרחמים בדין, שעלתה המלכות למקום בינה ונעשה הזווג בנקבי עינים, יצאו כלם אח"פ לבר מן המדרגה, ונפלו אל המדרגה שמתחתיה, וכן אח"פ דראש נפל לבחינת גוף, ואח"פ דגוף נפל לבי"ע ונעשו לחלל פנוי. וכן נבחן שזו"ן דראש שמתחת נקבי העינים נפרדו מע"ס דראש, והיו למקיפים דחיה יחידה, וזו"ן דגוף נפרדו והיו לכלים חיצונים מקיפים דלבוש והיכל. וכן הכלים דכל פרצוף לא נשאר בהם אלא בחינת ג"ר דכלים, הנקראים מוחא, עצמות, גידין. אבל הבשר ועור נעשו למקיפים. וכן כל פרצוף מתחלק על החזה, כי מחזה ולמעלה לא שלט בו צמצום הב' כלל, כי הם הכלים דחב"ד חג"ת עד החזה, שאפילו בנקודים היו נמצאים למעלה מהפרסא, והסיום שנעשה בצמצום ב' וכו' הרי שמכת הצמצום ב' נתחלקו הע"ס לב' בחינות, לכלים דפנים שעליהם לא שלט צמצום הב'. ולכלים דאחור, שהם אח"פ או תנה"י שכבר שלט עליהם צמצום הב'. וכן כל אלו ההבחנות הנ"ל נמשכים מזה השורש כי אח"פ דראש נעשו לאחורים וחיצוניות דראש. ותנה"מ דגוף, נעשו לחיצוניות ואחורים דגוף. במלה אחת, בכל מקום שתמצא איזה הבחן בין אחור ופנים או פנימיות וחיצוניות, הם נמשכים מן התחלקות הע"ס לב' בחינות, מחמת עלית מלכות המזדווגת למקום נקבי עינים, ומחמת עלית מלכות המסיימת למקום החזה.

ומה שנאמר בכ"מ שחיצוניות דעליון נעשה פנימיות לתחתון, או אחורים דעליון

הנר"ן דבי"ע דאצילות שהיה לו קודם החטא. ומן הכלים לא נשאר בו אלא כלי דכתר, ומן האורות לא נשאר בו אלא אור הנפש, כי יש ערך הפוך בין אורות לכלים. ונמצא שט"ר דאורות נסתלקו ממנו וחזרו לשורשם, כי אין בחינת נפילה באורות, כנודע. ואלו הט"ר דאורות נקראים „זיהרא עילאה". (אות קכ"ה).

### מהם זכרים ונקבות שבבי"ע.

פו) הנה תחילה יצאו הע"ס דנקודים מהזווג שבנקבי עינים דא"ק, אשר ג"ר שבהם נשאר עכ"פ מבחינת הקטנות וז"ת דנקודים נשברו פו"א. ואח"כ נעשה הזווג במצח דא"ק, ויצאו הע"ס דאצילות וג' העולמות ב"ע. ומאלו הב' מיני זווגים הנ"ל יצאו הזכרים והנקבות דאבי"ע: מהזווגים שבמצח דא"ק, יצאו כל הזכרים דאבי"ע. ומהזווג הקודם שבנקבי עינים דא"ק, נתקנו כל הנוקבין דאבי"ע: מג"ר דנקודים שנשארו נעשו הנוקבין דעתיק ודא"א ודאו"א, ושאר הנוקבין נבררו כולם מן הקליפות. (אות י"ז).

### מהו זנבא

פז) ע"י להלן תשובה רל"ז.

### מהו ז"ת דבינה דגוף.

פח) ב"ש ת"ת התחתונים נבחרים לז"ת דבינה דגופא. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

### מהו ז"ת דבינה דראש.

פט) ג"ר דבינה דראש, מכונים נקבי עינים. וז"ת דבינה דראש, מכונה און. (שם).

### מהו חורבא

צ) גם העוה"ז מתחלק לבי"ע, ומקום

נעשה פנים לתחתון, אין בזה, משום חילוף הבחינות, אלא משום שכל אח"פ דעליון, ירד אל המדרגה שתחתיו, ע"כ נמצא תמיד שאחורים דעליון שהם אח"פ והפנים דתחתון שהם גו"ע ונקבי עינים, הם שניהם דבוקים זה בזה. וע"כ בעת שהעליון מתקן את האחורים שלו מתקן עמו יחד גם הפנים דתחתון, ומכאן הכלל דאחורים דעליון הוא פנים לתחתון. או חיצונית דעליון הם פנימיות לתחתון. וזכור זה, כי הוא מפתח גדול. (אות קס"ח).

מהו חוץ לארץ.

צב) העשיה דעוה"ז, נבחן בשם חו"ל. ע"י לעיל תשובה צ'. (אות מ"ד).

מהו חותם.

צג) השם חותם מורה ב' בחי': א' שאין הנחתם עצמות החותם. וב' שאין בחינת דקה בהחותם שלא תהיה בהנחתם ממנו. (אות קנ"ו).

מהו חזה.

צד) חזה הוא מציין המקום שבו נעשה בחינת הסיום של צמצום ב'. וע"כ מחזה ולמעלה דכל פרצוף או מדרגה, נבחן לכלים דפנים, שאפילו הצמצום ב' לא נגע בהם מאומה. ומחזה ולמטה נבחנים לכלים דאחורים, להורות שכבר יש בהם איזה מיעוט של צמצום הב'. וע"י לעיל תשובה צ"א. (אות ס"ו).

מהי חיצוניות.

צה) ע"י לעיל תשובה צ"א.

מהן חיצוניות כלים.

צו) ע"י לעיל תשובה צ"א.

מהן חיצוניות מצד אחר.

צז) הכלים שמחזה ולמטה, נקראים בשם חיצוניות הפרצוף, כי כל נה"י הם לבר מגופא. ונבחנים לבי"ע, ותחילה מתחלקים לפנים ואחור, כי הב"ש ת"ת, להיותם בחינת ז"ת דבינה דגופא, נקראים פנים. מפני שאין מיעוטה מחמת עצמה אלא מחמת שהיא שורש אל הו"ן. ונהי"מ נקראים אחורים, שעיקר היציאה לחוץ מאצילות נופל עליהם. וע"כ יש ב' בחינות חיצוניות: א' חיצוניות מצד פנים, שהם ב"ש ת"ת. ב' חיצוניות מצד אחר, שהם נהי"מ. ומלכות שבחיצוניות מצד אחר, נבחנת בשם חיצוניות דחיצוניות דאחור. והנה החיצוניות מצד פנים, נעשה למקום בריאה. והחיצוניות מצד אחר בלי המלכות, נעשה למקום עולם היצירה, והחיצוניות דחיצוניות דאחור, שהוא המלכות, נעשה למקום עשיה. (אות א' וה').

מהן חיצוניות מצד פנים.

צח) ע"י לעיל תשובה צ"ו.

מהן חיצוניות דחיצוניות דאחור.

צט) ע"י לעיל תשובה צ"ו.

מהי חלה דאלף הא' דבריאה.

ק) חלה בינונית היא אחד מחמשים. ואדה"ר היה תופס ג' עלמין ביי"ע, שהם שתא אלפין דרגין דנשמתי, וחלק א' מחמשים שבהם הוא ק"ך. והנה אדה"ר הוא חלתו של עולם, כי אחר החטא לא נשאר בו כי אם בחינת חלה, והיה צריך להשאר בו ק"ך דרגין דנשמתי, אמנם לא נשא בו כי אם ק' דרגין. והטעם הוא כי אלף הראשון דבריאה, שהם או"א דבריאה, לא זכה בהחלה שלהם, כי אם מעשרה פרצופים שמזו"ן דבריאה ולמטה. (אות קי"ג).

## מהו חלון פתוח.

המלכות במקום בינה וסיימה האור בבינה דגופא במקום החזה, דהיינו החזה דפרצוף תנה"י דא"ק, ופרצוף נקודות דס"ג דא"ק, ושם הופרס פרסא, ומפרסא ולמטה נעשה חלל פנוי וריקן. ואח"כ בסבת שביה"כ דז"ת דנקודים פו"א, שנפלו בהחלל הפנוי שמתחת הפרסא, נתפשט גם המקום החלל שמהפרסא ולמטה בבחינת כלים דפנים וכלים דאחור, שהם: חב"ד חג"ת עד החזה, הנקראים כלים דפנים, ותנה"מ שמחזה ולמטה הנקראים כלים דאחורים ומקום הכלים דפנים נעשה לבחינת קדושה, ונתבררו שם פרצופי ב"ע, ומחזה ולמטה נשאר לגמרי חלל פנוי וריקן, שה"ס י"ד ספירות עד לעולם הזה, דהיינו מקום הכלים דתנה"י שנשברו העומדים שם. ואחר החטא דאדה"ר, נפגמו העולמות מאד עד שד"ת דיצירה הקדושה, וכל ע"ס דעשיה דקדושה, ירדו ונתלבשו במקום י"ד ספירות דקליפות.

באופן, שמבחינת צמצום א', היה רק הנקודה דעוה"י, בבחינת חלל פנוי וריקן ומקום הקליפות. וע"י צמצום ב', נעשה סיום הקדושה במקום החזה של הנקודות דס"ג דא"ק, שמשם ולמטה נשאר חלל פנוי ומקום הקליפות. ואח"כ ע"י נפילת הכלים דז"ת דנקודות, ירד מקום סיום דקדושה עד להחזה דמקום ב"ע של עתה. ורק י"ד ספירות אחרונות נעשו לחלל פנוי, דהיינו מחזה דיצירה ולמטה. ואח"כ ע"י החטא דעצה"ד, ירדו המחזה ולמטה דיצירה דקדושה, עם העשיה דקדושה, למקום הקליפות וחלל פנוי, ונמצא שירד נקודת הסיום דקדושה יותר למטה, אלא לא עד לנקודה דעוה"י, רק עד הבינה דמלכות דעשיה, הנקראת קרקע ג"ע התחתון. ומשם ולמטה נעשה עתה המקום חלל פנוי לגמרי. והנה מצד אחד תמצא שע"י שביה"כ וחטא של עצה"ד, נתמעט החלל הפנוי, כנ"ל. כי ירד ממקום הפרסא שמתחת האצילות עד לקרקע ג"ע התחתון. אכן מצד ב', השיגו הקליפות כח להבנות בד' עולמות אבי"ע דקליפות, בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים. ובאמת תלויים

קא) המסך דבחי"ב, שעליו נעשה הווג דאז"א לצורך עולם הבריאה, נבחן למסך מפסיק על אור החכמה, ורק אור חסדים המופרשים מחכמה מושפע להם דרך המסך הזה, והוא מטעם שרגליה נוגעות בהפרסא שבין אצילות לבריאה, והמסך דבחי"ב שביסוד שלה נכלל בהפרסא, המסיימת לכל הארת אצילות. ולפיכך נבחן פי יסוד דאמא, ששם נעשה הווג לצורך הבריאה, בשם פי יסוד סתום, או חלון סתום, או מסך בפי החלון, כי החלון המשפיע האורות אל הבריאה, הוא סותם על אור החכמה. אבל המוחין דס"ג דאצילות, אע"פ שגם אמא משמשת במסך דבחי"ב בפי היסוד שלה, אמנם שם אין המסך סותם על אור חכמה, ויכולה לעלות ולקבל חכמה בעת שיש לה מ"ן, וע"כ נבחן שם המסך בשם חלון פתוח, כי הוא פתוח שם לקבל חכמה. וכן נקרא פי יסוד פתוח מאותו הטעם, כי אין שם מסך מפסיק שיסתום על החכמה. (אות כ"ט).

## מהו חלון צר.

קב) המסך דבחי"ג נבחן בשם חלון צר, וכשז"א מקבל הארת חכמה הוא מקבל דרך המסך הזה. ונקרא חלון צר, משום שהוא צר מחסדים וארוך בחכמה, כלומר, שהוא בחינת יסוד דאבא החסר מהשפעת חסדים לגמרי, ואין בו אלא אור חכמה בלי חסדים. והשפעת חסדים מכונה רחב, והשפעת חכמה מכונה ארוך, כנודע. (אות ל').

## מהו חלל פנוי.

קג) מכח צמצום הא' שנעשה על המלכות היא מסיימת על אור העליון, כי לא תוכל לקבל אותו, ונמצא האור נפסק מחמתה. וה"ס נקודה דעוה"י שהוא חלל פנוי, וריקן מכל אור להיותה עומדת מתחת מלכות המסיימת. וע"י צמצום הב' עלתה

שמתחת האצילות, ואח"כ ע"י שביה"כ דו"ת דנקודים ונפילתם למטה מפרסא, נתפשט גם מקום בי"ע לבחינת פנים ואחור, דהיינו לבחינת פרצוף דחב"ד חג"ת דהיי"מ, שעד החזה שבו, נעשה מקום לכלים דפנים אחר שיתבררו לקדושה, ונעשה התחום שבת במקום החזה הזה, שהם נבחנים לט"ז ספירות שהם ע"ס דחב"ד דמקום בי"ע, ושש ספירות עד החזה דחג"ת דמקום בי"ע. וי"ד ספירות שמחזה ולמטה, נעשה מדור קבוע אל הקליפות, והם מחוץ לתחום, כי שם חלל פנוי וריקן מכל אור. ואלו י"ד ספירות הם ד"ס תחתונות דחג"ת, וע"ס דגהי"מ של מקום בי"ע. (אות פ"ח).

#### מהן טפות כלים חיצונים.

קי' מתוך שלא יכלו להתברר לבחינת כלים גמורים להתלבשות הקדושה, רק ג' הכלים הראשונים כח"ב, כי זו"ן נפרדו ללבוש והיכל, ע"כ רק בחינת ג' הכלים מוחא עצמות גידין, נחשבים לכלים גמורים פנימים, כלומר שהאור מתלבש בהם בשלימות. אבל ב' פרצופי בשר ועור נעשו לכלים חיצונים בהפרצוף, וע"כ יש נר"ן פנימים, המתלבשים בכלים הפנימים. ויש נ"ר חיצונים המתלבשים בכלים חיצונים הנ"ל. ומטפות הזווג של הכלים פנימים יוצאים נשמות בני אדם. ומטפות הזווג דכלים חיצונים שיוצאים נשמות המלאכים. (אות קס"ח).

#### מהן טפות כלים פנימים.

קיא) ע"י לעיל תשובה ק"י.

זה בזה, כי מחמת התפשטות הקדושה יותר למטה השיגו הקליפות כח לעלות יותר למעלה. ואין להאריך כאן. (אות ג' ואות ס"א. ובע"ח שער ג' פ"ג).

מהו חלל פנוי דעוה"ז.

קד) ע"י לעיל תשובה ק"ג.

מהו חלל פנוי דבי"ט.

קה) ע"י לעיל תשובה ק"ג.

מהי חלתו של עולם.

קו) ע"י לעיל תשובה ק'.

#### מהו חצי ת"ת.

קז) חצי ת"ת, פירושו מחזה ולמטה, כי ת"ת כולל ע"ס ו"ק וג"ר, וג"ר עד החזה נחשב לחציו, וז"ת שמחזה ולמטה עד הסיום דת"ת נחשב ג"כ לחציו. (אות ב').

#### מהי חשכת ב' בחינות דחיצוניות.

קח) מחזה ולמטה נקרא חיצוניות הפרצוף ומתחלק לב' בחינות: פנים, ואחור שב"ש ת"ת נקראים חיצוניות מצד פנים: ונהי"מ נקראים חיצוניות מצד אחור. וב' בחינות אלו, נפלו לחלל הפנוי שתחת סיום רגלי א"ק, בעת צמצום הב' שעלתה מלכות המסיימת למקום החזה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, מטרם שעלתה מלכות המזדווגת לבחינת הזווג שבנקבי העינים, ואז נפלו לבחינת חלל הפנוי שבנקודה דעוה"ז, ונחשבו אלו ב' הבחינות כמו החלל פנוי שמתחת סיום רגלי א"ק. (אות ג').

#### מהם י"א פמני הקטורת.

קיב) הסיגים שנשארו אחר כל הבירורים, ה"ס ל"ב האבן, שאין בהם שום תועלת, כי לא יתבררו עד לע"ל, בסו"ה

#### מהן ט"ז ספירות עליונות תחום שבת.

קט) בחינת הסיום שנעשה על אור העליון, מכת המלכות המסיימת אותו, נקרא תחום שבת. שמתחילה היה זה בהפרסא

לאחורים של ז"א דאצילות. ובעת תיקון ב"ע בראשונה, שנתקנו מבחינת פנים דאחורים של ז' המלכים דמיתו, היה כבר עולם היצירה במקום ז"א דאצילות, להיותו האחורים שלו. ולאחר החטא ירד ירידה גדולה, כי הד"ת דיצירה נתלבשו תוך מדור הקליפות. והמוחין שמקבל הם יוצאים על מסך דבחי"א. שהוא מסך של ז"א מבחינת ו"ק בלי ראש. וה"פ של עולם היצירה, הם בקומת השלישים האמצעים והתחתונים דנה"י דא"א, שהם ג"כ בחינת חיצוניות מצד אחור כמו המקום יצירה, כי השלישים העליונים דנה"י דא"א, שהם בחינת חיצוניות מצד פנים, לא נתלבשו רק בעולם הבריאה, שהם בחינת ג"ר דנה"י שהם חסרים ביצירה. ואלו ב' חלקים תחתונים דנה"י דא"א מתלבשים בו"ק דו"ק דא"א עלאין, והם בו"ק דישסו"ת, והם בו"ק זו"ן. (אות ה'. ואות פ"ג. ואות צ"ג. ואות רכ"ד עד רכ"ח).

#### מהי יצירה נתלבשה בעשיה.

קכ) מקודם החטא בתחילת יציאת ב"ע מן השבירה, היו מקום ע"ס דיצירה בד"ת דו"א דאצילות, ושש ראשונות דבריאה. ומקום ע"ס דעשיה, בד"ת דבריאה ושש ראשונות דיצירה. ואחר החטא, נפלו הע"ס דיצירה למקום העשיה שמקודם החטא, כי שש ראשונות דיצירה נפלו למקום שש תחתונות דעשיה שמקודם החטא, וד"ת דיצירה נפלו יותר למטה, כי נפלו למדור הקליפות. (אות מ"ח).

#### מהי יצירה דטה"ז.

קכא) ארץ ישראל היא בחינת יצירה של עוה"ז. (אות מ"ד. ואות מ"ט).

#### מהי יצירה ועשיה אכ"א.

קכב) בבחינה השניה דע"ט, שד"ר של עשיה היו במקום הנקבא דו"א דאצילות.

והסרתי את ל"ב האבן מקרבכם. ואלו הניצוצין קדישין שנשארו שבויים שם שהם ניצוצין קטנות מאד, ה"ס י"א סמני הקטורת. (אות י"א).

#### מהן י"ד ספירות מדור לקליפות.

קיג) ע"י לעיל תשובה ק"ט.

#### מהן י"ד ספירות מחוץ לתחום.

קיד) ע"י לעיל תשובה ק"ט.

#### מהן י"ד ספירות פנייים וריקניים.

קטו) ע"י לעיל תשובה ק"ט.

#### מהן י"ד ספירות תחום העולמות.

קטז) ע"י לעיל תשובה ק"ט.

#### מהי יציאת האור דרך העינים.

קיו) בעת שעלה מלכות המזדווגת ממקום הפה לנקבי העינים, נעשה הזווג שם, ויצא האור דרך נקבי העינים, ולא דרך הפה. (אות ו').

#### מהי יציאת רגלים מחוץ לתחום.

קיח) מחזה ולמטה דיצירה ועשיה, ירדו מחמת החטא למקום י"ד הספירות התחתונות ונתלבשו במדור הקליפות. ובשבת יש להם עליה לאצילות. ולכן נאסר הוצאת רגלים מחוץ לתחום שבת, שהוא החזה הנ"ל, כדי שלא להורידם שוב למקום הקליפות כמו שהיו בחול. (אות צ"ו וצ"ז).

#### מהי יצירה.

קיט) מקום יצירה, נעשה מבחינת ז"א דגופא, שנחשך ויצא למטה מסיום האצילות, בעת עלית המלכות המסיימת לחזה דפרצוף נקודות דס"ג, הנקרא חיצוניות מצד אחור. ע"י לעיל תשובה צ"ז, וע"כ נחשב היצירה

והיצירה כולה במקום ז"א דאצילות, הנה או היו היצירה ועשיה אב"א כמו זו"ן אב"א, כי העשיה היתה מלבשת רק מחזה ולמטה דיצירה אב"א. (אות פ"ו).

מהי ירידת ב' בחינות דחיצוניות.

קכו) הכלים שמחזה ולמטה, שירדו למטה מסיום דצמצום ב' כנ"ל תשובה קכ"ה, נקראים ג"כ כלים חיצוניים, ויש בהם ב' בחינות: א' הוא חיצוניות מצד פנים, שהם ב"ש תחתונים דת"ת, וב' הוא חיצוניות מצד אחר, שהם נהי"מ, ושניהם ירדו לחלל פנוי בעת צמצום ב'. (אות ג').

מהי יצירה ועשיה פב"פ.

קכג) בבחינת השלישית דע"ש, שגם שש התחתונות דעשיה, עלו למקום נוקבא דאצילות, אז הפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פב"פ, כדמיון זו"ן פב"פ. (אות פ"ו).

מהי יצירה צריכה להיות כז"א דאצילות.

קכד) ג' העולמות בי"ע, נבררו מהכלים וניצוצין שמחזה ולמטה דו' המלכים דנקודים שנשברו. וזו"ן דאצילות, נבררו מכלים שמחזה ולמעלה דו' המלכים, כנודע. ולפיכך גמר בירורם של בי"ע הוא, שיחזרו ויתחברו אל זו"ן דאצילות, שהם הכלים שמחזה ולמעלה שלהם. ולפיכך יצירה שהיא האחורים דז"א, מחויב לעלות למקום ז"א דאצילות דקטנות, המלביש מטבור ולמטה דא"א. כי אז צריך ז"א להלביש את א"א. ומחזה ולמטה דז"א, יהיה בבחינת מחזה ולמטה דא"א, ואז עולה הבריאה לב"ש ת"ת שמחזה עד הסיום דת"ת. והיצירה עולה לנה"י שלו, והעשיה למקום הנקבה. הרי שישסות' וזו"ן של עתה בחול, העומדים במקום הכלים דאחורים של א"א, הוא מקום ג' עלמין בי"ע. וז"ס שז"א צריך להיות א"א, ובי"ע כאחורים של א"א, שהם מקום ישסות' וזו"ן של עתה. (אות פ"א ופ"ב).

מהם כ"ד ספירות פנוים.

קכו) בבחינה השניה דע"ש קודם החטא, כשבי"ע עלו לאצילות, חוץ משש תחתונות דעשיה, נסתיים הקדושה בהחזה דבריאה, שאלו שש הראשונות דבריאה היו בסוד עיבורה של עיר, הנחשב עוד על העיר, דהיינו האצילות. ולכן לא נשארו חלל פנוי רק כ"ד ספירות: ד"ת דבריאה ועשרים דיצירה ועשיה. ע"י לעיל תשובה כ"ג. (אות פ"ה).

מהם כ"ז מדרגות דז"א.

קכח) ג' לבושים יש בגוף, שהם עי"מ, ובנוקבא הם ג"פ ע"ס, שהם ל' ספירות. אבל בז"א, שאין בו אלא ט"ס והוא חסר מלכות, כי הנוקבא בכללה היא המלכות שלו, נמצאים ג' לבושי הגוף שלו, שהם רק כ"ז ספירות. (אות קס"ה).

מה כח ג"ר דאמא.

קכט) ג"ר דבריאה שהם ממוחין דס"ג דאמא, אינם ג"ר אמיתיים אלא רק בחינת כח ג"ר דאמא. כי המסך שבפרסא, שעליו יצאו מוחין אלו, כבר הפסיקו הארת אצילות מהם, שהוא עצמות ג"ר דאמא, וע"כ לא

מהי ירידת האחורים לחלל הפנוי.

קכה) בעת צמצום ב' שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא של פרצוף תנה"י דא"א, שהוא החזה, הנה או ירדו הכלים דאחורים דפרצוף זה לחלל פנוי, כי הכלים שמחזה ולמטה הנקראים כלים

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע סא

נשאר בהם כי אם כח ג"ר דאמא. (אות ר"א).  
הפנימים, והם רק מקיפים מסביב הכלים הפנימים. (אות ק"ז).

### מהם כלים דאחורים.

קל) המחזה ולמטה דכל פרצוף, נבחנים לבחינת הכלים דאחורים דאותו פרצוף, שהם ב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ. וב"ש ת"ת נבחנים לפנים שבאחורים. ועיקר האחורים הם נהי"מ. ע"י לעיל תשובה צ"ו. (אות קמ"ג וקמ"ה).

### מהם כלים דדצונים.

קלא) הכלים דאחורים שמחזה ולמטה דכל פרצוף נקראים לפעמים כלים חיצונים של הפרצוף. (אות א').

### מהם כלים דפנים.

קלב) הכלים שמחזה ולמעלה, דהיינו חב"ד חג"ת עד החזה, נקראים תמיד כלים דפנים. והטעם, כי החזה הוא בחינת נקודת הסיום דצמצום ב', וע"כ יש בו פרסא בגוי מעוהי דוגמת הפרסא שמתחת האצילות, המבדיל בין הכלים שלמעלה מחזה, שהם בחינת אצילות, ובחינת הכלים דפנים דאותו פרצוף. ובין הכלים שמחזה ולמטה, שהם בחינת ב"ע, ובחינת הכלים דאחור דאותו פרצוף. ולפיכך כל אחיזתם של הקליפות הוא רק בכלים דאחורים, אבל בכלים דפנים של הפרצוף, אין להם שום אחיזה כלל, כי אפילו הדינין דצמצום ב' לא פגע בהם מעולם. (אות קמ"ג).

### מהם כלים פנימים.

קלג) הע"ס מתחלקים על כלים פנימים וכלים חיצונים. כי אין בהפרצוף רק ג' כלים פנימים כח"ב, או מוחא עצמות גידין, אבל זו"ן נפרדו מכלים של הפרצוף בסוד לבוש והיכל. וע"כ ב' הכלים בשר ועור שהם בחינת זו"ן הם רק כלים חיצונים, בלתי גמורים, ואינם מתחברים עם הכלים

### מהי כמות שיעור מקום.

קלד) ע"י לעיל תשובה ט"ז.

### מהן כנפים.

קלה) המלכות דאמא אינה נכנסת לעולם בבחינת המוחין דו"א, ובחינת הקטנות דה"ת בעינים קבוע בה תמיד, ועי"ז משמרת זו"ן בניה מן החיצונים, בסוד כנפים המפסיקים בין זו"ן ובין החיצונים, שהמה חופפים על עור הזו"ן מבוחוץ, ואין לחיצונים מה לינק, כי לא יצא מזו"ן ולחוץ דרך הכנפים רק אור מועט מאד, כלומר, המופרש מהארת חכמה מחמת הכיסוי דכנפים שהם בחינת אור קטנות, כנ"ל. גם בחינת הפרסא מתחת האצילות נעשה ממלכות דאמא הנ"ל, וע"כ נקרא הפרסא בשם נעל של זו"ן, כי שומרים רגלי הזו"ן מן החיצונים, מכח הכיסוי של הפרסא שלא תעבור דרכה רק אור מועט, שאין בה מהארת חכמה כלום. (אות ל"ב).

### מהי כפות.

קלו) כשיש דינין בזו"ן, דהיינו כל שהוא חסר ג"ר, יכולים הקליפות להאחז באחורים שלו, דהיינו בהכלים שמחזה ולמטה. ולהשמר מהם, נעשה התיקון דאב"א. שאחוריהם ביתה ופניהם מגולים כלפי חוץ, ומהפנים אינם יכולים לינק. ותיקון זה דהסתרת האחורים נקרא כסות. ולכן עולם היצירה שהוא ו"ק בלי ראש, הוא צריך לבחינת כסות הנ"ל. ולפיכך נעשה העשיה בבחינת ג' גו' ג', כדי להעשות בחינת כסות על היצירה, שלא יוכלו החיצונים לינק מהם. ולפיכך יש בעולם היצירה ב' בחינות: שאר, וכסות. שאר: הם המוחין להחיות אותו. וכסות הוא בחינת הכיסוי דעולם העשיה שמכסהו מחיצונים. אבל בעשיה יש רק שאר

לבד, כי אינו צריך לכסות מאחר, כי הוא בעצמותו הוא הכסות. כנ"ל. (אות קל"ה). קנ"ב).

מהו כסא דין תכלת סנדלפון.

קלח) ע"י לעיל תשובה קל"ז.

מהו כורסיא דרחמי.

קלט) ע"י לעיל תשובה קל"ז.

מהם כתרים דנשמות אדה"ר.

קמ) מקודם החטא היה לאדה"ר נר"ן מבי"ע דאצילות, ולאחר החטא נסתלקו ממנו הט"ר דאורות דכל ספירה וספירה מנר"ן דאצילות שלו, עם הט"ת דכלים, דכל ספירה מנר"ן, ולא נשאר בו אלא אורות דנפשות דכל ספירה וכלים דכתרים שבכל ספירה, וגם הם לא מבחינת אצילות, אלא מבי"ע לאחר הפרסא, כי הבי"ע נפגם מחמת חטאו, וירד לאחר הפרסא דאצילות. וענין השארת כתרים דכלים ואורות דנפשות, הוא מטעם ערך ההפוך שבין כלים לאורות, כי כל עוד שאין בו אלא כלי דכתר, לא יוכל להתלבש בו אלא אור היותר קטן שהוא אור הנפש, כנודע. (אות קכ"ה).

מהם כתרים דכלים ואורות דנפשות.

קמא) ע"י לעיל תשובה ק"מ.

מהן לי ספירות שהיו מתחלה חלל וריקם.

קמב) מטרם תיקון ג' עולמות בי"ע היה כל מקום בי"ע חלל פנוי, מטעם שמלכות המסיימת שמתחת רגלי א"ק, עלתה למקום החזה דפרצוף הנהי"מ דא"ק. וכן אחר שנתקנו ג' העולמות בי"ע, ואחר שעלו בבחינה הג' דע"ש מקודם החטא, לישסו"ת וזו"ן דאצילות, נשארו שוב שלשים

מהו כסא הכבוד.

קלז) הע"ס דמוחין דאמא מתפשטים בעולם הבריאה: הג"ר נקראו כסא, הו"ק נקראו שש מעלות לכסא, והמלכות מתלבשת במלכות דבריאה, ונקראת כסא דין, תכלת, סנדלפון. כי הט"ר דמוחין הם בחינת כסא הרחמים, ומלכות היא כסא דין. פירוש: כי המוחין דאמא המאירים בבריאה, יוצאים על מסך דבחי"ב שבפי יסוד דאמא הכלול בפרסא שמתחת רגלי הנוקבא דו"א, שהוא מטעם התלבשות אמא בנוקבא ונמצא רגלי אמא גוגעים בפרסא, שהוא כח הסיום של האצילות ובחינת הדין. וע"כ נקראים הג"ר דאמא המתלבשים בפנימיות כחב"ד דבריאה, בשם כסא הכבוד, מורה על כח הפרסא הכלול במסך, שעל ידי האו"ח שלו, יצאו כל המוחין דג"ר אלו, ולכן אע"פ שהוא כסא, מלשון מכסה על אור האצילות שה"ס הכבוד, עכ"ל. הוא כסא רחמים, שהרי כל המוחין באו מהתלבשות באו"ח הזה. אמנם בסוף המוחין בסיומם, נמצא מתגלה כח הסיום בעצמו, המסיים על המוחין, שה"ס מלכות המסיימת, והנה שם מתגלה כל כח הדין הכלול בהפרסא, וע"כ מכונה המלכות דאמא, המתלבשת שם בסיומא, בשם כסא דין, כי הדינים שבה עומדים שם. וכן תכלת, מלשון, ויכל העם מלהביא וכו'. כי כח ג"ר דאמא, שה"ס הרחמים לא יכלו לעבור דרכה ולמטה. וכן מטעם זה נקרא סנדלפון, כמו הסנדל השומר על הרגלים מפני החיצונים. והנה נתבאר שהמוחין דאמא שבבריאה בכלל, נקראו כסא הכבוד, כי האצילות ה"ס הכבוד, ומתוך שהמוחין יצאו על מסך הכלול בפרסא המסיימת האצילות, נמצאים גם הם בחינת כיסוי על הכבוד. אמנם הט"ר של המוחין נבחנים לכורסיא דרחמי, להיות בהם כח ג"ר דאמא. אבל המלכות דמוחין, שהם בחינת הפרסא המסיימת עצמה, נקראת

ספירות דמקום ב"ע בבחינות חלל פנוי,  
כי הבי"ע כבר נסתלקו מהם. (אות צ"ג).

מהו ל' מדרגות דנוקבא.

קמג) יש ג' לבושים בגוף הנוקבא, שהם  
ע"מ דאחור שלה, ובכל לבוש יש י"ס, והם  
נקראים ל' מדרגות של הנוקבא. (אות קס"ו).

מהו לברש אמצעי.

קמד) ג' הלבושין דנוקבא, הם ע"מ,  
ולבוש של היניקה הוא לבוש האמצעי שלה.  
ולבוש דעיבור הוא לבוש החיצון. ולבוש  
דמוחין הוא לבוש הפנימי שלה. (אות  
קס"ה).

מהו לבוש חיצון.

קמה) ע"י לעיל תשובה קמ"ד.

מהו לבוש חיצון דאמא.

קמו) כשאמא מתלבשת בזו"ן, כדי ליתן  
מוחין לבריאה, נחשבת הנוקבא דז"א ללבוש  
החיצון דאמא, שעל ידיה היא משפעת  
המוחין לבריאה. כי אין עולם הבריאה יכול  
לקבל אלא מנוקבא דז"א, כי היא העליון  
שלה. (אות ל"ה).

מהו לברש פנימי.

קמז) ע"י לעיל תשובה קמ"ד.

מהם מאה אמה דארה"ר.

קמח) ע"י לעיל תשובה כ'.

מהם מאה כתרים דארה"ר.

קמט) ע"י לעיל תשובה כ'.

מהו מדבר.

קנ) העוה"ז נחלק לבי"ע ומדור  
הקליפות שמקום המקדש הוא בריאה שבה,  
וארץ ישראל הוא יצירה שבה, וחז"ל הוא  
עשיה שבה. והמדבר הוא מדור הקליפות.  
(אות מ"ד).

מהו מדור הקליפות.

קנא) מתחילה היה כל מקום ב"ע מדור  
הקליפות, ואחר שביה"כ דז"ת דנקודים  
פז"א, ונפלו לבי"ע, נתערבו הפנים ואחור  
זה בזה, ומתוך כך נתפשט מקום ב"ע גם  
לכחינת כלים דפנים, ונעשה בהם ל'  
ספירות, שהם חב"ד חג"ת עד החזה לכלים  
דפנים, ותנה"י שמחזה ולמטה לכלים דאחור.  
אמנם היו כלולים זה בזה מטרם הבירור,  
ואח"כ בעולם התיקון נבררו הכלים דפנים  
דז"ת דנקודים שלא היו שבירתם מחמת  
עצמם, אלא מטעם היותם מחוברים עם  
הכלים דאחורים, והמה נעשו לזו"ן דאצילות.  
ואח"כ נבררו בחינת האחורים דז"ת  
מהקליפות שהמה ג' עלמין ב"ע, אמנם לא  
כל האחורים אלא רק בחינת הפנים  
דאחורים, שהם הרפ"ח שנכללו ונתערבו  
באחורים, אבל בחינת המלכיות שבהם, שהם  
ל"ב מלכיות הנקראות ל"ב האבן, לא יכלו  
להתברר עוד ונשארו בחינת קליפות, שאין  
בהם שום תועלת. ולפיכך נחלקק אחריהם  
גם המקום ב"ע, כי הג' עלמין ב"ע, שהם  
נבררו מהכלים דפנים דאחורים, לקחו  
מקומם מהחזה דמקום ב"ע ולמעלה.  
והקליפות שהם בחינת האחורים דאחורים,  
לקחו מקומם מחזה דמקום ב"ע ולמטה  
המתיחס אליהם. והם י"ד הספירות שנעשו  
למדור קבוע אל הקליפות דהיינו רק במשך  
שיתא אלפי שני בעת שאין שום בירור  
ותיקון לל"ב האבן, אמנם בגמר התיקון  
כשיתגלה הזווג בה"ת שנגנוה ברדל"א,  
בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.  
הנה אז יקוים והסירותי את ל"ב האבן וכו'.

ויתבטלו כל הקליפות, ואז ישובו כל ל' הספירות דבי"ע להיות אצילות. (אות ג"ה).

מהו מדור קבע לקליפות.

קנב) ע"י לעיל תשובה קנ"א.

מהם מחיצות.

קנג) מלכות דבינה, שאינה נכללת במוחין דו"א, ונשאר תמיד באור הקטנות, היא מקפת את הזו"ן מחוץ להם, ומגינה עליהם בסוד מחיצה כדי שלא יוכלו החיצונים להתאחז בו"ן. וה"ס המלבושים ומנעלים דזו"ן, כי השמירה שמתחת רגליהם בסוד הפרסא שמתחת האצילות ה"ס נעל. ומה שמסבבת עליהם בכל קומת גופם ה"ס מלבושים. (אות ל"ג).

מהם מחיצה ולבוש.

קנד) ע"י לעיל תשובה קנ"ג.

מהו מיטופ הירח.

קנה) ע"י לעיל דף אלף תתמ"ג תשובה פ"ב.

מהו מלבוש דצדדים.

קנו) ע"י לעיל תשובה קנ"ג.

מהו מלבוש שמתחת רגליו.

קנז) ע"י לעיל תשובה קנ"ג.

מהו מלכות אין לה אור מעצמה.

קנח) המלכות אין לה אור מעצמה, דהיינו ע"י זווג שבפרצופה עצמה, כי כבר נודרך המסד, ולא נשאר בו אלא שורש דעביות, ע"כ אינו מספיק לבחינת זווג דהכאה, וכל מה שיש בה צריכה לקבל מהזווג שנעשה בז"א בעלה. (אות מ"א).

מהי מלכות המזווגות.

קנט) מלכות של ראש, שבה נתקן המסד לזווג דהכאה עם אור העליון, היא מכונה „מלכות המזווגות". והיא המעלה או"ח ע"פ מדת העביות שבמסד המתוקן בה, ומלבשת הע"ס דאו"י ממטה למעלה. ואח"ז היא מתפשטת מינה ובה עם האו"ח שלה ממעלה למטה ומוציאה הע"ס דגוף עד שמגיעה „למלכות המסיימת" שלה, שבה נפסק המדרגה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהי מלכות המסיימת.

קס) ע"י לעיל תשובה קנ"ו.

מהי מלכות נועלת את היצירה.

קסא) וי"ש להבין היטב ענין הג' עלמין בי"ע, כי מצד אחד אנו אומרים שהם אחורים דישסו"ת וזו"ן, שהבריאה היא מעביות דבחי"ב, והיצירה היא מעביות דבחי"ג, והעשיה היא מעביות דבחי"ד. ומצד ב', אנו אומרים שעולם הבריאה יצא על מסד דבחי"ב, והיצירה על מסד דבחי"א, והעשיה על מסד דבחינת שורש. שלכאורה סותרים אהדדי.

והענין הוא, כי אמת הוא שהם בחינת אחורים דישסו"ת וזו"ן, והם בחי"ב וג' וד', אלא הבריאה מתוך שהיא בחינת אחורים דישסו"ת, שהיא ממקורה אור דחסדים בלבד, יכולה לקבל מוחין דג"ר מבחי"ב. אבל היצירה להיותה בחי"ג הצריכה להארת חכמה, לא יכולה לקבל ממסד דבחי"ב אור דחסדים לג"ר שלה, כי אינה מספיק לה, וע"כ לא יכולה להתברר מכלים דיצירה רק בחי"א לבד, כלומר ו"ק בלי ראש. ועולם העשיה שהיא בחי"ד הצריכה להארת היחידה, לא יכולה להתברר ממנה אפילו מבחינת הזווג היוצא על מסד דבחי"א, רק בחינת עביות דשורש, שהוא כלי דכתר היותר זך, כי הוא לבדו היה יכול להתברר מהבחי"ד, ולא יותר.

מהו מסך מפסיק.

קסג) ע"י לעיל תשובה קס"ב.

מהו מסך בפי החלוק.

קסד) ע"י לעיל תשובה ק"א.

מהו מסך קרוב.

קסה) אם המסך אינו מעכב על אור הג"ר נקרא מסך קרוב, להיות שיש לו איזה קרבה אל החכמה, וקרבה זו נקרא ג"ר, שאינו עצמות אלא כח ג"ר שבאמא, אבל המסך דיצירה, שהוא מעכב על אור הג"ר לגמרי, נקרא מסך וריחוק. (אות ל"ו ול"ז).

מהו מסך וריחוק.

קסו) ע"י לעיל תשובה קס"ה.

מהי מציאות זווג.

קסז) במקום שיש השרשה דצמצום ב' יש שם מציאות זווג לתקן את הכלים הנשברים ולהוציאם מהקליפות וזה מתחיל בישסו"ת שמחזה ולמטה דאו"א, בסוד הוא"ו דמילוי דהוי"ה דס"ג. ע"י לעיל תשובה ל"ו. (אות י"ח).

מהו מקום ב"ע.

קסח) בעת צמצום ב' שהמלכות המסיימת עלתה להבינה דגופא של הפרצוף תנה"י דא"ק ופרצוף דנקודות דס"ג, ויצאו הב"ש תחתונים דת"ת ונהי"מ למטה ממלכות המסיימת לחלל הפנוי, המה נעשו או לבחינת המקום של ב"ע. כי הב"ש, ת"ת, נעשו למקום בריאה. ונהי"מ למקום יצירה, ומלכות למקום עשיה. (אות ח).

מהו מקום חורבה.

קסט) ע"י תשובה ק"נ. ותשובה צ'. ולהלן תשובה ק"ע.

והנה המלכות דבריאה ה"ס מלכות המסיימת שעלתה בפרסא דאצילות, כנ"ל. אשר המוחין דבריאה הורידו אותם עד המלכות דבריאה כנ"ל בתשובה קל"ז. עש"ה. עכ"ז היה יכול להתברר עוד על בחינת המסך דו"א דבריאה, בבחינת עביות דבחי"א מכלים דיצירה, שהם אחורים דבחי"ג, שאין בהם משהו מבחי"ד, ואחר שהובררו המוחין דיצירה, שוב ירדה המלכות דבריאה שיש בה כח הבחי"ד אל המלכות דיצירה. והמלכות הזו ביררה אח"ז, הכלים דעשיה שהם מאחורים דבחי"ד, אמנם לא יכלה לברור מהם אלא רק עביות דבחינת שורש, שהיא בחינת הכתרים שבהם שעליהם יוצא קומת מלכות לבד, שה"ס ג' גו ג', באור הנפש הנקרא אור נה"י.

ועם זה תבין מ"ש הרב שמלכות דבריאה ה"ס סנדלפון, ונודע שסנדלפון הוא בעולם העשיה, אמנם עם הנ"ל תבין, כי באמת אותה המלכות דבריאה ירדה וביררה את עולם העשיה, אחר שירדה למלכות דיצירה. והדברים עמוקים ואין להאריך יותר. וז"ס שהמלכות נועלת את היצירה. כי מתוך שאין לה אלא בחינת עביות דשורש המפסיק רק לאור הנפש, הרי אינה יכולה לקבל מאור הרוח כלום, כי כל עוד שאין שם אלא כלי אחד דכתר, אינה יכולה לקבל כי אם הנפש, והיא אינה יכולה לברר אפילו הכלי דחכמה כמו היצירה, וע"כ אין לה רוח, הרי שהמלכות נועלת את אור הרוח שביצירה, שאף משהו לא יוכל לעבור מאור הרוח אל העשיה. כמבואר. (אות ל"ט).

מהו מסך ממש מפסיק.

קסב) מתוך שהמסך דחי"ב נכלל יחד עם הפרסא המסיימת האצילות, נעשה המסך לבחינת מסך ממש מפסיק את כל הארת חכמה מהחסדים. ע"י לעיל תשובה נ"ב. (אות ל"א).

מהו מקום ישוב.

קע) כמו שהמקום ב"ע בכללו נחלק לג"ע ב"ע שהם מדור הקדושה, ולהי"ד ספירות שהם מדור קבוע אל הקליפות. כן העוה"ז נחלק למקום ישוב הכולל ב"ע: שהם מקום המקדש ארץ ישראל וחז"ל. ולמקום חורבא שהם המדבריות שאין שם ישוב בני אדם ארץ לא עבר אדם שם. (אות מ"ד).

מהו מקום המקדש.

קעא) ע"י לעיל תשובה ק"ע.

מהו מקום הנוקבא.

קעב) הד' ספירות שבאחרים דו"א הם מקום הנוקבא, דהיינו מחזה ולמטה. וטעם הדבר ע"י לעיל תשובה נ"ו. (אות נ"ו).

מהו מקום סיום או"מ.

קעג) נקודת הסיום של אורות דיושר דהיינו הקו א"ס, היא ג"כ נקודות הסיום של העיגולים ויושר דמקפים, הן בצמצום א' והן בצמצום ב'. אלא ההפרש הוא כי באורות דיושר נמצאת נקודת הסיום למטה ושם מעכבת את האור מלהתפשט עוד. ובאורות דמקפין נמצא נקודת הסיום במרכזם, באופן כי העיגול היותר פנימי דמקפים שהוא האחרון שלהם, הוא המקיף סביבות הנקודה המסיימת את היושר, ומקום הנקודה היא בחינת חלל פנוי הן מאו"פ והן מאורות המקפים. (אות ד').

מהם מקיפי נקודים.

קעד) ע"י לעיל אות מ"ו.

מהו משבר ופוקע המסך.

קעה) מטבע של כל מסך הוא לעכב על אור העליון שלא יעבור מטבורו ולמטה, וע"כ כשהאור העליון נפגש בו נעשה זוג

דהכאה, כי הוא מדחה האור לאחוריו ומעלה או"מ ומלביש האו"מ. כנודע. ולפעמים אור העליון מתגבר על המסך ומשבר כח העיכוב שבו ועובר דרך בו ממנו ולמטה, והוא נקרא שבירה ובקיעה וזה הוא בעת מיעוט הירח, כי ה"ט דפרצוף האחור דנוקבא בקעו את המסך והפרסא שמתחת האצילות ועברו בו למטה לב"ע. (אות רל"ג).

מהי נוקבא נקראת ד'.

קעו) עיין לעיל אות נ"ו.

מהי נוקבא צריכה להיות כאו"מ.

קעז) מבחינת מוחין הקבועים באצילות עומד א"א במקום ז"א ואו"מ במקום נוקבא: כי א"א מלביש חג"ת דעתיק הנמצאים במקום חג"ת דנקודים שהם ז"א ואו"מ מלבישים מפה ולמטה דא"א, שהוא מחזה ולמטה דנקודים ששם בחינת מקום הנוקבא דז"א. וכשיושלם הבירורים של הז"א יחזור אז לג"ר דא"א שהוא מקומו האמיתי. וכן כשיוגמרו בירורי הנוקבא תחזרה לג"ר דאו"מ ששם מקומה האמיתי כנ"ל. וגם מקודם גמר התיקונים בשבתות עולה הז"א למקום א"א והנוקבא לאו"מ, אמנם מלבד שאין זה בקביעות הנה גם הבי"ע נשאר חלל וריקן מכל אור. ובגמר התיקון יהיה זה בקביעות ורגלי האצילות יתפשטו לב"ע. (אות פ"ב).

מהן ניצוצין קטנות מאד.

קעח) גם בבחינות השבירה שאין להם בירור עוד מטרם גמר התיקונים שהם הקליפות הנקראים ל"ב האבן, יש עוד בהם שיריין מניצוצין קדישין, שה"ס י"א סימני הקטורת, והם אמנם ניצוצות קטנות מאד. (אות י"א).

## מהו ניצוצין קרובים לאו"א.

קעט) אין העליון מברר מהקליפות אלא את התחתון הקרוב למדרגתו, למשל או"א אינם מבררים רק להו"א אשר הניצוצין שלו קרובים לאו"א, וכן בכל המדרגות. והטעם כי כל ענין העליה והתיקון שהתחתון מתתקן ע"י העליון הוא מפאת שאח"פ דעליון דבוקים תמיד בגו"ע של התחתון, וע"כ הם מתתקנים עמו. כגודע. וזה לא יתכן רק במדרגה הסמוכה אליו, שבה מונחים האח"פ שלו, משא"כ במדרגה שמתחת התחתון שלו שאין לו עמו שום חיבור. (אות כ"ב).

בשר ועור, אין האורות דרוח נפש יכולים לירד מעצמות וגידין אליהם להתלבש שם, כדי ליתן מקום לאורות דחיה יחידה להתלבש בהכלים דמוחא ועצמות, משום שאלו הכלים דבשר ועור אינם כלים גמורים פנימים אלא רק בחינת כלים חיצונים שאינם ראויים להלביש נפש רוח פנימים, וע"כ מוכרחים החיה יחידה להתלבש תוך אור הנשמה. ועכ"ז מקבלים הכלים דעור ובשר בחינת הארת נפש רוח מהנפש רוח שבהכלים הפנימים, והם נקראים נפש רוח דחיצוניות (א' תתקפ"ו ד"ה ומכאן).

## מהם נר"ן דפנימיות.

קפג) אין בהפרצוף אלא ג' כלים כח"ב שבהם מתלבשים נר"ן, והם הנקראים נר"ן פנימים. ויש בחינת רוח נפש המתלבשים בכלים דזו"ן שהם בשר ועור הנקראים כלים חיצונים, והם נקראים נפש רוח דחיצוניות. עיין לעיל תשובה קפ"ב. (א' תתקפ"ו ד"ה מכאן).

## מהי נעל דבריאה.

קפ) המסך דז"א נועל את הבריאה, שהוא מסך דבחי"א, שהעובר על ידו הוא בחינת ו"ק בלי ראש, ונמצא נועל את אור הבריאה, שהוא בחינת ג"ר, שלא יעבור ממנו ולמטה כלום, וכן משמרו מן החיצונים, וע"כ נקרא בשם נעל. (אות ל"ט).

## מהי נעל דיצירה.

קפא) הנעל דיצירה המשמר על אורותיו שלא יעברו ממנו ולמטה וכן מיניקת החיצונים, נעשה ממסך דמלכות בבחינת עביות דשורש, שהעובר ע"י אינו אלא בחינת נה"י חסר חג"ת, דהיינו נפש חסר רוח. ע"י לעיל תשובה קס"א. (שם).

## מהם נפש רוח דחיצוניות.

קפב) יש ב' בחינות נפש רוח בהע"ס. הא' הם נפש רוח המתלבשים בכלים פנימים עצמות וגידין. הב' הם נפש רוח המתלבשים בהכלים החיצונים דעור ובשר. והטעם כי אין בהפרצוף רק ג' כלים כח"ב, שהם נקראים מוחא עצמות גידין, שבהם מתלבשים נר"ן, אבל לחיה יחידה אין כלים אלא שהם מתלבשים תוך אור הנשמה שבכלי דמוחא, ואע"פ שיש עוד ב' כלים

## מהי נשמה דב"ע היא אלהיות.

קפג) כבר נתבאר שיש נר"ן פנימים ונפש רוח דחיצוניות. ואלו דנר"ן פנימים נחשבים לבחינת נשמה דב"ע, ומהם נולדים נר"ן דצדיקים שהם בחינת אלקיות. והנר"ן דחיצוניות עליהם נאמר משם יפרד, כי כל הנולד מהם הם בחינת חיצוניות ב"ע, שהם נפרדין ואינם אלקיות, דהיינו המלאכים ורקיעים והיכלות וכו'.

וטעם הדבר, כי האורות מבררים הכלים: ואור הנפש מברר כלי דכתר, ומתלבש בו. וכשאור הרוח מברר כלי דחכמה אז יורד הנפש לכלי דחכמה והרוח מתלבש בכלי דכתר. ואור הנשמה מברר כלי דבינה, ואז יורד הנפש לכלי דבינה והרוח לכלי דחכמה והנשמה מתלבשת בכלי דכתר.

והנה אור החיה צריך לברר הכלי דז"א הנקרא בשר, ואז היה יורד הנפש לכלי דז"א והרוח לכלי דבינה, והנשמה לכלי דחכמה, והחיה היה מתלבשת בכלי דכתר. וכן אור היחידה צריך לברר הכלי דמלכות, ואז היה יורד הנפש לכלי דמלכות, והרוח לכלי דז"א, והנשמה לכלי דבינה, והחיה לכלי דחכמה ואור היחידה היתה מתלבשת בכלי דכתר.

אמנם מטעם הגניזו דאז"א הפנימים והגניזו של המלכות ברדל"א, אין האורות דחיה יחידה יוצאים כי אם בו"ק שלהם, והמה חסרי השלימות, וע"כ אינם יכולים לברר ב' הכלים עור ובשר שיהיו יכולים להתלבש אורות פנימים, וע"כ אין הנפש רוח יכולים לירד מהכלי דחכמה בינה ולהתלבש בכלים דז"א ומלכות הנקראים בשר ועור, והמה מוכרחין להתלבש בהכלים דחכמה ובינה, ולכן גם אור הנשמה מוכרח להשאר בכלי דכתר, ונמצא שאין כלי לחיה יחידה שיוכלו להתלבש בהם, ומוכרחים להתלבש תוך אור הנשמה. וכל זה הוא בעולם אצילות.

אמנם בעולם הבריאה, שהאורות דחיה יחידה חסרים שם לגמרי, להיותם נמצאים מתחת הפרסא המסיימת האצילות אלא רק שמקבלים הארת חיה יחידה מן פרצופי האחור דהנוקבא דז"א, שירדה שם בעת מיעוט הירח, כנודע. וע"כ אין מתבררים מהכלים דעור ובשר אלא שיעור קלוש מאד, כי שיעור האורות דחיה יחידה המבררת אותם הם רק בחינת אורות דאחוריים. ולפיכך תולדותיהם היוצא מאלו הכלים החיצונים דבריאה הם פירודא ואינם אלהיות. (א' תתקפ"ד ד"ה הל' וא' תתקפ"ד ד"ה הכלים).

מהם נפש רוח דבי"ע דפירודא.  
קפו) ע"י לעיל בתשובה קפ"ה.

מהו פוריא.

קפו) ע"י (אות ע"א וע"ב).

מהו סיום או"מ עגולים.

קפח) הסיום דיושר הוא עצמו הוא המרכז המסיים להעגולים.

מהו סיום כלים דפנים.

קפט) נקודת החזה היא הסיום. דכלים דפנים. וע"י לעיל תשובה צ"ד. (אלף תתקכ"ח אות ס"ו).

מהו סיום דצמצום א'.

קצ) היא ממעל לנקודה דעוה"ז.

מהו סיום דצמצום ב'.

קצא) היא הפרסא המסיימת לאצילות.

מהו פנדלפון.

קצב) עיל לעיל תשובה קל"ח.

מהם ע' אמה ושירים.

קצג) שש הספירות הראשונות דבריאה עם נקודת החזה המסיימתם, הם בחינת עיבורה של עיר, וה"ס ע' אמה ושירים הנחשבים עוד כהעיר עצמה, כי כן אלו ז' הספירות דבריאה, נחשבים כמו גוף האצילות אע"פ שהם כבר למטה מפרסא דאצילות. והטעם ע"י לעיל תשובה ל"ד. (אות פ"ד ובאו"פ ד"ה ובלטין).

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות בי"ע ב' סט

מהו עבר הירדן.

קצד) ע"י (אות ע"א).

מהם ענולי נקודים הפסיקו בין רגלי  
א"ק לאחוריהם.

קצה) ע"י לעיל תשובה מ"ו.

מהו עובר בולט לחץ מגוף.

קצו) ע"י לעיל תשובה ל"ד.

מהו עולים מאליהם.

קצו) הנה בכלל יש ב' עיבורים: עיבור  
א', הוא נעשה ע"י העליון, שהוא בעת  
שהתחתון נמצא עוד בקליפה ואין לו שום  
מציאות בקדושה, ואז מתקן עם אח"פ  
דעליון, דהיינו בעת שהעליון מעלה ומתקן  
את אח"פ שלו, נמשכים אחריהם גם גו"ע  
דתחתון, ומתקנים עמהם, מטעם היותם  
תמיד דבוקים זה בזה. כנודע. וזה היה בע"ש  
בבחינה הראשונה מטרם שנברא אדם  
הראשון, כי אז היו העולמות עולים מאליהם,  
שכל אחד ואחד היה נברר ע"י העליון שלו,  
והתחתון עצמו לא היה יכול לסייע את  
עצמו, כי עוד לא היה לו מציאות כלל. וע"כ  
נבחנו אז שהיו עולים מאליהם, כלומר  
שלא ע"י עצמם.

ועיבור ב' הוא, לאחר שנולד התחתון  
ונגמרו המוחין דקטנות שלו, ואז הוא עולה  
מעצמו לעיבור ב', כי מכיון שיש לו מציאות  
של קטנות, כבר הוא יכול לעלות לעליון  
מכח עצמו. וזה היה העליות של העולמות,  
ונשמת אדם הראשון, לצורך המוחין דבחינה  
השניה דע"ש, כי כל אחד היה עולה לעליון  
שלו ע"י עצמו. וה"ס שאדה"ר אחר שנולד  
היה מסקל ועזק וגדר את הכרם והחזיר  
לזו"ן פב"פ. שפירושו הוא לצורך העליות  
דבחינה השניה דע"ש קודם החטא. (אות  
צ"ט).

מהו עונה.

קצח) בעולם הבריאה, יש ג' בחינות:  
שאר, כסות, ועונה, אבל ביצירה אין בחינת  
עונה, כי עונה פירושו זיווג להוליד תולדות,  
ולכן בבריאה שיש שם מוחין דג"ר דאמא,  
יש זיווג להוליד נשמות למלאכים דיצירה.  
אבל ביצירה עצמה שאין שם ג"ר. אין שם  
עונה, אלא רק שאר כסות לבד. דהיינו רק  
זיווג להתחיות העולמות, ולא להוליד נשמות.  
שזה נקרא שאר. וזווג זה דלהחיות העולמות  
נוהג ג"כ בעולם עשיה. רק בחינת כסות  
שהוא בחינת מכסה בפני החיצונים, אינו  
נוהג שם כלפי עצמה, כי היא עצמה כולה  
היא בחינת כסות על עולם היצירה. (אות  
קל"ב עד קל"ח).

מהו עיבורה של עיר.

קצט) ע"י תשובה קצ"ג.

מהו עיקר האור ושרשו.

ר) כל תחתון נולד ויוצא בפה דראש  
דעליון שלו, ויורד משם ומלביש להעליון  
מבחוץ. ונבחן שעיקר האור של התחתון  
נשאר בעליון, ולתחתון מגיע רק בחינת  
ענף ממנו. (אות ר').

מהו עיר.

רא) בשבת כשהעולמות עולים לאצילות,  
נבחן עולם האצילות בשם עיר, כי שם כל  
הישוב, ועליה נאמר אל יצא איש ממקומו  
ביום השבת. ועד החזה דבריאה, ה"ס ע'  
אמה ושירים, שמוסיפים על העיר בסוד  
עיבורה של עיר. ומשם עד החזה דיצירה,  
ה"ס אלפים אמה תחום שבת. ומחזה דיצירה  
ולמטה הוא מדור קבוע של הקליפות, ושם  
הוא מחוץ לתחום שבת, שאסור לצאת שם,  
בסו"ה אל יצא איש ממקומו ביום השבת  
(אות פ"ד).

מהי עליה בלי מעשה התחתונים.

(רב) עי' לעיל תשובה קצ"ז.

מהי עליה מאליו.

(רג) עי' לעיל תשובה קצ"ז.

מהי עליית האור מחצי ת"ת ולמטה.

(רד) הנה בפועל לא נעשה ענין צמצום הב' רק בפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, המלוכש בתוך פרצוף תנה"י דא"ק מטבורו ולמטה. ובו עלה מלכות המסיימת דעוה"ז, אל נקודת החזה שלו, והוציא את הכלים שמחזה ולמטה לבחינת חלל פנוי, שהם נעשו המקום לבי"ע. וכן כל הענינים שנתחדשו עם צמצום ב' מתחילים רק מטבור דא"ק ולמטה. כי כל מיעוט מתחיל לשלוט רק ממקום יציאתו ולמטה, ולא כלום למעלה ממקום יציאתו.

אמנם הזווג והוציא הע"ס דנקודים על הדרכים של צמצום הב', היה מוכרח לצאת בהעליון ממנו, שהוא פרצוף הכללי דס"ג דא"ק, מבחינת מה שהוא כולל טעמים ונקודות יחדיו, שנמצא מתחיל בפה דע"ב דא"ק, ומסתיים בנקודה דעוה"ז, בשוה עם פרצוף א"ק הפנימי, לפיכך נבחן גם בו ענין עליית מלכות המסיימת אל חצי ת"ת, שהוא חצי בינה דגופא, ובו נמצא שכל המקום שמטבור ולמטה דכללות הפרצוף ס"ג, הכולל טעמים ונקודות יחדיו, נעשו לחלל פנוי מסבת עליית ה"ת בחצי בינה דגופא, שהוא חצי ת"ת דס"ג דא"ק הוה, ונמצא האור שהיה במקום זה שמטבור ולמטה דא"ק עד סיום רגליו שבעוה"ז, היה מוכרח כולו להסתלק משם ולעלות למעלה מטבור דא"ק, ועד"ז מלכות המזדווגת שהיתה בפה דס"ג דא"ק, עלתה למקום נקבי העינים דס"ג דא"ק, ושם יצא הזווג לצורך התחתון שהם הע"ס דנקודים.

אמנם אע"פ שנעשו אלו השינויים בס"ג דא"ק, אינם נחשבים בו לשנויים ממש, אלא

לבחינת עליות מ"ן כדי להאציל להתחתון שלו, אבל כלפי עצמו לא נעשה שום שינוי, כי העליון אינו מתפעל מחמת המיעוטים שבתחתון. ורק זה השינוי נעשה בו, כי זה האור דס"ג דא"ק הכללי, שהיה מתפשט מטבורו דא"ק הפנימי עד סיום רגליו, כנ"ל, שעלה מכח עליית מלכות המסיימת לבחינת מ"ן, הנה הוא נשאר כן, כלומר, כי נעשה שם בטבור בחינת הסיום דס"ג דא"ק, ע"ד שהיו מלפנים הטעמים שלו, ושוב לא ירד עוד לסיום רגליו.

וטעם הדבר הוא, כי מטבור ולמטה הוא מקומו של הנקודות דס"ג, שנתחבר כולו עם המלכות דא"ק, ע"כ נקבע מקום זה שמטבור ולמטה, לבחינת המדרגות של צמצום ב': הן בתנה"י דא"ק הפנימי, ששם עיקר האור הוה, הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק. והן בע"ס דנקודים המלבישים למ"ה וב"ן הוה מבחוץ. אבל למעלה מטבור דא"ק הפנימי, ששם עצמותו של פרצוף ס"ג דא"ק, אין שם מבחינת צמצום ב' ולא כלום. ונודע שאין ענין מיעוט ופגם נוהג באורות אלא רק בכלים, וע"כ האור של מטבור ולמטה לא נתמעט כלום אלא עלה למעלה מטבור דא"ק, ושם מסתיים, כי לא יוכל לירד אל הכלים שנתמעטו ע"י צמצום הב'. (אות ב').

מהי עליית האור מטרם יציאתו מעינים.

(רה) היציאה מעינים, פירוש, הזווג שנעשה שם בנקבי העינים, שהוציא הע"ס דנקודים במדתו. וענין עליית האור, היה מטרם זה, שפירשו שעלתה מלכות המסיימת למקום בינה דגופא, ונסתלק האור מהכלים שמחזה ולמטה, וכן עליית המלכות המזדווגת לנקבי העינים, שהוציאה הזו"ן לבר מרישא. ובעת הוה נעשה נפילת הכלים שמחזה ולמטה דנקודות דס"ג לבחינת חלל הפנוי שמתחת רגלי א"ק. ואח"כ נעשה הזווג בנקבי העינים ויצאו העיגולים ויושר דקטנות הנקודים, והם החזירו את הכלים שמחזה ולמטה למקומם הקודם, אלא בבחינת חלל

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע ב' עא

פנוי וריקנים מכל אור, מחמת כח הסיום שבפרסא המעכב על אור העליון שלא יעבור אליהם. כנודע. (אות ב' וג').

מהי עליה דמוסף שבת.

רו) עליה דמוסף שבת דומה לבחינת הראשונה דאדה"ר שהיה לו בעת לידתו. (אות צ"ט).

מהי עליה דמנחת שבת.

רו) עליה דמנחת דשבת, דומה לבחינה שניה שמקודם החטא, שז"א במקום א"א ונוקבא במקום או"א, ובי"ע במקום ישסו"ת וזו"ן דאצילות, חוץ משש תחתונות דעשיה, שהם בשש ראשונות דבריא. (אות ק').

מהו עץ הדעת.

רח) עצה"ד הוא בעשיה, והיינו בחינת המחזה למטה שנקרא עשיה. ועיקרו של המחזה ולמטה, הוא קו האמצעי שהוא יסוד, כי היסוד נקרא עץ. וז"ס שצעק העץ רשע על תגע בי. (אות מ"ח).

מהי עשיה דעוה"ז.

רט) חוץ לארץ ה"ס עשיה דעוה"ז. (אות מ"ד).

מהי עשיה צריכה להיות בנוקבא דאצילות.

רי) ע"י לעיל תשובה קכ"ד.

מהו ע"ש אחר חצות.

ריא) בע"ש אחר חצות מתחילים העולמות, לעלות. שה"ס ה' יתירה דיום הששי. ע"י לעיל תשובה ס'. (אות ע"ז).

מהם עתיק אי"א וזו"ן דקליפות. ריב) ע"י לעיל תשובה ב' וג'.

מהו פכ"פ דזו"ן דקליפות.

ריג) מסבת חטאו של אדה"ר נפלו ט"ת דנוקבא, ונחלשו בנוקבא דקליפות, ונבנית בפרצוף שלם ע"ס, ונעשו זו"ן דקליפה בבחינת פכ"פ. (אות רל"ד).

מהו פו"א.

ריד) ע"י לעיל תשובה קל"ב. ותשובה צ"א.

מהם פו"ח.

רטו) ע"י לעיל תשובה קל"א ותשובה צ"א.

מהם פו"ח דבי"ע.

רטז) עיקר פנימית וחיצוניות: הנה המקום ב"ע, הנעשה מכלים דאחורים דפרצוף נקודות דס"ג, הוא החיצוניות. וכל מה שבתוך המקום הזה דהיינו העולמות ומה שבהם, שהם נבררו מאחורים דז"מ דמיתו, הם הפנימיות ב"ע. אמנם יש עוד כמה מיני פנימיות וחיצוניות: א' פו"ח שבע"ס דפרצוף ב"ע, שג' כלים כח"ב, שבהם מתלבשים גר"ן פנימים, הם פנימיות דע"ס. וב' הכלים זו"ן, או עור ובשר, שבהם מתלבשים גר"ן דחיצוניות, וכן הארת המקיפים דחיה יחידה, הם חיצוניות דע"ס. ב' הם התולדות הנולדים מהם: כי הנולד מהפנימיות הספירות הם נשמות בני אדם והם נקראים פנימיות העולמות, והנולד מחיצוניות הספירות, שהם נשמות המלאכים, הם חיצוניות של העולמות. גם הנולדים והיכלות והרקיעים וכו', הם נולדים מחיצוניות הספירות, והם חיצוניות העולמות. וכן בכלל, נבחנים האורות והכלים לפו"ח: שהאורות הם פנימיות, והכלים שבהם מתלבשים האורות, הם חיצוניות. ועוד יש כמה בחינות פו"ח. וענין מקור התחלקות דפו"ח ע"י לעיל בתשובה צ"א. (אות צ"א).

ואות קס"ז. קס"ט. ואות קפ"ה וקפ"ח עד קצ"ב).

מהם פרי"מ דעצמות ע"פ.

ריו) הכלים דחיצוניות שבעשר ספירות, שבבי"ע, שהם ב' הכלים בשר ועור שבהם נ"ר דחיצוניות, יש להם גם יחס של אורות מקיפים להע"ס. כי אי אפשר שיחזרו ב' האורות חיה יחידה אל הפרצוף אם לא ישובו אלו ה' הכלים דו"ן, להיות כלים פנימים אל הפרצוף. כנ"ל בתשובה קפ"ה. וגם האורות חיה יחידה הם המבררים אל הכלים האלו דו"ן להכשירים לכלים פנימים, וע"כ נבחנים הכלים החיצונים לבחינת כלים מקיפים להע"ס. אמנם אין אורות המקיפים עצמם יכולים להתלבש בהם, להיותם בחינת זו"ן שנפרדו מכלים דגוף, והכלים לאו"מ, אינם נעשים אלא מזו"ן. שנפרדו מאורות דראש, כי או"מ אין להם אחיזה אלא בראש וג"ר כנודע. (אות קע"ז).

מהי פי יסוד פתוח.

ריח) ע"י לעיל תשובה ק"א.

מהו פירודא שבבי"ע.

ריט) ע"י לעיל תשובה קפ"ה.

מהם פנוים וריקנים מאור.

רכ) בכל מקום שעולה שם מלכות המסיימת נעשה משם ולמטה חלל פנוי וריקם מכל אור. כי היא מסיימת אור העליון ומעכבו מלהאיר ממנה ולמטה. (א' תתפ"ח ד"ה והעלה).

מהי פנימיות.

רכא) ע"י לעיל תשובה רי"ד.

מהי פנימיות הכלים.

רכב) ע"י לעיל תשובה רי"ד.

מהי פרישת כנפים דאמא.

רכג) ע"י לעיל תשובה קל"ה.

מהי פרסא שבנוי מטהי.

רכד) ע"י לעיל תשובה קל"ב.

מהו צמצום ב'.

רכה) צמצום ב', ה"ס השיתוף דמדת הרחמים בדין, כי המלכות שהיא מדת הדין, נתחברה עם הבינה, שהיא מדת הרחמים, בסו"ה ותלכנה שתיהן, וזה גרם צמצום ב' בהעולמות. כי תחילה נברא העולם במדת הדין, כי המסך נתקן בכלי מלכות שהיא מדת הדין, והט"ר נקיים מצמצום. וכשעלתה המלכות לבינה נעשה, למסך בנקבי עינים, והוציאו אח"פ מן הע"ס דראש לבחינת גוף. וכן מלכות המסיימת עלתה לחצי בינה דגופא והוציאה תנה"י לחלל פנוי. כי נעשה הצמצום במקום הפרסא דאצילות. (אות ג' ובאר"פ ד"ה והעלה).

מהם ק' אמה דקומת אדה"ר.

רכז) ע"י לעיל תשובה כ"י.

מהי קדושה הנתוספה ע"ש שעה ה'.

רכז) ע"י לעיל תשובה רי"א.

מהן קליפות דאצילות.

רכח) ע"י לעיל תשובה פ"ג.

מהן קליפות דבריאה.

רכט) ע"י לעיל תשובה ב'.

## חלק ט"ז לוח התשובות לפירוש המלות ב"ע ב' עג

מהי קליפה דיצירה.

רל) ע"י לעיל תשובה ב'.

מהי קליפה דעשיה.

רלא) ע"י לעיל תשובה ב'.

המוחין דאו"א הם רק בחינת או"מ אל הו"ן ולא או"פ. (אות ר"ה ובאו"פ שם ד"ה מתפשטת).

מהם רוחין נפשיין מלבושיין דב"ע.

רלו) הם גולדים מחיצוניות דע"ס, והם דפירודא. (אות ק"צ).

מהם רישא וזנבא.

רלו) ס"ס ראשונות דנוקבא נקראו רישא. ומלכות שלה נקראת זנבא. (אות רל"ט).

מהי רישא ב"יג תי"ד.

רלח) הראש דא"א שהוא קומת ע"ב, נקרא רישא ב"יג תי"ד. והוא רומז על ע"ב דמזל, שהבינה חזרה להיות חכמה ע"י המ"ן דדיקנא, ומשפעת חכמה אל הו"א. (אות רי"ג).

מהי רישא מבולה.

רלט) ראש דעתיק נקרא רישא מבולה, או רדל"א, משום שאין אל התחתונים שום השגה בו. (אות רכ"ב וע"ח שמ"ז פ"ו).

מהו שאר.

רמ) זווג שהוא להחיות העולמות ואין בבחינת הולדה נקרא שאר. (אות קל"ב).

מהו שארית יעקב.

רמא) ה"י ניצוצין שבעקב, שה"ס אותם הניצוצין קדישין, שנשאר מהל"ב ניצוצין שאין להם בירור קודם גמר התיקון, הם הנקראים יעקב, שהם שיריין מג' גו ג' שבעשיה, כלומר, שעד גמר התיקון לא יוכל להתברר מבחינת המ"ן דמלכות הנ"ל, רק בחינת עביות דשורש, המוציאה רק קומת מלכות, ומבחינת תיקון קוים נקרא נה"י, ונמצאו ט"ר חסדים לה, והם נבחנו בשם

מהי ראש הבריאה.

רלב) ראש הבריאה, ה"ס חג"ת דא"א, ששם מתלבשים נה"י דעתיק, וכן ירדה שם בחינת נקודה דמלכות דאצילות ונתלבשה בחג"ת אלו דא"א, ונעשתה ראש לשועלים. (אות רל"ג).

מהו ראש לשועלים.

רלג) ע"י לעיל תשובה רל"ב.

מהו רגלי אמא נוגעת בפרסא.

רלד) המסך דבחי"ב המשמש ליציאת ע"ס בקומת אמא, והמתקן ביסוד אמא, הם נקראים רגלי אמא, ולפי שאמא נתלבשה בו"ן כדי להשפיע מוחין לבריאה, נמצאים רגליה הנ"ל נוגעות בפרסא שמתחת האצילות, ונכללה בה, ומחמת זה יצאו המוחין דבריאה בבחינת חסדים המופרשים מחכמה. ע"י לעיל תשובה נ"ב. (אות קצ"ח).

מהי רובצת בסוד או"מ.

רלה) המוחין דאו"א עלאין ה"ס ב' דצל"ם ובחינת חסדים מכוסים, והם בחינת או"מ לזו"ן, כי הם אינם מקבלים אלא מישו"ת, שהם ל' דצל"ם ובחינת חסדים מגולים. אמנם כשהזו"ן בקטנות, או אמא שהיא ישו"ת היא בסוד רובצת על הבנים, ומשפעת להם אז, רק בחינת חסדים מאו"א עלאין שהם או"מ, ולא מבחינת עצמה, כי עדיין אינם ראויים לחסדים מגולים. ונבחן ע"כ שאמא רובצת עליו בסוד או"מ, כי אלו

ב' עד חלק ט"ז תלמוד עשר הספירות ב"ע

מהו שיתופא דתנינא

רמח) השיתוף דמדת הדין במדת הרחמים שנעשה בצמצום ב', ה"ס שיתופא דתנינא. ולע"ל בגמר התיקון או יחבטל הצמצום ב' ויחזור העולם לקדמותו אל בחינת א"ק שהוא צמצום א'. וכן בא"א שהוא קומת ע"ב, אין הצמצום ב' ניכר בו, ולית ביה שיתופא דתנינא. וז"ס הנאמר בגמר התיקון. ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי. ופירושו הוזהר, דלית בי שיתופא. כי אז יחזור העולם למדרגת צמצום א' בלי השיתוף דמדה"ר בד"ן. (אות י"ח).

מהו תחום הטולמות

רמח) תחום העולמות ב"ע מקודם החטא, היא במקום החוזה דעולם היצירה של עתה. ע"י לעיל תשובה ק"ג. (אות ס"ב).

מהו תחום שבת

רנ) ע"י לעיל תשובה ר"א, ותשובה כ"ג.

מהו תוספת שבת

רנא) משעה חמישית בערב שבת ולמעלה מתחיל קדושת תוספת שבת, והעולמות מתחילים לעלות. (אות ע"ז).

מהו תחת רגלי יושר א"ק

רנב) ע"י לעיל תשובה ד'.

מהו תכלת

רנג) ע"י לעיל תשובה קל"ז. (אות קנ"ב).

שורין דג' גו ג'. ולא יבררו לגמרי עד לע"ל, כאשר תתגלה המלכות דרדל"א בסו"ה. אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. (אות קל"ח).

מהם שורין מג' גו ג' שבטעשה

רמב) ע"י לעיל תשובה רמ"א.

מהו שיעור מקום

רמג) ע"י לעיל תשובה ט"ז.

מהו שיתא אלפי שני

רמד) העשיה נקרא ב' אלפים תוהו, כי תוהו הוא בחינת הקליפות, ובעולם העשיה כל הקליפות. ועולם היצירה ב' אלפים תורה, כי היצירה הוא בחינת ז"א, וז"א ה"ס תורה שבכתב. ועולם הבריאה, הוא ב' אלפים ימות המשיח, כי הבריאה היא בחינת אמא. וכל גאולה מסטרא דאמא, הנקראת דרור וחורין וה"ס לאה אמא דמשיח בן דוד. (אות ס"ג. ואות קי"א).

מהו שיתא אלפין דרגין דנשמתי

רמה) אדם הראשון קודם החטא, היה כולל כל ג' העולמות ב"ע, והם סוד ששה אלפים, בסוד שתא אלפי שני הוי עצמא. כנ"ל בתשובה רמ"ד. וע"כ גם אדה"ר היה כולל כנגדם שתא אלפין דרגין דנשמתי. (אות קי"ג).

מהו שמירה מפני הקליפות

רמו) הזו"ן נשמרים מז' אחיות הקליפות ע"י פרישת כנפים דאמא. עיין לעיל תשובה קל"ה. (אות ל"ב).

מהו שש מעלות לכפא

רמז) ע"י לעיל תשובה קל"ז.

## לוח השאלות לענינים

- רנז) מהיכן נעשה ג' עולמות בי"ע בבחינת עצמותם. (רסה) למה מקיפי יושר הראשונים, סבבו מתחת הנקודה דצמצום א'.
- רנה) מה היה הסבה ליציאת ג' העולמות בי"ע. (רסו) למה גרשו העיגולים את הכלים דבי"ע למקומם.
- רנו) למה עלה האור מהכלים שלמטה מטבור דא"ק למעלה מטבור. (רסז) כיון שנקודת הצמצום עלה למקום הפרסא שמתחת האצילות, למה לא נתהפכו הכלים להיות העשיה למעלה והבריאה למטה.
- רנז) מה"פ שיצא האור דרך נקבי עינים דא"ק והאציל הע"ס דנקודים.
- רנח) מה"פ שנתפשטו הנקודים מחוץ לתנה"י דא"ק. (רסח) מה הם ב' הבחינות העיקרים הנוהגים בכל הבידורים.
- רנט) מהו בעת הצמצום מטרם צאתו מן העינים דא"ק. (רסט) למה אין בחינת נקבה נגלית אלא מאו"א ולמטה.
- רע) מה"פ דלית בי שיתופא.
- רס) למה אומר שנחשבו ב' בחינות דחיצוניות, ואינו חושב בחינה הג' דחיצוניות שהיא החיצוניות דחיצוניות דאחור.
- רעא) למה ד' הבחינות שבאצילות אינם מסכים ממש, ודבי"ע הם מסכים ממש.
- רסא) למה ב' הבחינות דחיצוניות שנפלו למטה לא לקחו כל המקום דאו"מ דיושר או למטה ממנו.
- רעב) מהו מקורם דכלים דפנים ואחורים דזו"ן דאצילות.
- רעג) מהיכן נבררו האחורים דזו"ן דאצילות.
- רעד) מה פירוש, שרפ"ח ניצוצין ירדו עם שביה"כ כדי להחיות הכלים.
- רסג) מהו האו"מ דיושר שעלה והלביש מסביב נה"י דא"ק.
- רסד) למה יצאו עיגולים דנקודים קודם ליושר.
- רעה) מהיכן נבררו הכלים דאחורים לפרצופי אבי"ע.

ב' עו חלק ט"ז תלמוד עשר הספירות בי"ע

- רעו) מה הפרש מכלים של פרצופי  
בי"ע, לאחורים דאה"ר.
- רעז) מהו המקור לנשמת אדה"ר,  
ומהיכן נברר.
- רעח) למה כולל האדם לכל העולמות  
כולם.
- רעט) מה הפירוש אדה"ר ממקום כפרתו  
נברא, מעפרא דבי מקדשא לעילא.
- רפ) מה הם ג' הבחינות שבע"ש קודם  
החטא של בי"ע ונשמת אדה"ר.
- רפא) למה העשיה שמקודם החטא  
בבחינת עצה"ד טו"ר, מאחר שהיתה כבר  
באצילות.
- רפב) מה"פ שהעשיה היה נוגעת ואינה  
נוגעת בארץ שלנו, הלא מקום ג' העולמות  
בי"ע מפריד ביניהם.
- רפג) למה בבחינת הא' דע"ש, היה  
הז"א באו"א, ומיצירה לא עלה רק הד"ר,  
והשש תחתונות היו בבריאה.
- רפד) למה בבחינה הג' שז"א כבר עלה  
לא"א, ומהעשיה לא עלה רק הד"ר, ושש  
התחתונות נשארו בבריאה.
- רפה) למה בבחי"א היה הבריאה במקום  
ז"א דאצילות.
- רפו) למה בבחינה א' דע"ש, היו ד"ר  
דיצירה במקום נוקבא דאצילות.
- רפז) למה בבחינה א' היו ד"ר דעשיה  
במקום ד"ת דבריאה, ושש תחתונות דעשיה  
במקום שש ראשונות דיצירה.
- רפח) מה"פ שגם מקודם החטא, היה  
העשיה אב"א, ואלהים אחרים היו נאחזים  
באחורים בין הדבקים.
- רפט) למה בעת שהבריאה עולה  
לאצילות נעשה הבריאה כאצילות ממש.
- רצ) למה מקומו דז"א צריך להיות  
במקומו דא"א.
- רצא) למה המצב דהעולמות באמיתתם  
הוא ז"א במקום א"א, ונוקבא במקום או"א,  
ובי"ע במקום ישו"ת וזו"ן דאצילות.
- רצב) למה שש התחתונות דעשיה אינם  
יכולים לעלות לאצילות.
- רצג) למה שש התחתונות דעשיה,  
שנשארו בבריאה, נחשבים כאשה עוברה  
שהעובר בולט ויוצא מחוץ לגופה.
- רצד) מה"פ אדה"ר לא הוי ליה מהאי  
עלמא כלום.
- רצה) מאין יש כלים דפנים וכלים  
דאחור בבי"ע, בעת שכל עקרם הוא רק  
מחזה ולמטה בלבד.
- רצו) למה י"ד הספירות שמחזה של  
היצירה ולמטה, הם מדור קבוע אל הקליפות.
- רצז) למה מטרם החטא נסתיימו  
העולמות בהחזה דמקום יצירה של עתה.
- רצח) כיון שי"ד הספירות היו מדור  
הקליפות עוד מטרם החטא, א"כ גם מקודם  
החטא היה ענין המיתה בעולמות, שהם  
הקליפות.
- רצט) מה"פ שכל עליות עולמות שהיו  
מטרם החטא, נבררו רק ע"י מ"ן דאמא, ולא  
ע"י מ"ן דנוקבא.

חלק ט"ז      לוח השאלות לענינים      ב"ע      ב' עז

|                                                                                      |                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| ש) מה"פ שחטא עצה"ד דומה לשביה"כ<br>שיצאו קריין בלי זווג.                             | שיד) מה"פ, שבבריאה הוא הוי"ה<br>בניקוד אלקים, ובעשיה הוא אלהים אחרים. |
| שא) למה בשביה"כ נשברו פו"א,<br>ובעה"ד רק האחורים לבד.                                | שטו) מה"פ אלהים אחרים הנאחזים בין<br>הדבקים.                          |
| שב) למה נפלו הבי"ע למטה מפרסא<br>מאחר שלא נפגמו הכלים דפנים.                         | שטז) מהן ז' הבחינות הכוללות שיש<br>להבחין בבי"ע.                      |
| שג) מה"פ ביום אכלך ממנו מות תמות.                                                    | שיז) הה"פ דבי"ע, אם הם בקומה שוה<br>או זה למטה מזה.                   |
| שד) מה"פ שהעשיה כולה קדושה אלא<br>שנתלבשה בקליפות.                                   | שיח) במה נחלקים בי"ע מאצילות,<br>ובמה הם שוים זל"ז.                   |
| שה) מהו פו"ח העולמות.                                                                | שיט) מהו פו"ח דכללות בי"ע, ופו"ח<br>דספירות, ופו"ח דעולמות.           |
| שו) מהו ג' ההבחנות המקוריות<br>שבבי"ע.                                               | שכ) למה נפש רוח דבי"ע הם דפרודא.                                      |
| שז) מהן ב' התיקונים השומרים שלא<br>יארע עוד שביה"כ.                                  | שכא) מתי ירדו פרצופי האחור דא"א<br>ואו"א וז"א לבי"ע.                  |
| שח) מהם מאה כתרים שנשאר באדה"ר<br>לאחר החטא.                                         | שכב) למה נחלקו הכלים דע"ס לחיצון<br>ופנימי.                           |
| שט) למה אין בהכתרים שנשאר<br>לאדה"ר, רק הארת מלכיות לבד.                             | שכג) למה כלים החיצונים יותר זכים<br>מהפנימים.                         |
| שי) מהן ג' הבחינות הנבחנות בנשמות<br>דאדה"ר לאחר החטא.                               | שכד) למה יש נפש רוח דפנימית ונ"ר<br>דחיצונית.                         |
| שיא) למה הבריאה מקבלת מזווג הב'<br>דאו"א, והיצירה מפב"פ דזו"ן והעשיה<br>מאב"א דזו"ן. | שכה) למה המלאכים חיצוניות העולמות,<br>ונשמות בני אדם הם פנימיות.      |
| שיב) למה בבריאה עונה, וביצירה שאר<br>כסות. ובעשיה רק שאר.                            | שכו) למה לא יש רק פנימית אחת בב'<br>הכלים פנימי וחיצון.               |
| שיג) מהן השיורין שנשתיירו מג' גו'<br>ג' שבעשית.                                      | שכז) מה"פ כתר מלוכש בחכמה<br>והחכמה בבינה והבינה מאירה בבריאה.        |

ב' עץ חלק ט"ז תלמוד עשר הספירות ב"ע

|                                                               |                                                                          |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| שכח) למה הבריא מקבלת רק                                       | שמד) למה אבא דעשיה רק נקודה.                                             |
| מתבונה, ולא מאמא.                                             |                                                                          |
| שכט) מה"פ שהתבונה מתפשטת לזו"ן באו"פ, ורובצת עליהם בסוד או"מ. | שמה) למה יש לאמא וזו"ן נה"י בעשיה.                                       |
| של) למה א"א דבריא ו"ק בלי ראש.                                | שמו) למה בכל ב"ע, חסרים לאמא המקיפים, ולז"א מקיף א' ולנוקבא ב' מקיפים.   |
| שלא) מה"פ שלא יכול לצאת בבריא רישא ב"ג תי"ד.                  | שמו) מה"פ שחג"ת דא"א עוברים דרך מסד.                                     |
| שלב) למה אבא דבריא ו"ק בלי ראש.                               | שמח) מה"פ שמלכות דאצילות בוקעת ומשברת המסד ויורדת לבריא.                 |
| שלג) למה נעשו חג"ת דא"א לרישא מגולה.                          | שמט) מה הצורך לנקודת המלכות לירד לעתיק דבריא, הלא יש שם עתיק בבריא עצמו. |
| שלה) למה מתלבש עתיק בחג"ת דא"א בבריא.                         | שנ) מהיכן יש קליפות כנגד האצילות.                                        |
| שלו) איך מלביש ישסו"ת לאו"א, וזו"ן לישסו"ת, בעולם הבריא.      | שנא) מה"פ כשעולים י"ה ומתחברים בו"ה אז כל הקליפות מתבטלים.               |
| שלו) למה א"א דיצירה ג' גו ג'.                                 | שנב) פעם אומר שהקליפות מסביבות כל עולם, ופ"א שהם מתחתית כל עולם.         |
| שלח) למה אבא דיצירה ג' גו ג'.                                 | שנג) למה מקודם החטא היו הזו"ן דקליפות ו"ק ונקודה.                        |
| שלט) מהי הבחינה העליונה דנה"י דא"א.                           | שנד) למה ע"י פגם החטא, נגזו א"א באו"א ורק או"א מאירים בבריא.             |
| שמ) למה נעשתה הבחינה העליונה דנה"י דא"א לרישא מגולה ביצירה.   | שנה) מה"פ שנגזו א"א וגרם לנוקבא דז"א שתחזור לנקודה.                      |
| שמא) מהם ב' התחתונים דנה"י דא"א.                              | שנו) מה"פ כיון שנתוסף פגם בא"א ואבא בבריא, נתוסף או"א לקליפות.           |
| שמב) למה רק ב' התחתונים דנה"י דא"א התלבשו באו"א דיצירה.       | שנו) מה"פ כיון שחשך גם אור אמא ביצירה ע"כ נתוסף שם א"א לקליפות.          |
| שמג) למה א"א דעשיה ג' גו ג'.                                  |                                                                          |

ב' עט

בי"ע

## לוח השאלות לענינים

חלק ט"ז

שסא) אם בי"ע דקליפות עולים  
ונכללים זה בזה בשוה עם הקדושה למה  
נשארים הקליפות בי"ד הספירות שמחזה  
דיצירה ולמטה גם ביום השבת.

שסב) מהו ההפרש בין המקיפים  
דעיגולים ויושר, לבין הלבושים והיכלות,  
מאחר שהם שניהם מקיפים דחיה ויחידה.

שנח) מה"פ כיון שחשך גם אור ז"א  
בעשיה, נתוסף שם עתיק לקליפות.

שנט) פ"א שבבריאה נתוסף או"א  
לקליפות וביצירה א"א, ובעשיה עתיק. ופ"א  
שבבריאה נתוסף לקליפות רק אמא, וביצירה  
אבא, ובעשיה א"א.

שס) מהו ענין עליות עולמות דקליפות  
העולים בשוה עם בי"ע דקדושה.

## לוח התשובות לענינים

רנ"ד) מקום ג' העולמות ב"ע, נעשה מכלים דאחורים דפרצוף תנה"י דא"ק, שבתוכו התלבש פרצוף נקודות דס"ג דא"ק: שב"ש ת"ת תחתונים עד סיום דת"ת, נעשה מקום עולם הבריאה, ומנה"י נעשה מקום עולם היצירה, ומלכות נעשה מקום עולם העשיה. (אות א').

רנ"ו) עלית המלכות המסיימת אל חצי הבינה דגופא שהיא ת"ת, גרם להסתלקות האור מכל הכלים שמטבור ולמטה דא"ק, כי המלכות המסיימת מעכבת על אור העליון שלא להאיר ממנה ולמטה. ונשארו הכלים חלל פנוי והאור עלה למעלה מנקודת הסיום החדש שבת"ת, דהיינו למעלה מטבור. (אות ג').

רנ"ז) עלית מלכות המזדווגת ממקום הפה למקום חצי בינה דראש, אחר הזדככות המסך לבחי"ב דהתלבשות ולבחי"א דעביות, הנקרא בחינת עינים, אז נעשה הזווג דהכאה במקום נקבי העינים, שמשם יצאו הע"ס דנקודים. (אות ט').

רנ"ח) קומת הזווג לע"ס דנקודים יצאה בנקבי עינים דס"ג דא"ק, כנ"ל בתשובה ד', שהוא העליון להע"ס דנקודים. ונודע, שעיקר הקומה נשארת בעליון והענף של אותה הקומה יורד אל התחתון ולפיכך, קומת נקודים שבהעליון, ירדה למטה מטבור דעליון ונתלבשה שם בפנימיותו, והוא הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק. וקומת התחתון שהם הע"ס דנקודים, ירדו למטה מטבור ונתלבשו מבחוץ לתנה"י דא"ק. (אות ו'. ואות ב').

רנ"ט) אחר שהמלכות המסיימת עלתה למקום בינה דגופא, ומטרים שעלתה מלכות המזדווגת לבינה לראש, למקום הזווג להוציא קומת הנקודים, הנה בינתים נפלו הכלים שמחזה ולמטה מתחת סיום רגלי א"ק, כלומר למטה מנקודת הסיום דצמצום א'. (אות ג').

רנה) מתוך שפרצוף נקודות דס"ג ירד ונתלבש תוך הפרצוף שמטבור ולמטה דא"ק הפנימי, הנקרא מ"ה וב"ן דא"ק, נתחברו בינה ומלכות זו בזו כי הנקודות דס"ג ה"ס ה"ר, דהיינו בינה, ותנה"י דא"ק שמטבור ולמטה דא"ק הפנימי, ה"ס ה"ת, דהיינו מלכות, והנה אז, קבלה הבינה לצורת המלכות, דהיינו שנעשה מקום הצמצום בבינה, ועלתה המלכות המסיימת למקום בינה דגוף הנקראת ת"ת, ומלכות המזדווגת עלתה לבינה דראש, הנקראת נקבי עינים, וזה המכונה צמצום ב'. כי צמצום א' היה רק במלכות, אבל הט"ר היו נקיים מכל צמצום. אבל עתה כשעלה מקום הצמצום לבינה, ונתקנו העינים שהן חכמה דראש, עם הבינה לבחינת נוקבא, הרי כל הט"ת מחכמה ולמטה נכללות בצמצום.

ומתוך שהמלכות המסיימת עלתה אל החזה, שהוא חצי ת"ת, כנ"ל, הנה יצאו הכלים שמחזה ולמטה לבחינת חלל פנוי, כמו הנקודה דעוה"ז שהיא מחמת מקום צמצום הא', ואלו הכלים שנתרוקנו מכל אור, נעשו למקום ב"ע, שמבש"ת תחתונים נעשה מקום עולם הבריאה, ומנה"י יצירה, וממלכות עשיה. (אות ב' עד אות ו').

הזווג דנקבי העינים היו יוצאים ומסבבים מסביבות נקודת הסיום דצמצום א'. ומלבד או"מ הנ"ל, שהיה בכלי ונסתלק מהם מחמת העליה דמלכות במקום בינה, כנ"ל, הנה אח"כ אחר שכבר נעשה הזווג על המסך שבנקבי העינים, שאז הוכרחו האורות דחיה יחידה להשאר בחוץ מחמת חסרון כלים של הזו"ן שיצאו מהכלים פנימים דראש, וע"כ יצאו והקיפו מסביב הע"ס דנקודים בבחינת מקיפי חיה יחידה. ואלו האורות מקיפים הם עיקר מקיפי חיה יחידה דנקודים, מפני שיצאו בכח הזווג דהכאה שעל המסך, והם כבר יש להם נקודה מרכזית החדשה דצמצום ב', הנעשה מכח המסך החדש שבנקבי העינים, וע"כ הם מסבבים מסביב המרכז דצמצום ב', שהוא בחינת נקודת הסיום דעולם האצילות, ולא מסביב נקודה המרכזית דצמצום א', כהמקיפים הקודמים הנ"ל, שסיבבו מסביב רגלי א"ק. ולא עוד אלא שהמקיפים החדשים שיצאו מבחינת הזווג, המשיכו אליהם גם המקיפים הקודמים שסיבבו מתחת סיום רגלי א"ק, והקיפו גם הם מסביב המרכז דצמצום ב' שנעשה.

והנה נתבאר שב' מיני מקיפים דיושר ועיגולים היו כאן: א' הוא האורות דיחידה חיה שהיו בכלים דראש, ונסתלקו משם מחמת עליית מלכות במקום בינה, ועליה אומר הרב שהם מסבבים סביב סיום רגלי א"ק. ואו"מ הב', הם שיצאו ע"י זווג שעל המסך, שהמסך שעלה במקום בינה לא נתן אותם להכנס לראש, ועליהם אומר הרב שסיבבו מסביב נה"י דא"ק, כלומר מסביב הע"ס דנקודים המלבישים את נה"י דא"ק. דהיינו מסביב המרכז דצמצום ב'. כמבואר. (אות ג' ואות ו').

רסג) האורות דחיה יחידה דאו"י, שלא יכלו להכנס בכלים דראש מחמת המסך שעלה במקום נקבי העינים, הם סיבבו מסביב נה"י דא"ק. וע"י לעיל בתשובה רס"ב בענין או"מ הב'. (אות ג').

רס) בחינה הג' דחיצוניות, שהיא חיצוניות דחיצוניות דאחור, שהיא המלכות, הנה כלפיה אינו כאן נפילת יתירה מחמת צמצום ב', להיותה כבר בחינת סיום רגלין דא"ק גם מצמצום א', אלא אח"כ שכבר נפלו ב' בחינות החיצוניות העליונות מהמלכות הזו, ונעשו לחלל פנוי, הנה הם גרמו לה חושך יותר כי היא ירדה בהכרח עוד למטה מהם, ואז נעשתה גם המלכות בערכה לבחינת חלל פנוי ולכלי ריקון. (אות ה').

רסא) כי הם נפלו בעיגול היותר סמוך לנקודת המרכז, ששם סיום הארת המקיפים, ובחינת חלל פנוי שלהם, ואם היו נופלים יותר למטה, דהיינו יותר רחוק מנקודת המרכזית, הרי שם הארת המקיפים חזק יותר, כי בעיגולים אין מעלה מטה, וסופם במרכזם, וכל שרחוק יותר מהמרכז, הוא חשוב יותר ומאיר יותר, וע"כ לא יכלו הכלים לקחת כל המקום דאו"מ דיושר, אלא מקצתו לבד, דהיינו העיגול היותר פנימי שבו היותר קרוב לנקודה המרכזית, שהיא חושך יותר. (אות ג').

רסב) בעת שעלתה מלכות המסיימת למקום החזה דפרצוף תנה"י דא"ק ומלכות המזדווגת למקום נקבי עינים, עוד מטרם שנעשה הזווג בנקבי העינים דס"ג דא"ק, הנה נפרדו בזה האורות דזו"ן שהיו בכלים דראש, ויצאו מן הכלים פנימים ונעשו למקיפים אל אורות דחיה יחידה, ואלו המקיפים יצאו והקיפו מסביב לנקודת המרכזית דצמצום א', דהיינו מתחת סיום רגלי א"ק, כי עדיין לא היה נקבע נקודת הסיום דצמצום ב', מפני שעוד לא יצא הזווג על המסך דנקבי העינים, כי אין נקודת הסיום נקבעת, אלא רק בכח הזווג שעל המסך המכה בהאור ודוחה אותו לאחוריו, שבוה הוא עושה את הגבול והסיום. ולפיכך אלו המקיפים שנסתלקו מזו"ן דראש, מטרם

רסד) כי המקיפים דעיגולים ויושר שהם מקיפי חיה יחידה, יוצאים בעת הזווג שנעשה על המסך בנקבי העינים, כנ"ל בתשובה רס"ב, שמתוך שאין להם מקום ליכנס לכלים פנימים, ע"כ יוצאים ונעשים למקיפים, אבל היושר אינו נעשה אלא ע"י התפשטות המלכות דראש ממעלה למטה לע"ס דגוף, שזה נעשה אחר יציאת המקיפים. והגם שהע"ס דראש יוצאים כמעט בשוה עם העיגולים המקיפים, אמנם הע"ס דראש עדיין אינם נחשבים לכלים פנימים, כי אינם אלא שורשי כלים לבד. (אות ו').

רסה) ע"י לעיל תשובה רס"ב בענין או"מ הא'.

רסו) כי העיגולים שיצאו כבר ע"י הזווג שנעשה על המסך החדש דצמצום ב', הנה הוצרכו להתעגל מסביב נקודה המרכזית דצמצום ב', שהוא במקום החזה דפרצוף נה"י דא"ק, נמצא משום זה אשר מקום סיום רגלי א"ק הוא יותר חשוב בהרבה ממקום נקודה דצמצום ב', מפני שהוא רחוק מהנקודה המרכזית החדשה, וע"כ נבחן שהעיגולים החדשים דחפו את הכלים בחזרה למקומם למעלה, דהיינו אל מקום החזה דפרצוף נה"י דא"ק. (אות ו'. ובאו"פ ד"ה וגרשום).

רסז) הגם שהעיגולים היו להם כח לדחות אותם ממקום סיום רגלין דא"ק, מפני שמכח המרכז החדש דצמצום ב', נעשה מקום סיום רגלי א"ק יותר חשוב, מתחת הפרסא דנקודים, וע"כ גרשו אותם בחזרה למעלה למקום הפרסא, עכ"ז לא יכלו העיגולים לשנות את סדרם שיהיו מסתדרים ממש כמו העגולים, שיהיה העשיה למעלה והבריאה למטה, כי סוף סוף הם עצמם מכלים דיושר באו, ובהם נוהג ענין מעלה מטה בכלים דיושר דתנה"י דא"ק, וע"כ תכף כשבאו הכלים בחזרה למקומם, עלה היותר חשוב, שהם ב"ש ת"ת ליותר עליון

בהם, והיותר גרוע שהוא כלי המלכות שבהם, ירד למטה מכולם, כדרך כלים דיושר, ואע"פ שלפי הארת המקיפים נמצא המלכות שהיא עשיה במקום יותר חשוב, זה אינו בא עתה בחשבון כל עיקר, כי הם מקבלים כלל ממקיפים, כי הם כלים דיושר. באופן שהעיגולים שלטו עליהם רק לדחות אותם ממקום סיום רגלי א"ק בחזרה למקומם, אבל לא שלטו עליהם להפך את סדר היושר שבהם אל סדר העיגולים. (אות ח').

רסח) א' הוא, שכל הוד ביותר נברר תחלה ואחריו הגרוע מעט ממנו עד שהיותר גרוע מכולם, נברר אחר כולם, והעב כל כך, עד שאין עוד מה לברר הימנו, נשאר בבחינות קליפות. ב', הוא, שמטרים שנבררה המדרגה העליונה כולה, אין עוד שום התחלה של בירור אל התחתון. והוא מטעם, כי כל תחתון נברר עם הגדלות של העליון מפאת שכלים דאחורים דעליון דבוקים עם כלים דפנים של תחתון, דהיינו אח"פ דעליון דבוקים עם גו"ע דתחתון, ובעת הגדלות דעליון שאז מעלה אח"פ של עצמו להשתלם בע"ס, נמצא בעת ההיא עולים גו"ע דתחתון ומתבררים יחד עם אח"פ דעליון, כנודע. (אות י"ד וט"ו).

רסט) בפרצופי א"ק היתה בחינת נקבה רק במלכות, אבל הט"ר היו נקיים מכל צמצום ודין, וגם אפילו המלכות הזאת אינה נחשבת לבחינת נקבה הראוי לבנין העולם, כי עליה ראה שאין העולם מתקיים ועמד ושיתף עמו מדת הרחמים, דהיינו המלכות דצמצום ב' המשותפת במדת הרחמים, שממנה מתחיל בנין העולם לקיום. ולפיכך אין בחינת נקבה נגלית רק במקום שצמצום הב' כבר מושרש, והוא קבחינת ישו"ת הנבחרים לבטן דאו"א, שהם סוד הא' שבמילוי יואו דהו"ה דס"ג, שא' זו ה"ס ראשית התחלת והשרשת דצמצום ב'. ודבר זה נוהג הן בה"פ הכוללים דאצילות, שאין בחינת נקבה נגלית אלא במחזה ולמטה דאו"א, הנקרא ישו"ת, וכמו כן בכל פרצוף

כח צמצום כלל, כי נגמרו למעלה מפרסא. וכלים דאחורים מקורם מכלים שמחזה ולמטה דז"ת דנקודים, שהם נמצאים מתחת הפרסא דנקודים, אשר בעת גדלות נקודים נתחברו עם הכלים דפנים של הז"ת, והיו לפרצוף אחד, וקבלו אור העליון יחד עם הכלים דפנים, וע"כ נשברו שניהם הפנים ואחור יחד, כי הכלים דאחורים לא היו ראויים לקבל אור העליון בהיותם למטה מפרסא, וע"כ גרמו שבירה גם אל הכלים דפנים שהיו מחוברים אז עמהם. ולפיכך בעת תיקון, עולים הכלים דאחורים למעלה מפרסא, ושם אפשר להם לקבל האור העליון, מ"מ נשאר הפרש גדול מהכלים דפנים שהם ממקורם בבחינת אצילות, דהיינו מלמעלה מפרסא, וכל שבירתם היתה רק מכח התחברותם עם האחורים, לבין הכלים דאחורים שממקורם הם מבחינת למטה מפרסא, ושבירתם היתה מחמת עצמם, וע"כ כח הדין רוכב עליהם, ומשום זה מכונים אחורים. וכן מכונים כלים דחיצוניות הפרצוף, להיותם ממקורם מחוץ לאצילות דהיינו מחוץ לפרסא. (אות א').

פרטי מפרצופי אצילות, כי בכל פרצוף פרטי יש בו הוי"ה, ואין גילוי נקבה אלא בואו של הוי"ה. וטעם הדבר, כי כל בחינה נוטלת מהבחינה שכנגדה בא"ק, וכמו שבב' הפרצופים הראשונים דא"ק, אין עוד שום התחלה לצמצום ב', רק בפרצוף הג' שהוא ס"ג, וגם שם לא הושרש צמצום הב' רק בנקודות דס"ג, שהם למטה מטבור דס"ג דא"ק, כן בפרצופי האצילות מתחיל שורש הצמצום להתפעל, רק מחזה ולמטה דפרצוף הג' שז"א או"א בקומת ס"ג, והם מקבלים מס"ג דא"ק, לכן המחזה ולמטה שלהם ממותקים במדת הרחמים באופן הראוי לזווג ולעבור דזו"ן. אבל לא למעלה מחזה דאו"א, ומכ"ש בב' הפרצופים הראשונים א"א ועתיק. (אות י"ח).

רע) היינו „השיתוף דמדת הרחמים בדין" הנעשה בצמצום ב'. וענין זה אינו ניכר בעתיק וא"א המקבלים מהבחינה שכנגדם מגלגלתא וע"ב דא"ק, אלא רק מחזה ולמטה דאו"א הנמשכים מס"ג דא"ק, כנ"ל בתשובה רס"ט. (אות י"ח).

רעג) הכלים שמחזה ולמטה דז"ת של הנקודים, שהם בחינת המחזה ולמטה דפרצוף נקודות דס"ג דא"ק, שיצאו למטה מנקודת הסיום דצמצום ב', ונעשו לבחינת חלל פנוי שאינם ראויים עוד לקבל אור, כנודע, הנה הם המקור שמהם נבררו הכלים דאחורים דזו"ן. אמנם מטרם שביה"כ לא היו ראויים כלל שיקבלו עוד את אור העליון, בהיותם נמצאים כבר למטה מהמלכות המסיימת. אלא בסבת שביה"כ, שז"ת דנקודות נשברו פו"א, וגם הכלים דפנים ירדו לבי"ע ומתו ביחד עם הכלים דאחורים, הנה אז נתערבו כל הכלים והניצוצין זה בזה עד שאין לך ניצוץ מהם שלא יהיה כלול מכל אבי"ע. כלומר הן מכלים דפנים כולם, והן מכלי דאחורים כולם, כי כן נתערבו ונכללו זו מזו.

והנה תחילה נבררו רק הכלים דפנים

רעא) כי אלו המסכים שבאצילות, אינם מעכבים על אור החכמה, אלא להיפך הם ממשיכים אור החכמה, כי אפילו המסך דבחי"ב החושק יותר בחסדים מבחכמה, הנה גם הוא עולה לקבל חכמה בשביל הז"א עכ"פ. משא"כ בג' העולמות בי"ע, הם מסכים גמורים המפרישים החסדים מהחכמה, ואפילו בעולם הבריאה שיש שם ג"ר, אינם עצמות ג"ר דבינה, אלא כח ג"ר שלה בלבד, כי החסדים דבינה הופרשו לגמרי מהחכמה, מסבת הפרסא הכלול שם במסך הזה. (א' תתק"ג ד"ה מתגלה).

רעב) כלים דפנים מקורם מנקודים דקטנות, כי האור דנקבי עינים התפשט בכלים דחב"ד חג"ת דז"ת עד החזה שבהם, ורק מתחתיהם הופרס הפרסא, שהוא הסיום דצמצום ב'. ונמצא אשר באלו הכלים אין

נבחן בהם שהפנים כלולים באחורים, וכן האחורים כלולים גם מהפנים: ומהפנים עצמם נבררו כלים דקטנות דו"א, שהם חב"ד חג"ת דכלים, וחג"ת נה"י דאורות. ומהאחורים הכלולים בהכלים דפנים, נבררו כל הכלים דאחורים דו"ן הבאים בהם בעת גדלות. ומהכלים דפנים הכלולים באחורים נבררו כל פרצופי בי"ע. ומבחינת האחורים הכלולים בפרצופי הבי"ע, דהיינו מבחינת נקודת החזה שבהם, נברר נשמת אדה"ר. (א' תתקנ"ה ד"ה וכנגד).

בלבדם, ומהם נתקנו בחינת הו"ק ונקודה דו"א, שהם כולם פנים ולא יארע בהם עוד מיעוט לעולם, כי שבירתם מתחילה לא היתה מחמת עצמם, אלא מחמת בירורם עם האחורים, ולכן אחר שנבררו פעם בפני עצמם, אין בהם אחיזה עוד לחיצונים. ואח"כ נבררו האחורים הכלולים מבחינת כלים דפנים, כלומר בעת שהכלים דפנים היו בשבירתם בבי"ע נתכללו בהם בחינות מכלים דאחורים, ואלו נתבררו ג"כ לאצילות ונעשו לכלים דאחורים דו"ן. (א' תתקנ"ד ד"ה ובאורים).

רעו) ערך פרצופי בי"ע, כלפי נשמת אדה"ר, הם כערך הו"א כלפי הנוקבא שלו. כי כמו שהו"א הוא בחינת הכלים דפנים חב"ד חג"ת עד החזה, כן פרצופי בי"ע הם בחינת הכלים דפנים חב"ד חג"ת עד החזה, אלא שהם בחינת פנים דאחורים כנ"ל בתשובה רע"ה. וכן כמו הנוקבא דו"א היא בחינת החזה של הו"א, כן נשמת אדה"ר היא בחינת החזה דפרצופי בי"ע, כנ"ל בתשובה רע"ה. (א' תתקנ"ה ד"ה ובחינת).

רעו) הנה הכלים דפנים ואחור דנקודים, כוללים ש"ך ניצוצין, שמבחינת מחזה ולמעלה הם בחינת ט"ר דכל מלך מח' המלכים שנשברו שהם ט"פ ל"ב בגימטריא רפ"ח, ומבחינת מחזה ולמטה שהם בחינת המלכיות דכל בחינה מד' הבחינות שבח' המלכים, שהם ל"ב מלכיות, הם הל"ב ניצוצין שאין להם בירור מקודם גמר התיקון. והנה לולא נשברו הכלים פנים ואחורים, ולא היו נתערבו הכלים דפנים עם הכלים דאחורים דהיינו הרפ"ח ניצוצין עם הל"ב ניצוצין זה בזה, לא היה שום תיקון אל הכלים דאחורים אפילו בגמר התיקון, אלא מתוך התערבות הרפ"ח עם הל"ב, ונכללו זה בזה, עד שאין ניצוץ קטן בהשבירה שלא יהיה כלול מכל הש"ך ניצוצין, הנה אז הולכים ונבררים בחינת כלים דאחורים לזו"ן ולפרצופי בי"ע במשך שתא אלפי שני, ועי"ז מתתקנים ג"כ בגמר התיקון גם בחינת ל"ב האבן. הרי שירידת הרפ"ח ניצוצין והתערבות עם הל"ב ניצוצין גרם לתחית כל הכלים דח' המלכים אפילו לבחינת ל"ב האבן שלהם. (א' תתקנ"ג ד"ה אלא).

רעו) נפשו של אדה"ר היא באמת בחי"ד, דהיינו המלכות דצמצום א' שנתצמצמה, וגופו הוא מבחינת נקודה דעוה"ז, וזהו רק מבחינת מקוריות. כי אדה"ר נולד בעולם התיקון, אשר כבר נמתקה הבחי"ד שהיא מדת הדין, במדת הרחמים שהיא בחי"ב בינה. וז"ס ויברא אלקים את האדם עפר מן האדמה. כי עפר סתם היא נקודה דעוה"ז שנקראת עפר. אבל עפר מן האדמה, מורה שכבר נמתקה בבינה שנקראת אדמה, ארץ אדום. דהיינו המלכות הנכללת בבינה. והוא נזדכך כל כך בעת יצירתו, עד שלא היה לו מהאי עלמא כלום, כי אפילו בחינת הגוף שלו היה מו"ק דיצירה, עומדים במקום שש ראשונות דעולם הבריאה. ובבחינת הב' והג' דע"ש נזדכך עוד יותר, כנודע. (א' תתקנ"ה ד"ה ונתבאר).

רעו) נודע, שזו"ת דנקודים נשברו פו"א, ונתערבו ונכללו זה בזה, עד שאין ניצוץ קטן שאינו כלול מכל הש"ך ניצוצין, דהיינו מכל בחינות הכלים דאבי"ע. וע"כ

חג"ת ונקודת החזה, והשירים ה"ס פסיעה לבר הנכללת בנקודת החזה. ומחזה דבריאה ולמטה מתחילים ב' אלפים אמה תחום שבת, דהיינו עד החזה דיצירה של עתה, ששם חלל ריק בלי קדושה וגם בלי קליפה. ומחזה דיצירה ולמטה הוא מחוץ לתחום, כי שם מדור הקבוע של הקליפות.

בחינה שלישית היה בע"ש בין הערבים, שאז עלו גם שש התחתונות דעשיה לאצילות, ונעשה העשיה פב"פ עם היצירה. וסיום תחום הקדושה נתעלה למקום הפרסא, כי נתבטל גם בחינת עיבורה של עיר, והיו אז כל ט"ו הספירות, שהם ע"ס דבריאה ושש ראשונות דיצירה, בבחינת אלפים אמה תחום שבת. (אות ס"ד עד אות צ').

רפא) הגם שבחינה השלישית בע"ש בין הערבים, היו כבר כל העשיה באצילות פב"פ עם היצירה, שהיה אז בחינת ז"א, עכ"ו כלפי חול היה זה עוד בבחינת אב"א. והוא כי אין העשיה יכולה להתברר כולה עד בחינת פב"פ, כי אם ע"י המ"ן דמלכות, וכל הבריורים שנעשו אז, היו רק על מ"ן דאמא בלבד. פירוש: כי עיקר כל התיקון שנעשה בעולם האצילות, היה ענין הגניזה דמלכות ברדל"א, שע"כ גם בעת ירידת ה"ת לפה אינה למלכות רק ליסוד דמלכות, הנכללת עם מלכות דאמא, וע"י נשמרים המוחין שלא יתפשטו למטה מפרסא. אמנם זהו ג"כ סבה, שהל"ב האבן אינם יכולים לקבל שום תיקון במשך הגניזו דמלכות להיותם בחינת ל"ב המלכיות של הו"ת דנקודים, וע"כ למ"ן דנוקבא הן צריכים, והיא גנוזה ברדל"א, ואין עליה זווג מטרם גמר התיקון. ולכן עולם העשיה שהיא בחינת מלכות, לא יכלה להתברר מבחינת מ"ן דאמא, רק הד"ר שלה, אבל הו"ת שלה קבלו אז רק הארת אחוריהם ביתה מאמא, כלומר, שאור אמא היה מסתיר את האחורים אלו דעשיה שלא נבררו, שלא יהיה בהם אחיזה אל החיצונים, שה"ס התיקון של אב"א ופניהם מגולים כלפי חוץ. ונמצא שבאחורים

רעח) כיון שמקוריות נשמת אדה"ר הוא הבח"ד, כנ"ל בתשובה רע"ו. והיא הנקראת נקודה דאמצעיתא, משום שהיא הקוטב שעליה, כדי לתקנה, סובבים כל העולמות כולם. וע"כ גם אדה"ר שמקורו הוא מבחי"ד כולל ג"כ לכל העולמות וכשהוא מתקן את עצמו, כל העולמות כולם מתתקנים על ידו. (שם)

רעט) בית המקדש דעוה"ז, הוא בחינת בריאה דעוה"ז, אמנם אדם מעפר דבי מקדשא דלעילא נברא, שהוא עפר דעולם הפריאה ממש, דהיינו מבחינת נקודת החזה דיצירה, שהיה עומד אז בנקודת החזה דעולם הבריאה, ונקודה זו נקראת עפר מן האדמה. (א' תתקנ"ה ד"ה וזה).

רפ) בחינה הראשונה היא בע"ש בעת לידתו, שראשו וגרונו, שהם עולם הבריאה וג"ר דיצירה, היו בג"ע, ראשו שהוא ע"ס דבריאה היה בז"א דאצילות, וגרונו שהוא ד"ר דיצירה, היה במקום הנוקבא דז"א דאצילות. וחג"ת עד החזה דאה"ר שהם בחינות שש תחתונות דיצירה היו בשש ראשונות דבריאה עד החזה דבריאה. וב"ש תחתונים דת"ת דאדה"ר, שהם ד"ר דעשיה היו בד"ת דעולם הבריאה. ונה"י דאדה"ר שהם בחינת שש תחתונות דעשיה, היו בשש ראשונות דיצירה עד החזה שבה, ששם היה סיום כל הבי"ע והקדושה, בסוד אמר לעולמו די ואל תתפשטו יותר. ומחזה דיצירה ולמטה עד לעוה"ז היה חלל פנוי מדור קבוע אל הקליפות.

בחינה השניה היא בע"ש בשעה חמישית, שאז הו"א עלה לא"א, והנוקבא לאו"א, והבריאה לישו"ת והיצירה כולה לו"א, וד"ר דעשיה במקום הנוקבא דז"א. ושש תחתונות דעשיה במקום שש ראשונות דבריאה, ומקום זה דשש ראשונות דבריאה, היא בחינת עיבורה של עיר, הנחשב לבחינת בליטה מאצילות, וה"ס ע' אמה ושירים שמוסיפים על העיר, שהם הו"ס: חב"ד

שאינן בירורין עולים אז ממ"ן דנוקבא, אלא רק ממ"ן דאמא, ולכן אע"פ שז"א עלה לא"א והשיג בחינת יחידה, אין זה אלא בחינת מחזה ולמעלה דיחידה המיוחס לאמא, אמנם מחזה ולמטה דז"א המיוחס למלכות, לא היה יכול לקבל אור הזה דיחידה, כי למ"ן דמלכות הוא צריך. ונמצא משום זה, שגם העשיה לא יכלה לעלות לאצילות רק הד"ר דעשיה שאור ו"ק דיחידה מספיק לו, כי הראש הוא בחינת ממטה למעלה, אבל הז"ת דעשיה שהוא בחינת גוף, צריך לג"ר דיחידה המושפעים גם ממעלה למטה, וע"כ נשאר בבריאה. (אות פ').

אלו דעשיה, נאחזים כל הקליפות דל"ב האבן, אלא אור אמא שומר עליהם מפני החיצונים. וכן היה בבחינת השלישית דע"ש בין הערבים, שע"י אור השבת ששמר על העשיה יכלה לעלות כולה לאצילות בקומה שוה עם היצירה, אמנם עוד היה נשאר האחרים שלה בלי בירור, והקליפות עוד אחוזים שם בין הדבקים. הרי שהגם שכבר היה העשיה בעולם אצילות, מ"מ עוד היה בה טו"ר, היינו השורש של ל"ב האבן שאינו נברר אלא על המ"ן של המלכות, שזה יהיה רק לע"ל בעת שתתגלה המלכות ממקום הרדל"א. (א' תתק"כ ד"ה ואע"פ).

רפב) נגיעה פירושה השואת הצורה, ומתוך שהאחרים דעשיה עוד לא היה נברר אז, כי למ"ן דנוקבא צריכים, ועוד נמצא שם בין הדבקים אחיזה אל הקליפות דל"ב האבן, נמצא עוד העשיה אב"א, דהיינו שמשומרת ונסתרת באור האחרים דאמא. וז"ס נוגעת ואינו נוגעת בהאי עלמא, כי מצד הארת אור אמא, נמצאת רחוקה מעוה"ז ג' עולמות, כי ע"י אור אמא עלתה לאצילות. אבל מצד אחיזה חיצונים בין הדבקים, ששם השורש דל"ב האבן, הרי היא נוגעת בארץ שלנו, שהיא שמרי הקליפות דל"ב האבן, ואם היה מגולה זה, היתה נפלה לסיוס רגלי א"ק ונוגעת בארץ שלנו. (א' תתק"כ ד"ה וזה).

רפו) כל הנברר בז"א, הוא בחינת נוקבא, אלא כיון שיש ב' בחינות בזו"ן: אב"א ופב"פ, והעולמות עוד היו אב"א ע"כ גם הבריאה שכבר היתה בבחינת ז"א, יכלה לברר רק בחינת נוקבא דאב"א, העומדת מחזה ולמטה דז"א, וע"כ לא עלו באצילות רק הד"ר דיצירה ושש התחתונות נשארו בבריאה. (שם)

רפז) כל הנברר בנוקבא דאצילות, היא בחינת בריאה, וכיון שהיצירה היתה בבחינת נוקבא דאצילות, ע"כ עולם העשיה הנברר על ידה נעשה כבריאה. אלא מתוך שרק הד"ר דיצירה היו במקום הנוקבא, והו"ת שלה היו בבריאה ע"כ הוכר חילוק הזה גם בעשיה, אשר רק הד"ר דעשיה היו בד"ת דבריאה, אבל הו"ת דעשיה היו בו"ר דיצירה. (אות נ"ו ז').

רפג) מתוך שאו"א הפנימים נגזו, ע"כ אין עלית ז"א לא"א נחשב רק לו"ק דחיה, ולכן לא הועילו המוחין האלו רק להעלות את הד"ר דיצירה לאצילות, אבל לא להו"ת שלו, כי הז"ת דיצירה שהם בחינת גוף, הרי הוא צריך לבחינת ג"ר דחיה, המושפעים ממעלה למטה, אבל הו"ק דחיה אינם מקבלים רק מבחינת ממטה למעלה לבד. (אות נ"ו).

רפד) הוא מטעם הגניזו דמלכות ברדל"א, ואין עליה זוג בשחא אלפי שני,

רפח) עי' לעיל תשובה רפ"א.

עוד גוף האצילות, אלא מצד שהם שורש לזו"ן, לכן נתמעתו וקבלו עליהם צמצום ויצאו לחוץ מאצילות. ונבחן ע"כ יציאה זו כמו בליטה לחוץ מגופה מחמת העובר ולא מחמת עצמה. ע"י לעיל תשובה ל"ד. (אות פ"ג).

רצד) האי עלמא הוא בחי"ד, ומשמרים דקליפות דל"ב האבן, אמנם פרצופי הקדושה נתבררו רק מרפ"ח ניצוצין, ול"ב ניצוצין דל"ב האבן נדחו מהם, ובמקומם קבלו ל"ב בחינות מלכיות מאמא. ונמצא שאין להם בחינת ל"ב האבן כלום. ועד"ז נבררו נר"ן וגוף דאדה"ר, דהיינו שנדחה ממנו כל הל"ב ניצוצין דל"ב האבן, ובמקומם קיבל ל"ב מלכיות מאמא. וז"ס שאדה"ר לא הוי ליה מהאי עלמא כלום. (א' תתקמ"ב ד"ה ועם זה).

רצה) ע"י לעיל תשובה רע"ג ותשובה רע"ד.

רצו) אחר שנפלו הו"מ פו"א לבי"ע גם המקום בי"ע נתפשט לפו"א, דהיינו למקום חב"ד חג"ת עד החוזה, ששם נעשה מקום לכלים דפנים. ומחזה ולמטה שהם תנהי"מ, נעשו מקום לבחינת האחוריים. וע"כ ירד גבול הפרסא למקום החוזה דכללות בי"ע, שהוא עתה בחינת החוזה דיצירה, ועד שם היו יכולים להתפשט עכ"פ בחינת קדושה של בי"ע. אבל משם ולמטה שהוא מקום אחוריים גם עתה נשאר בהכרח חלל פנוי, ונעשה מקום קבוע אל הקליפות, ע"י לעיל תשובה ק"ג. (אות צ"ז).

רצז) ע"י לעיל תשובה רצ"ו.

רצח) אמת הוא שבחינת הקליפות שהם ענין המיתה היה בעולם, אמנם העולם היה בבחינת חירות ממלאך המות, כי לא היה לו שום שליטה להזיק משהו, וע"י החטא ניתן לו השליטה. (א' תתקמ"ג ד"ה ונמצא).

רפט) כי אין כאן מקום מדומה לומר שעולה ממקום למקום, אלא ענין עליה פירושו השואת הצורה. וע"כ כשאתה אומר שהבריאה עלתה לאצילות, הכרח הוא שהשוה צורתה לאצילות והיא כמו האצילות ממשי. (אות ס' ואו"פ ד"ה הבריאה).

רצ) א"א מלביש על ז"ת דעתיק, העומדים במקום ז"ת דנקודים, שהם ז"א דנקודים, הרי שא"א עומד במקום ז"א. לכן מקומו של א"א צריך להיות מקום ז"א. (אות פ"א).

רצא) א"א עומד במקום ז"ת דנקודים, כנ"ל תשובה ר"צ. כי הראש דא"א מלביש חג"ת דעתיק, העומד במקום חג"ת דנקודים. ואו"א מלבישים מפה ולמטה דא"א, ששם נה"י דעתיק העומדים במקום נה"י דנקודים, הרי שאו"א עומדים במקום הנוקבא דז"א, שהיא בחינת נה"י דנקודים. והנה בי"ע הם בחינת מחזה ולמטה דז"ת נקודים, שבעת שביה"כ נשברו ומתו מטעם שנתפשטו למטה מפרסא, ועתה בעולם התיקון צריכים הם לעלות ולהתתקן למעלה מפרסא. הרי שבי"ע צריך ליקח בחינת מחזה ולמטה דז"א. והנה כשז"א לוקח מקומו דא"א, נמצא בי"ע צריכים להלביש בחינת מחזה ולמטה שלו, שהוא מקום מחזה ולמטה דא"א דקביעות, ששם עומדים עתה ישו"ת וזו"ן: הבריאה צריכה להלביש במקום ישו"ת, והיצירה במקום ז"א, והעשיה במקום נוקבא דאצילות. (אות פ"א).

רצב) ע"י לעיל תשובה רפ"ד

רצג) שש ראשונות דבריאה נחשבות לבחינת בליטה מאצילות, כי הם ממקורם בחינת ב"ש ת"ת שהם ישו"ת דגופא, שלא קבלו בחינת צמצום מחמת עצמם, כי עצמותם היא כמו בינה דהיינו אור דחסדים, שאינם מקבלים שום מיעוט וצמצום, וע"כ מבחינה זו נחשבים הו"ר דבריאה כמו שהם

שג) כי מקודם החטא, הגם שהיה ענין הקליפות הם המיתה, אמנם לא היה בהם שליטה כלום להזיק אל הקדושה, אבל אחר שחטא, וגרם לגילוי דבחי"ד תוך המ"ן דאמא, הרי נאחזו בו הקליפות דבחי"ד שהם המיתה. כי באמת היה מקורו מבחי"ד, שה"ס עפר, אלא שהיה נמתק במדת הרחמים שה"ס הבינה, שז"ס עפר מן האדמה, דהיינו מלכות דבינה שנקראת אדמה, אמנם ע"י החטא שנגלה שורשו מהאי עלמא, הרי נתקרב אל הקליפות ויש להם שליטה עליו להחטאו ולהמיתו. וז"ס כי עפר אתה ואל עפר תשוב, כי החטא בעצמו גילה ששורשו מעפר דהאי עלמא. וע"כ ביום אכלך ממנו מות תמות, כי נגלה בו בעצמו ענין המיתה. (א' תתקמ"ד ד"ה ואחר)

שד) העשיה עצמה נבררה לגמרי בסוד המ"ן דבינה, ואין בה מבחי"ד כלום, אלא מפאת החטא שהנחש הטיל זוהמא בחוה, ירדה הבינה לצורת הבחי"ד, ונעשה השתוות מעולם העשיה אל הקליפות, שזה ענין ירידת העשיה והתלבשותה בקליפות, ואע"פ שאין זה נוגע אל העשיה עצמה, אמנם המקבלים מהעשיה, הרי השפיע מתערבת בקליפות המלבישים אותה, שז"ס שעולם העשיה הוא רובו רע (א' תתקמ"א אות צ"ד).

שה) המקום בי"ע, שנעשה מבחינת המחזה ולמטה דפרצוף תנה"י דא"ק, הוא נקרא חיצוניות העולמות בכללם, וכל מה שבתוך המקום, הוא בערך זה פנימית העולמות. אמנם גם פנימיות העולמות יש בו גם פו"ח. (ע"י לעיל תשובה צ"א ואות צ"ט ובאו"פ א' תתקמ"א ד"ה אמת).

שו) א', הוא מקום בי"ע, הנעשה מן תנה"מ דפרצוף תנה"י דא"ק. ב', הוא הפרצופים וכל שבתוך העולמות בי"ע מבחינת הקדושה, הנבררים מן שביה"כ בסוד רפ"ח ניצוצין. ג', הם הקליפות, ששורשם הוא רק ל"ב האבן בלבד, אלא ע"י חטא

רצט) אי אפשר להעלות ממ"ן דנוקבא מטרם גמר התיקון, משום שהמלכות נגנזה ברדל"א, ואין עליה שום זוג, וכל הבירורים הנעשים נבחנים לבחינת מ"ן דאמא. והוא כי בחינת ל"ב המלכיות נדחים תמיד מן הש"ך ניצוצין ול"ב מלכיות דאמא באים במקומם, כנודע. (א' תתקמ"ה ד"ה באופן).

ש) כי המשיך האורות בעת שעוד לא היה נבררים המ"ן דמלכות, וע"כ לא היה שם נוקבא מוכנת לקבל האורות ההם, ונמצא שהאורות יצאו בבחינת דכר בלי נוקבא, שז"ס קריין בלי זוג דדו"ג. (א' תתקמ"ו ד"ה וזה אמרו והבן).

שא) כי בשביה"כ עוד לא היה ענין העיבור אל הז"ת שעושה בהם תיקון קוים ומתקן אותם לפרצוף בפ"ע, וע"כ כשיצאה הגדלות דנקודים נתחבר הגדלות עם הקטנות לפרצוף אחד, וע"כ נשברו יחד. משא"כ כאן בחטא דעצה"ד, כבר נעשה בהקטנות תיקון קוים בבחינת העובר, שבוה נתקן הקטנות לפרצוף בפ"ע בבחינת עיקר הפרצוף. ואח"כ כשבא הגדלות לא היה זה אלא בסוד תוספות לבד, וע"כ כשנשבר בחינת התוספות לא היה זה נוגע כלל לעיקר הפרצוף שהוא הקטנות. (א' תתקמ"ו ד"ה והתשובה).

שב) כי מטרם החטא, גם בעת אצילות הקטנות דבי"ע, היו זר"ן במקום או"א וישסו"ת, ונתקנו משום זה גם המחזה ולמטה שלהם בבחינת מלכות דאמא לגמרי, ולא היה בהם מבחינת ה"ת כלום, כי המוחין דאמא הוריד מהם בחינת ה"ת והמלכות דסיום שבחזה שלהם למקום הפרסא, וע"כ יצאו בי"ע במדרגת זר"ן דאצילות, משא"כ לאחר החטא, שהנחש הטיל זוהמא בחוה, שפירשו, שבחינת ה"ת חורה ונתערבה בבינה, הנה שוב חזרו הזר"ן לו"ק ונקודה, והמחזה ולמטה שלהם שהם הבי"ע, ירדו למטה מרפסא. (א' תתקמ"ו ד"ה אמנם).

שי' בחינה א', הם האורות דט"ר שנסתלקו ממנו לשורשם, כי מאורות אין נפילה לקליפות כנודע. והם הנקראים זיהרא עילאה, והוא בחינת ט"ר דכל בחינה פרטיות שבנשמתו. ב', הם מה שנשתייר בו, והם בחינת נפש דאורות מכל המדרגות הפרטיות שבו. ובחינת כתר דכלים מכל הפרטים שבו. שהם מאה נפשות במאה כתרים. בחינה ג', היא מה שנפלו ממנו לקליפות, והוא הט"ת דכלים והט"ר דניצוצין מכל הפרטים שבנשמתו, שהם נפלו לקליפות. (אות קכ"ה).

שיא' זווג א' הוא פב"פ, שהם מוחין דהולדה, כי יש בהם הארת חכמה, כי אין הולדה אלא ממוחין דחיה. וזווג ב' הם בחינת חסדים מכוסים בלי הארת חכמה. וכשוז"ן מקבלים מזווג א' דאו"א, אז יש להם מוחין דפב"פ. אבל כשמקבלים מזווג הב' דאו"א, הנקראים ישו"ת, שהם חסדים מכוסים, הנה הם אינם מספיקים לו להיות ג"ר, אלא מחוזה ולמעלה שהם הכלים דג"ר דגופא, שהם אינם בחינת עצמו, אלא בחינת ג"ר מבינה, שבהם אינו צריך להארת חכמה, דהיינו למוחין דפב"פ. אמנם מחוזה שלו ולמטה ששם ו"ק דגופא ובחינת עצמו, הוא נשאר בו"ק בלי ראש, ונוקבא אין לה אז אלא בחינת אב"א.

ונמצא שבריא, שהיא בחינת בינה משורשה, והיא מקבלת סיפוקה מזווג ב' דאו"א, דהיינו חסדים מכוסים, ע"כ יש לה ג"ר מהזווג ההוא. אבל היצירה שהיא בחינת ז"א דגופא משורשה, היא מקבלת סיפוקה רק מזווג א' דזו"ן, שהם מוחין דפב"פ, אבל מזווג דישו"ת דהיינו מחסדים מכוסים אין לה אלא ו"ק בלי ראש, דהיינו כמו בחינת הקביעות והקטנות דז"א, כי היצירה היא כמו הז"א עצמו, שאין לו מוחין דתוספות רק מהארת חכמה, והחסדים המכוסים אינם מוסיפים לו כלום על הקביעות שלו. ועולם העשיה, שהוא בחינת מלכות דגופא משורשה, אין לה ממוחין האלו דישו"ת

עצה"ד שנחרבו המוחין דקדושה, שהיו מבחינת רפ"ח ניצוצין, ולא כלום מבחינת ל"ב האבן, הנה הם נפגמו מחמת החטא כי נתערב בהם מבחינת ל"ב האבן ונפלו לקליפות. ומאלו הניצוצין שירשו מן המוחין דקדושה, נבנו כל אבי"ע של הקליפות בסוד זה לעומת זה עשה אלקים. (א' תתקמ"א ד"ה וצריכים).

שו' הם: הגניזו דאו"א הפנימים, וגניזו של המלכות ברדל"א. (א' תתקמ"א ד"ה ועיקרם).

שח' הנה ערך פרצופי בי"ע, עם אדה"ר לאחר החטא, הוא כערך ז"א ונוקבא דז"א דאצילות לאחר החטא, דהיינו שז"א הוא ו"ק ונוקבא היא נקודה, כן בי"ע הם בחינת ו"ק דהיינו חב"ד חג"ת עד החוזה, ואדה"ר הוא בחינת נקודת החוזה. וע"כ כמו שנשארו לפרצופי בי"ע הבחינה חב"ד חג"ת מכל הפרצופים שבהם, כן נשאר לאדה"ר, בחינת הנקודה מכל פרצופי בי"ע, מלבד מפרצופי או"א דבריא, שלא נשתייר לו מהם כלום. והנה נקודת החוזה נבחנת לבחינת כתר דכלים ולבחינת נפש דאורות, כנודע. ונמצא שנשארו לו מאה כתרים שבהם מאה נפשות, כי י"ב פרצופין בבי"ע, שהם: או"א וזו"ן בבריא, וכן ביצירה, וכן בעשיה. ובכל אחד ע"ס, שמלבד או"א, הם עשרה פרצופים, שהם מאה ספירות, ונשאר לו מכל ספירה בחינת הנפש שבהם, בכלים דכתרים, והם מאה כתרים שבהם מאה נפשות. (אות קכ"ג).

שט' הוא מטעם ערך ההפוך שיש בין הכלים והאורות, שבכלים נבחן שהעליונים מתגדלים תחילה, והיפוכו באורות, שבהם נבחן שהתחתונים נכנסים מתחילה, וע"כ כשיש לו כתר דכלים, אין לו כי אם נפש דאורות. וכשיש לו כתר וחכמה דכלים יש לו נפש רוח דאורות וכו' כנודע. (א' תתקנ"ט ד"ה הכתרים).

שטו) ע"י לעיל תשובה שי"ד.

שטז) בחינה א' היא המקום בי"ע. בחינה ב' הוא האצילות של ג' עולמות בי"ע בראשונה ע"י זו"ן שבמקום או"א וישו"ת דאצילות, שהיא בחינת העיקר שלהם. בחינה ג' היא המוחין דתוספת שהשיגו בבחינה הב' בשעה חמישית דע"ש, ובבחינה הג' דע"ש בין הערבים. בחינה ד' היא המוחין שנשארו בבי"ע לאחר החטא, שהם רק הו"ק שיצאו בראשונה בבחינת העיקר, וכל המוחין דתוספת נאבדו מהם, וגם המוחין דו"ק שנשתיירו נפלו מאצילות למקום בי"ע, עד שד"ת דיצירה וכל הע"ס דעשיה נתלבשו במדור הקליפות. בחינה ה' היא המוחין דאמא שקבלו ע"י זווג או"א דאצילות בהרכנת הראש למקום ישו"ת וזו"ן דאצילות: שעולם הבריאה השיג מהם ע"ס שלמות, ועולם היצירה דק ו"ק בלי ראש, ועולם העשיה רק אב"א. בחינה ו' היא ירידת פרצופי האתור דה"פ אצילות, שנתלבשו תוך הפרצופים דבי"ע ונעשו להם נשמה לנשמה. בחינה ז' היא המלכות דאצילות שירדה ונעשית עתיק לבי"ע.

שז) לכאורה נראה שיש שינויים בזה בדברי הרב, כי בכ"מ משמע שפרצופי בי"ע הם בקומה שוה, וכן כאן באות רי"ט בסדר התלבשות הפרצופים נראה ג"כ שקומתם שוה. וכן בשערי קדושה אומר שכל ה"פ דכל עולם מבי"ע, הם רק כנגד פרצוף אחד דאצילות, נמצא שקומתם שוה, כי כל הפרצופים היוצאים על מסך אחד הם בקומה שוה. אמנם ממ"ש כאן באות כ' וכ"א, שכל אחד מה"פ בי"ע נבררו בהעליון שלו, הרי שאין קומתם שוה. וכן ממ"ש כאן באות קנ"ו, שהעולמות יצאו זה מזה בסוד חותם ונחתם, שכל מה שיש בחותם יש בהנחתם ממנו, א"כ משמע שכמו שה"פ אצילות הם ג"כ זה למטה מזה, יש בהכרח דוגמתם בבי"ע. וכן בכ"מ. אמנם כן הוא שהעולמות יצאו בדרך

המאירים בבריאה, רק בחינת אב"א, דהיינו כמו הנוקבא דזו"א בעת שאינם מאירים בזו"א דאצילות רק המוחין דישו"ת, הנה הנוקבא דבוקה עמו אז אב"א מחזה ולמטה, כן העשיה לא תוכל לקבל מאלו המוחין רק בחינת אב"א. ויש עוד פירוש, ע"י באו"פ דף א' תתקס"ג ד"ה שורש. (אות ק"ל ואות קמ"ט).

שיב) בבריאה שיש שמה ג"ר, נוהג שם זווג הנקרא עונה. וביצירה שאין להם סיפוק מאלו המוחין דישו"ת המאירים בבריאה, והם ו"ק בלי ראש, ע"כ אין עונה בהם רק שאר, שהוא בחינת חיות לבד, וכסות הם מקבלים מעשיה, כי העשיה מכסה עליהם. ועשיה אין לה אלא שאר, כי אין תחתון שיכסה עליה. (שם, ובאות קל"ו).

שיג) ג' גו ג' המאיר בעשיה, אינה אלא אור הנפש לבד, ונמצא חסר שם ט"ר דאורות וט"ת דכלים, ואלו הם השוירים שנשתיירו מעשיה בלי תיקון בסוד והיה שארית יעקב בגוים, והם עתידים להתתקן לע"ל. (אות קל"ח).

שיד) מצד עלית ה"ת לנקבי עינים נתחלקה הבינה לב' פרצופים, כי ג"ר דבינה הם או"א עלאין, והם למעלה מהחיבור דה"ת, וזו"ת דבינה, דהיינו מחזה ולמטה דאו"א, הם נקראים ישו"ת, שבהם נתחברה הה"ת ונכללה מדת הדין במדת הרחמים. והנה זה נבחן לעלית מלכות לבינה, וה"ס הו"ה בניקוד אלקים, כי ישו"ת עצמם הם הו"ה ומדת הרחמים, וניקוד אלקים מורה על מדת הדין, שנכללה בה.

אמנם עולם העשיה, ה"ס בינה שירדה וקבלה לצורת מלכות מחמת הפגם של החטא דעצה"ד, כי ע"כ ירדה העשיה ונתלבשה במקום הקליפות, כנ"ל בתשובה שי"ד. וע"כ החיבור הזה גורם אחיזה לחיצונים בין הדבקים של אב"א שלה בסוד אלהים אחרים. (אות קמ"ה).

מוחא, עצמות, גידין, הם פנימיות הספירות. וב' הבחינות: בשר, ועור, הם חיצוניות הספירות. נשמות בני אדם הם פנימיות העולמות, והמלאכים ורקיעים והיכלות ולבושים וכו', הם חיצוניות העולמות. גם האורות בערך הכלים שמתלבשים בהם, נחשבים ג"כ לפנימיות וחיצוניות (א' תתקע"ה ד"ה אלהות. וא' תתקמ"מ ד"ה פנימיות).

שכ) היינו רוח נפש המלוכשים בכלים החיצונים, הנקראים בשר ועור: כי גם באצילות אינם כלים פנימים, משום שהאורות חיה יחידה המבררים אותם, אינם אורות שלימים אלא רק בחינת ר"ק דחיה יחידה, אמנם כאן בבי"ע שאין כאן אפילו אור החיה, אלא רק מבחינת פרצופי האחור דאצילות המאירים בבי"ע, ע"כ הכלים בשר ועור הנבררים על ידם הם קלושים וחיצוניות ביותר, ועל אורות דנפש רוח המלוכשים בהם, נאמר ומשם יפרד, כלומר שמוזוגם נולדים כל בחינת חיצוניות בבי"ע, שהם המלאכים והלבושים והיכלות, שאינם אלקיות אלא בחינת פירודא. (א' תתקפ"א ד"ה ואלו).

שכא) הנה מבחינת מוחין הקבועים בפרצופי אצילות אין לזו"ן רק ו"ק ונקודה, ונמצא בעת שהנוקבא משגת פרצוף דאחור בקומה שוה עם הז"א הרי זה נמשך ממוחין דתוספות, ונודע שעיקר האור ושורשו נשאר בעליונים, ורק ענף נמשך ונכנס אל התחתון, נמצא שעתיק וא"א ואו"א וישסו"ת וזו"ן השיגו כל אחד אותם המוחין מטרם שהגיעו להנוקבא, ולא עוד אלא בהם נשאר עיקר האור. ע"כ במיעוט הירח בעת שנפל פרצוף האחור דנוקבא לבי"ע, גרמה בזה שכלהו פרצופי דאחור דאצילות העליונים ממנה נפלו ג"כ באותה העת. כי היא גרמה לכל אלו המוחין דתוספות שיצאו בהעליונים, לכן בעת נפילת המוחין שלה עצמה נפלו עמה כל המוחין עלאין שיצאו מחמתה. (א' תתקפ"ב ד"ה והענין).

חותם ונחתם וכל מה שיש באצילות בפרטי פרטיות יש ג"כ בבי"ע, וכן השוה אותם במפורש בע"ח ש"מ פי"א אלא הענין הוא, שיש לזכור שמתחילה יצאו העולמות מבחי' זו"ן דאצילות שבמקום אר"א, ואז ודאי יצאו העולמות זה מזה, שמתחילה נשלם הכתר דבריאה בעי"מ, ואח"כ הוציאה הקטנות דחכמה עד שיצאה המלכות דבריאה בעי"מ. ואחר כך שנפלו העולמות למקום בבי"ע, נשארו בחינת ו"ק שבהם בזה למטה מזה, כל אחד מבחינה שהיה לו באצילות. ואח"כ כשקבלו המוחין דאמא, הנה יציאת המוחין דאו"א בהתלבשות הזו"ן דאצילות, היה ודאי בקומה' שוה, וכן ירדו משם לפרצוף הכתר דבריאה, ובהם יצאו ג"כ בקומה שוה כמו שהיו בזו"ן דאצילות. אמנם אח"כ נתן פרצוף הכתר את המוחין המיוחדים לחכמה דבריאה לפרצוף החכמה, וכן החכמה נתנה לבינה שתחתיה עד שהגיעו אל המלכות דבריאה באופן: שמ"ש הרב כאן סדר התלבשות הפרצופים בקומה שוה, הוא מדבר רק מפרצוף אחד, כי כל פרצוף יש בו ה"פ, אבל הפרצוף הא' השפיע המוחין לפרצוף הב' הקטן ממנו, והב' לג' בזה אחר זה. ע"ד הנוהג בה"פ אצילות. כמ"ש ענין זה היטב בבית שער לכונות.

שיח) בבי"ע נחלקו מאצילות רק בענין האור, שאין שם בבי"ע רק אור של תולדה ולא עצמות. אבל בשאר ענינים אין ביניהם שום חילוק, וכל הפרטים שנמצאים באצילות ישנם גם כן בבריאה וכן ביצירה וכן בעשיה. ואפילו בעולם עשיה שאין שם אלא אור הנפש, מ"מ יש שם ה"פ זה למטה מזה, שבכל פרצוף מהם כ"ה מדרגות, שהם ה"פ בעבי שבכל אחד כתר ואבי"ע באורד. וכן בשאר ענינים כגון פו"ח וכדומה. (א' תתקע"ג ד"ה החותם).

שיט) מקום בבי"ע הוא חיצוניות דכללות זעולמות, וכל מה שבתוך מקום בבי"ע, הוא זנימיות דכללות העולמות. ג' הבחינות:

שכב) ע"י לקמן תשובה שכ"ד.

שהם מוחא עצמות גידין, וע"כ הם נבחנו לפנימיות העולמות. (א' תתקפ"ח אות קע"ז).

שכג) האורות שהם בשלימות מבררים את הכלים, בכל שיעור עביות שבהם, ואז הם ראויים לכלים פנימים שיתלבשו האורות פנימים. אמנם אורות דחיה יחידה שאינם בשלימות לא יכלו לברר אלא חלק קלוש וזך מהכלים דעור ובשר, וע"כ אינם ראויים לאו"פ, ונעשו לכלים חיצוניים של המדרגה. הרי שהכלים החיצוניים הם יותר זכים מהפנימים. (א' תתקפ"ו ד"ה ואחר).

שכו) אע"פ שיש נפש רוח בכלים הפנימים שהם עצמות גידין, וכן נפש רוח בכלים החיצונים בשר ועור, מ"מ אין זה נחשב לב' מיני פנימים, אלא רק לפנימיות א', והוא מטעם כי הנפש רוח שבכלים חיצוניים, אינם בחינה אחרת, רק הארה שהגיעה להם מן הנפש רוח הפנימים, וע"כ נחשבים לאחד. (א' תתקפ"ט ד"ה העצמות).

שכד) ע"י לעיל תשובה ש"כ, שאו"פ דנר"ן התלבשו בכלים פנימים כח"ב, ואו"פ חיה יחידה, אין להם כלים, אלא נתלבשו תוך אור הנשמה. והוא מטעם שבעת ביאת אור חיה פנימי שביררה הכלי דבשר שהוא ז"א, היה צריך הנפש לצאת מהכלי דגידין ולהכנס אל הכלי דבשר, אמנם, לא נברה בשלימות בכל עביותה שיהיה ראוי לכלי פנימי כהלכתו, וע"כ נשאר אור הנפש בכלי דגידין, ובסבה זו גם האורות דנשמה ורוח הוצרכו להשאר בכלים דמוחא. ועצמות, וע"כ לא היה כלי לאור החיה להתלבש שם, והוכרח להתלבש באור הנשמה. ועד"ן בביאת אור יחידה שהיה צריך אור הנפש לירד לכלי דעור, ואז היו יורדים אחריה כל האורות, וכיון שכלי דעור לא נברר כל צרכו, לא היה יכול אור הנפש להתלבש בו, ונשארו הנר"ן בכלים דמוחא עצמות גידין, ואור יחידה התלבש באור החיה. אמנם עכ"ן קבלו הכלי דבשר ועור הארה מועטת דרוח נפש מרוח נפש הפנימים, וע"כ נמצא ב' בחינות של נפש רוח: א', נפש רוח השלימים שבכלים הפנימים. וב', הארה המועטת דנפש רוח שבכלים החיצונים בשר ועור. (שם).

שכז) מלוש פירושו מתעלם. כי כתר וחכמה דבריאה מתעלמים לגמרי תוך הבינה ורק הבינה בלבדה מאירה בבריאה. והיא מטעם שהמסך שעליו יצאו המוחין דאמא בשביל הבריאה, הנה הוא כלול בהפרסא המסיימת את אור האצילות, ואין משהו מאור החכמה יכול לעבור עם החסדים דאמא אל הבריאה, וע"כ הכתר וחכמה נעלמים לגמרי תוך החסדים דבינה, ואינם מאירים שם אלא החסדים דבינה בלבד. (ב' אלפים ד"ה וזה אמרו סוד).

שכח) נודע שכל בחינה מוכרחת לקבל רק מהבחינה שכנגדה. וכיון ששורש מקום עולם הבריאה, נעשה מב"ש ת"ת שהם בחינת ז"ת דבינה דגוף, ע"כ הם מוכרחים לקבל מהבחינה שכנגדם באצילות, שהיא ג"כ מז"ת דבינה הנקראים ישו"ת, ואינם יכולים לקבל מאו"א שהם ג"ר דבינה. (אות ר"ה).

שכט) המוחין דחסדים מכוסים, הם עצמות דאו"א, והמוחין דחסדים מגולים הם דישו"ת. והוא מטעם, כי או"א הם ג"ר דבינה, שהם לעולם בסוד כי חפץ חסד הוא, ר"ה ישו"ת שהם שורש זו"ן מקבלים חסדים מגולים להאיר לזו"ן. והנה מוחין אלו דבריאה, שהם רק חסדים מופרשים מחכמה הרי הם המוחין דאו"א עלאין שהם חסדים מכוסים ולא דישו"ת כנ"ל. וע"כ נחשבים

שכה) מלאכים באים מזווג דכלים חיצוניים דהספירות, שהם בשר ועור, וע"כ הם חיצוניות העולמות. ונשמות בני אדם באות מהזווג דכלים הפנימים שבספירות,

התנה"י דעתיק, להיותם לבושם באצילות. ע"י לעיל תשובה של"ג. (שם).

שלו) הם מלבישים זה לזה בקומה שוה, כי כן היה קומתם בעת הזווג בעולם האצילות, כי או"א עלאין ירדו מחזה ולמטה דא"א, ונעשו קומתם שוה עם תנה"י דא"א ועם ישו"ת, והם נתלבשו בזו"ן, הרי גם זו"ן נעשו עמהם בקומה שוה בעת הזווג הזה, ולפיכך גם בירידת המוחין אל הבריאה ירדו ג"כ כדוגמתם באצילות, אשר תנה"י דא"א עם או"א וישו"ת וזו"ן הם בקומה שוה. (ב' ח' ד"ה ונמצינו).

שלו) באמת לא ירד אפילו לעולם הבריאה, רק בחינת תנה"י דא"א בלבד, אלא שתנה"י נחלקים לג"ש כנודע, וע"כ, בבריאה ירדו כל הג"ש דתנה"י דא"א, וביצירה רק ב"ש מהם, ובעשיה רק שלשים התחתונים מהם בלבד. אלא שכולם נקראים נה"י. (ב' ט' ד"ה א"א).

שלח) זה הכלל, כי רק בבריאה נמצאים המוחין בשלימות כמו שיצאו באצילות, וביצירה חסרים ג"ר, ובעשיה חסרים כל ו"ס הראשונות של המוחין. וע"כ חסר ביצירה מא"א ג"ר דתנה"י, שהם השלישים עליונים שלהם. ולאבא חסר חג"ת, שהם אור דו"ק, ולישו"ת זו"ן חסרים ג"ר דע"ס שלהם, כי לכל אחד חסר ג"ר שהיה לו בערכו בעולם הבריאה. (ב' ט' ד"ה אבא).

שלט) ע"י לעיל תשובה של"ו. שתנה"י דא"א נחלקים כל אחד מהם לג"ש והשלישים העליונים נבחנים לבחינה עליונה דא"א של הנה"י שלו. (ב' י' ד"ה והנה).

שמ) אין ביצירה מבחינת א"א עצמו, רק ב"ש תחתונים מכל אחד שבנה"י שלו, כי רק בבריאה מאירים הג"ר דנה"י, וביצירה הם חסרים. אלא מתוך שגם הב"ש תחתונים דעתיק נמשכו אל היצירה, ונודע,

המוחין האלו, שהם בחינת או"מ בלבד, כי הישו"ת מקבלם בסוד ה' דצל"ם, שהם אור מקיף אליהם, אבל רובצת על הזו"ן ומשפעת אותם להם בבחינת או"מ. (אות ר"ה וד"ה מתפשטת).

של) כי א"א הוא ע"ב, דהיינו חכמה, ומאור חכמה אינו יכול לעבור דרך הפרסא שמתחת האצילות, ע"כ לא נמשך מא"א רק בחינת ו"ק לבד בלי ראש. (אות ר"ב).

שלא) רישא בי"ג תי"ד, רומז לע"ב דמזל, שהם המוחין דע"ב דאו"א וזו"ן דאצילות, והוא אינו יכול לעבור למטה מפרסא דאצילות. (אות ר"ג).

שלב) כי המוחין שלו נמשכין מאו"א המזדווגים בהרכנת ראש, שהוא בעת התלבשותם בישו"ת שלמטה מחזה דא"א, שאז אין לאו"א דאצילות עצמם רק ו"ק בלי ראש. (אות ר"ד).

שלג) כל המוחין דבריאה, אינם אלא הארת רגלין מה"פ אצילות, שאינם מאירים מהם אלא בחינת תנה"י לבד: תנה"י דעתיק ותנה"י דא"א וכו', כמ"ש הרב בע"ח שמ"ב פ"ג, וא"כ לא היו צריך לצאת החג"ת דא"א, אלא משום שהנה"י דעתיק דאצילות מתלבשים בחג"ת דא"א, ע"כ כשנמשכו הנה"י דעתיק לבריאה, ירד עמהם גם לבושם, שהוא חג"ת דא"א. ולפיכך אין החג"ת דא"א נחשבים לבחינת הבריאה כלל, אלא שהם גם בבריאה מלווים לעתיק שהוא רישא מגולה. (אות רכ"ג).

שלד) כי חג"ת דא"א הם בחינת עתיק, שאינו מצטרף להפרצוף, כנ"ל בתשובה של"ג. וע"כ רק נה"י דא"א מתלבשים באו"א וזו"ן. (שם).

שלה) כי כן נמשכו מתחילה רק עם

דתנה"י, ולאבא רק ו"ק שהם נפש רוח. וע"כ אין לה ממי לקבל או"מ. אבל ז"א שהוא רוח, יש לו לקבל עכ"פ מקיף אחד דחיה מאבא, שיש לו נפש רוח, אבל מקיף ב' שהוא יחידה אין לו ממי לקבל, כי אין בחינת רוח בא"א. אבל הנוקבא שהיא בחינת נפש היא מקבלת או"מ דחיה מהבחינה שכנגדה מנפש דאבא, וא"מ דיחידה מהבחינה שכנגדה מנפש דא"א. וע"כ יש לה ב' מקיפים. (ב' י"א ד"ה אמא).

שמו) כל היוצא ע"י זווג נבחן שהוא עובר דרך מסך, דהיינו ע"י זווג דהכאה בהמסך. והנה חג"ת דא"א שנמשכו בבחינת לבוש לתנה"י דעתיק, יצאו ע"י זווג על המסך הבחי"ב הכלול בהפרסא כמו שאר הבחינות שבפרצופי הבריאה. (ב' י"ג אות רל"ג).

שמח) מלכות דאצילות שירדה ונעשתה עתיק בבריאה, לא יצאה ע"י זווג דהכאה בהמסך כמו כל פרצופי הבריאה, אלא שירדה בעצמותה ובקעה ושברה את המסך, כלומר, שלא השגיחה על כח הסיום שבמסך על הארת אצילות, ועברה דרכו ובאה לבריאה. (אות רל"ג).

שמט) הגם שיש עתיק בבריאה, דהיינו תנה"י דעתיק, שנמשכו יחד על המסך דבחי"ב, כמו כל פרצופי בריאה, אמנם אלו המוחין שנמשכו ע"י מסך הזה נפרשו מאור החכמה לגמרי, עד שנבחנו לבחינת אור של תולדה ולא עצמות. וע"כ חשיבות גדולה יש, אל ירידת המלכות להעשות עתיק לבריאה, כי היא לא עברה ע"י מסך, אלא בקעה אותו וע"כ ירד עצמותה להאיר בבריאה. (ב' י"ב ד"ה הגי'ד).

שנ) ע"י לעיל תשובה פ"ג.

שנא) י"ה הם או"א, ו"ה הם זו"ן. וכל עוד שלא נבררו כל בחינות המלכים שנשברו ומתו בזמן שביה"כ, אין השם שלם, כי

כי שלישים אמצעים דנה"י דעתיק מלובשים בשלישים עליונים דנה"י דא"א, דהיינו מחוזה ולמטה דא"א. וע"כ כשנמשכו ב"ש התחתונים מנה"י דעתיק להיצירה, נמשכו גם לבושם עמהם, שהם השלישים עליונים דנה"י דא"א. ולפיכך נעשו אלו השלישים העליונים דנה"י דא"א לבחינת רישא מגולה, כלומר ללבוש לעתיק דיצירה, שאינו מצטרף עם היצירה, כמו עתיק עצמו. כי לא נמשכו בתחילה רק בבחינת הלבוש דעתיק. (אות רכ"ח).

שמא) היינו ב"ש האמצעים והתחתונים של נה"י דא"א. (אות רכ"ח).

שמב) כי השלישים העליונים דנה"י דא"א, אינם מבחינת א"א עצמו, אלא הם נמשכו בבחינת לבוש לשלישים אמצעים דנה"י דעתיק, וע"כ אינם מצטרפים לבחינת עולם היצירה ואינם מתלבשים רק נעשו לרישא מגולה. ורק ב"ש תחתונים דנה"י דא"א, שהם בחינת א"א עצמו, הם שמתלבשים באו"א וזו"ן. (שם).

שמג) בעשיה חסרים ו"ס הראשונות דכל אחד מהפרצופים: ולא"א חסר ו"ר שהם השלישים עליונים והשלישים האמצעים, ואין בו אלא השלישים התחתונים דנה"י לבד, דהיינו נה"י דנה"י. ולאבא חסר ו"ר שהם ו"ק ולא נשאר בו אלא רק הנקודה שהיא מלכות. ולאמא וזו"ן חסרים חב"ד וחג"ת ולא נשאר בהם אלא נה"מ לבד. (ב' י"א ד"ה העשיה).

שמד) ע"י תשובה שמ"ג.

שמה) ע"י תשובה שמ"ג.

שמו) אמא היא בחינת נשמה, והיא צריכה לקבל האו"מ שלה, מהבחינה שכנגדה בעליונים מא"א ואבא, אמנם אין בחינת נשמה בא"א ואבא, כי בא"א רק נפש בכלים

חזרה הנוקבא לבחינת נקודה. (ב' כ"ד ד"ה כיון).

שנו) כי בריאה בהיותה באצילות מקודם החטא, היתה ראויה לקבל חכמה כמו בינה דאצילות, שהיא עולה לג"ר דא"א, ומקבלת מוחין דע"ב. אמנם אחר החטא שבינה מאירה בבריאה רק בחינת חסדים מופרשים מחכמה, נמצאים חסרים לה הארת א"א ואבא, שהם מוחין דע"ב, והנה כל ההפסד הזה של או"א דבריאה ירשו הקליפות דבריאה, בסוד אמלאה החרבה, ונבנו מהם או"א דקליפות. (אות רמ"ז).

שנו) כי היצירה קודם החטא כשהיתה בז"א דאצילות, היתה משמשת עם המסך דבחי"ג, וקבלה מוחין דע"ב מא"א, ואחר החטא כשנפלה למטה מפרסא נשארה בז"ק בלי ראש, והנה כל ההפסד הזה ירשו הקליפות שכנגד היצירה ונבנה מהם א"א דקליפה. (אות רמ"ח).

שנו) העשיה בהיותה בנוקבא דאצילות קודם החטא, היתה משגת בחינת יחידה, כי היא שמה שם להמשיך מוחין דיחידה לז"א, כי ע"כ עלה לא"א. ועתה לאחר החטא שנשארה מג' גו ג', הנה כל הפסד הזה ירשו הקליפות שכנגד העשיה, ונבנה מהם עתיק דעשיה לקליפה. (אות רמ"ט).

שנו) כשמדבר בערך הבין, נבחן א"א ליחידה, ואו"א לחיה, וישו"ת לנשמה, וע"כ אומר שבבריאה נתוסף אמא, שהיא נשמה לקליפות וביצירה אבא שהוא מבחינת חיה, ובעשיה א"א שהוא בחינת יחידה. וכשמדבר מבחינת מ"ה, נחשב עתיק ליחידה, וא"א לע"ב, ואבא ואמא לס"ג, וע"כ אומר שבבריאה נתוסף או"א לקליפות וביצירה א"א, ובעשיה עתיק.

שנו) כי בעת עליית העולמות, מתבטלים בחינות הקליפות, שכנגד העולם ההוא,

הזוין שהם ו"ה ירדו בשפולי אצילות לו"ק ונקודה. ולע"ל אחר שיבררו כל הבירורים יחזור ז"א לא"א, ונוקבא לאו"א, ואז ילבישו ו"ה לז"ה, ויהיה השם שלם, כי אז יתבטלו הקליפות מהעולם, ולא יהיה יותר שום מיעוט אל ו"ה וישארו כן בקביעות לעולמי עד. (אות רמ"ו).

שנו) מקום הקליפות בכל עולם, הוא תחת המלכות המסיימת בכל עולם, שהוא מקום החושך ביותר. אמנם כמו שיש מלכות המסיימת דכללות, שהוא בסיום רגליו, כן יש מלכות המסיימת דפרטות הנקרא עור, שהיא בסביבות כל אורך הקומה שאחר העור שם מקום החושך ביותר כמו אחר סיום רגליו.

ולפיכך מבחינת הכללות נבחנים הקליפות שהם תחת כל עולם, ומבחינת הפרטות נבחנים שהם מסביבים כל עולם (ב' כ' ד"ה סביבות).

שנו) גם קודם החטא, היה מציאות אל הקליפות, דהיינו י"ד ספירות תחתונות שמחזה ולמטה. אמנם לא היה בהם שום בנין כלל, אלא בבחינת ו"ק ונקודה, כי הזכר היה ו"ק בלי ראש, ולנקבה היה חסר ט"ר שלה. וזה סוד סירס את הזכר וצינן את הנקבה. (אות רכ"ט).

שנו) קודם החטא, היו או"א מקבלים מוחין דע"ב מא"א, ע"י המין דמזל"א, ונמצא א"א מאיר באצילות. אמנם לאחר החטא ירדו או"א מפה ולמטה דא"א, ונמצא א"א שהוא ע"ב דאצילות שהוא נגנו באו"א, כי או"א אינם יכולים לקבל אז רק הארת ס"ג לבד, והע"ב אינו מאיר לאצילות. (ב' כ"ב הפגם).

שנו) כל ט"ר דנוקבא דז"א באים רק ממוחין דע"ב דמזל"א, וכיון שהמוחין אלו אינם מאירים עוד כנ"ל בחשובה שנ"ד. ע"כ

החטא אחר שעלו כל בי"ע לאצילות, מ"מ נשארו אלו י"ד הספירות למקור קבוע לקליפות. הרי שהם בחינת זו"ן שכנגד האצילות.

שסב) הכלים דעיגולים ויושר של האו"מ, הם באים מזו"ן שנפרדו מן הראש, וע"כ נעשו ראויים לכלים מקיפים, כי אֵין העיגולים נאחזים אלא בג"ר שהם ראש. אמנם בחינת זו"ן שנפרדו מהגוף, לא נעשו לכלים מקיפים ממש, אלא לבחינת כלים חיצוניים, שהם ג"כ מקיפים דחיה יחידה כמו הזו"ן דראש, אלא שאין המקיפים יכולים להתלבש בהם ממש, אלא שמקבלים רק הארה מן האורות המקיפים.

שעלה לעליון ממנו. כי למשל בעת שעולם העשיה עולה ליצירה, נתבטל בחינת עתיק בקליפות, כי ביצירה אין עתיק אל הקליפות. וכן בעת שעשיה ויצירה עולים לבריאה, מתבטל גם פרצוף א"א מן הקליפות. ובעת שבי"ע עולים אל האצילות, מתבטל גם או"א דקליפות ולא נשאר אלא בחינת זו"ן דקליפות. כמו בקליפות דאצילות. הרי שהקליפות מתמעטים ביחס ישר עם עלית העולמות, ובגמר התיקון כשיתבטלו גם הזו"ן דקליפה שכנגד האצילות, אז ימשכו רגלי האצילות לבי"ע, ויחזור העולמות לבחנת א"ק.

שסא) אלו י"ד הספירות הם בחינת קליפות שכנגד האצילות, שהרי גם קודם